

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-FC

Onderwerp

rekening 2019

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2020-000724	☒ B & W	26-05-2020
Datum	21-05-2020	☒ Raad	24-06-2020
Programma:		☐ Burgemeester	--
13 Algemene dekkingsmiddelen		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Grijzen		- Burgemeester	- Weth. Grijzen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.		d.d.		d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	--	☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
algemeen directeur	22-05-2020	☐ adj.secr.	--
wethouder Financien	--	☒ gem.secr.	22-05-2020
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2020-05-28

Bijlagen

jaarverslag 2018

jaarrekening 2018

MPG 2020 Hoofdrapport

MPG bijlage 2 Factsheets 2020 (vertrouwelijk)

MPG bijlage 3 Ontwikkeling risico's (vertrouwelijk)

MPG bijlage 4 Aan- en verkoopboek (vertrouwelijk)

MPG bijlage 5 Compensatieafspraken (vertrouwelijk)

MPG bijlage 6 Meerjarenbegrotingen (vertrouwelijk)

MPG bijlage 7 Rekentechnische uitgangspunten (vertrouwelijk)

B & W d.d.: 26-05-2020

Besloten wordt:

- 1 De concept jaarrekening en het concept jaarverslag 2019 vast te stellen;
- 2 Het saldo na resultaatbestemming en budgetoverhevelingen van € 1.535.000 te storten in de Generieke weerstandreserve;
- 3 de raad om autorisatie te vragen voor de begrotingsoverschrijdingen;
- 4 Het raadsvoorstel en ontwerp-raadsbesluit vast te stellen;
- 5 De stukken aan te bieden aan de raad;
- 6 Geheimhouding op te leggen aan de raad voor de vertrouwelijke bijlagen 2 tot en met 7 van het Meerjarenperspectief Grondzaken (MPG);
- 7 De nota en het besluit openbaar te maken, behalve de vertrouwelijke bijlagen van het MPG.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

De nota en het besluit openbaar te maken

- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat

- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
de vertrouwelijke bijlagen van het Meerjarenperspectief Grondzaken
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:

- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?	Nee
---	-----

Toelichting

Inleiding

Hierbij bieden wij u ter beoordeling en vaststelling de jaarstukken over 2019 aan. Op basis van de gemeentewet legt het college aan de raad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. De raad stelt de jaarrekening en het jaarverslag vast. De behandeling van het Jaarverslag 2019 en de Jaarrekening 2019 tijdens de raadsvergadering staat gepland op 24 juni 2020.

Het netto resultaat over 2019, na resultaatbestemming en na budgetoverhevelingen bedraagt € 1.5 miljoen positief. Voor een toelichting op de resultaat wordt verwezen naar het jaarverslag, hoofdstuk Financiën en de diverse programmabladen. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is het college het bevoegde orgaan voor de vaststelling van deze 'uitvoeringsinformatie'.

De accountant zal een goedkeurende verklaring afgeven voor de jaarrekening voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid zoals vastgelegd in het Normenkader 2019. Over het accountsverslag en de aanbevelingen daarin wordt een afzonderlijke B en W-nota aangeboden.

Het accountantsverslag wordt nog besproken met de auditcommissie. Gebruikelijk zal de auditcommissie op basis van dit verslag enkele aanbevelingen voor verdere verbetering verstrekken.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidcontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen vragen om autorisatie door de gemeenteraad. In de regel worden begrotingswijzigingen vooraf door het college aan de raad voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het uit te voeren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Alleen wanneer door omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk is, wordt achteraf een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd. Als de raad hiermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Over het algemeen worden begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de beleidskaders van de raad niet meegenomen in het accountantsoordeel. Voor de begrotingsoverschrijdingen in 2019 wordt verwezen naar de Paragraaf rechtmatigheid.

Beoogd resultaat

Voorlopige vaststelling van het Jaarverslag 2019 en de Jaarrekening 2019 en daarmee de start van het dechargeproces van het College van B&W, evenals doorgeleiding van de stukken ter verdere behandeling door de raad.

Kader

Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording, Besluit Accountantscontrole Gemeenten en Provincies, Financiële verordening gemeente Deventer.

Argumenten voor en tegen

-

Extern draagvlak (partners)

-

Financiële consequenties

In de 4e kwartaalrapportage 2019 was een prognose gegeven van de rekeninguitkomst na budgetoverhevelingen van € 1.5 miljoen positief. Het resultaat in de jaarrekening 2019 is daarna niet meer veranderd. Voor een nadere toelichting op het resultaat wordt verwezen naar hoofdstuk Financiën van het Jaarverslag 2019 en de programmabladen.

	Jaarrekening 2019
Resultaat na bestemming reserves	4.123
Waarvan over te hevelen budgetten	-2.588
Voordelig nettoresultaat	1.535
Storting in egalisatiereserve weerstand	-1.535
Saldo	0

Het resultaat wordt gestort in de Generieke weerstandreserve.

Als gevolg van de dualisering en de daarmee samenhangende regelgeving over inrichting van stukken, de reikwijdte van de accountantscontrole en de rolverdeling tussen het college en de gemeenteraad valt het volgende nog op te merken:

1. Overlegging: Volgens artikel 197 van de Gemeentewet overlegt uw college aan de gemeenteraad: deOverlegging: Volgens artikel 197 van de Gemeentewet overlegt uw college aan de gemeenteraad: de jaarrekening (programmarekening, balans met toelichting), het jaarverslag en het rapport van bevindingen en de verklaring van de door de gemeenteraad benoemde accountant.
2. Controleopdracht: De gemeenteraad heeft Deloitte Accountants B.V. opgedragen de controlewerkzaamheden te verrichten. De accountant hanteert als foutenmarge bij het bepalen van zijn oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening 1% van het lastentotaal van de gemeente. Ten aanzien van onzekerheden bedraagt deze tolerantie maximaal 3%. De rapportagetolerantie, bepalend voor het al dan niet rapporteren van een fout of onzekerheid is vastgesteld op 10% van de goedkeuringstolerantie. •
3. Tevens verricht de accountant toetsingswerkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid (zie hierna). De jaarrekening voldoet aan het BBV.
4. Verantwoording: In artikel 9 van de van kracht zijnde financiële verordening is daarnaast bepaald dat het college door middel van de programmarekening verantwoording aflegt aan de gemeenteraad over de uitvoering van de programma's. •
5. Rechtmatigheid: De accountant toetst sinds 2004, naast de controle op de getrouwheid van de jaarrekening, ook met name op de financiële rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. In dit kader zijn vanaf 2005 drie nieuwe criteria aan de orde, n.l. het begrotingscriterium (boekings binnen het begrote bedrag), het misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium (juistheid verstrekte gegevens inzake subsidies en uitkeringen) en het voorwaardencriterium (naleving van in wet- en regelgeving opgenomen voorwaarden). •
6. Interne beheersing: Vooruitlopend op de controle van de jaarrekening is een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen daarvan zijn neergelegd in de boardletter van december 2019.

Aanpak/uitvoering

De onderzoekscommissie (auditcommissie), die uit de gemeenteraad is gevormd, zal op 10 juni 2020 haar werkzaamheden verrichten en rapporteert (aanbevelingen) aan de raad. De raad zal de jaarrekening en het jaarverslag behandelen/vaststellen tijdens de raadsvergadering van 24 juni 2020.

RAADSVOORSTEL

Onderwerp Rekening 2019

Agendapunt		Portef.houder	Weth. Grijsen
Voorstelnummer	2020-000724	BenW-besluit d.d.:	26 mei 2020
Team	DEV-FC		

Voorstel

1. De rekening van baten en lasten over het jaar 2019, waaronder het Jaarverslag 2019 en de daarin opgenomen Programmaverantwoording, alsmede de Balans per 31 december 2019 van de gemeente Deventer vast te stellen;
2. De begrotingsoverschrijdingen zoals opgenomen in de Paragraaf rechtmatigheid van het Jaarverslag 2019 te autoriseren;
3. Het saldo over 2019 na resultaatbestemming en budgetoverhevelingen van € 1.535.000 te storten in de Generieke weerstandreserve.

Kern van het raadsvoorstel

Hierbij bieden wij u ter vaststelling de jaarstukken over 2019 aan. Op basis van de gemeentewet legt het college aan de raad over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de Jaarrekening en het Jaarverslag. De raad stelt de Jaarrekening en het Jaarverslag vast. De behandeling van het Jaarverslag 2019 en de Jaarrekening 2019 tijdens de raadsvergadering staat gepland op 24 juni 2020. Met betrekking tot de vertrouwelijke bijlagen ontvangt u separaat een Raadsvoorstel tot Bekrachtiging Geheimhouding. Het netto resultaat over 2019, na resultaatbestemming en budgetoverheveling, bedraagt € 1.5 miljoen positief. Voor een toelichting op de resultaat wordt verwezen naar het Jaarverslag 2019, hoofdstuk Financiën en de diverse programmabladen. De accountant heeft een goedkeurende verklaring afgegeven voor de Jaarrekening voor de aspecten getrouwheid en rechtmatigheid.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen vragen om autorisatie door de gemeenteraad. In de regel worden begrotingswijzigingen vooraf door het college aan de raad voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het uit te voeren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Alleen wanneer door omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk is, wordt achteraf een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd. Als de raad hiermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Over het algemeen worden begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de beleidskaders van de raad niet meegenomen in het accountantsoordeel. Voor de begrotingsoverschrijdingen in 2019 wordt verwezen naar de Paragraaf rechtmatigheid.

Beoogd resultaat

Vaststelling van het Jaarverslag 2019 en de Jaarrekening 2019 en daarmee de start van het dechargeproces van het College van B&W. Vaststelling van het Jaarverslag 2019 en de Jaarrekening 2019 en daarmee de start van het dechargeproces van het College van B&W.

Kader

Het wettelijk kader voor de jaarrekening wordt gevonden in de artikelen 197 t/m 201 van de Gemeentewet. Op grond daarvan dient het college van burgemeester en wethouders over elk begrotingsjaar verantwoording af te leggen aan de raad, waarna de raad de jaarrekening vaststelt. De verantwoording betreft het gevoerde financieel beheer en de realisatie van de door de raad in de programmabegroting 2019 vastgelegde beleidsvoornemens.

Argumenten ten behoeve van de raad

Met de behandeling en vaststelling van de jaarstukken wordt invulling gegeven aan de verantwoordingsplicht van het college en de controletaak van de raad. De jaarstukken zijn opgemaakt na onderzoek door de door uw raad aangewezen accountant, het accountantskantoor Deloitte Accountants. Het rapport van de accountant wordt u separaat aangeboden. De jaarstukken zijn onderzocht door de door uw raad ingestelde Onderzoekscommissie. In verband daarmee hebben wij op 10 juni 2020 de concept jaarrekening en jaarverslag aangeboden aan de leden van de Onderzoekscommissie. Ter nader informatie melden wij u dat als gevolg van de dualisering en de daarmee samenhangende regelgeving over inrichting van stukken, de reikwijdte van de accountantscontrole en de rolverdeling tussen het college en de gemeenteraad, het volgende nog valt op te merken:

1. Overlegging: Volgens artikel 197 van de Gemeentewet overlegt uw college aan de gemeenteraad: de jaarrekening (programmarekening, balans met toelichting), het jaarverslag en het rapport van bevindingen en de verklaring van de door de gemeenteraad benoemde accountant.
2. Controleopdracht: De gemeenteraad heeft Deloitte Accountants B.V. opgedragen de controlewerkzaamheden te verrichten. De accountant hanteert als foutenmarge bij het bepalen van zijn oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening 1% van het lastentotaal van de gemeente. Ten aanzien van onzekerheden bedraagt deze tolerantie maximaal 3%. De rapportagetolerantie, bepalend voor het al dan niet rapporteren van een fout of onzekerheid is vastgesteld op 10% van de goedkeuringstolerantie.
3. Tevens verricht de accountant toetsingswerkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid (zie hierna). De jaarrekening voldoet aan het BBV.
4. Verantwoording: In artikel 8 van de van kracht zijnde financiële verordening is daarnaast bepaald dat het college door middel van de programmarekening verantwoording aflegt aan de gemeenteraad over de uitvoering van de programma's.
5. Rechtmatigheid: De accountant toetst sinds 2004, naast de controle op de getrouwheid van de jaarrekening, ook met name op de financiële rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. In dit kader zijn vanaf 2005 3 nieuwe criteria aan de orde, n.l. het begrotingscriterium (boekings binnen het begrote bedrag), het misbruik en oneigenlijk gebruikcriterium (juistheid verstrekte gegevens inzake subsidies en uitkeringen) en het voorwaardencriterium (naleving van in wet- en regelgeving opgenomen voorwaarden).
6. Interne beheersing: Vooruitlopend op de controle van de jaarrekening is een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen daarvan zijn neergelegd in de boardletter van december 2019.
7. Het concept rapport van bevindingen van de accountant wordt u separaat aangeboden

Ketenpartners/ participatie

Financiële consequenties

In de 4e kwartaalrapportage 2019 was een prognose gegeven van de rekeninguitkomst na budgetoverhevelingen van € 1.5 miljoen positief. Het definitieve resultaat over 2019 is niet meer veranderd. Voor een nadere toelichting op het resultaat wordt verwezen naar hoofdstuk Financiën van het Jaarverslag 2019 en de programmabladen.

	Jaarrekening 2019
Resultaat na bestemming reserves	4.123
Waarvan over te hevelen budgetten	-2.588
Voordelig nettoresultaat	1.535
Storting in egalisatiereserve weerstand	-1.535
Saldo	0

Het resultaat wordt gestort in de Generieke weerstandreserve.

Betrokkenheid van de raad

De onderzoekscommissie (auditcommissie), die uit de gemeenteraad is gevormd, heeft op 10 juni 2020 haar werkzaamheden verricht en gerapporteerd (aanbevelingen) aan de raad.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp
Voorstelnummer
Raadstafel d.d.
Raadsvergadering

rekening 2019
2020-000724
--

De raad van de gemeente Deventer,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 mei 2020, nummer 2020-000724.

BESLUIT

- 1 De rekening van baten en lasten over het jaar 2019, waaronder het Jaarverslag 2019 en de daarin opgenomen Programmaverantwoording, alsmede de Balans per 31 december 2019 van de gemeente Deventer vast te stellen;
- 2 De begrotingsoverschrijdingen zoals opgenomen in de Paragraaf rechtmatigheid van het Jaarverslag 2019 te autoriseren;
- 3 Het saldo over 2019 na resultaatbestemming en budgetoverhevelingen van € 1.535.000 te storten in de Generieke weerstandreserve.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

RAADSVOORSTEL - GEHEIMHOUDING

Onderwerp	Bekrachtiging Geheimhouding bijlagen bij jaarrekening 2019		
Agendapunt	2020-000724	Portef.houder	Weth. Grijsen
Voorstelnummer		BenW-besluit d.d.:	26 mei 2020
Team	DEV-FC		

Voorstel

Geheimhouding te bekrachtigen voor de vertrouwelijke bijlagen van het Meerjarenperspectief Grondzaken 2019 zijnde: Factsheets MPG, Risicoverloop, Aan- en verkoop boek, Compensatieafspraken, Meerjarenbegrotingen, Rekentechnische uitgangspunten.

Kern van het raadsvoorstel

Bekrachtiging van de door het college op 25 mei opgelegde geheimhouding op de bovengenoemde bijlagen van het Meerjarenperspectief Grondzaken 2020 (MPG 2020).

Beoogd resultaat

Bekrachtiging geheimhouding op de bijlagen 2 tot en met 7 van het Meerjarenperspectief Grondzaken 2020.

Kader

Argumenten ten behoeve van de raad

Het college heeft op 26 mei 2020 op grond van artikel 25 van de Gemeentewet en in verband met artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur geheimhouding opgelegd op de bovengenoemde bijlagen van het Meerjarenperspectief Grondzaken 2019. Geheimhouding is gewenst in verband met de economische en financiële belangen van de gemeente en haar onderhandelingspositie in verschillende projecten/gebiedsontwikkelingen zoals genoemd in het Meerjarenperspectief 2020.

Ketenpartners/ participatie

Financiële consequenties

Betrokkenheid van de raad

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König

RAADSBESLUIT - GEHEIMHOUDING

Onderwerp Bekrachtiging Geheimhouding bijlagen bij jaarrekening 2019
Voorstelnummer 2020-000724
Raadstafel d.d. --
Raadsvergadering

De raad van de gemeente Deventer,

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 26 mei 2020, nummer 2020-000724.

BESLUIT

- 1 Geheimhouding te bekrachtigen voor de vertrouwelijke bijlagen van het Meerjarenperspectief Grondzaken 2020 zijnde: Factsheets MPG, Risicoverloop, Aan- en verkoop boek, Compensatieafspraken, Meerjarenbegrotingen, Rekentechnische uitgangspunten.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

A. Kerver

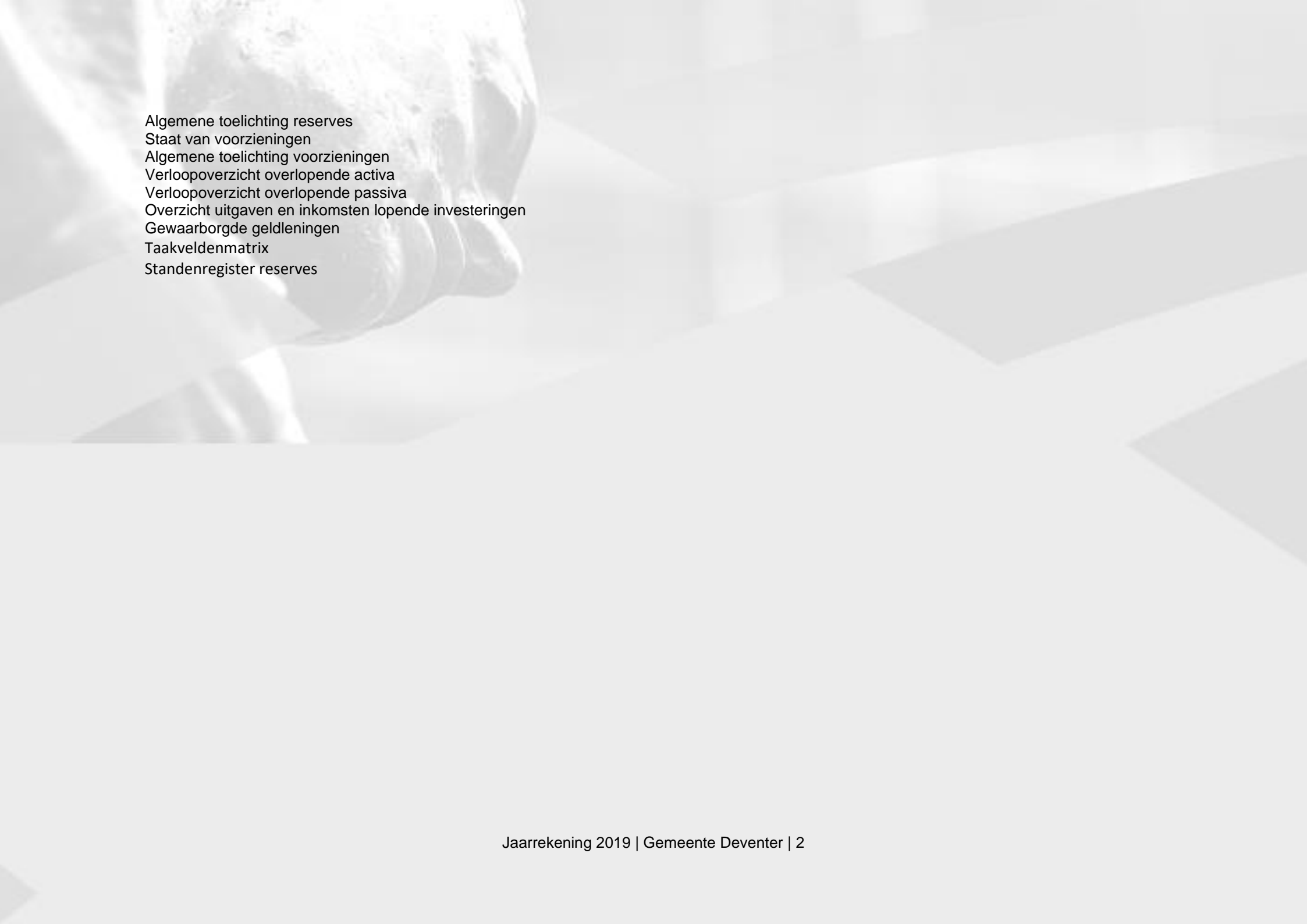
R.C. König

Jaarrekening 2019

Inhoudsopgave

<u>Inhoudsopgave</u>	1
<u>Ondertekening en vaststelling</u>	3
<u>Controleverklaring van de onafhankelijke accountant</u>	3
<u>Financiën</u>	4
<u>Rekening</u>	4
<u>Balans</u>	5
<u>Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling</u>	9
<u>Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening</u>	10
<u>Toelichting op de balans</u>	20
<u>Vaste activa</u>	21
<u>Vlottende activa</u>	32
<u>Vaste passiva</u>	40
<u>Vlottende passiva</u>	43
<u>Gebeurtenissen na balansdatum</u>	47
<u>Overzicht Baten en Lasten</u>	48
<u>Toelichting op de programmarekening</u>	50
<u>Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen</u>	52
<u>Bijlagen</u>	52
Onvoorzien	
Staat van incidentele baten en lasten	
Nadere specificatie algemene dekkingsmiddelen	
Sisa	
IMG	
Resultaatbestemming	
Staat van reserves	

Algemene toelichting reserves
Staat van voorzieningen
Algemene toelichting voorzieningen
Verloopoverzicht overlopende activa
Verloopoverzicht overlopende passiva
Overzicht uitgaven en inkomsten lopende investeringen
GewaARBorgde geldleningen
Taakveldenmatrix
Standenregister reserves

Ondertekening en vaststelling

Aldus deze rekening opgemaakt, ingevolge de artikelen 197 en 200 van de Gemeentewet en vastgesteld in het college van burgemeester en wethouders.

Deventer, juni 2020

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Deventer te Deventer

Verklaring betreffende de jaarrekening

Arnhem, juni 2020

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: N.R. Fritz RA

Financiën

Rekening

De rekeninggegevens bestaan uit de balans tussen bezittingen en schulden, de toelichting op de verschillende onderdelen hiervan en de rekening van baten en lasten. Dit is het resultaat.

Balans

(bedragen x €1.000)

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriele vaste activa			Eigen vermogen		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	111	120	Algemene reserve	18.778	17.367
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	468	875	Bestemmingsreserves	58.306	50.141
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.822	2.857	Gerealiseerde resultaat	4.123	6.561
Sub-totaal	3.401	3.852	Sub-totaal	81.207	74.069
Materiële vaste activa			Voorzieningen		
Investeringen met economisch nut	171.677	177.713	Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	8.988	7.726
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	32.324	32.913	Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	2.931	1.764
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	27.271	25.341			
Gronden uitgegeven in erfpacht	15.810	11.916			
Sub-totaal	247.082	247.883	Sub-totaal	11.919	9.490
Financiële vaste activa			Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		
Kapitaal verstrekkingen aan:			Onderhandse leningen van:		
- Deelnemingen	23.330	20.559	- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	293.968	305.948
Leningen aan:			- Binnenlandse bedrijven	5.187	5.327
- Deelnemingen	30.690	32.496	- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	20.000	20.000
Overige langlopende leningen u/g	5.807	5.953	Waarborgsommen	52	62

Sub-totaal	59.827	59.008	Sub-totaal	319.207	331.337
Totaal vaste activa	310.310	310.743	Totaal vaste passiva	412.333	414.896
Flottende activa			Flottende passiva		
Voorraden			Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	55.813	49.174	Banksaldi	3.711	10.135
Gereed product en handelsgoederen	8.491	8.356	Overige schulden	14.084	14.795
Sub-totaal	64.304	57.530	Sub-totaal	17.795	24.930
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar			Overlopende passiva		
Vorderingen op openbare lichamen	2.704	2.709	Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	20.295	18.774
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21.908	23.732	De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
Overige vorderingen	12.190	10.924	- Europese overheidslichamen	0	0
			- Het Rijk	979	1.409
			- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.487	673
			Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van het volgende begrotingsjaar komen	2.263	1.941
Sub-totaal	36.802	37.365	Sub-totaal	25.024	22.797
Liquide middelen					
Kassaldi	7	9			
Banksaldi	2.473	5.876			

Sub-totaal	2.480	5.885			
Overlopende activa					
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:					
- Europese overheidslichamen	6	6			
- Het Rijk	971	1.365			
- Overige Nederlandse overheidslichamen	4.558	3.770			
Overige nog te ontvangen bedragen	34.291	43.296			
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren	1.430	2.663			
Sub-totaal	41.256	51.100			
Totaal vlottende activa	144.842	151.880	Totaal vlottende passiva	42.819	47.727
Totaal generaal	455.152	462.623	Totaal generaal	455.152	462.623
			Gewaarborgde geldleningen	14.871	16.197
			Garantstellingen	1.042.995	1.046.471

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 13 maart 2019 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling.

In de jaarrekening 2019 is de algemene uitkering opgenomen op basis van de, in de decembercirculaire 2019 gepubliceerde accresmededeling.

Eigen bijdrage CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente. De gemeente Deventer heeft onvoldoende zekerheid omtrent de volledigheid van de eigen bijdragen Wmo van €1.768.579 in haar jaarrekening 2019.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten als ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Vaste activa

Algemeen

In 2013 is door de raad de richtlijn activeren en afschrijven vastgesteld. Deze richtlijn is een vertaling van de eisen, welke zijn neergelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) inzake duurzame activa, naar de Deventer situatie. De richtlijn biedt een actueel kader voor investeringen en de daaruit voortvloeiende activa en afschrijvingen.

Voor de afschrijvingsduur gelden de afschrijvingstermijnen die zijn opgenomen in de richtlijn activeren en afschrijven (2013). In aanvulling hierop is te melden dat de afschrijvingstermijn van de mobiele telefoons is gesteld op 3 jaar dit gezien de dynamische technische ontwikkelingen en dat de betonnen skatevoorziening een afschrijvingstermijn kent van 15 jaar.

In de jaarrekening is, in aanvulling op de richtlijn activeren en afschrijven, uitgegaan van de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van de commissie BBV.

Omvangcriterium

Vanaf 1 januari 2005 worden investeringen met een gebruiksduur kleiner dan 3 jaar en/of met een verkrijging- of vervaardigingsprijs lager dan €25.000 niet geactiveerd maar direct ten laste van de programmarekening gebracht.

Vanaf het boekjaar 2013 worden activa, met een verkoop intentie op korte termijn, onder de vlottende activa opgenomen. In de toelichting op de balans wordt de omvang van de actuele waarde vermeld.

Afschrijven

Slijtende investeringen worden vanaf de boekingsperiode direct aansluitend op het moment van ingebruikneming (n+1) lineair of annuïtair afgeschreven gedurende de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit (zowel met economisch als maatschappelijk nut) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.

Vaste activa - Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate te worden verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Bijdragen aan activa van derden worden conform de richtlijnen activeren en afschrijven geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 25.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vaste activa - Materiële vaste activa met economisch nut

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd. Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden onder voorwaarden (direct aantoonbare relatie en geen specifieke voorwaarden voor terugbetaling) in mindering gebracht (na ingebruikname object). Indien niet wordt voldaan aan de voorwaarden wordt de bijdrage tot aan ingebruikname gedoteerd aan een voorziening of geboekt als transitorische post.

Investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Warme gronden

Conform de notitie grond grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld opgenomen onder de materiële vaste activa (artikel 52 lid 1 onderdeel a BBV). Dergelijke gronden worden in de regel aangeduid als “warme gronden”. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan.

Gronden die zijn verworven met het oog op concrete ontwikkeling door de gemeente, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld mogen, voor wat betreft de toepassing van artikel 65 lid 1 BBV, worden gewaardeerd tegen de waarde volgens de toekomstige bestemming, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- De gronden moeten deel uitmaken van een door de gemeenteraad vastgestelde visie of masterplan voor (een) concrete en binnen afzienbare tijd te starten grondexploitatie(s), waarin de gebiedsontwikkeling van totaalplan naar deelgrondexploitaties is vastgelegd;
- De gebiedsontwikkeling mag niet zodanig conflicteren met de uitkomst van de inventarisatie van bedreigingen dat die de ontwikkeling in de weg kunnen staan, bijvoorbeeld op het gebied van milieu of bereikbaarheid;
- De visie/het masterplan mag niet strijdig zijn met beleid van de provincie en/of het rijk;
- Er is een betrokkenheid bij de gebiedsontwikkeling van provincie of rijksoverheid;
- Het mag alleen gaan om gebiedsontwikkeling voor de bouw van woningen en niet voor bedrijfsterreinen;
- Periodiek (minimaal eens in de 2 jaar) worden de gronden getaxeerd tegen de waarde volgens de toekomstige woningbouwbestemming, met inachtneming van de inherente onzekerheid van de ontwikkelmogelijkheden

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijke afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Wijziging bestemming activa

Van activa waarvan de bestemming wijzigt (bijvoorbeeld door verkoop) wordt conform artikel 63, lid 5 – BBV de actuele waarde van de nieuwe bestemming toegelicht (verkoop- of taxatiewaarde). Wanneer de duurzame gebruiksintentie eindigt (door verkoopvoornemen), dan wordt het object onder de vlottende activa (voorraden) gerubriceerd. Is de actuele waarde lager dan de boekwaarde, dan vindt afwaardering plaats.

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2019 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek.

In erfpacht uitgegeven gronden.

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs; dit is de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van afkoopperiode vrij ten gunste van het resultaat.

Vaste activa - Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Flottende activa

Grond- en hulpstoffen en overige voorraden

Grond- en hulpstoffen en overige voorraden zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde. Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is inzake de algemene private debiteuren bepaald op basis van de geschatte inningskansen per individuele vordering (statische methode). De voorziening voor de belasting debiteuren en de voorziening voor de debiteuren sociale zaken zijn daarentegen dynamisch bepaald in verband met het grote aantal kleine vorderingen.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werk opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: baten en lasten – en het daaruit vloeiende resultaat – worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten betekent dit dat (de verwachte) winst niet pas aan het eind van het project tot stand komt en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel.

Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid en dient er winst te worden genomen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Indien er sprake is van winst, wordt deze berekend op basis van de eindwaarde van het project, conform de notitie “grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019)” van de commissie BBV. Als de berekening van de tussentijdse winstneming volgens de percentage of completion methode ertoe leidt dat in eerdere jaren te veel winst is genomen, dan neemt de gemeente de eerder te veel genomen winst terug. Subsidiebatens en de daarbij behorende subsidiabele kosten bij grondexploitaties maken geen onderdeel uit van de tussentijdse winstneming en worden verantwoord op het moment dat de subsidie volgens de subsidievoorwaarden is gerealiseerd.

Ten aanzien van de waardering van de grondexploitatie bestaat een schattingonzekerheid. Hoewel de op dit moment meest waarschijnlijke inschatting is opgenomen in de jaarrekening, kan de realisatie in de toekomst afwijken van deze schatting. Deze schattingonzekerheid ontstaat door de aard, omvang en de lange looptijd van met name project bedrijvenpark A1, Steenbrugge, Tuinen van Zandweerd en Eikendal.

Gereed product

Gereede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening is inzake de algemene private debiteuren bepaald op basis van de geschatte inningskansen per individuele vordering (statische methode). De voorziening voor de belasting debiteuren is daarentegen dynamisch bepaald in verband met het grote aantal kleine vorderingen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Overlopende posten

De overlopende activa maken onderdeel uit van de vlottende activa (artikel 37 – BBV). Onder de overlopende activa vallen de vooruitbetaalde kosten en nog te ontvangen bedragen.

Vooruitbetaalde kosten zijn kosten die reeds zijn betaald, maar waarvan de prestatie (nut) na de balansdatum valt.

Nog te ontvangen bedragen betreft nog te factureren geleverde prestaties. De grondslag voor de 'vordering' is voor de balansdatum ontstaan.

Overlopende activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (artikel 63 – BBV).

Vaste passiva

Reserves

In de, in 2018 door de raad, vastgestelde geactualiseerde beleidsnota reserves en voorzieningen wordt het kaderstellend beleid voor de reserves weergegeven.

Conform artikel 19 – BBV bevat de toelichting op het overzicht van baten en lasten een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Voorzieningen

In de, in 2018 door de raad, vastgesteld geactualiseerde beleidsnota reserves en voorzieningen wordt het kaderstellend beleid voor voorzieningen weergegeven.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsregulatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

In geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties, wordt er op basis van artikel 44 lid 1a BBV een voorziening gevormd.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de gerealiseerde aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Incidentele baten en lasten

Conform artikel 28 – BBV is in de toelichting op de programmarekening een overzicht van de incidentele baten en lasten per programma. Daarin worden per programma de belangrijkste posten (> € 100.000) afzonderlijk gespecificeerd.

Nog te bepalen en te bestemmen resultaat

De basis voor de jaarrekening ligt in de door de gemeenteraad vastgestelde begroting. In de jaarrekening dient tot uitdrukking te worden gebracht, wat werkelijk is gebeurd ten opzichte van de door de raad vastgelegde voornemens in de begroting, inclusief later daarin aangebrachte wijzigingen. Door middel van de voorgeschreven analyse tussen de rekening- en begrotingscijfers wordt inzicht verstrekt in de - eventueel - ontstane verschillen. Conform de

programmabegroting mogen in de diverse programma's geen stortingen en onttrekkingen met betrekking tot de reserves worden opgenomen. Deze mutaties worden gepresenteerd in het overzicht werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Nadat het resultaat van de rekening (inclusief exploitatiemutaties in reserves) is bepaald, wordt dit afzonderlijk op de balans vermeld en in de jaarrekening vastgelegd. Na vaststelling van de jaarrekening neemt de gemeenteraad vervolgens een besluit over de bestemming van het resultaat.

Flottende passiva

Flottende passiva

De flottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume (artikel 49, lid 1 – BBV)). Een essentieel kenmerk is dat voor de gemeente een verplichting bestaat. Een verplichting is een plicht of verantwoordelijkheid tegenover een derde om op een bepaalde manier te handelen of te presteren (dit kan voortkomen uit een overeenkomst maar ook uit, door een derde reeds geleverde prestatie waarvoor nog geen betaling heeft plaatsgevonden). Verplichtingen kunnen rechtens afdwingbaar zijn als gevolg van een bindende overeenkomst of wettelijke vereiste.

Vanaf 01-01-2008 worden van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren onder de overlopende passiva opgenomen (artikel 49, onderdeel b– BBV).

Indien op basis van de voorwaarden van de specifieke doeluitkering het niet bestede bedrag moet worden terugbetaald, dan is dit terug te betalen voorschotbedrag verantwoord onder de netto flottende schulden (artikel 48, onderdeel d – BBV en vraag 2 van deel 15 – vragen en antwoordenrubriek).

Overlopende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde (artikel 63 lid 7 – BBV).

Toelichting op de balans

In deze toelichting worden de activa en passiva op onderdelen nader toegelicht.

Vaste activa - Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	111	120
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	468	875
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.822	2.857
Totaal	3.401	3.852

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2019:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2018	Herrubricering	Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	120	0	0	0	9	0	0	111
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	875	-695	293	3	2	0	0	468
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.857	0	270	0	170	135	0	2.822
Totaal	3.852	-695	563	3	181	135	0	3.401

Toelichting Herrubricering:

Tuinen van Zandweerd is een voormalig NIEGG complex dat bij de begroting 2017 conform BBV regelgeving gesplitst is in materiële en immateriële activa. De gemaakte kosten zijn medio 2019 in een grondexploitatie gebracht, waarvoor de Raad begin 2019 het ruimtelijke en financiële kader heeft vastgesteld.

De belangrijkste investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2019 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2019 ten laste van het krediet is gebracht.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden betreft activering van investeringen aan de geluidswal A1 bij Bathmen op grond die in eigendom is van Rijkswaterstaat.

De desinvestering betreft een bijdrage in de kosten voor opstelling intentie-overeenkomst Oranjekwartier.

(bedragen x €1.000)

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Geluidswal A1 Bathmen	2.455	269	269
Vorbereidingskrediet Dreef	58	13	13
Vorbereidingskrediet Oranjekwartier	140	141	141
Vorbereidingskrediet Shita terrein en speeltuinlocatie	236	84	209
Vorbereidingskrediet van Hetenstraat	105	55	55
Totaal	2.994	562	687

Vaste activa - Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de onderstaande onderdelen. De lopende investeringen staan opgenomen in bijlage [12 Dynamische kredieten](#).

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Investeringen met een economisch nut	171.677	177.713
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven	32.324	32.913
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	27.271	25.341
In erfpacht uitgegeven gronden	15.810	11.916
Totaal	247.082	247.883

De investeringen met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen	13.092	13.595
Woonruimten	1.035	1.091
Bedrijfsgebouwen	120.355	124.157
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	4.240	4.305
Vervoermiddelen	5	6
Machines, apparaten en installaties	19.189	20.069
Overige materiële vaste activa	13.761	14.490
Totaal	171.677	177.713

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut weer:

(bedragen x €1.000)

	Boek waarde 31-12-2018 exclusief voorziening	Stand voorziening 31-12-2018	Boek waarde 31-12-2018	Her rubricering	Investeringen	Des investeringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boek waarde 31-12-2019 exclusief voorziening	Stand voorziening 31-12-2019	Boek waarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	14.824	1.229	13.595	-3.115	1.732	79	223	47	0	13.092	0	13.092
Woonruimten	1.091	0	1.091	0	0	0	56	0	0	1.035	0	1.035
Bedrijfsgebouwen	124.214	57	124.157	-313	30	0	3.517	7	0	120.407	52	120.355
Grond-,weg- en waterbouwkundige werken	4.305	0	4.305	0	124	0	189	0	0	4.240	0	4.240
Vervoermiddelen	6	0	6	0	0	0	1	0	0	5	0	5
Machines, apparaten en installaties	20.069	0	20.069	250	1.224	9	2.305	40	0	19.189	0	19.189
Overige materiële vaste activa	14.490	0	14.490	0	1.292	0	1.972	49	0	13.761	0	13.761
Totaal	178.999	1.286	177.713	- 3.178	4.402	88	8.263	143	0	171.729	52	171.677

De herrubricering gronden en terreinen betreft Skaeve Huse en Park Zandweerd. Grond Skaeve Huse (€899.000) is van gronden en terreinen overgeboekt naar de voorraden, de boekwaarde van de laatste overgebleven voormalige NIEGG, Park Zandweerd (€2.033.000) is in exploitatie genomen en eveneens overgeboekt naar de voorraden. Perceel Schoolstraat Bathmen (€182.000) is in verband met verkoop 2020 overgeboekt naar gereed product.

De herrubricering bedrijfsgebouwen betreft investeringen binnen het krediet renovatie Noorderbergpoortgarage die betrekking hebben op machines, apparaten en installaties (€250.000). Deze zijn overgeboekt vanuit de rubriek bedrijfsgebouwen.

In verband met verkoop in 2020 is de boekwaarde van het pand Wittenstein (€63.000) overgeboekt naar gereed product.

De desinvestering betreft verkoop van grond Werf Schalkhaar en inkomsten uit de inruil van laptops.

Bijdragen van derden zijn ontvangen voor kunstgras en pupillenveld sportpark Zandweerd, de renovatie Noorderbergpoort garage, de Brinkgarage en eigen bijdrage en verkoop afgeschreven laptops aan medewerkers.

Een specificatie van de investeringen in 2019 treft u hieronder aan:

(bedragen x €1.000)

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Holterweg Benzineverkooppunt	1.300	1.300	1.300
Parkeren op de Worp	450	151	426
Sportpark Zandweerd kunstgras en pupillenveld	333	281	281
Sportpark Zandweerd verbouw kleedkamers	36	30	30
Reconstructie Brinkgarage	455	84	305
Bestrating/hekwerk Op de Keizer	120	41	41
Stadspoortgarage-installaties	424	154	407
Vervanging kaartlees apparatuur parkeren	360	92	92
Office365/Windows 10	1.049	323	792
Client hardware laptops	377	400	409
Telefooncentrale	120	104	104
Warmtegordijn stadhuiskantoor	30	30	30
ICT middelen	40	34	34
Electriciteitsvoorziening Brink	35	17	17
Electriciteitsvoorziening winkelcentr Flora	75	69	75
Digitalisering parkeren	500	125	167
Client hardware fatclient	100	100	100
Upgrades roadmap 2019	239	210	210
Storage 2019	25	18	18
Hardware/servers/blades/enclosures	146	146	146
Smartphones	30	19	19
Sportpark Zandweerd kunstgras toplaag en invulling	333	333	333

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Zonwering gymzaal de Vijfhoek	300	34	34
Stadhuis kantoor	530	230	360
BAG harmonisatie	140	9	115
Modernisering GBA administratie	372	68	294
Totaal	7.919	4.402	6.139

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen	-	-
Woonruimten	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	31.327	31.889
Vervoermiddelen	-	-
Machines, apparaten en installaties	850	871
Overige materiële vaste activa	147	153
Totaal	32.324	32.913

Het onderstaand overzicht geeft weer het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen	Des investeringen	Af schrijvingen	Bijdragen van derden	Af waarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	31.889	792	0	1.049	305	0	31.327
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	871	0	0	21	0	0	850
Overige materiële vaste activa	153	0	0	6	0	0	147
Totaal	32.913	792	0	1.076	305	0	32.324

De investeringen betreffen gerealiseerde kosten voor het Gemeentelijk Rioleringsplan, waaronder de vervanging riolering Brinkgreverweg (€190.000), riolering Hanzeweg (€177.000) en klimaatadaptatie (€172.000).

Voor de vervanging van de waterleiding tunnel Brinkgreverweg is een bijdrage van €12.000 ontvangen.

Voor klimaatadaptatie is een bijdrage van het waterschap ontvangen ad €107.000, voor de vervanging riolering Jan Steenstraat een schade-uitkering van €186.000.

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Gronden en terreinen	29	30
Woonruimten	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	26.460	24.671
Vervoermiddelen	-	-
Machines, apparaten en installaties	37	39
Overige materiële vaste activa	745	601
Totaal	27.271	25.341

Maatschappelijk investeringen mochten tot 2017 worden afgeschreven. Op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten met ingang van 2017 de investeringen maatschappelijk nut worden afgeschreven. In onderstaand overzicht wordt daarom deze splitsing in de jaren gemaakt. De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut heeft het volgende verloop:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2018	Investeringen	Des investerings	Af schrijvingen	Bijdragen van derden	Af waarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
<i>Maatschappelijk nut voor 2017</i>							
Gronden en terreinen	30	0	0	1	0	0	29
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	18.169	0	0	1.609	0	0	16.560
Machines, apparaten en installaties	1	0	0	0	0	0	1
Overige materiële vaste activa	184	0	0	15	0	0	169
Totaal	18.384	0	0	1.625	0	0	16.759
<i>Maatschappelijk nut vanaf 2017</i>							
Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	6.502	6.704	449	165	2.692	0	9.900
Machines, apparaten en installaties	38	47	0	2	47	0	36
Overige materiële vaste activa	417	174	0	0	15	0	576
Totaal	6.957	6.925	449	167	2.754	0	10.512
Totaal	25.341	6.925	449	1.792	2.754	0	27.271

De investeringen zijn hieronder gespecificeerd. De desinvesteringen betreffen bijdragen voor het winkelcentrum Colmschate (€109.000) en een planbijdrage voor bouw- en woonrijp maken de Venen, Rivierenwijk (€340.000).

Bijdragen van derden zijn ontvangen voor de tunnel Oostriklaan, Brinkgreverweg, stationsomgeving Groene Wal, herinrichting Grote Kerkhof, Hanzeweg-Parallelweg, Wezenland/Keizer Karelplein, fietsroutes Margijnenenk-Overstichtlaan en Oerdijk.

(bedragen x €1.000)

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019
Brinkgreverweg	1.290	948	1.116
Reconstructie Oosterwechelseweg	810	126	787
Reconstructie Hanzeweg	878	446	623
Ceintuurbaan-Zamenhofplein	1.532	485	1.374
Herinrichting Grote Kerkhof	385	239	275
Hanzeweg - Parallelweg	363	252	322
MJOP Wezenland /Keizer Karellaan	2.800	1.065	1.222
Winkelcentrum Colmschate	600	660	660
Fietsroutes Margijnenenk -Overstichtlaan	530	129	129
MJOP-2019 Fietspad Oerdijk	427	382	382
MJOP-2019 Omvormen Butersdijk	170	165	165
Tunnel Oostriklaan	2.549	1.152	2.507
Ontw.Stationsomg groene wal	5.676	276	4.055
Fietsstructuur A-1 zone	1.000	39	39
de Venen bouw-woonrijpmaken Rivierenwijk	704	340	1.317
Beter Benutten Vervolg CITS	485	47	516
Fietsparkeren binnenstad	1.246	105	824
Skatepark	340	69	69
Totaal	21.785	6.925	16.382

Het onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de in erfpacht uitgegeven gronden:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2018	Her rubricering	In vesteringen	Des investeringen	Af schrijvingen	Bijdragen van derden	Af waarderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden uitgegeven in erfpacht	11.916	3.894	0	0	0	0	0	15.810
Totaal	11.916	3.894	0	0	0	0	0	15.810

De herrubricering betreft de overdracht van de vuilstortlocatie Westfalenstraat van de grondexploitatie Bergweide.

Vaste activa - Financiële vaste activa

De financiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2018	Investerings	Des investerings	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019
Kapitaalverstrekkingen aan:					
Deelnemingen	20.559	3.226	454	1	23.330
Leningen aan:					
Deelnemingen	32.496	300	0	2.106	30.690
Overige langlopende leningen u/g	5.953	115	0	261	5.807
Overige uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0
Totaal	59.008	3.641	454	2.368	59.827

In 2019 is het aandelenkapitaal Viking met €3.226.000 verhoogd.

Voor €300.000 is een lening verstrekt aan de NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer voor de Bodenloods.

Aan GA Eagles is een lening verstrekt van €115.000.

De desinvestering betreft de verkoop van de aandelen Wonen boven Winkels.

VLottende activa - Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	103.004	86.789
Gereed product en handelsgoederen	8.491	8.356
Totaal	111.495	95.145
Afgedekt door voorzieningen verwacht verlies:		
Onderhanden werk; gronden in exploitatie	47.191	37.615
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Totaal verliesvoorzieningen	47.191	37.615
Totaal	64.304	57.530

Flottende activa - Onderhanden werk

Van de bouwgronden in exploitatie en groundbanken zonder transformatie kan van het verloop in 2019 het volgende overzicht worden gegeven:

(bedragen x €1.000)

Onderhanden werk	Boek waarde 31-12-2018	Stand voorz. 31-12-2018	Balans waarde 31-12-2018	Herrubricering	Vermeerderingen	Verminderingen	Winstuitname	Boek waarde 31-12-2019	Rente op voorzieningen	Mutaties voorzieningen	Stand voorz. 31-12-2019	Balans waarde 31-12-2019	Geraamde nog te realiseren kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eind resultaat Nominale waarde	Geraamd eind resultaat Contante waarde
Bouwgronden in exploitatie																
Bergweide vuilstort Westfalenstr.	4.757	965	3.792	-3.894	792	33		1.622	1	-931	35	1.587	3.696	5.281	37	34
Bergweide deelgebied 5 fase 2	453	0	453		91			544	0	0	0	544	718	1.085	177	167
Havenkwartier Mr HF de Boerlaan	6.310	6.346	-36		388	69		6.629	126	164	6.636	-7	1.212	1.192	6.649	6.143
Havenkwartier zelf en samenbouw	2	0	2		22			24	0	0	0	24	13		37	36
Havenkwartier doorontw. broedplaats	146	0	146		47	151		42	0	0	0	42	0	0	42	41
HK Silogebied	902	0	902		114	223		793	0	0	0	793	806	1.444	155	146
HK Stoer wonen	-331	0	-331		57			-274	0	0	0	-274	107		-167	-161
Hanzeweg	870	0	870		164	139		895	0	0	0	895	1.773	2.182	486	432
Bedrijvenpark A1	32.530	18.254	14.276	12.616	15.075	11.964		48.257	358	9.801	28.413	19.844	23.140	36.761	34.636	28.414
Bedrijventerrein Lettele	841	601	240		32			873	12	11	624	249	198	410	661	623
Randgebieden AS Rondom de Scheg	3.026	586	2.440	-1.300	811	236		2.301	0	-585	1	2.300	629	2.929	1	1
Bedrijven Bathmen	401	0	401		38			439			0	439	417	876	-20	-18

Onderhanden werk	Boek waarde 31-12-2018	Stand voorz. 31-12-2018	Balans waarde 31-12-2018	Herrubricering	Vermeerderingen	Verminderingen	Winstuitname	Boek waarde 31-12-2019	Rente op voorzieningen	Mutaties voorzieningen	Stand voorz. 31-12-2019	Balans waarde 31-12-2019	Geraamde nog te realiseren kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd eind resultaat Nominale waarde	Geraamd eind resultaat Contante waarde
Terrein Zutphenseweg	391	267	124		144	55		480	5	79	351	129	1.520	1.804	196	185
Sluiskwartier	5.853	2.270	3.583		583	224		6.212	45	288	2.603	3.609	3.621	7.015	2.818	2.603
Park Zandweerd	0	0	0	2.729	733			3.462	0	0	0	3.462	6.416	10.070	-192	-170
WC Keizerslanden	4.485	3.858	627		138			4.623	77	15	3.950	673	417	931	4.109	3.949
Eikendal fase 1	11.280	0	11.280		704	2.545	1.114	10.553	0	0	0	10.553	4.398	16.654	-1.703	-1.370
Centrumplan Bathmen	680	518	162		100	10		770	10	37	565	205	133	316	587	564
De Wijtenhorst	4.971	2.841	2.130		587	914		4.644	58	153	3.052	1.592	711	2.180	3.175	3.052
De Vijfde Hoek	-531	0	-531	3.205	784	3.435	-63	-40	0	0	0	-40	974	1.410	-476	-449
Sub-totaal	77.036	36.506	40.530	13.356	21.404	19.998	1.051	92.849	692	9.032	46.230	46.619	50.899	92.540	51.208	44.222
Grondbanken zonder transformatie																
Steenbrugge	9.753	1.109	8.644		546	144		10.155	21	-169	961	9.194	3.406	12.434	1.127	962
Sub-totaal	9.753	1.109	8.644	0	546	144	0	10.155	21	-169	961	9.194	3.406	12.434	1.127	962
Eindtotaal	86.789	37.615	49.174	13.356	21.950	20.142	1.051	103.004	713	8.863	47.191	55.813	54.305	104.974	52.335	45.184

De belangrijkste mutaties in de boekwaarde van de grondexploitaties zijn als volgt te verklaren:

- Bergweide Westfalenstraat: afname van per saldo €3,9 miljoen als gevolg van gronduitgifte in erfpacht (herrubricering) en planontwikkeling- en bodemkosten (vermeerdering €0,8 miljoen);
- Havenkwartier Mr de Boerlaan: toename van per saldo €0,3 miljoen vanwege planontwikkelingskosten en rente;
- Bedrijvenpark A1: toename van per saldo €15,7 miljoen door grond aan- en verkopen (vermindering €0,8 miljoen), planontwikkelingskosten en rentekosten (vermeerdering €2,8 miljoen) en bouw- en woonrijp maken (vermeerdering (€1,1 miljoen). En herrubricering van vlottende acitva in het kader van het faciliterend grondbedrijf (vermeerdering €12,6 miljoen)
- Holterwegzone: afname van per saldo €0,7 miljoen vanwege planontwikkeling-, rente- en bouwrijp maken (vermeerdering €0,6 miljoen) en verhuur grond (herrubricering €1,3 miljoen)

- Sluiskwartier: toename van €0,4 miljoen vanwege planontwikkelingskosten en rentekosten;
- Tuinen van Zandweerd: toename van per saldo €3,5 miljoen als gevolg van in exploitatie nemen (vermeerdering herrubricering €2,7 miljoen) en planontwikkeling en rentekosten (vermeerdering €0,7 miljoen)
- Eikendal: afname van €0,7 miljoen door grondverkopen (vermindering €2,6 miljoen) en civiele werkzaamheden, rentekosten en planontwikkelingskosten (vermeerdering €0,7 miljoen) en winstneming (vermeerdering €1,1 miljoen)
- Wijtenhorst: afname van €0,3 miljoen als gevolg van grondverkopen (vermindering €0,9 miljoen) en kosten woonrijp maken, planontwikkelingskosten en rentekosten (vermeerdering €0,6 miljoen).
- De Vijfde hoek: toename van €0,5 miljoen als gevolg van grondverkopen (vermindering €3,4 miljoen) en kosten woonrijp maken, planontwikkelingskosten en rentekosten (vermeerdering €0,8 miljoen) en herrubricering van vlottende activa in het kader van het faciliterend grondbedrijf (vermeerdering €3,2 miljoen).

Flottende activa - Overzicht gereed product en handelsgoederen

(bedragen x € 1.000)

	Boek waarde 31-12-2018	Stand voorz. 31-12-2018	Balans waarde 31-12-2018	CBR Voorraad eigen verklaring	Her rubricering	Vermeer deringen	Vermin deringen	Afschrijvingen	Boek waarde 31-12-2019	Rente op voor zieningen	Mutaties voor zieningen	Stand voorz. 31-12-2019	Balans waarde 31-12-2019
Te verkopen panden en gronden	8.347	0	8.347	0	1.143	104	1.118	0	8.476	0	0	0	8.476
Overige voorraden	9	0	9	6	0	0	0	0	15	0	0	0	15
Totaal	8.356	0	8.356	6	1.143	104	1.118	0	8.491	0	0	0	8.491

Voor een nadere toelichting; zie [paragraaf Grondbeleid](#).

Flottende activa - Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van een jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2019	Balanswaarde 31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	2.704	0	2.704	2.709
Verstreckte kasgeldleningen	0	0	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	21.908	0	21.908	23.732
Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen	0	0	0	0
Overige vorderingen	15.478	3.288	12.190	10.924
Overige uitzettingen	0	0	0	0
Totaal	40.090	3.288	36.802	37.365

Viottende activa - Drempelbedrag Schatkistbankieren (SKB)

(bedragen x €1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	4.043	3.882	2.049	2.820
Drempelbedrag	2.577	2.577	2.577	2.577
Ruimte (binnen limiet +), (overschrijding -/-)	-1.466	-1.305	528	-243

In de [paragraaf Financiering](#) is het saldo schatkistbankieren nader toegelicht.

Viottende activa - Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Kassaldi	7	9
Banksaldi	2.473	5.876
Totaal	2.480	5.885

Flottende activa - Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, uitgesplitst naar nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	6	6
- Het Rijk	971	1.365
- Overige Nederlandse overheidslichamen	4.558	3.770
Overige nog te ontvangen bedragen	34.291	43.296
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste komen van volgende begrotingsjaren	1.430	2.663
Totaal	41.256	51.100

Onder de overige nog te ontvangen bedragen is €11,9 miljoen opgenomen voor faciliterend grondbeleid bedrijvenpark A1 en Spijkvoorderenk. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de [paragraaf grondbeleid](#).

Voor €15,6 miljoen staat een bedrag van nog te verrekenen BTW met het BTW compensatiefonds onder te ontvangen posten.

Het resterende bedrag van €6,8 miljoen betreft bijdragen van derden, andere gemeentes en nog te declareren bedragen.

De in de balans opgenomen nog te ontvangen voorschotbedragen van de EU, Rijk en provincies die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, zijn gespecificeerd in bijlage 11a.

Vaste passiva - Eigen Vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Algemene reserve	18.778	17.367
Bestemmingsreserve	58.306	50.141
Gerealiseerd resultaat	4.123	6.561
Totaal	81.207	74.069

Het jaarresultaat van €4,123 miljoen, verminderd met budgetoverhevelingen van €2,588 miljoen levert een netto resultaat van €1,535 miljoen. Een samenvattend overzicht en analyse treft u aan onder het [exploitatieresultaat](#).

Voor het verloop per reserves, zie bijlage 7.

Vaste passiva - Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoegingen	Vrijval	Aanwendingen	Boekwaarde 31-12-2019
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.726	1.860	0	598	8.988
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	1.764	1.172	0	5	2.931
Totaal	9.490	3.032	0	603	11.919

De voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's betreft de voorziening wethouderspensionen, fonds Evenementen en de voorziening afgesloten complexen grondexploitatie. De grootste posten worden hieronder toegelicht.

De toevoeging bij de wethouderspensioenen wordt grotendeels verklaard door:
rentetoevoeging (€138.000), jaarlijkse toevoeging conform begroting (€214.000) en aanpassing voorziening in verband met verlaging van de rekenrente (€1.284.000). Van deze voorziening is €290.000 aangewend voor de pensioenverplichtingen 2019.

Aan de van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden wordt een bedrag van €416.000 toegevoegd aan de voorziening Riolen en Gemalen.

Tevens is er een nieuwe voorziening parkeerbijdrage bouwaanvragen ingesteld. Deze voorziening heeft een saldo van €653.000.

Voor het verloop per voorziening zie bijlage 9.

Vaste passiva - Vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1 jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	293.968	305.948
Binnenlandse bedrijven	5.187	5.327
Buitenlandse instellingen	20.000	20.000
Sub-totaal	319.155	331.275
Waarborgsommen	52	62
Totaal	319.207	331.337

Voor een nadere toelichting op de leningen wordt verwezen naar de paragraaf Financiering in het jaarverslag 2019.

Vaste passiva - Overzicht vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1 jaar

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2019:

(bedragen x €1.000)

	Saldo 31-12-2018	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen	331.275	0	12.120	319.155
Waarborgsommen	62	4	14	52
Totaal	331.337	4	12.134	319.207

De totale rentelast voor het jaar 2019 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt €8.866.372.

Vlottende passiva - Kortlopende financiële verplichtingen

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar	17.795	24.930
Overlopende passiva	25.024	22.797
Totaal	42.819	47.727

De in de balans opgenomen netto-schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Banksaldi	3.711	10.135
Overige schulden	14.084	14.795
Totaal	17.795	24.930

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x €1.000)

	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	20.295	18.774
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- Het Rijk	979	1.409
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.487	673
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.263	1.941
Totaal	25.024	22.797

Voor een nadere specificatie van de in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van de volgende begrotingsjaren wordt verwezen naar bijlage 12.

Flottende passiva - Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

(bedragen x €1.000)

	Aard/ Omschrijving*	Oorspronkelijk bedrag*	Percentage borgstelling*	Boekwaarde 31-12-2019	Boekwaarde 31-12-2018
Gewaarborgde geldleningen	-	-	-	6.759	7.427
Gewaarborgde geldleningen voor het verkrijgen en verbeteren van eigen woningen particulier	-	-	-	7.066	8.770
Totaal				13.825	16.197

* In de bijlage "Staat van gewaarborgde geldleningen" treft u een nadere specificatie aan.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

(bedragen x €1.000)

	Aard/ Omschrijving*	Garantiebedrag 31-12-2019
Garantstellingen via waarborgfondsen WEW (NHG) en WSW	-	1.042.295
Overige verleende garanties (o.a. sportverenigingen)	-	700
Totaal		1.042.995

* In de bijlage "Staat van gewaarborgde geldleningen" treft u een nadere specificatie aan.

In 2019 is geen aanspraak gemaakt op de verleende borg- en garantstellingen.

Plottende passiva - Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente Deventer is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen.

De gemeente Deventer heeft meerjarige contracten voor onderhoud, catering en schoonmaak stadskantoor en huur depot archeologie en parkeergarages.

Daarnaast zijn er meerjarige leasecontracten voor roerende goederen (bedrijfsauto's en ICT apparatuur) en uitbesteding afvalverwerking afgesloten.

Samenvatting - niet uit de balans blijkende verplichtingen:

(bedragen x €1.000)

	Totaalbedrag volledige contractperiode	Gerealiseerd t/m 2018	Gerealiseerd bedrag in 2019	Raming bedrag restant verplichting
Huurovereenkomst huisvesting gemeentelijk apparaat	4.619	745	415	3.460
Huurovereenkomsten cultureel-, onderwijs-, welzijn en sportgebouwen*	366	326	27	12
Lease overeenkomsten bedrijfswagens	447	174	89	184
Lease overeenkomsten ICT apparatuur	6.148	3.582	1.133	1.434
Huurovereenkomsten parkeergarages	16.139	13.898	584	1.657
Uitbesteding afvalverwerking	36.197	6.749	7.362	22.086
Overige overeenkomsten	8.202	4.549	1.209	2.445
Totaal	72.118	30.023	10.819	31.278

Gebeurtenissen na balansdatum

Jaarrekening

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn, is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Jaarverslag

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Zie ook de raadsmededeling [2020-00520](#) waarin een overzicht van de actuele stand van zaken, uitgesplitst per programma, is gegeven. Dit naar de stand van 1 april 2020.

In aanvulling daarop hebben medio april Rijk en VNG concrete afspraken gemaakt over de continuïteit van financiering van de Jeugdwet en WMO. Kern is dat financiering van de omzet wordt doorgezet op het niveau van voor de coronacrisis. Zo zijn aanbieders niet gedwongen personeel te ontslaan en zijn aanbieders ervan verzekerd dat de kosten die zij maken vergoed blijven. Verantwoording na afloop zal plaatsvinden op basis van de feitelijk gerealiseerde kosten die een aanbieder heeft gemaakt. Als de gerealiseerde kosten daarvan aanzienlijk afwijken van de financiering van de omzet moet daarover worden afgerekend. Het inzicht geven in de inzet van personeel in deze periode en de gemaakte kosten is onderdeel van de jaarverantwoording 2020.

Overzicht Baten en Lasten

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma												
Burger en bestuur	7.304	1.351	-5.952	8.373	1.310	-7.063	8.640	1.515	-7.125	266	205	-62
Openbare orde en veiligheid	10.044	626	-9.418	10.138	651	-9.486	10.151	663	-9.488	13	11	-2
Leefomgeving	34.391	14.243	-20.148	37.077	14.059	-23.018	37.000	16.014	-20.986	-76	1.956	2.032
Milieu en duurzaamheid	15.068	12.656	-2.412	16.138	13.009	-3.128	16.512	12.913	-3.599	375	-96	-471
Ruimtelijke ontwikkeling	6.280	3.392	-2.888	8.649	5.173	-3.475	7.792	5.892	-1.900	-857	718	1.575
Herstructurering en vastgoed	14.442	15.311	869	18.049	24.201	6.152	36.474	38.764	2.290	18.425	14.563	-3.862
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	72.128	39.415	-32.713	73.470	39.295	-34.175	73.310	42.561	-30.749	-160	3.266	3.426
Meedoen	79.741	4.260	-75.482	84.180	5.030	-79.150	79.501	4.925	-74.576	-4.679	-105	4.574
Jeugd en onderwijs	35.267	670	-34.597	37.873	3.554	-34.319	37.522	3.295	-34.227	-351	-259	93
Economie, kunst en cultuur	17.987	2.663	-15.324	19.766	4.064	-15.702	19.712	2.803	-16.909	-54	-1.261	-1.207
Bedrijfsvoering	33.186	7.877	-25.309	34.092	8.065	-26.027	32.632	7.966	-24.666	-1.460	-99	1.360
Subtotaal programma's	325.839	102.464	-223.375	347.804	118.411	-229.392	359.246	137.311	-221.935	11.442	18.899	7.456
Algemene dekkingsmiddelen												
Algemene uitkeringen	0	197.789	197.789	0	201.960	201.960	0	203.056	203.056	0	1.096	1.096
Lokale heffingen	-16	26.462	26.478	-16	26.624	26.640	-6	26.622	26.627	10	-3	-13
Calculatieverschillen	3.935	2.822	-1.113	4.155	2.910	-1.245	4.478	3.326	-1.152	323	416	93
Saldo financieringsfunctie	-882		882	-723		723	-654		654	69	0	-69
Dividend		1.245	1.245		1.385	1.385		1.385	1.385	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	863	566	-297	931	1.025	95	977	571	-406	46	-454	-501
Uitvoeringskosten lokale heffingen	1.355	3	-1.352	1.195	3	-1.192	1.105	15	-1.090	-90	12	102
Stelposten	6.454	0	-6.454	-34	0	34	0	0	0	34	0	-34
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal Algemene dekkingsmiddelen	11.710	228.888	217.178	5.507	233.908	228.401	5.900	234.974	229.074	393	1.066	674
Onvoorzien	225	0	-225	25	0	-25	0	0	0	-25	0	25

	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Resultaat voor resultaatbestemming	337.774	331.351	-6.423	353.336	352.319	-1.017	365.146	372.285	7.139	11.810	19.965	8.155
Mutaties reserves												
Burger en bestuur	0	70	70	30	134	104	30	132	102	0	-3	-3
Openbare orde en veiligheid	6	28	22	95	170	75	95	106	12	0	-63	-63
Leefomgeving	394	1.349	955	3.072	5.152	2.080	2.292	3.573	1.282	-780	-1.578	-798
Milieu en Duurzaamheid	0	748	748	88	364	276	88	235	148	0	-129	-129
Ruimtelijke ontwikkeling	0	185	185	23	1.151	1.128	1.024	1.191	167	1.001	40	-960
Herstructurering en vastgoed	109	342	233	6.080	1.008	-5.072	3.184	1.983	-1.201	-2.896	975	3.871
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	0	86	86	260	618	358	260	504	244	0	-113	-113
Meedoen	455	1.447	993	5.054	2.413	-2.641	7.299	1.578	-5.721	2.245	-835	-3.080
Jeugd en onderwijs	1.500	2.826	1.326	5.950	7.402	1.453	6.098	7.572	1.474	148	169	21
Economie, kunst en cultuur	43	183	140	2.671	2.508	-164	1.323	2.247	924	-1.349	-261	1.088
Bedrijfsvoering	887	836	-52	1.640	2.014	375	1.604	1.437	-167	-36	-578	-542
Algemene dekkingsmiddelen	4.205	5.921	1.716	11.985	14.909	2.924	18.073	17.796	-277	6.088	2.888	-3.200
Subtotaal Mutaties reserves	7.600	14.022	6.422	36.946	37.842	895	41.368	38.353	-3.014	4.422	512	-3.909
Resultaat na resultaatbestemming	345.374	345.374	0	390.282	390.161	-121	406.514	410.639	4.126	16.232	20.478	4.245

Toelichting op de programmarekening

Hieronder volgt een korte toelichting op hoofdlijnen van de verschillen in saldi van de uitkomsten tussen de begroting 2019 na wijziging en de realisatie 2019. Dit betreft verschillen inclusief de puttingen en stortingen uit/in reserves. Een gedetailleerde toelichting treft u aan in de programmatoelichting in het jaarverslag.

Programma Burger en bestuur

Het nadelig resultaat van €64.000 betreft een nadeel door de storting in de voorziening wethouderspensioenen van €200.000 en voordelen op de kosten van de raad leges Burgerzaken.

Programma Openbare orde en veiligheid

De lasten en baten in dit programma verschillen €65.000 nadelig. Dit zijn per saldo diverse onderwerpen met kleine verschillen.

Programma Leefomgeving

Het programma heeft een voordelig resultaat van €1,2 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door vertraging in de uitvoering van onderhoudswerken. Bij de budgetoverhevelingen wordt voorgesteld een bedrag van per saldo €1,2 miljoen over te hevelen.

Programma Milieu en duurzaamheid

De lasten en baten in dit programma hebben een nadelige uitkomst van €599.000. Dit komt door de stijging van de lasten voor afvalverwerking die niet in de tarieven waren verdisconteerd.

Programma Ruimtelijke ordening

Het programma heeft een voordelig rekeningresultaat van €614.000. Dit wordt veroorzaakt door vertraging in de uitvoering van eenmalige projecten. Bij de budgetoverhevelingen wordt voorgesteld een bedrag van per saldo €555.000 over te hevelen.

Programma Herstructurering en vastgoed

De lasten en baten in dit programma verschillen €8.000 voordelig.

Programma Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Het voordelig exploitatieresultaat van €3,3 miljoen betreft met name het eerder ontvangen van het dividend van KonnekteD ad €3.240.000. Dit bedrag wordt via het programma Algemene dekkingsmiddelen gestort in de generieke weerstandsreserve.

Programma Meedoen

Het programma heeft een voordelig resultaat van €1,5 miljoen. Er zijn voordelen in totaal €1,3 miljoen op Samenkracht, Hulpmiddelen, WMO-dienstverlening en Eigen bijdrage WMO. Een nadeel is er op de schuldhulpverlening van €204.000.

Programma Jeugd en onderwijs

De lasten en baten in het programma verschillen €113.000 voordelig. Dit betreft een nadeel op Jeugdhulp van €170.000 (nagekomen lasten 2017 en 2018) en peuterspeelzalen €47.000.

Programma Economie, kunst en cultuur

Het programma kent per saldo een negatief exploitatieresultaat van €119.000. Dit wordt met name veroorzaakt door meer onderhoud culturele panden.

Programma Bedrijfsvoering

Het voordeel in het programma van €819.000 wordt veroorzaakt door voordelen: I-werkorganisaties voor het grootste gedeelte te verklaren door lagere niet gebouw gebonden kosten, personele kosten DOWR-i, loonsom team Finance & Control, dekking overhead, niet-gebouw gebonden facilitaire kosten.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Het nadeel op het programma van €2,5 miljoen is het nadeel door de storting in de Generieke weerstandsreserve van het bedrag ad €3,2 miljoen, wat als dividend KonnekteD op programma Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt is ontvangen. Daarnaast is er op basis van de decembercirculaire 2019 in de Algemene uitkering een voordeel van €866.000. Daarnaast is er negatieve budgetoverheveling van €380.000 in verband met een nog te ontvangen teruggave BTW.

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) in werking getreden. In deze nieuwe wet zijn regels vastgelegd over de maximale bezoldiging van bestuurders en topfunctionarissen in de (semi)publieke sector. Jaarlijks wordt de WNT-norm vastgesteld in een ministeriële regeling.

Rapportage WNT

De WNT is van toepassing op de gemeente Deventer. Artikel 4.1 – WNT en het gewijzigde artikel 28 – BBV verplicht te rapporteren over de bezoldiging van bestuurders en topfunctionarissen. Voor de gemeenten is de functie van gemeentesecretaris en van griffier aangewezen als topfunctionaris in de zin van de WNT. Dit betreffen de volgende gegevens;

- de naam (het publiceren van de naam geldt enkel voor de topfunctionarissen)
- de beloning
- de belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding;
- de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn;
- de functie of functies;
- de duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar; en
- een motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm (indien van toepassing).

Daarnaast wordt transparantie gevraagd over bezoldiging van overige functionarissen met een dienstbetrekking waarvan de bezoldiging het wettelijk maximum overschrijdt (artikel 4.2 – WNT). De maximum bezoldigingsnorm voor 2019 bedraagt € 194.000. Het publiceren van de gegevens van niet-topfunctionarissen gebeurt alleen op functie (niet op naam). In de toelichting op de balans moeten de volgende gegevens worden opgenomen;

- de beloning
- de belastbare vaste en variabele onkostenvergoeding;
- de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn;
- de functie of functies;
- de duur en omvang van het dienstverband in het verslagjaar; en
- een motivering voor de overschrijding van de maximale bezoldigingsnorm.

Ontslagvergoeding

Topfunctionaris

Conform artikel 4.1, lid 3 – WNT wordt in de jaarrekening de verrichte uitkering opgenomen aan de top functionaris waarvan het dienstverband in het boekjaar is beëindigd. Wanneer de uitkering meer bedraagt dan de wettelijke maximale bezoldiging van € 75.000 wordt de overschrijding in het jaarverslag gemotiveerd (artikel 4.2, lid 4 – WNT).

Niet-topfunctionaris

De norm voor de uitkering wegens beëindiging van het dienstverband geldt niet voor niet-topfunctionarissen. Voor niet-topfunctionarissen geldt wel dat wanneer een hogere uitkering dan het bezoldigingsmaximum (oftewel wanneer de som van de bezoldiging en de beëindigingsuitkering boven de €189.000 uitkomt) dit moet worden vastgelegd in het jaarverslag en elektronisch bij het ministerie moet worden gemeld.

Uitvoering WNT

De Gemeente Deventer heeft in 2019 geen bezoldiging verstrekt aan functionarissen met een dienstbetrekking die hoger is dan de maximale norm (€194.000).

In 2019 was er in de gemeente Deventer (conform de WNT) geen sprake van een topfunctionaris zonder dienstbetrekking. De gemeente Deventer heeft 3 topfunctionarissen in dienst, te weten de heer Kossen (Algemeen directeur en gemeentesecretaris), mevrouw R. Weernekers (Griffier a.i.) tot 1 februari 2019 en de heer A. Kerver (Griffier) vanaf 1 februari 2019.

(bedragen x €1)

	M.A. Kossen	R. Weernekens	A. Kerver	S.J. Peet
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier a.i.	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 - 31-12	01-01 - 31-01	01-02 - 31-12	-
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja	
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€129.311,87	€6.903,35	€92.773,33	
Beloningen betaalbaar op termijn	€19.982,40	€1.182,03	€16.035,91	
Bezoldiging	€149.294,27	€8.085,38	€108.809,24	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€194.000	€16.476,71	€177.523,29	
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2018				
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01-01 - 31-12	16-03 - 31-12	--	01-01 - 15-03
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0		1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja		ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€127.977,00	€79.382,63		€29.079,69
Beloningen betaalbaar op termijn	€18.318,84	€11.774,89		€3.628,95
Bezoldiging	€146.295,84	€91.157,52		€32.708,64
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€189.000	€150.682,19	-	€38.835,62

De gemeente Deventer heeft in 2019 geen bezoldiging verstrekt aan functionarissen met een dienstbetrekking die hoger is dan de maximale norm (€194.000). Er waren geen ontslagvergoedingen boven de €75.000 aan (top)functionarissen conform de WNT-norm. In 2019 had de Burgemeester van Deventer het hoogst belastbaar jaarloon. Zijn inkomen is vastgesteld conform de wettelijk bepalingen die zijn gesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Bijlagen

Documentnaam	Bestands grootte	Openen
Bijlage 01 - Onvoorzien	123 kb	Bijlage 1
Bijlage 02 - Staat van Incidentele baten en lasten	595 kb	Bijlage 2
Bijlage 03 - Nadere specificatie algemene dekkingsmiddelen	115 kb	Bijlage 3
Bijlage 04 - Sisa verantwoordingsinformatie	249 kb	Bijlage 4
Bijlage 05 - IMG	77 kb	Bijlage 5
Bijlage 06 - Resultaatbestemming via reserves	238 kb	Bijlage 6
Bijlage 07 - Staat van Reserve	162 kb	Bijlage 7
Bijlage 08 - Algemene toelichting reserves	132 kb	Bijlage 8
Bijlage 09 - Staat van voorzieningen	122 kb	Bijlage 9
Bijlage 10 - Algemene toelichting voorzieningen	106 kb	Bijlage 10
Bijlage 11a - Verloopoverzicht overlopende activa	123 kb	Bijlage 11a
Bijlage 11b - Verloopoverzicht overlopende passiva	97 kb	Bijlage 11b
Bijlage 12 - Dynamische kredieten	175 kb	Bijlage 12
Bijlage 13 - Gewaarborgde geldleningen	189 kb	Bijlage 13
Bijlage 14 - Taakveldenmatrix	306 kb	Bijlage 14
Bijlage 15 - Standenregister reserves	262 kb	Bijlage 15
Bijlage 16 -		
Bijlage 17 -		
Bijlage 18 -		
Bijlage 19 -		

Bijlage 1 – Onvoorzien

Omschrijving	Programma	(bedrag x €1)
Primitieve begroting 2019		225.000
Onderzoeken stikstof	Ruimtelijke ontwikkeling	-50.000
Onderzoeken PFAS	Leefomgeving	-30.000
Onderzoek Schouwburg	Economie, kunst en cultuur	-120.000
Begroting na wijziging 2019		25.000

Bijlage 02 Staat van Incidentele baten en lasten

(bedragen x €1)

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Lasten:						
Verkiezingen	Burger en bestuur	Bestuur	120.900	0	0	tlv generieke weerstandsreserve
Wethouder pensioenen	Burger en bestuur	Bestuur		1.088.000	1.283.546	
Waardering ozb oppervlakte	Burger en bestuur	Burgerzaken	100.000	100.000	126.759	
Benoeming burgemeester	Burger en bestuur	Bestuur		12.800	12.800	tlv reserve overlopende uitgaven
Data-engineer	Burger en bestuur	Bestuur		51.400	48.845	tlv reserve overlopende uitgaven
Uitbreiding griffie	Burger en bestuur	Bestuur	48.000	48.000	48.000	
Reserve overlopende uitgaven - jongerenraad	Burger en bestuur	Mutatie reserves	30.000	30.000	30.000	
Inwoners aan zet	Burger en bestuur	Bestuur	50.000	50.000	23.362	
Pilot handhaving	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	75.000	75.000	75.000	
Inzet Flex team	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	25.000	25.000	25.000	tlv generieke weerstandsreserve
Ondermijning en weerbaarheid	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	0	60.000	5.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Reserve onderhoud gebouwen - Koekendijk	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves		24.731	24.731	zie lasten Koekendijk 9 (7-11)
Koekendijk 9 (7-11)	Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en brandweer		-24.731	-24.731	tgV reserve onderhoud gebouwen
Koekendijk 9 (7-11)	Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en brandweer		27.804	27.804	tlv reserve onderhoud gebouwen
Schonenvaarderstraat 5	Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en brandweer		57.065	48.502	tlv reserve onderhoud gebouwen
Reserve onderhoud gebouwen - Schonenvaarderstraat 5	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves		59.139	59.139	zie lasten Schonenvaarderstraat
Schonenvaarderstraat 5	Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en brandweer		-59.139	-59.139	tgV reserve onderhoud gebouwen
Reserve onderhoud gebouwen - Oranjelaan	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves		4.613	4.613	zie lasten Oranjelaan
Oranjelaan 63a	Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en brandweer		-4.613	-4.613	tgV reserve onderhoud gebouwen
Generieke weerstandsreserve - leges windschermen	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves	6.300	6.300	6.300	zie bate leges windschermen
Parkeerbijdragen ivm bouwaanvragen (MPP)	Leefomgeving	Parkeerbelasting	275.000	653.271	653.271	tlv reserve parkeerbijdragen bouwaanvragen
MJOP 2018-2019	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		1.179.550	1.064.550	tlv reserve overlopende uitgaven
Graffiti	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		65.000	65.000	tlv reserve overlopende uitgaven
MJOP uitvoering derden	Leefomgeving	Verkeer en vervoer	105.000	272.000	342.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Reserve kapitaallasten - MJOP	Leefomgeving	Mutatie reserves		40.000	80.000	zie baten MJOP
Fietsparkeren binnenstad	Leefomgeving	Openbaar vervoer	210.000	210.000	210.000	tlv res gem. brede invest
Fietssnelweg Deventer - Zutphen	Leefomgeving	Openbaar vervoer		75.000	34.984	tlv reserve gemeente brede investeringen
Geluidswal A1 Bathmen	Leefomgeving	Verkeer en vervoer	0	1.127.645	134.611	tlv reserve gemeente brede investeringen
Mind/bushaltes/tunnel oostriklaan	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		167.379	167.379	tlv reserve overlopende uitgaven
PFAS	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie		30.000	0	
Projecten	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie	370.000	365.380	365.380	tlv reserve overlopende uitgaven
Uitgifte campingbeheer	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie		6.450	1.045	tlv reserve onderhoud gebouwen
Reserve onderhoud gebouwen - campingbeheer	Leefomgeving	Mutatie reserves		12.843	12.843	zie bate uitgifte campingbeheer
Riolen en gemalen	Leefomgeving	Riolering		287.000	187.000	tlv reserve overlopende uitgaven
MJOP 2018	Leefomgeving	Riolering		225.000	225.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Beheersplan IJsseloevers	Leefomgeving	Verkeer en vervoer	100.000	100.000	108.365	resultaat begroting 2018
Beheersplan IJsseloevers	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		-50.000	-50.000	tgV reserve overlopende uitgaven
Reserve overlopende uitgaven - beheersplan ijsseloevers	Leefomgeving	Mutatie reserves		50.000	50.000	zie lagere last beheersplan ijsseloevers
Reserve kapitaallasten - keizerstraat/groene wal	Leefomgeving	Mutatie reserves		50.000	50.000	zie baten Keizerstraat/Groene Wal
Reserve overlopende uitgaven - mjop	Leefomgeving	Mutatie reserves		981.780	981.780	zie baten MJOP 2018 -2019
Generieke weerstandsreserve - stromarkt	Leefomgeving	Mutatie reserves		42.995	20.240	zie bate grondverkoop stromarkt

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Glasvezel	Leefomgeving	Ruimtelijke ordening		45.924	0	tlv res gemeentebrede investeringen
Reserve overlopende uitgaven - openbare verlichting	Leefomgeving	Mutatie reserves		159.000	159.000	zie lagere last openbare verlichting
Openbare verlichting	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		-159.000	-159.000	tgV reserve overlopende uitgaven
Reserve kapitaallasten - skatepark	Leefomgeving	Mutatie reserves	90.000	90.000	90.000	
Reserve kapitaallasten - riolen en gemalen	Leefomgeving	Mutatie reserves			147.000	zie baten riolen en gemalen
Bewaakte fietsenstallingen	Leefomgeving	Verkeer en vervoer	20.000	20.000	20.000	tlv reserve gemeente brede investeringen
Reserve kapitaallasten - MJOP bijdr projecten	Leefomgeving	Mutatie reserves		0	20.000	zie baten MJOP bijdrage projecten
Herplant bomen stormschade	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie	85.000	85.000	214.378	
Stormschade	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie		200.000	200.000	
Eikenprocessierups	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie		195.000	223.016	
Fietspad Margijnenenk	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		-73.000	-73.000	tgV reserve overlopende uitgaven
Reserve overlopende uitgaven - fietspad Margijnenenk	Leefomgeving	Mutatie reserves		73.000	73.000	zie lagere last fietspad Margijnenenk
Reserve kapitaallasten - fietsparkeren	Leefomgeving	Mutatie reserves	210.000	210.000	210.000	zie baat fietsparkeren binnenstad
Reserve kapitaallasten - verkeer	Leefomgeving	Mutatie reserves		1.127.645	134.611	zie baten verkeer
Reserve overlopende uitgaven	Leefomgeving	Mutatie reserves		50.000	50.000	zie baten groot onderhoud riolering
Reserve riolen en gemalen	Leefomgeving	Mutatie reserves	0	0	201.244	zie baat riolen en gemalen
Inzameling en verwerkingskosten huishoudelijk afval	Milieu en Duurzaamheid	Afval	159.693	0	0	tlv reserve huishoudelijk afval
Gebiedsgericht grondwater beheerplan	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	0	10.000	8.600	tlv reserve bodem
Ontwikkelbudget omgevingsdienst	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	37.000	63.000	37.000	tlv res overlopende uitgaven
Bodemsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	20.000	20.000	0	tlv res overlopende uitgaven
Bodemsaneringen L.Bisschopstr/Boxbergerweg	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	150.000	65.000	27.000	tlv res overlopende uitgaven
Energieplan	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	100.000	100.000	100.000	tlv res gemeente brede investeringen
Duurzaamheidscentrum	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	25.000	25.000	20.000	
Circulaire hotspots	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	50.000	50.000	0	
Transform	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	40.000	75.000	80.952	
Luchtkwaliteit	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	25.000	25.000	25.000	tgV reserve overlopende uitgaven
Geluidsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	95.812	95.812	52.431	tlv reserve geluid
Reserve geluid - afw sanering spoorweglawaai	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves		62.500	62.500	zie baten afwikkeling sanering spoorweglawaai
Verbod asbestdaken	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	50.000	50.000	58.550	
Stadsecoloog	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	10.000	10.000	10.000	tlv generieke weerstandsreserve
Kracht van Salland	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	45.000	214.508	7.637	tlv res kracht van Salland
Implementatie omgevingswet	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	100.000	100.000	100.000	
Vitaal platteland	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	100.000	100.000	1.066	1e nota van wijziging
Stadshof	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	100.000	100.000	3.671	1e nota van wijziging
Implementatie omgevingsrecht	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	400.000	313.892	252.597	
Impelmentatie omgevingsrecht	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening		112.000	112.000	TLV reserve overloop
Programmeren woningbouw	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening		75.000	16.141	VJN
Verhuurdersheffing woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Beheer overige gebouwen en gronden		55.000	51.300	
PAS Problematiek	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening		50.000	30.896	
Stadscampus	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening		100.000	14.984	
Normalisatie woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Beheer overige gebouwen en gronden		130.000	23.942	tlv reserve kapitaallasten
Groot onderhoud woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Beheer overige gebouwen en gronden	140.000	140.000	39.090	tlv reserve overlopende uitgaven
Normalisatie woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Beheer overige gebouwen en gronden		60.000	60.000	tlv reserve overlopende uitgaven

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Reserve kapitaallasten- verkoop standplaats woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves		22.600	22.600	zie baten verkoop standplaats woonwagen
Afboeken aandelenkapitaal wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserve			454.000	Tlv generieke weerstandsreserve
Reserve wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves			1.000.974	zie baten bijdrage wonen boven winkels
Stedelijke distributie	Ruimtelijke ontwikkeling	Verkeer en vervoer		40.000	40.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Herstructurering Rivierenwijk	Herstructurering en vastgoed	Wonen en bouwen	120.497	120.497	62.164	tlv res herstructurering
Aanvulling herstructurering Rivierenwijk/ overig	Herstructurering en vastgoed	Wonen en bouwen	173.503	450.170	142.470	tlv res herstructurering
Herstructurering overige (kwetsbare wijken	Herstructurering en vastgoed	Wonen en bouwen		167.628	180.020	tlv res herstructurering
Herstructurering Voorstad Oost	Herstructurering en vastgoed	Wonen en bouwen			1.701	tlv res herstructurering
Herstructurering Keizerslanden	Herstructurering en vastgoed	Wonen en bouwen			6.810	tlv res herstructurering
Herstructurering X kosten	Herstructurering en vastgoed	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	15.000	15.000	15.000	tlv res herstructurering
Res onroerende zaken - Dorrestraat 1	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves	22.347	22.347	22.347	zie baat Dorrestraat 1
Truckpoint	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden	33.457	33.457	33.457	tlv reserve onroerende zaken
Egalisatiereserve weerstands vermogen - NTVG Handelpark	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		385.830	385.830	zie baten verkoop grond Handelpark
Egalisatiereserve weerstands vermogen - NTVG Bergweide	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			7.840	zie baten verkoop Bergweide
Egalisatiereserve weerstands vermogen NTVG Vijfhoek	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			70.248	zie baten verkoop Vijfhoek
Generieke weerstandsreserve - Burg Crommelinlaan	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		325.000	325.000	zie baten Burg Crommelinlaan
Generieke weerstandsreserve - Hagenvoorderdijk	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		2.471	2.471	zie baten Hagenvoorderdijk
Aanpassing verliesvoorziening	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		61.052	-833.855	tlv reserve weerstandsvermogen
Reserve onderh gebouwen - Kolkmansweg	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		20.315	20.315	zie bate Kolkmansweg 5
Reserve onroerende zaken - V Hetenstraat	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		34.374	34.374	zie bate voorbereidingskrediet van Hetenstraat
Reserve onroerende zaken - Dreef	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		9.000	9.000	zie bate voorbereidingskrediet Dreef
Reserve onroerende zaken - Holterweg BVP	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		1.234.567	1.234.567	zie baten Holterweg BVP Entrance fee
Reserve onroerende zaken - Burg Crommelinlaan	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		10.000	10.000	zie bate Burg Crommelinlaan
Reserve onroerende zaken - verlaging verliesvoorz. Schoolstraat	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			5.000	zie verlaging verliesvoorz. Schoolstraat
Kanaaldijk Oost 16-18	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		15.373	15.373	tlv reserve onroerende zaken
DOIC	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			113.323	tlv reserve onroerende zaken (DOIC)
Kolkmansweg 5	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			1.520	tlv reserve onderhoud gebouwen
Reserve onroerende zaken - afwikkeling gronden	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			636.452	zie bate afwikkeling gronden
Reserve onroerende zaken - afwikkeling erfpachten	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			402.702	zie bate afwikkeling erfpachten
Holterweg	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		60.000	0	tlv reserve onroerende zaken (DOIC)
Slotboeking panden	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			1.733.309	tlv reserve onroerende zaken
Slotboeking agrarische gronden	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			35.754	tlv reserve onroerende zaken
BVP verbetering rendement KVK	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			99.000	tlv reserve onroerende zaken (DOIC)
Niet gesprongen explosieven	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		215.132	215.132	tlv reserve overlopende uitgaven
Verhoging boekwaarde afgesloten complexen	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			234.325	tlv reserve weerstandsvermogen
Egalisatiereserve weerstandsvermogen - aanp verliesvz	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		2.210.958	-3.829.842	zie baten aanpassing verliesvoorziening
Egalisatiereserve weerstandsvermogen - Spijkvoorderenk	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			193.043	zie baten Spijkvoorderenk
Egalisatiereserve weerstandsvermogen winstn. Eikendal	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			1.113.817	zie bate winstneming Eikendal
Egalisatiereserve weerstandsvermogen - aanp verliesvz	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			534.086	zie baten aanpassing verliesvoorziening
Egalisatiereserve weerstandsvermogen - aanp verliesvz	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			127.441	zie baten aanpassing verliesvoorziening
Generieke weerstandsreserve - Holterwegzone	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		586.171	586.171	zie baten Holterwegzone verliesvoorzienig
Generieke weerstandsreserve - Zandweerd	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		1.228.639	1.228.639	zie baten Zandweerd verliesvoorzienig
Armoede/schulden algemeen	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Inkomensregelingen		91.000	21.000	tlv reserve overlopende uitgaven

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Kansen voor Kinderen	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Inkomensregelingen		186.000	146.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Uitbreiding formatie team inkomensondersteuning	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Inkomensregelingen	56.000	56.000	56.000	
Pilot data analyse	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Arbeidsparticipatie		20.000	16.605	tlv reserve overlopende uitgaven
Participatie statushouders	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Arbeidsparticipatie		234.621	234.621	tlv reserve nieuwkomers
Implementatie inzet op maat	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Arbeidsparticipatie		-260.000	-260.000	tgV reserve overlopende uitgaven
Reserve overlopende uitgaven - implementatie	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Mutatie reserves		260.000	260.000	zie lasten implementatie inzet op maat
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	25.043	25.043	zie lasten Sporthal de Uutvlog
Sporthal de Uutvlog	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-25.043	-25.043	tgV reserve gebouwen
Sporthal de Uutvlog	Meedoen	Sportaccommodaties	0	35.692	11.495	tlv reserve onderhoud gebouwen
Sporthal Marke Zuid	Meedoen	Sportaccommodaties	0	60.000	60.000	tlv generieke weerstandsreserve
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	1.861	1.861	zie lasten N BolkensteinIn 8 Clubhuis Turkse kracht
N BolkensteinIn 8 Clubhuis Turkse kracht	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-1.861	-1.861	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	3.445	3.445	zie lasten David Wijnveldtweg 4 Kleedkamer UD
Pand verslavingszorg	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-11.238	-11.238	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	11.238	11.238	zie lasten pand verslavingszorg
Gebouw Polstraat bzt	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-5.523	-5.523	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	5.523	5.523	zie lasten gebouw polstraat bzt
David Wijnveldtweg 4 Kleedkamer UD	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-3.445	-3.445	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	3.226	3.226	Leo Halleweg 3 kleedkamer en DHV
Leo Halleweg 3 kleedkamer en DHV	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-3.226	-3.226	zie lasten storting reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	1.861	1.861	N BolkensteinIn 10 kleedk+veld Devinco
N BolkensteinIn 10 kleedk+veld Devinco	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-1.861	-1.861	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	3.252	3.252	N BolkensteinIn 12 kleedk+veld Go Ahead
N BolkensteinIn 12 kleedk+veld Go Ahead	Meedoen	Sportaccommodaties	0	-3.252	-3.252	tgV reserve onderhoud gebouwen
Subs 1/3-regeling sport	Meedoen	Sportaccommodaties	0	8.800	12.729	tlv reserve 1/3 regeling sport
Van individuele naar collectieve voorz.	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	166.091	166.091	tlv reserve overlopende uitgaven
Actieplan sociaal domein - Innovatie	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	200.000	200.000	59.539	tlv reserve sociaal domein
Verhoogde asielinstroom	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	388.586	388.586	134.681	tlv reserve nieuwkomers
Actieplan sociaal domein - jeugdconsulenten	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	100.000	100.000	tlv reserve sociaal domein
Reserve overlopende uitgaven - I-sociaal	Meedoen	Mutatie reserves	0	75.000	75.000	zie lasten I-sociaal (informatisering sociaal domein)
I-sociaal (informatisering sociaal domein)	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-75.000	-75.000	tgV reserve overlopende uitgaven
Gebouw fermerie muggesplein 9	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	500	617	tlv reserve onderhoud gebouwen
Wijkcentrum de Vijfhoek andriessenpln 1	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	1.322	tlv reserve onderhoud gebouwen
Dorpshuis Braakhekke	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	730	944	tlv reserve onderhoud gebouwen
Gebouw Ramelestraat 2	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	1.017	1.264	tlv reserve onderhoud gebouwen
Gebouw Fonteinkruid 61	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	1.000	1.121	tlv reserve onderhoud gebouwen
Speeltuingebouw wijk 16 zutphenselaan 18	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	3.265	2.069	tlv reserve onderhoud gebouwen
Gebouw Lange Zandstraat 13-15	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	63.264	60.379	tlv reserve onderhoud gebouwen
Intra-/extramuraal beschermd wonen PGB	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+		-400.000	-400.000	tgV reserve maatschappelijke opvang - bw
Reserve maatschappelijke opvang - beschermd wonen	Meedoen	Mutatie reserves		400.000	400.000	zie lasten intra-extramuraal beschermd wonen
Intra-/extramuraal beschermd wonen wmo zin	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+		0	-2.262.677	tgV reserve maatschappelijke opvang - zin
Reserve maatschappelijke opvang - wmo zin	Meedoen	Mutatie reserves			2.262.677	zie lasten intra-extramuraal bw - wmo zin
Projecten jeugd	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	200.835	1.108	tlv bestemmingsreserve jeugd

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Bestemmingsreserve projecten jeugd	Meedoen	Mutatie reserves	0	3.838.335	3.838.335	
Wijkaanpak	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	60.918	60.918	tlv reserve wijkaanpak
Bed, Bad en Brood	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	23.267	23.267	tlv reserve overlopende uitgaven
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	15.255	15.255	Gebouw fermerie muggeplein 9
Gebouw fermerie muggeplein 9	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-15.255	-15.255	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	14.140	14.140	Wijkcentrum de Vijfhoek andriessenpln 1
Wijkcentrum de Vijfhoek andriessenpln 1	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-14.140	-14.140	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	3.216	3.216	Dorpshuis Braakhekke
Dorpshuis Braakhekke	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-3.216	-3.216	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	2.922	2.922	Gebouw Ramelestraat 2
Gebouw Ramelestraat 2	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-2.922	-2.922	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	17.389	17.389	Gebouw Fonteinkruid 61
Gebouw Fonteinkruid 61	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-17.389	-17.389	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	2.997	2.997	Gebouw Achter de Muren Zandpoort 20+20A
Gebouw Achter de Muren Zandpoort 20+20A	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-2.997	-2.997	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	14.353	14.353	Speeltuingebouw wijk 16 zutphenselaan 18
Speeltuingebouw wijk 16 zutphenselaan 18	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-14.353	-14.353	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	11.800	11.800	Gebouw Lange Zandstraat 13-15
Gebouw Lange Zandstraat 13-15	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-11.800	-11.800	tgV reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen	Meedoen	Mutatie reserves	0	8.612	8.612	Speeltuingeb kindervreugd smyrnastraat 1
Speeltuingeb kindervreugd smyrnastraat 1	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-8.612	-8.612	tgV reserve onderhoud gebouwen
Reserve overlopende uitgaven - wijkaanpak	Meedoen	Mutatie reserves	0	140.000	140.000	zie lasten wijkaanpak
Wijkaanpak	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	0	-140.000	-140.000	tgV reserve wijkaanpak
Sociale teams opbouwcapaciteit	Meedoen	Wijkteams	239.000	239.000	239.000	tlv reserve wijkaanpak
Projectkosten sociaal team	Meedoen	Wijkteams	0	72.000	72.000	tlv reserve sociaal domein
Management Sociale Teams	Meedoen	Wijkteams	75.000	75.000	75.000	
Applicatie WMO/Jeugd	Meedoen	Maatwerkdienstverlening 18+	0	240.000	32.765	tlv reserve overlopende uitgaven
Actieplan sociaal domein - transformatiemanager	Meedoen	Maatwerkdienstverlening 18+	0	36.000	36.000	tlv reserve sociaal domein
Actieplan sociaal domein - uitbreiding formatie pm 8	Meedoen	Maatwerkdienstverlening 18+	0	124.000	124.000	tlv reserve sociaal domein
Pand versl zorg Polstr 8-10	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	0	3.000	2.753	tlv reserve onderhoud gebouwen
Uitvoeringskosten beschermd wonen	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	0	25.000	25.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Res kapitaallasten nieuwbouw sporthal keizerslanden	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	1.500.000	0	0	zie baat reserve onderwijshuisvesting
Res onderhoud gebouwen - Oudaenstraat	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	4.937	4.937	zie lasten gebouw Oudaenstraat
Oudaenstraat groot onderhoud/externe diensten	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting		-4.937	-4.937	tgV reserve onderhoud gebouwen
Oudaenstraat groot onderhoud/externe diensten	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting		4.500	4.378	tlv reserve onderhoud gebouwen
Res. Kap Lst Onderwijshuisvesting	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	5.936.331	6.084.739	zie bate reserve onderwijshuisvesting
Huisvestingskosten onderwijs algemeen	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting	0	0	24.589	tlv egaliseringsreserve onderwijs gymzalen
Huisvestingskosten bijzonder VO - Marke Zuid	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting	0	60.000	55.849	tlv generieke weerstandsreserve
Actieplan sociaal domein (onderdeel jeugd) - formatie	Jeugd en Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	59.000	59.000	tlv reserve sociaal domein
Gebouw down town Zwaluwenburg 2a	Jeugd en Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	1.500	460	tlv reserve onderhoud gebouwen
Res onderhoud gebouwen - Zwaluwenburg 2a	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	8.477	8.477	zie lasten gebouw down town Zwaluwenburg 2a
Gebouw down town Zwaluwenburg 2a	Jeugd en Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	0	-8.477	-8.477	ztgv reserve onderhoud gebouwen
Plus OV	Jeugd en Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	315.000	555.000	240.000	

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
International Office	Economie, Kunst en Cultuur	Economische ontwikkeling	37.800	37.800	37.800	tlv res mondiaal beleid
Subsidie Schouwborg	Economie, Kunst en Cultuur	Cult. presentatie, productie en part.	25.000	25.000	25.000	tlv res overlopende uitgaven
Incidentele Culturele activiteiten	Economie, Kunst en Cultuur	Cult. presentatie, productie en part.	100.000	100.000	91.500	resultaat begroting 2018
Mediabeleid	Economie, Kunst en Cultuur	Media	50.000	50.000	105.336	
Cultuurvisie	Economie, Kunst en Cultuur	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	25.000	25.000	25.000	
Gezondheidsdienst voor Dieren	Economie, Kunst en Cultuur	Economische ontwikkeling	20.000	20.000	40.000	
Budget economie	Economie, Kunst en Cultuur	Economische promotie	100.000	100.000	100.000	
Inzet vaart in de haven	Economie, Kunst en Cultuur	Economische ontwikkeling	50.000	50.000	42.405	tlv res gemeente brede investeringen
Cultuurvisie	Economie, Kunst en Cultuur	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		16.000	16.000	tlv res overlopende uitgaven
Agenda economie	Economie, Kunst en Cultuur	Economische ontwikkeling		25.000	14.065	tlv res overlopende uitgaven
Uitvoering Quick Wins	Economie, Kunst en Cultuur	Economische ontwikkeling		112.121	112.121	tlv res overlopende uitgaven
Kunstopdrachten	Economie, Kunst en Cultuur	Cult. presentatie, productie en participatie		55.000	38.375	tlv reserve kunst aankopen
Subsidie ...indeventer!	Economie, Kunst en Cultuur	Cult. presentatie, productie en part.		140.000	140.000	tlv reserve gemeente brede investeringen
Friciekosten ontvlechting SAB	Economie, Kunst en Cultuur	Media		20.309	20.309	tlv res overlopende uitgaven
Vorbereidingskosten bedrijfsplan Speelgoedmuseum	Economie, Kunst en Cultuur	Musea		29.918	29.918	tlv res overlopende uitgaven
Vermogensreserve - nieuwbouw bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		2.221.009	882.789	zie baten nieuwbouw bibliotheek
Gebouw Burgerweeshuis	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		213.500	195.813	tlv res onderhoud gebouwen
Gebouw Bergkerk	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		39.639	24.164	tlv res onderhoud gebouwen
Gebouw Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		20.350	2.735	tlv res onderhoud gebouwen
Gebouw woning Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		15.500	13.737	tlv res onderhoud gebouwen
Gebouw toren Kerkplein	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		2.000	1.035	tlv res onderhoud gebouwen
Ramelestraat	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		25.500	3.482	tlv res onderhoud gebouwen
Gebouw historisch museum	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		34.594	23.469	tlv res onderhoud gebouwen
Nieuwbouw Openbare Bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Media		704.071	704.071	tlv res overlopende uitgaven
Nieuwbouw Openbare Bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Media		431.000	431.000	tlv vermogensreserve
Onderzoek vm jurriengasthuis	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		31.000	0	tlv res overlopende uitgaven
Subsidie Het Burgerweeshuis	Economie, Kunst en Cultuur	Cult. presentatie, productie en part.		135.000	21.467	tlv res gemeentebrede investeringen
Panden Klooster OBD	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		1.000	765	tlv res onderhoud gebouwen
Panden Klooster HCO	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		23.087	28.667	tlv res onderhoud gebouwen
Nieuwbouw Openbare Bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Media		69.928	69.928	tlv vermogensreserve
Subsidie Deventer Schouwborg	Economie, Kunst en Cultuur	Cult. presentatie, productie en part.		180.000	180.000	tlv generieke weerstandsreserve
Res overlopende uitgaven - samenwerking dep	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		130.000	130.000	zie Samenwerking DEP
Res onderhoud gebouwen - Burgerweeshuis	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		55.069	55.069	zie baten gebouw Burgerweeshuis
Res onderhoud gebouwen - Bergkerk	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		31.144	31.144	zie baten gebouw Bergkerk
Res onderhoud gebouwen - Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		16.939	16.939	zie baten gebouw Bolwerksmolen
Res onderhoud gebouwen - woning Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		5.181	5.181	zie baten gebouw woning Bolwerksmolen
Res onderhoud gebouwen - gebouw Boterwaag	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		6.735	6.735	zie baten gebouw Boterwaag
Res onderhoud gebouwen - Lebuinustoren	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		42.359	42.359	zie baten gebouw Lebuinustoren
Res onderhoud gebouwen - toren Kerkplein	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		1.426	1.426	zie baten toren Kerkplein
Res onderhoud gebouwen - Ramelestraat	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		4.816	4.816	zie baten Ramelestraat
Res onderhoud gebouwen - panden Klooster OBD	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		49.657	49.657	zie baten panden Klooster OBD
Res onderhoud gebouwen panden - Klooster HCO	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		42.402	42.402	zie baten panden Klooster HCO
Res onderhoud gebouwen gebouw - Historisch Museum	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		21.529	21.529	zie baten gebouw Historisch Museum

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Aanloopkosten MIMIK	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		150.000	150.000	saldo Q2 2019 dekking stelpost
Huurcompensatie Deventer Waag	Economie, Kunst en Cultuur	Musea		32.500	32.500	
Advies Deventer Schouwburg	Economie, Kunst en Cultuur	Cult. presentatie, productie en part.		120.000	146.000	onvoorzien lasten Q3 2019
Transitiekosten Athenaeumbibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Media	120.000	120.000	120.000	saldo Q2 2018
Nieuwbouw bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Media		-262.000	-262.000	
Reserve overlopende uitgaven	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves	111.000	36.000	0	zie baat bedrijfsvoering
Keuzemodel arbeidsvoorwaarden	Bedrijfsvoering	Overhead	74.000			tlv res dec. Arbeidsvoorwaarden
Keuzemodel arbeidsvoorwaarden	Bedrijfsvoering	Overhead	-74.000			tlv res dec. Arbeidsvoorwaarden
Leren en ontwikkelen deventer algemeen	Bedrijfsvoering	Overhead		201.000	201.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Wet normalisatie rechtspositie ambtenaren	Bedrijfsvoering	Overhead	50.000	50.000	50.000	
Automatisering	Bedrijfsvoering	Overhead		403.112	38.432	tlv reserve overlopende uitgaven
Dev 1 onvoorzien	Bedrijfsvoering	Overhead		34.778	0	tlv reserve gemeente brede investeringen
I-visie ICT	Bedrijfsvoering	Overhead	113.000	113.000	94.274	resultaat begroting 2018
Datacentre	Bedrijfsvoering	Overhead	17.315	17.315	17.315	tlv generieke weerstandsreserve
Infra (servers en storage)	Bedrijfsvoering	Overhead		85.900	85.900	tlv reserve dowr-i kapitaallasten
Samenwerking in de cloud	Bedrijfsvoering	Overhead		80.000	80.000	tlv reserve dowr-i kapitaallasten
Reserve overlopende uitgaven - ontwikkeling fin.functie	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		125.000	125.000	zie baten ontwikkeling financiële functie
Reserve onderhoud gebouwen	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		165.000	165.000	tlv reserve huisvesting gemeentelijk app.
Reserve onderhoudgebouwen	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		7.304	7.304	zie baten gebouw polstraat 12
Werkbudget CISO-privacy	Bedrijfsvoering	Overhead		42.800	6.677	tlv reserve overlopende uitgaven
Taaksstelling bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Overhead		183.000	40.441	tlv reserve overlopende uitgaven
Res risico (lening GAE)	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	100.000	100.000	68.000	tlv generieke weerstandsreserve
Frictiekosten taakstelling BV	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	550.000	550.000	550.000	tlv generieke weerstandsreserve
Verrekening frictiebudget	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten		-152.000	0	tgV reserve overlopende uitgaven
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		0	3.016.717	
Res gemeente brede investeringen - eenmalig investeringsruimte	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	7.000	7.000	7.000	tgV res gemeente brede investering
Reserve gemeentebrede investeringen - Q3	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		1.335.905	1.335.905	resultaat 3e kwartaalrapportage
Generieke weerstandsreserve - dividend	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves			3.240.000	zie bate dividend Connected
Generieke weerstandsreserve - weerstandsratio	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		1.531.000	1.531.000	tlv specifieke weerstandsreserve
Generieke weerstandsreserve - Autonome ontw 1e kw.	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		2.582.000	2.582.000	
Specifieke weerstandsreserve - actualisatie grex	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		520.000	520.000	
Dividend Enexis	Algemene Dekkingsmiddelen	Treasury		100.000	100.000	
Egalisatiereserve rente	Algemene Dekkingsmiddelen	Treasury		0	68.837	tlv egalisatiereserve weerstandsvermogen
Automatisering - aanbesteding	Algemene Dekkingsmiddelen	Belastingen overig		41.400	41.400	tlv reserve overlopende uitgaven
Automatisering - Fabel	Algemene Dekkingsmiddelen	Belastingen overig		177.745	177.745	tlv reserve dowr-i kapitaallasten
Reserve overlopende uitgaven - bodemsanering	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		188.000	188.000	zie baten bodemsanering
Reserve overlopende uitgaven - areaal	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		119.000	119.000	
Reserve overlopende uitgaven - verr frictiebudget	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		152.000	0	
Reserve overlopende uitgaven - speelgoedmuseum	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	1.425.000	1.425.000	1.425.000	
Reserve overlopende uitgaaven - skaeve hus	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		-130.000	-130.000	
Reserve overlopende uitgaven - suppletie NGE	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		215.132	215.132	
Verrekening frictiebudget	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten		208.870	56.870	tlv reserve overlopende uitgaven
Teamtransisties	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	135.898	351.296	337.528	tlv res overlopende uitgaven

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Enmalige investeringsmiddelen	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	920.000	920.000	920.000	
Onvoorzien	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	225.000	25.080	0	tlv generieke weerstandsreserve
Totaal Lasten			10.888.108	49.521.496	49.244.373	

Baten:

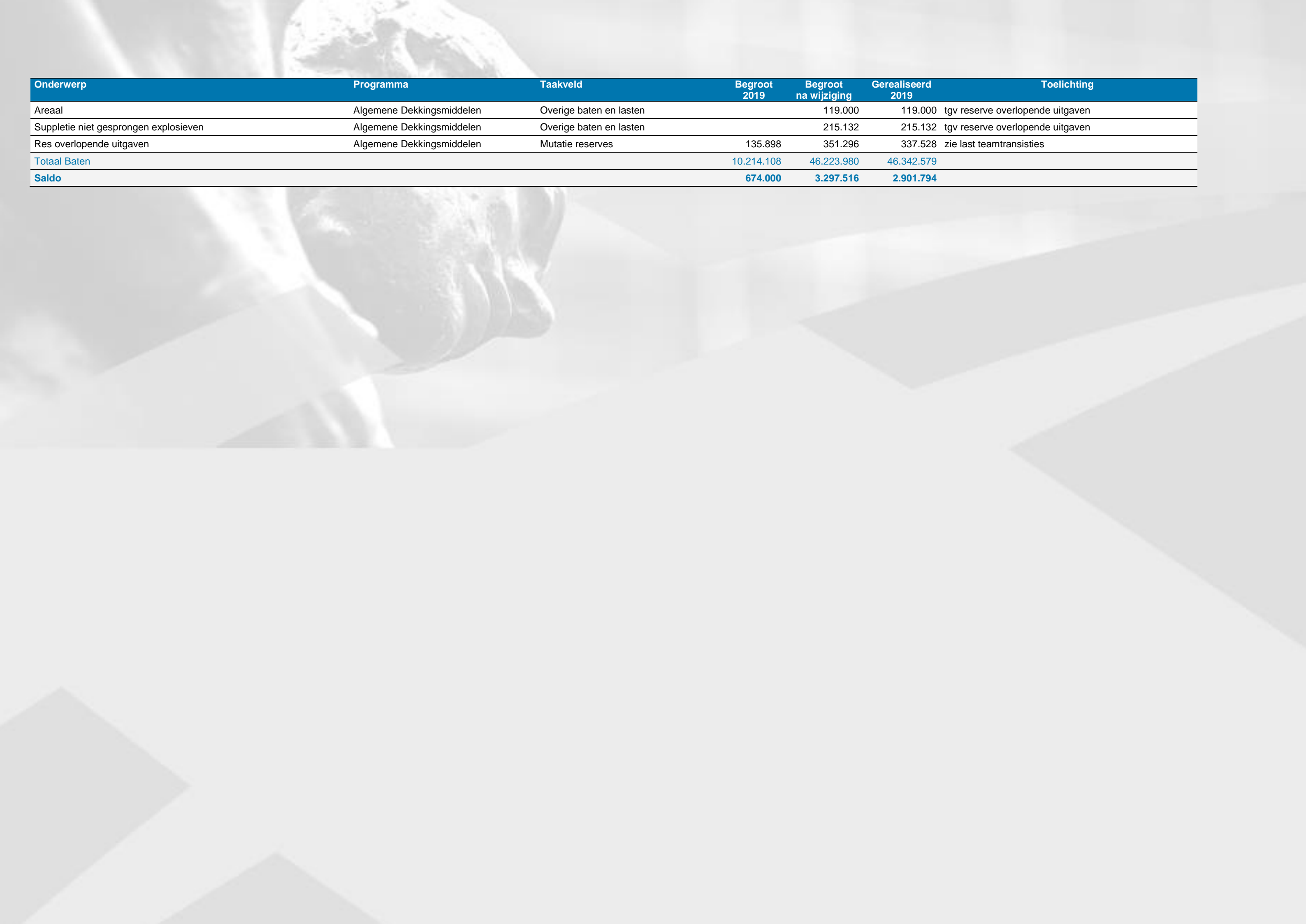
Generieke weerstandsreserve - taakstelling	Burger en bestuur	Mutatie reserves	70.000	70.000	70.000	
Reserve overlopende uitgaven - data engineer	Burger en bestuur	Mutatie reserves		51.400	48.845	zie last data-engineer
Reserve overlopende uitgaven - benoeming burgemeester	Burger en bestuur	Mutatie reserves		12.800	12.800	zie last benoeming burgemeester
Leges windschermen	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	6.300	6.300	6.300	tgw generieke weerstandsreserve
Generieke weerstandsreserve - flexteam	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves	25.000	25.000	25.000	zie last inzet flex team
Reserve overlopende uitgaven - ondermijning	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves	0	60.000	5.000	zie last ondermijning en weerbaarheid
Reserve onderhoud gebouwen - Koekendijk	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves		27.804	27.804	zie last Koekendijk 9
Reserve onderhoud gebouwen - Schonenvaarderstraat 5	Openbare orde en veiligheid	Mutatie reserves		57.065	48.502	zie last Schonenvaarderstraat 5
MJOP 2018 -2019	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		981.780	981.780	tgw reserve overlopende uitgaven
Keizerstraat Groene Wal	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		50.000	50.000	tgw reserve kapitaallasten
Grondverkoop Stromarkt	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		42.995	20.240	tgw generieke weerstandsreserve
MJOP 2018 -2019	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		40.000	80.000	tgw reserve kapitaallasten
Reserve overlopende uitgaven - MJOP 2018	Leefomgeving	Mutatie reserves		225.000	225.000	zie lasten MJOP 2018
Reserve overlopende uitgaven - onderhoud riolen	Leefomgeving	Mutatie reserves		287.000	187.000	zie lasten riolen en gemalen
Reserve overlopende uitgaven - projecten	Leefomgeving	Mutatie reserves	370.000	365.380	365.380	zie lasten projecten
Reserve overlopende uitgaven	Leefomgeving	Mutatie reserves		167.379	167.379	zie lasten mind/bushaltes/tunnel oostriklanan
Reserve overlopende uitgaven -mjop uitvoering	Leefomgeving	Mutatie reserves	105.000	272.000	342.000	zie lasten MJOP uitvoering derden
Reserve overlopende uitgaven - mjop	Leefomgeving	Mutatie reserves		1.179.550	1.064.550	zie lasten MJOP 2018-2019
Reserve overlopende uitgaven - graffiti	Leefomgeving	Mutatie reserves		65.000	65.000	zie last graffiti
Res gemeentebrede investeringen - glasvezel	Leefomgeving	Mutatie reserves		45.924	0	zie lasten glasvezel
Res gemeentebrede investeringen - Fietsparkeren	Leefomgeving	Mutatie reserves	210.000	210.000	210.000	zie last fietsparkeren binnenstad
Res gemeentebrede invest. - geluidswal A1	Leefomgeving	Mutatie reserves	0	1.127.645	134.611	zie last geluidswal A1
Res gemeentebrede invest. - bewaakte fietsstalling	Leefomgeving	Mutatie reserves	20.000	20.000	20.000	zie last bewaakte fietsstallingen
Res parkeerbijdragen bouwaanvragen	Leefomgeving	Mutatie reserves	275.000	653.271	653.271	zie last parkeerbijdragen bouwaanvragen
Res gemeentebrede invest. - fietssnelweg	Leefomgeving	Mutatie reserves		75.000	34.984	zie last fietssnelweg Deventer - Zutphen
Fietsparkeren binnenstad	Leefomgeving	Verkeer en vervoer	210.000	210.000	210.000	tgw reserve kapitaallasten
Verkeer	Leefomgeving	Verkeer en vervoer		1.127.645	134.611	tgw reserve kapitaallasten
Uitgifte campingbeheer	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie		12.843	12.843	tgw reserve onderhoud gebouwen
MJOP bijdrage projecten	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie		0	20.000	tgw reserve kapitaallasten
Riolen en gemalen	Leefomgeving	Riolering		0	147.000	tgw reserve kapitaallasten
Riolen en gemalen	Leefomgeving	Riolering			201.244	tgw reserve riolen en gemalen
Groot onderhoud riolering	Leefomgeving	Riolering		50.000	50.000	tgw reserve overlopende uitgaven
Reserve onderhoud gebouwen - campingbeheer	Leefomgeving	Mutatie reserves		6.450	1.045	zie last uitgifte campingbeheer
Reserve huishoudelijk afval	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	159.693	0	0	zie last inzameling en verwerking huish afval
Lager Divident circulus	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	-175.000	0	0	
Res tarieven huish. afval - lager dividend Circulus	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	175.000	0	0	
Res overlopende uitgaven - bodemsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	20.000	20.000	0	zie last bodemsanering
Reserve bodem - grondwater beheerplan	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	0	10.000	8.600	zie last Gebiedsgericht grondwater beheerplan

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Afwikkeling sanering spoorweglawaaï	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer		62.500	62.500	tgV reserve geluid
Res overlopende uitgaven - ontwikkelbudget omgevingsdienst	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	37.000	63.000	37.000	zie last ontwikkelbudget omgevingsdienst
Res gemeentebrede investeringen - energieplan	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	100.000	100.000	100.000	zie last energieplan
Res overlopende uitgaven bodemsaneringen L.Bisschopstr/Boxb.	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	150.000	65.000	27.000	zie last bodemsanering L.Bisschopstr.Boxbergerweg
Reserve geluid - geluidsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	95.812	95.812	52.431	zie last geluidsaneringen
Generieke weerstandsreserve - stadsecoloog	Milieu en Duurzaamheid	Mutatie reserves	10.000	10.000	10.000	zie last stadsecoloog
Res kracht van Salland	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves	45.000	214.508	7.637	zie last kracht van Salland
Reserve overlopende uitgaven Implementatieomgevingswet	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves		112.000	112.000	zie last implementatie omgevingswet
Reserve kapitaallasten - normalisatie woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves		130.000	23.942	zie last normalisatie woonwagens
Reserve overlopende uitgaven - groot onderhoud woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves	140.000	140.000	39.090	zie last groot onderhoud woonwagens
Reserve overlopende uitgaven - normalisatie woonwagens	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves		60.000	60.000	zie last normalisatie woonwagens
Reserve risico's - wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves		454.000	454.000	
Generieke weerstandsreserve – wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves			454.000	Zie last afboeken aandelenkap wonen boven winkels
Bijdrage wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Beheer overige gebouwen en gronden			1.000.974	tgV reserve wonen boven winkels
Verkoop standplaats woonwagen	Ruimtelijke ontwikkeling	Beheer overige gebouwen en gronden		22.600	22.600	tgV reserve kapitaallasten
Reserve overlopende uitgaven - stedelijke distributie	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutatie reserves		40.000	40.000	zie last stedelijke distributie
Reserve overlopende uitgaven - NGE	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		215.132	215.132	zie lasten niet gesprongen explosieven
Res herstructurering - Rivierenwijk	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves	120.497	120.497	62.164	zie last Rivierenwijk
Res herstructurering - Rivierenwijk / overig	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves	173.503	450.170	142.470	zie last rivierenwijk herstructurering
Res herstructurering overige (kwetsbare wijken)	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		167.628	180.020	zie last overig (kwetsbare wijken)
Res herstructurering Voorstad Oost	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			1.701	zie last Voorstad oost
Res herstructurering Keizerslanden	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			6.810	zie last Keizerslanden
Res herstructurering - lumsum X kosten	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves	15.000	15.000	15.000	zie last lumsum X kosten
Dorrestraat 1	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden	22.347	22.347	22.347	tgV reserve onroerende zaken
Res onroerende zaken - Truckpoint	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves	33.457	33.457	33.457	zie last Truckpoint
Res onroerende zaken - Kanaaldijk Oost 16-18	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		15.373	15.373	zie last Kanaaldijk Oost 16-18
Res onroerende zaken - DOIC	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			113.323	zie last DOIC
Stoppen Skaeve Hus - reserve overlopende uitgaven	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		-130.000	-130.000	tlv reserve overlopende uitgaven
Reserve onderhoud gebouwen - kolkmansweg 5	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			1.520	zie last Kolkmansweg
Verkoop grond - Handelspark	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		385.830	385.830	tgV egalisatie reserve weerstandsvermogen
Verkoop grond - Bergweide	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			7.840	tgV egalisatie reserve weerstandsvermogen
Verkoop grond - Vijfhoek	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			70.248	tgV egalisatie reserve weerstandsvermogen
Burg Crommelinlaan	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		325.000	325.000	tgV generieke weerstandsreserve
Hagenvoorderdijk	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		2.471	2.471	tgV generieke weerstandsreserve
Kolkmansweg 5	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		20.315	20.315	tgV reserve onderhoud gebouwen
Vorbereidingskrediet v Hetenstraat	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		34.374	34.374	tgV reserve onroerende zaken
Vorbereidingskrediet Dreef	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		9.000	9.000	tgV reserve onroerende zaken
Holterweg BVP Entrance Fee	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		1.234.567	1.234.567	tgV reserve onroerende zaken
Burg Crommelinlaan	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		10.000	10.000	tgV reserve onroerende zaken
Afwikkeling gronden	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			636.452	tgV reserve onroerende zaken
Afwikkeling erfpachten	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			402.702	tgV reserve onroerende zaken
Verlaging verliesvoorziening Schoolstraat	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden			5.000	tgV reserve onroerende zaken
Reserve onroerende zaken - Holterweg	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		60.000	0	zie last Holterweg

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Reserve onroerende zaken - slotboeking panden	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			1.733.309	zie lasten panden
Reserve onroerende zaken - slotboeking agrarische gronden	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			35.754	zie lasten agrarische gronden
Reserve onroerende zaken - opbr. Benzineverkoop	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			99.000	zie lasten benzine verkooppunten
Reserve weerstandsvermogen - verhoging boekwaarde	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves			234.325	zie last boekwaarde verhoging afgesloten complexen
Reserve weerstandsvermogen - aanpassing verliesvoorziening	Herstructurering en vastgoed	Mutatie reserves		61.052	-833.855	zie last aanpassing verliesvoorziening
Tussentijdse aanpassing verliesvoorziening	Herstructurering en vastgoed	Fysieke bedrijfsinfrastructuur		2.210.958	-3.829.842	tgw egalisatie reserve weerstandsvermogen
Winstneming Spijkvoorderenk	Herstructurering en vastgoed	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)			193.043	tgw egalisatie reserve weerstandsvermogen
Winstneming Eikendal	Herstructurering en vastgoed	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)			1.113.817	tgw egalisatie reserve weerstandsvermogen
aanpassing verliesvoorziening	Herstructurering en vastgoed	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			534.086	tgw egalisatie reserve weerstandsvermogen
aanpassing verliesvoorziening	Herstructurering en vastgoed	Fysieke bedrijfsinfrastructuur			127.441	tgw egalisatie reserve weerstandsvermogen
Holterwegzone verliesvoorziening	Herstructurering en vastgoed	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)		586.171	586.171	tgw generieke weerstandsreserve
Zandweerd verliesvoorziening	Herstructurering en vastgoed	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)		1.228.639	1.228.639	tgw generieke weerstandsreserve
Reserve overlopende uitgaven - armoede/schulden algemeen	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Mutatie reserves		91.000	21.000	zie lasten armoede/schulden algemeen
Reserve overlopende uitgaven - kansen v kinderen	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Mutatie reserves		186.000	146.000	zie lasten kansen voor kinderen
Reserve overlopende uitgaven - pilot datanalyse	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Mutatie reserves		20.000	16.605	zie last Pilot data analyse
Reserve overlopende uitgaven - participatie statushouders	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Mutatie reserves		234.621	234.621	zie last reserve nieuwkomers
Project ESF - 2017	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Arbeidsparticipatie		91.866	91.866	
Dividend Connected	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Treasury			3.200.000	tgw generieke weerstandsreserve
Res dec.JGZ WMO - inzet actieplan transformatie (soc.domein)	Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Mutatie reserves	86.000	86.000	86.000	
Reserve onderhoud gebouwen - de uutvlog	Meedoen	Mutatie reserves	0	35.692	11.495	zie lasten Sporthal de Uutvlog
Generieke weerstandsreserve - sporthal Marke Zuid	Meedoen	Mutatie reserves	0	60.000	60.000	zie last sporthal marke zuid
Reserve 1/3 regeling sport	Meedoen	Mutatie reserves	0	8.800	12.729	zie last 1/3-regeling sport
Reserve overlopende uitgaven - van indiv.naar collect.vz	Meedoen	Mutatie reserves	0	166.091	166.091	zie last van individueel naar collectieve voorz.
Reserve sociaal domein - innovatie	Meedoen	Mutatie reserves	200.000	200.000	59.539	zie last Actieplan sociaal domein - Innovatie
Reserve sociaal domein - inzet jeugdconsulenten (soc domein)	Meedoen	Mutatie reserves	100.000	100.000	100.000	zie last Actieplan sociaal domein - jeugdconsulenten
Res Nieuwkomers - verhoogde asielinstream	Meedoen	Mutatie reserves	388.586	388.586	134.681	zie last verhoogde asielinstream
Res onderhoud gebouwen - fermerie	Meedoen	Mutatie reserves	0	500	617	zie lasten gebouw fermerie muggeplein 9
Res onderhoud gebouwen - wijkcentrum	Meedoen	Mutatie reserves	0	0	1.322	zie lasten wijkcentrum de Vijfhoek
Res onderhoud gebouwen - braakhekke	Meedoen	Mutatie reserves	0	730	944	zie lasten dorps huis Braakhekke
Res onderhoud gebouwen - ramelestraat	Meedoen	Mutatie reserves	0	1.017	1.264	zie lasten gebouw Ramelestraat 2
Res onderhoud gebouwen - fonteinkruid	Meedoen	Mutatie reserves	0	1.000	1.121	zie lasten Gebouw Fonteinkruid 61
Res onderhoud gebouwen - speeltuingebouw	Meedoen	Mutatie reserves	0	3.265	2.069	zie lasten peeltuingebouw wijk 16
Res onderhoud gebouwen - lange zandstraat	Meedoen	Mutatie reserves	0	63.264	60.379	zie lasten Gebouw Lange Zandstraat 13-15
Bestemmingsreserve jeugd - projecten	Meedoen	Mutatie reserves	0	200.835	1.108	zie lasten projecten jeugd
Reserve wijkaanpak - wijkaanpak	Meedoen	Mutatie reserves	0	60.918	60.918	zie lasten wijkaanpak
Reserve overlopende uitgaven - bed, bad en brood	Meedoen	Mutatie reserves	0	23.267	23.267	zie lasten Bed, Bad en Brood
Reserve wijkaanpak - sociale teams	Meedoen	Mutatie reserves	239.000	239.000	239.000	zie lasten sociale teams opbouwcapaciteit
Reserve sociaal domein - sociaal team	Meedoen	Mutatie reserves	0	72.000	72.000	zie lasten projectkosten sociaal team
Reserve overlopende uitgaven - appl. Wmo/jeugd	Meedoen	Mutatie reserves	0	240.000	32.765	zie last applicatie WMO/Jeugd
Reserve sociaal domein - transformatiemanager (soc domein)	Meedoen	Mutatie reserves	36.000	36.000	36.000	zie last Actieplan sociaal domein - transformatiemanager
Reserve sociaal domein - uitbreiding formatie (soc domein)	Meedoen	Mutatie reserves	124.000	124.000	124.000	zie last Actieplan sociaal domein - uitbreiding formatie pm 8
Res onderhoud gebouwen - pand verslavingszorg	Meedoen	Mutatie reserves	0	3.000	2.753	zie lasten pand versl zorg Polstr 8-10
Reserve overlopende uitgaven - beschermd wonen	Meedoen	Mutatie reserves	0	25.000	25.000	zie last uitvoeringskosten beschermd wonen

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Res dec. huisvesting onderwijs - bijdrage nieuwbouw sporthal Keizerslanden	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	1.500.000	0	0	zie last storting reserve kapitaallasten
Res. Sociaal domein - actieplan sociaal domein	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	59.000	59.000	59.000	zie last Actieplan sociaal domein, apparaatlasten
Reserve onderhoud gebouwen - oudaenstraat	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	4.500	4.378	zie last oudaenstraat groot onderhoud
Res dec. huisvesting onderwijs - vrijval	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	5.936.331	6.084.739	tgV reserve kapitaallasten
Egalisatiereserve onderwijs gymzalen	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	0	24.589	zie last huisvestingskosten onderwijs algemeen
Generieke weerstandsreserve - huisvestingskosten	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	60.000	55.849	zie last huisvestingskosten bijzonder VO
Reserve onderhoud gebouwen - zwaluwenburg 2a	Jeugd en Onderwijs	Mutatie reserves	0	1.500	460	zie last gebouw down town Zwaluwenburg
Dividend Bergkwartier	Economie, Kunst en Cultuur	Treasury		142.651	180.093	
Res mondiaal beleid - international office	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves	37.800	37.800	37.800	zie last international office
Res overlopende uitgaven - Subsidie Schouwborg	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves	25.000	25.000	25.000	zie last subsidie Schouwborg
Reserve gemeente brede investeringen - vaart in de haven	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves	50.000	50.000	42.405	zie last Inzet Vaart in de haven
Res overlopende uitgaven-Cultuurvisie	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		16.000	16.000	zie last Cultuurvisie
Res overlopende uitgaven-Agenda economie	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		25.000	14.065	zie last Agenda economie
Liquidatie recreatiegemeenschap Salland	Economie, Kunst en Cultuur	Economische promotie		1.773	1.773	
Res overlopende uitgaven-Uitvoering Quick Wins	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		112.121	112.121	zie last Uitvoering Quick Wins
Res Kunstaankopen	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		55.000	38.375	zie last Kunst opdrachten
Res gemeente brede investeringen Subsidie ...indeventer!	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		140.000	140.000	zie last subsidie ...indeventer!
Res overlopende uitgaven-Frictiekosten ontvlechting SAB	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		20.309	20.309	zie last Frictiekosten ontvlechting SAB
Res overlopende uitgaven-Vorbereidingskosten bedrijfsplan Speelgoedmuseum	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		29.918	29.918	zie last Vorbereidingskosten bedrijfsplan Speelgoedmuseum
Res overlopende uitgaven - onderzoek vm jurriengasthuis	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		31.000	0	zie last onderzoek vm jurriengasthuis
Nieuwbouw bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Media		2.221.009	882.789	tgV vermogensreserve
Res onderhoud gebouwen-Gebouw Burgerweeshuis groot onderhoud	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		213.500	195.813	zie last gebouw Burgerweeshuis groot onderhoud
Res onderhoud gebouwen-Gebouw Bergkerk groot onderhoud	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		39.639	24.164	zie last gebouw Bergkerk groot onderhoud
Res onderhoud gebouwen-Gebouw Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		20.350	2.735	zie last gebouw Bolwerksmolen
Res onderhoud gebouwen-Gebouw woning Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		15.500	13.737	zie last gebouw woning Bolwerksmolen
Res onderhoud gebouwen-Gebouw toren Kerkplein	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		2.000	1.035	zie last gebouw toren Kerkplein
Res onderhoud gebouwen-gebouwen Ramelestraat	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		25.500	3.482	zie last Ramelestraat
Res onderhoud gebouwen-Gebouw historisch museum	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		34.594	23.469	zie last gebouw historisch museum
Res overlopende uitgaven-Nieuwbouw Openbare Bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		704.071	704.071	zie last Nieuwbouw Openbare Bibliotheek
Vermogensreserve - Nieuwbouw Openbare Bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		431.000	431.000	zie last Nieuwbouw Openbare Bibliotheek
Res gemeentebrede investeringen-Subsidie Het Burgerweeshuis	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		135.000	21.467	zie last Subsidie Het Burgerweeshuis
Res onderhoud gebouwen-Panden Klooster OBD	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		1.000	765	zie last Panden Klooster OBD
Res onderhoud gebouwen-Panden Klooster HCO	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		23.087	28.667	zie last Panden Klooster HCO
Vermogensreserve - Nieuwbouw Openbare Bibliotheek	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		69.928	69.928	zie last Nieuwbouw Openbare Bibliotheek
Generieke weerstandsreserve-Subsidie Deventer Schouwborg	Economie, Kunst en Cultuur	Mutatie reserves		180.000	180.000	zie last Subsidie Deventer Schouwborg
Samenwerking DEP	Economie, Kunst en Cultuur	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen		130.000	130.000	tgV res overlopende uitgaven
Gebouw Burgerweeshuis	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		55.069	55.069	tgV res onderhoud gebouwen
Gebouw Bergkerk	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		31.144	31.144	tgV res onderhoud gebouwen
Gebouw Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		16.939	16.939	tgV res onderhoud gebouwen
Gebouw woning Bolwerksmolen	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		5.181	5.181	tgV res onderhoud gebouwen
Gebouw Boterwaag	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		6.735	6.735	tgV res onderhoud gebouwen
Gebouw Lebuinustoren	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		42.359	42.359	tgV res onderhoud gebouwen

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Gebouw toren Kerkplein	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		1.426	1.426	tgw res onderhoud gebouwen
Ramelestraat	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		4.816	4.816	tgw res onderhoud gebouwen
Panden Klooster OBD	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		49.657	49.657	tgw res onderhoud gebouwen
Panden Klooster HCO	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		42.402	42.402	tgw res onderhoud gebouwen
Gebouw Historisch Museum	Economie, Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed		21.529	21.529	tgw res onderhoud gebouwen
Res. dec. Arbeidsvoorwaarden	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves	74.000			zie last keuzemodel arbeidsvoorwaarden
Res. dec. Arbeidsvoorwaarden	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves	-74.000			zie last keuzemodel arbeidsvoorwaarden
Reserve overlopende uitgaven - leren en ontwikkelen	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		201.000	201.000	zie last leren en ontwikkelen deventer alg
Reserve gemeente brede investeringen - Dev 1 onvoorzien	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		34.778	0	zie last Dev 1 onvoorzien
Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	Overhead	111.000	36.000	0	tgw res overlopende uitgaven
Reserve overlopende uitgaven - automatisering	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		403.112	38.432	zie last automatisering
Reserve dowr-i kapitaallasten	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		85.900	85.900	zie last infra (servers en storage)
Reserve dowr-i kapitaallasten	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		80.000	80.000	zie last samenwerking in de cloud
Generieke weerstandsreserve - datacentre	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves	17.315	17.315	17.315	zie last datacentre
Ontwikkeling financiële functie	Bedrijfsvoering	Overhead		125.000	125.000	tgw reserve overlopende uitgaven
Reserve huisvesting gemeentelijke app - duurzaamheid shl	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves	0	165.000	165.000	zie last reserve onderhoud gebouwen gem app
Gebouw polstraat 12	Bedrijfsvoering	Overhead		7.304	7.304	tgw reserve onderhoud gebouwen
Reserve overlopende uitgaven - werkbudget	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		42.800	6.677	zie last werkbudget CISO privacy
Reserve overlopende uitgaven - taakstelling	Bedrijfsvoering	Mutatie reserves		183.000	40.441	zie last taakstelling bedrijfsvoering
Generieke weerstandsreserve - verkiezingen	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	120.900	0	0	zie last verkiezingen
BTW voordeel	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten		391.000	391.000	
Generieke weerstandsreserve - lening GAE	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	100.000	100.000	68.000	tgw res risico
Generieke weerstandsreserve - frictiekosten taakstelling BV	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	550.000	550.000	550.000	zie last frictiekosten taakstelling BV
Generieke weerstandsreserve - onvoorzien	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	221.000	221.000	221.000	zie last onvoorzien
Egalisatiereserve weerstandsvermogen - rekening 2018	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		2.729.000	2.729.000	
Egalisatiereserve weerstandsvermogen - act. Grondexploitatie	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		2.149.906	2.149.906	zie last actualisatie grondexploitatie
Egalisatiereserve weerstandsvermogen - rente	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		0	68.837	zie last egalisatiereserve rente
Reserve overlopende uitgaven - vrijval	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		96.000	96.000	
Reserve overlopende uitgaven - vrijval frictiekosten	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		130.000	130.000	
Reserve overlopende uitgaven - fiscale naheffing flo	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		125.000	125.000	
Reserve overlopende uitgaven - vrijval	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		100.000	100.000	
Generieke weerstandsreserve - aanzuivering reserve	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		0	3.016.717	zie last egalisatiereserve weerstandvermogen
Generieke weerstandsreserve - ratio	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		1.531.000	1.531.000	zie last generieke weerstandsreserve - ratio
Specifieke weerstandsreserve - kostendekkendheid afval	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		450.000	450.000	
Generieke weerstandsreserve - resultaat 2e kwartaalrapportage	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	1.639.000	1.639.000	1.639.000	
Generieke weerstandsreserve - Begroting 2019	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	1.086.000	1.086.000	1.086.000	
Generieke weerstandsreserve - Begroting 2019	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	744.000	744.000	744.000	
Reserve gemeentebrede investeringen - Begroting 2019	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	230.000	230.000	230.001	
Generieke weerstandsreserve - VJN 2019	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		1.033.000	1.033.000	
Reserve overlopende uitgaven	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		41.400	41.400	zie last automatisering - aanbesteding
Reserve dowr-i kapitaallasten - fabel	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		177.745	177.745	zie last automatisering - fabel
Reserve overlopende uitgaven	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves		208.870	56.870	zie last verrekening frictiebudget
Bodemsaneringen (AU)	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten		188.000	188.000	tgw reserve overlopende uitgaven

Onderwerp	Programma	Taakveld	Begroot 2019	Begroot na wijziging	Gerealiseerd 2019	Toelichting
Areaal	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten		119.000	119.000	tgV reserve overlopende uitgaven
Suppletie niet gesprongen explosieven	Algemene Dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten		215.132	215.132	tgV reserve overlopende uitgaven
Res overlopende uitgaven	Algemene Dekkingsmiddelen	Mutatie reserves	135.898	351.296	337.528	zie last teamtransisties
Totaal Baten			10.214.108	46.223.980	46.342.579	
Saldo			674.000	3.297.516	2.901.794	

Bijlage 3 - Nadere specificatie algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onroerende zaakbelasting	0	25.974	25.974	0	26.110	26.110	7	26.093	26.086
Hondenbelasting	9	309	300	9	309	300	13	303	290
Precariobelasting	0	170	170	0	196	196	0	217	217
Standplaatsen	-26	0	26	-26	0	26	-26	0	26
Belasting roerende woon- en bedrijfspanden	0	10	10	0	10	10	0	8	8
Totaal	-17	26.463	26.480	-17	26.625	26.642	-6	26.621	26.627

Verantwoord zijn de navolgende dividenden:

Omschrijving	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Dividend Bank Nederlandse Gemeenten	0	740	740	0	830	830	0	833	833
Dividend Circulus	0	191	191	0	191	191	0	191	191
Dividend Wadinko	0	30	30	0	30	30	0	31	31
Dividend Enexis	0	284	284	0	334	334	0	330	330
Totaal	0	1.245	1.245	0	1.385	1.385	0	1.385	1.385

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020

BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
		Gemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 06</i>
		1	€ 810.000	Specifieke uitkering reductie energiegebruik 2019-620894	€ 0	Ja		€ 0
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: C1 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: C1 / 09</i>			
		1	Specifieke uitkering reductie energiegebruik 2019-620894		Nee			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 03</i>			
		1	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 03</i>			
			€ 1.827.958	€ 376.989	€ 677.801			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D8 / 04</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D8 / 06</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D8 / 07</i>		

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Gemeenten	Correctie besteding 2018 aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO).	Correctie besteding 2018 aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO).	Correctie besteding 2018 aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO).	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)				
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>				
			-€ 70.413	-€ 124.047	-€ 19.416	€ 419.725				
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Correctie besteding 2018 aan andere gemeenten overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid.				
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.	Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen.				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	Bedrag <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	Bedrag <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>				
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen		
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 06</i>		
			1 IenM/BSK-2015/189161 Pothoofd	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 IenM/BSK-2016/219401 Binnenstad	€ 22.367	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 IenW/BSK-2018/182794 Laan van Borgele	€ 15.296	€ 0	€ 0	€ 83	€ 0	€ 0	
			4 IenW/BSK-2018/44333 H. Dunantlaan	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 IenW/BSK-2019/177631 Brinkgreverweg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 IenW/BSK-2019/33670 Zwolseweg	€ 59.507	€ 0	€ 0	€ 7.364	€ 0	€ 0	
			7 IenW/BSK-2019/50082 IJsselkade	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			8 IenW/BSK-2019/64665 Margijnenenk	€ 90.364	€ 0	€ 0	-€ 10.203	€ 0	€ 0	

		Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 12</i>			
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2019 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	1 IenM/BSK-2015/189161 Pothoofd	€ 6.105	€ 0	€ 0		Nee		
			2 IenM/BSK-2016/219401 Binnenstad	€ 147.824	€ 0	€ 0		Ja		
			3 IenW/BSK-2018/182794 Laan van Borgele	€ 21.995	€ 0	€ 0		Ja		
			4 IenW/BSK-2018/44333 H. Dunantlaan	€ 339.018	€ 0	€ 0		Nee		
			5 IenW/BSK-2019/177631 Brinkgreverweg	€ 0	€ 0	€ 0		Nee		
			6 IenW/BSK-2019/33670 Zwolseweg	€ 66.871	€ 0	€ 0		Nee		
			7 IenW/BSK-2019/50082 IJsselkade	€ 0	€ 0	€ 0		Nee		
			8 IenW/BSK-2019/64665 Margijnenenk	€ 80.161	€ 0	€ 0		Ja		
			Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)		
				<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06</i>	
	€ 37.488.205	€ 506.276	€ 2.093.610	€ 12.720	€ 104.944	€ 1.171				
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee					
	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12</i>				
	€ 305.888	€ 37.903	€ 0	€ 960.512	€ 657	J				

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2019 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>	
			€ 61.484	€ 51.450	€ 1.397	€ 166.586	€ 29.061	€ 0	
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee					
		<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>					
		€ 0	€ 0	J					
VWS	H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelpaatsen (jaar T)	Feitelijke bezetting behandelpaatsen (jaar T)	Besteding (jaar T)				
			Afspraak	Realisatie					
		<i>Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 01</i>	<i>Aard controle D1 Indicatornummer: H1 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H1 / 03</i>					
		20	17	€ 564.618					
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen	
			<i>Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06</i>	
			1 € 1.127.789	SPUK-sport18-632762	€ 177.019	€ 130.216	€ 33.518	€ 13.285	
		Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09</i>	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11</i>			
		1 SPUK-sport18-632762	177018,57	15,70%		€ 950.771			

lenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen
		Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 05</i>
	1	2012/0277197		€ 219.909	€ 0		
		Kopie beschikingsnummer		Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 10</i>
	1	2012/0277197		€ 3.738.723	€ 0		Nee

Bijlage 5 - IMG

FORMAT IMG-verantwoording Gemeente Deventer IMG Provinciale subsidie Provincie Overijssel

	Beschikingsnummer provincie	Project afgerond / eindverantwoording Ja-Nee	In de verlenings-beschikking opgenomen subsidie voor dit project	Werkelijk besteed tlv provinciale middelen jaar X (conform baten/lastenstelsel)	Werkelijk besteed tlv gemeentelijke middelen jaar X (conform baten/lastenstelsel)	Cumulatief besteed tlv provinciale middelen t/m jaar X (conform baten/lastenstelsel)	Cumulatief besteed tlv gemeentelijke middelen t/m jaar X (conform baten/lastenstelsel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
Aard controle	D1	D1	R	R	R	R	R	D1	D1
Cultuurdriehoek boegbeeld Stad aan de IJssel	2011/0120748	Nee	€ 5.000.000	€ 0	€ 0	€ 5.000.000	€ 5.000.000	1-7-2020	

Bijlage 6 - Resultaatbestemming via reserves

Incidenteel

Programma 1 – Burger en bestuur (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve eenmalige problematiek			30	64	30	62
Generieke weerstandsreserve		70		70		70
Totaal	0	70	30	134	30	132

Programma 2 – Openbare orde en veiligheid (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve onderhoud gebouwen			88	85	88	76
Reserve overlopende uitgaven				60		5
Generieke weerstandsreserve	6	25	6	25	6	25
Totaal	6	25	95	170	95	106

Programma 3 – Leefomgeving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve kapitaallasten	210		1.518		732	
Reserve onderhoud gebouwen			13	6	13	1
Reserve gemeentebrede investeringen		230		1.479		400
Reserve overlopende uitgaven		475	1.314	2.561	1.314	2.416
Reserve parkeerbijdragen bouwaanvragen		275		653		653
Reserve riolen en gemalen					201	
Generieke weerstandsreserve			43		20	
Totaal	210	980	2.888	4.700	2.280	3.470

Programma 4 – Milieu en duurzaamheid (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve gemeentebrede investeringen		100		100		100
Reserve bodem				10		9
Reserve geluid		96	63	96	63	52
Reserve overlopende uitgaven		207	25	148	25	64
Reserve tarieven huishoudelijk afval		335				
Generieke weerstandsreserve		10		10		10
Totaal	0	748	88	364	88	235

Programma 5 – Ruimtelijke ontwikkeling (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve kapitaallasten			23	130	23	24
Reserve kracht van Salland		45		215		8
Reserve overlopende uitgaven		140		352		251
Reserve risico's				454		454
Generieke weerstandsreserve						454
Reserve wonen boven winkels					1.001	
Totaal	0	185	23	1.151	1.024	1.191

Programma 6 – Herstructurering en vastgoed (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve algemeen onroerende zaken	22	33	1.310	109	2.354	2.030
Reserve herstructurering		309		753		408
Reserve onderhoud gebouwen			20		20	2
Reserve overlopende uitgaven				85		85
Egalisatiereserve weerstandsvermogen			2.597	61	-1.340	-542
Generieke weerstandsreserve			2.142		2.142	
Totaal	22	342	6.070	1.008	3.177	1.983

Programma 7 – Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve sociaal domein		86		86		86
Reserve nieuwkomers				235		235
Reserve overlopende uitgaven			260	297	260	184
Totaal	0	86	260	618	260	504

Programma 8 – Meedoen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve 1/3 regeling sport				9		13
Reserve sociaal domein		460		532		392
Reserve onderhoud gebouwen			146	108	146	82
Reserve nieuwkomers		389		389		135
Reserve overlopende uitgaven			215	454	215	247
Reserve wijkaanpak		239		300		300
Specifieke weerstandsreserve				60		60
Reserve maatschappelijk opvang - beschermd wonen			400		2.663	
Reserve projecten jeugd			3.838	201	3.838	1
Totaal	0	1.088	4.599	2.053	6.862	1.229

Programma 9 – Jeugd en onderwijs (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve decentrale huisvesting onderwijs		1.500		5.936		6.085
Reserve sociaal domein		59		59		59
Reserve kapitaallasten	1.500		5.936		6.085	
Reserve onderhoud gebouwen			13	6	13	5
Egalisatiereserve onderwijs gymzalen						25
Generieke weerstandsreserve				60		56
Totaal	1.500	1.559	5.950	6.061	6.098	6.229

Programma 10 – Economie, kunst en cultuur (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve kunstaankopen				55		38
Reserve mondiaal beleid		38		38		38
Reserve onderhoud gebouwen			277	375	277	294
Reserve gemeentebrede investeringen		50		325		204
Reserve overlopende uitgaven		25	130	963	130	921
Vermogensreserve			2.221	501	883	501
Generieke weerstandsreserve				180		180
Totaal	0	113	2.628	2.437	1.290	2.176

Programma 11 – Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve onderhoud gebouwen			172		172	
Reserve DOWR-I kapitaallasten				166		166
Reserve eenmalige problematiek						
Reserve gemeentebrede investeringen				35		
Reserve huisvesting gemeentelijk apparaat				165		165
Reserve overlopende uitgaven	111		161	830	125	287
Generieke weerstandsreserve		17		17		17
Totaal	111	17	333	1.213	297	635

Programma 12 – Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve DOWR-I kapitaallasten				178		178
Reserve gemeentebrede investeringen	7	230	1.343	230	1.343	230
Reserve overlopende uitgaven		136	1.969	1.053	1.817	887
Reserve risico's	100		100		68	
Egalisatiereserve weerstandsvermogen				4.879	3.017	4.948
Generieke weerstandsreserve		4.461	4.113	5.373	7.353	8.357
Specifieke weerstandsreserve			520	1.981	520	1.981
Totaal	107	4.826	8.045	13.693	14.118	16.581
Totaal incidentele stortingen/puttingen	1.957	10.039	31.008	33.602	35.618	34.471

Structureel

Programma 2 – Openbare orde en veiligheid (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve onderhoud gebouwen		3				
Totaal	0	3	0	0	0	0

Programma 3 – Leefomgeving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve kapitaallasten		96		96		56
Reserve mobiliteitsfonds parkeren	184	227	184	310	12	47
Reserve parkeerbijdragen bouwaanvragen		47		47		
Totaal	184	369	184	452	12	103

Programma 6 – Herstructurering en vastgoed (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve algemeen onroerende zaken	10		10		7	
Reserve onderhoud gebouwen	77					
Totaal	87	0	10	0	7	0

Programma 8 - Meedoen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve decentrale huisvesting onderwijs		41				
Reserve investeringen buitensport	435	272	435	272	418	261
Reserve kapitaallasten		37		78		78
Reserve knelpunten sport	19	10	19	10	19	10
Totaal	455	360	455	360	437	349

Programma 9 – Jeugd en onderwijs (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve decentrale huisvesting onderwijs		1.267				
Reserve kapitaallasten				1.341		1.343
Totaal	0	1.267	0	1.341	0	1.343

Programma 10 – Economie kunst en cultuur (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve Deventer geschiedenis in beeld	11		11			
Reserve kapitaallasten		70		70		70
Generieke weerstandsreserve	33		33		33	
Totaal	44	70	44	70	33	70

Programma 11 – Bedrijfsvoering (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve kapitaallasten		22		5		5
Reserve DOWR I kapitaallasten	776	797	1.306	797	1.306	797
Totaal	776	818	1.306	802	1.306	802

Programma 12 – Algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2019		Begroting na wijziging 2019		Jaarrekening 2019	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Reserve afkopen		108		108		108
Reserve verstrekte geldlening Vitens		124		124		124
Generieke weerstandsreserve	3.662	863	3.503	984	3.517	984
Specifieke weerstandsreserve	13		13		14	
Reserve pseudo premie ww	31		31		32	
Rentetoevoeging	393		393		393	
Totaal	4.098	1.095	3.940	1.216	3.955	1.216
Totaal structurele stortingen/puttingen	5.644	3.983	5.939	4.240	5.750	3.882
Totaal stortingen/puttingen incl. rente	7.600	14.022	36.947	37.842	41.368	38.353
Toevoeging rente aan reserves	-393	0	-393	0	-393	0
Totaal stortingen/puttingen excl. rente	7.207	14.022	36.554	37.842	40.976	38.353

Bijlage 7 Staat van Reserve

(Bedragen x € 1)	Saldo per 01-01-2019	Resultaatbestemming	Saldo na bestemming	Rentebijschrijving	Toevoeging 2019	Onttrekking 2019	Dekking afschrijvingen 2019	Saldo per 31-12-2019
Algemene reserve met algemeen weerstandmotief								
Generieke weerstandsreserve	1.659.512	0	1.659.512	0	13.071.169	10.213.420	0	4.517.261
Totaal algemene reserve met algemeen weerstandmotief	1.659.512	0	1.659.512	0	13.071.169	10.213.420	0	4.517.261
Algemene reserve met specifiek weerstandmotief								
Specifieke weerstandsreserve	15.707.735	0	15.707.735	0	533.640	1.981.000	0	14.260.375
Totaal algemene reserve met specifiek weerstandmotief	15.707.735	0	15.707.735	0	533.640	1.981.000	0	14.260.375
Bestemmingsreserve prestatiegebonden								
Reserve kunstaankopen	79.502	0	79.502	0	0	38.375	0	41.127
Reserve Deventer geschiedenis in beeld	23.699	0	23.699	0	0	0	0	23.699
Reserve projecten jeugd	0	0	0	0	3.838.335	1.108	0	3.837.227
Reserve mondiaal beleid	132.221	0	132.221	0	0	37.800	0	94.421
Reserve museumaankopen	1.631	0	1.631	0	0	0	0	1.631
Reserve conserveringen SAB	25.835	0	25.835	0	0	0	0	25.835
Reserve knelpunten sport	33.612	0	33.612	0	19.403	9.875	0	43.140
Reserve wonen boven winkels	0	0	0	0	1.000.974	0	0	1.000.974
Reserve legaat Bathmen	3.500	0	3.500	0	0	0	0	3.500
Reserve Kracht van Salland	289.508	0	289.508	0	0	7.637	0	281.871
Reserve Individueel Keuzebudget	-1	0	-1	0	1	0	0	0
Reserve mind	950	0	950,33	0	0	0	0	950
Reserve gevefonds	9.198	0	9198,16	0	0	0	0	9.198
Reserve parkeerbijdrage bouwaanvragen	653.271	0	653.271	0	0	653.271	0	0
Reserve ISV2 bodem	172.784	0	172.784	0	0	8.600	0	164.184
Reserve ISV2 geluid	364.038	0	364.038	0	62.500	52.431	0	374.107
Reserve integrale MJOP projecten	15.000	0	15.000	0	0	0	0	15.000
Reserve sociaal economisch beleid	3.091	0	3.091	0	0	0	0	3.091
Reserve pseudo premie ww	30.615	0	30.615	0	32.008	0	0	62.623
Reserve gemeentebrede investeringen	924.269	0	924.269	0	1.342.906	933.468	0	1.333.707
Reserve risico's	672.541	0	672.541	0	68.000	454.000	0	286.541
Reserve sociaal domein	1.083.000	0	1.083.000	0	0	536.539	0	546.462
Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden	4.518.265	0	4.518.265	0	6.361.126	2.733.104	0	8.149.287
Bestemmingsreserve prestatiegebonden met rentebeslag								
Vermogensreserve	2.782.747	0	2.782.747	0	882.789	500.928	0	3.164.608
Reserve afkoop erfpacht	1.942.391	0	1.942.391	0	0	0	0	1.942.391
Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden met rentebeslag	4.725.138	0	4.725.138	0	882.789	500.928	0	5.106.999
Bestemmingsreserve prestatiegebonden met verdeelfunctie								
Egalisatiereserve onderhoud onderwijshuisvesting	178.834	0	178.834	0	0	24.589	0	154.245
Reserve wijkaanpak	299.918	0	299.918	0	0	299.918	0	0
Reserve onderhoud gebouwen	3.035.929	0	3.035.929	0	731.029	460.003	0	3.306.955
Reserve 1/3 regeling sport	128.249	0	128.249	0	0	12.729	0	115.520
Reserve investeringen buitensport	703.569	0	703.569	0	417.575	261.099	0	860.046

Reserve nieuwkomers	1.072.305	0	1.072.305	0	0	369.302	0	703.003
Reserve herstructurering	731.699	0	731.699	0	0	408.165	0	323.534
Reserve mobiliteitsfonds parkeren	1.097.122	0	1.097.122	0	11.739	46.740	0	1.062.121
Reserve algemeen onroerende zaken	4.028.751	0	4.028.751	0	2.361.668	2.030.216	0	4.360.204
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden	241.292	0	241.292	0	0	0	0	241.292
Reserve DOWR-i kapitaallasten	1.232.661	0	1.232.661	0	1.306.390	0	1.140.224	1.398.827
Reserve tarieven huishoudelijk afval	0	0	0	0	0	0	0	0
Reserve riolen en gemalen	487.854	0	487.854	0	201.244	0	0	689.098
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	0	2.729.033	2.729.033	0	1.676.781	4.405.814	0	0
Reserve overlopende uitgaven	5.238.217	3.832.000	9.070.217	0	3.915.912	5.408.736	0	7.577.393
Reserve huisvesting gemeentelijk apparaat	961.673	0	961.673	0	0	165.000	0	796.673
Reserve Maatschappelijk opvang - Beschermd wonen	4.836.742	0	4.836.742	0	2.662.677	0	0	7.499.420
Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden met verdeelfunctie	24.274.815	6.561.033	30.835.848	0	13.285.016	13.895.309	1.140.224	29.088.311
Financieel technische bestemmingsreserve								
Reserve decentrale huisvesting onderwijs	5.936.331	0	5.936.331	148.408	0	6.084.739	0	0
Reserve kapitaallasten investering	9.611.025	0	9.611.025	240.276	6.838.950	0	1.575.924	15.114.327
Reserve verstrekte geldlening EDON	544.536	0	544.536	0	0	0	0	544.536
Reserve afkopen	159.217	0	159.217	3.980	0	108.000	0	55.197
Reserve verstrekte geldleningen Vitens	371.444	0	371.444	0	0	123.812	0	247.632
Totaal financieel technische bestemmingsreserve	16.622.553	0	16.622.553	392.664	6.838.950	6.316.551	1.575.924	15.961.693
Reserves gemeente Deventer	67.508.018	6.561.033	74.069.051	392.664	40.975.690	38.353.460	2.716.148	77.083.945

Bijlage 8 Algemene toelichting reserves

Reserve (bedragen x € 1)	Programma	Raadsbesluit	Doel van de reserve	Saldo per 31-12-2019
Algemene reserve met algemeen weerstandmotief				
Generieke weerstandsreserve	Algemene dekkingsmiddelen	24-01-2018	Dekking kosten van optreden algemene risico's	4.517.261
Totaal algemene reserve met algemeen weerstandmotief				4.517.261
Algemene reserve met specifiek weerstandmotief				
Specifieke weerstandsreserve	Algemene dekkingsmiddelen	24-1-2018	Dekking kosten van optreden specifieke risico's	14.260.375
Totaal algemene reserve met specifiek weerstandmotief				14.260.375
Bestemmingsreserve prestatiegebonden				
Reserve kunstaankopen	Economie, kunst en cultuur	1-12-1961	Dekking aankopen kunst	41.127
Reserve Deventer geschiedenis in beeld	Economie, kunst en cultuur	28-11-1985	Verzamelen en beheren historisch bezit	23.699
Reserve projecten jeugd	Jeugd en onderwijs	27-11-2019		3.837.227
Reserve mondiaal beleid	Economie, kunst en cultuur	11-7-1995	Dekking kosten bevorderen internationalisering	94.421
Reserve museumaankopen	Economie, kunst en cultuur	1976	Dekking aankoop museumstukken	1.631
Reserve conserveringen SAB	Economie, kunst en cultuur	1995	Dekking conserveringen collectie SAB	25.835
Reserve knelpunten sport	Meedoen	27-1-1986	Oplossen van knelpunten in de sport. De vorming is een uitvloeisel van de tariefsystematiek voor ingebruikgeving van sportaccommodaties (binnen en buiten) m.i.v. 1-1-1987.	43.140
Reserve wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	3-7-2019	Dekking voor investeringen voor wonen en verblijven in de binnenstad	1.000.974
Reserve legaat Bathmen	Diverse	2005	Bekostiging diverse uitgaven op cultureel gebied in Bathmen.	3.500
Reserve kracht van Salland	Ruimtelijke ontwikkeling	1-7-2015	Verbeteren leefbaarheid en kwaliteit landelijk gebied	281.871
Reserve Individueel Keuzebudget*	Bedrijfsvoering	6-7-2016	Per 1 januari 2017 is het IKB (Individueel Keuze Budget) ingevoerd. Om aan de hieruit voortvloeiende eenmalige verplichting te voldoen is er een reserve gevormd.	0
Reserve mind	Leefomgeving	11-12-2000	Verbeteren van de verkeerstechnische infrastructuur in de gemeente, ten behoeve van een betere bereikbaarheid, leefbaarheid en verkeersveiligheid.	950
Reserve gevelfonds	Economie, kunst en cultuur	23-5-2000	Dekking gevelverbetering binnenstad	9.198
Reserve parkeerbijdrage bouwaanvragen	Leefomgeving	4-10-2006	Dekking uitbreiding parkeerplaatsen (binnenstad)	0
Reserve bodem	Milieu en duurzaamheid	9-11-2011	Dekking kosten bodemsanering	164.184
Reserve geluid	Milieu en duurzaamheid	9-11-2011	Dekking kosten geluidsanering	374.107
Reserve integrale MJOP projecten	Leefomgeving	24-06-2015	Verrekening tussen producten bij integrale MJOP projecten	15.000
Reserve sociaal economisch beleid	Economie, kunst en cultuur	1-1-1988	Stimuleren van economische ontwikkelingen	3.091
Reserve pseudopremie WW	Bedrijfsvoering	11-7-2018	Dekking kosten Ww-garantie voor ambtenaren in het 3e jaar WW.	62.623
Reserve gemeentebrede investeringen	Algemene dekkingsmiddelen	1-6-1999	Structurele dekking gemeentebrede investeringen	1.333.707
Reserve risico's	Algemene dekkingsmiddelen	16-12-2002	Dekking gevolgen specifieke risico's (o.a. lening GAE en WBW)	286.541
Reserve sociaal domein	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt/Meedoen/Jeugd en onderwijs	2-7-2014	Dekking voor tekorten Sociaal domein en transformatie	546.462
Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden				8.149.287
Bestemmingsreserve prestatiegebonden met rentebeslag				
Vermogensreserve	Algemene dekkingsmiddelen	28-4-2003	Compensatie wegvallen dividend aandelen	3.164.608
Reserve afkoop erfpacht	Algemene dekkingsmiddelen	17-12-2014	Dekking afkoop erfpachten	1.942.391
Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden met rentebeslag				5.106.999
Bestemmingsreserve prestatiegebonden met verdeelfunctie				

Reserve	(bedragen x € 1)	Programma	Raadsbesluit	Doel van de reserve	Saldo per 31-12-2019
Egalisatiereserve onderwijs gymzalen		Jeugd en onderwijs	12-4-2011	Egaliseren kosten onderhoud gymzalen (beheer Deventer)	154.245
Reserve wijkaanpak		Meedoen	1994	Dekking uitgaven wijkaanpak (aflooptermijn is 2 jaar)	0
Reserve onderhoud gebouwen		Diverse		Opvangen jaarlijks fluctuerende uitgaven onderhoud	3.306.955
Reserve 1/3 regeling sport		Meedoen	23-10-1990	Dekking investeringen van sportverenigingen	115.520
Reserve investeringen buitensport		Meedoen	1-1-2000	Dekking vervangingsinvestering buitensport vanuit vrijv. kplst.	860.046
Reserve nieuwkomers		Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt/Meedoen	21-12-2016	Dekking kosten instroom statushouders (asielinstroom)	703.003
Reserve herstructurering		Herstructurering en vastgoed		Dekking van herstructurering en wijkontwikkeling	323.534
Reserve mobiliteitsfonds parkeren		Leefomgeving		Dekking kosten verkeertechnische infrastructuur	1.062.121
Reserve algemeen onroerende zaken		Herstructurering en vastgoed	4-3-1997	Dekking kosten onroerende zaken buiten exploitatie	4.360.204
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden		Bedrijfsvoering		Ontwikkeling decentrale arbeidsvoorwaarden	241.292
Reserve DOWR-i kapitaallasten		Bedrijfsvoering	11-12-2013	Bijdrage dekking kapitaallasten DOWR-i investeringen	1.398.827
Reserve tarieven huishoudelijk afval		Milieu en duurzaamheid	1-1-2001	Egaliseren kosten huishoudelijk afval	0
Reserve riolen en gemalen		Leefomgeving	1-1-1996	Beperken tariefschommelingen rioolrecht en egal. Rek. resultaat	689.098
Egalisatiereserve weerstandsvermogen		Algemene dekkingsmiddelen	24-1-2018	Egaliseren verschillen grondexploitatie, rente en rek. resultaat	0
Reserve huisvesting gemeentelijk apparaat		Bedrijfsvoering	1976	Dekking kosten huisvesting gemeentelijk apparaat	7.577.393
Reserve overlopende uitgaven		Algemene dekkingsmiddelen	1999	Tijdelijk stallen van over te hevelen uitgaven	796.673
Reserve maatschappelijk opvang - beschermd wonen		Meedoen	21-12-2016	Dekking kst. regionale samenwerking, organisatie en uitvoering	7.499.420
				Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden met verdeelfunctie	29.088.331

Financieel technische bestemmingsreserve

Reserve afkopen		Algemene dekkingsmiddelen	28-3-2004	Bezuiniging voormalig RD en afkoop onroerende eigendommen	0
Reserve decentrale huisvesting onderwijs		Jeugd en onderwijs	1-1-1997	Egaliseren van de kapitaallasten van onderwijshuisvesting.	15.114.327
Reserve kapitaallasten investeringen		Diverse	2004	Bijdrage dekking kapitaallasten investeringen	544.536
Reserve verstrekte geldlening EDON		Algemene dekkingsmiddelen	voorm. Diepenveen	Dekking kapitaallasten financieel vast actief	55.197
Reserve verstrekte geldlening Vitens		Algemene dekkingsmiddelen		Dekking kapitaallasten financieel vast actief	247.632
				Totaal financieel technische bestemmingsreserve	15.961.693
				Reserves gemeente Deventer	77.083.945

Bijlage 9 Staat van voorzieningen

(Bedragen x € 1)	Saldo per 01-01-2019	Rentebijschrijving	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Saldo per 31-12-2019
Voorzieningen voor specifieke besteding (van derden verkregen)						
Voorziening riolen en gemalen	486.988	0	416.221	0	0	903.209
Voorziening parkeerbijdrage bouwaanvragen	0	0	653.271	0	0	653.271
Voorziening legaat Waanders	22.188	0	11.954	4.619	0	29.523
Fonds collectie Reijns	192.461	0	10.800	0	0	203.261
Fonds collectie Knecht-Drenth	1.061.892	0	79.900	0	0	1.141.792
Totaal voorzieningen voor specifieke besteding (van derden verkregen)	1.763.529	0	1.172.146	4.619	0	2.931.056
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's						
Voorziening wethouderspensionen	6.920.661	0	1.635.661	289.596	0	8.266.725
Voorziening fonds evenementen	26.124	0	77.793	76.900	0	27.017
Voorziening afgesloten complexen	779.394	0	145.926	231.198	0	694.122
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	7.726.178	0	1.859.380	597.694	0	8.987.864
Voorzieningen gemeente Deventer	9.489.707	0	3.031.526	602.313	0	11.918.920
(Bedragen x € 1)						
	Saldo per 01-01-2019	Rentebijschrijving	Toevoeging	Aanwending	Vrijval	Saldo per 31-12-2019
Voorzieningen in mindering op activa						
Verliesvoorziening MVA	57.000	0	0	5.000	0	52.000
Verliesvoorziening MVA (vm NIEGG)	1.228.639	0	0	1.228.639	0	0
Verliesvoorziening Facilitair grondbedrijf	9.881.965	181.833	0	7.370.009	0	2.693.789
Voorziening dubieuze debiteuren BBZ	308.781	0	0	100.566	0	208.215
Voorziening dubieuze debiteuren bijstandsvorderingen	2.010.281	0	0	70.405	0	1.939.876
Voorziening dubieuze debiteuren BAD	155.756	0	55.490	68.030	0	143.216
Voorziening dubieuze debiteuren	1.128.264	0	422.606	546.292	7.500	997.077
Verliesvoorziening gronden/panden	37.615.499	713.394	10.935.097	2.073.223	0	47.190.767
Totaal voorzieningen in mindering op de activa	52.386.184	895.228	11.413.193	11.462.165	7.500	53.224.940

Bijlage 10 Toelichting op voorzieningen

(Bedragen x € 1)	Programma	Raadsbesluit	Doel van de voorziening	Saldo per 31-12-2019
Voorzieningen voor specifieke besteding (van derden verkregen)				
Voorziening riolen en gemalen	Leefomgeving	27-5-2015	Van derden verkregen middelen met specifieke besteding (riool)	903.209
Voorziening parkeerbijdrage bouwaanvragen	Leefomgeving	13-11-2019	Middelen derden voor investeringen in de kwaliteit en kwantiteit van de parkeercapaciteit	653.271
Voorziening legaat Waanders	Leefomgeving	20-7-2011	Middelen derden (Waanders) ter verfraaiing Worpplantsoen	29.523
Fonds collectie Reijns	Economie, kunst en cultuur	2003	Middelen derden (Reijns) t.b.v. beheerskosten blikkencollectie	203.261
Fonds collectie Knecht-Drenth	Economie, kunst en cultuur	11-3-2009	Middelen derden (Knecht-Drenth) t.b.v. instandhouden collectie	1.141.792
Totaal voorzieningen voor specifieke besteding (van derden verkregen)				2.931.056
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
Voorziening wethouderspensioenen	Bedrijfsvoering	18-11-2009	Dekking diverse risico's	8.266.725
Voorziening fonds evenementen	Economie, kunst en cultuur	2002	Bijdrage voor (deel) kosten specifieke binnenstadsevenementen	27.017
Voorziening afgesloten complexen	Herstructurering en vastgoed	3-4-1997	Dekking nagekomen kosten van admin. afgesloten projecten	694.122
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				8.987.864
Voorzieningen gemeente Deventer				11.918.920

Bijlage 11 Nog te ontvangen bedragen

(bedragen x € 1)	Saldo 31-12-2018	toevoeging	ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
Subsidie Europa				
AAL project my life my way(europees)	6.249	0	0	6.249
Totaal Subsidie Europa	6.249	0	0	6.249
Subsidie Rijk				
BRIM subsidie Stadhuis	55.369		20.763	34.606
BRIM subsidie Landhuis	24.195		9.073	15.122
WWB Inkomensdeel Vangnet	915.124	231.116	700.214	446.026
Beter Benutten Vervolg - Organisatie	51.383			51.383
Beter Benutten Vervolg - Fietsparkeren Binnenstad	191.795			191.795
Beter Benutten Vervolg - OV-fiets Kloosterlanden	17.822			17.822
Beter Benutten Vervolg - Kentekenregistratie	19.505			19.505
Pothoofd	6.105			6.105
Beter Benutten Vervolg - Hanzeweg	66.129			66.129
Kavelruil (POP3 subsidie)	12.543	85.082		97.624
Holterweg uitvoeringskosten	5.412		5.412	0
Vorbereidingssubsidie diverse woning		13.680		13.680
Zwolseweg uitvoeringkosten		9.775		9.775
Laan van Borgele uitvoeringskosten		1.096		1.096
Totaal Subsidie Rijk	1.365.381	340.749	735.462	970.668
Subsidie overige overheden				
Actieplan verkeersveiligheid	24.245	266.700	75.945	215.001
Cultuureducatie primair onderwijs	27.624	27.624		55.248
Stationsomgeving Groene Wal	2.818.815	219.909		3.038.724
Beter Benutten Vervolg- Organisatie	4.614			4.614
Beter Benutten Vervolg- Fietsparkeren Binnenstad	32.267		7.500	24.767

(bedragen x € 1)	Saldo 31-12-2018	toevoeging	ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
Beter Benutten Vervolg- Kentekenregistratie	23.600			23.600
Energieloket	10.000			10.000
Sport en Jeugdhulp scores samen	1.596	335	1.931	0
Beter Benutten Vervolg- Fietspaden Ijsseldijk	57.887			57.887
Beter Benutten Vervolg- Fietspad Laan van Borgele	59.800			59.800
Beter Benutten Vervolg- Hanzeweg	34.519			34.519
Reconstructie Oosterwechelseweg	250.000		250.000	0
Sociaal Vitaal in kleine kernen	29.238		29.238	0
Zorg, Sport en Bewegen	2.876	-1.026	1.850	0
Schoolbuurtplein	2.646	-1.536	1.110	0
Project Statushouders	5.800		5.800	0
Wie zorgt er later voor jou	19.218	51.513	70.731	0
Maagdenburgstraat	55.000		55.000	0
Oranjekwartier/ Prins Bernhardstraat	67.845		67.845	0
Enklaan - Deventerweg Bathmen	57.500		28.750	28.750
Ceintuurbaan / Zamenhofplein	100.000		100.000	0
Boxbergerweg Diepenveen	62.979		62.979	0
Boeteonderzoek	22.000		22.000	0
Project Transform		300.000	255.500	44.500
Project Fossiel en betaalbaar wonen		90.875	81.788	9.087
Brinkgreverweg		238.570		238.570
Reconstructie Wezenland		268.000		268.000
Lebuinuslaan - Margijnenenk		48.722		48.722
Hanzeweg - parallelweg		72.750		72.750
Herinrichting Grote Kerkhof		35.000	28.000	7.000
Fietspad Oerdijk		163.500		163.500

(bedragen x € 1)	Saldo 31-12-2018	toevoeging	ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2019
Snelfietsroute Deventer - Zutphen		9.500		9.500
Stadscampus		8.969		8.969
Geluidswal A1 Bathmen		134.611		134.611
Totaal subsidie overige overheden	3.770.069	1.934.016	1.145.967	4.558.118
Totaal	5.141.699	2.274.764	1.881.429	5.535.035

Bijlage 11 Vooruitontvangen bedragen

(bedragen x € 1)	Saldo 31-12-2018	toevoeging	aanwending	Saldo 31-12-2019
Aanvullende gevelmaatregelen	215.997	51.848	60.836	207.009
Gebiedsontwikkeling SZ Gooiermars	40.000		6.000	34.000
Steenbrugge	100.000		100.000	0
Regionaal overleg transitie HZL	442		442	0
VVS extra	419.690	2.924.331	3.302.437	41.584
BRIM subsidie onderhoud monumenten	216.180	60.376		276.556
Waterkwaliteit	68.143		68.143	0
Aanvullende gevelmaatregelen uitvoeringskosten	106.798	213.905	173.831	146.872
Woningabonnementen	2.667		2.667	0
Agenda economie	8.739		8.739	0
Intertemporele vergoeding statushouders	350.513		43.814	306.699
Project Proeftuin	20.000		20.000	0
Oerdijk Schalkhaar /Lettele	28.125		28.125	0
Aanpak Entree Nieuwstraat	24.311		24.311	0
Brinkgreverweg	227.328		227.328	0
Reconstructie Wezenland	214.216		214.216	0
Hanzeweg - Parallelweg	38.918		38.918	0
SPUK bijdragen		1.127.789	177.019	950.770
Westfalen		135.000		135.000
Topwerkkocatie A1		10.000	1.552	8.448
Proeftuin Zandweerd		90.000	34.380	55.620
Energieadvies aan huis		14.000	0	14.000
Stadsarrangement - Brink		40.000	31.135	8.865
5-e Havenarm		20.000		20.000

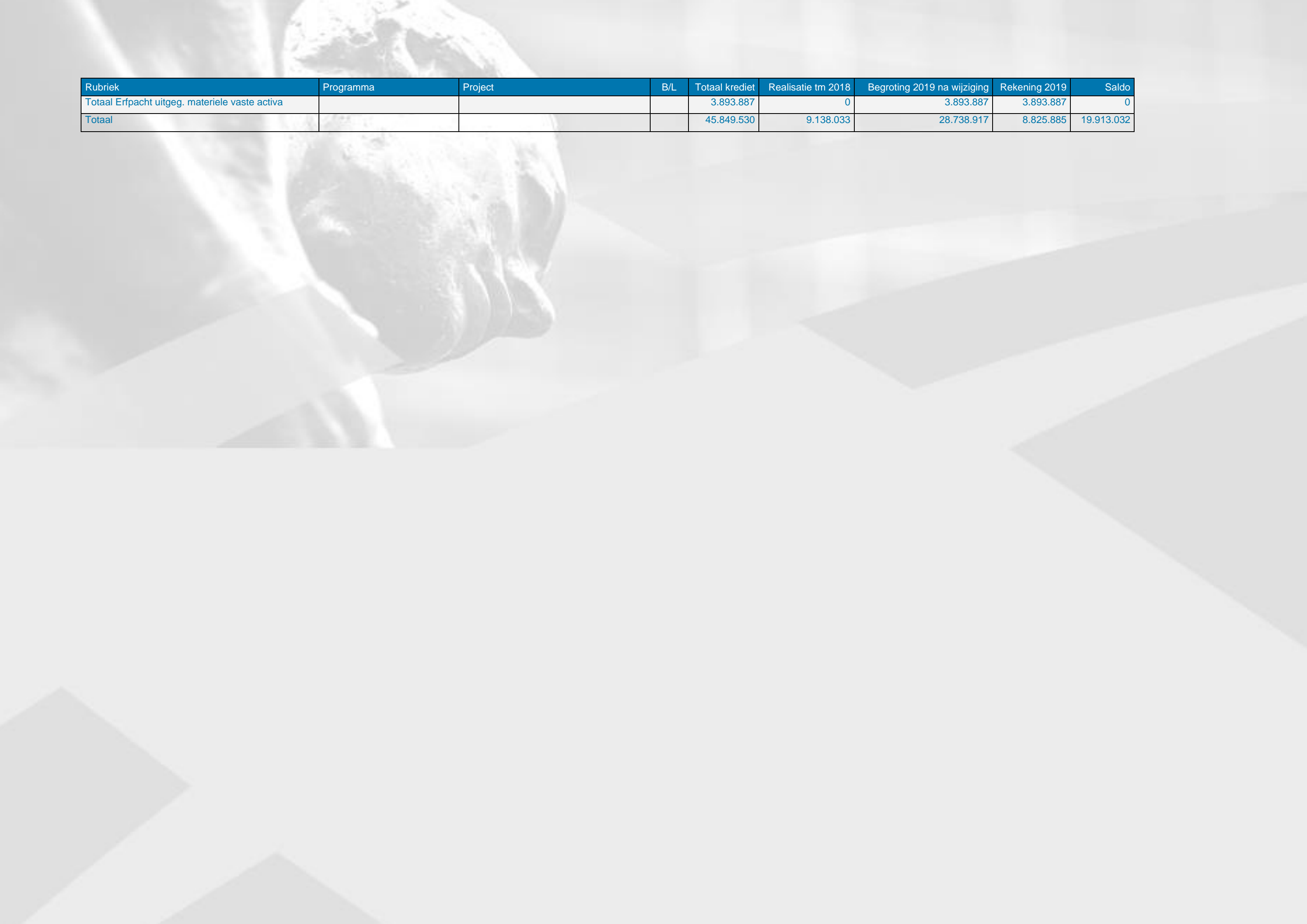
(bedragen x € 1)	Saldo 31-12-2018	toevoeging	aanwending	Saldo 31-12-2019
Entree - Keizerstraat		80.000		80.000
Rijsterborgherpark		60.000		60.000
Smidsgang		65.000		65.000
Zandpoort – Brinkgarage		55.000		55.000
Totaal	2.082.066	4.947.249	4.563.893	2.465.422

Bijlage 12 Dynamische kredieten

Rubriek	Programma	Project	B/L	Totaal krediet	Realisatie tm 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	Saldo
Kosten onderzoek & ontwikkeling	Herstructurering en vastgoed	Shita terrein en speeltuinlocatie	lasten	236.000	125.286	130.000	84.272	45.728
		Vorbereidingskrediet Dreef	lasten	58.000		58.000	12.785	45.215
		Vorbereidingskrediet Oranjekwartier	lasten	140.000		140.000	141.098	-1.098
			batens				-3.200	3.200
		Vorbereidingskrediet van Hetenstraat	lasten	105.000		105.000	54.882	50.118
		Zandweerd	lasten	0	695.171	-695.171	-695.171	0
Totaal Kosten onderzoek & ontwikkeling				539.000	820.457	-262.171	-405.334	143.162
(len) bijdragen aan activa van derden	Leefomgeving	Geluidswal A-1 Bathmen	Lasten	1.200.000	0	1.255.290	134.611	1.120.679
	Meedoen	Renovatie kleedkamers Dev Hockey Ver	lasten	242.000		242.000		242.000
			batens	-42.000		-42.000		-42.000
Totaal (len) bijdragen aan activa van derden				1.400.000	0	1.455.290	134.611	1.320.679
(EC) Str.Gronden&Terreinen	Herstructurering en vastgoed	Park zandweerd	lasten		-1.837.518	-1.726.543	-2.034.445	307.902
Totaal (EC) Str.Gronden&Terreinen				0	-1.837.518	-1.726.543	-2.034.445	307.902
(EC) Gronden & Terreinen	Bedrijfsvoering	Werf schalkhaar grond	batens	-79.307		-79.307	-79.307	0
	Herstructurering en vastgoed	Holterweg benzine verkooppunt	lasten	1.300.000		1.300.000	1.300.000	0
	Herstructurering en vastgoed	Schoolstraat 5/7/9, Bathmen	batens	-176.884	-176.884	0	-182.000	182.000
	Leefomgeving	Parkeren op de Worp	lasten	450.000	274.878	175.122	150.943	24.179
	Meedoen	Grond Skeave Huse	lasten	898.615	898.615	-898.615	-898.615	0
		Sportpark Zandweerd	lasten	332.750		332.750	281.073	51.677
			batens	-57.750		-57.750	-47.168	-10.582
Totaal (EC) Gronden & Terreinen				2.667.424	996.609	772.200	524.925	247.275
(EC) Woonruimten	Ruimtelijke ontwikkeling	Woonwagens/standplaatsen	lasten	460.005		460.005		460.005
Totaal (EC) Woonruimten				460.005	0	460.005	0	460.005
(EC) Bedrijfsgebouwen	Economie kunst en cultuur	Filmtheater Viking locatie gebouw	lasten	2.875.000	2.451.043	0	0	0
	Jeugd en Onderwijs	Nieuwbouw Etty Hillesum	lasten	10.500.000	15.087	10.484.913	0	10.484.913
	Leefomgeving	Renovatie Noordenbergpoort garage	lasten	2.020.000	2.100.124	-83.457	-249.999	166.542
			batens	-220.000	-23.512	-196.488	-6.642	-189.846
	Meedoen	Kon. UD	lasten	242.000				0
			batens	-42.000				0
		Sportpark Zandweerd	lasten	36.300		36.300	30.000	6.300
			batens	-6.300		-6.300		-6.300
Totaal (EC) Bedrijfsgebouwen				15.405.000	4.542.742	10.234.968	-226.641	10.461.609
(EC) Grond-, weg- en waterbouwkundige we	Leefomgeving	Bestrating/Hekwerk Op de Keizer	lasten	120.000		100.000	40.677	59.323
		Reconstructie Brinkgarage	lasten	455.000	221.498	133.502	83.648	49.854
			batens	-55.000				
	Herstructurering en vastgoed	Wittenstein 130	batens				-62.580	62.580
Totaal (EC) Grond-, weg- en waterbouwkundige we				520.000	221.498	233.502	61.745	171.757
(EC) Machines Apparaten en Installaties	Bedrijfsvoering	Client Hardware Laptop	lasten	377.069	8.802	368.267	400.422	-32.155
			batens				-49.504	49.504
		ICT middelen	lasten	40.000		40.000	34.045	5.955

Rubriek	Programma	Project	B/L	Totaal krediet	Realisatie tm 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	Saldo
		ICT-Office 365 / Windows 10	lasten	1.048.933	469.039	579.894	322.951	256.943
		Telefooncentrale 2018	lasten	120.000		120.000	103.557	16.443
		Warmtegordijn (SHK)	lasten	30.200		30.200	30.126	74
	Economie kunst en cultuur	Elektr.voorz.markt winkelcentrum Flora	lasten	75.000	6.322	68.678	68.678	0
		Elektriciteitsvoorz.markt Brink	lasten	35.000	17.500	17.500	17.500	0
	Leefomgeving	Stadspoortgarage-Installaties	lasten	424.000	3.333	424.000	404.039	19.961
		Vervanging Kaartlees apparatuur	lasten	360.000		360.000	92.403	267.597
	Meedoen	Kon. UD	lasten	60.500				0
			baten	-10.500				0
		Veldverl Honk- en softbalver de Eagles	lasten	181.500				0
			baten	-31.500				0
		Veldverl training DVV GoAhead (amateurs)	lasten	60.500				0
			baten	-10.500				0
Totaal (EC) Machines Apparaten en Installaties				2.770.702	504.996	2.008.539	1.424.215	584.324
(EC) Overige materiele vaste activa	Bedrijfsvoering	Aanpassingen werkomgeving incl Receptie	lasten	70.000		70.000	12.216	57.784
		Akoestische maatregelen (SHK)	lasten	280.000	89.180	158.320	156.654	1.666
		BAG Harmonisatie	lasten	140.000	105.677	34.323	9.477	24.846
		Client Hardware Fatclient 2019/2020	lasten	100.000		100.000	100.097	-97
		Deventer wijzer 2018	lasten	234.265		0		0
		Hardware Servers/Blades/Enclosures 2019	lasten	145.984		145.984	145.984	0
		Herinrichting ruimte Biebquest	lasten				0	0
		Inrichting Kelder	lasten	25.000		25.000		25.000
		Inrichting Stadsetalage (SHK)	lasten	84.514		84.514	19.594	64.920
		Modernisering GBA Harmonisatie	lasten	371.838	225.687	146.150	68.426	77.725
		Optimalisatie huisvesting (SHK)	lasten	70.000	41.281	41.719	41.281	438
		Smartphones 2019	lasten	30.000		30.000	18.920	11.080
		Storage 2019	lasten	24.988		24.988	17.792	7.196
		Upgrades uren roadmap 2019	lasten	238.961		238.961	209.995	28.966
	Jeugd en Onderwijs	Zonwering gymzaal de Vijfhoek	lasten	300.000		0	34.370	-34.370
			baten	-51.000		0	-1.767	1.767
	Leefomgeving	Digitalisering Parkeren	lasten	500.000	42.455	457.545	124.557	332.988
	Meedoen	Hybride kunstgrasveld Pickwick Players	lasten	200.000		0		0
		Sportpark Zandweerd	lasten	332.750		332.750	332.750	0
			baten	-57.750		-57.750	-47.168	-10.582
Totaal (EC) Overige materiele vaste activa				3.039.550	504.280	1.832.504	1.243.176	589.328
(echk) grond-weg waterb.kundige werken	Leefomgeving	Riolering en waterhuishouding	lasten	1.930.329	272.476	1.656.980	373.294	1.283.686
			baten				-107.438	107.438
		Riolering Hanzeweg	lasten	177.500		177.500	177.500	0
		Tunnel Brinkgreverweg	lasten	273.771	261.121	12.650	21.720	-9.070
			baten				-12.049	12.049
		Vervanging riolering Brinkgreverweg	lasten	190.000	964	190.000	190.000	0

Rubriek	Programma	Project	B/L	Totaal krediet	Realisatie tm 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	Saldo
		Vervanging riolering Jan Steenstraat	lasten	750.000	538.441	212.988	29.787	183.201
			batens		-1.429		-185.788	185.788
Totaal (echk) grond-weg waterb.kundige werken				3.321.600	1.071.572	2.250.118	487.027	1.763.091
(MA) Grond-, weg- en waterbkw.werken >20	Herstructurering en vastgoed	De Venen bouw-woonrijpmaken Rivierenwijk	lasten	703.756	977.217	422.783	339.777	83.006
			batens	-703.756	-977.217	-422.783	-339.777	-83.006
	Leefomgeving	Brinkgreverweg	lasten	1.290.000	168.519	481.481	947.899	-466.418
			batens	-535.000	-40.172	40.172	-465.898	506.070
		Ceintuurbaan - Zamenhofplein	lasten	1.532.000	888.759	643.241	484.993	158.248
			batens	-100.000	-100.000		0	0
		Fietsroutes Margijnenek -Overstichtlaan	lasten	530.000		530.000	129.670	400.330
			batens	-265.000		-265.000	-48.722	-216.278
		Fietssnelweg Deventer - Zutphen	lasten	1.000.000		0	0	0
		Fietsstructuur A-1 zone	lasten	130.000	0	130.000	39.300	90.700
		Hanzeweg - Parallelweg	lasten	363.500	69.933	293.567	251.683	41.884
			batens	-145.500	-33.833	-111.668	-111.668	-1
		Herinrichting Grote Kerkhof	lasten	385.000	35.803	314.197	239.201	74.996
			batens	-35.000			-35.000	35.000
		MJOP Wezenland /Keizer Karellaan	lasten	2.800.000	157.293	2.692.707	1.064.935	1.627.772
			batens	-536.000	-53.784	-482.216	-482.216	0
		MJOP-2019 Fietspad Oerdijk	lasten	427.200		427.200	381.549	45.651
			batens	-163.500		-163.500	-163.500	0
		MJOP-2019 Omvormen Butersdijk	lasten	170.000		170.000	165.502	4.498
		Ontw.Stationsomg groene wal	lasten	5.676.350	3.779.180	1.392.057	275.807	1.116.250
			batens	-4.020.350	-3.560.928	-442.309	-232.865	-209.444
		Reconstructie Hanzeweg	lasten	878.000	177.213	598.787	446.229	152.558
			batens	0	-18.582			0
		Reconstructie Oosterwechelsweg	lasten	810.000	661.235	150.000	125.762	24.238
			batens	-250.000	-250.000		0	0
		Tunnel Oostriklaan	lasten	2.549.000	1.355.456	1.465.525	1.152.271	313.254
			batens	-2.549.000	-1.355.456	-1.465.525	-1.152.271	-313.254
		Winkelcentrum Colmschate	lasten	600.000		600.000	659.744	-59.744
			batens				-108.746	108.746
Totaal (MA) Grond-, weg- en waterbkw.werken >20				10.541.700	1.880.638	6.998.716	3.563.660	3.435.056
(MA) Machines Apparaten en Installaties	Leefomgeving	Beter Benutten Vervolg - CITS	lasten	485.478	469.614	15.864	46.643	-30.779
			batens	-485.478	-469.614	-15.864	-46.643	30.779
Totaal (MA) Machines Apparaten en Installaties				0	0	0	0	0
(MA) Overige materiele vaste activa >201	Leefomgeving	Fietsparkeren Binnenstad zie DE520028	lasten	1.246.611	719.034	492.576	104.984	387.592
			batens	-295.950	-286.276	5.326	-15.000	20.326
		Skatepark	lasten	340.000		90.000	69.075	20.925
Totaal (MA) Overige materiele vaste activa >201				1.290.661	432.758	587.902	159.059	428.843
Erfpacht uitgeg. materiele vaste activa	Herstructurering en vastgoed	Westfalenstraat	lasten	3.893.887		3.893.887	3.893.887	0

Rubriek	Programma	Project	B/L	Totaal krediet	Realisatie tm 2018	Begroting 2019 na wijziging	Rekening 2019	Saldo
Totaal Erfpacht uitgeg. materiele vaste activa				3.893.887	0	3.893.887	3.893.887	0
Totaal				45.849.530	9.138.033	28.738.917	8.825.885	19.913.032

Bijlage 13 – Gewaarborgde geldleningen

(bedragen x €1)

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening worden gespecificeerd:

Soort	Boekwaarde per 31-12-2019	Boekwaarde per 31-12-2018
Gewaarborgde geldleningen aan instellingen	6.759	7.427
Gewaarborgde geldleningen voor het verkrijgen en verbeteren van eigen woningen particulieren	7.066	8.770
Garantstellingen via waarborgfondsen WEW (NHG) en WSW	1.042.295	1.045.896
Overige verleende garanties (o.a. sportverenigingen)	700	575
Totaal	1.056.820	1.062.668

Staat van gewaarborgde geldleningen aan instellingen

Naam geldnemer	Rente %	Restantbedrag geldlening per 01-01-2019		Bedrag nieuwe gewaarborgde geldleningen 2019	Totaalbedrag aflossingen	Restantbedrag geldlening per 31-12-2019		Zekerheden	Toelichting
		Totaal	waarvan door de gemeente gewaarborgd			Totaal	Waarvan door de gemeente gewaarborgd		
St. Carinova Woonzorg	4,195	383.973,70	383.973,70	0	47.996,72	335.976,98	335.976,98	Recht 1e hypotheek	BNG
St. Carinova Woonzorg	4,218	745.191,23	745.191,23	0	90.731,15	654.460,08	654.460,08	Recht 1e hypotheek	BNG
St. Carinova Woonzorg	4,218	1.402.394,02	1.402.394,02	0	170.749,22	1.231.644,80	1.231.644,80	Recht 1e hypotheek	BNG
St. Carinova Woonzorg	5,47	339.794,91	339.794,91	0	26.428,21	313.366,70	313.366,70	Recht 1e hypotheek	BNG
St. Gemeenschapshuis de Kuip	4,45	22.689,01	22.689,01	0	-	22.689,01	22.689,01		RABO
St. Gemeenschapshuis de Kuip	5	90.756,04	90.756,04	0	-	90.756,04	90.756,04		RABO
Woningstichting de Marken	5,93	310.150,25	310.150,25	0	14.678,06	295.472,19	295.472,19		BNG
Woonbedrijf Ieder1	7,45	1.014.336,00	1.014.336,00	0	115.609,00	898.727,00	898.727,00		Via Woonbedrijf Ieder1
NV Wonen Boven Winkels	2,686	1.380.000,00	1.380.000,00	0	30.000,00	1.350.000,00	1.350.000,00	Recht 1e hypotheek	NWB bank
Sportbedrijf	1,78 / 2,28	864.326,00	864.326,00	0	85.704,00	778.622,00	778.622,00	akte 11 maart 2014	Via ASN bank (EFO)
Sportbedrijf	3	873.179,20	873.179,20	0	85.886,20	787.293,00	787.293,00	akte 29 jan. 2014	Via Energiefonds Overijssel
Totaal		7.426.790,36	7.426.790,36	0	667.782,56	6.759.007,80	6.759.007,80		

Zekerheden: de gemeente zal bij een negatieve exploitatie, St. Gemeenschapshuis de Kuip aankopen.

Staat van gewaarborgde geldleningen voor het verkrijgen en het verbeteren van eigen woningen

Restantbedrag van de geldleningen aan het begin van 2019	Bedrag van de in loop van 2019 gewaarborgde geldleningen	Aflossingen in de loop van 2019	Restantbedrag van de geldleningen aan het einde van 2019	Toelichting
8.770.102	0	1.704.385	7.065.717	Aantal leningen: 209* De regeling garanties voor het verkrijgen in eigendom van woningen is m.i.v.1 januari 1995 ingetrokken. Met de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen is per 01-01-1995 een overeenkomst aangegaan inzake de overname van de garantieverplichtingen. Mutaties van voor 01-01-1995 afgegeven garanties worden door de gemeente bijgehouden en verwerkt. Met de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen is verder een overeenkomst aangegaan inzake de zekerstelling voor de nakoming van betalingsverplichtingen van genoemde Stichting.

* ten dele geraamd

N.B. I.v.m. het vroege afsluiten van de jaarrekening is het de geldverleners niet mogelijk de gegevens op tijd aan te leveren, daar de meesten dit pas rond april/mei doen. Dit resulteert in een gecombineerde opgave van nieuwe en oude gegevens.

Overzicht verleende garanties via waarborgfondsen woningbouw (gemeente achtervangfunctie)

Naam waarborgfonds	Object van de garantiestelling	Totaalbedrag uitzettingen ultimo 2019 (x €1)	Totaal van de uitgekeerde bedragen (verliezen) ultimo 2019 (x €1)	Toelichting
Stichting waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)* betreft aankoop van woningen (> 01-1995) en kwaliteitsverbetering van woningen (> 01-1999)	Woningen (NHG)	600.000.000 (nominaal)	7.515.000	Stichting primair aansprakelijk (sterfhuisconstructie). Per 01-01-2011 heeft het Rijk de volledige achtervangfunctie overgenomen.
Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)**	Woningen via wooncorporaties	442.295.000 (schuldrestant per 31-12-2019)	0	Stichting en corporaties zijn primair aansprakelijk. Rijk en gemeenten zijn achtervang

* Bron: Brief NHG ultimo 30 juni 2019

** Bron: Jaaroverzicht WSW - januari 2020

Overzicht overige verleende garanties

Naam van de rechtspersoon	Object van de garantiestelling	Waarborg maat schappij	Gemeentelijk aandeel (bedragen x €1)						Garantieduur	Loopt af in	Toelichting	Krediet-verstrekker	
			in %	Bedrag geldlening	Opname	Jaarlijkse afname	Totaalbedrag aflossing	Saldo 31-12-2019					
Tennisclub Colmschate	Nieuw clubhuis	SWS	50%	110.000	0	7.333	51.333	58.667	2013	15 jaren	2028	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	
Stichting clubhuis Deventer/SV Helios	Onderhoud clubhuis SV Helios	SWS	50%	17.500	0	1.750	12.250	5.250	2012	10 jaren	2022	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	ABN AMRO
Tennisclub Park Brabant	Nieuwe tennisbanen	SWS	50%	60.000	0	6.000	60.000	0	2010	10 jaren	2020	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	
DBC Karro Deux	Jeu de bouleshal	SWS	50%	32.500	0	2.167	31.186	1.314	2009	15 jaren	2024	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	
Tafeltennisvereniging Swift	Renovatie sportaccommodatie	SWS	50%	25.000	0	1.667	6.667	18.333	2014	15 jaren	2029	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	Triodos bank
Sportclub Deventer	Renovatie clubhuis	SWS	50%	15.000	0	1.500	4.500	10.500	2015	10 jaren	2025	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	
Deventer Hockey Club	Kunstgrasvelden	SWS	50%	250.000	0	25.000	125.000	125.000	2014	10 jaren	2024	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	
Deventer Hockey Club	Opblaashal	SWS	50%	200.000	0	13.333	26.666	173.333	2018	15 jaren	2032	Voor 50% meegegarandeerd door SWS	
Subtotaal				710.000	0	58.750	317.602	392.397					
Stichting Sporthal Schalkhaar	Terugkoopgarantie Sporthal	n.v.t.	100%	431.091		10.777	123.340	307.751	1998	40 jaren	2039	Door gemeente Diepenveen verstrekt	Rabobank
Totaal				1.141.091	0	69.527	440.942	700.148					

Bijlage 14 – Taakveldenmatrix
(bedragen x € 1.000)

Programma	Hoofdtakveld	Taakveld	Taakveld omschrijving	Primitieve begroting			Begroting na wijziging			Rekening			Verschil		
				Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Burger en bestuur	Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	4.709	63	-4.646	5.623	21	-5.601	5.814	66	-5.748	191	45	-146
		0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	0	70	70	30	134	104	30	132	102	0	-3	-3
		0.2	Burgerzaken	2.470	1.289	-1.181	2.652	1.289	-1.364	2.710	1.449	-1.261	58	160	103
		0.61	OZB woningen	21		-21	0		0	17		-17	17	0	-17
		0.62	OZB niet-woningen	6		-6	0		0	0		0	0	0	0
		0.64	Belastingen overig	5		-5	5		-5	1		-1	-4	0	4
	Economie	3.1	Economische ontwikkeling	12		-12	12		-12	12		-12	0	0	0
	Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	28		-28	28		-28	33		-33	5	0	-5
		6.5	Arbeidsparticipatie	13		-13	13		-13	13		-13	0	0	0
		6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	25		-25	25		-25	25		-25	0	0	0
Volkshuisv.,Ro en Stedelijke vern	8.3	Wonen en bouwen	15		-15	15		-15	15		-15	0	0	0	
Totaal				7.304	1.421	-5.883	8.404	1.445	-6.959	8.670	1.647	-7.023	266	202	-64
Openbare orde en veiligheid	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	6	28	22	95	170	75	95	106	12	0	-63	-63
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	7.336	347	-6.989	7.208	347	-6.861	7.251	358	-6.893	43	11	-32
	1.2	Openbare orde en veiligheid	2.708	279	-2.429	2.930	304	-2.626	2.900	304	-2.596	-30	0	30	
Totaal				10.050	654	-9.396	10.232	821	-9.412	10.246	769	-9.477	13	-52	-65
Leefomgeving	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	394	1.349	955	3.072	5.152	2.080	2.292	3.573	1.281	-780	-1.579	-799
		0.5	Treasury		19	19		19	19		36	36	0	17	17
		0.63	Parkeerbelasting	562	3.741	3.179	580	3.685	3.104	493	3.771	3.278	-87	86	173
	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	15.157	393	-14.764	15.627	148	-15.478	15.859	1.549	-14.310	232	1.400	1.168
		2.2	Parkeren	3.272	1.171	-2.101	3.593	1.145	-2.448	3.717	1.241	-2.477	125	96	-29
		2.4	Economische havens en waterwegen	289	292	3	367	413	45	343	394	52	-25	-18	6
		2.5	Openbaar vervoer	372	5	-366	372	5	-366	288	11	-277	-83	6	89
	Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.088	279	-6.809	8.728	302	-8.426	8.755	515	-8.240	28	213	185
	Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	624		-624	624		-624	627		-627	3	0	-3
	Volksgezondheid en milieu	7.2	Riolering	6.704	8.188	1.484	6.813	8.188	1.374	6.534	8.360	1.826	-279	171	450
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	323	155	-168	327	155	-172	383	138	-244	55	-17	-72
Volkshuisv, RO en Stedelijke vern.	8.1	Ruimtelijke ordening	0		0	46		-46	1		-1	-45	0	45	
Totaal				34.786	15.592	-19.193	40.149	19.210	-20.938	39.292	19.587	-19.706	-856	377	1.233
Milieu	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	0	748	748	88	364	276	88	235	148	0	-129	-129
		0.5	Treasury		10	10		10	10		10	10	0	0	0
	Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	775		-775	775		-775	997		-997	222	0	-222
	Volksgezondheid en milieu	7.3	Afval	10.093	11.902	1.810	10.760	11.787	1.027	11.170	11.793	624	409	6	-403
	Volksgezondheid en milieu	7.4	Milieubeheer	4.201	744	-3.457	4.602	1.212	-3.390	4.346	1.109	-3.236	-257	-102	154
Totaal				15.068	13.403	-1.665	16.225	13.373	-2.852	16.600	13.148	-3.451	375	-225	-599

Ruimtelijke Ontwikkeling	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	0	185	185	23	1.151	1.128	1.024	1.191	167	1.001	40	-960
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	508	206	-302	758	228	-530	443	227	-217	-315	-2	313
		0.5	Treasury	0	2	2	0	2	2	461	2	-459	461	0	-461
	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	178	4	-174	284	4	-280	366	24	-342	82	20	-62
	Volkshuisv, RO en Stedelijke vern.	8.1	Ruimtelijke ordening	2.162	250	-1.912	4.164	1.888	-2.276	2.918	1.372	-1.546	-1.246	-516	730
		8.3	Wonen en bouwen	3.432	2.930	-503	3.442	3.051	-392	3.603	4.267	664	160	1.216	1.056
Totaal				6.280	3.577	-2.703	8.671	6.324	-2.347	8.815	7.083	-1.732	144	759	615
Herstructurering en vastgoed	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	109	342	233	6.080	1.008	-5.072	3.184	1.983	-1.201	-2.896	975	3.871
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	422	1.691	1.268	1.516	4.246	2.730	2.755	4.368	1.613	1.239	122	-1.117
	Economie	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.516	8.198	-317	10.048	13.996	3.948	28.466	28.245	-221	18.418	14.249	-4.169
	Volkshuisv, RO en Stedelijke vern.	8.1	Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	10	10	0	10	10	0
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijfsterrein)	5.120	5.422	302	5.622	5.924	302	4.670	6.049	1.379	-953	125	1.078
		8.3	Wonen en bouwen	384	0	-384	864	35	-828	575	91	-483	-289	56	345
Totaal				14.552	15.654	1.102	24.129	25.209	1.080	39.658	40.746	1.088	15.529	15.537	8
Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	0	86	86	260	618	358	260	504	244	0	-113	-113
		0.5	Treasury		0	0		0	0		3.240	3.240	0	3.240	3.240
	Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	49.365	39.248	-10.117	49.869	39.017	-10.852	49.577	39.006	-10.571	-292	-11	281
		6.4	Begeleide participatie	16.773		-16.773	17.367		-17.367	17.376		-17.376	9	0	-9
		6.5	Arbeidsparticipatie	5.990	166	-5.824	6.234	278	-5.955	6.357	315	-6.042	123	37	-87
Totaal				72.128	39.501	-32.627	73.730	39.913	-33.817	73.570	43.065	-30.505	-160	3.152	3.312
Meedoen	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	455	1.447	993	5.054	2.413	-2.641	7.299	1.578	-5.721	2.245	-835	-3.080
		0.5	Treasury		561	561		722	722		724	724	0	3	3
	Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	4.948	6	-4.942	5.192	159	-5.033	5.073	-7	-5.080	-119	-166	-47
		5.2	Sportaccommodaties	2.674	433	-2.241	2.887	362	-2.525	2.825	286	-2.539	-62	-76	-14
	Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	11.335	158	-11.177	11.754	197	-11.557	10.844	263	-10.581	-910	65	976
		6.2	Wijkteams	6.237	0	-6.237	6.757	0	-6.757	6.767	26	-6.742	10	26	15
		6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	2.392	61	-2.331	3.375	83	-3.292	3.150	81	-3.069	-225	-2	223
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	22.588	1.360	-21.227	23.503	1.610	-21.894	22.621	1.869	-20.752	-882	259	1.142
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	25.725	1.680	-24.045	26.615	1.576	-25.039	24.175	1.361	-22.814	-2.440	-215	2.225
	Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	3.844	0	-3.844	4.098	322	-3.776	4.046	323	-3.722	-52	1	53
Totaal				80.196	5.707	-74.489	89.234	7.442	-81.792	86.800	6.504	-80.296	-2.434	-939	1.495
Jeugd en Onderwijs	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	1.500	2.826	1.326	5.950	7.402	1.453	6.098	7.572	1.474	148	170	21
	Onderwijs	4.2	Onderwijshuisvesting	7.248	276	-6.972	7.416	319	-7.096	7.457	330	-7.127	42	11	-31
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.868	394	-2.475	6.605	3.235	-3.370	6.027	2.964	-3.063	-578	-271	307
	Sociaal domein	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	22.555	0	-22.555	21.242	0	-21.242	21.414	1	-21.413	172	1	-171
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.596		-2.596	2.610		-2.610	2.624		-2.624	14	0	-14
Totaal				36.767	3.496	-33.271	43.823	10.956	-32.867	43.620	10.867	-32.753	-202	-89	113

Economie, kunst en cultuur	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	43	183	140	2.671	2.508	-164	1.323	2.247	924	-1.349	-261	1.088
		0.5	Treasury		694	694		842	842		868	868	0	26	26
	Economie	3.1	Economische ontwikkeling	1.073	0	-1.073	1.165	9	-1.156	1.198	26	-1.173	34	17	-17
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.332	678	-655	1.366	678	-689	1.351	596	-755	-16	-81	-66
		3.4	Economische promotie	1.516	688	-829	1.589	678	-911	1.546	814	-733	-42	136	178
	Sport, cultuur en recreatie	5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	4.873	28	-4.845	5.715	58	-5.657	5.572	60	-5.513	-142	2	144
		5.4	Musea	1.339	58	-1.281	1.819	165	-1.654	1.766	108	-1.659	-53	-57	-5
		5.5	Cultureel erfgoed	1.901	297	-1.604	2.145	297	-1.848	2.280	332	-1.948	135	35	-100
		5.6	Media	5.953	222	-5.732	5.967	1.338	-4.629	5.998	1	-5.997	31	-1.338	-1.368
	Totaal			18.030	2.847	-15.184	22.437	6.571	-15.866	21.034	5.049	-15.985	-1.403	-1.522	-119
Bedrijfsvoering	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	887	836	-52	1.640	2.014	375	1.604	1.437	-167	-36	-578	-542
		0.4	Overhead	33.186	7.877	-25.309	34.092	8.065	-26.027	32.476	7.966	-24.510	-1.616	-99	1.517
		0.8	Overige baten en lasten	0		0	0		0	140	0	-140	140	0	-140
	Sociaal domein	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0		0	0		0	16	0	-16	16	0	-16
	Totaal			34.073	8.712	-25.360	35.731	10.079	-25.652	34.235	9.403	-24.833	-1.496	-677	819
Algemene dekkingsmiddelen	Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	0	0	0	0	0	0	46	88	42	46	88	42
		0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	4.205	5.921	1.716	11.985	14.909	2.924	18.073	17.796	-277	6.088	2.887	-3.201
		0.11	Res van de rekening baten en lasten	0	0	0	0	0	0	4.124	0	-4.124	4.124	0	-4.124
		0.2	Burgerzaken	0	0	0	0	0	0	9	12	3	9	12	3
		0.5	Treasury	-763	1.570	2.333	-575	1.650	2.225	-510	1.673	2.183	65	23	-42
		0.61	OZB woningen	985	14.053	13.067	1.113	14.127	13.013	1.062	13.980	12.918	-51	-147	-95
		0.62	OZB niet-woningen	27	11.925	11.898	104	11.987	11.883	76	12.128	12.052	-28	142	169
		0.64	Belastingen overig	317	488	171	-48	514	562	-59	528	587	-11	14	26
		0.7	Alg.uitkeringen en ov. uitkeringen GF	0	197.789	197.789	0	201.960	201.960	0	203.056	203.056	0	1.096	1.096
		0.8	Overige baten en lasten	9.470	1.276	-8.194	3.040	2.005	-1.035	2.961	1.298	-1.662	-79	-707	-628
	Veiligheid	1.2	Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0	0	0	8	17	9	8	17	9
	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	45	45	0	45	45	0
		2.2	Parkeren	12		-12	12		-12	12		-12	0	0	0
	Economie	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	24		-24	24		-24	24		-24	0	0	0
	Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.762	1.762	0	1.762	1.762	0	1.806	1.809	2	44	46	2
	Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0	2	5	2	2	5	2
		6.2	Wijkteams	0	0	0	0	0	0	13	13	0	13	13	0
		6.3	Inkomensregelingen	35	25	-9	35	25	-9	45	25	-20	10	0	-10
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	5	4	-1	5	4	-1
	Volksgesondheid en milieu	7.2	Riolering	6		-6	6		-6	6		-6	0	0	0
	Volkshuisv, RO en Stedelijke vern.	8.1	Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0	0	288	286	-2	288	286	-2
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijfsterrein)	36		-36	36		-36	36		-36	0	0	0
		8.3	Wonen en bouwen	24	0	-24	24	0	-24	24	7	-17	0	7	7
	Totaal			16.140	234.809	218.669	17.517	248.939	231.422	28.097	252.770	224.674	10.580	3.832	-6.748
	Totaal programma's			345.374	345.374	0	390.282	390.283	0	410.638	410.637	0	20.355	20.355	0

Bijlage 15 Standenregister reserves
(bedragen x €1.000)

Besloten via			Begroting 2019 storting	Jaarrekening 2019 storting	Vershil	Begroting 2019 putting	Jaarrekening 2019 putting	Vershil
Algemene reserve met algemeen weerstandsmotief								
	Generieke weerstandreserve	Begroting 2019	3.700	3.700	0	5.446	5.414	-32
	Generieke weerstandreserve	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	348	348	0	0	0	0
	Generieke weerstandreserve	1e kwartaalrapportage 2019	3.006	3.006	0	0	0	0
	Generieke weerstandreserve	2e kwartaalrapportage 2019	-70	-70	0	0	0	0
	Generieke weerstandreserve	3e kwartaalrapportage 2019	74	74	0	120	116	-4
	Generieke weerstandreserve	Schouwborg	0	0	0	180	180	0
	Generieke weerstandreserve	Voorjaarsnota 2019	1.531	1.531	0	1.033	1.033	0
	Generieke weerstandreserve	Grondexploitatie De Tuinen van Zandweerd	1.229	1.229	0	0	0	0
	Generieke weerstandreserve	Woningbouw Oude Oxeesteeg 3	23	0	-23	0	0	0
	Generieke weerstandreserve	Dividend Connected	0	3.240	3.240	0	0	0
	Generieke weerstandreserve	Algemene rente voor- en nadelen	0	15	15	0	0	0
	Generieke weerstandreserve	Aandelen wonen boven winkels	0	0	0	0	454	454
	Generieke weerstandreserve	Aanvulling egaliseringsreserve weerstandsvermogen	0	0	0	0	3.016	3.016
	Totaal algemene reserve met algemeen weerstandsmotief		9.841	13.073	3.232	6.779	10.213	3.434
Algemene reserve met specifiek weerstandsmotief								
	Specifieke weerstandsreserve	Begroting 2019	13	14	1	0	0	0
	Specifieke weerstandsreserve	2e kwartaalrapportage 2019	520	520	0	0	0	0
	Specifieke weerstandsreserve	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	450	450	0
	Specifieke weerstandsreserve	Voorjaarsnota 2019	0	0	0	1.531	1.531	0
	Totaal algemene reserve met specifiek weerstandsmotief		533	534	1	1.981	1.981	0
Bestemmingsreserve met bestedingsfunctie								
	Kunstaankopen	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	0	0	0	55	38	-17
	Deventer Geschiedenis in Beeld	Begroting 2019	11	0	-11	0	0	0
	Reserve projecten jeugd	3e kwartaalrapportage 2019	3838	3.838	0	201	1	-200
	Reserve mondiaal beleid	Begroting 2019	0	0	0	38	38	0
	Reserve museumaankopen		0	0	0	0	0	0
	Reserve conserveringen SAB		0	0	0	0	0	0
	Reserve knelpunten sport	Begroting 2019	19	19	0	10	10	0
	Reserve wonen boven winkels	Verkoop aandelen wonen boven winkels	0	1.001	1.001	0	0	0
	Reserve legaat Bathmen		0	0	0	0	0	0
	Reserve kracht van Salland	Begroting 2019	0	0	0	45	8	-37
	Reserve kracht van Salland	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	0	0	0	170	0	-170
	Reserve individueel keuzebudget		0	0	0	0	0	0
	Reserve mind		0	0	0	0	0	0
	Reserve gevefonds		0	0	0	0	0	0
	Reserve parkeerbijdrage bouwaanvragen	Begroting 2019	0	0	0	322	0	-322
	Reserve parkeerbijdrage bouwaanvragen	Meerjarenperspectief Parkeren 2019	0	0	0	653	653	0

Reserve parkeerbijdrage bouwaanvragen	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	-275	0	275
Reserve bodem	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	10	9	-1
Reserve geluid	Begroting 2019	0	0	0	96	52	-44
Reserve geluid	3e kwartaalrapportage 2019	63	63	0	0	0	0
Reserve integrale MJOP projecten		0	0	0	0	0	0
Reserve sociaal economisch beleid		0	0	0	0	0	0
Reserve pseudopremie ww	Begroting 2019	31	32	1	0	0	0
Reserve gemeentebrede investeringen	Begroting 2019	7	7	0	610	602	-8
Reserve gemeentebrede investeringen	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	0	0	0	296	175	-121
Reserve gemeentebrede investeringen	Boeien en bloeien Cultuurvisie 2019-2024	0	0	0	135	21	-114
Reserve gemeentebrede investeringen	Vorbereidingskrediet geluidsmaatr. Bathmen	0	0	0	100	100	0
Reserve gemeentebrede investeringen	Realisatiekosten geluidmaatregelen A1 Bathmen	0	0	0	1.028	34	-994
Reserve gemeentebrede investeringen	3e kwartaalrapportage 2019	1.336	1.336	0	0	0	0
Reserve risico's	Begroting 2019	100	68	-32	0	0	0
Reserve risico's	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	454	454	0
Reserve sociaal domein	Begroting 2019	0	0	0	605	465	-140
Reserve sociaal domein	2e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	72	72	0
Totaal bestemmingsreserve met bestedingsfunctie		5.405	6.364	959	4.625	2.732	-1.893
Bestemmingsreserve prestatiegebonden met rentebeslag							
Vermogensreserve	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	2221	883	-1.338	0	0	0
Vermogensreserve	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	431	431	0
Vermogensreserve	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	70	70	0
Reserve afkoop erfpacht		0	0	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden met rentebeslag		2.221	883	-1.338	501	501	0
Bestemmingsreserve prestatiegebonden met egaliserende functie							
Egalisatiereserve onderwijs gymzalen	Onderhoud gymzalen	0	0	0	0	25	25
Reserve wijkaanpak	Begroting 2019	0	0	0	239	239	0
Reserve wijkaanpak	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	61	61	0
Reserve onderhoud gebouwen	Begroting 2019	77	77	0	3	3	0
Reserve onderhoud gebouwen	1e kwartaalrapportage 2019	566	566	0	1.361	1.361	0
Reserve onderhoud gebouwen	2e kwartaalrapportage 2019	88	88	0	0	0	0
Reserve onderhoud gebouwen	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	-783	-783	0
Reserve onderhoud gebouwen	Dekking groot onderhoud kernbezit vastgoed	0	0	0	0	-121	-121
Reserve 1/3 regeling sport	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	9	9	0
Reserve 1/3 regeling sport	aanvullende putting reserve 1/3 regeling sport ivm hogere lasten dan begroot	0	0	0	0	4	4
Reserve investeringen buitensport	Begroting 2019	435	418	-17	272	261	-11
Reserve nieuwkomers	Begroting 2019	0	0	0	389	135	-254
Reserve nieuwkomers	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	204	204	0
Reserve nieuwkomers	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	31	31	0
Reserve herstructurering	Begroting 2019	0	0	0	309	309	0

Reserve herstructurering	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	444	99	-345
Reserve mobiliteitsfonds parkeren	Begroting 2019	184	12	-172	227	0	-227
Reserve mobiliteitsfonds parkeren	Motie betaald parkeren	0	0	0	83	0	-83
Reserve mobiliteitsfonds parkeren	Bijdrage kapitaallasten Viking	0	0	0	0	46	46
Reserve algemeen onroerende zaken	Begroting 2019	33	30	-3	33	33	0
Reserve algemeen onroerende zaken	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	10	10	0	0	0	0
Reserve algemeen onroerende zaken	Huurrechten tankkavel Holterweg	1.235	1.235	0	60	0	-60
Reserve algemeen onroerende zaken	Benzine verkooppunten verbetering rendement KvK	0	0	0	0	99	99
Reserve algemeen onroerende zaken	Dreef voorbereidingskrediet	9	9	0	0	0	0
Reserve algemeen onroerende zaken	Hetenstraat voorbereidingskrediet	38	38	0	0	0	0
Reserve algemeen onroerende zaken	Ambtelijke wijziging	-3	-3	0	0	0	0
Reserve algemeen onroerende zaken	Verkoop Kanaaldijk Oost 16-18	0	0	0	15	15	0
Reserve algemeen onroerende zaken	Verlaging verliesvoorziening Schoolstraat	0	5	5	0	0	0
Reserve algemeen onroerende zaken	Slotboeking Grondexploitatie	0	1.039	1.039	0	1.769	1.769
Reserve algemeen onroerende zaken	Deventer Open Innovation Centre (DOIC)	0	0	0	0	113	113
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden		0	0	0	0	0	0
Reserve DOWR-i kapitaallasten	Begroting 2019	776	776	0	797	797	0
Reserve DOWR-i kapitaallasten	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	0	0	0	364	364	0
Reserve DOWR-i kapitaallasten	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	-38	-38	0
Reserve DOWR-i kapitaallasten	2e kwartaalrapportage 2019	530	530	0	18	18	0
Reserve tarieven huishoudelijk afval	3e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	-335	-335	0
Reserve tarieven huishoudelijk afval	Begroting 2019	0	0	0	335	335	0
Reserve riolen en gemalen	Resultaat riolering	0	201	201	0	0	0
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	2.729	2.729	0
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	2e kwartaalrapportage 2019	2.211	2.211	0	2.211	2.211	0
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	Verkoop bedrijfskavel Maagdenburgstraat	386	386	0	0	0	0
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	Resultaat grondexploitatie	0	-3.937	-3.937	0	-603	-603
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	Renteresultaat	0	0	0	0	69	69
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	Aanvulling egalisatiereserve weerstandsvermogen	0	3.016	3.016	0	0	0
Reserve overlopende uitgaven	Begroting 2019	111	111	0	983	699	-284
Reserve overlopende uitgaven	Budgetoverheveling Jaarrekening 2018	75	75	0	4.958	3.848	-1.110
Reserve overlopende uitgaven	1e kwartaalrapportage 2019	-75	-75	0	951	951	0
Reserve overlopende uitgaven	Voorjaarsnota 2019	-130	-130	0	-130	-130	0
Reserve overlopende uitgaven	2e kwartaalrapportage 2019	215	215	0	409	395	-14
Reserve overlopende uitgaven	3e kwartaalrapportage 2019	3.908	3.756	-152	-304	-355	-51
Reserve overlopende uitgaven	nettering reserve terugdraaien reservekant	0	-36	-36	0	0	0
Reserve huisvesting gemeentelijk apparaat	2e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	165	165	0
Reserve maatschappelijk opvang - beschermd wonen	2e kwartaalrapportage 2019	400	400	0	0	0	0
Reserve maatschappelijk opvang - beschermd wonen	egalitatie Beschermd Wonen-Maatschappelijke Opvang	0	2.263	2.263	0	0	0
Totaal bestemmingsreserve prestatiegebonden met egaliserende functie		11.079	13.286	2.207	16.070	15.032	-1.038
Financieel technische bestemmingsreserve							

Reserve decentrale huisvesting onderwijs	Begroting 2019	0	0	0	2808	2808	0
Reserve decentrale huisvesting onderwijs	1e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	4554	4554	0
Reserve decentrale huisvesting onderwijs	Onderwijshuisvesting	0	0	0	74	74	0
Reserve decentrale huisvesting onderwijs	Ambtelijke wijziging	0	0	0	-1500	-1500	0
Reserve decentrale huisvesting onderwijs	Rentetoevoeging	0	0	0	0	148	148
Reserve kapitaalasten investeringen	Begroting 2019	1.710	1.710	0	224	173	-51
Reserve kapitaalasten investeringen	1e kwartaalrapportage 2019	5.936	5.936	0	1.382	1.383	1
Reserve kapitaalasten investeringen	Voorjaarsnota 2019	0	0	0	130	24	-106
Reserve kapitaalasten investeringen	Verkoop woonwagenstandplaats	23	23	0	0	0	0
Reserve kapitaalasten investeringen	2e kwartaalrapportage 2019	0	0	0	-17	-17	0
Reserve kapitaalasten investeringen	Herinrichting Keizerstraat e.o.	90	90	0	0	0	0
Reserve kapitaalasten investeringen	Realisatiekosten geluidmaatregelen A1 Bathmen	1.128	135	-993	0	0	0
Reserve kapitaalasten investeringen	Ambtelijke wijziging	-1.410	-1.410	0	0	0	0
Reserve kapitaalasten investeringen	Fietspad IJsseldijk	0	0	0	0	6	6
Reserve kapitaalasten investeringen	Fietspad Laan van Borgele	0	0	0	0	6	6
Reserve kapitaalasten investeringen	Hanzeweg	0	102	102	0	0	0
Reserve kapitaalasten investeringen	Rentetoevoeging	0	148	148	0	0	0
Reserve kapitaalasten investeringen	Brinkgreverweg	0	105	105	0	0	0
Reserve verstrekte geldlening EDON		0	0	0	0	0	0
Reserve afkopen	Begroting 2019	0	0	0	108	108	0
Reserve verstrekte geldleningen Vitens	Begroting 2019	0	0	0	124	124	0
Totaal financieel technische bestemmingsreserve		7.477	6.839	-638	7.887	7.891	4
Reserves gemeente Deventer		36.556	40.979	4.423	37.843	38.350	507

Jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

Algemeen	3
Voorwoord	3
Samenvatting	6
Financiën	20
Ontwikkeling Eigen Vermogen	25
Reserves	27
Vennootschapsbelasting	29
Exploitatieresultaat	31
Toelichting op resultaatverschillen begroting 2019 en jaarrekening 2019	31
Resultaatbestemming	39
Programma's	40
Burger en bestuur	41
Openbare orde en veiligheid	48
Leefomgeving	57
Milieu	69
Ruimtelijke ontwikkeling	78
Herstructurering en vastgoed	89
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	96
Meedoen	105
Jeugd en onderwijs	119
Economie, kunst en cultuur	126
Bedrijfsvoering	141
Algemene dekkingsmiddelen	157

Paragrafen.....	169
Lokale heffingen.....	170
Onderhoud kapitaalgoederen.....	180
Weerstandsvermogen en risicomanagement.....	190
Rechtmatigheid.....	207
Verbonden partijen.....	230
Grondbeleid	310
Investerings	327
Grote projecten.....	334
Bedrijvenpark A1.....	334
Omgevingswet	341
Poort van Deventer	350
Gasfabriekterrein	351
Stadsentree (Teugseweg)	355
S/Park.....	359
Realisatie Viking Film & Theater	363
Toegang Sociaal domein	366
Verkenning organisatie sociale teams	366
Transformatieopgave/Toegang	371
Verbouwing Burgerweeshuis	375
Bijlage Budgetoverhevelingen	378

Algemeen

Voorwoord

Terugblikken in tijden van crisis

De jaarrekening van 2019 biedt een positief beeld. We sluiten af met een positief resultaat, na resultaatbestemming en budgetoverheveling, van €1,5 miljoen. Gewoonlijk zou dat leiden tot blijdschap bij mij als wethouder Financiën omdat het betekent dat wij een solide financieel beleid voeren. Dit positieve resultaat wordt echter overschaduwd door het coronavirus en alle gevolgen van de maatregelen, ook voor onze gemeentelijke financiën. Wij maken die gevolgen inzichtelijk en zullen die bespreken met de gemeenteraad. Het positieve resultaat wordt in de generieke weerstandsreserve gestort.

Terugblikkend op 2019 kunnen we stellen dat het een goed jaar was voor Deventer. Het aantal inwoners groeide naar 100.684, de economie draaide op volle toeren en de stad bruiste van activiteit. Er was krapte op de arbeidsmarkt. Dat hielp om ook mensen met afstand aan het werk te krijgen. Het aantal inwoners dat een bijstandsuitkering nodig had, daalde van 2720 naar 2621. Maar liefst 627 nieuwe woningen werden opgeleverd voor de vele woningzoekenden in onze mooie gemeente. En op het bedrijventerrein A1 werd een record verbroken met 15,4 hectare verkochte grond.

In 2019 is volop geïnvesteerd: In preventie bij Jeugd en Onderwijs, in een nieuwe citymarketing en een evenementenorganisatie, in vernieuwing van wegen en fietspaden, in woningbouwprojecten, in de wijkaanpak in Zandweerd voor Deventer Stroomt, in de vitaliteit van het platteland door het beleid 'Kansen uit buiten'.

De vele investeringen betekenen dat we een sterke basis hebben om de vele uitdagingen het hoofd te bieden. Ik noemde al de gevolgen van corona. Daarnaast is het een uitdaging om de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente evenwichtig vorm te geven in het licht van de energietransitie en bijvoorbeeld regelgeving omtrent stikstof en PFAS. De eind 2019 vastgestelde Omgevingsvisie is een goede basis hiervoor. In het sociaal domein waar in 2019 extra geïnvesteerd is in preventie, blijft de financiering een uitdaging. En de in 2019 vastgestelde cultuurvisie heeft de financiële uitdagingen in deze sector niet allemaal opgelost. Zeker gezien de klappen die deze sector nu ook weer krijgt door de coronacrisis, is dat een uitdaging.

Het college gaat deze uitdagingen met vertrouwen, en bovenal met lef en liefde voor Deventer, aan!

Liesbeth Grijsen
Wethouder Financiën

Opbouw jaarverslaglegging

De gemeenteraad stelt jaarlijks de begroting vast. In de begroting worden de taken en activiteiten van de gemeente voor het begrotingsjaar gekoppeld aan de inkomsten en uitgaven. De raad bepaalt in de begroting of er geld wordt toegevoegd aan de reserves of dat er geld wordt onttrokken uit de reserves. Na afloop van het begrotingsjaar wordt in de jaarrekening en het jaarverslag door het college van B&W verantwoording afgelegd over het jaar. Wat hebben we bereikt en hoeveel geld hebben we daarvoor uitgegeven? De jaarrekening en het jaarverslag geven niet alleen een feitelijke weergave, maar zijn ook een analyse. Welke consequenties zien we naar aanleiding van het gevoerde beleid?

De jaarrekening en het jaarverslag worden vastgesteld door de gemeenteraad.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans tussen bezittingen en schulden
- De rekening van baten en lasten. Dit is het resultaat.

Het jaarverslag bestaat uit:

- Een analyse van het resultaat
- De programmaverantwoording
- De paragrafen

In deze presentatie zijn deze documenten samengevoegd in Jaarverslaglegging 2019. Onder [Financiën - Rekening](#) treft u de specifieke onderdelen uit de jaarrekening aan (Balans, toelichting hierop, etc.).

Ondertekening en vaststelling

Aldus deze rekening opgemaakt, ingevolge de artikelen 197 en 200 van de Gemeentewet en vastgesteld in het college van burgemeester en wethouders.

Deventer, juni 2020

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Deventer te Deventer

Verklaring betreffende de jaarrekening

Arnhem, juni 2020

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: N.R. Fritz RA

Samenvatting

Terugblik

Geworteld in een rijke historie is Deventer een bloeiende stad aan de IJssel. Authentiek, eigenwijs en vernieuwend. De combinatie van stad en buitengebied maakt Deventer een toplocatie voor werken, ondernemen, leren en innoveren. Deventer biedt veel keus en kwaliteit in woon- en leefomgeving. De ligging aan de IJssel en de rijke historische binnenstad ademen nog altijd een vrijzinnige cultuur- en handelsgeest. Er is een florerend netwerk van betrokken inwoners, organisaties en bedrijven. Naast professionals zijn dat ook heel veel vrijwilligers. De landschappelijke structuur in het buitengebied zorgt voor een economisch en sociaal-cultureel sterk platteland. Deventer heeft krachtige, gevarieerde dorpen en voorzieningen. De stad en het ommeland versterken elkaar, daarom investeren we in beide. Het afgelopen jaar hebben we met trots verder gewerkt om deze waarden te versterken.

Vitale samenleving

De strategische thema's "Deventer werkt", "Duurzaam Deventer", "Oog voor elkaar", "Levendig Deventer" en "Samenwerken en samenleven" richten zich op het verder versterken van een vitale samenleving waar iedereen mee kan doen. We gaan verder met het transformeren in het sociale domein om de zorg en ondersteuning ook op de langere termijn toegankelijk te houden. De afgelopen jaren is duidelijk geworden dat transformeren meer tijd kost en dat we te maken hebben met tekorten in het sociaal domein. Dat beeld zien we overigens landelijk. Door allerlei landelijke maatregelen, zoals langer thuis wonen en doordat sociale teams dichtbij de mensen werken, komen de cliënten sneller in beeld en wordt er sneller professionele ondersteuning ingezet. De economie trekt na moeilijke jaren weer aan en de werkgelegenheid groeit. Dat biedt mogelijkheden voor mensen zonder werk. Werk biedt mensen de kans om voor hun eigen inkomen te zorgen en geeft voldoening en zelfwaardering. Tegelijkertijd zien we een groeiende mismatch op de arbeidsmarkt.

In 2019 is een nieuwe Cultuurvisie opgesteld, met grote betrokkenheid van vele culturele partijen en inwoners. Samenhangend met de Cultuurvisie was het een veelbewogen jaar voor veel instellingen, zoals de Schouwburg, Mimik, het Kunstcircuit en het Deventer Verhaal, inclusief het Speelgoedmuseum.

Sociaal

Als kader hanteren we het Verbindend Kader Sociaal Domein dat eind december 2018 door het college is vastgesteld en sinds het voorjaar 2019 door uw raad als routekaart wordt gehanteerd. De planning met daarin de (beleids)stukken die worden aangeboden aan de raad wordt steeds geactualiseerd. Het verbindend kader sociaal domein is opgesteld als ambitiedocument dat overzicht, planning en proces biedt voor de stappen die we samen met uw raad en maatschappelijke partners de komende jaren gaan zetten in het sociaal domein om de transformatie succesvol te maken:

- We versterken de sociale infrastructuur in de wijken en gaan inzetten op preventie, zodat passende ondersteuning en begeleiding naar werk vroegtijdig en via voorliggende voorzieningen geboden kan worden.
- We zorgen ervoor dat onze toegangen (jeugd, zorg, beschermd wonen, inkomen, werk en bzt) werken vanuit 1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon.
- We creëren en evalueren collectieve en innovatieve vormen van zorg en ondersteuning en vormen van werkend leren, waarmee we in aanvulling op individuele voorzieningen bijdragen aan de juiste zorg op de juiste plek.
- We realiseren datagerichte sturing op de kwaliteit en uitgaven in de zorg en ondersteuning in Deventer.

Er zijn in 2019 een aantal beleidsstukken in het sociaal domein door uw raad vastgesteld:

- van Wieg naar Werk 5.0;
- Inzet op Maat;
- Lokaal Actieplan Beschermd Wonen;
- Gezondheidsnota.

Het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in preventie door extra projecten vorm te geven voor kinderen en jongeren. Het afgelopen jaar is gebleken dat investeren in preventie in de jeugdzorg zijn vruchten afwerpt. Er is een verkenning uitgevoerd naar mogelijkheden om te komen tot meer laagdrempelige, collectieve vormen van Wmo. Deze opbrengst gebruiken bij het op te stellen beleidsplan Wmo in 2020. Ten behoeve van de sportnota hebben we diverse werksessies in de Deventer samenleving belegd. Werk biedt mensen perspectief en is belangrijk om volwaardig mee te doen aan de samenleving en maakt mensen gelukkiger. We hebben met uw raad gesproken over de gezamenlijke ambitie om te komen tot vervangende nieuwbouw voor het Vmbo in Deventer en de sporthal Keizerslanden. We komen bij de 1e kwartaalrapportage/kaderbrief 2020 met een dekkingsvoorstel.

Economie

De economische samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs wordt vormgegeven in het Deventer Economisch Perspectief (DEP). In het DEP zijn MKB Deventer, Deventer Kring Werkgevers, Stichting Bedrijvenparkmanagement Deventer, VNO-NCW-regio midden, onderwijsinstellingen en de gemeente Deventer vertegenwoordigd. De basis voor het DEP is het gezamenlijke besef dat samenwerking en regie essentieel zijn om de Deventer economie een stevige impuls te geven. Het DEP heeft een gezamenlijke focus gekozen om drie kansrijke thema's/ clusters van projecten op te pakken: Werklocaties van de Toekomst, Slimme Campusstad en Verbindende Kennisstad.

In 2019 is splitsing van de VVV in een marketing- en een evenementenorganisatie doorgevoerd. Op het gebied van marketing heeft dat in 2019 geleid tot een verbreding én een intensivering van de marketingactiviteiten.

De verkopen op het bedrijvenpark A1 laten zoals vorig jaar aangekondigd een stijgende lijn zien. Aan het eind van het jaar is nog een klapper gemaakt in de verkoop van 12, 8 hectare voor een distributiecentrum van supermarktketen Aldi. In de loop van 2019 zijn ook de laatste bedrijfskavels op de Wetering en Kloosterlanden verkocht.

Duurzaamheid en energietransitie

Het Nationale Klimaatakkoord plaatste de gemeentelijke inspanningen op het gebied van de energietransitie in een geheel ander perspectief. Niet langer waren de eigen duurzaamheidsdoelstellingen bepalend voor ons handelen. Het Klimaatakkoord laat er geen misverstand over bestaan dat de gemeente een centrale, regisserende rol vervult in het realiseren van de ambitieuze doelstellingen op het gebied van de warmtetransitie en de opwek van duurzame stroom op land.

Gemeenten zijn verplicht om mee te werken aan de Regionale Energiestrategie, een Transitievisie Warmte op te stellen en drie Wijk Uitvoeringsplannen te maken. De opgaven uit het Klimaatakkoord lopen samen op met het opstellen van het Deventer Energieplan. Daarin is uitgewerkt wat er nodig is om als

gemeente energieneutraal te zijn in 2030. Die stip op de horizon is uitgewerkt in werkzaamheden die de huidige collegeperiode worden uitgevoerd. Elke twee jaar zullen de doelen en maatregelen uit het energieplan worden geëvalueerd.

Naast het opstellen van de bovenstaande plannen werd in 2019 ook gewerkt aan concrete projecten. Zo werden alle plannen voor nieuwbouw van woningen ontwikkeld naar een concept zonder aardgas (all-electric of aansluiting op een warmtenet). In de wijk Zandweerd wordt gewerkt aan de realisatie van een Slim Warmtenet, waarmee warmte vanuit de RWZI kan worden gebruikt voor verwarming van woningen.

In het project Transform is onderzoek gedaan naar technische en financiële mogelijkheden voor de grootschalige aanpak van particuliere woningen. Ook de bedrijven blijven niet achter op het gebied van energietransitie en circulariteit. De CO2-reductie bij bedrijven in Deventer gaat sneller dan bij huishoudens; dit is alleen niet zo zichtbaar.

In 2019 is de stadsetalage ingericht als duurzaamheidscentrum. In 2020 en 2021 zal dit een plek zijn waar inwoners terecht kunnen met vragen over duurzaamheid en energie. Er wordt ook verder geïnvesteerd in de CO2-reductie bij het opwekken van energie. In Bathmen wordt een zonnepark van 12 hectare ontwikkeld wat ingezet wordt bij de verduurzamingsambities van het dorp. Verder worden op verschillende plekken op bedrijventerreinen voorbereidingen getroffen voor de realisatie van zonneparken.

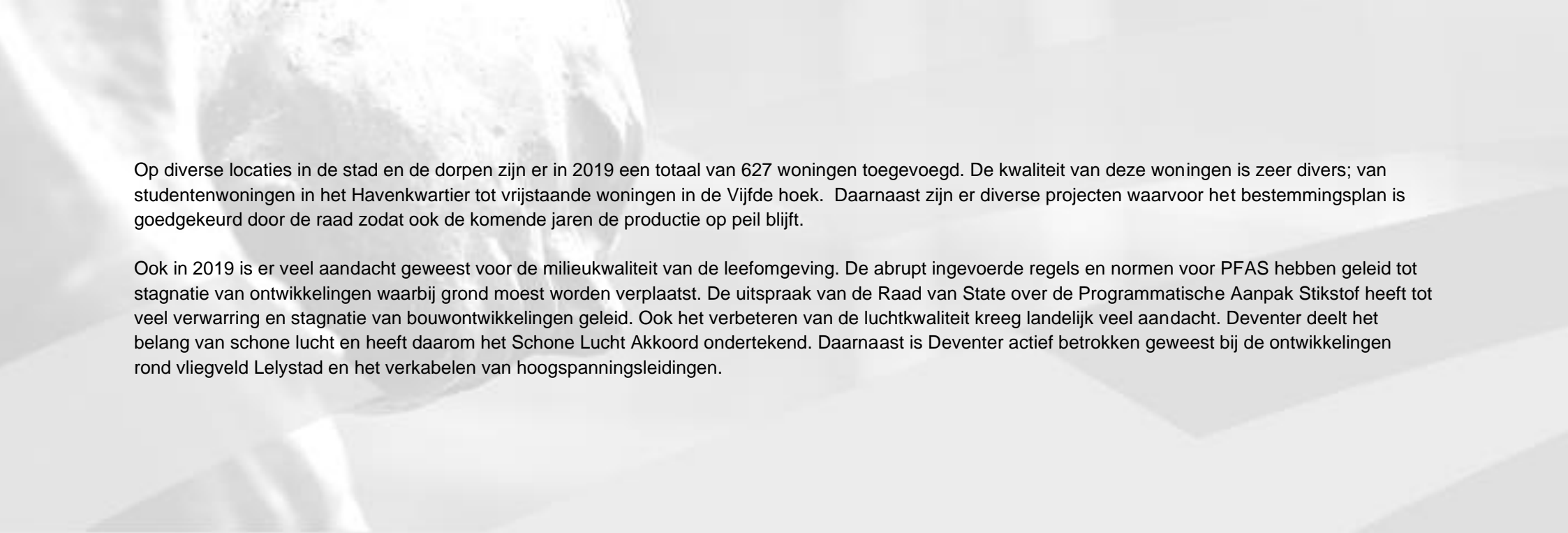
Een ander groot project is de aanleg van een biogasleiding van Oxe naar Kloosterlanden en mogelijk A1 Bedrijvenpark. Het gas dat daarmee getransporteerd gaat worden is afkomstig van lokale mestvergisters op 5 rundveehouderijen.

Op het gebied van afval blijft het aantal kilogram restafval per inwoner per jaar fors lager dan in vergelijkbare gemeenten. Deze collectieve prestatie van de Deventer bevolking kon helaas niet voorkomen dat de kosten voor huishoudelijk afval sterk stegen. De oorzaak daarvoor was de grote (landelijke) stijging van de kosten voor verwerking van restafval.

Leefomgeving

Vanuit het ministerie van infrastructuur en waterstaat heeft verdere voorbereiding plaatsgevonden van de verbreding van de A1. Ruimtelijk één van de grootste ingrepen in de komende jaren. De gemeente heeft in 2019 veel aandacht gehad voor de aansluiting bij de op- en afrit 23 (Deventer Centrum), het haalbaarheidsonderzoek geluidsmaatregelen Bathmen en de (financiële) effecten op de grondexploitatie bedrijvenpark A1.

De kwaliteit van de leefomgeving komt centraal te staan in de nieuwe Omgevingswet. Vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet is Deventer aan de slag gegaan met een Omgevingsvisie Deventer. Deze opvolger van het huidige structuurplan uit 2004 is opgesteld in de geest van de nieuwe wet. Op 27 maart 2019 heeft de gemeenteraad de concept-omgevingsvisie vrijgegeven voor zienswijze. In de zienswijze fase zijn in totaal 5 avonden georganiseerd waarin iedereen zich kon laten informeren over de omgevingsvisie. Er zijn 36 zienswijzen binnengekomen. Zowel op de avonden zelf als in de zienswijzen was de algemene indruk positief tot zeer positief. Men herkende de punten, er was aandacht voor diverse vakgebieden. Eind 2019 is de omgevingsvisie vastgesteld door de raad. Aanvullend is ambtelijk het bestemmingsplan (met verbrede reikwijdte) Stad en Dorpen, de voorloper van het Omgevingsplan, gereedgekomen. Ondertussen richten we de organisatie verder in op de wet die per 1 januari 2021 in werking treedt, waarbij de verandering in processen en het aansluiten op het digitaal stelsel omgevingswet (DSO) zijn voorbereid.

Op diverse locaties in de stad en de dorpen zijn er in 2019 een totaal van 627 woningen toegevoegd. De kwaliteit van deze woningen is zeer divers; van studentenwoningen in het Havenkwartier tot vrijstaande woningen in de Vijfde hoek. Daarnaast zijn er diverse projecten waarvoor het bestemmingsplan is goedgekeurd door de raad zodat ook de komende jaren de productie op peil blijft.

Ook in 2019 is er veel aandacht geweest voor de milieukwaliteit van de leefomgeving. De abrupt ingevoerde regels en normen voor PFAS hebben geleid tot stagnatie van ontwikkelingen waarbij grond moest worden verplaatst. De uitspraak van de Raad van State over de Programmatische Aanpak Stikstof heeft tot veel verwarring en stagnatie van bouwontwikkelingen geleid. Ook het verbeteren van de luchtkwaliteit kreeg landelijk veel aandacht. Deventer deelt het belang van schone lucht en heeft daarom het Schone Lucht Akkoord ondertekend. Daarnaast is Deventer actief betrokken geweest bij de ontwikkelingen rond vliegveld Lelystad en het verkabelen van hoogspanningsleidingen.

Programmarekening

Hieronder volgt een korte toelichting op hoofdlijnen van de verschillen in saldi van de uitkomsten tussen de begroting 2019 na wijziging en de realisatie 2019. Dit betreft verschillen inclusief de puttingen en stortingen uit/in reserves. Een gedetailleerde toelichting treft u aan in de [programmatoelichting](#) in het jaarverslag.

Programma Burger en bestuur

Het nadelig resultaat van €64.000 betreft een nadeel door de storting in de voorziening wethouderspensioenen van €200.000 en voordelen op de kosten van de raad leges Burgerzaken.

Programma Openbare orde en veiligheid

De lasten en baten in dit programma verschillen €65.000 nadelig. Dit zijn per saldo diverse onderwerpen met kleine verschillen.

Programma Leefomgeving

Het programma heeft een voordelig resultaat van €1,2 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door vertraging in de uitvoering van onderhoudswerken. Bij de budgetoverhevelingen wordt voorgesteld een bedrag van per saldo €1,2 miljoen over te hevelen.

Programma Milieu en duurzaamheid

De lasten en baten in dit programma hebben een nadelige uitkomst van €599.000. Dit komt door de stijging van de lasten voor afvalverwerking die niet in de tarieven waren verdisconteerd.

Programma Ruimtelijke ordening

Het programma heeft een voordelig rekeningresultaat van €614.000. Dit wordt veroorzaakt door vertraging in de uitvoering van eenmalige projecten. Bij de budgetoverhevelingen wordt voorgesteld een bedrag van per saldo €555.000 over te hevelen.

Programma Herstructurering en vastgoed

De lasten en baten in dit programma verschillen €8.000 voordelig.

Programma Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Het voordelig exploitatieresultaat van €3,3 miljoen betreft met name het eerder ontvangen van het dividend van KonnekteD ad €3.240.000. Dit bedrag wordt via het programma Algemene dekkingsmiddelen gestort in de generieke weerstandsreserve.

Programma Meedoen

Het programma heeft een voordelig resultaat van €1,5 miljoen. Er zijn voordelen in totaal €1,3 miljoen op Samenkracht, Hulpmiddelen, WMO-dienstverlening en Eigen bijdrage WMO. Een nadeel is er op de schuldhulpverlening van €204.000.

Programma Jeugd en onderwijs

De lasten en baten in het programma verschillen €113.000 voordelig. Dit betreft een nadeel op Jeugdhulp van €170.000 (nagekomen lasten 2017 en 2018) en peuterspeelzalen €47.000.

Programma Economie, kunst en cultuur

Het programma kent per saldo een negatief exploitatieresultaat van €119.000. Dit wordt met name veroorzaakt door meer onderhoud culturele panden.

Programma Bedrijfsvoering

Het voordeel in het programma van €819.000 wordt veroorzaakt door voordelen: I-werkorganisaties voor het grootste gedeelte te verklaren door lagere niet gebouw gebonden kosten, personele kosten DOWR-i, loonsom team Finance & Control en dekking overhead.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Het nadeel op het programma van €2,5 miljoen is het nadeel door de storting in de Generieke weerstandsreserve van het bedrag ad €3,2 miljoen, wat als dividend KonnekteD op programma Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt is ontvangen. Daarnaast is er op basis van de decembercirculaire 2019 in de Algemene uitkering een voordeel van €866.000. Daarnaast is er negatieve budgetoverheveling van €380.000 in verband met een nog te ontvangen teruggave BTW.

Jaarrekening

Financieel resultaat

Het rekeningssaldo bedraagt, na alle verrekeningen zoals budgetoverhevelingen, €1,5 miljoen voordelig. Het voordelig saldo wordt conform de bestendige gedragslijn gestort in de generieke weerstandsreserve. Zie hieronder een tabel met daaronder een toelichting op hoofdlijnen op dit [exploitatieresultaat](#).

	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2019
Gerealiseerde totaal van lasten en baten (exclusief puttingen en stortingen)	-1.017	7.139
Mutaties via reserves:		
- Saldo van stortingen en onttrekkingen in/uit reserves	1.287	-2.622
- Toevoeging rente aan reserves	-393	-393
Gerealiseerd resultaat	-123	4.124
Overige resultaatbestemming:		
Reservering overlopende uitgaven en inkomsten	0	-2.588
Resultaat	-123	1.536

Toelichting op resultaatverschillen

- 1. Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten**
Er is een verschil tussen het saldo van de begroting en rekening. Dit kunnen in de diverse programma's zowel voordelige als nadelige verschillen zijn. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de programmabladen.
- 2. Mutaties via reserves**
In de begroting 2019 werd ervan uitgegaan dat per saldo €1,3 miljoen uit de reserves zou worden onttrokken. In de jaarrekening 2019 is dit per saldo een storting van €2,6 miljoen. De verschillen worden toegelicht in bijlage 6 van de jaarrekening.
- 3. Rente over reserves**
Het rentebedrag dat aan de reserves is toegevoegd, is in vergelijking met de bijgestelde begroting 2019 ongewijzigd.
- 4. Over te hevelen budgetten**
Een overzicht van de overgehevelde budgetten vindt u in bijlage 1 van het jaarverslag.

Analyse rekeninguitkomst 2019

In de 3e kwartaalrapportage 2019 werd uitgegaan van een nadelig resultaat van €122.000. Het resultaat van de jaarrekening 2019 bedraagt €4,1 miljoen voordelig. Door het voordelige resultaat van €4,1 miljoen aan te passen met de over te hevelen budgetten van €2,6 miljoen ontstaat een voordelig nettoresultaat van €1,5 miljoen. Op hoofdlijnen is dit voordelig resultaat als volgt te verklaren.

Nadere toelichting op [resultaatverschillen](#).

Uitkomst rekening 2019 (bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Nr	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
a	Wethouderspensioen	Burger en bestuur	-200	Door RAET wordt jaarlijks een berekening gemaakt van de pensioenverplichting van de wethouders. Nu de definitieve berekeningen bekend zijn, moest er aanvullend op storting in september 2019 €200.000 worden gestort in de voorziening wethouderspensioenen.
b	Raad	Burger en bestuur	71	Gevolg van niet uitgevoerde rekenkameronderzoeken en voordelen op fractievergoedingen.
c	Straatreiniging	Leefomgeving	-100	De kosten van gladheidsbestrijding zijn hoger uitgevallen.
d	Afvalstoffen	Milieu en duurzaamheid	-640	Eind 2019 zijn definitieve afrekeningen ontvangen over de jaren 2015 t/m 2018. Met name de definitief vastgestelde vergoedingen voor kunststof en drankpakken is neerwaarts bijgesteld. Deze bijstelling over meerdere jaren komt tot uiting in 2019. Daarnaast zijn de verwerkingskosten in 2019 hoger gebleken.
e	Minimabeleid	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	255	Er is minder aanvullende bijstand aan jongeren onder de 21 is verstrekt (€105.000 voordelig). Daarnaast zijn er nog diverse kleine voor- en nadelen ten aanzien van minimabeleid.

Nr	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
f	Participatiebudget	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	-100	Er is door Circulus Berkel een hoger aandeel in de kosten voor het onderdeel participatie doorberekend naar de gemeente Deventer (€210.000 nadeel). Verder zijn er in 2019 nog diverse kleine voor- en nadelen waardoor het nadeel voor participatie per saldo €100.000 bedraagt.
g	Schuldhelpverlening	Meedoen	-204	Diverse opbrengsten met betrekking tot schuldhelpverlening zijn in de realisatie lager dan begroot (€70.000 nadeel). Daarnaast zijn de lasten ten aanzien van diverse noodzakelijke ICT-middelen €70.000 hoger dan begroot. Ook wordt er een dotatie gedaan in de voorziening dubieuze debiteuren ad. €55.000.
h	Eigen bijdragen WMO	Meedoen	314	Sinds 2019 is de eigen bijdrage verlaagd naar €17,50 per vier weken. Desondanks zijn de opbrengsten te laag ingeschat. Bovendien kent de verlaging van het abonnementstarief een aanzuigende werking. Er is een stijging van 14% van het aantal cliënten met ook als gevolg een stijging van de eigen bijdragen.
i	Hulpmiddelen WMO	Meedoen	195	Aan het einde van het jaar 2019 zijn minder nieuwe hulpmiddelen verstrekt dan in de eerste 10 maanden. Bovendien zijn in de laatste maanden ook veel bestaande hulpmiddelen uit het depot verstrekt. Dit maakt dat de kosten voor koop en onderhoud van hulpmiddelen uiteindelijk lager uitvallen dan voorzien in de 3e kwartaalrapportage.
j	Samenkracht	Meedoen	290	Op samenkracht is er sprake van een onderbesteding. Deze onderbesteding zit met name in een viertal onderdelen; innovatie Wmo (€42.000), van individueel naar collectief (€77.000), vrijwilligersbeleid (€56.000) en jongerenactiviteiten (€37.000). Daarnaast zijn er nog diverse kleine oorzaken voor de onderbesteding.

Nr	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
k	WMO-dienstverlening	Meedoen	758	De uitgaven WMO-dienstverlening (persoonlijke ondersteuning, dagbesteding en hulp bij het huishouden) zijn significant lager dan begroot. Dit komt door: - de taakstelling transformatie is voor €250.000 gerealiseerd vanuit Jeugd. Dit budget is toegevoegd aan de begroting WMO - de uren voor begeleiding en dagbesteding WMO zijn gestabiliseerd. Dit terwijl nog een volumestijging was voorzien in de begroting. Hierdoor ontstaat een voordeel van circa €350.000 op de zorg in natura en €150.000 op de PGB, in totaal €500.000.
l	Jeugdzorg	Jeugd en onderwijs	-170	De kosten Jeugdzorg zijn circa €170.000 hoger uitgevallen dan voorzien, met name als gevolg van nagekomen lasten over voorgaande jaren (2017 en 2018).
m	Leerlingenvervoer	Jeugd en onderwijs	103	De kosten onder de nieuwe aanbesteding vallen lager uit dan voorzien.
n	Onderhoud culturele gebouwen	Economie, kunst en cultuur	-169	Het reguliere groot onderhoud wordt planmatig en binnen de financiële kaders uitgevoerd. In 2019 zijn er meer kosten gemaakt dan verwacht bij met name de Bergkerk, Lebuïnuskerk en de Waag.
o	Toerekening overhead aan projecten	Bedrijfsvoering	242	De overheadkosten op het programma bedrijfsvoering zijn voor het merendeel gedekt uit de structureel beschikbare apparaatsbudgetten van programma's. Circa €2,5 miljoen van de overheadkosten moet gedekt worden door een opslag op uurtarieven voor eenmalige projecten. Doordat er in 2019 meer uren zijn gerealiseerd op deze projecten is er een voordeel van circa €190.000 op de dekking overheadkosten.

Nr	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
p	Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	440	DOWR-i werkorganisatie (voordeel €148.000) Voor de DOWR-I is het resultaat €228.000 positief. Voor de Gemeente Deventer betekent dit een voordeel van afgerond €148.000. Dit voordeel ten opzichte van de begroting is met name ontstaan doordat bepaalde licentiekosten niet (deels) doorberekend zijn, met deze update van licentie was in de begroting echter wel rekenschap gehouden. Daarnaast is er strak gestuurd op loonsom en inhuur van personeel (voordeel team Finance & Control van €149.000, voordeel team Facilitaire Zaken van €153.000).
q	Voorziening dubieuze debiteuren	Algemene dekkingsmiddelen	-172	De voorziening dubieuze debiteuren moet worden aangevuld met €172.000.
r	Decembercirculaire 2019 Algemene uitkering	Algemene dekkingsmiddelen	681	Op basis van de decembercirculaire 2019 Algemene uitkering is er een hogere opbrengst van €1.096.000. Hiervan wordt via het programma Milieu en het programma Meedoen voor een bedrag van €415.000 overgeheveld naar 2020.
s	Diversen	Diverse	-55	Betreft diverse kleine voor- en nadelen op diverse programma's.

Structurele bedragen

De diverse voor- en nadelen in de rekening 2019 zijn deels van structurele aard. Een deel hiervan is al verwerkt in de begroting 2020. Dit geldt niet voor:

- Bijzondere bijstand
Van de voordelen in de rekening gaan we ervan uit dat hiervan €135.000 structureel is.
- Algemene uitkering
Op basis van de uitkomsten van de decembercirculaire 2019 is vanaf 2021 een structureel voordeel te ramen van €47.000. Dit loopt naar 2024 toe geleidelijk op naar €134.000.
- Sociaal domein (WMO-onderdelen)
Op basis van de rekening 2019 zijn bepaalde voordelen, zoals WMO-dienstverlening en samenkracht structureel. Deze zijn nodig voor het dekken van hogere uitgaven WMO op andere onderdelen en voor het invullen van de taakstelling WMO van structureel €750.000.

[Resultaat grondexploitaties](#)

In de rekening 2019 zijn de verliesvoorzieningen grondexploitaties in vergelijking met de raming in de begroting 2019 toegenomen met €4,2 miljoen. In totaal bedragen de verliesvoorzieningen dan €49,9 miljoen. Daarentegen zijn de risico's met €2,1 miljoen gedaald. De winstgevende grondexploitaties zijn toegenomen met €1,6 miljoen. Van de winstgevende grondexploitaties is op basis van de BBV-regels voor €1,1 miljoen winst genomen. De boekwaarde van de grondexploitaties per 31-12-2019 (exclusief verliesvoorzieningen) is €117,8 miljoen. Hiervoor is dus een verliesvoorziening opgenomen van €49,9 miljoen. Zie voor een nadere toelichting [paragraaf Grondbeleid](#).

[Weerstandsvermogen](#)

De gemeente beschikt over voldoende weerstandsvermogen als de uitkomst van de ratio tussen beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde capaciteit minimaal 1 is. In de rekening bedraagt de ratio 1,02.

Vergeleken met de begroting 2020 die in november 2019 is vastgesteld is de omvang van de risico's €40.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door, per saldo een hoger risico in de grondexploitaties, een geringe daling van het risico in het sociaal domein en een nieuw risico te weten lening Mimik.

Het weerstandsvermogen is gestegen met €800.000. Conform de beleidsnota's: risicomanagement en weerstandsvermogen en reserves en voorzieningen wordt het meerdere boven de ratio 1 (€226.000) gestort in de generieke weerstandsreserve.

[Reserves](#)

Per 1 januari 2019 bedroeg het saldo van de reserves €68 miljoen (exclusief rekeningresultaat). In de jaarrekening 2019 is dit gestegen naar €77 miljoen (exclusief rekeningresultaat).

Opvolging aanbevelingen

Opvolging aanbevelingen auditcommissie over rekening 2018

Op 10 juli 2019 heeft de raad de rekening 2018 vastgesteld. In die vergadering zijn aanbevelingen van de auditcommissie besproken. Via raadsmededeling [2019-001436](#) heeft het college opvolging van de aanbevelingen toegezegd. In het kort:

1. Maak een managementsamenvatting.
Er is een samenvatting toegevoegd in deze jaarverantwoording.
2. Verbeter de kwaliteit van het jaarverslag.
Kolommen budget en realisatie zijn zo adequaat mogelijk gevuld en er is een verbetering zichtbaar ten opzichte van vorig jaar. Niet overal kunnen bedoelde kolommen worden gevuld gezien de aard van het afgesproken doel. Ter illustratie: aan de doelstelling "inwoners tevreden: cijfer minimaal 8.0" is maar moeilijk een budget en dus ook realisatie toe te kennen. Er is een traject geweest in de aanloop naar de begroting 2020 om doelen, prestaties en indicatoren waar mogelijk te verbeteren en te verduidelijken. Afwijkingen zijn toegelicht. Er is geen vergelijk met 2018 omdat doelen en prestaties per begrotingsjaar worden vastgelegd en daarmee per jaar ook kunnen verschillen. In het begrotingsjaar zelf wordt in de kwartaalrapportages de voortgang/afwijking ten opzichte van het vorige kwartaal wel steeds getoond. Een legenda van de gebruikte tekens en kleuren is aanwezig op de website en nu ook in de PDF.
3. Zorg voor tijdige aanlevering van stukken.
Het afgelopen jaar zijn de stukken in de planning & controlcyclus steeds volgens afgesproken planning opgeleverd, ook deze jaarverantwoording 2019.
4. Formuleer doelen en prestaties zo SMART mogelijk.
Zie ook de aanbeveling 2.

Opvolging aanbevelingen uit accountantsverslag over rekening 2018

Het [accountantsverslag](#) bij de jaarrekening 2018 gaf een aantal actiepunten voor het boekjaar 2019. Via de [boardletter 2019](#) is verder gerapporteerd over de interne beheersing die relevant is voor de betrouwbaarheid van de jaarrekening. Hieruit komt het volgende naar voren:

1. Grondexploitatie: zorg voor een tijdig, compleet balansdossier waarin schattingen zijn gebaseerd op actuele onderbouwende specificaties inclusief toelichtingen.
Dit jaar is het schattingsproces verbeterd en is mogelijkheid voor controle hierop versterkt door dit vast leggen in de vorm van een position-paper per (belangrijkste) grondexploitatieproces. Deze zijn tijdig opgeleverd hetgeen het controleproces door de accountant heeft bevorderd en bespoedigd.
2. Aanbestedingen: met het jaarlijks ramen van de inkoopbehoefte en het hebben van een contractenregister kan via interne controle vooraf worden bepaald of de juiste inkoopprocedure wordt gevolgd.
De inkoopbehoefte wordt jaarlijks vooraf geïnventariseerd, de aanwezige contracten worden centraal geregistreerd, inkoopadviseurs worden verplicht geraadpleegd bij inkopen boven de € 50.000 en er wordt gebruikt gemaakt van een verplichtingenformulier voor een inkoop boven de € 10.000. Er is ook

specifiek onderzoek uitgevoerd naar de rechtmatigheid van de aanbestedingen van inkopen respectievelijk inhuur. Er is getoetst aan de Aanbestedingswet. De [bevindingen](#) zijn opgenomen in deze jaarverantwoording.

3. Algemene IT-beheersingsmaatregelen: interne beheersing van de geautomatiseerde gegevensverwerking kan verder worden verbeterd en het gebruik van 'hoge rechten accounts' moet worden beperkt en beheerst.
Er is door Deloitte een IT audit uitgevoerd. Er is vastgesteld dat DOWR-I de aanbevelingen heeft de doorvertaald in een actiepunten lijst voor zowel de algemene IT-beheersmaatregelen alsmede cybersecurity. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden 2019 door Deloitte concluderen zij dat de opzet en bestaan van de General IT Controls in het kader van de jaarrekeningcontrole nog verbeterd kan worden. Gedoeld wordt op het rechtenbeheer, het verbeteren van het rondom back-up en recovery van systemen te verbeteren, en het optimaliseren van het instroom-doorstroom-uitstroomproces. Voor cybersecurity geldt dat DOWR-I een security information event management systeem (SIEM) aan het implementeren is die zorg draagt dat de gedetecteerde incidenten een passende opvolging krijgen en dat soort gelijke kwetsbaarheden in de toekomst gemitigeerd worden. In de boardletter 2019 wordt overigens ook opgemerkt dat de VNG concludeert dat DOWR-I tot de koplopers behoort inzake cybersecurity.
4. Bestedingen sociaal domein: zet verdere interne controle op om voor de vaststelling van de getrouwheid (inclusief prestatielevering) en de rechtmatigheid van de PGB-bestedingen 2019 voor de jaarrekening 2019 de onzekerheden zoveel mogelijk weg te nemen.
Deloitte adviseert bijvoorbeeld om vanwege de omvang van de zorg gerelateerde kosten hierin continu voldoende inzicht in te hebben. De gemeente monitort mede daarom de 50 duurste cliënten binnen de jeugdzorg. Het leidt tot een grotere voorspelbaarheid in de ontwikkeling van de zorgkosten. Het verder gebruiken en verbeteren van data-analyses kan bijdragen aan verdere beheersing.

Financiën

Resultaat

Evenals de afgelopen jaren schrijft Deventer zwarte cijfers. Na alle verrekeningen, zoals budgetoverhevelingen, bedraagt het saldo €1,5 miljoen voordelig. In de 3e kwartaalrapportage 2019 was nog uitgegaan van een nadeel van €122.000. Hierbij merken wij op dat in P en C-documenten zoals; de begroting, voorjaarsnota, de kwartaalrapportages en bij de waardering grondexploitaties voor in totaal €1,9 miljoen is onttrokken uit de generieke weerstandsreserve. In de 4e Kwartaalrapportage 2019 was ook een voordelige uitkomst van de rekening 2019 van €1,5 miljoen voorspeld. Het voordelig saldo wordt conform het gestelde in de 4e kwartaalrapportage gestort in de generieke weerstandsreserve.

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Uitgaven en inkomsten

Uitgaven

In 2019 heeft de gemeente €382,5 miljoen uitgegeven aan haar taken, activiteiten en stortingen in de reserves (programma's 1 tot en met 11). Aan algemene dekkingsmiddelen (programma 12) is ruim €24,0 miljoen uitgegeven. Het gaat hier onder meer om:

- financieringslasten;
- stortingen in gemeentelijke reserves;
- diverse bedrijfsvoeringskosten.

Uitgaven €406,5 miljoen

Inkomsten

Zonder inkomsten geen uitgaven. De gemeente heeft verschillende inkomsten. Die komen voor het grootste deel uit de algemene dekkingsmiddelen.

De totale inkomsten bedroegen in 2019:

- €157,8 miljoen via de 11 programma's;
- €252,8 miljoen aan algemene dekkingsmiddelen. In totaal €410,6 miljoen (inclusief bedragen uit reserves).

Het totaal aan lokale heffingen en onroerendezaakbelastingen bedraagt hiervan €56,9 miljoen.

Inkomsten €410,6 miljoen

Lokaal en eigen middelen

Rijksmiddelen

€30,8 miljoen Lokale heffingen excl. OZB

- € 4,9 miljoen Parkeerbelasting
- € 8,1 miljoen Rioolrechten
- €10,8 miljoen Afvalstoffenheffing
- € 3,2 miljoen Bouwleges
- € 2,5 miljoen Overige leges
- € 1,3 miljoen Overig

€26,1 miljoen
OZB

€30,8 miljoen
Overige inkomsten

€38,8 miljoen
Herstructurering en vastgoed

€38,4 miljoen
Putting uit de reserves

€203,1 miljoen
Algemene uitkeringen

€42,6 miljoen
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Verkorte Balansweergave

(bedragen x €1.000)

Activa	31-12-2019	31-12-2018	Passiva	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa			Eigen vermogen		
Immateriële vaste activa	3.401	3.852	Algemene reserve	18.778	17.367
Materiële vaste activa	247.082	247.883	Bestemmingsreserves	58.306	50.141
Financiële vaste activa	59.827	59.008	Resultaat rekening	4.123	6.561
			Totaal Eigen Vermogen (1)	81.207	74.069
			Voorzieningen (2)	11.919	9.490
			Vaste schulden (3)	319.207	331.337
Totaal Vaste activa	310.310	310.743	Totaal Vaste financieringsmiddelen (1+2+3)	412.333	414.896
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Voorraden	64.304	57.530	Kortlopende schulden	17.795	24.930
Vorderingen	36.802	37.365	Overlopende passiva	25.024	22.797
Liquide middelen	2.480	5.885			
Overlopende activa	41.256	51.100			
Totaal Vlottende activa	144.842	151.880	Totaal Vlottende passiva	42.819	47.727
Totaal generaal	455.152	462.623	Totaal generaal	455.152	462.623

Activa

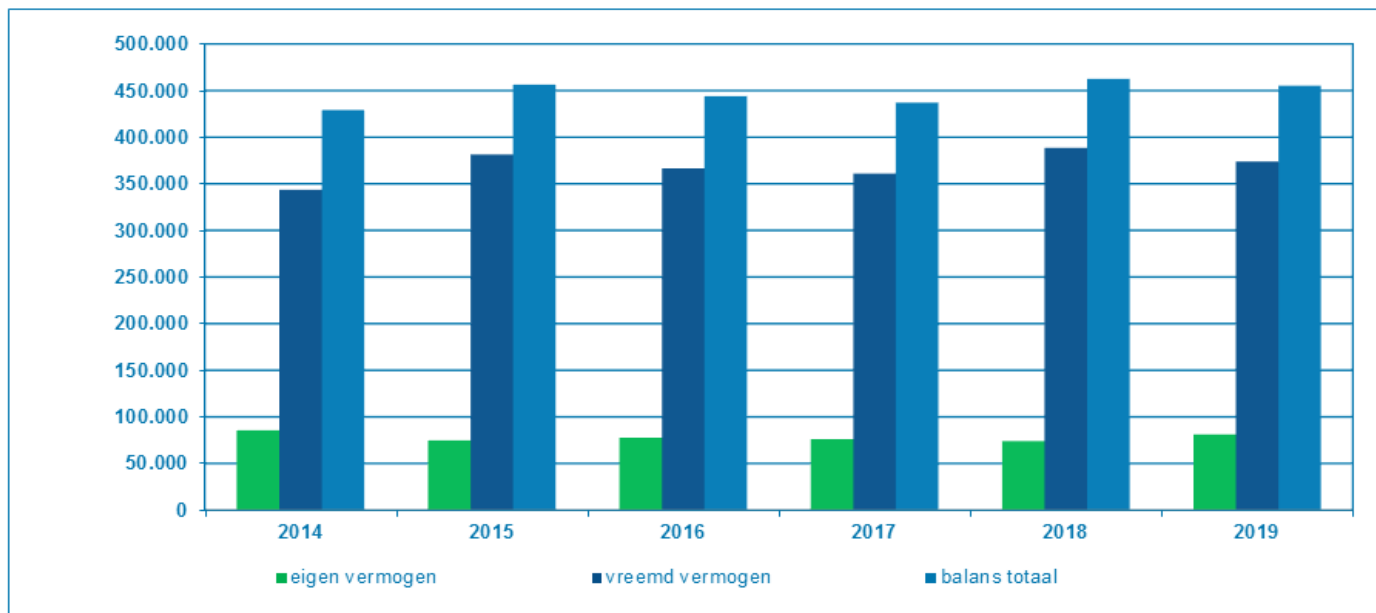
De daling van de activa is met name het gevolg van de afname van de overlopende activa. Dit betreft met name faciliterend grondbeleid bedrijvenpark A1 en Spijkvoorderenk. Daarnaast stijgen de voorraden (boekwaarde grondexploitatie).

Passiva

Het eigen vermogen is gestegen in vergelijking met 2018. Het vreemd vermogen (vaste schulden) is gedaald. Dit komt door het aflossen van geldleningen. De kortlopende schulden zijn afgenomen. Het banksaldo bij de BNG is fors lager dan per ultimo 2018.

Ontwikkeling Eigen Vermogen

Ontwikkeling eigen/vreemd vermogen 2014 - 2019 (x €1.000)

Structurele bedragen

De diverse voor- en nadelen in de rekening 2019 zijn deels van structurele aard. Een deel hiervan is al verwerkt in de begroting 2020. Dit geldt niet voor:

- **Bijzondere bijstand**

Van de voordelen in de rekening gaan we ervan uit dat hiervan €135.000 structureel is.

- **Algemene uitkering**

Op basis van de uitkomsten van de decembercirculaire 2019 is vanaf 2021 een structureel voordeel te ramen van €47.000. Dit loopt naar 2024 toe geleidelijk op naar €134.000.

- **Sociaal domein (WMO-onderdelen)**

Op basis van de rekening 2019 zijn bepaalde voordelen, zoals WMO-dienstverlening en samenkracht structureel. Deze zijn nodig voor het dekken van hogere uitgaven WMO op andere onderdelen en voor het invullen van de taakstelling WMO van structureel €750.000.

Reserves

Per 1 januari 2019 bedroeg het saldo van de reserves €68 miljoen (exclusief rekeningresultaat). In de jaarrekening 2019 is dit gestegen naar €77 miljoen (exclusief rekeningresultaat). De stand van de reserves op 31 december 2018 en 31 december 2019 kan over de verschillende categorieën als volgt worden verdeeld:

(bedragen x €1.000)		
	31-12-2018	31-12-2019
Reserves met specifiek weerstandsmotief	15.708	14.260
Reserves met algemeen weerstandsmotief	1.660	4.517
Bestemmingsreserves met bestedingsfunctie	4.518	8.149
Bestemmingsreserves met egalisatiefunctie	24.275	29.088
Bestemmingsreserves met rentebeslag	4.725	5.107
Financieel technische bestemmingsreserves	16.623	15.962

Reserves met specifiek weerstandsmotief

De daling van deze reserves is een gevolg van een daling van de risico's grondexploitatie. Het betreft een besluit bij de Voorjaarsnota 2019.

Reserves met algemeen weerstandsmotief

De stijging komt met name door de storting in de reserve voor ontvangen dividend KonnekteD van €3,2 miljoen. Dit bedrag is 2019 ontvangen. Op basis van de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2019 is hier pas in 2020 rekening mee gehouden. In 2020 wordt het bedrag conform het besluit bij de Voorjaarsnota 2019 uit de reserve geput.

Bestemmingsreserves met bestedingsfunctie

De stijging wordt met name veroorzaakt door de vorming van de reserve Jeugdprojecten met een bedrag van €3,8 miljoen. In de 3e kwartaalrapportage 2019 is hierover het besluit genomen.

Bestemmingsreserve met egalisatiefunctie

Dit betreft met name de storting van €2,9 miljoen in de reserve Beschermd wonen. Dit was het verschil in de begrote uitgaven en inkomsten en de werkelijke. Dit wordt geëgaliseerd via de reserve.

In de bijlagen is een standenregister toegevoegd, waarin de diverse begrote puttingen en stortingen in/uit reserves en de werkelijke worden weergegeven. Hierbij is ook vermeld wanneer de raad dit besluit heeft genomen.

Resultaat grondexploitaties

In de rekening 2019 zijn de verliesvoorzieningen grondexploitaties in vergelijking met de raming in de begroting 2019 toegenomen met €4,2 miljoen. In totaal bedragen de verliesvoorzieningen dan €49,9 miljoen. Daarentegen zijn de risico's met €2,1 miljoen gedaald. De winstgevende grondexploitaties zijn toegenomen met €1,6 miljoen. Van de winstgevende grondexploitaties is op basis van de BBV-regels voor €1,1 miljoen winst genomen. De boekwaarde van de grondexploitaties per 31-12-2019 (exclusief verliesvoorzieningen) is €117,8 miljoen. Hiervoor is dus een verliesvoorziening opgenomen van €49,9 miljoen. Zie voor een nadere toelichting [paragraaf Grondbeleid](#).

Renteresultaat

Het renteresultaat voor 2019 bedraagt €0,26 miljoen positief. Dit is het verschil tussen de doorbelaste rente aan activa en de werkelijke rentekosten. Het begrote renteresultaat 2019 bedroeg het resultaat €0,33 miljoen. Dit verschil van €0,07 miljoen wordt met name veroorzaakt door de lagere doorbelaste rente door een aanpassing van de rente grondexploitatie.

Weerstandsparagraaf

De gemeente beschikt over voldoende weerstandsvermogen als de uitkomst van de ratio tussen beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde capaciteit minimaal 1 is. In de rekening bedraagt de ratio 1,02.

Vergeleken met de begroting 2020 die in november 2019 is vastgesteld is de omvang van de risico's €40.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door, per saldo een hoger risico in de grondexploitaties, een geringe daling van het risico in het sociaal domein en een nieuw risico te weten lening Mimik.

Het weerstandsvermogen is gestegen met €800.000. Conform de beleidsnota's: risicomanagement en weerstandsvermogen en reserves en voorzieningen wordt het meerdere boven de ratio 1 (€226.000) gestort in de generieke weerstandsreserve.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de wet modernisering Vennootschapsbelastingplicht (wet Vpb) overheidsondernemingen in werking getreden. De gemeente Deventer is in 2014 gestart met een onderzoek naar de gevolgen van de invoering van deze wet. Het onderzoek is gebaseerd op de activiteiten en cijfers van 2015 en 2016. Dit onderzoek heeft geresulteerd in een tweetal rapportages;

Implementatietraject Vpb (06-12-2016)

In dit rapport is uitvoerig ingegaan op het proces van wetsonderzoek, activiteit inventarisatie en beoordeling en toetsing daarvan aan het wettelijk kader. Op basis van onderzoek naar de feiten en omstandigheden is vervolgens het standpunt ingenomen, dat de gemeente Deventer voor geen enkele activiteit kwalificeert als onderneming in de zin van de wet Vpb (ondernemingstoets).

Vpb en het grondbedrijf (03-02-2017)

In de memo wordt ingegaan op het DNA (profiel) van het grondbedrijf. Vervolgens is op basis van het toepassen van de zogenaamde QuickScan (ontwikkeld door de Samenwerking Vennootschapsbelasting Lokale Overheden - SVLO) onderzocht of de gemeente Deventer met haar grondexploitatie activiteiten een onderneming vormt voor de wet Vpb.

Op basis van de uitkomst van het onderzoek naar de activiteiten van het Grondbedrijf en het toepassen van de QuickScan is het standpunt van Deventer dat zij, ook voor haar Grondbedrijf activiteiten, niet kwalificeert als onderneming in de zin van de wet Vpb (ondernemingstoets).

Op de uitkomsten van de onderzoeken is een review gehouden door een extern belastingadviesbureau. Daarbij is onder andere de juiste toepassing van de wet- en regelgeving beoordeeld. Door het betreffende adviesbureau is vervolgens het volgende geconcludeerd voor wat betreft de accountantscontrole jaarrekening 2016;

Onderhavige beoordeling (rapport Beoordeling van de Concept-Rapportage van de Vpb-plicht – Gemeente Deventer) toont richting de accountant aan dat in het proces en de vastlegging van de onderliggende onderbouwing van de eventuele vennootschapsbelastingplicht voldoende 'checks en balances' zijn opgenomen.

Het proces van de invoering van de Vpb plicht voor overheidsbedrijven was op het moment van onderzoek nog niet afgerond. Onder andere de VNG, VVG, IPO, Belastingdienst en het Ministerie van Financiën waren nog in overleg over belangrijke details in de uitvoering. Op dit moment (eind 2019) heeft de Belastingdienst zich slechts beperkt uitgelaten over de onduidelijkheden bij de inventarisatie van de Vpb-plicht van gemeenten in het algemeen en de gemeentelijke grondbedrijven in het bijzonder. Er bestaan derhalve nog een aantal risico's en onduidelijkheden, waarover wellicht in de komende periode meer duidelijkheid gaat bestaan.

Stand van zaken ultimo boekjaar 2019

Aangiften Vpb boekjaar 2016 en 2017

In 2019 heeft de gemeente Deventer op uitnodiging van de belastingdienst aangifte vennootschapsbelasting gedaan voor de jaren 2016 en 2017. Dit betroffen twee zogenaamde 'nihil' aangiften. De gemeente Deventer stelt zich op het standpunt dat zij voor haar gehele organisatie niet belastingplichtig is volgens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969.

De belastingdienst heeft, op basis van de aangifte 2016, een brief (dd. 19-12-2019) gestuurd met vragen over de activiteit reclame. Deze zijn door de gemeente Deventer beantwoord. De belastingdienst heeft laten weten dat zij op basis van de antwoorden en aanvullende informatie begin 2020 met nieuwe vragen komt. De gemeente Deventer is in afwachting van deze vragen.

Onder Vpb en reclame wordt nader ingegaan op de activiteit reclame.

Vpb en Grondbedrijf

In 2019 is op basis van een geactualiseerde MPG opnieuw het vierkantsmodel (gebaseerd op de QuickScan en Post-QuickScan) van ons fiscaal adviesbureau doorgerekend en hebben we geconstateerd dat het Grondbedrijf van de gemeente Deventer (nog) niet door de ondernemingspoort gaat. Dit betekent dat de gemeente Deventer voor haar Grondbedrijf activiteiten (nog) niet vennootschapsbelastingplichtig is.

Vpb en reclame

Veel gemeenten hebben met reclame exploitanten contracten afgesloten op basis waarvan de gemeente delen van de publieke ruimte (grond, lichtmasten, abri's, billboards, rotondes, etc) tegen vergoeding exclusief ter beschikking stelt aan de exploitant. Op dit moment hebben diverse gemeenten met de belastingdienst een discussie lopen over de vraag of de gemeente vennootschapsbelastingplichtig is voor de resultaten die met deze activiteiten worden behaald. Dit geldt ook voor de gemeente Deventer.

Ten behoeve van de ingediende aangifte vennootschapsbelasting 2016 is door de gemeente Deventer beoordeeld of de activiteit 'reclame in de openbare ruimte' belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Uit onze analyse blijkt dat deze activiteit als normaal vermogensbeheer kwalificeert en dat geen sprake is van een 'duurzame organisatie van kapitaal en arbeid'. Gelet hierop is de activiteit niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting en derhalve niet opgenomen in de aangifte vennootschapsbelasting 2016 (en 2017). De gemeente Deventer heeft over het niet belastingplichtig zijn voor haar reclameactiviteiten een pleitbaar standpunt ingenomen. Echter of dit pleitbaar standpunt overeind blijft, hangt af van de reactie van de belastingdienst in combinatie met de landelijke ontwikkeling. Er zullen hoogstwaarschijnlijk gerechtelijke procedures volgen om de wet op dit gebied te verduidelijken. Dit vormt een onzekerheid voor de gemeente Deventer.

Exploitatieresultaat

(bedragen x €1.000)

	Jaarrekening 2018	Begroting na wijziging 2019	Jaarrekening 2019
Gerealiseerde totaal van lasten en baten (exclusief puttingen en stortingen)	-2.133	-1.017	7.139
Mutaties via reserves:			
- Saldo van stortingen en onttrekkingen in/uit reserves	9.116	1.287	-2.622
- Toevoeging rente aan reserves	-421	-393	-393
Gerealiseerd resultaat	6.562	-123	4.124
Overige resultaatbestemming:			
Reservering overlopende uitgaven en inkomsten	-3.832	0	-2.588
Resultaat	2.730	-123	1.536

Toelichting op resultaatverschillen begroting 2019 en jaarrekening 2019

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten

Er is een verschil tussen het saldo van de begroting en rekening. Dit kunnen in de diverse programma's zowel voordelige als nadelige verschillen zijn. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de programmabladen.

Mutaties via reserves

In de begroting 2019 werd ervan uitgegaan dat per saldo €1,3 miljoen uit de reserves zou worden onttrokken. In de jaarrekening 2019 is dit per saldo een storting van €2,6 miljoen. De verschillen worden toegelicht in bijlage 6 van de jaarrekening.

Rente over reserves

Het rentebedrag dat aan de reserves is toegevoegd, is in vergelijking met de bijgestelde begroting 2019 ongewijzigd.

Over te hevelen budgetten

Een overzicht van de overgehevelde budgetten vindt u in bijlage 1 van het jaarverslag.

Analyse rekeninguitkomst 2019

In de 3e kwartaalrapportage 2019 werd uitgegaan van een nadelig resultaat van €122.000. Het resultaat van de jaarrekening 2019 bedraagt €4,1 miljoen voordelig. Door het voordelige resultaat van €4,1 miljoen aan te passen met de over te hevelen budgetten van €2,6 miljoen ontstaat een voordelig nettoresultaat van €1,5 miljoen. Op hoofdlijnen is dit voordelig resultaat als volgt te verklaren.

Uitkomst rekening 2019 (bedragen x €1.000) [-/- = Nadeel]

Nr.	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
a	Wethouderspensioen	Burger en bestuur	-200	Door RAET wordt jaarlijks een berekening gemaakt van de pensioenverplichting van de wethouders. Omdat het rentepercentage de laatste jaren sterk aan het dalen is, moet de voorziening wethouderspensioenen worden aangevuld. In september is er voor €650.000 aangevuld. Dit was een aanname. Nu de definitieve berekeningen bekend zijn, moest er nu nogmaals €200.000 worden gestort in de voorziening wethouderspensioenen.
b	Raad	Burger en bestuur	71	Per saldo zijn er voordelen met betrekking tot de uitgaven van de Raad (€71.000) als gevolg van niet uitgevoerde rekenkameronderzoeken en voordelen op fractievergoedingen.
c	Straatreiniging	Leefomgeving	-100	De kosten van gladheidsbestrijding zijn hoger uitgevallen.
d	Afvalstoffen	Milieu en duurzaamheid	-640	De werkelijke lasten zijn in 2019 €0,63 miljoen hoger dan voorzien bij de 3e kwartaalrapportage 2019 (voornamelijk vanwege incidentele effecten). Eind 2019 zijn definitieve afrekeningen ontvangen over de jaren 2015 t/m 2018. Met name de definitief vastgestelde vergoedingen voor kunststof en drankpakken is neerwaarts bijgesteld. Deze bijstelling over meerdere jaren komt tot uiting in 2019. Daarnaast zijn de verwerkingskosten in 2019 hoger gebleken.

Nr.	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
e	Minimabeleid	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	255	Dit voordeel ontstaat voornamelijk doordat er minder aanvullende bijstand aan jongeren onder de 21 is verstrekt (€105.000 voordelig). Het aandeel bijzondere bijstand met betrekking tot de kosten voor beschermingsbewind is wel licht gestegen ten opzichte van 2018, maar in de begroting was rekening gehouden met een grotere toename (€120.000 voordelig). Daarnaast zijn er nog diverse kleine voor- en nadelen ten aanzien van minimabeleid.
f	Participatiebudget	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	-100	Als gevolg van een herijking van de kosten bij Circulus Berkel wordt in 2019 een hoger aandeel doorberekend naar de gemeente Deventer voor het onderdeel participatie in de dienstverleningsovereenkomst. Dit leidt in 2019 tot een nadeel van 210.000. Naar de toekomst toe worden maatregelen genomen om de kosten te verlagen. Deze maatregelen konden nog niet worden geëffectueerd in 2019. Daarnaast zijn er in 2019 nog diverse kleine voor- en nadelen waardoor het nadeel voor participatie per saldo €100.000 bedraagt.
g	Schuldhelpverlening	Meedoen	-204	Diverse opbrengsten met betrekking tot schuldhelpverlening zijn in de realisatie lager dan begroot. Dit leidt tot een nadeel van €70.000. Daarnaast zijn de lasten ten aanzien van diverse noodzakelijke ICT-middelen €70.000 hoger dan begroot. Tevens wordt er een dotatie gedaan in de voorziening dubieuze debiteuren ad. €55.000.
h	Eigen bijdragen WMO	Meedoen	314	Sinds 2019 is de eigen bijdrage verlaagd naar €17,50 per vier weken. Op basis van een rekentool is een inschatting gemaakt van het effect op de eigen bijdragen. De opbrengsten zijn te laag ingeschat. Bovendien kent de verlaging van het abonnementstarief een aanzuigende werking. Het aantal cliënten van hulp in het huishouden is ten opzichte van 2018 met circa 14% gestegen, met ook als gevolg een stijging van de eigen bijdragen.

Nr.	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
i	Hulpmiddelen WMO	Meedoen	195	Aan het einde van het jaar 2019 zijn minder nieuwe hulpmiddelen verstrekt dan in de eerste 10 maanden. Bovendien zijn in de laatste maanden ook veel bestaande hulpmiddelen uit het depot verstrekt. Dit maakt dat de kosten voor koop en onderhoud van hulpmiddelen uiteindelijk lager uitvallen dan voorzien in de 3e kwartaalrapportage
j	Samenkracht	Meedoen	290	Op samenkracht is er sprake van een onderbesteding. Deze onderbesteding zit met name in een viertal onderdelen; innovatie Wmo (€42.000), van individueel naar collectief (€77.000), vrijwilligersbeleid (€56.000) en jongerenactiviteiten (€37.000). De oorzaken zijn verschillend waarbij wordt opgemerkt dat de in de begroting 2019 opgenomen prestaties zijn behaald. Zo is het budget jongerenactiviteiten afhankelijk van de vraag van externe partijen. In 2019 zijn er weinig aanvragen gedaan. Op het innovatiebudget is er een onderbesteding als gevolg van het terugvorderen van een subsidiebedrag (€64.000) over het jaar 2018. Verder zijn er bedragen op het product gezondheidsbeleid geboekt die feitelijk vallen onder de activiteiten zoals beoogd met het budget vrijwilligersbeleid. Per saldo is daarmee het beschikbare budget voor vrijwilligersbeleid wel ingezet. Tot slot is de onderbesteding op het onderdeel van individueel naar collectief het gevolg van het niet geheel nodig hebben van een overheveling uit 2018 en middelen vanuit een overheveling uit het BW/MO-budget. Daarnaast een voordeel van €42.000 omdat de Provincie bij de afrekening van het project "Wie zorgt er later voor jou" de onderbesteding niet terugvordert.

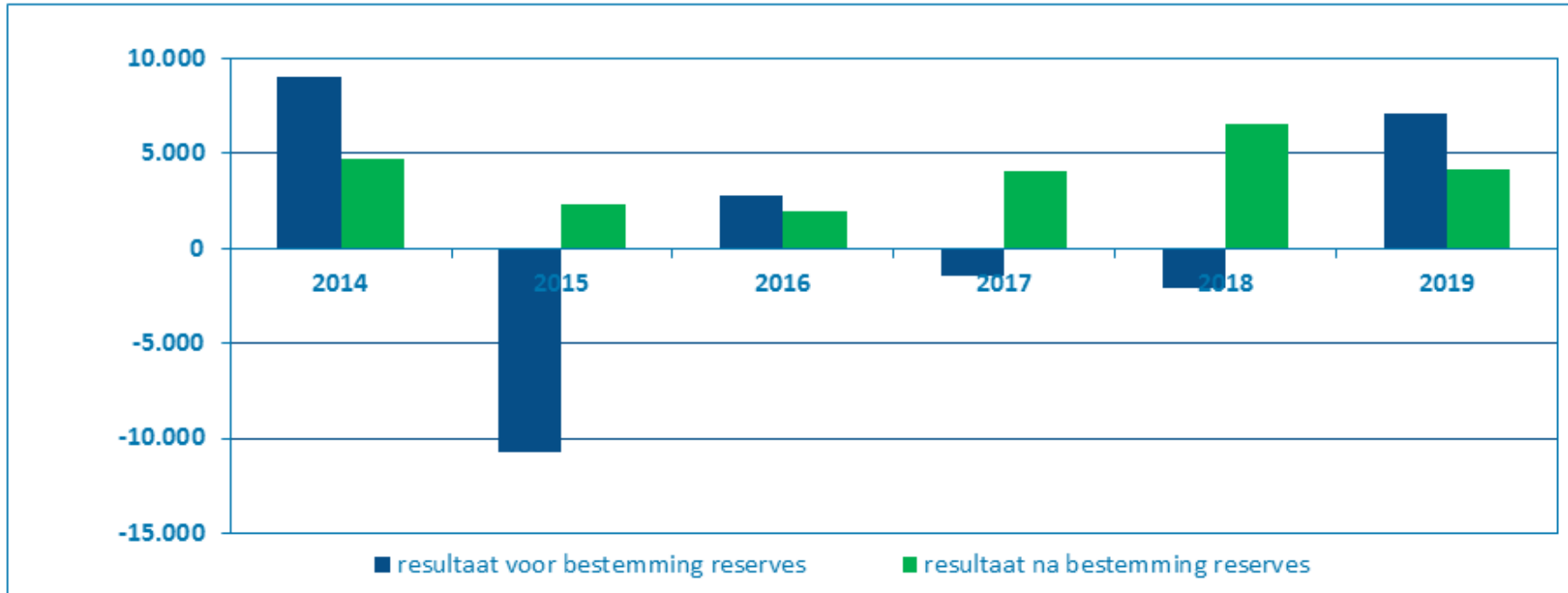
Nr.	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
k	WMO-dienstverlening	Meedoen	758	De uitgaven WMO-dienstverlening (persoonlijke ondersteuning, dagbesteding en hulp bij het huishouden) zijn significant lager dan begroot. Dit heeft een tweetal oorzaken: - de taakstelling transformatie is voor €250.000 gerealiseerd vanuit Jeugd. Dit budget is toegevoegd aan de begroting WMO - in 2019 zien we een stabilisatie van de uren voor begeleiding en dagbesteding WMO. Dit terwijl nog een volumestijging was voorzien in de begroting. Hierdoor ontstaat een voordeel van circa €350.000 op de zorg in natura en €150.000 op de PGB, in totaal €500.000. Als we de zorgvraag stabiel kunnen houden dan lijkt het realiseren van de resterende taakstelling transformatie haalbaar.
l	Jeugdzorg	Jeugd en onderwijs	-170	De kosten Jeugdzorg vallen circa €170.000 hoger uit dan voorzien, met name als gevolg van nagekomen lasten over voorgaande jaren (2017 en 2018).
m	Leerlingenvervoer	Jeugd en onderwijs	103	Sinds 1 augustus 2019 voert de gemeente Deventer het leerlingenvervoer zelfstandig uit, na een aanbesteding samen met Apeldoorn en Zutphen. De kosten onder de nieuwe aanbesteding vallen lager uit dan voorzien. Het budget voor de uittredesom van €240.000 is overgeheveld naar 2020, omdat eind 2019 nog geen overeenstemming was over de hoogte ervan. Eind januari hebben alle gemeenten ingestemd met een voorstel. Voor Deventer betekent dit een uittredesom van €142.000. Daarnaast hebben alle gemeenten zich gecommitteerd om vanaf 2020 een bijdrage te doen in de bestemmingsreserve optimalisatiekosten. Voor Deventer betekent dit een bijdrage van maximaal €152.000.
n	Onderhoud culturele gebouwen	Economie, kunst en cultuur	-169	Een negatief resultaat met name op het taakveld cultureel erfgoed, onderhoud gebouwen (€169.000). Het reguliere groot onderhoud wordt planmatig en binnen de financiële kaders uitgevoerd. In 2019 zijn er meer kosten gemaakt dan verwacht bij met name de Bergkerk, Lebuïnuskerk en de Waag

Nr.	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
o	Toerekening overhead aan projecten	Bedrijfsvoering	242	De overheadkosten op het programma bedrijfsvoering zijn voor het merendeel gedekt uit de structureel beschikbare apparaatsbudgetten van programma's. Circa €2,5 miljoen van de overheadkosten moet gedekt worden door een opslag op uurtarieven voor eenmalige projecten. Doordat er in 2019 meer uren zijn gerealiseerd op deze projecten is er een voordeel van circa €190.000 op de dekking overheadkosten
p	Bedrijfsvoering	Bedrijfsvoering	440	<p>DOWR-i werkorganisatie (voordeel €148.000) Voor de DOWR-I is het resultaat €228.000 positief. Voor de Gemeente Deventer betekent dit een voordeel van afgerond €148.000. Dit voordeel ten opzichte van de begroting is met name ontstaan doordat bepaalde licentiekosten niet (deels) doorberekend zijn, met deze update van licentie was in de begroting echter wel rekenschap gehouden. Daarnaast is er strak gestuurd op inhuur van personeel. Bij een aantal mensen is het contract niet verlengd of is er eerder gestopt. Deze kosten waren in eerste instantie wel meegenomen in de prognose bij de 3e kwartaalrapportage. Finance & Control (voordeel €149.000) Bij het team Finance & Control is in 2019 een voordeel te zien van €149.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door niet ingezette vacatureruimte. Door de wisseling van de teammanager is de doorontwikkeling van het team nog niet ingezet. Hieraan wordt in 2020 invulling gegeven. Om dit zorgvuldig te doen kost tijd. Bij de 3e kwartaalrapportage is hiervan al melding gedaan. De hoogte van de vrijval was toen nog niet exact bekend. In 2020 wordt duidelijk wat qua bezetting nodig is afgezet tegen de beschikbare formatie. Facilitaire Zaken (voordeel €153.000) Bij Facilitaire Zaken is er een voordeel van €153.000. Dit voordeel bestaat voor het grootste deel uit Biebquest (abonnementen gemeentebreed) en voordelen facilitaire kosten zoals kantoorartikelen, drukwerk, restauratieve voorzieningen en een deel op de loonsom.</p>

Nr.	Omschrijving	Programma	Bedrag	Toelichting
q	Voorziening dubieuze debiteuren	Algemene dekkingsmiddelen	-172	De voorziening dubieuze debiteuren moet worden aangevuld met €172.000
r	Decembercirculaire 2019 Algemene uitkering	Algemene dekkingsmiddelen	681	Op basis van de decembercirculaire 2019 Algemene uitkering is er een hogere opbrengst van €1.096.000. Hiervan wordt via het programma Milieu en het programma Meedoen voor een bedrag van €415.000 overgeheveld naar 2020
s	Diversen	Diverse	-55	Betreft diverse kleine voor- en nadelen op diverse programma's

Resultaatontwikkeling

Resultaatontwikkeling 2014 – 2019 (x €1.000)

Resultaatbestemming

De resultaatbestemming omvat alle stortingen in en puttingen uit de reserves, die ten laste komen respectievelijk ten gunste komen van de exploitaties. Ook is in dit programma de rente, die wordt toegevoegd aan de reserves opgenomen.

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Lasten/Baten	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
Toevoegingen rente aan reserves		393	393	393	0
Stortingen in reserves	Lasten	7.207	36.554	40.975	-4.421
Puttingen uit reserves	Baten	14.022	37.842	38.353	-511
Saldo		6.422	895	-3.015	3.910

Voor een specificatie van de stortingen in en puttingen uit diverse reserves wordt verwezen naar [bijlage 6 Resultaatbestemming via reserves](#).

Programma's

Legenda

	Prestatie is behaald
	Prestatie is voor meer dan 75% behaald
	Prestatie is voor minder dan 75% behaald
	Prestatie is niet te meten of onbekend
	Prestatie is niet behaald

Burger en bestuur

Omschrijving

In dit programma gaat het om de relatie van de gemeente met de inwoner en de manier waarop Deventer bestuurd wordt.

Het gemeentebestuur wordt gevormd door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. De raad is de vertegenwoordiging van de inwoners van Deventer. Ze bestaat uit 37 raadsleden en geeft richting aan het beleid en controleert de uitvoering daarvan. Het dagelijks bestuur van de gemeente is belegd bij het college van B&W. Binnen de door de raad gestelde kaders geeft het college uitvoering aan het beleid.

De gemeente heeft vele taken, de rol die ze aanneemt loopt uiteen van reguleren (vergunningen verlenen en handhaven), uitvoeren, regisseren in netwerkverbanden, stimuleren of faciliteren (subsidies) tot loslaten wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben. We nodigen inwoners en organisaties actief uit om mee te denken en initiatief te nemen.

Onze dienstverlening sluit aan op de vraag van inwoners en ondernemers. Producten en diensten zijn toegankelijk, met transparante procedures, korte doorlooptijden en heldere antwoorden door kundige en vriendelijke medewerkers. We bieden advies en regie op vragen en processen als levering niet direct mogelijk is. We werken aan deregulering. Wij kijken welke regels belemmerend werken, onnodige regelgeving wordt losgelaten. Zo komen we tot passende regels. De komende jaren willen we voor inwoners en ondernemers de regie op de eigen gegevens verbeteren.

Inwoners en ondernemers kiezen zelf het contactkanaal met de gemeente. Veel dienstverlening is digitaal beschikbaar, maar sommige vragen lenen zich niet voor digitale afhandeling. Bovendien heeft een deel van onze inwoners moeite met digitale dienstverlening. Daarom zijn alle contactkanalen (balie, telefoon, email, social media, whatsapp en digitaal) van groot belang, houden we deze maximaal open en kiest de inwoner zélf zijn contactkanaal: de omnichannel strategie. Dit is niet alleen klantvriendelijk, het is tevens (kosten)efficiënt, omdat het herstelkosten in de vorm van informatieloopt, onnodig contact, klachten en bezwaar helpt voorkomen.

2019 in vogelvlucht

Qua klantcontacten was 2019 een rustig jaar. Sinds maart 2019 merken we de langere geldigheidsduur van het paspoort, dat in 2014 van kracht werd. Het aantal verstrekte paspoorten is meer dan gehalveerd ten opzichte van 2018. Van de digitale geboorte-aangifte in het Deventer Ziekenhuis werd weer veel gebruik gemaakt. Er werden 100 kinderen minder geboren dan in 2018. Van de 1.566 pasgeborenen werd in 50% van de gevallen digitaal aangifte gedaan in het Deventer Ziekenhuis. Van de 1.100 overlijdens werd in vrijwel alle gevallen digitaal aangifte gedaan. De bevolking van Deventer groeide tot een totaal van 100.684 inwoners per 1 januari 2020.

In 2019 hebben we verdere stappen gezet met het brievenproject. Door het toepassen van klare taal en door gebruik te maken van gedragskennis zijn onze uitgaande brieven begrijpelijker voor inwoners en ondernemers. Enkele teams werden getraind op het gebied van hostmanship- de kunst om mensen het gevoel te geven welkom te zijn.

In het kader van 'Inwoner aan zet' zijn meerdere groepen buiten de gemeenten aan de slag gegaan en hebben dit aan de raad gepresenteerd. Deventer Young deed dit met de *Right to* instrumenten, waarmee ze de gemeente handvatten gaven voor de externe strategie om initiatieven los te maken én hoe we daar als gemeente het beste mee om kunnen gaan. Studenten van Saxion en scholieren van het Etty Hillesum Lyceum gingen aan de slag met participatie van jongeren.

De Regio Stedendriehoek behartigt de gemeenschappelijke en regionale belangen van haar gemeenten: Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen. Samen met belangengroepen, maatschappelijke organisaties en private partijen bevorderen deze gemeenten een evenwichtige ontwikkeling van het gebied en een versterking van de kwaliteit van het vestigingsklimaat.

Samen met ondernemers en het onderwijs heeft de Regio Stedendriehoek één gezamenlijke Agenda Cleantech Regio gemaakt. In de Agenda 2019-2023 is meer focus gelegd op de kerntaak belangenbehartiging, met name lobby naar het Rijk en Brussel is daarbij belangrijk.

De Cleantech Regio is ambitieus. De uitdaging is om voor deze ambities meer daadkracht te organiseren. Het Dagelijks Bestuur en de Strategische Board werken daarom aan de ontwikkeling van een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie onder leiding van een secretaris-directeur. Er is een kwartiermaker aangetrokken, die deze veranderopgave vorm moet geven. Gemeente Deventer vindt het belangrijk dat dit een slanke en wendbare organisatie wordt die flexibel in kan spelen op bestuurlijke actualiteiten door de organisatie meer te bemensen vanuit de achterbannen.

Doelen en prestaties

Inwoners tevreden: cijfer minimaal 8.0

Omschrijving Inwoners tevreden: cijfer minimaal 8.0: We zijn bereikbaar, in de breedste zin van het woord. Telefonisch, fysiek, online: de inwoner kan bij ons terecht. We bieden moderne dienstverlening: persoonlijk, snel, op maat, digitaal. Met minder en betere regels. De klant kiest zijn eigen contactkanaal: omnichannel. De openingstijden zijn ruim; hiermee sluiten we aan op het ritme van de stad.

Toelichting

Prestatie Het aantal digitaal afgenomen producten neemt toe tot een totaal van 17.500

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie We leveren producten en diensten en beantwoorden vragen in het 1e lijns klantcontact

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie We verminderen en verbeteren regels op het gebied van vergunningen en minimaregelingen

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

We streven naar een (meer) participerende samenleving

Omschrijving We streven naar een (meer) participerende samenleving: We gaan uit van vertrouwen geven en krijgen. We zoeken samen naar de best mogelijke oplossingen met een intelligente mix van overheid, samenleving en markt. We zijn als overheid uitnodigend, stimulerend, faciliterend en geven ruimte aan initiatieven uit de samenleving. Zo streven naar een groter draagvlak voor en hogere tevredenheid over de gemeente.

Toelichting

Prestatie	We maken ons beleid interactief door het toepassen van gedragskennis en door het invoeren van online kaart meldingen.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	We ontwikkelen een strategie: hoe krijgen we initiatieven los in de wijken (extern) en hoe gaan we als gemeente om met deze initiatieven (intern)?	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

We treden op als één overheid, één gemeente

Omschrijving	We treden op als één overheid, één gemeente: We werken samen; we zijn allemaal 'van de gemeente' en realiseren ons dat we samen verantwoordelijk zijn voor het imago van de gemeente. We gaan ervan uit dat mensen zelf regie op hun leven willen voeren. Daar waar dat niet kan of lukt biedt de gemeente ondersteuning. We proberen klachten tot een minimum te beperken. Mochten er toch klachten binnenkomen, dan lossen we deze zo snel mogelijk op.	
--------------	---	---

Toelichting

Prestatie	Bij klachten hanteren we de aanpak van "Prettig contact met de overheid"	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	We werken volgens een gezamenlijke, integrale aanpak in het sociale en fysieke domein, waarmee inwoner en ondernemer altijd aan het goede adres zijn (no-wrong-door principe)	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	7.304	8.373	8.640	266
Baten	1.351	1.310	1.515	205
Voor resultaatbestemming	-5.952	-7.063	-7.124	-61
Stortingen in reserves	0	30	30	0
Puttingen uit reserves	70	134	132	-3
Na resultaatbestemming	-5.882	-6.959	-7.023	-64

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Strategische onderzoeken	47	0	-47
Totaal	47	0	-47

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	-64
Saldo budgetoverheveling	-47
Saldo na budgetoverheveling	-111

Toelichting op saldo na budgetoverheveling (nadeel €111.000)

Wethouderspensioen (nadeel €200.000)

Door RAET wordt jaarlijks een berekening gemaakt van de pensioenverplichting van de wethouders. Omdat het rentepercentage de laatste jaren sterk aan het dalen is, moet de voorziening wethouderspensioenen worden aangevuld. In september is er voor €650.000 aangevuld. Dit was een aanname. Nu de definitieve berekeningen bekend zijn moet er nu nogmaals €200.000 worden gestort in de voorziening wethouderspensioenen.

Raad (voordeel €71.000)

Naast de overschrijdingen zijn er ook voordelen te zien zoals bij de Raad (€71.000) als gevolg van niet uitgevoerde rekenkameronderzoeken en voordelen op fractievergoedingen. Daarnaast nog wat kleine voordelen zoals onder andere bij de griffie op de loonkosten doordat griffier later in dienst kwam.

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershill
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	285	285	290	4
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	347	1.435	1.636	200
Saldo	61	1.150	1.346	196

Toelichting

Dit betreft de verhoging van de voorziening Wethouderspensioenen.

Verbonden partijen

GR Regio Stedendriehoek

GR Doelstelling van de Cleantechregio Stedendriehoek is het behartigen van de gemeenschappelijke en regionale belangen van de deelnemende gemeenten. En het samen met belangengroepen, maatschappelijke organisaties en private partijen bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van het gebied en een versterking van het vestigingsklimaat. Een schone toekomst en een sterk vestigingsklimaat: dat zorgt voor welvaart en welzijn in onze regio. Vanuit deze gezamenlijke drijfveren werken overheden, ondernemers, onderwijs en onderzoek samen in en aan de Cleantech Regio
Er zijn geen gemeentelijke bevoegdheden overgedragen aan de regio.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestands grootte	Openen
Voortgangsrapportage Publieke Dienstverlening 2017-2018	1,8 Mb	
EU evaluatie en vooruitblik	0,5 Mb	EU evaluatie en vooruitblik
Kader subsidieverwerving	0,4 Mb	Kader subsidieverwerving
Cleantech Regio	0,1 Mb	Cleantech Regio

Openbare orde en veiligheid

Omschrijving

Het programma Veiligheid omvat een breed en complex terrein. Breed omdat veiligheid vele geprioriteerde onderwerpen omvat, van huiselijk geweld en veelplegers, tot de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit, aanpak woninginbraken en jeugdcriminaliteit, geweld op straat en voetbalvandalisme. Complex, omdat voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel is. Daarnaast kan zich de mogelijkheid voordoen dat er spanning bestaat tussen lokaal beleid en regionale danwel landelijke prioriteiten. Het beïnvloedingsmechanisme op de beleving van veiligheid in de gemeenschap kent beperkingen. Toch zien steeds meer mensen openbare orde en veiligheid als een taak waar iedereen een bijdrage aanlevert. Toezicht en handhaving ondersteunen de uitvoering van het beleid. Waar mogelijk vindt de inzet van toezicht plaats in overleg met bewoners en instellingen. Vanuit het programma leveren we een actieve bijdrage aan de veiligheidsregio IJsselland en daarmee aan een integrale hulpverlening bij rampenbestrijding en crisisbeheersing.

De gemeentelijke rol bij de verschillende prestaties in het programma bestaat veelal uit reguleren (vergunningverlening en handhaving). Daarnaast is er sprake van regisseren en faciliteren (bijvoorbeeld evenementen) en verbinden in zowel beleidsterreinen en netwerkverbanden.

2019 in vogelvlucht

In 2019 is er binnen het programma Veiligheid gericht gewerkt aan het programmatisch vormgeven van dit onderwerp. In september is het Meerjarenbeleidsplan Veiligheid 2020-2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Onder het motto 'Werken aan een veilig, rechtvaardig en weerbaar Deventer' streven we in gezamenlijkheid met onze partners naar een doeltreffelijke aanpak van de diverse veiligheidsproblematieken. Voor een kort overzicht van de resultaten van het programma wordt hieronder aandacht besteed aan de thema's 'Ondermijning', 'Zorg en Veiligheid', 'Drugs', 'Digitale criminaliteit' en 'Toezicht en Handhaving'.

Ondermijning

Afgelopen jaar heeft de nadruk binnen het programmaspoor Ondermijning met name gelegen op casuïstiek. Via het informatieplein IJsselland worden geprioriteerde signalen onderzocht en opgewerkt. Dit heeft geresulteerd in drie integrale casustafels. Deze zijn momenteel in volle gang en hier wordt vanuit de verschillende partners maar ook vanuit verschillende teams vanuit de gemeente nauw samengewerkt en geleerd. Een van deze casustafels is inmiddels op succesvolle wijze afgerond. Daarnaast is een bijdrage geleverd aan het opstellen van regionaal Bibob-beleid.

Zorg en Veiligheid

In 2019 hebben we de aanpak voor risicovolle/kwetsbare mensen verder doorontwikkeld, samen met onze kernpartners. Zo hebben we, als 1e gemeente in de regio een werkwijze ontwikkeld, waarbij Veilig Thuis casuïstiek huiselijk geweld/kindermishandeling snel kan doorzetten naar het lokale veld. Daarnaast is het Zorg en Veiligheidshuis regionaal meer gestroomlijnd waarbij zowel in Deventer als Zwolle casustafels worden georganiseerd, ingedeeld naar thema (risicjongeren, GGZ problematiek, veelplegers). Deze aanpak maakt dat sneller kan worden ingespeeld op risicovolle situaties waarbij ook inzet van zorg, schuldhulpverlening/werk en inkomen, nodig is. Ten aanzien van risicovolle en kwetsbare burgers dienen nieuwe uitdagingen aan; zowel landelijk, regionaal als ook lokaal zien we nog steeds een stijgende groep burgers met een opeenstapeling van persoonlijke problemen die leiden tot ongewenst (overlastgevend en/of crimineel) gedrag. We blijven daarom inzetten op het verbeteren van de aanpak en het zo veel als mogelijk voorkomen van multiproblematiek.

Drugs

In 2019 is op basis van het hennepconvenant intensief samengewerkt met de convenantpartners. Dit heeft geleid tot het sluiten van 13 panden op grond van de Opiumwet. Er zijn zowel koop- als huurwoningen gesloten en in een enkel geval ging het om een bedrijfspand. In enkele gevallen is de overtreder een rechterlijke procedure gestart om de sluiting ongedaan te maken. In deze procedures zijn wij tot op heden in alle gevallen in het gelijk gesteld. Ook zijn de eerste ervaringen opgedaan met pro-actieve netmetingen om hennepkwekerijen op te sporen aan de hand van een ongewone afname van elektriciteit. Verder zijn de voorbereidingen getroffen om te komen tot een vernieuwd Damoclesbeleid dat naar verwachting voor de zomer in werking treedt.

Digitale criminaliteit

De aanpak van digitale criminaliteit is relatief nieuw en krijgt steeds meer aandacht. Het is één van de landelijke, regionale en lokale speerpunten. Om de doelen in het Meerjarenbeleidsplan 2020-2023 van de gemeente Deventer meer handen en voeten te geven is er een uitvoeringsplan voor 2020 opgesteld. In 2020 willen we een actueel beeld van de aard, omvang, slachtoffer- en daderschap van digitale criminaliteit. Daarnaast willen we preventieve acties inzetten in samenwerking met organisaties en instellingen in de gemeente. Deze vorm van criminaliteit stopt niet bij gemeentegrenzen. Om van elkaar te leren en gezamenlijk stappen te zetten is er regionale samenwerking in IJsselland opgestart. De regionale werkgroep wordt getrokken door de gemeente Deventer.

Meerdere gemeenten, Openbaar Ministerie, Politie en Veiligheidsregio IJsselland nemen deel aan de werkgroep. De regionale werkgroep heeft vijf sporen voor een praktische en gerichte aanpak geformuleerd. De eerste drie sporen komen overeen met de doelen in het meerjarenbeleidsplan. Deze zijn weerbaarheid en bewustwording, analyse en onderzoek en het experimenteren met de inzet van bestuurlijke bevoegdheden. De twee andere sporen zijn informatieveiligheid en continuïteit. Dit zijn eveneens belangrijke thema's waar andere programma's of organisaties in de lead zijn.

Toezicht en Handhaving

De vraag naar toezicht & handhaving blijft groot vanuit de samenleving. In dat kader heeft de Raad bij de Voorjaarsnota, op grond van een positieve evaluatie, besloten het flexteam te continueren tot en met 2023. Het gaat om 2 fte, aangevuld met 2 fte uit de reguliere formatie. De ervaringen blijven tot op heden zeer positief.

In 2019 was er geen apart budget meer beschikbaar voor Drank- Horecawet controles(was € 18.000,- op jaarbasis, 0,3 fte). Vanuit het flexteam is de inzet op de uitgaansavonden bij Boode en het Burgerweeshuis toch gecontinueerd, vanwege de overlast voor de buurt en het soms stevige drankgebruik door jongeren op straat. Er is verder geen enkele controle op horecaverunningen/-ondernemingen. Alleen bij excessen (bijvoorbeeld open zonder horecaverunning) wordt gecontroleerd en zo nodig handhavend opgetreden.

De aanpak met betrekking tot bijtincidenten is gecontinueerd; er is meer aandacht besteed aan het naleven van opgelegde maatregelen als muilkorf- en aanlijngedod. In 2019 zijn er 22 bijtincidenten gemeld.

Ook in 2019 zijn er twee vuurwerkvrje zones ingesteld bij het Vogeleiland en de Ulebelt. De geplande vuurwerkshow aan de IJsel werd vanwege de weersomstandigheden afgeblazen.

Landelijk is er veel aandacht geweest voor het uitbreiden van geweldsmiddelen voor Boa's. Het gaat dan o.a. om body-cams, wapenstok en pepperspray. Nu de Boa's meer taken en ook bevoegdheden hebben gekregen en de politie te maken heeft met een tekort aan capaciteit worden boa's breder ingezet en ook vaker geconfronteerd met geweld. De Minister van Justitie en Veiligheid heeft afgesproken dat er in 2020 een aantal pilots komt in dat kader. Op basis daarvan wordt bekeken onder welke voorwaarden er (lokaal) uitbreiding kan plaatsvinden met deze middelen. Zowel vanuit de G40 als Deventer wordt dit nauwlettend gevolgd.

Naast de reguliere en verplichte jaarlijkse permanente her- en bijscholing, training individuele beroepsvaardigheden (IBT; omgaan met geweld), verkeerregelen en reanimatie is in 2019 specifieke aandacht besteed aan trainingen op het gebied van drugsherkennen en -gebruik en geluidmeten.

Tot slot

Naast de ontwikkelthema's hebben we in 2019 ook gewerkt aan ons veiligheidsfundament, voor zaken als woninginbraken, sociale veiligheid en overlast in wijken en veilig uitgaan. Hier blijven we op inzetten. Zo blijven we de ervaring gebruiken die we hebben opgedaan.

Doelen en prestaties

Minder Criminaliteit

Omschrijving	Minder Criminaliteit	+
--------------	----------------------	---

Toelichting		
-------------	--	--

Prestatie	We voeren de maatregelen uit de meerjarenvisie Veiligheid 2015-2018 uit waarbij we in 2019 de focus leggen op de volgende speerpunten:	+
-----------	--	---

- Terugdringen van drugs en woongerelateerde overlast;
- implementatie maatregelen uit herijkte drugsnota.

Toelichting		
-------------	--	--

Begroot budget €	€20.000	
------------------	---------	--

Gerealiseerd €	€20.000	
----------------	---------	--

Prestatie	Intensiveren van de aanpak ondermijning en weerbaarheid	+
-----------	---	---

Toelichting		
-------------	--	--

Begroot budget €	€130.000	
------------------	----------	--

Gerealiseerd €	€75.000	
----------------	---------	--

Prestatie	Zowel lokaal, regionaal als landelijk organiseren wij samen met betrokken partners de vroeg signalering en aanpak van radicalisering. Dreigende situaties rond radicalisering worden doorgeleid naar de regionale casustafel.	+
-----------	---	---

Toelichting		
-------------	--	--

Begroot budget €	€10.000	
------------------	---------	--

Gerealiseerd €	€10.000	
----------------	---------	--

Minder onveiligheidsgevoelens

Omschrijving	Minder onveiligheidsgevoelens	+
--------------	-------------------------------	---

Toelichting		
-------------	--	--

Prestatie	Voor ieder winkelgebied en alle bedrijventerreinen verkrijgen en behouden wij het keurmerk veilig ondernemen.	
Toelichting		
Begroot budget €	€10.000	
Gerealiseerd €	€10.000	
Prestatie	Alle nieuw te bouwen woningen en ook de woonomgeving voldoen aan het Politie Keurmerk Veilig Wonen. Het aantal woningen onder keurmerk blijft minimaal gelijk. Het aantal woninginbraken daalt elk jaar met 5%.	
Toelichting		
Begroot budget €	€10.000	
Gerealiseerd €	€10.000	
Prestatie	We voeren de aanbevelingen op basis van de Sentimentenmonitor uit (inclusief eenmeting).	
Toelichting		
Begroot budget €	€10.000	
Gerealiseerd €	€10.000	
Minder overlast		
Omschrijving	Minder overlast	
Toelichting		
Prestatie	Opstellen procesbeschrijving voor alle doelgroepen waarvoor een persoonsgebonden aanpak nodig is (voetbal; rode groep, jeugdgroepen, veelplegers, extreem woonoverlastplegers, personen in verwarring) inclusief een escalatiemodel en voeren deze uit in samenspraak met o.a. het veiligheidshuis.	
Toelichting		
Begroot budget €	€10.000	
Gerealiseerd €	€10.000	

Prestatie	Het toezicht houden en handhaving op de naleving van de regels in het publieke domein, door uitvoering van de activiteiten die zijn vastgelegd en geprioriteerde in het Handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP)	
Toelichting		
Begroot budget €	€869.000	
Gerealiseerd €	€898.000	
Prestatie	Vergunningverlening en advisering bijzondere wetten (horeca, evenementen, coffeeshops en seksinrichtingen) waardoor 100% van de vergunning-plichtige bedrijven en organisaties voldoen aan alle wettelijke eisen.	
Toelichting		
Begroot budget €	€527.000	
Gerealiseerd €	€553.000	
Verminderen van brandrisico		
Omschrijving	Verminderen van brandrisico	
Toelichting		
Prestatie	Vorbereiden en uitvoeren van de gemeentelijke crisistaken.	
Toelichting		
Begroot budget €	€20.000	
Gerealiseerd €	€20.000	
Prestatie	Bewaken en monitoren prestaties veiligheidsregio /regionale brandweer.	
Toelichting		
Begroot budget €	€10.000	
Gerealiseerd €	€10.000	

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
6	Veiligheid	Verwijzingen Halt	116,00	Aantal per 10.000 inwoners	Bureau Halt
8	Veiligheid	Winkeldiefstallen	2,40	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
9	Veiligheid	Geweldsmisdrijven	5,20	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
10	Veiligheid	Diefstallen uit woning	1,90	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
11	Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	6,60	Aantal per 1.000 inwoners	CBS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
Lasten	10.044	10.138	10.151	13
Baten	626	651	663	11
Voor resultaatbestemming	-9.418	-9.486	-9.488	-2
Stortingen in reserves	6	95	95	0
Puttingen uit reserves	28	170	106	-63
Na resultaatbestemming	-9.396	-9.412	-9.477	-65

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Vuurwerkshow	18	0	-18
Ondermijning en weerbaarheid	55	55	0
Totaal	73	55	-18

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	-65
Saldo budgetoverheveling	-18
Saldo na budgetoverheveling	-83

Toelichting op saldo na budgetoverheveling (nadeel €83.000)

Veilig Thuis (nadeel €25.000)

Vanwege het sterk gestegen aantal meldingen vanaf 1 januari 2019 is de bijdrage voor Veilig Thuis gestegen.

Crisisbeheersing en Brandweer (nadeel €37.000)

Nadeel vanwege niet geplande onderhoudskosten aan de brandweerkazernes.

Verbonden partijen

GR Veiligheidsregio IJsselland

GR

Samenwerking in de regio IJsselland op het terrein van de brandweertzorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. Bij wet zijn gemeenten ondergebracht in 25 veiligheidsregio's om daarmee de slagkracht van de overheid bij rampen en zware ongevallen te verbeteren.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestands grootte	Openen
Aanpak huiselijk geweld Deventer visie 2016-2019	0,6 Mb	Aanpak huiselijk geweld Deventer visie 2016-2019
Aanpak ondermijning en weerbaarheid	0,9 Mb	Aanpak ondermijning en weerbaarheid
Aanpak veelplegers	0,1 Mb	Aanpak veelplegers
Beleidsregel bijzondere situaties wet Bibob	0,2 Mb	Beleidsregel bijzondere situaties wet Bibob
Evenementenbeleid	1,0 Mb	Evenementenbeleid
Handhavingsuitvoeringsprogramma	1,0 Mb	HUP 2018
Huisvestingsverordening 2015	0,1 Mb	Huisvestingsverordening 2015
Meerjarenveiligheidsbeleid	0,5 Mb	Meerjarenveiligheidsbeleid

Leefomgeving

Omschrijving

Dit programma omvat de instandhouding van de openbare ruimte en het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en verkeersmobiliteit, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken van dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks - en regulier onderhoud, het groot onderhoud, herinrichtingen in de openbare ruimte en het exploiteren van het haven- en parkeerbedrijf. Wij regisseren de uitvoering van deze kerntaken ("de gemeente regelt"). Tegelijkertijd transformeren wij naar een stimulerende, faciliterende en loslatende gemeente, die ruimte biedt aan burgerinitiatief en zelfbeheer.

Daarnaast bestaat dit programma uit enkele publiekrechtelijke taken voor onderdelen die aan de openbare ruimte zijn gerelateerd. Dit zijn de ligplekken in de havens, inritten, rioolaansluitingen, verkeersbesluiten, kabels en leidingen en begraafplaatsen. Hierin hebben wij een regulerende rol en nemen de opgave "de gemeente maakt mogelijk" mee.

2019 in vogelvlucht

De maatschappelijke context wordt sterk bepaald door de veranderende verhouding tussen overheid en de samenleving. Voor Deventer is de visie Leefomgeving het uitgangspunt. De visie gaat uit van 4 pijlers:

1. Schoon, heel en veilig
2. Bewuste inrichting
3. Maximaal rendement
4. Ruimte voor initiatief

De uitwerking van deze pijlers zijn nader geduid in het uitvoeringsprogramma Visie Leefomgeving. Onderdeel hiervan is de vervangingsstrategie voor de diverse kapitaalgoederen binnen de openbare ruimte. Het accent is hierbij geleidelijk aan verschoven naar duurzame mobiliteit en specifiek naar de fiets zodat deze doelgroep nog beter bediend wordt. Deze weggebruiker krijgt hierdoor dus duidelijk meer prioriteit bij de diverse bereikbaarheidsopgaven binnen de gemeente.

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte fungeert steeds meer als vliegwiel voor allerlei ontwikkelingen. Bij de programmering van het groot onderhoud wordt onder meer afgestemd met sociale en maatschappelijk partners, waardoor meerwaarde kan worden verkregen. Met name bij de buurtaanpak wordt ook de factor sociaal, intensief meegenomen waardoor draagvlak en eigenaarschap in enkele buurten is toegenomen.

Het beheer en onderhoud wordt steeds meer gestuurd op basis van de beleving van bewoners. Hiervoor zijn pilots in gang gezet en worden diverse dienstverleningsprocessen onder de loep genomen. Momenteel zijn we bezig om in enkele specifieke situaties zoals bij verkeersveiligheid in schoolomgevingen op deze wijze te verbeteren.

Voor bepaalde producten/kapitaalgoederen geldt dat er is omgevormd/heringericht, waardoor eenzelfde onderhoudsniveau kan worden gerealiseerd tegen lagere kosten (bijvoorbeeld speeltoestellen versus speelaanleidingen). Soms wordt er bewust gekozen voor kapitaalgoederen die een lagere kapitaalwaarde vertegenwoordigen. Daarnaast krijgt ook het thema klimaatadaptatie en duurzaamheid een steeds belangrijker rol bij dit type herinrichtingsopgaven.

Doelen en prestaties

Het verbeteren van de bereikbaarheid en doorstroming

Omschrijving	Het verbeteren van de bereikbaarheid en doorstroming.	+
Toelichting		
Prestatie	In 2018 zijn we gestart met de reconstructie van de Brinkgreverweg. In 2019 wordt deze reconstructie afgerond.	+
Toelichting	Uitvoering van het bestek is nagenoeg gereed, er dienen nog enkele afrondende werkzaamheden plaats te vinden (o.a. planten van bomen) en de financiële afronding dient nog plaats te vinden	
Begroot budget €	€1,1 miljoen	
Gerealiseerd €	€950.000	
Prestatie	De tunnel in de Oostriklaan wordt in 2019 opgeleverd	+
Toelichting	De tunnel is opgeleverd en de afronding van de inrichting van de openbare ruimte loopt momenteel en tenslotte dient de financiële eindafrekening nog plaats te vinden.	
Begroot budget €	€1,5 miljoen	
Gerealiseerd €	€1,2 miljoen	
Prestatie	In 2019 gaan we verder met de planvorming van het verbeteren van de fietsstructuur rond de A1 recreatief en utilitair.	+
Toelichting	Een klein gedeelte van de fietspaden (fietspad nabij het nieuwe bedrijventerrein) wordt al uitgevoerd, de rest gaat mee naar volgend jaar. Daarnaast dient voor de dekking van het volledige plan ook nog een deel van de dekking gevonden te worden. Er worden daarover gesprekken gevoerd met diverse partijen.	
Begroot budget €	€130.000	
Gerealiseerd €	€40.000	

Vergroten van de bezoekersaantallen en verblijfsduur		
Omschrijving	Het vergroten van de bezoekersaantallen aan en de verblijfsduur in de binnenstad.	+
Toelichting		
Prestatie	Tot het moment dat een definitieve oplossing is voor bewaakt fietsparkeren in de binnenstad gaan wij tijdelijk de bewaakte fietsenstalling Lamme van Deseplein doorzetten.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€20.000	
Gerealiseerd €	€15.000	
Prestatie	We gaan verder met de vernieuwende aanpak van sturen op beleving en de aanpak van overlast en ongewenst gedrag in de openbare ruimte. De samenwerking met Philips wordt voortgezet.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€50.000	
Gerealiseerd €	€50.000	
Prestatie	In 2019 gaan we verder met de planvorming en voor de herinrichting van de Keizerstraat en pleinen in de binnenstad. We starten in 2019 met de herinrichting van de Keizerstraat. Wij stemmen dit af met andere ontwikkelingen in de binnenstad.	+
Toelichting	Deze prestatie gaat voornamelijk over de Keizerstraat en de pleinen worden toegevoegd als aparte prestatie bij het onderdeel Lebuinisleinen	
Begroot budget €	€1,2 miljoen	
Gerealiseerd €	€275.000	
Prestatie	Start planvorming t.a.v. de drie pleinen; Grote Kerkhof, Stromarkt en Nieuwe Markt	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Vergroten van het aantal verplaatsingen te voet, per fiets of over water		
Omschrijving	Het vergroten van het aantal verplaatsingen te voet, per fiets of over water.	+
Toelichting		
Prestatie	We gaan door met de uitvoering van het beheerplan voor de haven.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	We verbeteren de fietsinfrastructuur door: <ul style="list-style-type: none"> • reconstructie Keizer Karellaan (incl. fietspad); • start omvorming fietspad Oerdijk tussen Cröddendijk en kom Lettele van asfalt naar beton. • start omvormen fietsinfrastructuur Margijnenenk/Lebunuslaan/Overstichtlaan van tegels naar asfalt. 	+
Toelichting	Project Margijnenenk ca. start uitvoering in 2020 Project Keizer Karellaan loopt door in 2020	
Begroot budget €	€910.000	
Gerealiseerd €	€910.000	
Waardering openbare ruimte		
Omschrijving	Inwoners waarderen de openbare ruimte in 2018 gemiddeld met een 6,7.	+
Toelichting		
Prestatie	Zorgdragen dat onze digitale basissystemen (registraties) op orde komen/blijven waardoor we toekomstbestendig zijn en onze kapitaalgoederen duurzaam kunnen blijven beheren en zowel inhoudelijk als financieel kunnen sturen en beheersen.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	Als gevolg van het veranderende klimaat neemt de kans op wateroverlast toe. Op basis van het gemeentelijk rioleringsplan voeren wij jaarlijks maatregelen uit om de druk op ons rioolstelsel te verlagen. Dit is mogelijk door het afkoppelen van hemelwater en de aanleg van infiltratieriolen die afvoeren op het oppervlaktewater. Wij verhogen het budget waardoor wij meer maatregelen kunnen nemen.	
Toelichting	In 2019 worden de middelen aangewend om het klimaatadaptatieplan te maken.	
Begroot budget €	€100.000 (exploitatie)	
Gerealiseerd €	€150.000 (investering)	
	€135.000 (exploitatie)	
	€170.000 (investering)	
Prestatie	De ervaren overlast van ratten wordt zoveel mogelijk beperkt. Het aantal ratten wordt beheerst en het aantal meldingen van ratten in de openbare ruimte is uiterlijk vanaf eind 2021 terug op het niveau van het aantal meldingen in 2010 (totaal 20 meldingen per jaar).	
Toelichting		
Begroot budget €	€50.000	
Gerealiseerd €	€50.000	
Prestatie	In de openbare ruimte zorgen wij voor regulier en klein onderhoud op het vastgelegde beeldkwaliteitsniveau conform de CROW systematiek. Wij verzorgen het technisch onderhoud aan installaties en objecten (zoals bruggen, viaducten, rioolstelsel en speelplaatsen).	
Toelichting	Voor de onderdelen onkruidbestrijding op verharding en in het openbaar groen wordt het afgesproken kwaliteitsniveau niet gehaald.	
Begroot budget €	€14,8 miljoen	
Gerealiseerd €	€14,9 miljoen	
Prestatie	Wij starten in 2019 met de realisatie van een nieuw skatepark.	
Toelichting	De voorbereiding is gestart en afhankelijk van het verloop van de ruimtelijke procedure vindt de uitvoering in 2020 plaats.	
Begroot budget €	€90.000	
Gerealiseerd €	€70.000	

Prestatie	Wij voeren diverse (wettelijke) beheertaken uit, waaronder: <ul style="list-style-type: none">• Calamiteiten/veiligheidsonderhoud;• Storingsdienst;• Inspecties;• Storingmeldingen;• Innen van parkeergelden en havengelden;• Gegevensbeheer;• Exploitatiekosten (huur en energie);• Belastingen;• Handhaving en Toezicht. Dit doen wij ook voor de IJsseloevers
Toelichting	
Begroot budget €	€3,5 miljoen
Gerealiseerd €	€3,5 miljoen

Prestatie	We voeren groot onderhoud en vervangingsonderhoud uit (MJOP-MIND 2019-2022; jaarschijf 2019). Bij het uitvoeren hiervan zoeken we (maximale) meerwaarde op de terreinen van beleving, participatie, gezondheid, ecologie, TEEB (waarde van groen) cradle to cradle, klimaatadaptatie, energie en social return.
Toelichting	Er was in 2019 een grote restopgave uit 2018. Dit is goeddeels gerealiseerd inclusief de projecten die voor 2019 geprogrammeerd stonden. Door wisselende oorzaken schuiven enkele projecten door. Project Wezenlanden/Keizer Karellaan loopt qua uitvoering door in 2020. Uitvoering van projecten Buurtaanpak Draaiomsbuurt, Kosterstraat, fietspaden Margijnenenk ca., asfaltwegen Kloosterlanden, Veentunnel en Godebaltpark starten niet in 2019 maar in 2020.
Begroot budget €	€5,4 miljoen (exploitatie) €2,97 miljoen (inv MJOP) €0,6 miljoen (inv GRP)
Gerealiseerd €	€4,1 mln exploitatie €2,0 mln investering €0,5 mln GRP

Prestatie

Wij gaan met een extra investering een kwaliteitsimpuls geven aan het openbaar gebied in het vernieuwde winkelcentrum De Flora in Colmschate.

Toelichting

Opening heeft inmiddels plaats gevonden

Begroot budget €

€708.746

Gerealiseerd €

€659.744

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
Lasten	34.391	37.077	37.000	-76
Baten	14.243	14.059	16.014	1.956
Voor resultaatbestemming	-20.148	-23.018	-20.986	2.032
Stortingen in reserves	394	3.072	2.292	-780
Puttingen uit reserves	1.349	5.152	3.573	-1.578
Na resultaatbestemming	-19.193	-20.938	-19.704	1.234

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Glasvezel	46	46	0
Verbeteren klantcontact / Slim melden	25	0	-25
Beheersplan IJsseloevers	32	0	-32
MJOP Civeltechnische kunstwerken	330	0	-330
MJOP Straten, wegen en pleinen	216	0	-216
MIND; Uitvoering verkeer- en vervoerbeleid	131	0	-131
Geluidswal A1 Bathmen	993	993	0
MJOP Openbare Verlichting	300	45	-255
MJOP Openbaar Groen	215	0	-215
Verkoop grond Oxersteeg	23	23	0
MJOP Openbare speelgelegenheden	35	0	-35
MJOP Riolering	100	100	0
Totaal	2.445	1.207	-1.238

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	1.234
Saldo budgetoverheveling	-1.238
Saldo na budgetoverheveling	-4

Toelichting op saldo na budgetoverheveling (neutraal)

Een aantal opvallende afwijkingen:

Gladheidsbestrijding (nadeel €100.000)

In 2019 is er voor gladheidsbestrijding €100.000 meer uitgegeven.

Openbare verlichting (voordeel €70.000)

Als gevolg van lagere energielasten is er een voordeel van €70.000 op openbare verlichting.

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	0	212	5	-207
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	0	665	1.081	416
Saldo	0	453	1.077	624

Toelichting

Storting voorziening riolering (€416.000)

De vrijvallende kapitaallasten en niet bestede budgetten groot onderhoud zijn gestort in de voorziening riolering.

Investerings

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
Uitgaven t.l.v. investeringen	7.303	16.944	8.323	-8.620
Inkomsten t.g.v. investeringen	1.391	4.297	3.309	-988
Saldo	-5.912	-12.646	-5.014	7.632

Toelichting

Van diverse investeringsprojecten worden kredieten naar 2020 overgeheveld. Een aantal opvallende zijn: geluidswal A1, reconstructie Wezenland, herinrichting Keizerstraat, fietsparkeren binnenstad en een aantal rioleringsprojecten.

Verbonden partijen

NV Centrumgarage Deventer

NV Exploitatie van de parkeergarage Sijzenbaan, nabij het winkelgebied van de binnenstad.

Het Groenbedrijf BV

BV Beheer, onderhoud, aanleg en vervanging van openbaar groen en zorgen voor een duurzame instandhouding. Sociale onderneming door inzet van mensen met afstand tot de reguliere arbeidsmarkt.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestands grootte	Openen
Rioleringsplan 2015-2020	4,3 Mb	Rioleringsplan 2015-2020
Visie Leefomgeving 2014	7,8 Mb	Visie Leefomgeving 2014
Uitvoeringsprogramma leefomgeving 2016	2,4 Mb	Uitvoeringsprogramma leefomgeving 2016
MeerJarenOnderhoudsprogramma Mind 2015-2018	36,1 Mb	MeerJarenOnderhoudsprogramma Mind 2015-2018
Meerjaren perspectief Parkeren 2018	0,5 Mb	Meerjaren perspectief Parkeren 2018
Fietsbeleidsplan Deventer Fietst! 2010-2015	0,5 Mb	Fietsbeleidsplan Deventer Fietst! 2010-2015

Milieu

Omschrijving

Het programma omvat de zorg van de gemeente voor milieu en duurzaamheid. Enerzijds betreft het de milieugevolgen, zoals geluidhinder, slechte luchtkwaliteit, geuroverlast, schade aan de natuur en bodemverontreiniging, van handelingen en activiteiten. Anderzijds gaat het over de rol van de gemeente in de mondiale en lokale klimaatproblematiek.

Bij het realiseren van de doelstellingen kiest de gemeente steeds bewust voor de juiste rol. Op gebieden waarvoor wettelijke kaders zijn, is dat een regulerende. Met name op gebied van duurzaamheid is dat een faciliterende en loslatende. Het gevolg daarvan is dat prestaties slechts ten dele afdwingbaar zijn.

2019 in vogelvlucht

Het Nationale Klimaatakkoord plaatste de gemeentelijke inspanningen op het gebied van de energietransitie in een geheel ander perspectief. Niet langer waren de eigen duurzaamheidsdoelstellingen bepalend voor ons handelen. Het Klimaatakkoord laat er geen misverstand over bestaan dat de gemeente een centrale, regisserende rol vervult in het realiseren van de ambitieuze doelstellingen op het gebied van de warmtetransitie en de opwek van duurzame stroom op land.

Gemeenten zijn verplicht om mee te werken aan de Regionale Energiestrategie, een Transitievisie Warmte op te stellen en drie Wijk Uitvoeringsplannen te maken.

De opgaven uit het Klimaatakkoord lopen samen op met het opstellen van het Deventer Energieplan. Daarin is uitgewerkt wat er nodig is om als gemeente energieneutraal te zijn in 2030. Die stip op de horizon is uitgewerkt in werkzaamheden die de huidige collegeperiode worden uitgevoerd. Elke twee jaar zullen de doelen en maatregelen uit het energieplan worden geëvalueerd.

Naast het opstellen van de bovenstaande plannen werd in 2019 ook gewerkt aan concrete projecten. Zo werden alle plannen voor nieuwbouw van woningen ontwikkeld naar een concept zonder aardgas (all-electric of aansluiting op een warmtenet). In de wijk Zandweerd wordt gewerkt aan de realisatie van een Slim Warmtenet, waarmee warmte vanuit de RWZI kan worden gebruikt voor verwarming van woningen.

In het project Transform is onderzoek gedaan naar technische en financiële mogelijkheden voor de grootschalige aanpak van particuliere woningen.

Ook de bedrijven blijven niet achter op het gebied van energietransitie en circulariteit. De CO₂-reductie bij bedrijven in Deventer gaat sneller dan bij huishoudens; dit is alleen niet zo zichtbaar.

In 2019 is de stadsetalage ingericht als duurzaamheidscentrum. In 2020 en 2021 zal dit een plek zijn waar inwoners terecht kunnen met vragen over duurzaamheid en energie.

Er wordt ook verder geïnvesteerd in de CO₂-reductie bij het opwekken van energie. In Bathmen wordt een zonnepark van 12 hectare ontwikkeld wat ingezet wordt bij de verduurzamingsambities van het dorp. Verder worden op verschillende plekken op bedrijventerreinen voorbereidingen getroffen voor de realisatie van zonneparken.

Een ander groot project is de aanleg van een biogasleiding van Oxe naar Kloosterlanden en mogelijk A1 Bedrijvenpark. Het gas dat daarmee getransporteerd gaat worden is afkomstig van lokale mestvergisters op 5 rundveehouderijen.

Op het gebied van afval blijft het aantal kilogram restafval per inwoner per jaar fors lager dan in vergelijkbare gemeenten. Deze collectieve prestatie van de Deventer bevolking kon helaas niet voorkomen dat de kosten voor huishoudelijk afval sterk stegen. De oorzaak daarvoor was de grote (landelijke) stijging van de kosten voor verwerking van restafval.

Doelen en prestaties

Het verder verminderen van de hoeveelheid restafval en vergroting van het hergebruik van grondstoffen.

Omschrijving	Het verder verminderen van de hoeveelheid restafval en vergroting van het hergebruik van grondstoffen.	+
Toelichting		
Prestatie	Het zoveel mogelijk gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval, onder meer door verdere verlaging gf-fractie in restafval. Er zal een nieuw grondstoffenplan 2019-2023 worden opgesteld waarin volgende stappen in verlaging van de hoeveelheid restafval worden beschreven.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€6.900.000	
Gerealiseerd €	€7.890.000	

Terugdringen geluidoverlast.

Omschrijving	Het verder terugdringen van geluidoverlast als gevolg van verkeer.	+
Toelichting		
Prestatie	Het verminderen van geluidoverlast als gevolg van auto- en treinverkeer door het uitvoeren van saneringsmaatregelen, zodat de geluidoverlast in geen enkele woning in Deventer boven de wettelijke norm ligt.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€847.000	
Gerealiseerd €	€403.000	

Toename hernieuwbare elektriciteit.

Omschrijving	Het jaarlijks toenemen van het percentage hernieuwbare energie (elektriciteit en warmte) en het dalen van de geproduceerde CO2.	+
Toelichting		
Prestatie	Vanuit een wijkgerichte aanpak gaan we samen met de partners tussen 2018 – 2021 in 3 wijken aan de slag met fossielvrij en betaalbaar wonen, start in proeftuin Zandweerd.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	Het regisseren, stimuleren en faciliteren van initiatieven die leiden tot toename van de opwek en gebruik van duurzame energie en vermindering van energiegebruik, specifiek op gebied van woningen, mobiliteit en bedrijven. We maken een Energieplan om de energietransitie te realiseren.	
Toelichting		
Begroot budget €	€125.000	
Gerealiseerd €	€125.000	
Prestatie	Het regisseren van het proces van energietransitie, in samenwerking met onder meer energiebedrijven, netbeheerders, particuliere initiatieven, woningbouwcorporaties en bedrijven.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Verbetering kwaliteit van bodem en ondergrond.		
Omschrijving	Het verder verbeteren van de kwaliteit van bodem en ondergrond.	
Toelichting		
Prestatie	Het onderzoeken en monitoren van de kwaliteit van bodem en grondwater en het waar nodig saneren van verontreinigingen zodat alle risico's als gevolg van bodemverontreiniging zijn weggenomen of beheerst.	
Toelichting		
Begroot budget €	€317.000	
Gerealiseerd €	€133.000	
Verbetering van de milieukwaliteit		
Omschrijving	Doorgaande verbetering van de milieukwaliteit en ecologische kwaliteit in de hele gemeente.	
Toelichting		

Prestatie	Door middel van natuur- en milieueducatie worden inwoners, met name via de basisscholen, bewust gemaakt van de zorg voor de eigen leefomgeving.	
Toelichting		
Begroot budget €	€400.000	
Gerealiseerd €	€409.000	
Prestatie	Door inzet van lokale ecologische kennis bij ruimtelijke ontwikkelingen en onderhoud van de openbare ruimte worden ecologisch optimale situaties gecreëerd.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	Vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies op gebied van milieu vindt plaats in een robuuste en kwalitatief hoogwaardige Omgevingsdienst, zodat er geen structurele overschrijdingen van milieunormen zijn.	
Toelichting		
Begroot budget €	€1.397.424	
Gerealiseerd €	€1.397.424	

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
33	Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	74,00	Kg/inwoner	CBS
34	Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	6,40	%	RWS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	15.068	16.138	16.512	375
Baten	12.656	13.009	12.913	-96
Voor resultaatbestemming	-2.412	-3.128	-3.599	-471
Stortingen in reserves	0	88	88	0
Puttingen uit reserves	748	364	235	-129
Na resultaatbestemming	-1.665	-2.852	-3.451	-599

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Transitievisie warmte	202	0	-202
Transitievisie wijkaanpak	10	0	-10
Transitievisie energieloketten	69	0	-69
Circulaire Hotspots	50	0	-50
Proeftuin Zandweerd	66	66	0
Omgevingsdienst	26	26	0
Totaal	423	92	-332

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	-599
Saldo budgetoverheveling	-332
Saldo na budgetoverheveling	-931

Toelichting saldo na budgetoverheveling (nadeel €931.000)

Huishoudelijk afval (nadeel €642.000)

De werkelijke lasten zijn in 2019 €0,63 miljoen hoger dan voorzien bij de 3e kwartaalrapportage 2019 (voornamelijk vanwege incidentele effecten). Eind 2019 zijn definitieve afrekeningen ontvangen over de jaren 2015 t/m 2018. Met name de definitief vastgestelde vergoedingen voor kunststof en drankpakken is neerwaarts bijgesteld. Deze bijstelling over meerdere jaren komt tot uiting in 2019. Daarnaast zijn de verwerkingskosten in 2019 hoger gebleken.

Middelen Klimaatakkoord (€282.000)

Voor de transitievisie warmte, wijkaanpak en energieloketten is in december €282.000 ontvangen voor de periode tot en met 2021. Deze middelen worden overgeheveld naar 2020. Tegenover dit nadeel staat hetzelfde voordeel op het programma algemene dekkingsmiddelen.

Verbonden partijen

NV Vastgoed Milieucentrum Deventer

NV Realiseren, in stand houden en beheren van de accommodatie voor een milieucentrum annex kinderboerderij.

GR Omgevingsdienst IJsselland

GR Samenwerking in de regio IJsselland op het terrein van vergunningverlening, toezicht houden en handhaving van de milieuwetgeving.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestands grootte	Openen
Afval- en grondstoffenplan 2015-2018	1,2 Mb	Afval- en grondstoffenplan 2015-2018
Beleidsnota ecologie	2,5 Mb	Beleidsnota ecologie
Gebiedsgericht Grondwaterbeheerplan	1,7 Mb	Gebiedsgericht Grondwaterbeheerplan
Omgevingsvisie externe veiligheid 2015	4,7 Mb	Omgevingsvisie externe veiligheid 2015
Uitvoeringsagenda Duurzaamheid	1,3 Mb	Uitvoeringsagenda Duurzaamheid

Ruimtelijke ontwikkeling

Omschrijving

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel de stad als het platteland inclusief de dorpen en kernen.

Dit gebeurt onder andere door beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologisch kaders (nu nog een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning) met een goede ruimtelijke onderbouwing voor initiatieven uit de samenleving.

De nieuwe Omgevingswet zou per 2021 in werking treden, maar dat is inmiddels uitgesteld tot 1 januari 2022. Deze wet brengt grote veranderingen met zich mee, en biedt vooral ook grote mogelijkheden om ruimtelijke vraagstukken breder aan te vliegen. Deventer maakt daar volop gebruik van, en wacht daarbij de komst van de wet niet af. In de geest van de Omgevingswet zijn we al veel meer verbinder tussen partijen in de samenleving, dan de bedenker van plannen en realisator in een. Nog steeds is er sprake van een set aan ruimtelijke spelregels die samen met partijen tot stand komen. De gemeente bewaakt deze spelregels met het oog op het maatschappelijk belang. We hebben bovendien al een Omgevingsvisie, we zijn bijna zover dat we een bestemmingsplan Stad en Dorpen hebben vastgesteld en we hebben al een goed lopend gremium waar nieuwe initiatieven worden besproken (de Carrousel). Deventer vervult daarin de rol van voorloper in Nederland.

Verder leggen wij via het ruimtelijke spoor vaak de basis voor de realisatie van de doelstellingen van andere beleidsvelden, zoals Bereikbaarheid, Parkeren en Wonen. Wij dragen bij aan goede afspraken met o.a. de corporaties over de volkshuisvesting.

Daarnaast verzorgen we een stevige inbreng in discussies die op regionaal, provinciaal of landelijk niveau spelen om te zorgen dat de Deventer belangen optimaal uit de verf komen.

De manier waarop we beleid formuleren is al veranderd en blijft de komende tijd in verandering. De gemeentelijke rol bij de verschillende prestaties in het programma loopt uiteen van reguleren(vergunningen/handhaven), regisseren in netwerkverbanden of stimuleren/faciliteren tot loslaten wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben. Het accent komt veel meer dan voorheen te liggen bij het uitnodigen, faciliteren en begeleiden van initiatieven vanuit de samenleving.

2019 in vogelvlucht

Een van de belangrijkste resultaten van 2019 is de unaniem vastgestelde Omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van onze gemeente. Dit biedt een solide basis voor ons handelen, om zodoende in samenspraak met de samenleving te werken aan onze ambities en opgaven. Dat biedt ons nog meer houvast om de ingeslagen weg met o.a. een goed functionerende Carrousel te vervolgen. De volgende stap is het vaststellen van het bestemmingsplan Deventer, stad en dorpen. Ofschoon dit nog in hoofdzaak een conserverend bestemmingsplan is, worden daarin al enkele lijnen uit de Omgevingsvisie vastgelegd. De Omgevingsvisie en diens voorganger, de Structuurvisie Stadsassenszone, gebruiken we nu ook al volop in de volop lopende gesprekken in het gebied van de Stadscampus. Stakeholders zijn op een inspirerende manier in gesprek met elkaar om het concept meer handen en voeten te geven en ook zichtbaar te realiseren. De ontwikkelingen rondom Topicus (Leeuwenbrug) passen daar binnen.

Een eveneens heel belangrijke opgave is om een antwoord te bedenken op de toenemende vraag naar geschikte woningen in Deventer. Daarin hebben we prachtige stappen kunnen zetten. Er zijn ruim 600 woningen opgeleverd! Daarnaast zijn er bestemmingsplannen vastgesteld voor de herontwikkeling van het voormalige Aupingerrein, de woningbouw op de Bathmense Enk, is er een masterplan vastgesteld als basis voor de invulling van het vroegere Geertruidenterrein en is er een handelingsperspectief opgesteld voor de herontwikkeling van het Sensoraterrein. Bovendien speelt een fors aantal kleinere initiatieven, waardoor al met al een flink aantal woningen kan worden gerealiseerd. Het traject Wonen en Voorzieningen, de gesprekken op basis waarvan we in samenspraak met de samenleving onze ambitie willen bepalen, is vol verve ingezet. Het traject om te komen tot de overdracht van onze woonwagens richting de corporaties is gestart. Ondanks dat dit een weerbarstig traject is, verwachten we daar op korte termijn eerste resultaten van.

Verder zijn we er trots op dat we inmiddels een vastgestelde Agenda Duurzame Mobiliteit hebben! Dit is op veel fronten een vertaling van het beleid uit de Omgevingsvisie, waarbij we ook laten zien op welke manier de rode loper voor de fiets wordt uitgerold. Langs de lijn van de mobiliteit dragen we op verschillende manieren bij aan onze duurzaamheidsopgave.

Een heel belangrijke stap bestond uit het vaststellen van een Uitvoeringsagenda Landelijk Gebied. Na goede gesprekken met vertegenwoordigers van de verschillende dorpen is de basis gelegd voor het leveren van een bijdrage aan verschillende voorzieningen in die dorpen, waardoor de leefbaarheid in de dorpen een impuls kan krijgen. In de loop van 2020 zullen de concrete acties starten (de dorpen op kop!) . Hierdoor wordt een stevige bijdrage geleverd aan de realisatie van die onderdeel van het Bestuursakkoord.

Doelen en prestaties

Evenwichtige woningvoorraad met voldoende aanbod.

Omschrijving

We zorgen in samenspraak met onze partners voor een evenwichtige woningvoorraad met voldoende aanbod in alle segmenten. Op deze manier werken we aan gemengde en duurzame wijken en buurten. Via een Regiegroep Wonen gaan we actief inzetten op het versnellen van de woningbouw. We vertrekken vanuit onze bestaande kwaliteiten, waarbij Inbreiding voor Uitbreiding gaat.

Toelichting

Prestatie

De beoogde nieuwbouw in 2019 volgens het Woningbouwprogramma bedraagt 400 wooneenheden.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie

We verzorgen goede huisvesting voor woonwageneigenaren, overeenkomstig het in 2018 vastgestelde beleid. Dat doen we door stapsgewijs te komen tot uitbreiding van het aantal standplaatsen. We streven naar de start feitelijke de overdracht van de eerste fase van de nu nog in gemeentelijk bezit zijnde woonwagens en standplaatsen naar de corporaties. Daarvoor zorgen we dat de situatie rondom standplaatsen en woonwagens voldoet aan wet- en regelgeving.

Toelichting

De standplaatsen en woonwagens worden gefaseerd overgedragen, vanaf het moment dat de situatie voldoet aan wet- en regelgeving.

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie	Via een Regiegroep Woningbouw gaan we actiever sturen op het realiseren van geschikte woningen voor onze inwoners. We focussen op de meest kansrijke plannen en zorgen voor adequate planologische kaders om onze doelstelling te behalen.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

via herontwikkeling van kansrijke locaties of gebieden versterken we de economische dynamiek in Deventer

Omschrijving	We investeren in samenspraak met onze partners in de ontwikkeling van locaties of gebieden die om uiteenlopende redenen aanvullend zijn op datgene wat Deventer al te bieden heeft, en daardoor meerwaarde hebben voor de beleving, de economie en leefbaarheid van Deventer.	
--------------	---	---

Toelichting

Prestatie	Voor het gebied dat grofweg de stationsomgeving en een cirkel daaromheen beslaat, en dat tegen de binnenstad aan ligt bevorderen wij in samenspraak met bedrijven en onderwijsinstellingen een bundeling van kennis en samenwerking in de keten waardoor er een inspirerend economisch klimaat kan ontstaan. Dat biedt potentie voor het aantrekken van jonge, hooggeschoolde en talentvolle mensen die in Deventer gaan wonen en werken. Dat draagt bij aan de profilering van Deventer als ICT- en kennisstad.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	We nemen actief deel in de ontwikkelingen om te komen tot de realisatie van het concept Stadshof, waardoor een gebiedje met een extra en aanvullende betekenis voor de Deventer binnenstad ontstaat. Daardoor bevorderen wij mede het wonen boven winkels wat van belang is voor de leefbaarheid in de binnenstad.	
Toelichting		
Begroot budget €	€100.000	
Gerealiseerd €		

Prestatie	In overleg met of op initiatief van de dorpen komen we tot een dorpsagenda, als basis voor het versterken van de leefbaarheid in die dorpen. Bijzondere aandacht gaat uit naar de voorzieningen, en naar het bevorderen van de productie en afzet van streekproducten.	
Toelichting		
Begroot budget €	€200.000	
Gerealiseerd €		

We verbeteren de bereikbaarheid via weg, spoor, water en fiets.

Omschrijving	We bevorderen een afname van het aantal verplaatsingen per auto richting binnenstad en bedrijventerreinen met 5% en bevorderen een toename van het aantal verplaatsingen te voet en per fiets met 5% (peildatum 1 januari en nulmeting voorjaar?).	
	Het aandeel inwoners dat (zeer) tevreden is over de bereikbaarheid van de eigen buurt is minimaal 66%.	

Toelichting

Prestatie	We rollen de rode loper uit voor de fiets. We brengen dat in de praktijk door bij iedere infrastructurele aanpassing en bij iedere gebiedsontwikkeling expliciet de positie van de fiets binnen het geheel vanuit die ambitie een plek te geven.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	We leveren via de Cleantechregio een actief aandeel in de aanpak slimme en duurzame mobiliteit. We dragen bij aan de realisatie van de snelfietsroute Deventer - Zutphen, zowel in menskracht als financieel. We werken aan goede aansluiting van de Poort van Deventer op de A1.	
Toelichting		
Begroot budget €	€ 50.000	
Gerealiseerd €	€50.000	

Prestatie	Deventer zet meer energie op het vervoeren van goederen over water. We investeren in de herontwikkeling van de Deventer haven met een containerterminal.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	Deventer zet in op een actieve lobby voor het handhaven van de halte voor de internationale trein op Berlijn en voor het realiseren van een station in Bathmen. We zetten ons in voor het bevorderen van het spoorboekloos reizen in Deventer en spannen ons in voor een veilig vervoer van gevaarlijke stoffen (PHS).	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

We werken in Deventer al zoveel mogelijk volgens de gedachte van de Omgevingswet

Omschrijving	Vooruitlopend op de principes van de Omgevingswet, hanteert Deventer in samenspraak met de samenleving uitgangspunten voor hanteerbare spelregels als basis van de doorontwikkeling van de fysieke leefomgeving.	
	Inwoners waarderen het uiterlijk van hun woonomgeving in 2017 gemiddeld met een 7,3. Dat is net iets hoger dan het rapportcijfer van 2015 (stedelijk gebied 7,1; landelijk gebied 7,9; gemiddeld 7,2 (Bewonersonderzoek najaar 2015))	

Toelichting

Prestatie	Wij ronden de voorbereidende werkzaamheden in samenspraak met externe partners af, en leggen een geactualiseerd Beeldkwaliteitplan in 2020 aan de Raad ter vaststelling voor.		
Toelichting			
Begroot budget €			€ 50.000
Gerealiseerd €			€14.000

Prestatie	Wij ronden de verwerking van de zienswijzen af, en leggen het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte in de eerste helft van 2020 aan de gemeenteraad ter vaststelling voor.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	We zetten ons extra in om te zorgen dat we in 2021 klaar zijn om op basis van een plan van aanpak te werken volgens de eerste tranche van de Omgevingswet.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	We leggen de gemeenteraad een Omgevingsvisie ter vaststelling voor.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	We vervolmaken de interne begeleiding van private initiatieven en komen volgens de uitgangspunten van Uitnodigingsplanologie in samenspraak met initiatiefnemers tot gedragen plannen voor de ontwikkeling van specifieke locaties of gebieden in onze gemeente. We gebruiken daartoe o.a. de Carrousel. We richten bijzondere aandacht aan de ontwikkeling van de binnenstad en de bedrijventerreinen. Afhankelijk van de vraagstelling vanuit de samenleving bepalen we daar onze rol (meer of minder actief).	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
35	Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	227,40	Duizend euro	CBS
36	Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	10,40	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen
37	Vhrosv	Demografische druk	68,00	%	CBS
38	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	684,00	In Euro's	COELO
39	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	736,00	In Euro's	COELO

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	6.280	8.649	7.792	-857
Baten	3.392	5.173	5.892	718
Voor resultaatbestemming	-2.889	-3.475	-1.900	1.575
Stortingen in reserves	0	23	1.024	1.001
Puttingen uit reserves	185	1.151	1.191	40
Na resultaatbestemming	-2.704	-2.347	-1.733	614

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Kracht van Salland	208	208	0
Beeldkwaliteitsplan Binnenstad	36	0	-36
Groot onderhoud woonwagens	101	101	0
Normalisatie woonwagens	106	106	0
Ontwikkeling Stadscampus	85	0	-85
Advisering PAS problematiek	19	0	-19
Ontwikkeling Stadshof	96	0	-96
Vitaal Platteland	199	0	-199
Vrijwillige kavelruil	312	312	0
Programmeren en woningbouwopgave	59	0	-59
Implementatie Omgevingswet	61	0	-61
Totaal	1.283	727	-555

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	614
Saldo budgetoverheveling	-555
Saldo na budgetoverheveling	59

Toelichting op voorlopig saldo na budgetoverheveling (voordeel €59.000)

Bouwleges (voordeel €45.000)

Het voordeel op programma Ruimtelijke ontwikkeling wordt veroorzaakt doordat wij meer inkomsten bouwleges hebben ontvangen.

Wonen boven Winkels NV

In 2019 zijn de aandelen verkocht en is deze verbonden partij opgeheven. Het gemeentelijke aandelenkapitaal van €455.000 is afgeboekt ten laste van de generieke weerstandsreserve.

Investerings

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. investeringen	600	460	0	-460
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	0	0	0
Saldo	-600	-460	0	460

Toelichting

De investeringen in nieuwe woonwagens en standplaatsen worden in overleg met de woningcorporaties in het kader van de overdracht in 2020 uitgevoerd.

Verbonden partijen

NV Wonen boven winkels

NV Investeren in en exploiteren van het wonen boven winkels, in het belang van een veiliger en leefbaarder binnenstad.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Beleidsnotitie woonwagen- en standplaatsen 2018	1,0 Mb	Beleidsnotitie woonwagen- en standplaatsen 2018
Prestatieafspraken Wonen Deventer 2015-2019	0,2 Mb	Prestatieafspraken Wonen Deventer 2015-2019
Woonvisie Deventer 2018	0,6 Mb	Woonvisie Deventer 2018
Structuurvisie Detailhandel 2010	2,5 Mb	Structuurvisie Detailhandel 2010

Herstructurering en vastgoed

Omschrijving

Het programma richt zich op het benutten van de ruimtelijke, sociale en economische potenties van inwoners en bedrijven binnen de gemeente. Dit doen wij door het realiseren van ruimtelijke uitbreidings- en herstructurerings projecten. Onze rol daarin wordt beperkter. Wij regisseren in netwerkverbanden, stimuleren en faciliteren marktpartijen en laten los wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben. Alleen wanneer (niet)-commerciële partijen een ontwikkeling die wij noodzakelijk vinden niet oppakken gaan wij actief gronden aankopen, ontwikkelen en verkopen of beheren. Op deze wijze dragen we bij aan de totale gemeentelijke (bouw)opgave voor wonen, werken en leven.

2019 in vogelvlucht

De afgelopen jaren is de gemeente behoedzaam omgegaan met de exploitatie van gronden voor woningbouw en de ontwikkeling van bedrijfsruimten. Daardoor heeft de gemeente risico's kunnen vermijden en grondprijzen reëel gewaardeerd.

Met andere partijen werkt de gemeente aan het optimaliseren van het woningaanbod in Deventer. De gemeentelijke voorraad bouwgrond voor bedrijventerreinen en woningbouw is afgenomen. Daardoor neemt de gemeentelijke afhankelijkheid van particuliere grondeigenaren voor het realiseren van de ruimtelijke opgave toe.

De vraag naar woningen is in alle sectoren groot, maar met name in de betaalbare sectoren en in de kleine wooneenheden. Daarop wordt ingespeeld met zowel de gemeentelijke plannen als ook door particuliere ontwikkelingen in uitbreidingen en binnen de bebouwde kom.

De belangstelling voor bedrijventerreinen is eveneens groot. Dit heeft geleid tot het aantrekken van verkopen in 2019 op het Bedrijvenpark A1 (totaal 15,4 ha) en tevens onderschrijft dit het uitgangspunt en de verwachting dat het westelijke deel van het A1 Bedrijvenpark in ontwikkeling kan en moet worden genomen. Voor de Schegzone zien we wel belangstelling voor de ontwikkeling van een leisurestrip, maar dat leidt nog niet voldoende tot concrete verkoop- en bouwactiviteiten.

Doelen en prestaties

Afronden herstructureringsopgaven en inzetten verworven kennis

Omschrijving We ronden de bestaande herstructureringsopgaven af en zetten de verworven kennis in voor wijken en dorpen elders in de gemeente.

Toelichting

Prestatie Het zorg dragen voor een goede afronding en duurzame inbedding van de projectdoelstellingen en –resultaten in de gemeentelijke organisatie van de wijken Voorstad Oost, Keizerslanden en Rivierenwijk.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie Naast de drie wijken gaan we werken aan samenlevingsopbouw in andere kwetsbare buurten en wijken

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Faciliteren maatschappelijk gewenste ontwikkelingen

Omschrijving Wij houden oog voor de maatschappelijke ontwikkelingen en passen ons (beleids)instrumentarium daar op aan teneinde adequaat de maatschappelijk gewenste ontwikkelingen te kunnen faciliteren. Daarbij opereren we situationeel, dat wil zeggen van geval tot geval beoordelend en inspeland op de situatie.

Toelichting

Prestatie Wij evalueren de nota Grondbeleid als basis voor een actualisatie van de nota in 2020

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Met onze partners samenwerken aan de lopende grondexploitaties

Omschrijving	Wij werken tezamen met onze partners verder aan de lopende grondexploitaties voor woon- en werklocaties en zetten de grondposities in om de gemeentelijke ambities aangaande leefbaarheid, duurzaamheid, economische ontwikkeling en participatie gerealiseerd te krijgen.	+
Toelichting		
Prestatie	Het (laten) beschikbaar stellen van bouwgrond ten behoeve van innovatieve woonconcepten zoals tiny houses, “erfdelen”, eigen bouw en aardehuizen.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	Het doorwerken aan de grondexploitaties van Steenbrugge, De Vijfde Hoek, Wijtenhorst Douweler Leide, Eikendal, Park Zandweerd, Bedrijventerrein A1, Westfalenstraat, Looweg, Bedrijventerrein Lettele, Leisurestrip Holterweg, cluster Stadsentree, cluster Havenkwartier, Sluiskwartier.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	Er worden dit jaar geen grondexploitaties herzien.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	Het in ontwikkeling (laten) brengen van de strategische gronden (Shita-locatie, van Heetenstraat en Oranjekwartier).	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Oog hebben voor kansen voor nieuwe stedelijke functies op de grondmarkt

Omschrijving Wij kennen de ontwikkelingen op de grondmarkt en hebben oog voor de kansen voor nieuwe stedelijke functies. Desgewenst nemen we nieuwe (strategische) posities in.

Toelichting

Prestatie Het in voorraad hebben van ruwe bouwgrond en het ontwikkelen en vermarkten van voldoende bouwrijpe grond in een kwalitatief goede openbare ruimte voor:

- de verkoop van gronden ten behoeve van het bouwen van 272 woningen in 2019 als onderdeel van de gehele woningbouwproductie in de gemeente Deventer in 2019 en verder.
- de uitgifte van 7,4 ha bedrijventerreinen in 2019
- de uitgifte van 0,9 ha terreinen voor overige voorzieningen in 2019.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Participeren in netwerken en helpen initiatieven verder te brengen

Omschrijving Wij participeren in netwerken en helpen initiatieven verder te brengen die een bijdrage kunnen leveren aan een duurzame en of economische ontwikkeling van Deventer. Daarbij hebben wij bovenal oog voor de positie van de inwoners van Deventer en stimuleren wij hen om een bijdrage te leveren.

Toelichting

Prestatie Het doorontwikkelen van het instrumentarium om te bezien in hoeverre we hiermee kunnen bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Daarbij wordt gedacht aan;

- het Platform Wonen Deventer;
- de gemeentelijke taskforce wonen;
- de pr en acquisitie voor de bedrijventerreinen;
- de Stadsgenerator
- de website deventerverkoopt.nl .

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
Lasten	14.442	18.049	36.474	18.425
Baten	15.311	24.201	38.764	14.562
Voor resultaatbestemming	869	6.152	2.290	-3.862
Stortingen in reserves	109	6.080	3.184	-2.896
Puttingen uit reserves	342	1.008	1.983	975
Na resultaatbestemming	1.102	1.080	1.088	8

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Geen	0	0	0
Totaal	0	0	0

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	8
Saldo budgetoverheveling	0
Saldo na budgetoverheveling	8

Toelichting saldo na budgetoverheveling (voordeel €8.000)

De overschrijding van de lasten en baten op het programma vloeien voort uit het raadsvoorstel van 27 november 2019 met betrekking tot aankoop percelen in deelgebied Oost.

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	0	3.896	10.908	7.012
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	0	826	11.976	11.150
Saldo	0	-3.069	1.068	4.138

Toelichting

De grondexploitaties zijn geactualiseerd, wat tot een verhoging van de verliesvoorziening heeft geleid. Voor een nadere toelichting zie paragraaf Grondbeleid.

Investerings

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. investeringen	3.894	6.086	6.132	46
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	713	1.707	994
Saldo	-3.894	-5.373	-4.425	948

Toelichting

In 2019 is een aantal gronden in erfpacht uitgegeven (Milieustraat) en verhuurd (tankstation Holterwegzone). Deze gronden zijn vanuit de grondexploitatie overgegaan naar taakveld 0.3 en als investering in materiële vaste activa op de balans opgenomen. Daarnaast hebben diverse gronden in Deventer Noordoost en afgesloten grondexploitaties verkocht. Deze waren niet begroot.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Grondbeleid 2013	0,1 Mb	Grondbeleid 2013

Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Omschrijving

Ambitie Sociaal Domein: In de Deventer samenleving doet iedereen mee. Zoveel mogelijk op eigen kracht, waar nodig met ondersteuning van het sociaal netwerk. Mensen die het niet op eigen kracht redden, kunnen blijven rekenen op onze ondersteuning bij het opgroeien, het vinden van een goede onderwijsplek, het krijgen van zorg en het meedoen in de samenleving, waar mogelijk met werk.

Onze doelstellingen:

1. Maximale participatie van Deventer burgers: mensen werken, versterken zichzelf, doen iets voor een ander, of voor de stad. Iedereen doet ertoe!
2. Het bieden van een vangnet voor burgers die (tijdelijk) niet kunnen meedoen in de Deventer samenleving.

Gemeente Deventer vindt dat iedere inwoner de mogelijkheid moet hebben om mee te doen in de samenleving. Het gaat om zelfredzaamheid, meedoen en zich maatschappelijk inzetten. Ook inwoners die beroep doen op een uitkering moeten kunnen meedoen. Voor wie dat kan, is de uitkeringsperiode primair een overbrugging naar economische zelfredzaamheid. We vinden dat inwoners in eerste instantie zelf verantwoordelijk zijn voor het vinden van werk. In de periode dat dit nog niet is gelukt, passen we wederkerigheid toe: inwoners worden gestimuleerd en gefaciliteerd niet alleen economisch (werk), maar ook maatschappelijk verantwoordelijkheid te nemen en te investeren in zichzelf. Deventer gaat uit van ieders zelfredzaamheid en eigen kracht.

De gemeentelijke rol bij de verschillende prestaties in het programma loopt uiteen van reguleren (handhaven), regisseren in netwerkverbanden of stimuleren/faciliteren (subsidies) tot loslaten wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben.

De gemeente Deventer ontvangt vanuit het ministerie van SZW een gebundelde uitkering (BUIG) om daarmee de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te financieren. Eventuele overschotten of tekorten op de uitvoering van de wet BUIG zijn voor eigen rekening. Indien het tekort hoger is dan 5% is sprake van een aanzienlijk tekort en kan een beroep worden gedaan op de vangnetuitkering.

2019 in vogelvlucht

Het doel van de Participatiewet is om meer mensen, ook mensen met een arbeidsbeperking, aan de slag te krijgen. Afgeleid daarvan is voor de gemeente het doel dat elke inwoner naar vermogen participeert op de arbeidsmarkt.

De ingezette daling van het uitkeringsbestand is in 2019 doorgezet. Eind 2019 ontvingen nog 2621 mensen een bijstandsuitkering, tegen 2850 begin 2018. Desondanks zullen wij nog wel een klein beroep moeten doen op de vangnetregeling van het rijk.

Deventer Werk talent heeft haar doelstelling van 450 uitstroom naar arbeid en/of studie gerealiseerd. Bijna 25% van de uitstroom is gerealiseerd met inzet van loonkostensubsidie. Meer en meer slagen we erin om mensen met arbeidsbeperkingen bij reguliere werkgevers te plaatsen.

Werk gaat boven inkomen in Deventer. Dat betekent dat er veel inzet gepleegd blijft worden op het voorkomen van instroom in de bijstand. De gemeente Deventer vergeet echter niet waarvoor de bijstand is bedoeld. Het vangnet voor de samenleving. De groep die (tijdelijk) geen plek vindt op de arbeidsmarkt heeft recht op bijstand en de daarbij horende dienstverlening (excellent).

De deelnemers aan de experimenten met de bijstand zijn tot en met september gevolgd en ondersteund binnen hun groepen. Het experiment is ondertussen afgelopen en in de loop van 2020 worden de verschillende onderzoeksrapporten opgeleverd.

Het afgelopen jaar heeft beleidsmatig vooral in het teken gestaan van de ontwikkeling van het nieuwe kader Inzet op maat. Inzet op Maat is in een interactief proces met de raad vastgesteld. In 2020 wordt de implementatie van dit nieuwe beleid voorbereid.

KonnecteD heeft stappen gezet in de transformatie van een klassiek SW bedrijf naar een modern werkleerbedrijf. De eerste werkleerroutes zijn gestart.

In Deventer vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen; zo ook alle kinderen. In Deventer doen we er daarom alles aan om het minimabeleid zo in te richten dat meedoen voor iedereen mogelijk wordt en we armoede onder kinderen terugdringen. Dat streven is al jarenlang een onderdeel binnen het minimabeleid. En landelijk gezien doen we het ook goed; we bereiken al ongeveer 70% van de doelgroep. De projecten vanuit Kansen voor Kinderen hebben hier zeker aan bijgedragen.

Doelen en prestaties

Arbeidsmarkt		
Omschrijving	Wij brengen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar.	+
Toelichting		
Prestatie	Alle leerbare jongeren tot 27 jaar hebben studieplicht en worden, waar nodig, begeleid naar school. Geen jongere met arbeidsperspectief ontvangt een uitkering.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€3.400.000	
Gerealiseerd €	€3.400.000	
Prestatie	In 2019 verrichten alle inwoners met arbeidsvermogen én een uitkering in kader van de Participatiewet, mede ter ontwikkeling en onderhoud van het arbeidsvermogen, maatschappelijk nuttige activiteiten zolang zij nog geen zelfstandige plek op de arbeidsmarkt hebben.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	450 inwoners worden vanuit de Participatiewet begeleid naar een passende plek op de arbeidsmarkt of naar onderwijs.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€4.350.000	
Gerealiseerd €	€4.350.000	

één gezin, één plan, één regisseur		
Omschrijving	De toegang waar een inwoner zich voor de eerste keer meldt, draagt verantwoordelijkheid voor het uitgangspunt "één gezin, één plan, één regisseur".	
Toelichting		
Prestatie	Elke inwoner die zich met een ondersteuningsvraag meldt bij DWT heeft binnen één kalenderweek een gesprek met de toegang hierover.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	Het sociaal team, het team gezinscoaches en Deventer Werk talent komen in 2019 tot concrete samenwerkingsafspraken, inclusief doorzettingsmacht en een gezamenlijk werkproces. Dit leidt er in 2019 toe dat in 60% van de ondersteuningsplannen aantoonbaar wordt zorggedragen voor het principe één gezin, één plan, één regisseur.	
Toelichting	Dit is onderdeel van het actieplan transformatie. Samenwerking is er op medewerkersniveau. Opstart tot formele afspraken is onderdeel van de transformatie.	
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Inclusieve arbeidsmarkt		
Omschrijving	Deventer heeft een inclusieve arbeidsmarkt waarop elke inwoner naar vermogen meedoet.	
Toelichting		
Prestatie	We realiseren onze taakstelling in het kader van de garantiebannen.	
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie	70% van alle statushouders participeert gedurende de inburgering d.m.v. maatschappelijke activiteiten, vrijwilligerswerk of een werkervaringsplaats.		
Toelichting			
Begroot budget €			
Gerealiseerd €			
Prestatie	Door een goede samenwerking met het speciaal en praktijk onderwijs krijgt elke jongere, die geen onderwijs meer volgt en onvoldoende zelfredzaam is, een passende ondersteuning bij het vinden van een passende werkring.		
Toelichting			
Begroot budget €			
Gerealiseerd €			
Inkomensvoorziening			
Omschrijving	Wij bieden op actieve wijze inwoners die tijdelijk niet in hun eigen bestaan kunnen voorzien passende ondersteuning bij het vinden van werk en een inkomensvoorziening om deze periode te overbruggen.		
Toelichting			
Prestatie	Tenminste 45% van de minimahuishoudens in Deventer maakt gebruik van één of meer miniregelingen en, in het geval van kinderen in het huishouden, is dit tenminste 75%.		
Toelichting			
Begroot budget €			€4.990.000
Gerealiseerd €			€4.733.000
Prestatie	We realiseren bij de uitvoering van de Participatiewet een klanttevredenheid die minimaal gewaardeerd wordt met een 7,2		
Toelichting			De klanttevredenheid wordt 1 keer per jaar gemeten
Begroot budget €			
Gerealiseerd €			

Prestatie	De ontwikkeling van het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in Deventer is conform de landelijke ontwikkeling geraamd door het CPB -3,47%.
Toelichting	
Begroot budget €	€39.815.100
Gerealiseerd €	€40.394.400

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
20	Sociaal domein	Banen	811,20	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA
26	Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	68,70	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS
26	Sociaal domein	Werkloze jongeren	1,14	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel (2015)
27	Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	45,00	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
27	Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	52,40	Aantal per 1.000 inwoners. 15-74 jaar	CBS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	72.128	73.470	73.310	-160
Baten	39.415	39.295	42.561	3.266
Voor resultaatbestemming	-32.713	-34.175	-30.749	3.426
Stortingen in reserves	0	260	260	0
Puttingen uit reserves	86	618	504	-113
Na resultaatbestemming	-32.627	-33.817	-30.505	3.312

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Armoedebestrijding	70	70	0
Kansen voor kinderen	40	40	0
Totaal	110	110	0

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	3.312
Saldo budgetoverheveling	0
Saldo na budgetoverheveling	3.312

Toelichting op saldo na budgetoverheveling (voordeel €3.312.000)

Minimabeleid (voordeel €255.000)

Dit voordeel ontstaat voornamelijk doordat er minder aanvullende bijstand aan jongeren onder de 21 is verstrekt (€105.000 V). Het aandeel bijzondere bijstand met betrekking tot de kosten voor beschermingsbewind is wel licht gestegen ten opzichte van 2018, maar in de begroting was rekening gehouden met een grotere toename (€120.000 V). Daarnaast zijn er nog diverse kleine voor- en nadelen ten aanzien van minimabeleid.

Bijstand (nadeel €80.000)

Het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden is met 2675 gelijk aan de bijgestelde raming in de derde kwartaalrapportage. Echter het gemiddeld uitkeringsbedrag is hoger dan geraamd. Dit leidt tot een nadeel van €240.000 dat voornamelijk ontstaat door lagere inkomsten vanuit parttime werken. Daarnaast is er €90.000 meer loonkostensubsidie verstrekt dan begroot.

Doordat een hoger bedrag aan uitkeringen en loonkostensubsidie is verstrekt waardoor de totale lasten toenemen, kan een groter beroep op de vangnetregeling van het ministerie worden gedaan. Dit leidt tot een voordeel van €170.000. Daarnaast is de voorziening dubieuze debiteuren verlaagd met €55.000 en zijn er nog diverse kleine voor- en nadelen waardoor per saldo een nadeel van €80.000 ten opzichte van de begroting.

Dividenduitkering KonnecteD (voordeel €3.240.000)

In 2019 is een eenmalige dividenduitkering ontvangen van €3.240.000 van KonnecteD. Dit betreft de verhoging van het dividend waarmee in de Voorjaarsnota 2019 in het kader van de heroverwegingen in 2020 rekening was gehouden. Dit bedrag is echter eerder ontvangen en conform de uitgangspunten bij de Voorjaarsnota 2019 toegevoegd aan de generieke weerstandsreserve. Deze storting is verwerkt via het programma Algemene dekkingsmiddelen. Per saldo is dit dus resultaat neutraal.

Participatie (nadeel €100.000)

Als gevolg van een herijking van de kosten bij Circulus Berkel wordt in 2019 een hoger aandeel doorberekend naar de gemeente Deventer voor het onderdeel participatie in de dienstverleningsovereenkomst. Dit leidt in 2019 tot een nadeel van 210.000. Naar de toekomst toe worden maatregelen genomen om de kosten te verlagen. Deze maatregelen konden nog niet worden geëffectueerd in 2019.

Daarnaast zijn er in 2019 nog diverse kleine voor- en nadelen waardoor het nadeel voor participatie per saldo €100.000 bedraagt.

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	0	0	171	171
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	0	0	0	0
Saldo	0	0	-171	-171

Toelichting

Dit betreft de herwaardering van de dubieuze debiteuren BBZ (€100.500) en de herwaardering dubieuze debiteuren bijstandsvorderingen (€70.500) waarvan €55.000,- is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Verbonden partijen

GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Sallcon (KonnecteD)

GR Werkvoorziening voor mensen met een arbeidshandicap, re-integratie van werklozen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Begeleider en bemiddelaar bij gesubsidieerde arbeid.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening 2017 - 2020	1,5 Mb	Beleidsplan minimabeleid en schuldhulpverlening 2017 - 2020
Bedrijfsplan KonnecteD	1,1 Mb	Bedrijfsplan KonnecteD
Beleidsdocument Sallcon	0,2 Mb	Beleidsdocument Sallcon
Beleidskader Iedereen Actief! 2015	0,6 Mb	Beleidskader Iedereen Actief! 2015
Herstructureringsplan SW 2014-2020	0,6 Mb	Herstructureringsplan SW 2014-2020

Meedoen

Omschrijving

Ambitie Sociaal Domein: In de Deventer samenleving doet iedereen mee. Zoveel mogelijk op eigen kracht, waar nodig met ondersteuning van het sociaal netwerk. Mensen die het niet op eigen kracht redden, kunnen blijven rekenen op onze ondersteuning bij het opgroeien, het vinden van een goede onderwijsplek, het krijgen van zorg en het meedoen in de samenleving, waar mogelijk met werk. Deventer wil een gemeente zijn met een stevige sociale structuur, die het mogelijk maakt dat iedereen zo goed mogelijk aan de samenleving kan meedoen. Als gemeente vervullen we hierin een faciliterende rol. De uitgangspunten daarbij zijn: de eigen kracht en de ondersteuningsvraag van mensen staan centraal, preventie, wijk-, buurt- en kerngerichtheid en integraliteit.

Onze doelstellingen:

1. Maximale participatie van Deventer burgers: mensen werken, versterken zichzelf, doen iets voor een ander, of voor de stad. Iedereen doet ertoe!
2. Het bieden van een vangnet voor burgers die (tijdelijk) niet kunnen meedoen in de Deventer samenleving.

2019 in vogelvlucht

De transformatie in het sociaal domein is een proces van vele jaren. In 2019 lijkt het beeld van een stabilisatie van het aantal verstrekkingen maatwerkvoorzieningen Wmo zich door te zetten. Niet zozeer in een daling van het aantal cliënten, maar de omvang van de benodigde zorg lijkt minder te worden. Gelijktijdig zien we dat de ontwikkeling van algemene voorzieningen in stad op een aantal plekken met veel energie wordt doorgezet.

De transformatie vergt een lange adem en in het gezamenlijke actieplan sociaal domein, tevens verankerd in het verbindend kader sociaal domein, is verwoord dat we in gezamenlijkheid nog meer gaan inzetten op preventie, toegang, maatwerk en monitoring.

Toegang

In 2019 heeft een scenarioverkenning plaatsgevonden naar de toekomstige organisatie van de sociale teams. Eind 2019 is besloten om tot een splitsing van de sociale teams over te gaan. De organisatie van de toegang wordt onderdeel van de gemeente Deventer en het preventie deel wordt uitgevoerd door de reeds betrokken organisaties. De verwachting is dat 1 januari 2021 dit operationeel is. Binnen het sociaal team zijn werkgroepen van start gegaan die o.a. nadenken over de hernieuwde inrichting van het preventiedeel en het toegang deel.

Preventie / voorliggende voorzieningen

Er is een nieuwe nota gezondheidsbeleid 'Promotie van gezondheid, een kwestie van doen' vastgesteld. Vanuit de ambitie de gezondste gemeente met de gelukkigste inwoners zijn een zestal speerpunten opgenomen. Hierin is specifiek aandacht voor jeugd, ouderen, verkleinen sociaal economische gezondheidsverschillen, gezonde leefstijl, psychische gezondheid en leefomgeving.

Er is op vele manieren door o.a. Carinova en de VCD ondersteuning geboden aan vrijwilligers en mantelzorgers zodat zij beter in staat zijn om zich in te zetten voor kwetsbare inwoners. De dienstverlening is voorgezet, maar niet op de beoogde wijze via één nieuw steunpunt mantelzorg en vrijwilligers. Wel is er op wijkniveau meer samenwerking tussen o.a. de VCD, Carinova, Solis, sportverenigingen, buurtcentra, maatschappelijke (vrijwilligers)organisaties en sociale teams waardoor de sociale infrastructuur in de wijk is versterkt. Ook is het aantal mantelzorgers dat wordt ondersteund is verder toegenomen.

In iedere wijk en dorp in Deventer vinden vele bewonersinitiatieven plaats. Eenmalige activiteiten, wekelijks of maandelijks terugkerende activiteiten, voor een specifieke doelgroep of gehele wijk, stad of dorp. Stuk voor stuk initiatieven die bijdragen aan een stevige sociale infrastructuur in de wijken en dorpen. Een infrastructuur die tevens hard nodig is om de beoogde transformatie in het sociale domein verder vorm en inhoud te geven. Via het één Meedoen budget of budget algemene voorzieningen (transformatie maatwerk naar algemene voorzieningen) worden deze initiatieven ondersteunt. Tevens is in 2019 daarbij het proces geschetst om tot een buurthuis 2.0 te komen.

In 2019 zijn de eerste stappen gezet om tot een nieuw sportbeleid, inclusief accommodatievisie, te komen. Hiervoor zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd waar vele sportverenigingen actief aan deelgenomen hebben. Dit heeft waardevolle informatie opgeleverd om in 2020 tot een definitief nieuw sportbeleid te komen.

De werkgroep diversiteit heeft meerdere bijeenkomsten georganiseerd om het onderwerp diversiteit in brede zin te bespreken. Eerste helft 2020 leveren zij een rapportage op aan de gemeente.

Het bestuurlijk platform Salland United is onder leiding van Eno/Salland gestart met een proces om tot een regiovisie te komen. Dit betreft een afspraak uit de landelijke hoofdlijn akkoorden, waarin is afgesproken dat er regionaal in een regiobeeld inzichtelijk gemaakt moet worden welke gezondheids- en sociale ontwikkelingen er spelen in de regio. Daar uit moet de regio-opgave volgen. Deze regio-opgave maakt inzichtelijk wat ons als regio te doen staat om de zorg, ook in de toekomst, toegankelijk, betaalbaar en van goede kwaliteit te laten zijn.

De nieuwe ambities van het Rijk in de aanpak van laaggeletterdheid 2020-2024 (ondertekening in 2019) vormden de aanleiding tot het ontwikkelen van een herijkt regioplan laaggeletterdheid. Deze is in de tweede helft van 2019 vastgesteld. Dit herijkte regioplan en het aflopen van de huidige overeenkomsten vormde tevens de aanleiding voor het organiseren van een aanbesteding Wet educatie en beroepsonderwijs - volwasseneducatie 2020-2023.

De overeenkomst voor de bed, bad, brood voorziening 'Ons Thuis' voor 10 uitgeprocedeerde asielzoekers is met drie jaar verlengd. Deze periode sluit aan bij de Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen. Tevens is er een nieuwe bestuursovereenkomst gesloten met het COA over de huisvesting van het asielzoekerscentrum in Schalkhaar.

Maatwerk

In het voorjaar is gestart met een Wmo verkenning. In alle wijken en dorpen in Deventer zijn bijeenkomsten georganiseerd om met elkaar in gesprek te gaan over het Wmo kader zoals deze vanaf 1 januari 2015 operationeel is. Dit heeft veel mooie inzichten opgeleverd. Belangrijke conclusie is dat we niet tot een volledig nieuw stelsel overgaan, maar uitwerken hoe we het huidige systeem verder kunnen versterken. De samenwerking tussen zorgaanbieders (maatwerk) en buurtinitiatieven / algemene voorzieningen versterken is er daar één van. Deze conclusie wordt in 2020 omgezet in een nieuw Wmo beleidskader.

Begin 2019 is het lokaal actieplan beschermd wonen / maatschappelijke opvang vastgesteld. Hierin zijn o.a. rondom wonen, zorginfrastructuur, ondersteuning op maat, activering en randvoorwaarden op orde de opgaven voor de komende jaren benoemd. In samenwerking met Olst-Wijhe en Raalte is de voorbereiding voor de inwerkingtreding van de WvGGZ per 1 januari voorbereid. Tevens is een start gemaakt richting een nieuw convenant Bijzonder Zorg Team en is regionaal in beeld gebracht wat de verwachte in- en uitstroom aan beschermd wonen / maatschappelijke opvang is.

Achter de schermen worden binnen het programma ook signalen rondom kwaliteit en rechtmatigheid van de dienstverlening door zorgaanbieders opgepakt. Hiervoor wordt de expertise van de GGD en sociale recherche ingeschakeld. In een aantal gevallen leidt dit tot een verscherpt toezicht of zelfs ontbinding van de raamovereenkomst.

Doelen en prestaties

één gezin, één plan, één regisseur

Omschrijving	De toegang waar een bewoner zich voor een eerste keer meldt, draagt verantwoordelijkheid voor het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur.	
Toelichting		
Prestatie	Het sociaal team draagt zorg voor een goede bereikbaarheid (1 nieuw telefoonnummer, bemensing door ST, terugbellen binnen 1 werkdag, servicenormen vergelijkbaar met gemeente Deventer).	
Toelichting		
Begroot budget €	In budget toegang	
Gerealiseerd €		
Prestatie	Elke inwoner die zich met een ondersteuningsvraag meldt, heeft binnen één kalenderweek een gesprek met de toegang hierover.	
Toelichting		
Begroot budget €	In budget toegang	
Gerealiseerd €		
Prestatie	Het sociaal team, het team gezinscoaches en Deventer Werk talent komen in 2019 tot concrete samenwerkingsafspraken, inclusief doorzettingsmacht, en een gezamenlijk werkproces.	
Toelichting	Onderdeel van actieplan transformatie. Samenwerking is er op medewerkersniveau. Opstart tot formele afspraken is onderdeel van de transformatie	
Begroot budget €	In budget toegang	
Gerealiseerd €		
Prestatie	Het sociaal team, het team gezinscoaches en Deventer Werk talent maken afspraken over wie, wanneer verantwoordelijk is voor het komen tot één plan en wie daarbij als regisseur optreedt.	
Toelichting		
Begroot budget €	€6.463.000	
Gerealiseerd €	€6.445.000	

Passende ondersteuning		
Omschrijving	Voor iedere bewoner die onvoldoende in staat is zijn/haar eigen ondersteuning te regelen is er een passende ondersteuning.	+
Toelichting		
Prestatie	Het faciliteren van minimaal vijf algemene / collectieve voorzieningen (gericht op van individueel naar collectief).	+
Toelichting		
Begroot budget €	€843.000	
Gerealiseerd €	€721.000	
Prestatie	Het samenwerkingsverband sociale teams voert (waar nodig individuele) gesprekken, verwerkt dit in een ondersteuningsplan (naar verwachting 6.000 hulpvragen, waarvan ongeveer 4.800 tot een gesprek leiden).	+
Toelichting		
Begroot budget €	€20.262.000	
Gerealiseerd €	€19.276.000	
Prestatie	Voor minimaal 78% van de huishoudens die een beroep doen op schuldhulpverlening worden de schulden structureel opgelost of wordt een situatie gecreëerd waarin de schulden beheersbaar zijn.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€1.495.000	
Gerealiseerd €	€1.700.700	
Prestatie	Voor 5% van de aanvragen voor Jeugdzorg via de toegang wordt een voorliggende voorziening ingezet zodat een passend ondersteuningsaanbod wordt aangeboden.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€3.371.000	
Gerealiseerd €	€3.317.000	

Prestatie	Het percentage inwoners dat zich vrijwillig inzet is minimaal 40%.	
Toelichting		
Begroot budget €	€1.236.000	
Gerealiseerd €	€1.170.000	

Positieve gezondheid

Omschrijving	Positieve gezondheid is de kapstok voor alle preventie activiteiten die in Deventer worden neergezet.	
Toelichting		

Prestatie	Het aantal mantelzorgers dat gebruik maakt van ondersteunende faciliteiten (mantelzorgpas) stijgt naar 2200.	
Toelichting		
Begroot budget €	€204.000	
Gerealiseerd €	€207.000	

Prestatie	Het bieden van laagdrempelige opvoedingsondersteuning voor alle ouders vanuit het principe van de tien beschermende factoren.	
Toelichting		
Begroot budget €	€604.000	
Gerealiseerd €	€601.000	

Prestatie	Minimaal 55% van de inwoners van 18 jaar en ouder voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.	
Toelichting		
Begroot budget €	€7.558.000	
Gerealiseerd €	€7.606.000	

Sluitend vangnet regionale zorgvoorzieningen		
Omschrijving	We organiseren als centrumgemeente een sluitend vangnet van regionale zorgvoorzieningen voor kwetsbare inwoners en zetten voor deze doelgroep maximaal in op het mogelijk maken van zelfstandig wonen en participeren in de samenleving.	
Toelichting		
Prestatie	We verbeteren de activering en acceptatie van kwetsbare inwoners in de samenleving.	
Toelichting		
Begroot budget €	€50.000	
Gerealiseerd €	€50.000	
Prestatie	We vertalen de uitstroomaantallen uit regiovoorzieningen naar huisvestingsopgaven voor gemeenten.	
Toelichting		
Begroot budget €	€30.000	
Gerealiseerd €	€30.000	
Prestatie	We ontwikkelen de zorgzwaartepakketten voor beschermd wonen door naar een model met flexibele ondersteuningsarrangementen.	
Toelichting		
Begroot budget €	€30.000	
Gerealiseerd €	€30.000	
Prestatie	Ter uitbreiding van de regionale vangnetvoorzieningen realiseren we in Deventer Skaeve Huse.	
Toelichting	In de Voorjaarsnota 2019 is als voorstel opgenomen om het project Skaeve Huse te beëindigen.	
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Prestatie

Als vangnet voor kwetsbare inwoners bieden we beschermd wonen, maatschappelijke opvang openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.

Toelichting

Begroot budget € €24.000.000

Gerealiseerd € €24.000.000

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
20	Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	45,50	%	RIVM
31	Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	760,00	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	79.741	84.180	79.501	-4.679
Baten	4.260	5.030	4.925	-105
Voor resultaatbestemming	-75.482	-79.150	-74.576	4.574
Stortingen in reserves	455	5.054	7.299	2.245
Puttingen uit reserves	1.447	2.413	1.578	-835
Na resultaatbestemming	-74.489	-81.792	-80.297	1.494

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Innovatiebudget sociaal domein	140	140	0
Bed, bad, brood	154	0	-154
Werkbudget verhoogd asielinstroom	246	246	0
Projecten Jeugd preventie	200	200	0
Faciliteitenbesluit opvangcentra	104	0	-104
ICT sociaal Domein	207	207	0
Trainingsplan	14	14	0
Kansrijke start	18	0	-18
Totaal	1.084	808	-276

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	1.494
Saldo budgetoverheveling	-275
Saldo na budgetoverheveling	1.219

Toelichting op saldo na budgetoverheveling (voordeel €1.219.000)

Samenkracht (voordeel €290.000)

Op samenkracht is er sprake van een onderbesteding. Deze onderbesteding zit met name in een viertal onderdelen; innovatie Wmo (€42.000), van individueel naar collectief (€77.000), vrijwilligersbeleid (€56.000) en jongerenactiviteiten (€37.000). De oorzaken zijn verschillend waarbij wordt opgemerkt dat de in de begroting 2019 opgenomen prestaties zijn behaald. Zo is het budget jongerenactiviteiten afhankelijk van de vraag van externe partijen. In 2019 zijn er weinig aanvragen gedaan. Op het innovatiebudget is er een onderbesteding als gevolg van het terugvorderen van een subsidie bedrag (€64.000) over het jaar 2018. Verder zijn er bedragen op het product gezondheidsbeleid geboekt die feitelijk vallen onder de activiteiten zoals beoogd met het budget vrijwilligersbeleid. Per saldo is daarmee het beschikbare budget voor vrijwilligersbeleid wel ingezet. Tot slot is de onderbesteding op het onderdeel van individueel naar collectief het gevolg van het niet geheel nodig hebben van een overheveling uit 2018 en middelen vanuit een overheveling uit het BW/MO budget.

Daarnaast een voordeel van €42.000 omdat de Provincie bij de afrekening van het project "Wie zorgt er later voor jou" de onderbesteding niet terugvordert.

Hulpmiddelen (voordeel €195.000)

Aan het einde van het jaar 2019 zijn minder nieuwe hulpmiddelen verstrekt dan in de eerste 10 maanden. Bovendien zijn in de laatste maanden ook veel bestaande hulpmiddelen uit het depot verstrekt. Dit maakt dat de kosten voor koop en onderhoud van hulpmiddelen uiteindelijk lager uitvallen dan voorzien in de 3e kwartaalrapportage.

WMO dienstverlening (voordeel €758.000)

De uitgaven WMO dienstverlening (persoonlijke ondersteuning, dagbesteding en hulp bij het huishouden) zijn significant lager dan begroot.

Dit heeft een tweetal oorzaken:

- de taakstelling transformatie is voor €250.000 gerealiseerd vanuit Jeugd. Dit budget is toegevoegd aan de begroting WMO;

in 2019 zien we een stabilisatie van de uren voor begeleiding en dagbesteding WMO. Dit terwijl nog een volumestijging was voorzien in de begroting. Hierdoor ontstaat een voordeel van circa €350.000 op de zorg in natura en €150.000 op de PGB, in totaal €500.000. Als we de zorgvraag stabiel kunnen houden dan lijkt het realiseren van de resterende taakstelling transformatie haalbaar.

Bij Hulp bij het huishouden zien we overigens wel een volumestijging in de loop van 2019 van circa 14% ten opzichte van 2018, met name als gevolg van de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Het kostenverhogend effect hiervan zal doorwerken in 2020.

Schuldhelpverlening (nadeel €204.000)

Diverse opbrengsten met betrekking tot schuldhelpverlening zijn in de realisatie lager dan begroot. Dit leidt tot een nadeel van €70.000. Daarnaast zijn de lasten ten aanzien van diverse noodzakelijke ICT middelen €70.000 hoger dan begroot. Tevens wordt er een dotatie gedaan in de voorziening dubieuze debiteuren ad. €55.000.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (neutraal)

De onderdelen beschermd wonen ZIN en PGB hebben een voordelig resultaat van respectievelijk €2.065.000 en €549.000. Deze voordelen ontstaan doordat de subsidieplafonds ZIN en toewijzingen PGB niet volledig worden uitgenut. Daarnaast stijgen de lasten beschermd wonen voor de centrumgemeente Deventer minder dan de toename van de integratie uitkering beschermd wonen die we vanuit het Rijk ontvangen. De ontvangen eigen bijdragen zijn €70.000,- lager dan begroot.

Het onderdeel maatschappelijke opvang en OGGZ heeft een voordelig resultaat van €55.000.

De uitvoeringskosten zijn €125.000 hoger dan begroot dit komt voornamelijk door hogere lasten in verband met de inhuur van externe procesbegeleiding ten behoeve van de transformatie beschermd wonen en de doordecentralisatie.

Het voorlopig resultaat van per saldo €2.504.000 voordelig wordt toegevoegd aan de regionale reserve beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

Eigen bijdragen (voordeel €314.000)

Sinds 2019 is de eigen bijdrage verlaagd naar €17,50 per vier weken. Op basis van een rekentool is een inschatting gemaakt van het effect op de eigen bijdragen. De opbrengsten zijn te laag ingeschat. Bovendien kent de verlaging van het abonnementstarief een aanzuigende werking. Het aantal cliënten van hulp in het huishouden is ten opzichte van 2018 met circa 14% gestegen, met ook als gevolg een stijging van de eigen bijdragen.

Nabetalingen decembercirculaire (nadeel €175.000)

Dit nadeel wordt gedekt door een hogere bijdrage vanuit de decembercirculaire voor Faciliteitenbesluit Opvangcentra en voor bed, bad, brood voorzieningen.

Vorzieningen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	0	0	68	68
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	0	0	55	55
Saldo	0	0	-13	-13

Toelichting

Betreft voorziening dubieuze debiteuren van het BAD.

Investerings

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. investeringen	200	944	644	-300
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	164	94	-69
Saldo	-200	-780	-549	231

Toelichting

De renovatie van de kleedkamers van de Hockey Vereniging is verschoven naar begin 2020. Het bijbehorende krediet van €200.000 ex btw is overgeheveld.

Verbonden partijen

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) IJsselland

GR Beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Daarbij richt de GGD zich op het verminderen van ongelijkheid in de kans op goede gezondheid onder inwoners.
GGD IJsselland is daarnaast onderdeel van een samenhangend aanbod van publieke gezondheid in Nederland.

Samenwerking in de regio IJsselland door uitvoering van de Wet publieke gezondheid en richt zich op jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, monitoring van gezondheid en advies over gezondheidszorg aan gemeenten, zorg voor publieke gezondheid bij crisis en rampen. Volgens de wet moeten GGD' en dezelfde gebiedsindeling bevatten als de gemeenten die samen de Veiligheidsregio vormen.

NV Sportbedrijf Deventer

NV Stichten, beheren, exploiteren en in stand houden van binnensportaccommodaties (De Scheg, Borgelerbad, sporthallen/gymzalen).

GR Vervoerscentrale Stedendriehoek

GR Samenwerking in de regio Stedendriehoek om ervoor te kunnen zorgen dat inwoners in staat zijn om zich, naast het openbaar vervoer, zelfstandig en tegen een redelijk tarief te verplaatsen met een vorm van aanvullend openbaar vervoer of via het doelgroepenvervoer.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Beleidsplan Meedoen 2015-2019	0,3 Mb	Beleidsplan Meedoen 2015-2019
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018-2023	0,3 Mb	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018-2023
Sportbeleid 2015-2019	0,6 Mb	Sportbeleid 2015-2019
Regionaal actieplan Maatschappelijke opvang 2017-2022	0,5 Mb	Regionaal actieplan Maatschappelijke opvang 2017-2022
Regiovisie Maatschappelijke opvang 2017-2022	0,5 Mb	Regiovisie Maatschappelijke opvang 2017-2022
Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022	1,0 Mb	Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022
Beleidsplan Vrijwilligers en mantelzorgers 2017-2020	0,5 Mb	Beleidsplan Vrijwilligers en mantelzorgers 2017-2020

Jeugd en onderwijs

Omschrijving

De lijn van opgroeien in Deventer is die van Wieg naar Werk. Jongeren in Deventer kunnen van hun jeugd genieten. Daarnaast ondersteunen we jongeren waar nodig op hun weg naar economische en sociale zelfstandigheid. Als gemeente vervullen we daarin wisselende rollen gericht op het versterken van de keten en de goede toegankelijkheid en bereikbaarheid van de benodigde voorzieningen. Organisaties in de stad werken samen binnen het netwerk Centrum Jeugd en Gezin.

2019 in vogelvlucht

De lijn van opgroeien in Deventer is die van Wieg naar Werk. Belangrijk doel is dat jongeren in Deventer van hun jeugd kunnen genieten. Daarnaast ondersteunen we jongeren waar nodig op hun weg naar economische en sociale zelfstandigheid. Als gemeente vervullen we daarin wisselende rollen gericht op het versterken van de keten en de goede toegankelijkheid en bereikbaarheid van de benodigde voorzieningen.

In 2019 is de nieuwe visie van wieg naar werk 5.0 vastgesteld. Deze visie geeft inhoud aan de transformatieopgave door o.a. het opnemen en verweven van de visie op preventie “het normale leven versterken”.

De transformatie in het sociaal domein is een proces van vele jaren. En in het gezamenlijke actieplan sociaal domein (tevens verankerd in het verbindend kader sociaal domein) is verwoord dat we in gezamenlijkheid nog meer gaan inzetten op preventie, toegang, maatwerk en monitoring. In 2019 is verder invulling gegeven aan het samenspel en de samenwerking tussen o.a. gemeente, gezinscoaches, welzijnsorganisaties, onderwijs, GGD en zorgaanbieders.

1. Preventie

Primair ligt de verantwoordelijkheid voor preventie bij de burgers c.q. ouders/verzorgers zelf. Waar de eigen kracht ontbreekt of waar men er zelf niet uitkomt kan men uiteraard rekenen op ondersteuning. Het professionele veld is ingericht om vroegtijdig problemen te signaleren. Daarmee kan er sneller en effectiever ondersteuning worden geboden. Waarbij we ondersteuning en zorg zoveel mogelijk integraal, samenhangend, dicht bij huis en dicht bij de leefwereld van burgers organiseren, aansluitend op hun eigen kracht. Zo kort als mogelijk, zo lang als noodzakelijk. Zoveel mogelijk vanuit de 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur gedachte. Zo is er ook in 2019 intensief samenwerkt tussen de jeugdartsen, jeugdverpleegkundigen van de GGD, huisartsen, scholen en de gezinscoaches. Preventie vormt een belangrijk onderdeel in de visie van wieg naar werk.

2. Toegang

In 2019 is samen met de toegang (gezinscoaches) gekeken hoe de toegang en de zorg nog beter en slimmer ingericht kan worden. Zo is er bijvoorbeeld de samenwerking met de GGD en de scholen geïntensiveerd. De gezinscoaches worden steeds vaker betrokken bij het optellen van een gezinsplan (bijvoorbeeld door de gecertificeerde instelling).

In overleg met de toegang geven we professionals (welzijn, zorg en onderwijs) de ruimte en het vertrouwen om te handelen. Mensen die ondersteuning nodig hebben, hebben keuzemogelijkheden en er is ruimte voor innovatieve en kleine aanbieders.

3. Maatwerk

In 2019 is er bijgedragen aan de ontwikkeling van een nieuw inkoopstelsel voor zorgaanbieders (binnen de RSJ). Uitgangspunten zijn o.a. een duidelijk inkoopstelsel dat werkbaar is voor de toegangen, inwoners en aanbieders, resultaatgericht werkt stimuleert, administratieve lasten verlaagt. Ook is er met de aanbieders regelmatig overleg geweest: signalen over wat er wel en niet werkt, ontwikkelingen en kansen zijn besproken. Ook vond er regelmatig overleg plaats over het proces van beschikken, toewijzen en declareren.

4. Huisvesting Onderwijs

De leegstand van schoolgebouwen en de komst van een aantal nieuwe scholen bracht met zich mee dat er gesprekken gevoerd zijn over herschikking van locaties en gebouwen.

Doelen en prestaties

Jeugdhulp		
Omschrijving	We bieden jeugdhulp als vangnet voor gezinnen met kinderen die (tijdelijk) niet mee kunnen doen.	+
Toelichting		
Prestatie	Percentage jeugdigen van 0 tot en met 17 jaar dat gebruik maakt van gespecialiseerde jeugdhulp is kleiner dan 10%.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€19.685.000	
Gerealiseerd €	€19.730.000	
Onderwijs en leerlingzaken		
Omschrijving	We leveren een bijdrage aan de ontwikkelingskansen van kinderen op hun weg naar sociale en economische zelfstandigheid.	+
Toelichting		
Prestatie	Realiseren van adequate onderwijshuisvesting voor het primair- en voortgezet onderwijs op basis van het Integraal Huisvestingsplan 2018-2023 en volgens het jaarprogramma onderwijshuisvesting 2019, dit laatste vastgesteld in het oogo en door college, raad eind 2018.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€7.096.000	
Gerealiseerd €	€7.127.000	
Prestatie	Het Schakelpunt (multidisciplinair overleg van ketenpartners in zorg, werk, onderwijs en het jongerenloket) bespreekt voor het schooljaar 2018/2019 80 jongeren (16-27 jaar) die extra aandacht en ondersteuning nodig hebben in schoolkeuze en/of begeleiding richting werk, school of zorg en regelt dit.	+
Toelichting		
Begroot budget €	geen afzonderlijk budget	
Gerealiseerd €		

Prestatie	480 Kinderen met een taal of emotionele ontwikkelingsachterstand willen we signaleren en toeleiden naar vve en vervolgens bieden we deze kinderen vve aan.	
Toelichting		
Begroot budget €	€2.926.000	
Gerealiseerd €	€2.669.000	

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
17	Onderwijs	Absoluut verzuim	1,00	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
18	Onderwijs	Relatief verzuim	21,00	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO
19	Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2,20	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Ingrado
22	Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	1,00	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tiel
23	Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	6,00	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tiel
29	Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	9,40	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
30	Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	1,00	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
31	Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	,30	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	35.267	37.873	37.522	-351
Baten	670	3.554	3.295	-259
Voor resultaatbestemming	-34.597	-34.319	-34.227	93
Stortingen in reserves	1.500	5.950	6.098	148
Puttingen uit reserves	2.826	7.402	7.572	169
Na resultaatbestemming	-33.271	-32.867	-32.753	113

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Uittredesom Leerlingenvoer	98	0	-98
Onderwijsachterstandenbeleid 2019	42	42	0
Applicatie Leerlingzaken	40	0	-40
Totaal	180	42	-138

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	113
Saldo budgetoverheveling	-138
Saldo na budgetoverheveling	-25

Toelichting saldo na budgetoverheveling (nadeel €25.000)

Leerlingenvervoer (voordeel €103.000)

Sinds 1 augustus 2019 voert de gemeente Deventer het leerlingenvervoer zelfstandig uit, na een aanbesteding samen met Apeldoorn en Zutphen. De kosten onder de nieuwe aanbesteding vallen lager uit dan voorzien.

Peuterspelen (voordeel €47.000)

Het gebruik van peuterspelen is lager dan voorzien. De uitgaven aan peuterspelen zijn conjunctuurgevoelig.

Jeugdzorg (nadeel €170.000)

De kosten Jeugdzorg vallen circa €170.000 hoger uit dan voorzien, met name als gevolg van nagekomen lasten over voorgaande jaren (2017 en 2018).

Investeringen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. investeringen	11.980	10.485	34	-10.451
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	0	2	2
Saldo	-11.980	-10.485	-33	10.452

Toelichting

Conform besluit is de nieuwbouw VMBO uitgesteld. Bij de 1e kwartaalrapportage/kaderbrief komt een dekkingsvoorstel voor de nieuwbouw Ety Hillesum Lyceum op basis van de laatst bekende business case. Het strategisch huisvestingsplan van EHL dient als input voor de ruimtelijke kaders, waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden. Na besluitvorming kan de business case kan worden geactualiseerd.

Verbonden partijen

GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Jeugdzorg IJsselland

GR Samenwerking van 11 gemeenten in de regio IJsselland voor gezamenlijke inkoop en facturatie van de jeugdzorg en de informatievoorziening daarover.
Het betreft hier een uitvoeringsorganisatie. Besluitvorming ten aanzien van beleid is verantwoordelijkheid van de lokale deelnemende gemeenten.
Het bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018-2023	0,3 Mb	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2018-2023
Preventienotitie Het normale leven versterken	0,5 Mb	Preventienotitie Het normale leven versterken
Van Wieg naar Werk 4.0	1,4 Mb	Van Wieg naar Werk 4.0
Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022	1,0 Mb	Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022
Verordening gemeentelijke kindregelingen	1,7 Mb	Verordening gemeentelijke kindregelingen
Visie Jeugdhulp IJsselland 2016-2020	0,5 Mb	Visie Jeugdhulp IJsselland 2016-2020

Economie, kunst en cultuur

Omschrijving

De Deventer Economische Visie 2020 en uitvoeringsstrategie (DEVisie 2020), is het kader voor de gemeentelijke inzet binnen het programma Economie, Kunst en Cultuur. De focus is gericht op het realiseren van de drie kansrijke economische profielen, de economische dragers van onze toekomst: de Boeiende Be-leefstad, de Duurzame Maakstad en de Open Informatiestad. Gerichte acties versterken het imago van Deventer, zorgen voor een beroepsbevolking die aansluit op de vraag vanuit het bedrijfsleven en e cultuursector, versterken het innovatief vermogen en het cultureel en creatief ondernemerschap, verduurzamen Deventer en realiseren een omgeving waarin bedrijven, organisaties, (kennis)instellingen en burgers optimaal kunnen gedijen. Het bedrijfsleven, de cultuursector en individuele burgers weten zich verbonden, gekend en gehoord, de gemeente verricht zijn wettelijke taken (waaronder de erfgoedwet) efficiënt (reguleren, handhaven), maar ook empatisch. Bedrijven, (kennis)instellingen, maatschappelijke organisaties en burgers organiseren zichzelf in publiek-publieke en publiek-private samenwerkingsverbanden (pps) en vitale coalitie en regelen met elkaar goede hulpstructuren voor zelfbeheer en onderlinge advisering, waar nodig geregisseerd, gestimuleerd of gefaciliteerd door de gemeente.

2019 in vogelvlucht

Kunst en Cultuur

Op cultureel gebied was 2019 een dynamisch jaar. De culturele sector hield de gemoederen flink bezig. In aanloop naar de nieuwe cultuurvisie kwamen veel financiële knelpunten en ambities gelijktijdig boven tafel. Op verschillende momenten is uitgebreid met de sector gesproken over wat de basis aan cultuur in Deventer zou moeten zijn en voor welke uitdagingen we gezamenlijk staan. In de zomer resulteerde dit in het vaststellen van de Cultuurvisie Boeien en Bloeien. Hiermee is het startschot gegeven voor het werken in programmaliijnen binnen de culturele sector, het toewerken naar meerjarige afspraken en het creëren van meer flexibele ruimte voor programmatische activiteiten. Eind 2019 werd hiertoe de Leidraad meerjarenaanvragen cultuur vastgesteld als basis voor de meerjarenplannen 2021-2024 van de instellingen.

In opdracht van de raad is na de zomer een onderzoek is gedaan naar de haalbaarheid verschillende varianten om de speelgoedcollectie te behouden voor Deventer. In de november besloot de raad dat het Speelgoedmuseum in de huidige vorm blijft bestaan, zij het met minder financiële ruimte voor exploitatie. Ook nam de raad het Amendement Burgerweeshuis aan waarmee een start kon worden gemaakt met de verkenning van de haalbaarheid van alternatieve locaties, opdat de raad een besluit kan nemen voor de realisatie van het vernieuwd poppodium, te realiseren binnen deze collegeperiode.

Het nieuwe filmtheater De Viking, dat voorkomt uit het samengaan van de Filmhuis de Keizer en Theater Bouwkunde, werd omgedoopt tot MIMIK De beide zijn gestart met een traject van samengaan naar de nieuwe organisatie die naar verwachting in het najaar van 2020 haar deuren opent.

In 2019 kwamen verschillende financiële knelpunten bij de Deventer Schouwburg aan het licht. De opdracht is verleend aan een interim-directeur om een analyse te maken van de situatie ten einde een houdbare oplossing te vinden voor de toekomstige exploitatie van de Schouwburg Deventer.

Stedelijke regio

Na vaststelling van het profiel voor de cultuurregio Stedendriehoek is het afgelopen jaar geïnvesteerd in de samenwerking met de andere regio's in Landsdeel Oost. Wij werken met acht steden, twee provincies en het ministerie van OCW samen om de infrastructuur in Landsdeel Oost voor de komende vier jaar te versterken. Middels de Proeftuin Kunst + Landschap wordt door onder andere het Kunstenlab en de IJSSELBIËNNALE de samenwerking binnen de IJssel vallei verder vormgegeven.

De Bibliotheek krijgt steeds meer gezicht in de nieuwbouw aan de Stromarkt waarmee verder werd gewerkt aan het vernieuwend programmeren van een moderne bibliotheek in een steeds meer veranderende, meer digitale maatschappij. Het Kunstcircuit bouwde zijn intermediaire functie verder uit.

Erfgoed

Monumenten Archeologie: De cultuurhistorische waarden werden in 2019 volop betrokken bij de omgevingsvisie; in projecten als Sluiskwartier, Lebuinuspleinen, Stadcampus zijn de cultuurhistorisch waarden nadrukkelijk in beeld gebracht en meegewogen. Veel aandacht ging naar het behoud van cultureel erfgoed op de bedrijventerreinen zoals de schoorsteen van de vml. Coberco fabriek en het pand van Bussink koek.

De stichting Deventer Verhaal heeft veel energie gestoken in de discussie over de toekomst van het Speelgoedmuseum. Daarnaast waren er aansprekende activiteiten. De tentoonstelling Blik, Open Monumentendag met de 'Nacht van Goud' en het concertprogramma 'Kelderfest' zijn voorbeelden hiervan. Deze activiteiten zijn ontstaan uit samenwerking van Deventer Verhaal met verschillende erfgoedpartners en met oa. Kunstenlab, Kunstcircuit, Burgerweeshuis en Productiehuis de Nieuwe Oost.

Economie

Economie algemeen

Economisch gezien was 2019 een jaar met meerdere gezichten. Deventer profiteerde mee van de economische groei. De werkgelegenheid en het aantal bedrijven stegen flink, met zeer lage werkloosheid tot gevolg. Tegelijkertijd verschenen ook de eerste scheurtjes in dat beeld. Onderdelen van de maakindustrie staan nog steeds onder zware druk met het faillissement van RotoSmeets als schrijnend voorbeeld. Dit leidde tot een pijnlijk afscheid voor de vele trouwe medewerkers die er vaak al tientallen jaren werkten. Gelukkig konden veel van deze medewerkers al snel elders aan de slag. Zowel landelijk als in Deventer zien we een tekort aan arbeidskrachten in vooral de sectoren ICT, techniek, zorg en logistiek. En ondanks de goede samenwerking met partners in de binnenstad, is aan het einde van 2019 gebleken dat de strijd tegen leegstand en voor het behouden van de bezoekers nog lang niet is gestreden.

In 2019 hebben we de Uitvoeringsagenda Economie en Internationaal beleid 2019 – 2022 vastgesteld. Daarmee zetten we in op een aanpak om de Deventer economie ook de komende jaren sterk te houden. Deze agenda voeren we uit in nauwe samenwerking met ondernemers en onderwijs en richt zich op onderstaande thema's:

Versterking werklocaties

Samen met het DEP werkt de gemeente aan het traject 'Toekomstbestendige bedrijventerreinen', bedoeld om bestaande terreinen aan te laten sluiten bij de behoeftes van ondernemers en bedrijven. In 2019 is het voorwerk verricht voor een toekomstbeeld op de bedrijventerreinen inclusief de beroepshaven, met bijbehorende uitvoeringsagenda op het gebied van ruimtelijke kwaliteit, duurzame mobiliteit en energietransitie. Ook zijn in 2019 de programmeringsafspraken in zowel de Cleantech Regio als in West Overijssel hernieuwd. In Deventer is niet langer sprake van een overaanbod aan bedrijventerreinen. Door provincie Overijssel is het A1 Bedrijvenpark aangemerkt als één van de regionale terreinen, die kan voorzien in de logistieke industriële vraag.

Versterking economische structuur en ondernemingsklimaat

Het DEP als samenwerkingsplatform voor ondernemers, onderwijs en overheid heeft in haar eerste volledige jaar volop ingezet op de 3 sporen Kennisstad, Toekomstbestendige Bedrijventerreinen en de Stadscampus. Op basis van goedgekeurde startnotities zijn in het voorjaar van 2019 drie projectleiders aangetrokken. Zij zijn samen met de partners in het DEP aan de slag gegaan met de uitvoering van de plannen. Er worden sessies georganiseerd en er wordt gewerkt aan het verkrijgen van financiële middelen om de grote ambities tot uitvoering te kunnen brengen. Onze collectieve aanpak droeg er mede toe bij dat Deventer vanuit provincie Overijssel een subsidie van € 2,5 miljoen kreeg toegekend vanuit het project 'Kansen in Overijssel'.

Ook is het Ondernemersplein geopend in het kantoorgebouw van het Gasfabriekterrein. Naast het Ondernemershuis zelf, zijn ook MKB Deventer, de MKB adviseurs van de Cleantech regio, Bedrijvenparkmanagement, het DEP, het GROS, Saxion en Aventus in het gebouw te vinden. Daarnaast vormt het Gasfabriekterrein de basis voor de ruim 300 ondernemers die door het Ondernemershuis worden geholpen en de businesspartners die hieraan zijn gerelateerd. In 2019 is ook het ZZP-netwerk opgestart in samenwerking tussen MKB-Deventer, het Ondernemershuis en ZP-Nederland, zodat ook deze soms lastig bereikbare groep beter kan worden ondersteund. Kortom hier is een economisch ecosysteem gerealiseerd waarin de lijnen kort zijn en een basis is gelegd voor verdere uitbouw van de samenwerking.

Daarnaast hebben we als gemeente veel bedrijfsbezoeken afgelegd, of op andere wijze actief contact gelegd met werkgevers, winkeliers, horeca etc in de binnenstad en op onze bedrijventerreinen. Ook werd er hard gewerkt aan de acquisitie van bedrijven voor het A1 bedrijvenpark. In Diepenveen en Bathmen werden ondernemersbijeenkomsten georganiseerd.

Aantrekkelijke stad en platteland

In de binnenstad is nauw samengewerkt met de Stichting Deventer Binnenstadsmanagement (SDBM) in projecten als sfeerverlichting en aanpak van leegstand. Ondanks alle inspanningen is de leegstand helaas toegenomen van 8,9% naar 10,1% (verkooppunten). In aantal m²'s is de leegstand nagenoeg gelijk gebleven (van 8,3 naar 8,4%). Dit is redelijk in lijn met de landelijke ontwikkelingen. Deze veranderingen zetten zich naar verwachting door in de komende jaren. Gezamenlijk met onze partners blijven wij ons inzetten voor het steunen van initiatieven uit de binnenstad. De twee wijkwinkelcentra Keizerslanden en Colmschate werden in 2019 heropend na ingrijpende herontwikkelingstrajecten. Ze zijn nu weer state-of-the-art en kunnen weer jaren hun belangrijke functie vervullen in de Deventer detailhandelsstructuur.

Het aantal Nederlandse bezoekers aan Deventer steeg op jaarbasis van 2,4 miljoen (2017) naar bijna 3 miljoen (2018). Ook het aantal jaarlijkse overnachtingen nam toe van 150.000 (2017) naar bijna 170.000 (2018). Om meer bezoekers te trekken, is de organisatie rondom toerisme veranderd. In 2019 is de VVV opgesplitst in de evenementenorganisatie d'EVENTer en de st. Deventer citymarketing. Met het Merk Deventer werken we aan een steviger profilering en positionering van de stad. We richten ons daarbij naast bezoekers ook op bedrijven, talenten en (potentiele) inwoners en profileren ons als Eigenwijze, Authentieke en Vernieuwende Hanzestad. Inmiddels is een merkstrategie voor bijv. de Binnenstad en de Stadscampus ontwikkeld, en is er goede samenwerking met bedrijven en organisaties in de stad. Daarnaast werken we als gemeente samen in het kader van Hanzesteden Marketing en Salland marketing. In samenwerking met een aantal kleine Duitse Hanzesteden wordt hard gewerkt aan het Interregproject 'Grensoverschrijdende samenwerking Hanzesteden' met projecten als het aanbieden van Hanzeproducten voor MKB-bedrijven en en grensoverschrijdende fietsroutes.

Veerkrachtige Arbeidsmarkt

Het afgelopen jaar is het uitvoeringsprogramma arbeidsmarkt opgesteld op basis van een drietal interactieve bijeenkomsten met organisaties en bedrijven uit Deventer. Centraal hierin staat het verminderen van de krapte en de mismatch op de arbeidsmarkt, naast het creëren van werkgelegenheid voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Samen met de partners van het DEP geven we uitvoering aan activiteiten die bijdragen aan met name het oplossen van de tekorten aan ICT-ers en technici zoals Deventer Informatie Stad, Stadscampus en Platform Techniek Deventer. Ook werken we samen met de citymarketingorganisatie ...inDeventer! aan marketingcampagnes voor werving en behoud van talenten voor bedrijven in Deventer.

De gemeente heeft de samenwerking met Saxion versterkt in het kader van de Citydeal Kennismaken. Doel van deze citydeal is de kennispositie van Saxion benutten voor het bijdragen aan een oplossing voor lokale vraagstukken in Deventer. De samenwerking is verder geconcretiseerd door betere benutting van onderwijsconcepten zoals het Stadslab en Smart Solutions. We zien inmiddels een toename van het aantal studenten dat samen met medewerkers van de gemeente Deventer werkt aan beleidsvraagstukken. Daarnaast kijken we hoe we studenten aan Deventer kunnen blijven binden.

Deventer internationale Hanzestad

Voor Deventer bedrijven is internationaal werken een gegeven. In 2019 hebben we het Trade Office van MKB Deventer ondersteund bij het verder bevorderen van de internationale handel en export van Deventer bedrijven. Zo zijn er gezamenlijk diverse landenbijeekomsten en handelsmissies georganiseerd naar en van Rostock (Duitsland) en van Sibiu (Roemenië). Daarnaast bleef de gemeente internationale maatschappelijke activiteiten stimuleren via haar periodiek overleg dat twee keer per jaar wordt georganiseerd. Ook hebben we i.h.k.v. het Shelter City programma een mensenrechtenverdediger uit Zuid-Soedan in Deventer ontvangen. Via het International Office zijn de eerste stappen gezet richting de ontwikkeling van een nieuw meertalig informatiepakket voor zakelijke buitenlandse delegaties die Deventer bezoeken. Ook zijn er verbindingen gelegd i.h.k.v. het multidisciplinaire Focus op Roemenië programma dat tot nieuwe contacten en partnerschappen tussen partners uit Deventer en Sibiu heeft geleid. Internationale partnerschappen in Duitsland, Roemenië en Oeganda werden voortgezet samen met Deventer organisaties en bedrijven. De ambassadeurs van Roemenië en Oeganda in Nederland en Benelux hebben Deventer bezocht. Er zijn nieuwe stappen gezet in het stimuleren van de verbinding tussen de internationale dimensie van de stad, de verschillende sectoren en de eigen gemeentelijke opgaven in het kader van de 17 wereldwijde duurzaamheidsdoelstellingen. Het Captains of Industry diner van 16 mei jl. en de lunchbijeekomst gericht op het thema “verantwoord voedsel” van 10 oktober jl. getuigen van een groeiende betrokkenheid van het Deventer bedrijfsleven bij deze 17 Global Goals.

Doelen en prestaties

Behouden en vergroten aanbod cultuureducatie

Omschrijving	Het behouden en waar mogelijk vergroten van het aanbod en verscheidenheid aan cultuureducatie.	+
Toelichting		
Prestatie	Er wordt uitvoering gegeven aan een gelijk speelveld voor de professionele aanbieders van cultuureducatie, zoals beschreven in de kadernotitie.	+
Toelichting		
Begroet budget €		
Gerealiseerd €		

Vergroten van de werkgelegenheid		
Omschrijving	Vergroten van de werkgelegenheid in de gemeente Deventer.	
Toelichting		
Prestatie	<p>Een samen met het bedrijfsleven (DEP) opgesteld Economisch Uitvoeringsprogramma waarin oa de volgende bouwstenen zijn verwerkt:</p> <p>Bedrijventerreinen Randvoorwaarden creëren voor een goed vestigingsklimaat en versterken van de logistieke functie met aandachtsgebieden Poort van Deventer, vergroten van de mogelijkheden voor goederenvervoer over water en herontwikkeling van de haven, Bedrijvenpark A1, modernisering bedrijventerreinen Kloosterlanden en Bergweide</p> <p>Binnenstad Samen met het Deventer Binnenstadsmanagement geven wij uitvoering Binnenstadsagenda, waarin gericht aandacht is voor de versterking van economie van de binnenstad: horeca, detailhandel en markten.</p> <p>Ondernemersklimaat Het beheren en opbouwen van relaties met ondernemers en georganiseerd bedrijfsleven, het acquireren van nieuwe bedrijven en het verlenen van dienstverlening aan ondernemers ('Bedrijvenloket en Ondernemershuis Deventer).</p> <p>Vitaal Platteland Versterken van de economische vitaliteit van het platteland en het waar noodzakelijk en mogelijk, meewerken aan economische functieveranderingen.</p> <p>Arbeidsmarkt en Human Capital agenda Samenwerking organiseren met het onderwijs en het bedrijfsleven zodat de aansluiting van het onderwijs in Deventer op de regionale arbeidsmarkt structureel wordt verbeterd, waarbij we met name kijken naar de aanpak van de jeugdwerkloosheid</p> <p>Kenniscampus (Stadscampus) We ontwikkelen de kenniscampus in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven om daarmee jonge hooggeschoolden (ict-ers, onderzoekers en ander talent) aan te kunnen trekken.</p> <p>Regio We continueren onze deelname aan en samenwerking met de strategische board in de CleanTechRegio.. De samenwerking spitst zich toe op arbeidsmarkt, bedrijventerreinen, innovatie, circulaire economie, energietransitie</p> <p>Innovatie We ondersteunen de Gasfabriek, een kansrijk ecosysteem voor (startende) ondernemers in technische innovatie. Met de Gezondheidsdienst voor Dieren, provincie Overijssel, bedrijfsleven en onderwijs, realiseren we het Centrum voor Innovatie Diergezondheid en Duurzaamheid CIDD Samen met belangrijke betrokkenen inde stad, zoals Deventer Ziekenhuis en zorginstellingen, maken we afspraken over het benutten van kansen voor eHealth en nieuwe zorgconcepten</p>	
Toelichting		
Begroot budget €		

Gerealiseerd €

Vergroten van het aantal bezoekers

Omschrijving Het vergroten van het aantal bezoekers van binnen en buiten de gemeente aan culturele activiteiten.

Toelichting

Prestatie Bij het opstellen van de cultuurvisie, in samenwerking met de partijen in het culturele veld versterken van de samenhang binnen het cultuuraanbod, bijvoorbeeld door middel van een gemeente brede programmering.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Versterken van Deventer cultureel klimaat

Omschrijving Het versterken van een Deventer cultureel klimaat dat inspireert en uitdaagt om cultuur te produceren en het culturele speelveld te vernieuwen.

Toelichting

Prestatie Met gesubsidieerde instellingen worden afspraken gemaakt over hun bijdrage aan de vernieuwing binnen het culturele speelveld.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie De bedrijfsplannen van de structureel gesubsidieerde organisaties voldoen aan de criteria voor doeltreffendheid, gezonde bedrijfsvoering en toekomstbestendig subsidiebeleid, waaronder ook valt de bundeling van krachten, zowel binnen de cultuursector als met andere sectoren (zorg, sport, sociaal, economie).

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie	Gesubsidieerde instellingen krijgen een verantwoordelijkheid voor het creëren van verbindingen binnen het gehele cultuurland en ook daarbuiten.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Versterken van imago en economisch profiel

Omschrijving	Versterken van het (culturele) imago en economische profiel van Deventer in regionale en internationale context.	+
--------------	--	---

Toelichting

Prestatie	Via het International Office Deventer de internationale activiteiten van Deventer partijen binnen verschillende sectoren zichtbaar maken en verbinden, met bijzondere aandacht voor internationale economische ontwikkeling. De (door externe partijen gefinancierde) projecten ter versterking van het lokaal bestuur in de partnersteden van Deventer kunnen hier een positieve bijdrage aan leveren.	+	
Toelichting			
Begroot budget €			€120.000
Gerealiseerd €			€119.000

Prestatie	De marketing van Deventer wordt uitgevoerd aan de hand van het nieuwe marketing concept ...indeventer!, en merken als Deventer, Salland, Hanzesteden en Cleantechregio.	+	
Toelichting			
Begroot budget €			
Gerealiseerd €			

Zichtbaarheid en betrokkenheid cultureel erfgoed

Omschrijving	Het vergroten van de zichtbaarheid van en de betrokkenheid bij het culturele erfgoed, zowel boven- als ondergronds.	+
--------------	---	---

Toelichting

Prestatie

We maken een Erfgoedagenda waarin de gezamenlijk inspanningen met partners voor het behoud van het erfgoed, voor de betekenis ervan voor de leefomgeving, en voor de maatschappelijke betrokkenheid bij en beleving van het Deventer erfgoed.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie

Wettelijke taken op gebied van monumenten en archeologie worden adequaat uitgevoerd.

Toelichting

Begroot budget € €634.000

Gerealiseerd € €634.000

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
14	Economie	Funcziemenging	54,40	% (Weerspiegeling verhouding tussen banen en woningen (0 = alleen wonen - 100 =alleen werken)	LISA
16	Economie	Vestigingen (van bedrijven)	137,70	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	17.987	19.766	19.712	-54
Baten	2.663	4.064	2.803	-1.261
Voor resultaatbestemming	-15.324	-15.702	-16.909	-1.207
Stortingen in reserves	43	2.671	1.323	-1.349
Puttingen uit reserves	183	2.508	2.247	-261
Na resultaatbestemming	-15.184	-15.866	-15.985	-119

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Haven	50	0	-50
Plattelandseconomie	11	11	0
Cultuurvisie	25	0	-25
Kunstopdrachten	17	17	0
Onderzoek burgerweeshuis	114	114	0
St. Jurriengasthuis	31	31	0
Nieuwbouw Bibliotheek	1.338	1.338	0
Totaal	1.585	1.510	-75

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	-119
Saldo budgetoverheveling	-75
Saldo na budgetoverheveling	-194

Toelichting saldo na budgetoverheveling (nadeel €194.000)

Economie en internationaal beleid (voordeel €3.000)

Het resultaat binnen het taakveld economische promotie is €112.000 voordelig (met name vanwege de stijgende opbrengsten uit toeristenbelasting €61.000). De opbrengsten uit markt precario lopen echter sterk terug wat een nadeel geeft van €74.000.

Kunst en Cultuur (nadeel €197.000)

Een negatief resultaat met name op het taakveld cultureel erfgoed, onderhoud gebouwen (€169.000).

Het reguliere groot onderhoud wordt planmatig en binnen de financiële kaders uitgevoerd.

In 2019 zijn er meer kosten gemaakt dan verwacht bij met name de Bergkerk, Lebuïnuskerk en de Waag.

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	52	78	77	-1
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	143	168	168	0
Saldo	91	91	92	1

Investeringen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershill
Uitgaven t.l.v. investeringen	0	86	86	0
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	0	0	0
Saldo	0	-86	-86	0

Verbonden partijen

NV Bergkwartier

NV Aankoop, restauratie en verhuur van monumentale en karakteristieke panden binnen de gemeente Deventer en aangrenzende gemeenten.

NV Deventer schouwborg

NV Aanbieden van een breed en gevarieerd programma van (professionele) podiumkunst voor stad en regio.

NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer

NV Ontwikkeling en beheer van sociaal-cultureel maatschappelijk vastgoed.

GR Recreatiegemeenschap Salland

GR Taken op het gebied van aanleg, beheer en onderhoud recreatieve fiets- en voetpaden en kanosportvoorzieningen in de regio Salland en het toegankelijk en bereikbaar houden van openluchtrecreatie en het stimuleren hiervan.

NV Luchthaven Teuge

NV Exploitatie van een luchthaven voor zakelijke en recreatieve burgerluchtvaart.

GR Historisch Centrum Overijssel

GR De GR voert het beheer en advies over gemeentelijke- en rijksarchiefbescheiden en -collecties. Daarnaast zijn er publiekstaken gericht op ontsluiting van de archieven, zoals tentoonstellingen, websites e.d. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling, aanvullend in een vierjarig activiteitenplan. Naast Deventer zijn Zwolle en de Rijksoverheid (ministerie van OCenW) deelnemer.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Deventer internationaal	1,0 Mb	Deventer internationaal
Horecabeleid 2016-2020	2,1 Mb	Horecabeleid 2016-2020
Koersdocument Ruimtelijk erfgoed	0,5 Mb	Koersdocument Ruimtelijk erfgoed
Structuurvisie Detailhandel	2,5 Mb	Structuurvisie Detailhandel
Voortgangsrapportage DEVisie 2020	1,3 Mb	Voortgangsrapportage DEVisie 2020

Bedrijfsvoering

Omschrijving

Het bestuursakkoord "Met lef & liefde voor Deventer" spreekt over grote kansen en uitdagingen op het gebied van werk, duurzaamheid, zorg, evenementen en samen leven. Dat vraagt om een organisatie die zich makkelijk organiseert rond deze opgaven. Een organisatie die goed functioneert, die zowel robuust is als wendbaar. Daarover gaat het programma Bedrijfsvoering.

We ontwikkelen ons tot een organisatie die flexibel, communicatief en netwerkend is. Zo kunnen we inspelen op wat de samenleving ons vraagt. De rol die we daarbij innemen (faciliterend, regulerend, uitnodigend of handhavend) hangt af van het maatschappelijke vraagstuk. De organisatie kent een verdeling van taken en verantwoordelijkheden, maar treedt naar buiten toe als één geheel op. De organisatie is er op gericht een optimale connectie te maken met de buitenwereld. En zorgt ervoor dat maatschappelijke vraagstukken snel en effectief worden opgepakt.

We willen een organisatie zijn waar de medewerkers met trots en plezier werken. Dat doen we in duurzame huisvesting waarin gebouw en voorzieningen optimaal worden benut. In een organisatie waar integraal gewerkt wordt, over domein- en teamgrenzen heen. Waar we sturen op basis van vertrouwen: minder kaders, maar wel steviger en met korte beslislijnen. En volgens de kernwaarden zorgzaam, verantwoordelijk, open en durf.

Inwoners en ondernemers verwachten dat we onze informatievoorziening op orde hebben. Tot de basis daarvan behoort het borgen van privacy en informatieveiligheid. Ook vraagt dit om een gemeentelijke organisatie die datagedreven werkt.

Er is een sterke focus op de financiële soliditeit van de gemeente. Op www.hetgeldvan.deventer.nl zijn begroting en andere financiële stukken volledig digitaal beschikbaar. Besturen betekent vooraf kaderen, vervolgens het goede handelen en achteraf verantwoorden. De gemeente Deventer wil graag laten zien dat zij in control is. Zo verantwoorden we open en transparant aan onze inwoners wat we voor de gemeenschap hebben gedaan. Control is daarmee een essentieel onderdeel voor de gemeente om succesvol te zijn.

2019 in vogelvlucht

Binnen Bedrijfsvoering waren er in 2019 een aantal in het oog springende ontwikkelingen. Door toenemende drukte en extra taken is de formatie en bezetting met ruim 30 fte toegenomen. Dit legt druk op de beschikbare ruimte in het gebouw qua werkplekken en vergaderruimte en vraagt om creatieve oplossingen. Ook legt dit druk op de bedrijfsvoeringsteams, die niet of minder hard groeien.

Vanuit de 'Zin in gezeik' campagne zijn er vorig jaar 12 frisse, jonge medewerkers bij ons komen werken, verspreid over de hele organisatie. In 2019 zijn een paar daarvan uitgevlogen, maar zijn er ook jongeren bij gekomen, zodat het percentage jongeren iets stijgt. Op het gebied van datagedreven werken zetten we flinke stappen vooruit. Daarnaast brengen we de wereld van KCC, Communicatie, Kennis&Verkenning en WIJDeventer bij elkaar.

DOWR

Op een aantal bedrijfsvoeringsonderdelen werken we als Deventer samen met de gemeenten Olst-Wijhe en Raalte: facilitair, inkoop, ICT, financiële administratie, personeels- en salarisadministratie en belastingen. Deze DOWR-'percelen' functioneren in 2019 wederom goed. Voor alle percelen geldt daarnaast dat ze positief scoren op de afgesproken prestatie-indicatoren en dat er financieel een neutraal of positief beeld kan worden gegeven.

DOWR-i

Beheersmatig zijn er grote stappen gezet in de i-Werkorganisatie: de beschikbaarheid van het netwerk was 99,92%. In 2017 is de gezamenlijke DOWR I-visie opgesteld, in 2019 is dit aangevuld met het Strategisch Informatieplan (STiP) en kijken we met de i-uitvoeringsplannen per domein alvast vooruit naar informatievoorzieningsprojecten in 2020 en 2021. Verder zijn er grote stappen gezet met Samenwerken in de Cloud. Een verandering van werken die voor de gemeente veel impact gaat hebben en die een nieuwe basis vormt voor de digitale werkplek. Daarnaast is er gewerkt aan Architectuurvisie en aan de inrichting van het kwaliteitsmanagementsysteem volgens ISO 9001. Certificering hiervan wordt in de eind eerste helft van 2020 verwacht.

DOWR Facilitaire Zaken

Met het teamontwikkelplan Route 22 werkt het team stapsgewijs aan nog betere facilitaire dienstverlening in de komende jaren. De inhoudelijke ambities en opgaven (zoals duurzaamheid en professionaliseren/optimaliseren contractmanagement) hebben uitwerking gekregen in projecten, zoals circulair aanbesteden van afvalverwerking en duurzame mobiliteit.

In het kader van optimalisatie huisvesting zijn er gesprekken gevoerd met teammanagers over hun wensen en behoeften en gebruik van het gebouw. Op basis van deze inventarisatie en de aanvullende onderzoeken is een plan van aanpak met verbetermaatregelen gemaakt, dat grotendeels is uitgevoerd. Dit had met name betrekking op de verbetering van de akoestiek en het comfort. Nieuw vraagstuk dat is ontstaan is de groei van de formatie en de toename van het aantal medewerkers waardoor op piekdagen in een enkel domein tekort aan werkplekken is ontstaan. In 2020 wordt dit verder opgepakt.

DOWR PSA

Team PSA voert de personeels- en salarisadministratie van de DOWR-gemeenten uit en heeft Raalte als thuisbasis. In 2019 zijn vervolgstappen gezet om de banden met de P&O-teams te versterken en om te komen tot betere formatie- en bezettingsoverzichten. Per 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA) in werking getreden. Voor de ambtelijke organisatie geldt het private arbeidsrecht, net als voor de werknemers in het bedrijfsleven het geval is. In gezamenlijkheid met P&O van de drie gemeenten heeft het team DOWR PSA in 2019 de invoering van deze wet voorbereid.

DOWR Belastingen

Het team Belastingen heeft in 2019 bijna 230.000 aanslagregels opgelegd. Daarnaast is samen met team FA veel energie besteed aan de overgang naar een nieuw financieel systeem. Het project van m3 naar m2 verloopt voorspoedig. Deze operatie moet in 2022 gereed zijn en geldt voor alle 55.000 objecten in Deventer. Na de zomer van 2020 wordt ter voorbereiding op waarden met m2 een test uitgevoerd. In 2021 zal er definitief gewaardeerd gaan worden op basis van m2. Deze waarden worden in 2022 opgelegd.

DOWR Financiële administratie

Binnen de crediteurenadministratie is de focus voortdurend gericht op nog verdere verbetering van het percentage tijdig betaalde inkoopfacturen. Ook nu doen we het goed: 96,2% van de facturen zijn binnen 30 dagen betaald. In april 2019 is de wettelijke verplichting voor e-factureren van kracht geworden. Hiervoor zijn begin 2019 de laatste voorbereidingen getroffen. DOWR kan e-facturen ontvangen. In 2019 is gestart met het project om de applicaties van de teams Belastingen en Financiële Administratie 'as is' over te brengen naar de cloudomgeving van de softwareleverancier. De overgang is gepland in het 2e kwartaal 2020.

DOWR Inkoop

In 2019 hebben de drie inkoopadviseurs in totaal 55 onderhandse en 13 Europese aanbestedingen actief begeleid. Daarnaast zijn ze betrokken bij vele onderhandse inkooptrajecten en bij vragen over contractbeheer- en contractmanagement die in de organisatie spelen. In september is het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid vastgesteld en vervolgens geïmplementeerd.

De belangrijke thema's uit het inkoop- en aanbestedingsbeleid zoals integriteit, Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, innovatie, kansen voor lokale ondernemers en MKB krijgen in de inkooptrajecten veel aandacht.

Concernbrede aspecten

Deventer beweegt

Net als ieder andere organisatie dient een gemeente voortdurend alert te blijven op de (snelle) veranderingen in de samenleving. Steeds opnieuw moet zij zichzelf de vraag stellen of haar manier van werken nog aansluit op de wensen, eisen en vraagstukken van de gemeenschap die zij dient. De gemeenschap heeft geen boodschap aan hoe wij ons georganiseerd hebben in afdelingen of teams, maar vraagt ons om als één gemeente mee te werken aan oplossingen voor vele en uiteenlopende maatschappelijke vraagstukken.

Daarom zijn we in 2017 gestart met een andere inrichting van onze organisatie, zodat we flexibeler zijn en beter kunnen inspelen op veranderende vragen en werken vanuit één organisatie. Met regelmaat reflecteren we of de manier van werken nog passend is, dit doen we o.a. vanuit ons lopende managementprogramma. En indien nodig, passen we het aan. Zo is in 2019 besloten om elk programma een verantwoordelijke programmamanagers te geven om meer impact te hebben. En zijn we druk bezig ons goed voor te bereiden om de veranderingen in het sociaal domein en de komst van de omgevingswet die een andere rol en/of manier van werken vragen.

Leren en ontwikkelen

Er is in 2019 een stijgende lijn te zien in activiteiten die het leren en ontwikkelen van de organisatie en medewerkers ondersteunen, naast de verplichte her- en bijscholingen. Er is geïnvesteerd in de ontwikkeling van teams, van jonge talenten, in de voorbereiding van de Omgevingswet en in het versterken van het leiderschap in de organisatie. Ook heeft vakontwikkeling plaatsgevonden en is via de Deventer School geïnvesteerd in de ontwikkeling van soft skills.

Generatiepact

In 2019 hebben 23 medewerkers gebruik gemaakt van het generatiepact. In totaal (vanaf oktober 2015) maken 74 deelnemers gebruik van het generatiepact. Zij creëerden ruimte voor 13,6 FTE. Voor deze deelnemers aan het generatiepact zijn 28 jongere medewerkers ingestroomd en hebben 10 jongere medewerkers een urenuitbreiding gekregen. In totaal is er 26,37 FTE ingestroomd. Dit is hoger dan de uitstroom omdat in gevallen generatiepactbudget wordt gecombineerd met reguliere vacatureruimte. Sommige van deze jongeren zijn weer uitgestroomd. Desondanks zien we sinds 2016 een stijgende lijn in het percentage jongeren in de organisatie.

Doorontwikkeling sturen en beheersen

De gemeente ontwikkelt zich door, ook het gebied van sturing en beheersing van de organisatie. Wij bereiden de verplichte rechtmatigheidsverklaring voor die het college over het jaar 2021 voor het eerst moet afgeven en gebruiken 2020 als een proefjaar hiervoor. Daar eindigt het niet mee.

Wij kijken verder dan alleen sturen en beheersen en hebben een conceptueel kader gemaakt voor de doorgroei naar een veerkrachtige gemeente. In een aantal stadia zal de gemeente hier de komende jaren naartoe groeien. Zo zal de gemeente het komende jaar gebruiken dit kader in eerste concrete acties om te zetten om zo de eerste stap naar die veerkrachtigheid te zetten. De veerkrachtigheid gaat ook over het vermogen van de gemeente om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen en hiermee om te gaan. In het eerste stadium van deze ontwikkeling richten wij ons op de basis (deze moet op orde zijn), het versterken van risicogedreven werken en het versterken van het zelforganiserende en zelfcontrolerende vermogen. Dit maken wij onderdeel van ons handelen: samenwerken, communiceren, oplossen en vooruitkijken en plannen maken. Vanuit die basis zetten wij weer een volgende stap. Zoals gezegd is

dit een ontwikkeling van enkele jaren, waarvoor we in 2019 al enkele zaken in gang hebben gezet. Dit gebruiken we bij lopende initiatieven, beleidsprogramma's en projecten om een goede basis te leggen,

Informatieveiligheid

Onder informatieveiligheid verstaan we het uitvoeren van samenhangende maatregelen om de betrouwbaarheid van de informatievoorziening te waarborgen. Kernpunten daarbij zijn beschikbaarheid, integriteit (juistheid) en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens en andere informatie. Eind 2019 is gemeten hoe de gemeentelijke informatieveiligheid aansluit op de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten); inmiddels scoren we rond de 96%. De afgelopen jaren zien we wereldwijd een sterke toename in het aantal hackaanvallen en kritische kwetsbaarheden. Vanzelfsprekend blijven we als DOWR ook in 2020 de ontwikkelingen op dit gebied nauwgezet volgen, om onze informatievoorziening de beste bescherming te bieden in de strijd tegen cybercriminaliteit. Voor meer details verwijzen we graag naar de Jaarrapportage Informatieveiligheid DOWR 2019.

Privacy

Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat de gemeente en haar partners zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens. Met dat doel is in 2018 de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in volle werking getreden. Het meerjarenplan Grip op privacy voeren we uit om hier handen en voeten aan te geven. Daarbij zijn alle werkprocessen inmiddels in beeld gebracht en geïventariseerd qua privacyrisico's. Er is domeinspecifiek privacybeleid uitgewerkt, er zijn Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uitgevoerd en er zijn beheersmaatregelen genomen. Er is geïnvesteerd in het verbeteren van de privacyrechten van betrokkenen, het bewustzijn hierover en de kennis op het gebied van privacy en gegevensbescherming bij het management en bij de medewerkers. In 2020 zal deze ingezette lijn worden voortgezet.

Formatie(ontwikkeling) en bezetting

De formatie is in 2019 toegenomen met 31,18 fte. We zien de bezetting in 2019 stijgen met 35 fte (48 medewerkers). De belangrijkste oorzaak hiervan is het omzetten van inhuur (onder andere via payroll) naar vaste formatie, conform het beleid om te stoppen met payroll. Dit is het geval bij team Publiekscontacten en het BAD. Ook bij andere teams is langdurige inhuur omgezet in formatie. In totaal zijn in 2019 25 medewerkers, die voorheen werden ingehuurd, in dienst van de gemeente gekomen.

Daarnaast is de formatie bij meerdere teams uitgebreid door (landelijke) ontwikkelingen en uitbreiding van taken: bij Publiekscontacten (voor WMO taken), Beleid en Inkomensondersteuning (IO).

Het aantal boventalligen is in 2019 gedaald van 13 naar 5 medewerkers. Alle uitgestroomde boventalligen hebben binnen of buiten de gemeente ander werk gevonden.

In 2019 waren er 61 stagiaires en afstudeerders actief in de organisatie.

Loonsom

In de begroting 2019 is rekening gehouden met een loonstijging van 2,5%. Daarop is aan teams en programma's ook de meegegeven loonbijstelling gebaseerd.

In de derde kwartaalrapportage 2019 is de looncompensatie op basis van de berekende effecten van de afgesloten CAO en de stijging van sociale lasten eenmalig met -0,5% verlaagd tot 2%. In de meerjarenbegroting 2020-2024 is reeds rekening gehouden met de actuele CAO.

De loonkosten voor regulier ambtelijk personeel, begroot op €52,5 miljoen, is met circa €2,8 miljoen lager uitgekomen op €49,7 miljoen. Belangrijkste oorzaak hiervan is de gemiddelde vacatureruimte van circa 30 fte. Met een gemiddelde loonsom van circa €75 000 kan hiermee circa €2,25 miljoen worden verklaard. Overige verklaringen zijn kortingen door generatiepact, ziekte en ouderschapsverlof. Daarnaast heeft het verloop van ambtelijk personeel over het algemeen een verlagend effect op de loonsom. Vertrekkende medewerkers zitten veelal in de eindperiodiek van de loonschaal.

Formatie en bezetting

Jaar	Formatie op 31-12	Bezetting op 31-12	Vacatureruimte
2016	703,42	670,71	32,71
2017	697,22	667,55	29,67
2018	680,29	654,20	25,98
2019	711,47	689,74	21,73

Inhuur

(bedragen x €1.000)

Soort inhuur					Realisatie	Begroot
	2016	2017	2018	Q3 2019	2019	2019
Inhuur vaste formatie	1.928	1.204	1.685	1.770	1.703	1.500
Inhuur extra capaciteit	3.409	3.979	4.473	4.245	4.308	3.700
Inhuur specifieke deskundigheid	1.921	2.523	2.382	2.093	1.994	2.000
Totaal	7.258	7.706	8.540	8.108	8.005	7.200

De gerealiseerde inhuurkosten bedragen €8.005.000. In de derde kwartaalrapportage werd een inhuurbedrag van €8,1 miljoen verwacht. De realisatie is iets lager dan de prognose, doordat verwachte inhuurkosten deels doorschuiven naar 2020. Ook zijn er enkele administratieve correcties verwerkt van kosten die ten onrechte onder inhuur waren geboekt. De realisatie van inhuurkosten is hiermee €0,5 miljoen lager dan 2018. De daling ten opzichte van 2018 wordt onder meer verklaard doordat payroll-constructies zijn beëindigd en inhuurkrachten bij diverse teams (Publiekscontacten, BAD, IBL) in 2019 zijn vervangen door ambtelijke aanstellingen. Tegenover dalende inhuuruitgaven staat bij deze teams een stijging van formatie en loonsom. Hoogste inhuuruitgaven zijn er bij de teams Beleid en DOWR-i (elk circa €1,2 miljoen), OV en PRO (beide circa €1 miljoen). Veel inhuur betreft fysieke infrastructuur, bedrijvenpark A1, beschermd wonen, sociale wijkteams, energietransitie en ICT-projecten.

Ziekteverzuim

Het verzuimpercentage in 2019 bedroeg 5,42%. Dit is een stijging ten opzichte van 2018. De benchmark van 2019 is nog niet bekend, maar vergeleken met de benchmark van 2018 scoort dit verzuimpercentage nog wel onder het gemiddelde (5,6%) van gemeenten in dezelfde grootteklasse. De opbouw van het verzuim (de verhouding tussen kort, middel of lang verzuim) is vergelijkbaar met de benchmark en geeft dus geen bijzonderheden. Om het verzuimpercentage terug te dringen is de aanpak van langdurig verzuim het meest effectief. Vergeleken met vorig jaar zien we een stijging van verzuim die wordt veroorzaakt door persoonsfactoren in combinatie met wat het werk van medewerkers vraagt. De (snelle) veranderingen in het werk en de duurzame inzetbaarheid van medewerkers daarin heeft de aandacht van de directie en is dan ook een van de pijlers in de HR visie. De meldingsfrequentie (het aantal ziekmeldingen per jaar gedeeld door het totaal aantal medewerkers van de gemeente Deventer) is 1,0 en ligt onder de norm van 1,1.

Jaar	Ziekteverzuim in %	Meldingsfrequentie
2016	5,33%	0,98
2017	4,77%	0,84
2018	4,78%	1,03
2019	5,42%	1,00

Overhead en VpB

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Overhead	25.330	25.464	24.176

Volgens de BBV-regels wordt onder overhead verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door de definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Vanaf 2017 wordt aangegeven welk bedrag dit in de gemeente betreft.

Het voordelig verschil tussen begroting en rekening na budgetoverheveling is met name een gevolg van minder uitgaven bij de teams Facilitaire Zaken, DOWR-i, F&C en op overhead.

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Vennootschapsbelasting	0	0	0

De Wet modernisering Vpb-plicht Overheids ondernemingen is per 1 januari 2016 in werking getreden. Voor verschillende activiteiten (o.a. gebiedsontwikkeling, parkeren) hebben wij onderzocht of er sprake is van winstoogmerk en (dus) van het drijven van een onderneming. Dat is niet het geval, waardoor hier geen aanvullende financiële consequenties in de vorm van Vpb afdracht voor de gemeente Deventer aan verbonden zijn.

Doelen en prestaties

We hebben een solide bedrijfsvoering

Omschrijving We hebben een solide bedrijfsvoering: We zijn financieel robuust en hebben een toegankelijke en betrouwbare informatievoorziening. We werken met vitale professionals in een eigentijdse werkomgeving. Daarmee zijn we slagvaardig, betrouwbaar en transparant.

Toelichting

Prestatie We ontwikkelen de kwartaalrapportages door.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie We ontwikkelen het financieel systeem door.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)/circulair inkopen vaststellen en uitvoeren.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

Prestatie Invoeren e-facturering.

Toelichting

Begroot budget €

Gerealiseerd €

We werken digitaal		
Omschrijving	We werken digitaal: We werken aan onze informatiehuishouding, zodat we efficiënt en integraal kunnen werken. Medewerkers en externen hebben veilig en 24/7 toegang tot informatie. “Eenmalige uitvraag, meervoudig gebruik” maken we waar; we wegen daarbij onze publieke taak (AVG/Informatie Veiligheid (IV)). We ontwikkelen ons naar een datagedreven organisatie.	+
Toelichting		
Prestatie	We stellen de principes voor informatie-architectuur vast.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	We voeren pilots uit met datasturing rond ondermijning en de Omgevingswet.	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		
Prestatie	We voldoen voor 90% aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten).	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

We zijn wendbaar		
Omschrijving	We zijn wendbaar: We zijn een lerende organisatie; hebben inzicht in ons succes én falen. Medewerkers hebben eigen regie en verantwoordelijkheid op hun loopbaan en mobiliteit. Onze organisatie kenmerkt zich door diversiteit. Onze proces en ICT-inrichting kan snel aangepast worden op nieuwe taken. Daarvoor maken we gebruik van de huidige en toekomstige innovaties en technische mogelijkheden, zoals Common Ground.	+
Toelichting		
Prestatie	We doen pilots en experimenten volgens de landelijke Common Ground-beweging (data en applicatie los van elkaar).	+
Toelichting		
Begroot budget €	€300.000	
Gerealiseerd €		
Prestatie	We evalueren de pilot met anoniem solliciteren.	+
Toelichting		
Begroot budget €	€155.000	
Gerealiseerd €		
Prestatie	We werken bij klachten volgens de normen van "Prettig contact met de overheid".	+
Toelichting		
Begroot budget €		
Gerealiseerd €		

Beleidsindicatoren

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
2	Bestuur en ondersteuning	Bezetting	6,90	Fte per 1.000 inwoners	eigen gegevens
1	Bestuur en ondersteuning	Formatie	7,18	Fte per 1.000 inwonere	eigen gegevens
3	Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	642,32	Kosten per inwoner	eigen begroting
4	Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	13,66	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	eigen begroting
5	Bestuur en ondersteuning	Overhead kosten	7,61	% van totale lasten	eigen begroting

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	33.186	34.092	32.632	-1.460
Baten	7.877	8.065	7.966	-99
Voor resultaatbestemming	-25.309	-26.027	-24.666	1.360
Stortingen in reserves	887	1.640	1.604	-36
Puttingen uit reserves	836	2.014	1.437	-578
Na resultaatbestemming	-25.360	-25.652	-24.833	819

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Privacy Officer	37	37	0
Leren en Ontwikkelen	57	0	-57
Teamontwikkeling F&C	25	0	-25
Zaakgericht werken	31	0	-31
Eenmalige projecten ICT	527	465	-62
Informatieveiligheid	141	123	-18
Frictiekosten taakstelling	107	107	0
Totaal	924	731	-193

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	819
Saldo budgetoverheveling	-193
Saldo na budgetoverheveling	626

Toelichting saldo na budgetoverheveling (voordeel €626.000)

DOWR-i werkorganisatie (voordeel €148.000)

Voor de DOWR-I is het resultaat €228.000 positief. Voor de Gemeente Deventer betekent dit een voordeel van afgerond €148.000. Dit voordeel ten opzichte van de begroting is met name ontstaan doordat bepaalde licentiekosten deels of niet doorberekend zijn. Met deze update van licenties was in de begroting echter wel rekening gehouden. Daarnaast is er strak gestuurd op inhuur van personeel. Bij een aantal mensen is het contract niet verlengd of eerder gestopt. Deze kosten waren in eerste instantie wel meegenomen in de prognose bij de 3e kwartaalrapportage.

Finance & Control (voordeel €149.000)

Bij het team Finance & Control is in 2019 een voordeel te zien van €149.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door niet ingezette vacatureruimte. Door de wisseling van de teammanager is de doorontwikkeling van het team nog niet ingezet. Hieraan wordt in 2020 invulling gegeven. Om dit zorgvuldig te doen kost tijd. Bij de 3e kwartaalrapportage is hiervan al melding gedaan. De hoogte van de vrijval was toen nog niet exact bekend. In 2020 wordt duidelijk wat qua bezetting nodig is afgezet tegen de beschikbare formatie.

Overheadkosten (voordeel €190.000)

De overheadkosten op het programma Bedrijfsvoering zijn voor het merendeel gedekt uit de structureel beschikbare apparaatsbudgetten van programma's. Circa €2,5 miljoen van de overheadkosten moet gedekt worden door een opslag op uurtarieven voor eenmalige projecten. Doordat er in 2019 meer uren zijn gerealiseerd op deze projecten is er een voordeel van circa €190.000 op de dekking overheadkosten.

Facilitaire Zaken (voordeel €153.000)

Bij Facilitaire Zaken is er een voordeel van €153.000. Dit voordeel bestaat voor het grootste deel uit Biebquest (abonnementen gemeentebreed) en voordelen facilitaire kosten zoals kantoorartikelen, drukwerk, restauratieve voorzieningen en een deel op de loonsom.

Investerings

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershill
Uitgaven t.l.v. investeringen	984	2.298	1.692	-607
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	79	129	50
Saldo	-984	-2.219	-1.563	656

Toelichting

Het voordeel bij de investeringen wordt voor €500.000 veroorzaakt door ICT op met name de projecten Office 365, BAG Harmonisatie en GBA Harmonisatie. Daarnaast is er bij Firewall een voordeel te zien. Firewall is ondergebracht bij de aanbesteding van hardware. Het project Office 365 loopt door in 2020 en zal dan worden afgerond. In 2020 zal er een herprioritering van de investeringen plaatsvinden.

Naast ICT is er een voordeel (€156.000) bij Facilitaire zaken voor de inrichting stadsetalage, inrichting kelder en aanpassingen werkomgeving. Deze projecten zullen in 2020 worden uitgevoerd.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Arbeidsvoorwaardenregeling		Arbeidsvoorwaardenregeling
Beleidskader Informatieveiligheid DOWR 2017-2020	1,2 Mb	Beleidskader Informatieveiligheid DOWR 2017-2020
Beleidskader privacy en gegevensbescherming	0,6 Mb	Beleidskader privacy en gegevensbescherming
Geïntegreerd Uitvoeringsplan Informatieveiligheid 2017-2020	1,2 Mb	Geïntegreerd Uitvoeringsplan Informatieveiligheid 2017-2020
I-Visie DOWR 2018-2022	1,0 Mb	I-Visie DOWR 2018-2022

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegen over staat. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven in de diverse programma's. Daarnaast betreft het ook de raming onvoorzien en uitgaaf- en inkomstenstelposten die nog niet aan de diverse programma's zijn toegerekend.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- De opbrengsten van de lokale heffingen;
- De opbrengst uit deelnemingen (dividend);
- Financiering;
- Onvoorzien en stelposten.

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Lasten	11.935	5.532	5.901	369
Baten	228.888	233.908	234.974	1.067
Voor resultaatbestemming	216.953	228.376	229.073	697
Stortingen in reserves	4.205	11.985	18.073	6.088
Puttingen uit reserves	5.921	14.909	17.796	2.888
Na resultaatbestemming	218.669	231.300	228.796	-2.503

Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1.000)

Onderwerp	Lasten	Baten	Saldo
Generatiepact	97	0	-97
BTW Reintegratie	0	380	380
Totaal	97	380	283

Saldo na resultaatbestemming en budgetoverheveling

(bedragen x €1.000)

	Saldo
Saldo na resultaatbestemming	-2.503
Saldo budgetoverheveling	283
Saldo na budgetoverheveling	-2.220

Toelichting saldo na budgetoverheveling (nadeel €2.220.000)

Decembercirculaire 2019 Algemene uitkering (voordeel €681.000)

Op basis van de decembercirculaire 2019 Algemene uitkering is er een hogere opbrengst van €681.000.

Voorziening dubieuze debiteuren (nadeel €172.000)

De voorziening dubieuze debiteuren moet worden aangevuld met €172.000.

Storting in generieke weerstandsreserve (nadeel €3.240.000)

In 2019 is in het programma Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt een eenmalige dividenduitkering van KonnecteD een bedrag van €3.240.000 ontvangen. Deze uitkering was conform de vastgestelde heroverwegingen (raadsbesluit Voorjaarsnota 2019) geraamd in de begroting 2020. Het is echter al in 2019 ontvangen. Dit bedrag is daarom in overeenstemming met het bedoelde in 2019 gestort in de generieke weerstandsreserve. In de begroting 2020 wordt het dan weer geput. Per saldo is dit dus resultaat neutraal.

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	0	0	554	554
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	0	0	423	423
Saldo	0	0	-131	-131

Toelichting

Betreft de mutaties in de voorziening dubieuze debiteuren.

Dekkingsmiddelen

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Algemene uitkering	197.789	201.960	203.056
Lokale heffingen	26.478	26.640	26.627
Dividend	1.245	1.385	1.385
Saldo financieringsfunctie	882	723	654

Algemene uitkering

De algemene uitkering wordt ontvangen uit het gemeentefonds. Deze uitkering is voor een deel gekoppeld aan de uitgaven van het rijk. De verdeling van het geld naar gemeenten vindt plaats op basis van maatstaven.

Lokale heffingen

Hier wordt een beeld gegeven van de opbrengsten uit de lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is aan de opbrengsten. Het betreft de heffingen in onderstaande tabel.

Dit impliceert tevens dat de heffingen op het gebied van parkeren (gedeeltelijk), afvalstoffen- en rioolopbrengsten geen algemeen dekkingsmiddel zijn, maar expliciet worden aangewend voor uitgaven op betreffende terreinen. In de paragraaf lokale lasten wordt aandacht besteed aan o.a. lokale lastendruk, kwijtscheldingsbeleid e.d.

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Onroerend zaakbelastingen	25.974	26.110	26.086
Hondenbelastingen	300	300	290
Overige belastingen	206	232	251

Dividend

De opbrengst uit deelnemingen betreft o.a. de dividenduitkering van de Bank Nederlandse gemeenten.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is een begrip uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit begrip kan worden gedefinieerd als het saldo van:

1. de betaalde rente (last) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant en
2. de ontvangen rente (bate) over de uitzettingen. Onder uitzettingen kunnen worden verstaan deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen.

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening
Onvoorzien	-225	-25	0
Stelposten	-6.454	34	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-297	95	-406
Uitvoeringskosten lokale heffingen	-1.352	-1.192	-1.090
Calculatieverschillen kostenplaatsen	-1.113	-1.245	-1.152

Onvoorzien

Dit betreft de algemene raming voor onvoorzien. De bestedingen die ten laste van onvoorzien komen zijn verantwoord op de programma's waarop deze betrekking hebben. In bijlage 1 Onvoorzien bij de jaarrekening 2019 is inzichtelijk voor welke posten de begroting onvoorzien is aangewend.

Stelposten

Dit betreft diverse lasten en baten die niet direct aan programma's kunnen worden toegerekend.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De post 'overige algemene dekkingsmiddelen' bestaat met name uit de bespaarde rente op de reserve afkopen erfpacht.

Uitvoeringskosten lokale heffingen

Uitvoeringskosten lokale heffingen zijn de kosten voor het heffen en invorderen van de belastingen en heffingen. Dit zijn onder andere kosten van het gegevensbeheer, alle correspondentie en andere administratieve handelingen.

Calculatieverschillen kostenplaatsen

In een aantal kostenplaatsen wordt in de begroting een voorcalculatorisch tarief gehanteerd. De werkelijke kosten en opbrengsten kunnen hiervan afwijken. Dit komt tot uitdrukking in het calculatieverschil. Daarnaast bevat deze post nog budgetten die niet zijn toe te rekenen aan één

product.

Vennootschapsbelasting

De Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen is per 1 januari 2016 in werking getreden. Op basis van de wetgeving zijn de verschillende activiteiten van gemeente Deventer onderzocht of er sprake is van het drijven van een onderneming. Dat is tot op heden niet het geval. Voor de begroting betekent dit dat er geen financiële consequenties in de vorm van Vpb belastingafdracht zijn opgenomen.

Overhead

In de nieuwe BBV-regels is voorgeschreven wat onder de definitie overhead wordt verstaan.

De definitie luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door de definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden.

Met ingang van de begroting 2017 moet in het programmaplan worden aangegeven welk bedrag dit in de gemeente betreft.

Verbonden partijen

Circulus Berkel BV

BV Inname en verwijdering van huishoudelijk- en bedrijfsafval en stadsreiniging.

Enexis Holding NV

NV Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.
Met de deelneming heeft Deventer invloed op de dienstverlening en de tarieven, grip op de uitvoering van een publiek belang waaronder het faciliteren van de transitie naar duurzame energie.

Bank Nederlandse Gemeenten NV

NV BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. BNG levert financiële diensten, onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

Wadinko NV

NV Stimulering van gezonde bedrijvigheid (met name in de maakindustrie en zakelijke dienstverlening en logistiek) en daarmee de werkgelegenheid in werkgebied van de aandeelhouders. Wadinko participeert momenteel in twee Deventer bedrijven (op een totaal van 25 participaties).

Stichting administratiekantoor Dataland

ST Ondersteunen en faciliteren van gemeenten op het gebied van geo-, WOZ- en vastgoedinformatie, oftewel objectinformatie. De missie van Dataland BV is het realiseren van een landelijke voorziening, die leidt tot het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed- en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven.

Coöperatie Dimpact ua

Coöp Het inkopen van ict-oplossingen en het verwerven en delen van kennis.

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

NV Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteit Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V., tevens voor 50% eigenaar van EPZ, heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ("PBE"). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.

Doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Verkoop Vennootschap BV

BV Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE.

Daarnaast heeft Deventer in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van Verkoop vennootschap B.V.

Verkopende aandeelhouders hebben garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel ervan is overgedragen aan Verkoop Vennootschap BV. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in het General Escrow Fonds zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen. De functie van de BV is tweërlei: namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE en het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort.

Doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Vordering op Enexis BV

BV Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de Verkopende Aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de vordering €1,8 miljard. De vordering is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches.

Doe is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

CBL Vennootschap BV

BV Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE.

Daarnaast heeft Deventer in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van CBL Vennootschap B.V. Bij de verkoop van Essent is het Cross Border Lease Escrow Fonds ontstaan.

CBL Vennootschap B.V. (CBL = Cross Border Lease) is ontstaan na verkoop van Essent aan RWE. Zij vertegenwoordigt de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en fungeert als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. Wanneer na beëindiging van alle CBL's en de betaling uit het CBL Escrow Fonds nog geld overblijft in het CBL Escrow Fonds, wordt het resterende bedrag in de verhouding 50% - 50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.

Doel is het afwickelen van de verkoop van Essent aan RWE.

CSV Amsterdam BV

BV Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Deventer in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van CSV Amsterdam B.V. In 2008 zijn Essent en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON). Een eventuele schadevergoedingsvordering wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders die deze vordering gebundeld gaat ouden via de deelneming Claim Vennootschap B.V. Daarnaast hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland bij de verkoop van Attero. De CSV beheert de daartoe geopende Escrow-rekening.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd, zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:
rie doelstellingen: a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); c. het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag (€13,5 miljoen) dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

Doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Gerelateerde informatie

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Beleidsnota reserves en voorzieningen 2018	1,1 Mb	Beleidsnota reserves en voorzieningen 2018
Kadernota Verbonden partijen 2017	0,1 Mb	Kadernota Verbonden partijen 2017
Treasurystatuut 2017	0,6 Mb	Treasurystatuut 2017
Nota Rentebeleid 2013	0,6 Mb	Nota Rentebeleid 2013
Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2014	1,4 Mb	Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2014
Richtlijn Activeren en afschrijven 2013	1,8 Mb	Richtlijn Activeren en afschrijven 2013
Verlenen van garanties en geldleningen 2013	1,7 Mb	Verlenen van garanties en geldleningen 2013
Financiële verordening 2011	1,0 Mb	Financiële verordening 2011
Verordening onderzoeken doelmatig- en doeltreffendheid 2004	1,4 Mb	Verordening onderzoeken doelmatig- en doeltreffendheid 2004

Paragrafen

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering is ondergebracht bij het programma Bedrijfsvoering ([zie programma Bedrijfsvoering](#)).

Lokale heffingen

Inzicht

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (inclusief kwijtscheldingsbeleid), de lokale lastendruk en de geraamde inkomsten van de diverse heffingen. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de kostendekkendheid van de heffingen en de producten die samenhangen met de heffingen.

Ontwikkelingen en conclusies

Het uitgangspunt voor de overige belastingen en rechten was een stijging in 2019 met 2,50% ten opzichte van 2018.

Het aanpassen van de tarieven is bepaald als gemiddelde van de prijs- (+1,8%) en loonaanpassing (+3,15%).

Uitzondering hierop waren de tarieven voor parkeren, afvalstoffenheffing, rioolheffing en bouwleges.

Beleidsuitgangspunten

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- belastingen
- rechten.

Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat. De lokale belastingen zijn daarmee bijdragen in de algemene kosten van de gemeente en hebben een budgettaire functie. Doel ervan is om via de belastingen inkomsten te verwerven.

Rechten zijn heffingen voor het gebruik van bepaalde werken of inrichtingen van de overheid. Tegenover de heffing van de inwoners staat een tegenprestatie. Rechten zijn in feite bestemmingsheffingen.

Met betrekking tot de belastingen en rechten zijn de beleidsuitgangspunten verschillend.

Belastingen

Bij de belastingen staat de budgettaire functie voorop. De trendmatige stijging van de onroerende en roerende zaakbelastingen bedraagt op basis van eerdere besluiten in 2019 3%. Uitgangspunt is dat de gemiddelde waarde schommelingen worden geneutraliseerd in de tarieven (exclusief groei van het bestand).

Rechten

Door het karakter van de rechten als bestemmingsheffing is er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeente te leveren tegenprestatie. Beleidsuitgangspunt is om die reden de kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie c.q. het overheidsproduct. De kostendekkendheid bepaalt in principe het in rekening te brengen tarief.

Binnen strikte regels mag de meeropbrengst van de ene heffing echter worden gebruikt voor de dekking van andere kosten. Voorwaarden zijn dat we rekening houden met aspecten zoals het verbod op willekeur, het evenredigheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel, de gevolgen van de invoering van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en de Europese Dienstenrichtlijn. Dit is niet toegestaan als het gaat om de afvalstoffenheffing of de rioolheffing.

Het beleid is dat tarieven zoveel mogelijk kostendekkend zijn. In een aantal gevallen is dat structureel niet mogelijk. De infrastructurele kosten van bruggen en kades zijn bijvoorbeeld zo hoog dat het niet haalbaar is de kosten in zijn geheel te verhalen op de gebruikers van de haven. Ook voor de begraafplaatsen geldt dat de inkomsten de kosten niet geheel dekken. Voor overige leges geldt dat deze niet kostendekkend zijn. Weliswaar zijn er onderlinge verschillen in kostendekkendheid tussen de verschillende producten uit de legesverordening, maar bezien over de hele legesverordening is sprake van minder opbrengsten dan kosten.

Kwijtschelding

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Leidraad invordering. De hierin gestelde criteria zijn afgeleid van de regelgeving van het Rijk.

Kwijtschelding is onder andere mogelijk voor hondenbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

In 2019 is er voor €1.453.683 aan belastinggelden kwijtgescholden. Het gaat hierbij met name om afvalstoffen- en rioolheffing.

Per saldo een stijging van 2,4% ten opzichte van 2018.

(bedragen x €1)				
Belasting/heffing	Kwijtschelding 2018	Kwijtschelding 2019	Vershil	Vershil in %
Belastingen OZB	9.519	7.016	-2.503	-26,30%
Hondenbelasting	12.445	12.939	494	3,97%
Afvalstoffenheffing	780.673	806.599	25.926	3,32%
Rioolrecht	616.406	627.129	10.723	1,74%
Totaal	1.419.044	1.453.683	34.639	2,44%

Woonlasten

De tariefaanpassingen 2019 leiden voor wat betreft de belangrijkste tarieven tot het volgende beeld (uitgegaan is van een WOZ-waarde van €206.000. (Bron Waarderingskamer, jaar 2019. Peildatum 1-1-2018).

(bedragen x €1)

Belasting/heffing	Tarief/bedrag 2019
Afvalstoffenheffing ¹⁾	219,06
Rioolheffing huishoudens	172,20
Woonlasten gebruiker (sub-totaal)	391,26
OZB/RZB woningeigenaar	301,79
Woonlasten gebruiker/eigenaar (totaal)	693,05

¹⁾De afvalstoffenheffing is gebaseerd op het modeltarief voor de gemiddelde aanslag (6 aanbiedingen in 2019 en een 140 liter container voor de rest-fractie).

Specificatie belastingen

Belastingen zijn heffingen waar geen aanwijsbare tegenprestatie van de overheid tegenover staat. De lokale belastingen zijn daarmee bijdragen in de algemene kosten van de gemeente en hebben een budgettaire functie. Hieronder treft u de specificatie van de verschillende onderdelen aan.

Overzicht geraamde en werkelijke opbrengsten

(bedragen x €1)

Belasting	Tarief 2019	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Vershil in %
Onroerende zaakbelasting	<i>Woningen:</i>	26.110.185	26.093.253	-0,06%
	Eigenaren 0,1546%			
	<i>Niet woningen:</i>			
	Gebruikers: 0,3270%			
	Eigenaren: 0,4144%			
Roerende zaakbelasting	Tarieven conform onroerende zaakbelasting	9.270	8.357	-9,85%
Hondenbelasting	€47,04 per hond	308.577	303.301	-1,71%
Parkeerbelastingen inclusief naheffingen en Mulder-feiten	Diverse tarieven	4.739.960	4.909.603	3,58%
Precario inclusief marktgelden	Diverse tarieven	512.963	449.692	-12,33%
Toeristenbelasting	Diverse tarieven	129.654	190.446	46,89%

Onroerende- en roerende zaakbelasting

De OZB- en RZB-tarieven in 2018 hebben de volgende percentages van de WOZ waarde	Woningen	Niet-woningen
--	----------	---------------

Gebruikerstarief	nvt	0,3187%
Eigenarentarief	0,1465%	0,4018%

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
OZB-opbrengst	26.110.185	26.093.254	-16.931	-0,06%

(bedragen x €1)

Belasting	Begroot	Werkelijk 2019	Resultaat
OZB eigendom woning	14.123.396	13.966.485	-156.911
OZB eigendom cnw	6.935.331	7.266.594	331.263
OZB gebruik cnw	5.051.458	4.924.246	-127.212
Totaal	26.110.185	26.157.325	47.140

(bedragen x €1)

Belasting	Begroot	Incl.correctie oude jaren	Resultaat
OZB eigendom	14.123.396	13.964.917	-158.479
OZB eigendom cnw	6.935.331	7.232.843	297.512
OZB gebruik cnw	5.051.458	4.895.493	-155.965
Totaal	26.110.185	26.093.253	-16.932

Roerende zaakbelasting

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Vershil	Vershil in %
RZB-opbrengst	9.539	8.362	-1.177	-12,34%

De roerende zaakbelasting wordt vooral geheven van woonwagens en woonboten. Het tarief is gelijk aan het tarief van de OZB. De werkelijke opbrengst is iets lager dan begroot. De waardering van de roerende zaken verloopt via de landelijke taxatiewijzer. Zodoende is de waardering uniform.

Hondenbelasting

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Vershil	Vershil in %
Hondenbelasting	308.577	303.301	-5.276	-1,71%

In 2019 is een opbrengst geraamd van €308.577. Dit is met een werkelijk opbrengst van €303.301 nagenoeg gerealiseerd.

De hondenbelasting maakt onderdeel uit van de kwijtscheldingsregeling, op basis van ervaringen schelden we hiervan jaarlijks circa €13.000 kwijt.

Er is sprake van een bestand van ruim 6.200 honden. De gemeente controleert jaarlijks steekproefsgewijs het hondenbezit. Deze controle tezamen met de publicaties van de voorgenomen controles zorgt ieder jaar weer een kleine uitbreiding van het aantal geregistreerde honden.

Parkeerbelasting

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Vershil	Vershil in %
Parkeerbelasting	4.739.960	4.909.604	169.644	3,58%

De heffing van parkeerbelastingen bestaat uit twee onderdelen: de parkeeropbrengsten (vergunningen en betaald parkeren) en de parkeerovertradingen (foutparkeerders). Conform het Meerjarenperspectief Parkeren (vastgesteld september 2014) indexeren wij vanaf 2015 de parkeertarieven met het gemiddelde percentage voor lonen en prijzen.

Precario

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Vershil	Vershil in %
Precario inclusief marktgelden	512.963	449.692	-63.271	-12,33%
waarvan marktgelden	317.153	233.018	-84.135	-26,53%

Deze belastingen worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder of boven, voor openbaar gebruik bestemde, gemeentegrond, maar ook voor de vergunning voor ingebruikname van gemeentelijke gronden. Onder de precariobelasting vallen ook de marktgelden.

Toeristenbelasting

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Vershil	Vershil in %
Toeristenbelasting	129.654	190.446	60.792	46,89%

In de voorjaarsnota 2011 heeft de raad besloten de toeristenbelasting opnieuw te introduceren. De heffing maakt fondsvorming (binnenstad, cultuur, kunstregeling, evenementenbeleid) mogelijk.

Specificatie rechten

De opbouw van de legesverordening is als volgt:

- Titel 1, Algemene dienstverlening
- Titel 2, Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (Wabo);
- Titel 3, Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn.

Bij het opstellen van de legesverordening voor 2019 is de kostendekkendheid van de verschillende titels bepaald:

- Titel 1 van de legesverordening: 58%
- Titel 2 van de legesverordening: 98%
- Titel 3 van de legesverordening: 20%

Leges

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
Leges omgevingsvergunning bouw	2.941.246	3.165.093	223.847	7,61%

Met name de aantrekkelijke woningmarkt heeft er toe geleid dat wij meer omgevingsvergunningen hebben verleend dan aanvankelijk begroot.

(bedragen x €1)

Belasting	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
Overige leges	1.682.965	1.814.047	131.082	7,79%

Er zijn in 2019 meer reisdocumenten en rijbewijzen uitgegeven dan waar aanvankelijk vanuit was gegaan. Hierdoor is de werkelijke opbrengst hoger dan begroot.

Afvalstoffenheffing

(bedragen x €1)

Heffing	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
Afvalstoffenheffing	10.652.432	10.759.192	106.760	1,00%

(bedragen x €1)

Afvalstoffenheffing	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
Basisbedrag	7.208.118	7.272.319	64.201	0,89%
Rest-fractie	3.229.314	3.286.749	57.435	1,78%
Toeslag	215.000	200.124	-14.876	-6,92%
Totaal inclusief afronding	10.652.432	10.759.192	106.760	1,00%

Volume container	Rest-fractie		
	2019	2018	2017
240 liter	16,06	15,61	15,61
140 liter	9,37	9,11	9,11
50 liter	3,35	3,25	3,25

Uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is 100% dekking van de kosten. Meer of minder opbrengsten worden via de egalisatiereserve afval verrekend met de burger. Het afval wordt in de toenemende mate gezien als waardevolle grondstof. Het gescheiden inzamelen van de verschillende afvalstromen voor hergebruik is vanuit duurzaamheid een noodzaak. Diftar werpt nog steeds zijn vruchten af. We zien dat steeds meer inwoners heel bewust omgaan met hun afval.

Het basisbedrag is voor 2019 vastgesteld op €162,84 per perceel. Rekening houdend met het werkelijk aantal aanbiedingen is in 2019 €10.759.192 ontvangen aan afvalstoffenheffing. Dit is 1,00% hoger dan voorzien. Vast recht wordt betaald door elk huishouden in de gemeente.

Rioolheffing

(bedragen x €1)

Recht	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
Rioolheffing	8.087.671	8.168.636	80.965	1,00%
Rioolaansluitingen	100.000	88.373	-11.627	-11,63%

De werkelijke inkomsten uit de rioolheffing zijn in 2019 hoger dan het begrote bedrag. Het aantal nieuwe rioolaansluitingen is in 2019 iets achter gebleven bij de raming.

Havengelden

(bedragen x €1)

Recht	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
Haven- en opslagelden	274.828	264.819	-10.009	-3,64%

De opbrengsten van de sluispassages waren in 2019 iets lager dan geraamd. Onder andere vanwege de grote investeringen in de haveninfrastructuur en de daaruit voortvloeiende hoge kapitaallasten worden de totale lasten niet volledig gedekt door de baten. De genoemde uitgaven zijn verantwoord onder product 38, Civieltechnische kunstwerken. Opgemerkt wordt dat de liggelden voor woonboten in de opbrengsten zijn opgenomen.

Begraafplaatsen

(bedragen x €1)

Rechten	Geraamde opbrengst	Werkelijke opbrengst	Verschil	Verschil in %
Begraafrechten	140.823	109.661	-31.162	-22,13%

De werkelijke inkomsten zijn lager dan begroot. Er is sprake van een structurele tendens van meer cremen en minder begraven.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inzicht

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geven we een dwarsdoorsnede van de meerjarige uitgaven voor het uitvoeren van onderhoud die zijn opgenomen in de verschillende programma's en producten van dit jaarverslag. Deze uitgaven worden vanuit een vooraf vastgesteld beleid uitgevoerd. We hebben de uitgangspunten in deze paragraaf opgenomen.

Ontwikkelingen en conclusies

Openbare ruimte

Onderhoudskosten openbare ruimte zijn in 2019 circa €600.000 hoger dan de begroting, een afwijking kleiner dan 5%. Het kwaliteitsniveau waarop de openbare ruimte wordt onderhouden, is het minimum niveau over de hele breedte van de openbare ruimte, ook wel 'basiskwaliteitsniveau' genoemd. In 2016 is dit basiskwaliteitsniveau voor de diverse onderdelen van de openbare ruimte vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving. De output onderhoud inzake de openbare ruimte is in 2019 grotendeels volgens de verwachting gerealiseerd.

Gebouwen

Het groot onderhoud van gebouwen is in 2019 op totaalniveau nagenoeg conform de bijgestelde begroting uitgevoerd. Voor het Stadhuiskwartier waren de onderhoudskosten iets hoger, omdat de begroting is bepaald op een gemiddelde van 15 jaar. Het verschil wordt gestort in de reserve huisvesting gemeentelijk apparaat. Voor sportaccommodaties en gymzalen is in 2019 gestart met een onderzoek om deze gebouwen conform de systematiek van de kadernota onder te brengen in het beheerplan groot onderhoud gebouwen. In 2019 zijn met name onderhoudswerkzaamheden aan het Burgerweeshuis en Lange Zandstraat uitgevoerd. Ook zijn voor diverse culturele panden voorbereidende groot onderhoudswerkzaamheden verricht.

Algemeen

De gemeente Deventer heeft in 2019 vanuit haar verschillende programma's diverse prestaties en ambities gerealiseerd waarbij kapitaalgoederen zijn ingezet. Straten, wegen, bruggen en pleinen zijn onontbeerlijk voor de economische ontwikkeling van Deventer en straatverlichting en de inrichting en onderhoud van het openbaar groen leveren een belangrijke bijdrage aan de (veiligheids)beleving. Allemaal voorbeelden van kapitaalgoederen die van groot belang zijn bij het realiseren van de prestaties en ambities.

Vanuit de zorg voor een structureel goed, veilig, efficiënt, duurzaam en milieubewust leef-, werk-, woon- en verblijfmilieu voor de burger investeren we jaarlijks veel geld in het onderhoud van kapitaalgoederen. Met beheer en onderhoud zorgen we ervoor dat de verschillende kapitaalgoederen hun geplande levensduur halen en er geen kapitaalsvernietiging plaatsvindt.

In de begroting 2019 is het operationele en financiële beleidskader weergegeven voor het onderhoud en beheer van de kapitaalgoederen. Deze paragraaf geeft inzicht in de realisatie van het beleid en de daaruit voortgevloeide financiële consequenties over het jaar 2019.

Openbare ruimte

Hieronder treft u nadere informatie omtrent (het onderhoud van) de gemeentelijke openbare ruimte.

Beleidsrealisatie

De kwaliteit van de openbare ruimte heeft in Deventer veel aandacht van de burgers en het bestuur, omdat dit belangrijk is voor de leefbaarheid en de (veiligheids)beleving van de gebruikers. Het reguliere klein onderhoud vindt, conform de Visie Leefomgeving, plaats op basis van een basiskwaliteitsniveau ('minimum niveau').

Deventer baseert de basiskwaliteit op 4 criteria:

1. Minimale technische of wettelijke eisen: De belangrijkste wettelijke verplichting van gemeenten is de zorgplicht. We moeten zorgen dat de openbare ruimte veilig en bruikbaar is. De aansprakelijkheid hiervoor ligt vast in het Burgerlijk Wetboek (artikel 6:174). De algemene zorgplicht is soms uitgewerkt in specifieke wetten of jurisprudentie (bijvoorbeeld rondom verkeersveiligheid en richtlijnen van het landelijk kennisplatform voor infrastructuur, verkeer, vervoer en openbare ruimte, het CROW). Daarnaast gelden wettelijke eisen voor enkele specifieke onderdelen van de openbare ruimte.
2. Kapitaalvernietigingsniveau: Daalt het onderhoud onder dit niveau, dan wordt de levensduur korter dan kostentechnisch wenselijk is.
3. Leefbaarheid: Dit niveau wordt niet bepaald door wettelijke eisen en/of kapitaalvernietiging, maar door wat nog maatschappelijk zinvol is.
4. Functionaliteit: Voorkomen moet worden dat het onderhoudsniveau zo laag wordt dat de openbare ruimte niet meer functioneert zoals die bedoeld is.

De beschikbare middelen zijn net voldoende om de openbare ruimte te onderhouden op dit basisniveau. Het basiskwaliteitsniveau dat de gemeente minimaal wil bereiken is in 2016 vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving.

Uit de monitoring door de verbonden partijen blijkt dat in 2019 op vrijwel alle aspecten het basisniveau gehaald is. Uitzondering vormt de onkruidbestrijding op verhardingen. Ondanks de extra inzet van middelen blijkt het niet mogelijk de basiskwaliteit te halen. Dit probleem is reeds gesignaleerd in de 3e kwartaalrapportage 2019.

Deventer monitort twee-jaarlijks de beleving van de inwoners van de leefomgeving door middel van het bewonersonderzoek. Dit onderzoek is voor het laatst in 2019 uitgevoerd. Ten tijde van het opstellen van deze paragraaf waren de gegevens van 2019 nog niet bekend. In 2017 bleek de leefbaarheid, de objectieve en subjectieve kwaliteit (aanzien en aantrekkelijkheid) van de openbare leef-, werk-, woon- en verblijfsomgeving zijn licht gestegen ten opzichte van voorgaande jaren.

De programmering van het groot onderhoud en de vervangingsopgave vindt plaats aan de hand van het meerjarenonderhoudsprogramma (MJOP). In 2019 is het geplande onderhoud van het MJOP-MIND 2019-2022 voor een groot deel uitgevoerd. Bij de programmering van het MJOP maken we meer en meer gebruik van Geo-data. Door deze te combineren met andere opgaves wordt het steeds beter mogelijk deze opgaves op elkaar af te stemmen. In de komende versies van het MJOP-MIND zullen hier nog meer stappen in gezet worden in relatie tot de energietransitie en de plannen van de corporaties.

Op basis van een nadere financiële analyse, vastgelegd in het uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving, zijn er drie beheergroepen waarvoor de vervangingsopgave in de toekomst een aandachtspunt is. De werkelijke vervangingsopgave is kleiner dan de theoretisch berekende opgave. Daarom hanteren we per beheergroep de volgende strategie:

- Vervanging asfaltwegen: financiële ruimte wordt verkregen door de verwachte afname van de benodigde extra onderhoudsmiddelen, als gevolg van de (afnemende) groei van de gemeente op langere termijn (na 2020), versus het structurele bedrag van €200.000 dat hiervoor elk jaar begroot staat. Jaarlijks zal op basis van de voorjaarsnota worden voorgesteld om dit verschil niet te laten terugvloeien naar de algemene middelen, maar te oormerken als vervangingsbudget.
- Vervanging structuur groen: de basisstrategie is om bij groen de levensduur te verlengen door ook bij functieverlies te blijven inzetten op klein en regulier onderhoud. Bij dreigend onveilige situaties stellen we de raad voor om exploitatiebudget te activeren. Om het effect op het regulier onderhoud te beperken, kiezen we bij vervanging zonder aanvullende dekking voor een laagwaardiger kapitaalgoed.
- Vervanging civieltechnische kunstwerken: in theorie kent deze beheergroep de grootste vervangingsopgave. Echter; de theoretische restlevensduren zijn nog enkele tientallen jaren, zodat dit probleem pas over lange tijd speelt. Daarom worden deze risico's vooralsnog geaccepteerd. Het is namelijk onzeker welk bedrag echt nodig is: technologische ontwikkelingen en maatschappelijke veranderingen zullen het werkelijke financieringsvraagstuk voor deze onderdelen bepalen.

Uit de verschillende staten van onderhoud komt per deelgebied in de openbare ruimte het volgende beeld van gerealiseerd beleid naar voren:

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Straten, wegen en pleinen

Langs de Oerdijk is tussen Schalkhaar en Lettele het laatste deel van het fietspad omgevormd naar beton. Er is gestart met de planvorming voor de omvorming van de fietspaden langs de Margijnenenk, Overstichtlaan en Lebuïnuslaan naar asfalt.

De gebieds- en buurtgerichte aanpak richtte zich het afgelopen jaar op de aanpalende gebieden van de herstructureringswijken Keizerslanden en Rivierenwijk. Er is gestart met de planvorming voor de buurten Tjoenermarke en de Draaiomsbuurt (beide in Diepenveen).

Op het Werklustplein zijn in samenwerking met de bewoners werkzaamheden uitgevoerd en op de Brink zijn de nodige boomkransen opgeknapt.

Er is groot onderhoud uitgevoerd aan een 11-tal asfaltwegen. Het gaat om de Alphons Diepenbrocklaan, de Bontekoelaan, de Croddendijk, de Hanninksdijk, de Kolkmanweg, de Kranssteeg, de Looweg, de Molenveldsweg, de Oostriklaan, Batenburg - Kannenburg, de Van Oldenielstraat en de Holterweg.

Het Wezenland en het laatste stuk van de Hanzeweg zijn gereconstueerd. De reconstructies van de Brinkgreverweg, de Ceintuurbaan en de Oosterwechelsweg zijn afgerond. Daarnaast is een deel van de Butersdijk omgevormd naar een verharding van betonklinkers.

Straatreiniging

Zie de opmerking over de onkruidbestrijding op verhardingen hierboven.

Openbare verlichting

In 2019 is het onderhoud van de openbare verlichting uitgevoerd volgens de overeenkomst met de aannemer. Deze overeenkomst is erop gericht dat altijd minimaal 98% van de verlichting brandt. In het afgelopen jaar is het groot vervangingsonderhoud aan de verlichting volgens de eerste jaarschijf van het MJOP 2019-2022 grotendeels uitgevoerd. In het oog springende projecten zijn het vervangen van de grondspots rond de Waag en het vervangen van de bandverlichting in het Parkviaduct Amstellaan. Er is een start gemaakt met de planvorming voor de Smidsgang en de Zandpoort. Uitvoering van deze beide projecten is voorzien in 2020.

Verkeerstechniek

Binnen de dit onderdeel is de ontwikkeling van ITS verder doorgezet op onze hoofdinfrastructuur. De verwachting is dat in de loop van 2020 alle VRI's binnen de gemeente voorzien zijn van zogenaamde intelligente bedieningsystemen waardoor de doorstroming van het verkeer verder geoptimaliseerd kan worden. Civieltechnische kunstwerken en havengebonden constructies

In 2019 is regulier onderhoud uitgevoerd aan de kleine civiele bruggen en kunstwerken. Hierbij is het uitgangspunt: voldoen aan de minimale ondergrens (veiligheid en bouwbesluit). Er is gestart met de voorbereiding van groot onderhoud aan de Gorsselsewegbrug in Bathmen. Het dek van deze brug zal in 2020 in samenwerking met Waterschap Rijn en IJssel worden vervangen in combinatie met werkzaamheden aan de onderliggende stuw van het waterschap.

Taakveld 2.4 Economische havens en Waterwegen

Het beheerplan voor de haven is nagenoeg afgerond. Daarnaast is de voorbereiding voor de realisatie van een containerterminal en een nieuwe aanmeervoorziening in de 5e havenarm (voorheen dode havenarm) opgepakt. Realisatie wacht op vergunningprocedures en de afronding van de onderhandelingen met BCTN. In 2019 is een start gemaakt met het opstellen van een havenbeheersverordening en een nieuwe opzet van de haventariefstructuur. Gestuurd wordt op invoeren van de nieuwe verordeningen per 2021. Er wordt hieromtrent afgestemd met de havens van Twente en Zwolle in het samenwerkingsverband POLO (Port Of Logistics Overijssel).

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Groen, natuur en recreatie

Het klein onderhoud is volgens het afgesproken CROW-kwaliteitsniveau uitgevoerd door HGB, conform de daartoe geldende Dienstverleningsovereenkomst en het bijbehorend bestek. Het reguliere onderhoud aan onze (Rijksmonumentale) stadsparken is hiervan onderdeel.

Het grootste deel van het groot onderhoudsbudget is besteed aan laanboomverjongingsprojecten. Projecten Avergoorsedijk, Herman Boerhavelaan en de Oerdijk zijn in 2019 afgerond. De stormschades zijn nagenoeg hersteld.

Openbare speelgelegenheden

Ook in 2019 is voortgang geboekt met de realisatie van de taakstelling uit Samen Ruimte Geven. Volgens planning (MJOP) is een deel van de gemeentelijk speeltoestellen vervangen door speelaanleidingen die goedkoper in beheer zijn. Stichting Tevreden heeft, conform afspraken in 2015, in 2019 het onderhoud uitgevoerd aan de door hen overgenomen speelplekken. De speelplekken zijn in 2019 onderhouden conform het Attractiebesluit.

Taakveld 7.2 Riolering

In 2019 is op enkele plekken groot onderhoud, waaronder vervanging, aan riolering en waterbeheervoorzieningen uitgevoerd conform het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) 2015-2020. Er is met name aansluiting gevonden bij de groot onderhoudsopgave aan de diverse wegen zoals de Hanzeweg, de Ceintuurbaan en de Brinkgreverweg. Diverse pompen in de rioolgemalen zijn vervangen.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Het reguliere onderhoud aan de gemeentelijke begraafplaatsen is in 2019 volgens het basiskwaliteitsniveau uitgevoerd door Het Groenbedrijf en de Stichting Oude begraafplaatsen Deventer (SOBD). Er is geen groot regulier onderhoudsbudget voor de gemeentelijke begraafplaatsen. Vanaf 2015 is er sprake van een inhaalslag op de gesloten begraafplaats aan de Diepenveenseweg (Rijksmonument), met subsidie van het Rijk. Deze werkzaamheden worden, mede gelet op de subsidievoorwaarden, uitgevoerd over een periode van 4 jaar.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties (velden)

Het groot onderhoud aan buitensportaccommodaties heeft conform de programmering plaatsgevonden. Aan de sportveldenlaan (Zandweerd) is een defecte waterpomp vervangen, waardoor de kosten hoger zijn uitgevallen.

Financiële verantwoording

Onderhoudslasten openbare ruimte per categorie	Taakveld	Begroting na wijziging (bedragen x€1.000)	Realisatie (bedragen x €1.000)	Vershil
Verkeer en vervoer	2.1	15.147	15.589	442
Straten, wegen en pleinen		8.482	8.840	358
Straatreiniging		3.181	3.711	530
Openbare verlichting		1.194	1.064	-130
Verkeerstechniek		982	909	-73
Civiltechnische kunstwerken		1.308	1.065	-243

Economische havens en waterwegen	2.4	367	343	-24
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.7	8.846	8.871	25
Groen, natuur en recreatie	.	8.177	8.229	52
Overige (o.a. speelgelegenheden)		669	642	-27
Riolering	7.2	6.863	6.933	70
Begraafplaatsen en crematoria	7.5	302	334	32
Sportaccommodaties (velden)	5.2	38	70	32
Totaal		31.563	32.140	577

De gerealiseerde kosten voor (regulier) onderhoud in de openbare ruimte vertonen in 2019 geen grote afwijkingen (<5%) ten opzichte van de begroting. In totaal is circa €600.000 meer uitgegeven dan begroot, met name op de categorieën straten, wegen en pleinen en straatreiniging.

Gebouwen

Hieronder treft u informatie aan omtrent (het onderhoud van) de gemeentelijke gebouwen.

Beleidsrealisatie

In de kadernota Vastgoed (vaststelling B&W 2012, Raad 2015) is vastgesteld dat de gemeente Deventer het in eigendom hebben en beheren van vastgoed geen kerntaak vindt (we hebben geen vastgoed, tenzij...). De gemeente heeft alleen vastgoed als de inzet daarvan noodzakelijk is voor de realisatie van het betreffende gemeentelijke programmadoel.

In 2018 hebben wij het Beheerplan Groot Onderhoud Vastgoed 2018 – 2021 opgesteld. In eerste instantie is daarbij uitgegaan van ca. 50 panden die wij als kernbezit aanmerken onderhouden wij conform dit beheerplan. Aan dit beheerplan ligt in de loop van 2020 voor het overgrote deel van de panden een recent MJOP ten grondslag. De nieuwe huurovereenkomsten worden zoveel mogelijk gebaseerd op de ROZ-modellen. Van oudsher zijn er diverse overeenkomsten waarin bepaalde verplichtingen bij de gemeente komen in plaats van de huurder. Het omgekeerde bestaat echter ook, daar is de huurder ook verantwoordelijk voor het groot onderhoud. Als verhuurder zijn wij voor het merendeel van onze vastgoedportefeuille enkel verantwoordelijk voor het groot / planmatig onderhoud. Onderhoud aan de panden wordt uitgevoerd volgens MJOP (NEN2767). Ons kernbezit onderhouden wij gemiddeld op conditiescore 3, met uitzondering van de functies en installaties die in het kader van veiligheid een betere conditie vereisen. De monumentale panden onderhouden we op niveau 2, waarbij we ook gebruik maken van de Subsidie Instandhouding Monumenten (rijkssubsidie). Voor panden opgenomen in een gebiedsontwikkeling hanteren wij een gemiddeld conditieniveau 4, waarbij de ondergrens de veiligheid en bruikbaarheid is.

De samenstelling van onze vastgoedportefeuille is voortdurend aan verandering onderhevig. Zo houden wij bij het uitvoeren van onderhoud rekening met eventuele sloop of verkoop van panden. Voor deze panden passen wij maatwerk toe. Het slechts in beperkte vorm kunnen uitvoeren van het totaal benodigde onderhoud vormt daarmee een (financieel)risico voor het bezit. Voorwaarde is dat de veiligheid en de wettelijke eisen daarbij worden gerespecteerd, waarmee het gebruik veilig blijft. Het risico op waardevermindering is reëel. Hier tegenover staan de veelal fors lagere boekwaarden ten opzichte van de verkoop- / marktwaarde.

Voor het verduurzamen van de kernportefeuille zijn wij naar aanleiding van een motie in 2019 gestart met een plan van aanpak. Dit wordt in 2020 verder uitgewerkt en voorgelegd aan de raad.

Gemeentelijke huisvesting

Het technisch beheer en onderhoud voor de huisvesting van medewerkers van de gemeente en de bijbehorende cultuurhistorische gebouwen die de gemeente daartoe in bezit heeft, vallen onder verantwoordelijkheid van team FZ, waarbij de werkzaamheden worden uitgevoerd door een externe partner, te weten de BAM op basis van het destijds gesloten “build en maintain” contract voor een periode van 15 jaar. In de begroting is het gemiddelde onderhoudsbudget over deze periode opgenomen.

Huisvesting buurtwerk, kind- en jeugdbeleid, maatschappelijke opvang, brandweer, culturele huisvesting en sportaccommodaties

Aan deze gebouwen wordt sober en doelmatig onderhoud gepleegd. Dat is vastgelegd in de meerjaren onderhoudsplannen (MJOP). Dit betekent dat de gebouwen in acceptabele staat worden gehouden, veilig zijn en storingsvrij kunnen worden gebruikt. De uitvoering van het groot onderhoud is in 2019 deels volgens planning uitgevoerd op basis van MJOP's die zijn opgesteld op basis van de methodiek NEN 2676. Voor sportaccommodaties is in 2019 een onderzoek gestart om deze panden conform de systematiek van de kadernota op te nemen in het beheerplan. Dit wordt in 2020 afgerond.

Onderwijshuisvesting

Per 1 januari 2015 is de gemeente niet langer verantwoordelijk voor het onderhoud aan de schoolgebouwen. Het rijk maakt de gelden rechtstreeks over aan de schoolbesturen. Wel onderhouden wij een aantal gymzalen en peuterspeelruimtes. Deze vallen onder huisvesting kind- en jeugdbeleid. Net als voor de sportaccommodaties is ook voor deze gebouwen in 2019 een onderzoek gestart om deze panden conform de systematiek van de kadernota op te nemen in het beheerplan. Dit wordt in 2020 afgerond.

Overige gebouwen voor derden

De gemeente heeft gebouwen in bezit voor andere partijen in de gemeente. Het merendeel van deze panden is verhuurd vanuit taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden. De gemeente is als eigenaar en verhuurder verantwoordelijk voor het onderhoud van de panden. Eigendom van deze panden sluit niet altijd aan bij de Kadernota. Daarom worden mogelijkheden voor verkoop onderzocht en is het kwaliteitsniveau voor het onderhoud vastgesteld op minimaal instandhouding.

Financiële verantwoording

Voor de panden die wij in het beheerplan als kernbezit hebben aangemerkt, hebben wij een reserve groot onderhoud. In 2019 hebben wij per saldo €460.003 geput uit de reserve ten behoeve van groot onderhoudswerkzaamheden. Het structureel beschikbare onderhoudsbudget van €566.399 is gestort. Daarnaast is ook het restantbudget voor duurzaamheidsinvesteringen van €165.000 vanuit de reserve huisvesting gemeentelijk apparaat gestort in de reserve groot onderhoud. Per saldo is de stand van de reserve groot onderhoud per 31-12-2019 €3.306.955 is.

Voor gebouwgebonden kosten (waaronder groot onderhoud) voor de huisvesting van het gemeentelijk apparaat is een aparte reserve beschikbaar, waarvan per 31-12-2019 de stand €796.673 is.

Onderhoudslasten gebouwen per categorie	Programma	Taakveld	Begroting na wijziging (bedragen x €1.000)	Realisatie (bedragen x €1.000)	Verschil	% sober	% basis
Culturele huisvesting	Economie, kunst en cultuur	5.3/5.4/5.5	345	327	-18		100%
Gemeentelijke huisvesting	Bedrijfsvoering	8.3	482	538	56	100%	
Sportaccommodaties	Meedoen	5.2	96	23	-73	100%	
Huisvesting kind- en jeugdbeleid	Jeugd en onderwijs	4.2/4.3	230	251	21	100%	
Huisvesting buurtwerk	Meedoen	6.1	61	80	19	100%	
Maatschappelijke opvang	Meedoen	6.81	8	15	7	100%	
Brandweer	Openbare orde en Veiligheid	1.2	0	0	0	100%	
Overig	Diverse	0.3/2.4/5.7/7.5	0	0	0	100%	
Totaal			1.222	1.234	12		

Culturele huisvesting

In 2019 zijn met name aan het Burgerweeshuis onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Daarnaast zijn aan de Bergkerk, Bolwerksmolen en -woning (voorbereidende) onderhoudswerkzaamheden verricht.

Gemeentelijke huisvesting

Het verschil in begroot en gerealiseerd groot onderhoud van de gemeentelijke huisvesting (Stadhuiskwartier) wordt veroorzaakt doordat het begrote bedrag een gemiddelde is van de totaal te verwachten lasten over een periode van 15 jaar. De eerste jaren na oplevering van het Stadhuiskwartier zijn de onderhoudslasten lager. Het verschil wordt gestort in de reserve huisvesting en gereserveerd voor hogere lasten in latere jaren.

Sportaccommodaties

In afwachting van onderzoek naar het opnemen van deze gebouwen in het beheerplan, zijn diverse onderhoudswerkzaamheden uitgesteld. Daarom is minder onderhoud uitgevoerd dan begroot.

Weerstandvermogen en risicomanagement

Inzicht

Weerstandvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

In de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing laten we zien hoe het weerstandsvermogen is samengesteld en hoe het tot stand komt. Het geeft antwoord op de vraag: hoe goed kan de gemeente tegen een stootje?

Ontwikkelingen en conclusies

De paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de beleidsnota Risicomanagement en Weerstandvermogen – geactualiseerde beleidsnota 2015 en de beleidsnota reserves en voorzieningen (2018).

Weerstandvermogen

Ratio weerstandsvermogen = €16.826.000 / €16.600.000 = 1,02.

De totale omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit (teller) is €16.826.000. De beschikbare weerstandscapaciteit is daarmee hoger dan de capaciteit opgenomen in de meerjarenbegroting 2020-2023.

De totale omvang van de benodigde weerstandscapaciteit (noemer) is €16.600.000. Ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020-2023 is dit een fractie €40.000 hoger. Dit wordt veroorzaakt door, per saldo een hoger risico in de grondexploitaties (zie paragraaf grondbeleid), een geringe daling van het risico in het sociaal domein (zie programma Meedoen) en een nieuw risico in het programma cultuur en economie (lening Mimik).

Conform de beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen houden we, naast de geïventariseerde risico's rekening met een extra buffer voor onverwachte financiële tegenvallers. Deze zogenaamde minimumnorm biedt een soort veiligheidsmarge.

Voor het bepalen van de minimumnorm wordt de 'artikel 12-norm' van de Financiële verhoudingswet (Fvw) gehanteerd (zie artikel 23, lid 1 – Fvw). Hierin wordt uitgegaan van 2% van de algemene uitkering uit het gemeentefonds aan de gemeente en 2% van de OZB capaciteit.

Doordat ten opzichte van de vorige bepaling van de ratio weerstandsvermogen de omvang van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) fractioneel is toegenomen bij een stijgende buffer (beschikbare weerstandscapaciteit), is de uitkomst van de weerstandsratio aanzienlijk verbeterd (ratio was 0,97).

Relevante aspecten

- 57 risico's komen in aanmerking voor het aanhouden van weerstandsvermogen.
- 17 van deze risico's hebben een risicoscore ≥ 9 .
- Er zijn geen risico's (negatief gevolg) waarop gerelateerde kansen (positief gevolg) in mindering zijn gebracht.

Conclusies

De uitkomst van de ratio weerstandsvermogen is 1,02. In de meerjarenbegroting 2020-2023 was de uitkomst 0,97. Conform het bestuursakkoord beschikken we over voldoende weerstandsvermogen wanneer de uitkomst van de ratio minimaal 1 is. Volgens de uitgangspunten in de beleidsnota reserves en voorzieningen wordt het overschot (dit is het bedrag dat voor een hogere uitkomst van de ratio 1 zorgt) toegevoegd aan de generieke weerstandsreserve.

De gemeente beschikt met deze uitkomst op dit moment over voldoende weerstandsvermogen om de belangrijkste financiële risico's volledig op te vangen. Ondanks de economische groei zijn er voor gemeente Deventer voldoende onzekerheden (o.a. gevolgen van rijksbeleid en de economische ontwikkelingen) die het noodzakelijk maken om de financiële risico's continue en nauwlettend te volgen. Waar mogelijk worden extra beheersmaatregelen genomen. In de voorjaarsnota 2020 wordt de ratio weerstandsvermogen opnieuw bepaald.

Weerstandsvermogen

Hoe goed kan de gemeente tegen een stootje?

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Deventer maakt onderscheid tussen specifiek weerstandsvermogen en generiek weerstandsvermogen. Het specifieke weerstandsvermogen is gebaseerd op de specifiek gekwantificeerde risico's. Bekende voorbeelden zijn de risico's met betrekking tot de grondexploitatie en bijstandsuitkeringen. Daarnaast loopt Deventer risico's als gevolg van economische vooruitzichten en politieke- en bestuurlijke besluitvorming. Voorbeelden daarvan zijn de algemene uitkering (gemeentefonds), verkoop van gronden en panden, de verbonden partijen, de garantstellingen en de nog te implementeren lopende heroverwegingen. Om te bepalen of Deventer beschikt over voldoende weerstandsvermogen wordt drie keer per jaar in het kader van de planning & control cyclus de ratio weerstandsvermogen bepaald.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, te dekken. Voor Deventer zijn dit de specifieke reserve¹, de onbenutte (flexibele) begrotingsruimte, de onbenutte investeringsruimte, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Samenstelling beschikbare weerstandscapaciteit

(bedragen x €1.000)

Element	Onderdeel	Waarde 2019	Begroting 2020
Specifieke weerstandsreserve		14.801	14.263
Onbenutte begrotingsruimte	Post onvoorzien	225	231
	Stelpost structurele autonome ontwikkelingen	650	650
	Stelpost accres algemene uitkering (gemeentefonds)	1.150	850
Onbenutte investeringsruimte		-	-
Onbenutte belastingcapaciteit		-	-
Stille reserves		p.m.	p.m.
Saldo weerstandscapaciteit 2019		16.826	15.994

Specifieke weerstandsreserve

Ten opzichte van de vorige weerstandsparagraaf (meerjarenbegroting 2020-2023) is het saldo van de specifieke weerstandsreserve toegenomen met circa €0,54 miljoen.

Onbenutte (flexibele) begrotingsruimte

De onbenutte (flexibele) begrotingsruimte bestaat in Deventer uit de posten onvoorzien, de stelpost autonome ontwikkelingen en de stelpost accres algemene uitkering (gemeentefonds).

Onbenutte investeringsruimte, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves

Er is geen vrije investeringsruimte beschikbaar en ook de belastingcapaciteit wordt volledig benut (kostendekkend). Deventer kent een aantal stille reserves ([zie paragraaf Grondbeleid](#)). De betreffende objecten zijn niet binnen 1 jaar te verkopen zonder een negatief effect op het bedrijfsproces. Dit betekent dat de waarde niet wordt meegenomen bij de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit

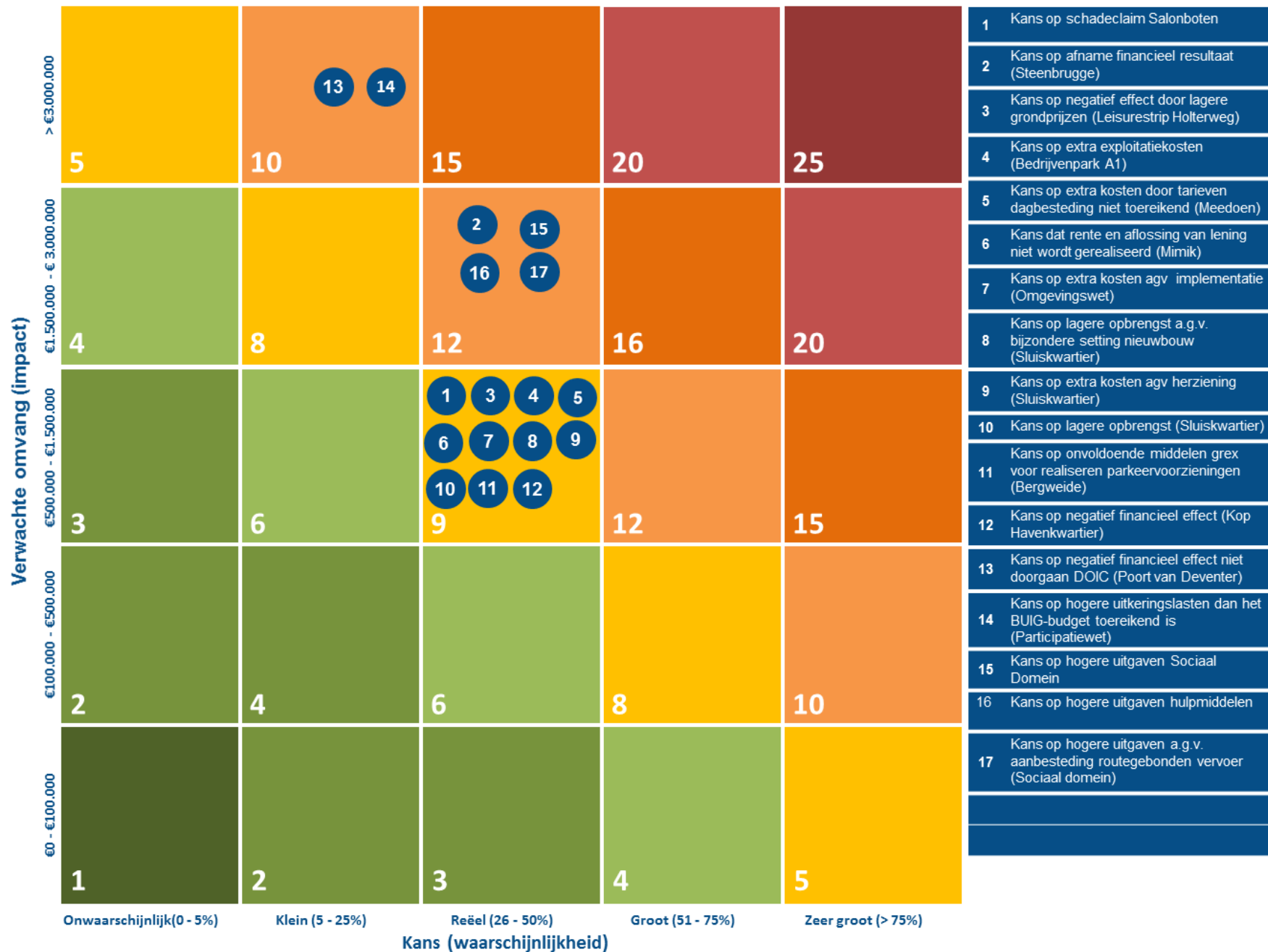
De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de risico's die gemeente Deventer loopt inclusief een extra minimumnorm die Deventer berekent.

Deventer gebruikt een risicodatabase. Daarin worden de risico's geregistreerd. In deze paragraaf wordt alleen uitgegaan van de risico's met een financieel gevolg waarvoor weerstandsvermogen (een financiële buffer) wordt aangehouden. De belangrijkste financiële risico's zijn in beeld.

Risicokaart

Er zijn 45 financiële risico's die in aanmerking komen voor het reserveren van weerstandsvermogen. Zeventien risico's hebben een risicoscore ≥ 9 .

De aard van de risico's worden weergegeven in een risicokaart. Hoe roder de kleur, hoe hoger de prioriteit voor de aanpak van het risico.

Gekwantificeerde risico's

De risico's met een score ≥ 9 zijn in de tabel hieronder opgenomen:

Risico	Kans	Gevolg	Positie	Score	Programma
Bedrijvenpark A1					
Lasten: kans op extra exploitatiekosten door versnipperd eigendom	50%	1.400.000	3-3	9	6
		1.400.000			
Sluiskwartier					
Lasten: kans op lagere opbrengst a.g.v. bijzondere setting nieuwbouw Sluiskwartier	50%	500.000	3-3	9	6
Lasten: kans op extra kosten a.g.v. herziening Sluiskwartier	50%	500.000	3-3	9	6
Lasten: kans op lagere opbrengst verkoop woningen	50%	680.000	3-3	9	6
		1.680.000			
Steenbrugge					
Lasten: kans op afname financieel resultaat Steenbrugge	40%	2.800.000	3-4	12	6
		2.800.000			
Salonboten					
Lasten: kans op schadeclaim Rederij Eureka agv verplaatsing aanleg salonboten	40%	825.000	3-3	9	3
		825.000			
Leisurestrip Holterweg					
Lasten: kans op negatief effect door lagere grondprijzen De Scheg	30%	710.000	3-3	9	6
		710.000			
Bergweide/Havenkwartier					
Lasten: kans op onvoldoende middelen grex voor realiseren parkeervoorzieningen	35%	850.000	3-3	9	6
Lasten: kans op negatief financieel effect - Kop Havenkwartier	47%	750.000	3-3	9	6
		1.600.000			

Poort van Deventer					
Lasten: kans op negatief financieel effect niet doorgaan DOIC - Poort van Deventer	20%	4.000.000	2-5	10	6
		4.000.000			
BUIG					
Lasten: kans op hogere uitkeringslasten Participatiewet dan het BUIG budget Deventer ontvangt	35%	3.800.000	2-5	10	7
		3.800.000			
Sociaal Domein (3D's)					
Lasten: kans op hogere uitgaven Sociaal Domein	70%	1.000.000	4-3	12	8
Lasten: kans op hogere uitgaven a.g.v. aanbesteding routegebonden vervoer	70%	500.000	4-3	12	8
Lasten: kans op hogere uitgaven hulpmiddelen	75%	1.300.000	4-3	12	8
		2.800.000			
Meedoen					
Lasten: kans op extra kosten omdat tarieven dagbesteding niet toereikend zijn	50%	800.000	3-3	9	8
		800.000			
Mimik					
Lasten: kans dat rente- en aflossing van lening niet wordt gerealiseerd	50%	600.000	3-3	9	10
		600.000			
Omgevingswet					
Lasten: kans op extra kosten a.g.v. implementatie Omgevingswet	50%	1.350.000	3-3	9	5
		1.350.000			

Geringe stijging risico-inventarisatie

De bruto omvang (dat wil zeggen het maximale financiële gevolg) van de risico-inventarisatie is gestegen met circa €1,3 miljoen ten opzichte van de voorjaarsnota 2019. Dit wordt veroorzaakt door een stijging van risico's in de grondexploitaties (circa +€1,0 miljoen), een geringe afname van het risico sociaal domein (circa -/€300.000) en een nieuw risico in het programma cultuur en economie (lening Mimik +€600.000).

De mutaties voor de grondexploitaties worden toegelicht onder programma Herstructurering en vastgoed in deze rapportage. De mutatie in het sociaal domein staat toegelicht onder [programma Meedoen](#).

Samenvatting benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de complete risico-inventarisatie (dus inclusief de risico's met een risicoscore < 9) is de bruto benodigde weerstandscapaciteit circa €25,9 miljoen. Na het corrigeren van deze risico's met een zekerheidsfactor (toepassen simulatiemodel) ontstaat een reële omvang van de benodigde weerstandscapaciteit die wordt gerelateerd aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Minimumnorm

Er zijn ook risico's waar moeilijk rekening mee valt te houden, bijvoorbeeld de soms sterk fluctuerende accressen van de algemene uitkering (gemeentefonds), de rijksbezuinigingen of de politieke en economische ontwikkelingen. Voor deze niet gekwantificeerde risico's en tegenvallers houdt Deventer een extra buffer aan (de zogenaamde minimumnorm).

Voor 2020 is de minimumnorm als volgt bepaald:

(bedragen x €1 miljoen)

Bedragen begroting 2019	Geraamd bedrag	Minimumnorm 2%
Algemene uitkering (gemeentefonds)*	157	3,1
Verwachte OZB capaciteit 2020**	27	0,6
Saldo	184	3,7

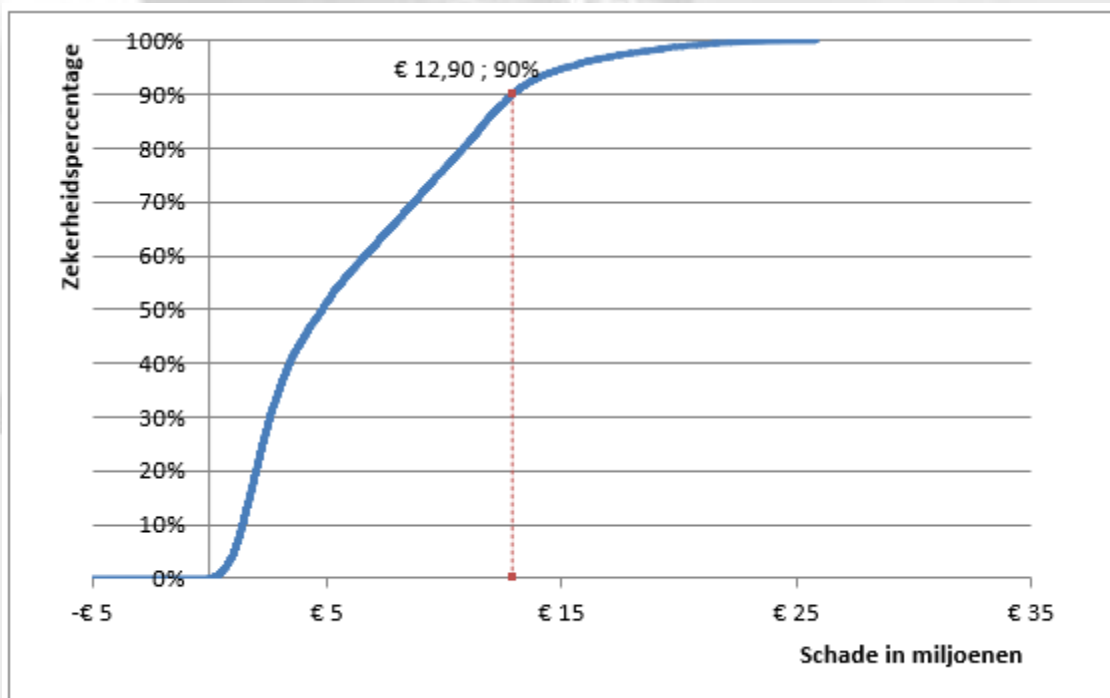
*)exclusief integratie- en decentralisatie uitkeringen en inclusief inkomstenmaatstaven OZB

**)begroting 2020-2023 zie paragraaf lokale heffingen

Simulatiemodel

De kans dat alle geïnventariseerde risico's zich voordoen is klein en de kans dat ze tegelijk optreden is miniem. Voor het bepalen van de impact wordt de cumulatieve uitkomst van de risico's gecorrigeerd. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van de Monte Carlo simulatie methode.

Deze methode geeft het volgende resultaat:

Bij een zekerheid van 90% is minimaal €12,9 miljoen weerstandsvermogen nodig om de potentiële risico's af te dekken. De uitkomst is met €0,04 miljoen gedaald ten opzichte van de meerjarenbegroting 2020-2023.

Ratio weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich voordoen. Deze verhouding wordt bepaald door de ratio weerstandsvermogen:

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit

De gemeente beschikt over voldoende weerstandsvermogen als de uitkomst van deze ratio minimaal 1 is.

Beschikbare weerstandscapaciteit:

€14.801.000 + €225.000 + €650.000 + €1.150.000 = €16.826.000

Benodigde weerstandscapaciteit:

€12.900.000 + €3.700.000 = €16.600.000

Deze twee uitkomsten geven het volgende resultaat:

€16.826.000 / €16.600.000 = 1,02

De beschikbare weerstandscapaciteit is hoger dan de benodigde weerstandscapaciteit. Dit betekent dat er voldoende weerstandsvermogen is om volledig de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen.

Conform het bestuursakkoord beschikken we over voldoende weerstandsvermogen wanneer de uitkomst van de ratio minimaal 1 is. Volgens de uitgangspunten in de beleidsnota reserves en voorzieningen wordt het overschot (dit is het bedrag dat voor een hogere uitkomst van de ratio 1 zorgt) toegevoegd aan de generieke weerstandsreserve. Om tot een score van 1,00 te komen wordt €226.000 toegevoegd vanuit de specifieke weerstandsreserve aan de generieke weerstandsreserve. Deze toevoeging vindt plaats in de voorjaarsnota 2020.

Algemene risicogebieden

Naast de ingeschatte risico's heeft Deventer ook te maken met algemene onzekerheden.

Onder andere:

- Algemene uitkering (onzekerheid verdeelsystematiek en soms sterk fluctuerende accessen);
- BTW/BCF (ontwikkelingen en plafond BCF);
- Leegstand onroerende panden in eigendom;
- Restauratie monumentale panden;
- Financieringsrisico's (rente- en kredietrisico's);
- Garantstellingen (kans op aflossen krediet vanwege insolventie kredietnemer);
- Te ontvangen subsidies (kans op terugvordering door niet voldoen aan de subsidievoorwaarden).

Op basis van wat we nu weten, kunnen deze onzekerheden (risico's) niet worden gekwantificeerd.

Voor het opvangen hiervan zijn algemene weerstandsbudgetten beschikbaar. De omvang van de generieke weerstandsreserve is €6,9 miljoen per 01-01-2020, die naar verwachting oploopt tot een bedrag van eenmalig €9,3 miljoen in 2024. Het totaal van deze bedragen vormt samen met de beschikbare weerstandscapaciteit het totale weerstandsvermogen.

Risico's Verbonden partijen

Deelneming aan een verbonden partij kent financiële -, bestuurlijke - en beleidsinhoudelijke risico's. De diversiteit in de verschillende verbintenissen (gemeenschappelijke regelingen, deelneming in vennootschappen met aandelenbezit en/of verstrekte leningen / garanties) levert onderscheid in de risico's op. De te onderscheiden risico's vereisen verschillende aandacht. In de paragraaf verbonden partijen van deze begroting is algemene informatie en specifieke informatie opgenomen voor vorming van een beeld van het financiële risicoprofiel.

Wanneer (op grond van een concrete gebeurtenis) bij een bepaalde verbonden partij een risico wordt voorzien dat zou kunnen leiden tot een verlies op het ingebrachte kapitaal, de verstrekte lening of garantie of indien het leidt tot een verplichting (en het risico is kwantificeerbaar), dan zal daarvoor weerstandsvermogen worden aangehouden of een voorziening worden gevormd.

Aan de informatie over de verbonden partijen ontleen wij in algemene zin geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's bij verbonden partijen weerstandsvermogen moet aanhouden. Daarbij baseren wij ons mede op de accountantsrapporten die bij de jaarrekeningen 2018 van verbonden partijen worden afgegeven waarin de accountant aandacht besteedt aan de continuïteit van de bedrijfsvoering. Uitzondering op deze constatering is de financiële situatie van de NV Deventer Schouwburg. De continuïteit van deze NV is afhankelijk van nog te nemen gemeentelijke besluitvorming over een nog actualiseren verzoek van de schouwburg voor subsidie over 2019, voor 2020 en 2021 en aanvulling van het weerstandsvermogen. Daarnaast is definitieve gemeentelijke besluitvorming over het verstrekken van gemeenteleningen voor vervangingsinvesteringen aan de schouwburg nodig. Voorwaarde daarvoor is een sluitende meerjarige begroting van de schouwburg. Nadat in november 2019 het eindrapport Ebben over de schouwburg is afgerond, is aan de interim-directeur van de schouwburg verzocht te onderzoeken in welke mate de eerder aangeleverde financiële documenten aanpassing behoeven en of daarmee ook de subsidieverzoeken gewijzigd moeten worden ingediend.

De interim directeur van de Deventer Schouwburg heeft begin maart een verkenning aangeboden waarin een pakket aan maatregelen is gepresenteerd die erop gericht is het huidige inhoudelijke programma te continueren, binnen de financiële en inhoudelijke kaders zoals vastgesteld in de cultuurvisie. Voor de nadere uitwerking van dit plan is inmiddels een projectleider aangetrokken.

Het college neemt t.z.t. vernieuwde subsidie aanvragen in behandeling en legt daarover voorstellen aan de gemeenteraad voor. Voorshands is op basis van de eerdere aanvraag van mei 2019 in de stand van de generieke weerstandsreserve alvast rekening gehouden met het verstrekken van eenmalige subsidie. Zie voor nadere informatie de paragraaf verbonden partijen en raadmededeling van 22-5-2019.

In de tabel hieronder zijn de verbonden partijen opgenomen waarin Deventer een geactiveerd financieel belang heeft en de omvang daarvan per 31-12-2019.

(bedragen x €1)

Verbonden partij	Deelneming	Lening	Garantie
NV Centrumgarage Deventer	39.552	-	-
Het Groenbedrijf BV	30.000	-	-
NV Sportbedrijf Deventer		13.637.564	1.565.915
NV Bergkwartier	1.561.004	-	-
NV Deventer Schouwborg	-	-	-
NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer	20.255.500	16.923.780	-
NV Luchthaven Teuge	489.857	-	-
Circulus-Berkeel BV	15.882	-	-
Enexis BV	932.512	-	-
BNG Bank	60.650	-	-
Vitens NV	-	247.618	
Dataland BV	246	-	-
Vordering op Enexis BV	52	-	-
Publiek Belang Electriciteitsproductie BV	1	-	-
Verkoop Vennootschap BV	52	-	-
CBL Vennootschap	52	-	-
CSV Amsterdam BV	52	-	-
Totaal	23.385.412	30.808.962	1.565.915

In de [paragraaf verbonden partijen](#) wordt verder ingegaan op de financiële risico's in relatie tot de verbonden partijen.

Kengetallen

Op basis van een wetswijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) publiceert Deventer vanaf begrotingsjaar 2015 de landelijk voorgeschreven financiële kengetallen in de begroting en jaarrekening. De kengetallen maken het de leden van de gemeenteraad gemakkelijker om inzicht te krijgen in de financiële positie van hun gemeente.

De kengetallen zijn gebaseerd op de balans en exploitatierekening 2019. Hieronder worden de uitkomsten van de berekening van de kengetallen gepresenteerd. Vervolgens volgt een beknopte beoordeling van de uitkomsten in relatie tot de financiële positie.

Kengetallen	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Netto schuldquote	78	94	76
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	67	83	66
Solvabilitiëtsratio	16	14	18
Structurele exploitatieruimte	1,8	0,2	1,9
Grondexploitatie	13	15	15
Belastingcapaciteit	95	94	93

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.

Netto schuldquote = Netto schuld : Totale inkomsten (excl. mutaties reserves)

Een netto schuldquote hoger dan 130 is voor een gemeente niet gunstig. De gemeente heeft dan een zeer hoge schuldpositie en zal er goed aan doen om de schulden af te bouwen en daarmee de financiële positie te verbeteren. Dit betekent concreet een terughoudend investeringsbeleid met geleende middelen en het afbouwen van voorraden bouwgrond. Bij een percentage tussen 100 en 130 geldt dat voorzichtigheid is geboden. Deventer zit in 2019 ruim onder de 100. Vergeleken met de rekening 2018 is het kengetal licht gedaald en vergeleken met de begroting 2019 is het fors gedaald. De hoofdreden hiervan is dat met name totale inkomsten van de gemeente zijn gestegen.

Oordeel niet te snel

Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Het hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die middelen vervolgens zijn doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om dit effect voor de beoordeling te corrigeren volgt hieronder de netto schuldquote exclusief leningen door verstrekt aan derden.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen aan derden

Netto schuldquote = Netto schuld (excl. leningen aan derden) : Totale inkomsten (excl. mutaties reserves)

De rentelasten en aflossingen van de door verstrekte leningen drukken niet op de exploitatie. Wanneer deze correctie voor Deventer wordt toegepast verbeterd de uitkomst van dit kengetal en is gunstig voor de financiële positie. Vergeleken met de rekening 2018 is het kengetal licht gedaald. Vergeleken met de begroting 2019 is het kengetal relatief fors gedaald. De hoofdreden hiervan is, dat met name de totale inkomsten van de gemeente zijn gestegen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal is de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen en geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft een indicatie van de financiële weerbaarheid. Hoe hoger de uitkomst van de ratio, hoe groter de weerbaarheid. Er zijn door de VNG (nog) geen richtlijnen gegeven voor welke uitkomsten wijzen op een 'gezonde' solvabiliteit. De uitkomst in 2019 is 18 en iets hoger dan die van de solvabiliteitsratio van rekening 2018, die was namelijk 16. Vergeleken met de begroting 2018 is het kengetal gestegen van 14 naar 18. De reden hiervan is een stijging van het Eigen Vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Het geeft inzicht in welke mate de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten. Een positieve uitkomst betekent dat er structureel voldoende baten zijn om de lasten te dekken. Over het algemeen geldt als richtlijn; hoe hoger de uitkomst des te gunstiger dit is voor Deventer. Deze verbetering van de uitkomst van het kengetal heeft geen effect op het genoemde kengetal in de begroting 2020.

Grondexploitatie

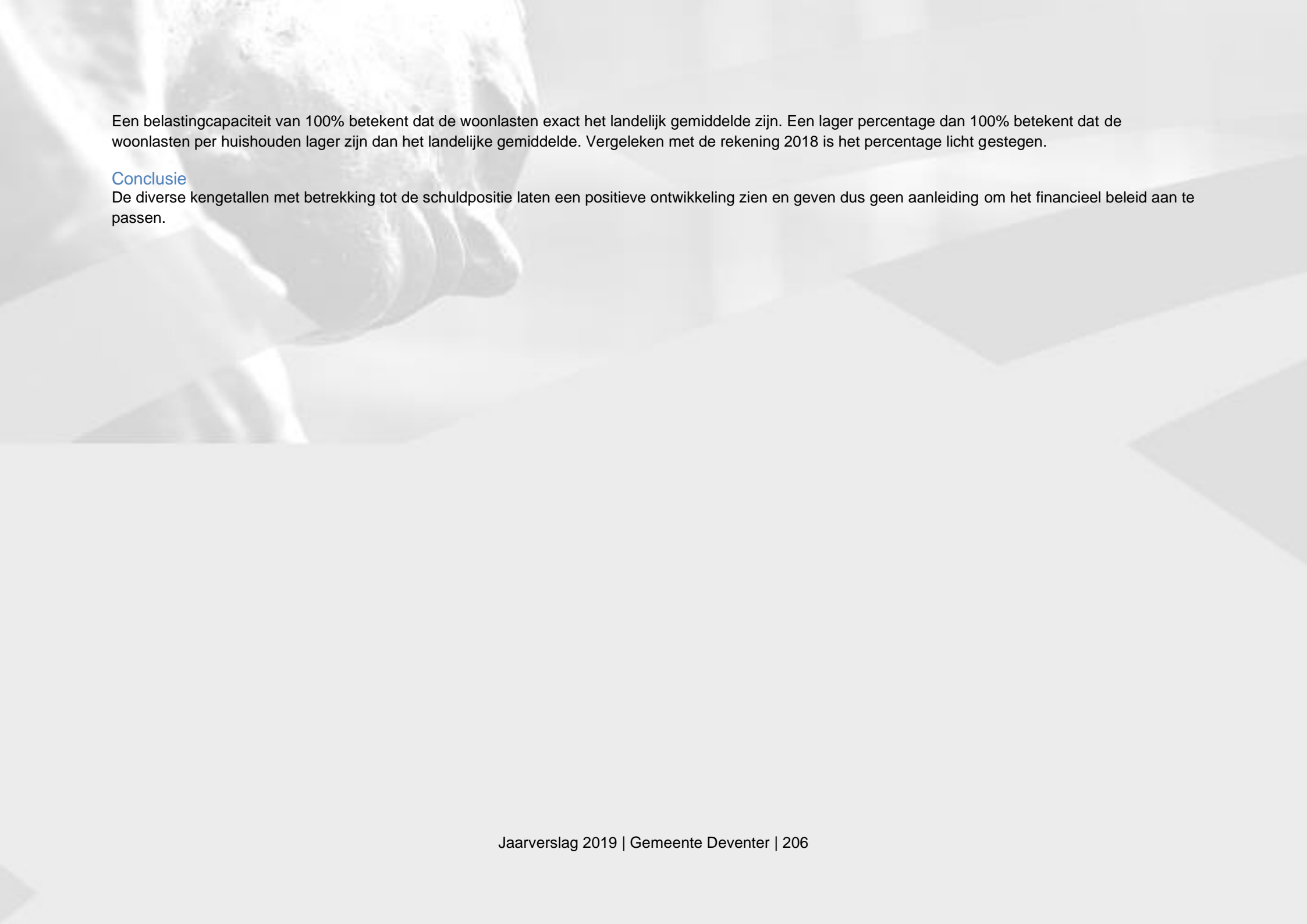
De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Wanneer een gemeente leningen aantrekt om daarmee grond te kopen vergroot dit de schuldpositie. Van belang is om te weten of de schuld kan worden afgelost uit de opbrengsten van de verkoop van de bouwgronden (kavels). Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) opbrengsten (baten).

Grondexploitatie = Bouwgrond in exploitatie (BIE) : Totale inkomsten

Bij de berekening is uitgegaan van de totale omvang grondexploitatie. Dit zijn de actieve grondexploitatiecomplexen (excl. de facilitaire complexe). De boekwaarde van de facilitaire complexen vallen BBV-technisch (notitie faciliterend grondbeleid) onder de overlopende activa. Vergeleken met de rekening 2018 is het kengetal iets gestegen, maar vergeleken met de begroting is het gelijk gebleven.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Voor het bepalen van de ruimte is een ijkpunt nodig. In dit geval wordt als ijkpunt gekeken naar de landelijk gemiddelde tarieven. Er is geen maximum gesteld aan de belastingopbrengsten dus betreffen de gemiddelde tarieven slechts een indicator. Hoe verhoudt de eigen belastingdruk zich tegenover het landelijk gemiddelde van alle gemeenten.

Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten exact het landelijk gemiddelde zijn. Een lager percentage dan 100% betekent dat de woonlasten per huishouden lager zijn dan het landelijke gemiddelde. Vergeleken met de rekening 2018 is het percentage licht gestegen.

Conclusie

De diverse kengetallen met betrekking tot de schulddispositie laten een positieve ontwikkeling zien en geven dus geen aanleiding om het financieel beleid aan te passen.

Rechtmatigheid

Inzicht

De accountant controleert de jaarrekening van de gemeente en neemt daarover een oordeel op in een verklaring. Dat is een voorwaarde die wordt gesteld in het Besluit Begroting en Verantwoording (BVV). De verantwoording over de jaarrekening wordt afgelegd door het college van B&W.

In 2011 is besloten om het college een verklaring te laten geven met betrekking tot de rechtmatigheid. Die verklaring wordt vervolgens door de accountant beoordeeld.

Normenkader

Uitgangspunten van de raad

Om het belang van rechtmatigheid te onderstrepen heeft de gemeenteraad de volgende normen vastgesteld:

Goedkeuringstolerantie

Deloitte Accountants heeft opdracht een goedkeuringstolerantie van 1% op de totale lasten aan te houden bij het bepalen van het uiteindelijke oordeel. Dit gebeurt volgens de Controleverordening (art. 213 GW). Op basis van de aangeleverde cijfers is de goedkeuringstolerantie in 2019 1% van de totale lasten (inclusief reserves). Dat is afgerond € 4,07 miljoen. De tolerantie voor onzekerheden bedraagt in 2019 afgerond €12,20 miljoen.

Rapporteringstolerantie

Naast de goedkeuringstoleranties wordt de rapporteringstolerantie onderkend.

Op basis van de aangeleverde cijfers is de te verwachten rapportagetolerantie in 2019 €407.000 inclusief toevoeging aan reserves.

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening	<=1%	>1%-<3%	-	>=3%
Onzekerheden in de controle	<=3%	>3%-<10%	>=10%	-

De rechtmatigheidscontroles zijn uitgevoerd aan de hand van drie criteria:

- Voorwaardencriterium; zijn baten, lasten en balansmutaties volgens geldende wet- en regelgeving tot stand gekomen?
- Begrotingscriterium: zijn de financiële beheersmaatregelen tot stand gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's?
- Misbruik en oneigenlijk gebruik: zijn er maatregelen getroffen om te voorkomen dat derden misbruik of oneigenlijk gebruik maken van overheidsmiddelen?

Over het boekjaar 2019 vindt een toets plaats op het voorwaardencriterium. Daarbij wordt gekeken naar de hoogte, duur en recht van financiële beheersmaatregelen. De raad heeft het normenkader op 13 februari 2019 vastgesteld. Collegebesluiten worden alleen betrokken bij de rechtmatigheidstoets voor zover ze een noodzakelijke uitwerking zijn van rijks- of gemeentelijke regelgeving en betrekking hebben op financiële beheersmaatregelen.

Opzet en werking

Organisatie controlefunctie

De gemeente Deventer vindt een sterke controlefunctie van groot belang. Onder deze controlefunctie valt:

- Optimaliseren van het zelf controlerend vermogen;
- Beheersing van de risico's;
- Gedegen evaluaties van de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het gemeentelijk beleid (ex. Artikel 213a Gemeentewet);
- Toepassen van organisatie ontwikkel audits.

Belangrijke aspecten bij de organisatie van de controlefunctie zijn

- Opzetten van heldere kaders (doelstellingen en randvoorwaarden);
- Heldere (tussentijdse) informatievoorzieningen;
- Een goed opgezette en beschreven administratieve organisatie;
- Goed verankerde (verbijzonderde) interne controle van processen waarbij wordt vastgesteld dat:
 - Er in de opzet sprake is van een goede Administratieve Organisatie/Interne Beheersing;
 - De processen worden uitgevoerd volgens de beschreven opzet;
 - De interne controlemaatregelen worden uitgevoerd volgens de gestelde kwaliteitseisen.
- Management control en het voeren van de gesprekken hierover;
- Risicomanagement.

Interne controles en onderzoeken

De artikelen 212 en 213a uit de Gemeentewet bepalen dat het college jaarlijks diverse interne controles en onderzoeken uitvoert om te bepalen of beleidsuitvoering door de ambtelijke organisatie binnen de gestelde kaders plaatsvindt.

De uit te voeren controles en onderzoeken zijn opgenomen in het auditplan 2019 en hebben onder andere betrekking op fiscale audits, getrouwheidscontroles, standaard controles op primaire processen en specifieke onderzoeken.

De gemeente kent een aantal primaire processen (o.a. inkopen) met een fors materiele omvang waarbij het van belang is dat deze periodiek worden getoetst "buiten het proces"; het zijn zogenaamde verbijzonderde interne controles (VIC's). Deze standaard verbijzonderde controles worden vanaf de tweede helft 2018 uitgevoerd door de huisaccountant Deloitte conform de optie die hiervoor was opgenomen in de offerte aanvraag ten behoeve van Europese openbare aanbesteding accountantsdiensten (in 2017).

Kernoverwegingen hierbij zijn geweest doelmatigheidsaspecten (lees: structurele realisatie bezuinigingen en de verder aanscherping van de eisen op het gebied van onafhankelijkheid, deskundigheid en kwaliteit inzake het “zelfstandig uitvoeren van de verbijzonderde interne controles” teneinde “Cos 610” proof te kunnen zijn zodat de accountant volledig kan steunen op deze controles. Het begrip “Cos 610” proof houdt in dat de accountant de uitgevoerde werkzaamheden niet behoeft te “dupliceren” (lees: afzonderlijk weer moet toetsen / screenen).

Bevindingen financiële rechtmatigheidscontroles

Hieronder treft u informatie omtrent de (verbijzonderde) interne controles welke door de gemeente zijn uitgevoerd.

Voorwaardencriterium

Uit het overgrote deel van de (verbijzonderde) interne controles blijkt dat de gemeente heeft gehandeld binnen de geldende kaders en richtlijnen van het voorwaardencriterium.

Er is getoetst op financiële fouten en onzekerheden met betrekking tot de aspecten recht, hoogte, duur.

De totale financiële onrechtmatigheid over het dienstjaar 2018 bedroeg €995.520 (excl. Btw). Dit was vooral te wijten aan onrechtmatige Europese aanbestedingen uit in het verleden (vóór 2012/2013) afgesloten contracten. Hieronder volgt een toelichting op de financiële fouten in 2019. De financiële onzekerheid over het dienstjaar 2019 was nihil.

Deloitte heeft met betrekking tot de uit te voeren standaard controles (VIC's) 2019 de volgende primaire processen getoetst.

- Inkopen goederen en diensten
- Rechtmatigheid Europese aanbestedingen
- Investerings
- Participatiewet
- Subsidieverstrekingen
- Subsidievaststellingen
- Belastingopbrengsten
- Verhuuropbrengsten

Uit de door Deloitte uitgevoerde standaard controles vloeiden geen financiële onrechtmatigheden uit voort.

Specifiek vervolgonderzoek aanbestedingen

Aanvullend op bovengenoemde controles is er intern een specifiek vervolgonderzoek uitgevoerd naar de rechtmatigheid van de aanbestedingen van inkoop respectievelijk inhuur. Er is getoetst aan de Aanbestedingswet. Onderstaand de bevindingen.

Inkoop

Na een rechtmatig verlopen aanbestedingstraject inzake een applicatie rondom de processen Jeugd en WMO is tijdens het implementatietraject noodzakelijkerwijs besloten om deze toch niet af te ronden. Om alsnog de continuïteit van deze processen te kunnen waarborgen en zorgvuldig een nieuw aanbestedingstraject te kunnen uitvoeren is er bewust voor gekozen om voor de bestaande leveranciers, nieuwe opdrachten te verstrekken. Het risico van onrechtmatigheid is bij de besluitvorming meegewogen en geplaatst tegenover de controle gap van de rechtmatigheid (totale onrechtmatigheidsgrens: 1% van lasten (inclusief reserves); deze bedraagt afgerond €4,06 miljoen). Per saldo bedraagt de onrechtmatigheid van deze inkoop €132.872 (excl. Btw).

Inhuur

Expliciet is getoetst of de externe inhuur financieel rechtmatig is uitgevoerd in 2019. Uit dit onderzoek is gebleken dat één inhuurpost ad. € 88.222 (excl. Btw) is aan te merken als onrechtmatig. Het betreft de inhuur van een juridisch planoloog voor de inzet van diverse projecten. De opdrachtwaarde komt in het boekjaar 2019 (inclusief de opdrachtwaarde van het boekjaar 2017) uit boven de Europese aanbestedingsdrempel ad. € 221.000 (excl. Btw).

Historische onrechtmatige posten

Daarnaast zijn de 2 historische onrechtmatige posten KPN en PinkRocade per 31 december 2019 gecontroleerd; zoals eerder gememoreerd hangen deze samen met opdrachtverleningen van voor de periode 2012/2013.

Deze kennen nog een onrechtmatigheid over geheel 2019 van totaal €671.248 (excl. Btw). De 2 onrechtmatige historische inkoopcontracten betreffen:

- **PinkRocade €671.248 (excl. Btw)**

Per 15 januari 2019 is een aanzienlijk deel van de onrechtmatigheid komen te vervallen. Reden hiervoor is dat de softwareapplicatie voor belastingen/financiën op basis van een onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking (maar wel met voorafgaande vrijwillige publicatie) aan PinkRocade is gegund. Op basis van de uitzonderingsgronden binnen de kaders van de Europese aanbestedingsrichtlijnen was dit mogelijk. De totale omzet 2019 van de crediteur PinkRocade was €1.230.093 (excl. Btw). De omzet ten behoeve van de softwareapplicatie voor belastingen/financiën bedroeg €558.845 (excl. Btw). De resterende onrechtmatige omzet bedroeg derhalve: €671.248 (excl. Btw). Deze onrechtmatigheid bedroeg in 2018 €906.709 (excl. Btw)

- **KPN BV ad. € 0 (excl. Btw).**

De onrechtmatigheid vanuit het verleden had betrekking op de omzet “vaste telefonie”; de omzet mobiele telefonie was al wel aanbesteed conform de richtlijnen. Per november 2018 zijn we voor vaste telefonie gebruik gaan maken van via het collectief KING aanbesteede contracten. Kortom inmiddels is de onrechtmatigheid dus geheel komen te vervallen in 2019. Deze onrechtmatigheid bedroeg in 2018 €88.811 (excl. Btw).

De totale financiële onrechtmatigheid over het dienstjaar 2019 bedraagt dus in totaal €892.342 (excl. Btw): in 2018 (€995.520 excl. Btw).

De bevindingen van de controles, onderzoeken en audits zijn opgenomen in de voortgangsrapportages per 10 juni 2019, 10 oktober 2019 en op 10 februari 2020 welke zijn aangeboden aan de directie en het bestuur.

Het sociale domein

In de afgelopen periode zijn de verantwoordingen en bijbehorende controlerapportages ontvangen van de SVB, BVO Jeugdzorg IJsselland en de zorgaanbieders WMO en Beschermd wonen. De gemeentelijke accountant weegt de uitkomsten hiervan mee in zijn oordeel over de rechtmatige bestedingen in de gemeentelijke jaarrekening.

Verantwoording SiSa, IMG en OA

Op basis van de uitgevoerde controlewerkzaamheden blijkt dat op de drie aangeleverde bijlagen (SiSa, IMG en OA) het totaal financieel verantwoorde bedrag ad €47.249.804 juist en rechtmatig is.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Voor misbruik en oneigenlijk gebruik heeft de gemeente geen expliciet beleid. Het tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik is verweven in gemeentelijke regelingen en de organisatiecultuur. De beheersmaatregelen (verbijzonderde) interne controles en principes als functiescheiding en integriteit vormen daarvoor de randvoorwaarden.

In 2018 en 2019 is er een follow up onderzoek uitgevoerd inzake de fraude risicoanalyse 2017 inclusief misbruik en oneigenlijk gebruik en corruptie-analyse.

Begrotingscriterium

Bij de rechtmatigheidscontrole is het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. Met de controle van de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen we of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn op hoofdlijnen door de wetgever bepaald (artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet) en worden door de gemeenteraad zelf nader ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer (ex artikel 212 van de Gemeentewet).

Begrotingsafwijkingen en -overschrijdingen vragen om autorisatie door de gemeenteraad. In de regel legt het college deze wijzigingen vooraf aan de raad voor. Het college vraagt daarmee toestemming om het betreffende beleid uit te voeren en het benodigde bedrag te besteden.

Alleen wanneer door omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk is, legt het college een begrotingswijziging achteraf aan de raad voor. Als de raad hiermee instemt, wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig. Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Over het algemeen worden begrotingsoverschrijdingen die passen binnen de beleidskaders van de raad niet meegenomen in het accountantsoordeel.

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X

<p>Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.</p> <p>- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar</p> <p>- geconstateerd na verantwoordingsjaar</p>	<p>X</p>	<p>X</p>
<p>Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.</p> <p>- jaar van investeren</p> <p>- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren</p>	<p>X</p>	<p>X</p>

Overschrijding lasten programma's

Bij dit onderdeel moet per programma de rechtmatigheid van een hogere last in de rekening vergeleken met de begroting worden toegelicht.

In de programma's: Burger en Bestuur, Milieu, Herstructurering en vastgoed en Algemene dekkingsmiddelen speelt dit, maar deze overschrijdingen zijn wel rechtmatig.

(bedragen x €1.000)

Programmanaam	Begroting 2019	Rekening 2019	Verschil
Burger en Bestuur	8.373	8.640	267
Milieu	16.138	16.512	374
Herstructurering en vastgoed	18.049	36.474	18.425
Algemene dekkingsmiddelen	5.532	5.900	368

Toelichting en conclusie

Programma Burger en Bestuur

De overschrijding betreft de storting in de voorziening wethouderspensionen. Dit is een verplichte uitgave en past in het beleidskader

Programma Milieu

Deze overschrijding is in zijn geheel toe te schrijven aan de meerkosten van het taakveld 7.3 huishoudelijk afval. Dit betreffen onvoorzienbare onvoorziene omstandigheden. In 2019 zijn vergoedingen voor grondstoffen met waarde over voorgaande jaren (met name kunststof en drankpakken) neerwaarts en definitief vastgesteld, ook stijgen de verwerkingskosten van afval harder dan voorzien.

Programma Herstructurering en vastgoed

De overschrijding betreft de aankoop van grond in de grondexploitatie A-1 conform raadsbesluit 27-11-2019. Deze aankoop maakt wel onderdeel uit van de vastgestelde grondexploitatie maar is alleen wat naar voren gehaald. Hiertegenover staat ook een hogere bate zijnde een verrekening met de exploitatiebijdrage. Daarnaast is er een hogere last van €6 miljoen vanwege een splitsing in de grondexploitatie in een faciliterend deel en een actief gemeentelijk deel. Per saldo is dit budgettair neutraal.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

De overschrijding betreft een storting in de voorziening dubieuze debiteuren van €172.000. Dit is een verplichte uitgave die past in het beleidskader. Daarnaast betreft het kosten gedetacheerd personeel waarvoor ook als bate een vergoeding voor wordt ontvangen.

Reserves

Bij dit onderdeel moet de rechtmatigheid worden toegelicht van hogere puttingen en hogere stortingen uit/in reserves (> €50.000) dan begroot. Indien dit voorkomt bij egaliserende reserves zijn deze gezien het doel van de reserve altijd rechtmatig. Hogere puttingen en stortingen zijn voorgekomen bij de volgende niet egaliserende reserves:

- storting in Generieke weerstandreserve €3,2 miljoen

In 2019 is een eenmalige dividenduitkering ontvangen van €3,2 miljoen van KonnecteD. Dit betreft de verhoging van het dividend waarmee in de Voorjaarsnota 2019 in het kader van de heroverwegingen in 2020 rekening was gehouden. Dit bedrag is echter eerder ontvangen en conform de uitgangspunten bij de Voorjaarsnota 2019 toegevoegd aan de generieke weerstandsreserve. Deze storting is verwerkt via het programma Algemene dekkingsmiddelen.

- putting uit Generieke weerstandreserve €455.000

In 2019 zijn de aandelen verkocht en is deze verbonden partij opgeheven. Het gemeentelijke aandelenkapitaal van €455.000 is afgeboekt ten laste van de generieke weerstandsreserve.

- storting in reserve Wonen boven winkels €1,0 miljoen

Dit betreft een ontvangst in de reserve waarmee rekening was gehouden in de begroting 2020. Het bedrag is echter al ontvangen in 2019 en wordt derhalve conform de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2019 gestort in de reserve Wonen boven Winkels.

Investeringen/Kredieten

Bij dit onderdeel moet de rechtmatigheid worden toegelicht van hogere uitgaven (> €50.000) op investeringen/kredieten dan begroot. Dit komt voor bij kredieten:

- krediet reconstructie Brinkgreverweg
Het krediet is in 2019 overschreden met € 466.000, maar dit past nog wel in het totale krediet wat beschikbaar is voor deze investering.
- winkelcentrum Colmschate
Het krediet is in 2019 overschreden met € 60.000. Hier tegenover staat echter ook een hogere inkomst.

Conclusie

De gemeente beschikt over een gedegen (verbijzonderde) interne controle. Dit geeft de accountant voldoende inzicht voor een oordeel over de rechtmatigheid.

De (verbijzonderde) interne controles richten zich op de administratieve organisatie en interne controle. De toepassing van deze essentiële beheersmaatregelen wordt daarmee gecheckt. Waar nodig leidt de evaluatie tot aanpassingen in de bedrijfsvoering. Met deze stappen is de uitvoering van de (verbijzonderde) interne controles van voldoende niveau.

Verantwoording door het college

De financiële beheersmaatregelen die in deze jaarrekening worden beschreven vallen binnen de financiële rechtmatigheidskaders van de raad en hogere overheden.

Vooruitblik

De gedane verbeteracties en aanbevelingen van de accountant ten behoeve van de interne (financiële) beheersing en de verdere doorontwikkeling van de verbijzonderde interne controle zullen voortvarend worden opgepakt door de organisatie.

Financiering

Inzicht

In de begroting van 2019 kwamen de beleidsvoornemens aan bod. Hoe is dat beleid vervolgens uitgevoerd? En met welke financiële consequenties? Daarop geeft de paragraaf Financiering antwoord. Om een goede vergelijking te kunnen maken tussen de voornemens en uitvoering van het beleid, zijn de opzet en inhoud van deze paragraaf in de begroting en het jaarverslag identiek.

Ontwikkelingen en conclusies

Belangrijkste ontwikkelingen

- Er zijn geen kortlopende leningen afgesloten;
- Er zijn geen langlopende geldleningen aangetrokken. In 2019 zijn de langlopende geldleningen afgelost met €12,1 miljoen;
- Er is een lange termijn lening verstrekt van €0,3 miljoen met een rente percentage van 4,0%;
- Er heeft een renteherziening plaatsgevonden van een bestaande langlopende lening voor de resterende looptijd van 15 jaar. De rente was 3,97% en is omgezet naar -0,02%.

Belangrijkste conclusies

- Het werkelijk renteresultaat is afgerond €70.000 lager dan het begrote renteresultaat;
- De kasgeldlimiet is in heel 2019 niet overschreden;
- We hebben ruimschoots voldaan aan de renterisiconorm;
- De rente grondexploitatie was begroot op 2,40%; de werkelijke rente grond exploitatie heeft bedragen 2,24%;
- De geraamde omslagrente van 2,5% is op rekeningbasis ook toegepast omdat de werkelijke rentelasten die aan de taakvelden hadden moeten worden doorbelast fors binnen de afwijkingsnorm liggen van de toegerekende rentelasten aan de activa. Een verplichte correctie geldt bij een afwijking van meer dan 25%;
- Er was een onderschrijding van het EMU saldo. Dit werd voornamelijk veroorzaakt doordat tegenover hoge investeringen een fors hogere post verkoopopbrengsten uit verkoop van grond staat en er sprake is van lagere uitgaven inzake grondaankopen en bouw- en woonrijp maken.

Sturen, beheersen en verantwoorden

Het beheersen van financiële risico's is een belangrijke opgave voor de gemeente. Daarom is de gemeente wettelijk verplicht een financieel statuut (treasurystatuut) te hebben. Dit is een regeling voor het sturen en beheersen van geldstromen, met alle risico's die hieraan verbonden zijn. De gemeente controleert haar financiën nauwlettend en legt daarover verantwoording af. Ook dit is een wettelijke verplichting. Die verantwoording komt onder meer terug in de begroting en de jaarrekening.

Het treasurystatuut is in de tweede helft van 2016 geactualiseerd en werd in 2017 door de gemeenteraad vastgesteld. Belangrijke punten uit het statuut:

- Het beleid van de gemeente is erop gericht dat er altijd voldoende financiële middelen beschikbaar zijn;
- Het aangaan en het verstrekken van leningen is alleen toegestaan als het geld wordt ingezet voor de publieke taak van de gemeente. Aan de leningen liggen verstandige besluiten ten grondslag. De leningen zijn niet gericht op het genereren van winst door het nemen van overmatige risico's;
- Uitzettingen (beleggingen) vinden alleen plaats bij Nederlandse overheidsinstellingen of financiële instellingen met een kredietwaardigheid van een AA-rating. De ratings worden afgegeven door een rating agency;
- Bij het aantrekken / uitzetten van financiën wordt een offerte gevraagd bij ten minste 2 financiële instellingen.

Interne en externe ontwikkelingen

Interne ontwikkelingen

Rentebeleid

Het beleid van gemeente is gericht op het aantrekken van nieuwe leningen met een totale gemiddelde looptijd van 10 jaar. Verder willen we optimaal gebruiken van de kasgeldlimiet van €29 miljoen. Dat zijn de hoofdlijnen van het financieringsbeleid van de gemeente die in 2014 door de raad zijn vastgesteld in de rentenotitie.

Het beleid wordt de komende jaren voortgezet, rekening houdend met de financieringsbehoefte en rentevisie.

Externe ontwikkelingen

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

Europese eisen en afspraken voor het terugdringen van het begrotingstekort en de staatsschuld vormen de basis van de wet HOF. Voor de collectieve sector als geheel mag het structurele tekort maximaal 0,5% zijn van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dit heet het EMU saldo. De overheidsschuld mag niet hoger zijn dan 60% BBP. Omdat lagere overheden bijdragen aan het begrotingstekort van de collectieve sector, bepaalt het wetsvoorstel dat ook de decentrale overheden zich moeten houden aan de doelstellingen uit het aangescherpte Stabiliteits- en Groeipact. De wet HOF is in december 2013 aangenomen.

In 2015 is er een wetwijziging vastgesteld. Het aanvankelijke sanctiemechanisme is vervangen door een correctiemechanisme. Dit laatste mechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Dat wil zeggen dat er sprake is van een meerjarige overschrijding van het collectieve aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk.

Schatkistbankieren

In december 2013 is het zogenoemde schatkistbankieren ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente wettelijk verplicht is om tijdelijk overtollige middelen (liquiditeitsoverschotten) die boven een wettelijk geregeld saldo uitkomen, moet stallen bij het Rijk. Voor de gemeente Deventer geldt dat het saldo vanaf €2,2 miljoen automatisch wordt afgeroomd. Ook is het mogelijk om overtollige middelen te beleggen bij andere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen. De hoofdreden van deze verplichting is om het EMU saldo op Rijksniveau terug te dringen. Een bijkomende reden is dat gemeenten (en andere lagere overheden) op deze wijze geen risico's lopen op hun uitgezette gelden.

Het drempelbedrag schatkistbankieren bedraagt voor 2019 € 2.577.090 en moet per kwartaal worden geplaatst tegenover het gemiddeld op dag basis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen worden geplaatst. Dus tegenover het gemiddelde van alle gemeentelijke bankrekeningen.

Het drempelbedrag met betrekking tot schatkistbankieren is in het 1ste, 2de en 4de kwartaal overschreden. Hier staan overigens geen sancties tegenover. De overschrijding kent een 3-tal oorzaken.

1. De gemeente Deventer beheert de bankrekening BNG Belastingen DOWR. Hierop worden alle belastingopbrengsten van de 3 gemeenten verantwoord. Het aandeel belastingopbrengsten hierin is op jaarbasis 67%. De overschrijding van het drempelbedrag exclusief het aandeel Raalte en Olst/Wijhe (in totaal 33%) geeft het volgende resultaat:

(bedragen x €1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	4.043	3.882	2.049	2.820
Drempelbedrag	2.577	2.577	2.577	2.577
Totaal	-1.466	-1.305	528	-242

2. De DOWR FA heeft in 2019 periodiek voorschotten (38 in totaal) overgemaakt aan alle 3 gemeenten inzake deze belasting opbrengsten inclusief een afrekening 2018 die is betaald in januari 2019. Dit heeft in totaal bedragen ruim €69,7 miljoen. Het gemiddelde banksaldo heeft desalniettemin over 2019 €1,1 miljoen bedragen. Teneinde nog beter te kunnen voldoen aan de normen rondom schatkistbankieren is het zaak nog frequenter de voorschotten te betalen aan de 3 gemeenten op de hoofdrekening van de BNG die gekoppeld is aan schatkistbankieren (afroming). Naar aanleiding van de analyse schatkistbankieren 2018 is in 2019 het besluit genomen om de bevoorschotting al te verhogen van 24 naar 38 keer per jaar; de frequentie moet nog verder worden bijgesteld alsook de hoogte van het voorschotbedrag.
3. Op 1 bankrekening van de Budget Advies Dienst heeft in 2019 een gemiddeld saldo gestaan van €1,2 miljoen. In 2018 heeft het gemiddelde saldo van deze rekening €1,2 miljoen bedragen; naar aanleiding van de analyse in 2019 is afgesproken dat er periodiek afroming moet plaatsvinden naar de BNG

hoofdrekening. De Budget Advies Dienst heeft dat vanaf het derde kwartaal gedaan, maar afgesproken is dat het periodiek en consequent dient te gebeuren.

Aan de hand van deze acties, genoemd onder punt 2 en 3, is de verwachting voor 2020 dat alle kwartalen binnen de limiet van schatkistbankieren zal worden gewerkt.

Gemeentefinanciering

Financieringsbeleid gemeente Deventer

Het financieringsbeleid van de gemeente gaat uit van integrale financiering. Voor investeringen wordt een gemiddelde rente gebruikt. Dit heet omslagrente. In 2019 bedroeg de omslagrente 2,5%. De rente grondexploitatie werd voor 2019 geraamd op 2,4%. Het werkelijk rente percentage grondbedrijf 2019 is bepaald op 2,24%.

De renteomslag is berekend op de wijze zoals beschreven in de notitie Rente 2017 die vanaf het begrotingsjaar 2018 verplicht is en de rente grondexploitatie is berekend conform notitie grondexploitatie 2016. Beide notities zijn kaders volgens het Besluit begroting en verantwoording (BBV). Deze percentages worden in beginsel zowel in de begroting als in de jaarrekening gebruikt tenzij er sprake is van een relatief forse afwijking. Indien namelijk de werkelijke rentelasten over een jaar die aan de taakvelden hadden moeten worden doorbelast meer dan 25% afwijken van de rentelasten die op basis van de voor gecalculerde renteomslag zijn doorbelast, dan is de gemeente verplicht gesteld dit te corrigeren. Binnen een afwijking van 25% of minder dan kan de gemeente besluiten tot correctie. De afwijking bedraagt voor het boekjaar 2019 minder dan 2% en is er derhalve gerekend met het geraamde omslagrente percentage van 2,5%. Verschillen tussen de vooraf geraamde rentelasten en de werkelijke rentelasten worden verrekend met de egalisatiereserverente. Het renteresultaat voor 2019, of het verschil tussen de doorbelaste rente aan activa en de werkelijke rentekosten, bedraagt € 0,07 miljoen negatief. Aanvankelijk was in de begroting rekening gehouden met een positief renteresultaat van € 0,49 miljoen. In de tweede kwartaalrapportage is dit bijgesteld naar € 0,27 miljoen en in de derde kwartaalrapportage naar € 0,33 miljoen.

Het werkelijke renteresultaat is €0,07 miljoen lager dan bij de bijgestelde begroting is aangegeven. Dit verschil wordt met name veroorzaakt door lagere renteopbrengsten inzake de post “doorberekening aan vaste activa in verband met kapitaalbeslag”.

(bedragen x €1 miljoen)

Opstelling rentelasten	Begroting 2019	Rekening 2019	Vershil
Rentelasten:			
Rente korte financieringsmiddelen	0,00	0,00	0,00
Rente langlopende geldleningen	8,85	8,87	-0,02
Rente eigen financieringsmiddelen	0,53	0,53	0,00
Rentebijdrage exploitatie	0,00	0,00	0,00
Cw wethouderspensioen	0,14	0,14	0,00
Cw verliesvoorziening grondbedrijf	0,90	0,90	0,00
Subtotaal	10,42	10,44	-0,02
Renteopbrengsten			
Doorberekening aan vaste activa in verband met kapitaalbeslag	10,75	10,70	-0,05
Subtotaal	10,75	10,70	-0,05
Renteresultaat	0,33	0,26	-0,07

Rente grondexploitatie

Het werkelijke rentepercentage aan de grondexploitatie van 2,24% is nagenoeg gelijk aan de berekening geraamd rentepercentage grondexploitatie van 2,28%. Veiligheidshalve is dit rentepercentage naar 2,4% afgerond voor de begroting 2019. Het werkelijk rentepercentage wijkt gering af ten opzichte van het geraamde percentage.

(bedragen x €1.000)

	Begroting 2019	Begroot % 2019	Werkelijke balanspositie 2019	Werkelijk percentage 2019
Rente percentage Grondexploitatie				
Rente vaste schulden	8.868	2,680%	8.852	2,670%
Rente projectfinanciering	0	0,000%	35	2,914%
Rente kasgeldleningen	0	0,000%	0	0,000%
VVLT Totale financiering	331.272		331.275	
VVLT Projectfinanciering	0		1.210	
VVLT exclusief projectfinanciering	331.272		330.065	
Gem. rente percentage vaste schulden excl. rente projectfinanciering		2,680%		2,670%
Gewogen gemiddelde rente percentage		2,680%		2,670%
Voorzieningen	8.366		9.490	
Langlopende schulden	330.061		331.275	
Kasgeldleningen (kort)				
Waarborgsommen			62	
Overige kortlopende schulden	22.116		24.930	
Overige passiva	18.150		22.797	
Vreemd vermogen	378.693		388.554	
Eigen vermogen	66.536		74.069	
Verhouding VV/TV	0,8506		0,8399	
Balans totaal	445.229		462.623	
Rente percentage Grex (=gewogen gemiddelde rente percentage x Vreemd Vermogen / Totaal Vermogen)		2,280%		2,240%

Financieringsstructuur

In de primitieve begroting 2019 werd rekening gehouden met totale rentekosten van €10,51 miljoen. De rentekosten worden via twee methoden toegerekend aan de vaste activa.

- activa waaraan bij aanvang van een investering een overeengekomen rente wordt toegerekend;
- activa die samen de resterende rentelast (omslagrente) dragen.

(bedragen x €1 miljoen)

Financieringsbehoefte en -bronnen per 1 januari 2018	Begroting 2018	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Investeringsbehoefte in:				
Vaste activa	298	311	323	311
Onderhanden werk grondexploitatie	77	59	57	63
Totale investeringen	375	370	380	374
Gefinancierd met:				
Reserves	67	69	60	78
Nog te bestemmen resultaat		6		4
Voorzieningen	9	9	8	12
Langlopende financiering	302	331	320	319
Totaal financiering	378	415	388	413
Financieringstekort (-) overschot (+)	3	45	8	39

Ultimo 2019 was er sprake van een financieringsoverschot. Bij het afdekken van de financieringsbehoefte is het van belang om de renterisico's te beheersen. Het beleid binnen de gemeente Deventer (zie treasury statuut) is om materiële vaste activa zoveel mogelijk met lange financieringsmiddelen af te dekken. Dit is de zogenaamde 'gouden balansregel'. De verhouding vaste activa (€311 miljoen) versus langlopende financiering (€319) is 97; dit is ontstaan omdat een aantal geraamde 2019 investeringen eerst in 2020 geëffectueerd worden.

Leningen

Kapitaalmarkttransacties

De hoeveelheid geleend geld (lange termijn) is in 2019 afgenomen met €12 miljoen. De langlopende vaste schuld bedroeg per 1 januari 2019 € 331 miljoen en per 31 december 2019 € 319 miljoen.

Het gemiddelde rentepercentage voor de leningen lag in 2019 op 2,70%.

Het gemiddelde is per 31 december 2019 gedaald door de aflossingsverplichtingen in 2019. Ultimo december 2019 waren er geen kasgeldleningen.

(bedragen x €1 miljoen)

Leningenportefeuille	Begroting 2019		Rekening 2019	
	Bedrag	Gewogen gemiddelde rente	Bedrag	Gewogen gemiddelde rente
Stand 01-01-2019	331	2,70%	331	2,70%
Aflossingen	12	0,00%	12	-0,16%
Nieuwe leningen	-	-	-	-
Stand per 31-12-2019	319	2,72%	319	2,54%

Geldmarkttransacties

In 2019 zijn er geen kortlopende leningen aangetrokken.

Kapitaalmarkttransacties

In 2019 zijn er geen langlopende geldleningen aangetrokken.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het financieringsbeleid zijn:

- renterisico's
- kredietrisico's

De Wet Fido kent een tweetal wettelijke normen te weten de kasgeldlimiet en de renterisiconorm, die beogen om de renterisico's van lagere overheden binnen de perken te houden en te beheersen. Beide normen worden hierna toegelicht.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld aan en dient daarom om het renterisico op de korte termijn te beheersen. Juist voor de korte termijn geldt dat de renterisico's aanzienlijk kunnen zijn, gezien de mogelijke fluctuaties op de geldmarkt. Onder de vlottende schuld vallen alle financieringen met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar. De limiet bedraagt een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (8,5 %) van de begrote gemeentelijke uitgaven. Voor 2019 is de kasgeldlimiet bepaald op €29 miljoen.

Iedere drie maanden wordt de stand van de netto vlottende schuld van de gemeente getoetst aan de kasgeldlimiet. Bij een te verwachten langere termijn overschrijding van de kasgeldlimiet dient tot consolidatie van de vlottende schuld te worden overgaan en dienen daardoor langlopende financieringsmiddelen te worden aangetrokken. De provincie neemt maatregelen wanneer de kasgeldlimiet in 3 opeenvolgende kwartalen wordt overschreden. De afgelopen jaren heeft zich geen overschrijding van de 3 opeenvolgende kwartalen voorgedaan bij de gemeente Deventer.

Het verloop van de kasgeldlimiet vertoond in 2019 het volgende beeld:

(bedragen x €1.000)

Verloop stand kasgeldlimiet 2019	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Vlottende schuld	-2.807	-4.674	0	0
Vlottende middelen	5.980		10.574	12.096
Kwartaalsaldo	3.173	-4.674	10.574	12.096
Kasgeldlimiet	29.240	29.240	29.240	29.240
Overschrijding (-) ruimte (+)	32.413	24.566	39.814	41.336

Rente risiconorm

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen wordt ingekaderd door de rente risiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's uit hoofde van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. De begrote rente risiconorm voor 2019 bedraagt €68,8 miljoen.

De toets van de renterisico's aan de hand van de rente risiconorm verloopt dan als volgt:

(bedragen x €1 miljoen)

Opstelling rentelasten	Begroting 2019	Rekening 2019
Renterisico's op vaste schuld		
1a. Renteherziening op vaste schuld (o/g)	0,00	0,00
1b. Renteherziening op vaste schuld (u/g)	0,00	0,00
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a - 1b)	0,00	0,00
3. Aflossingen	12,10	12,10
4. Netto nieuw aan te trekken vaste schuld (3)	12,10	12,10
Rente risiconorm		
5. Stand van de begroting per 1 januari	344	344
6. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentages	20,00%	20,00%
7. Rente risiconorm	68,80	68,80
Toets rente risiconorm		
8. Rente risiconorm (7)	68,80	68,80
9. Renterisico op vaste schuld (4)	12,10	12,10
10. Ruimte (+) / Overschrijding (-) (7-4)	56,70	56,70

In 2019 is ruimschoots voldaan aan de rente risiconorm.

Kredietrisicobeheer

Uitzettingen kunnen op grond van de Wet Fido en het treasury statuut slechts plaatsvinden uit hoofde van de uitvoering van een publieke taak. Daarnaast vinden uitzettingen alleen plaats bij Nederlandse overheidsinstellingen en financiële instellingen met een kredietwaardigheid van een A1-rating en/of AA-rating. In het volgende overzicht is de samenstelling van de lening portefeuille u/g weergegeven:

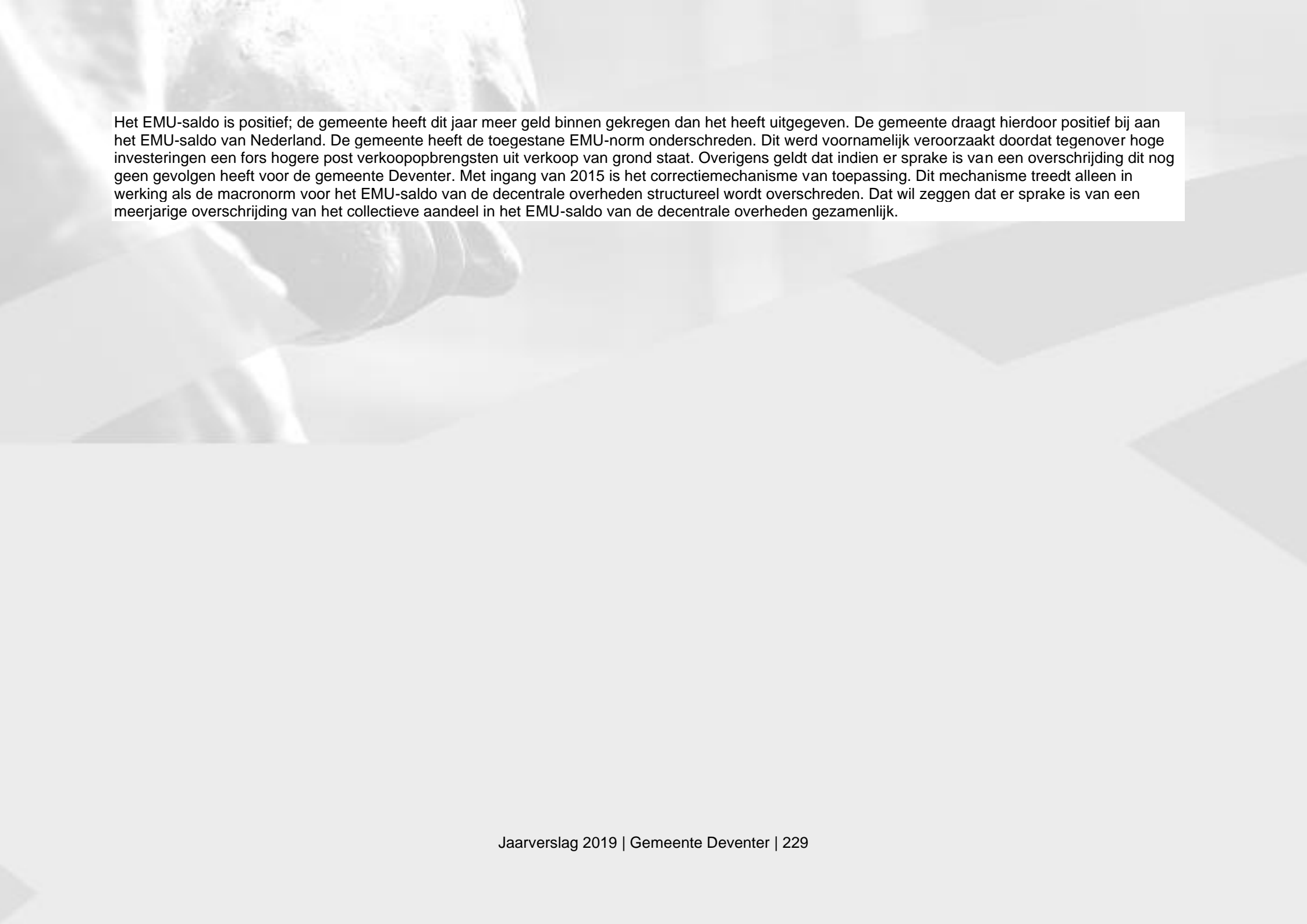
(bedragen x €1)		
Uitzettingen	Rentepercentage	Bedrag per 31-12-2019
NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer	4%	16.923.780
NV Sportbedrijf Deventer	2,12 - 4%	13.684.524
NV Wonen boven winkels	geen	74.076
Vitens NV	4%	247.618
Leningen energieaanpas woningen	geen	200.000
Go Ahead Eagles	4%	4.069.412
Woningabonnement	5%	417.260
Deventer Hockey Vereniging (lening zonnepanelen)	5%	26.202
Lening vereniging van eigenaren	5%	800.000
Totaal		36.442.873

EMU saldo

In 2004 hebben Rijk en medeoverheden afgesproken dat het EMU tekort van medeoverheden maximaal -0,5% BBP mag bedragen. Dit is bepaald op de Europese grens van 0,3% BBP die geldt voor de volledige Nederlandse collectieve sector. De EMU grens voor medeoverheden wordt de macrotreferentiewaarde genoemd.

(bedragen x €1.000)

Nummer	Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1	Exploitatiesaldo voor toevoeging aan cq ontrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-2.134	-6.422	7.139
2	Afschrijvingen te laste van de exploitatie	11.400	11.581	11.385
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.500	489	3.032
4	AF: Investerings in (Im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	17.700	20.545	12.947
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-3.200	-995	-3.340
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)m voor zover niet op exploitatie verantwoord	-1.900	0	-782
7	AF: Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	8.500	5.980	13.887
8	Baten bouwgrondexploitaties: Baten zover transacties niet op exploitatie verantwoord	22.030	28.385	24.468
9	AF: Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	500	337	550
10	AF: Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de bovenstaande posten.	0	0	0
11	Verkoop van effecten:			
a	AF: Gaat u effecten verkopen? Ja/Nee	Nee	Nee	Nee
b	Zo ja, wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	0	0	0
	Berekend EMU-saldo gemeente Deventer	996	6.176	14.518

Het EMU-saldo is positief; de gemeente heeft dit jaar meer geld binnen gekregen dan het heeft uitgegeven. De gemeente draagt hierdoor positief bij aan het EMU-saldo van Nederland. De gemeente heeft de toegestane EMU-norm onderschreden. Dit werd voornamelijk veroorzaakt doordat tegenover hoge investeringen een fors hogere post verkoopopbrengsten uit verkoop van grond staat. Overigens geldt dat indien er sprake is van een overschrijding dit nog geen gevolgen heeft voor de gemeente Deventer. Met ingang van 2015 is het correctiemechanisme van toepassing. Dit mechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Dat wil zeggen dat er sprake is van een meerjarige overschrijding van het collectieve aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gezamenlijk.

Verbonden partijen

Inzicht

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de rechtspersonen (verbonden partijen) waarmee de gemeente Deventer een bestuurlijke en financiële relatie heeft en de (financiële) risico's die hiermee (mogelijk) gelopen worden. Tevens wordt melding gemaakt van de actuele (beleid-) ontwikkelingen. Verbonden partijen zijn (participaties in) deelnemingen (in vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en (coöperatieve) verenigingen.

Van bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap heeft door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt raakt ingeval van faillissement van de verbonden partij of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn / haar verplichtingen niet nakomt.

De relatie van de gemeente met de verbonden partijen is zeer verschillend van aard. Soms met een wettelijke basis en soms ontstaan vanuit gemeentelijk beleid voor de uitvoering daarvan en soms voor uitvoering van bedrijfsvoering activiteiten. In alle gevallen gaat het echter om de behartiging van een publiek belang.

Wet- en regelgeving stelt eisen voor verbonden partijen. E én van die eisen is de opstelling van een paragraaf verbonden partijen en het vaststellen van een visie op en beleid omtrent verbonden partijen in die paragraaf of in een afzonderlijke nota.

In de op 11 oktober 2017 vastgestelde kadernota verbonden partijen van de gemeente Deventer wordt beschreven hoe de gemeente Deventer omgaat met verbonden partijen, zodat op een weloverwogen manier invulling wordt gegeven aan de rollen van eigenaar (zeggenschap) en opdrachtgever (sturing). Zie daarvoor het hoofdstuk "[Beleidskader](#)".

De cijfers die gepresenteerd worden bij het financieel belang en bij het verwacht eigen vermogen, vreemd vermogen en financieel resultaat zijn, voor zover beschikbaar, afkomstig uit de jaarrekening 2018 en uit de begroting 2020 van de verbonden partij. Jaarrekeningen 2019 van verbonden partijen zijn nog niet beschikbaar.

Vervolgens is een verbinding gelegd met de [paragraaf weerstandsvermogen](#).

Ontwikkelingen en conclusies

Uit de informatie die is opgenomen in onderstaande paragraafonderdelen ontlenen wij geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's specifiek weerstandsvermogen zou moeten aanhouden.

Naast het verzoek om aanvullende financiering, heeft NV Schouwborg een verzoek ingediend voor eenmalige subsidie (RM 22/5/2019) voor de jaren 2019, 2020 en voor aanvulling van het weerstandsvermogen. Nu in november 2019 het rapport Ebben over de financiën van de schouwborg is opgeleverd, is de interim-directeur van de schouwborg verzocht te beoordelen of er gewijzigde subsidieaanvragen moeten worden ingediend. De interim-directeur van de Deventer Schouwborg heeft begin maart een verkenning aangeboden waarin een pakket aan maatregelen is gepresenteerd die erop gericht is het huidige inhoudelijke programma te continueren, binnen de financiële en inhoudelijke kaders zoals vastgesteld in de cultuurvisie. Voor de nadere uitwerking van dit plan is inmiddels een projectleider aangetrokken. Het college neemt t.z.t. vernieuwde subsidie aanvragen in behandeling en legt daarover voorstellen aan de gemeenteraad voor. Voorshands is op basis van de eerdere aanvraag van mei 2019 in de stand van de generieke weerstandsreserve alvast rekening gehouden met het verstrekken van eenmalige subsidie.

Aspecten jaarrekeningen 2018

Algemene aspecten

- De gemeente heeft de beschikking over alle vastgestelde jaarrekeningen 2018 van de verbonden partijen (met uitzondering van de NV Deventer Schouwburg - zie daartoe informatie bij de paragraaf "ontwikkelingen en conclusies" en de informatie bij paragraaf "financiële risico's schouwburg") .
- Een groot aantal verbonden partijen heeft ook een begroting 2020 (en meerjarenbegroting) beschikbaar. Voor wat betreft de gemeenschappelijke regelingen zijn die documenten reeds aan de gemeenteraad beschikbaar gesteld en heeft dat in sommige gevallen tot het een zienswijze geleid (PlusOV en RSJ). Jaarrekeningen 2018 van gemeenschappelijke regelingen zijn ter kennisname aan de gemeenteraad gebracht.
- Indien daartoe aanleiding was werd / is wordt de gemeenteraad met afzonderlijke raadmededelingen of in kwartaal rapportages geïnformeerd over actuele (financiële) ontwikkelingen bij verbonden partijen.
- Per verbonden partij wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in het publiek - en financieel belang van de gemeente en wordt aandacht besteed aan het financieel risico en actuele ontwikkelingen. Uitgangspunt is dat de verbonden partij zelf zorgt voor borging van haar financiële risico's middels een weerstandsvermogen. Dit om te voorkomen dat deelnemende gemeenten in verbonden partijen eventuele ongedekte financiële nadelen moeten bekostigen.
- Met een raadmededeling van 28-05-2019 is de gemeenteraad geïnformeerd over een evaluatie van de gemeenschappelijke regelingen in de regio IJsselland. Daarin werden antwoord gegeven op twee hoofdvragen, namelijk 1. Voorziet de betreffende verbonden partij op een effectieve en efficiënte wijze in de behartiging van het publiek belang en 2. Hoe vindt sturen, beheersen, het houden van toezicht en de verantwoording plaats en zijn daarin aanpassingen gewenst? Met een stoplichten model voor aangegeven indicatoren werd aangegeven wat de stand van zaken is van de GR-en. Uit de evaluatie blijkt de zorg over de financiën van de RSJ (regionaal Servicebureau Jeugdzorg IJsselland). Reden waarom de gemeenteraad bij zowel de begroting 2019 als 2020 een zienswijze heeft ingediend bij het bestuur van de RSJ. In het voorjaar van 2020 wordt de evaluatie van de overige verbonden partijen afgerond waarover vervolgens de gemeenteraad met een raadmededeling zal worden geïnformeerd. Gelijktijdig wordt een Uitvoeringsnota Verbonden partijen uitgewerkt, waarin voor het college en het ambtelijk apparaat de rollen van aandeelhouder, opdrachtgever / subsidiegever verduidelijkt worden en de wijze waarop interne afstemming en samenwerking plaatsvindt. De uitvoeringsnota gaat ook in op sturing en beheersing van de verbonden partijen vanuit de eerder genoemde rollen waaronder ook een aanzet voor het inrichten van situationeel toezicht en betrokkenheid inzake de verbonden partijen. De Uitvoeringsnota wordt tegelijk met het evaluatierapport Verbonden Partijen met een raadmededeling ter informatie aan de raad gebracht.
- Met een raadmededeling van 19-6-2019 is terugkoppeling gegeven over de stand van zaken van uitvoering van de motie van 7-11-2018 over regionale samenwerking. In die motie wordt het college gevraagd een evaluatie van de gemeenschappelijke regelingen IJsselland aan te bieden (zie voorgaande punt) en is de griffie de opdracht gegeven om in samenwerking met andere gemeenten in de regio IJsselland een conferentie rond regionale democratie te organiseren. In de raadmededeling is aangegeven welke vervolgacties er zijn.
- In 2020 wordt een digitaal toegankelijk dossier voor de gemeenteraad aangemaakt waarin planning- en control documenten en governance documenten van verbonden partijen zijn in te zien.

Specifieke aspecten

- Met ingang van 1-1-2019 is de gemeenschappelijke regeling RecreatieGemeenschap Salland geliquideerd. Gelijktijdig zijn de gemeenten Olst-Wijhe, Raalte en Deventer een gezamenlijke beheerorganisatie gestart voor instandhouding van de fiets- en wandelroutenetwerken inclusief de bijbehorende routevoorzieningen.
- In 2019 is door het bestuur van Dataland het besluit genomen de activiteiten van de onderneming uiterlijk eind december 2021 te hebben overgedragen of afgebouwd zodat het daarna kan worden geliquideerd. Met de komst van de Landelijke Voorziening WOZ in 2017 is informatie over de WOZ-waarde van woningen gratis beschikbaar gekomen en is het gebruik van de Vastgoedscanner van Dataland enorm teruggelopen c.q. overbodig.
- Op 11-4-2019 hebben de aandeelhoudersvergaderingen van de vijf tijdelijke juridische entiteiten die zijn opgericht bij de verkoop van de aandelen Essent: CBL Vennootschap BV, CSV Amsterdam BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, Verkoop Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV besloten het juridische construct van de vijf entiteiten te vereenvoudigen, verder uit te werken en daarvoor nadere besluitvorming aan de aandeelhoudersvergaderingen voor te leggen. Mogelijk zijn alle entiteiten m.i.v. 2021 geliquideerd.
- De gemeente Deventer heeft in 2019 haar aandelen in Wonen Boven Winkels NV (50%) verkocht aan Wonen Boven Winkels BV (100% dochteronderneming van Woonbedrijf Ieder1). Bij de voorjaarsnota 2019 heeft de raad daartoe besloten. Daarmee is 50% van het eigen vermogen, een bedrag van €1,0 miljoen, terug gekomen naar de gemeente. Bij de voorjaarsnota 2019 is besloten de vrijgekomen middelen te storten in een nieuw te vormen reserve wonen binnenstad en daarmee te reserveren voor investeringen in de binnenstad om hier een aantrekkelijker woongebied en verblijfsgebied voor binnenstad bezoekers van te maken. Een voorbeeldproject kan zijn de Stadshof. Een voorstel wordt verder uitgewerkt en in 2020 ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad.
- Afvalinzamelingsbedrijf Circulus-Berkel BV (verbonden partij van de gemeente Deventer) heeft een nieuwe milieustraat (Cleantech Centre Deventer) gerealiseerd aan de Westfalenstraat in Deventer en in maart 2020 in gebruik genomen. Circulus-Berkel en HGB (het Groenbedrijf) realiseren tevens gezamenlijke huisvesting aan de Westfalenstraat. Ook komt er een plek voor kringloopgoederen. Het betekent dat inwoners en bedrijven hun restafval, grondstoffen en herbruikbare goederen op één plek kunnen aanbieden.
- In februari 2019 is de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 “Samen werken aan veiligheid” van de Veiligheidsregio IJsselland vastgesteld. De beleidsagenda is opgesteld samen met medewerkers en vertegenwoordigers van gemeenteraden, bestuur en veiligheidspartners.
- Met een raadmededeling van 19-2-2019 is de gemeenteraad geïnformeerd over de door het Algemeen Bestuur van de GGD vastgestelde Agenda Publieke Gezondheid 2019-2023 “Beweging vanuit eigen regie” waarin de GGD aangeeft op welke wijze zij de gezondheid van de bewoners van de 11 gemeenten in IJsselland wil bevorderen. Na vaststelling van de Agenda Publieke Gezondheid in het Algemeen Bestuur van de GGD IJsselland in maart 2019, wordt door de GGD een uitvoeringsplan met financiële paragraaf gemaakt. De beleidsagenda kent doorwerking naar de begroting 2020. Concrete uitwerking van thema's van de beleidsagenda gebeurt in jaarplannen van 2020. Dan wordt duidelijk welke dienstverlening per gemeente wordt geleverd.
- Eind 2019 is de strategische visie High Five 2020 van de NV Sportbedrijf Deventer geactualiseerd. Aanleiding voor het vervroegd actualiseren van de strategische visie is het nieuwe Meedoen Sportbeleid 2020-2030 “Samen sporten maakt sterk”, Het Nationaal Sportakkoord, de Toekomstverkenning sport (vanuit het Sociaal Cultureel Planbureau en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) en vernieuwde inzichten van de nieuwe directeur.
- Naast het verzoek om aanvullende financiering, heeft NV Schouwborg een verzoek ingediend voor eenmalige subsidie (RM 22/5/2019). Nu in november 2019 het rapport Ebben over de financiën van de schouwborg is opgeleverd, is de interim-directeur van de schouwborg verzocht te beoordelen of er

gewijzigde subsidieaanvragen moeten worden ingediend. Het college neemt die aanvragen vervolgens in behandeling en legt daarover voorstellen aan de gemeenteraad voor..

- In de aandeelhoudersvergadering van 27 juni 2019 van de NV Bergkwartier is besloten 50% van het achterstallig dividend, zijnde €632.252 (voor Deventer €102.000) uit te betalen. Tevens is in die vergadering een meerjarig perspectief toegelicht en ter kennis van de aandeelhouders gebracht. Daaruit blijkt dat vanaf 2019 weer regulier dividend kan worden uitgekeerd, jaarlijks €475.000 (Deventer €77.000). In de Voorjaarsnota 2019 van de gemeente is hiermee al rekening gehouden. Het meerjarige perspectief beschrijft dat de liquiditeit vanaf 2023, naar verwachting, weer ruimte geeft om extra uitkeringen te doen van het achterstallig dividend.
- Vanaf 2016 is de NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer door een wetwijziging, alleen al wegens haar NV-vorm, vennootschapsbelastingplichtig. Reden om toekomstopties uit te werken. Los van het vraagstuk inzake vennootschapsbelasting is er behoefte over de toekomstige positie van het cultureel maatschappelijk vastgoed van de NV na te denken en daarover besluitvorming voor te leggen. Voor de zomer hoopt het college dit onderzoek af te ronden en daarna voor te leggen aan de gemeenteraad.
- De NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer heeft in 2018 de nieuwbouw bibliotheek opgeleverd en het gebouw is in de tweede helft van 2018 in gebruik genomen. De realisering van De Viking vindt in het voorjaar van 2020 plaats.
- Voor de aanstaande leegstand in het Cultureel Centrum (wegens het vertrek van het Filmhuis en de leegstaande vierkante meters van KunstCircuit) zal de gemeente in samenspraak met de NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer toekomstopties presenteren.
- De toekomst van NV Luchthaven Teuge is onzeker geworden wegens besluitvorming over de vliegroutes van Lelystad Airport. Eén van de vliegroutes gaat over luchthaven Teuge waardoor het Nationaal Para centrum mogelijk noodgedwongen moet verhuizen. Daardoor verdwijnt mogelijk 50% van de inkomsten van de luchthaven. Bij brief van 22-2-2019 heeft de Minister met een Kamerbrief kenbaar gemaakt dat op 25-1-2019 maatwerk afspraken zijn vastgelegd tussen het ministerie, luchtverkeersleiding Nederland, Commando Luchtstrijdkrachten, Lelystad Airport, NV Luchthaven Teuge en het Para centrum over de periode tot aan herziening van het luchtruim. waardoor er gesprongen kan blijven in de afgesproken tijdblokken.
- In 2018 heeft Bank BNG besloten het dividendpercentage op te hogen van 37,5% naar 50%. In 2018 bij 3e kwartaalrapportage en aanvullend in de 1e kwartaalrapportage 2019 is een structurele verhoging van het dividend van € 490.000 meegenomen in de gemeente begroting. Daarmee wordt de totale raming in het meerjarige perspectief van het dividend van BNG € 830.000 afgerond
- KonnecteD werkt aan een nieuw Ondernemingsplan waarin het bedrijf verder zal transformeren van een klassiek SW – bedrijf (de instroom in de SW is gestopt) naar modern Werkleer bedrijf voor het uitvoeren van de ParticipatieWet. Dit vraagt investeringen in nieuwe Werk-Leer Routes voor nieuwe instroom vanuit de ParticipatieWet en de arbeidstoekomst voor de huidige SW populatie kan daarmee beter worden geborgd.
- De zienswijze van Deventer op de primaire begroting 2020 van de RSJ heeft samen met de kanttekeningen van andere gemeenten ertoe geleid dat het RSJ een gewijzigde begroting heeft opgesteld, die in september 2019 is vastgesteld. In deze begroting is in meerjarenperspectief een verlaging van de gemeentelijke bijdrage zichtbaar, doordat deze gewijzigde begroting uit gaat van een inzet van vaste formatie per 1 juli 2020 (ipv inhuur).
- Op 3 juli 2019 heeft de gemeenteraad het college verzocht een zienswijze op de begroting 2020 van PlusOV in te dienen. De zienswijze houdt in dat de gemeente Deventer alleen kan instemmen met de ontwerpbegroting als deze op 2 punten wordt gewijzigd: I. niet opnemen van de structurele formatie-uitbreiding omdat de structurele noodzaak onvoldoende is onderbouwd; II. niet opnemen van de vorming van de reserve van €1,2 miljoen gezien het gegeven dat er op dat moment nog geen besluit was genomen over de uittrede som. PlusOV heeft naar aanleiding van de zienswijze van Deventer en

andere gemeenten de begroting aangepast, waarin bovenstaande punten zijn verwerkt. De gewijzigde begroting is in juli 2019 door het bestuur vastgesteld.

- Op 19 juni is de gemeentelijke Gezondheidsnota 2019-2022 vastgesteld. De gezondheidsnota is een coproductie van de gemeente Deventer, de GGD IJsselland en een grote diversiteit aan partners in Deventer. In bijeenkomsten en interviews met onder andere raadsleden, beleidsadviseurs, de ASDD en professionals uit zorg en welzijn, is nagegaan wat de voornaamste gezondheidsuitdagingen zijn in Deventer.
- Vanwege veranderingen in de archiefwet en de visie van het rijk op de regionale historische centra staat vast dat het rijk uit de GR HCO zal treden. Wel blijft het Rijk duurzaam verbonden met de regionale historische centra vanwege de papieren archieven. Hierbij is een juridische constructie nodig om de financiering door het Rijk te regelen. In 2020 zal dit nader worden uitgewerkt.

Beleidskader

De uitvoering van taken is voor gemeenten steeds complexer geworden. In toenemende mate doen zij beroep op andere organisaties waaraan zij taken aan uitbesteden, via inkoop of subsidie of via uitvoering door verbonden partijen.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om privaatrechtelijke rechtspersonen die een rol spelen in de uitvoering van een publieke taak als om gemeenschappelijke regelingen. Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waarover gemeenten zowel financieel als bestuurlijk zeggenschap hebben. In geval van (de publiekrechtelijke) gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met een rechtspersoonlijkheid. De diversiteit van de verbonden partijen neemt bovendien toe, evenals het financiële en beleidsmatige gewicht ervan; dit wordt nog eens versterkt door de decentralisaties in het sociale domein.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de aansturing van verbonden partijen, de controle erop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie. Om deze verantwoordelijkheden waar te kunnen maken is het van belang dat het college en de gemeenteraad weten wat hun bevoegdheden zijn. Vanuit zowel het publiekrecht als het privaatrecht zijn kaders van toepassing voor (de samenwerking in) verbonden partijen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over aspecten inzake verbonden partijen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid omtrent verbonden partijen opnemen. Indien gemeenten een afzonderlijk door de raad vastgestelde beleidsnota verbonden partijen hebben kan daarnaar worden verwezen. Deventer heeft voor de opstelling van een nota verbonden partijen gekozen.

Daarnaast is in de financiële verordening (artikel 21) van de gemeente vastgelegd dat het college periodiek in een beleidsnota het systeem van toezichtuitoefening op de onderscheiden verbonden partijen vastlegt en dit systeem ter kennis brengt van de raad.

De kadernota verbonden partijen beschrijft hoe de gemeente Deventer omgaat met verbonden partijen, zodat op een weloverwogen manier invulling wordt gegeven aan de rollen van eigenaar (zeggenschap) en opdrachtgever (sturing).

In oktober 2017 is de [beleidsnota verbonden partijen](#) geactualiseerd vastgesteld door de gemeenteraad. Meer dan voorheen wordt met het vernieuwde kader een actievere betrokkenheid van college en gemeenteraad bij verbonden partijen inhoud gegeven. Naast expliciete kaders voor processen tot besluitvorming zijn inhoudelijke kaders opgenomen en is aandacht besteed aan de instrumenten voor kaderstelling, controle en sturing. Onderscheid wordt daarbij gemaakt voor de kader stellende –en controlerende rol van de gemeenteraad en de opdrachtgevers- en eigenaar rol van het college.

Voor het sturen en beheersen zijn vier rollen voor de gemeente te onderscheiden:

- Gemeenteraad; kaderstelling en controlerend.
- College; opdrachtgever (sturing) en eigenaar (zeggenschap).

Een verbonden partij is gekoppeld aan een kerntaak van de gemeente op een specifiek beleidsterrein. Dit betekent dat ook vanuit inhoudelijk(e) beleid(doelen) gestuurd wordt op de verbonden partijen.

Het doel van actieve betrokkenheid bij verbonden partijen is het:

- behartigen van het publieke belang;
- beheersen van risico's die met de verbonden partij samenhangen;
- borgen van de continuïteit van de verbonden partij.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor de kaderstelling binnen de gemeente. De gemeenteraad heeft daartoe kader stellende bevoegdheden maar ook het budgetrecht. Dit zijn twee instrumenten waarmee aan de voorkant kan worden gestuurd op inhoud/beleid en financiën. De kadernota verbonden partijen dient als richtlijn voor het college en indirect voor de verbonden partij. Het kader verbonden partijen is ook de grondslag voor de gemeenteraad om te kunnen controleren en al dan niet te interveniëren.

Om de controlerende rol adequaat uit te voeren maakt de gemeenteraad in de regel gebruik van de reguliere planning en control instrumenten van de gemeente en de gemeenschappelijke regelingen en de raadmededelingen van het college.

Vierjaarlijks wordt een evaluatie per verbonden partij opgesteld die met de gemeenteraad wordt gedeeld.

Financiële risico's per Verbonden partij

NV Centrumgarage Deventer

Vestigingsplaats: Deventer

Website: centrumgarage-deventer

Programma: Leefomgeving

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 5 %

Doel en openbaar belang: Exploitatie van de parkeergarage Sijzenbaan, nabij het winkelgebied van de binnenstad.

Financieel risico: Risico is dat het winkelaanbod in de binnenstad afneemt en bezoekersaantal (en de omzet en het resultaat van de centrum garage) terugloopt.

Toelichting: De gemeente Deventer bezit ca. 5% van de aandelen in deze vennootschap. De overige aandeelhouders zijn binnenstadondernemers en particulieren. In beginsel loopt de gemeente risico op verlies van het ingebrachte risicodragend kapitaal ad €39.600 en op de structurele dividendraming ad €19.000. Los van het feit dat de vennootschap vermogen heeft voor opvang van risico's geven de praktijk tot nu toe en de vooruitzichten aan dat beide risico's beperkt zijn.

Beleidsvoornemens: Het nog aantrekkelijker maken van de voorziening is en blijft een doelstelling.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019	€ 19.000	Realisatie dividend	Nog niet bekend
Financiële gegevens			
		2017	2018
Eigen vermogen:		€ 1.288.282	€ 1.247.707
Vreemd vermogen:		€ 733.175	€ 545.001
Resultaat:		€ 612.615	€ 616.003
			Nog niet bekend

Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 39.552 (€ 39.552)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

NV Vastgoed Milieucentrum Deventer

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [ulebelt](http://ulebelt.nl)

Programma: Milieu

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 49,50%

Doel en openbaar belang: Realiseren, in stand houden en beheren van de accommodatie voor een milieucentrum annex kinderboerderij.

Financieel risico: Financiële risico's zijn beperkt. Exploitatie en balansmutaties verlopen jaarlijks volgens een vast patroon. Het onderhoud wordt verricht volgens een periodiek te actualiseren meerjarig onderhoudsprogramma.

Toelichting: Ongeveer 49,5% van de aandelen in deze vennootschap is in handen van de gemeente Deventer. De overige aandeelhouders zijn Woningstichting Rentree (ongeveer 49,5%), Sallcon (0,8%) en IVN (0,1%). Deze vennootschap kent beperkte bedrijfsvoeringsrisico's. Het weerstandsvermogen is toereikend. De stichting Ulebelt is enige huurder van dit maatschappelijk vastgoed.

Beleidsvoornemens: De Ulebelt (huurder van het vastgoed) blijft naast haar prestaties op de kernprestaties educatie, kinderboerderij en terrein inzetten op maatschappelijke activiteiten. Het betreft onder meer het aanbieden van werkplekken in het kader van re-integratie, zorg en reclassering, stageplaatsen voor scholing, faciliteren van activiteiten voor mensen met een beperking, maar ook facilitering van doelgroepen buitenschoolse- en kinderopvang, natuur- en milieuorganisaties en andere wijkgerichte organisaties. In 2019 start een verkenning naar toekomstopties voor de NV. Er zijn twee aanleidingen voor deze verkenning. Ten eerste de vennootschapsbelastingplicht vanaf 1-1-2016. Deze belastingplicht is er alleen al door de NV-vorm. In een andere juridische vorm (bijvoorbeeld stichting of onderbrenging van het eigendom bij de gemeente) zou die belastingplicht er niet zijn. Ten tweede beraadt de gemeente Deventer zich in 2019 als groot aandeelhouder over de positionering van maatschappelijk vastgoed, waaronder die van de NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer, het sportbedrijf en de NV Milieucentrum. Voor de zomer van 2020 wordt besluitvorming voorgelegd.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 609.329	€ 622.850	Niet bekend
Vreemd vermogen:	€ 139.746	€ 135.845	Niet bekend
Resultaat:	€ 657	€ 6.058	Niet bekend
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 272.268 (0)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

NV Deventer schouwburg

Vestigingsplaats: Deventer

DEVENTER
SCHOUWBURG

Website: [deventerschouwburg](http://deventerschouwburg.nl)

Programma: Economie kunst en cultuur

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 77,50%

Doel en openbaar belang: Aanbieden van een breed en gevarieerd programma van (professionele) podiumkunst voor stad en regio.

Financieel risico: In het totale aandelenkapitaal van deze vennootschap van afgerond €420.000 neemt de gemeente Deventer voor €325.260 deel. De andere aandelen zijn in handen van negen Deventer bedrijven. Het aandelenkapitaal van de gemeente in de NV is niet geactiveerd. Over dat bedrag loopt de gemeente aldus geen financieel risico meer. De gemeente subsidieert de schouwburg met een substantieel jaarbedrag, waarbij rekening is gehouden met de verplichtingen van de schouwburg richting de NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer (erfpacht van de huisvesting). Daarmee zorgt de gemeente voor een stuk borging van de continuïteit van deze vennootschap. Een substantieel ander deel van de huisvesting kosten zal uit opbrengsten van de schouwburg moeten blijven komen. Dat was, is en blijft een risico voor dergelijke voorzieningen. Het borgen van de continuïteit van de schouwburg is nog steeds een actueel vraagstuk voor de gemeente. De schouwburg doet beroep op de gemeente voor zowel de financiering van haar vervangingsinvesteringen, aanvullende subsidie op de jaren 2019 en 2020 en het aanvullen van het weerstandsvermogen. Zie nadere toelichting.

Toelichting: De schouwborg heeft haar meerjarenbegroting 2019-2022 (exploitatie, investeringen en liquiditeiten in meerjarig perspectief) in mei 2019 ingediend. In november 2019 is het eindrapport Ebben over de financiën van de schouwborg gepresenteerd. Dit rapport is in handen gesteld van de interim directeur van de schouwborg met het verzoek de financiële documenten te actualiseren en basis daarvan opnieuw verzoeken in te dienen voor aanvullende subsidie voor de jaren 2019, 2020 en 2021 en het aanvullen van het weerstandsvermogen. Daarbij het schema voor vervangingsinvesteringen te actualiseren en te bezien of een gewijzigd verzoek voor financiering moet worden ingediend.

De interim directeur van de Deventer Schouwborg heeft begin maart een verkenning aangeboden waarin een pakket aan maatregelen is gepresenteerd die erop gericht is het huidige inhoudelijke programma te continueren, binnen de financiële en inhoudelijke kaders zoals vastgesteld in de cultuurvisie. Voor de nadere uitwerking van dit plan is inmiddels een projectleider aangetrokken.

Omdat de schouwborg nog geen meerjarenbegroting 2019-2022 heeft vastgesteld en de gemeente nog geen besluit heeft genomen over én een verzoek voor eenmalige subsidie 2019, 2020 en 2021 én de financiering met gemeenteleningen van vervangingsinvesteringen heeft de accountant van de schouwborg over de jaarrekening 2017 en 2018 nog geen (goedkeurende) verklaring afgegeven. De accountantsverklaring volgt pas als de accountant een beeld heeft over de continuïteit van de schouwborg in meerjarig perspectief.

In de stand van de generieke weerstandsreserve is alvast rekening gehouden met het verstrekken van de eenmalige subsidie.

Beleidsvoornemens: De interim directeur van de Deventer Schouwborg heeft begin maart 2020 een verkenning aangeboden waarin een pakket aan maatregelen is gepresenteerd die erop gericht is het huidige inhoudelijke programma te continueren, binnen de financiële en inhoudelijke kaders zoals vastgesteld in de cultuurvisie. Voor de nadere uitwerking van dit plan is inmiddels een projectleider aangetrokken.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:	€ 1.639.012 (+ € 25.000)	Realisatie subsidie:	Prognose 2019: € 1.844.011 (incl. 180.000 incidenteel)
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
		2017	2018
Eigen vermogen:		€ 344.163	- € 260.603
Vreemd vermogen:		€ 1.401.661	€ 21.610.283
Resultaat:		- €21.161	0

Bron:	Jaarrekening	Concept jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 325.360 (0)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

NV Luchthaven Teuge

Vestigingsplaats: Teuge

Website: teuge-airport

Programma: Economie kunst en cultuur

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 25%

Doel en openbaar belang: Exploitatie van een luchthaven voor zakelijke en recreatieve burgerluchtvaart.

Financieel risico: Algemeen risico is dat vliegbewegingen achterblijven bij de raming, minder havengelden worden ontvangen en daardoor negatieve exploitatieresultaten worden behaald.

Specifieke risico's zijn de laagvliegroutes Lelystad tot 2023 en de herindeling van het luchtruim vanaf 2023. Specifiek risico is dat het Nationaal Paracentrum hierdoor noodgedwongen zou moeten verhuizen waardoor de NV Luchthaven Teuge een aanzienlijke structurele inkomstenbron (50%) mis gaat lopen. Bij brief van 22-2-2019 heeft de Minister met een kamerbrief kenbaar gemaakt dat op 25-1-2019 maatwerk afspraken zijn vastgelegd tussen het ministerie, luchtverkeersleiding Nederland, Commando Luchtstrijdkrachten, Lelystad Airport, luchthaven Teuge en het parachutistencentrum over de periode tot aan herziening van het luchtruim. waardoor er gesprongen kan blijven in de afgesproken tijdblokken.

Toelichting: De aandelen van deze NV zijn in handen van de gemeenten Apeldoorn (ca. 54,5%), Deventer (ca. 25%), Zutphen (ca.11,5%) en Voorst (ca. 8,5%). De NV voorziet in haar financiering vanuit een private bank. De inbreng van de vier deelnemende gemeenten in de NV beperkt zich dan tot de inbreng van het oorspronkelijke aandelenkapitaal. Eind 2015 is een toekomstvisie voor de luchthaven aangeboden. Door de het besluit over de vliegroutes van Lelystad Airport en de herziening van het luchtruim na 2023 is de toekomst visie van de luchthaven Teuge in heel ander daglicht komen te staan.

Vanuit de Wet Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML) heeft het Rijk Provinciale Staten van Gelderland opdragen een luchthavenbesluit op grond van de Wet luchtvaart te nemen. De aandeelhoudende gemeenten in de NV Luchthaven Teuge, waaronder de gemeente Deventer met een belang heeft van 25%, hebben uitgesproken het aantal vliegbewegingen te maximeren op 80.000. Dat zal de NV Luchthaven Teuge als uitgangspunt hanteren voor de aanvraag om een nieuw luchthavenbesluit bij Provinciale Staten.

Beleidsvoornemens: Een exploitatieplan voor bedrijventerrein West (meerdere eigenaren) wordt door de NV opgesteld in samenspraak met gemeenten Voorst en Apeldoorn en Ontwikkelingsmaatschappij OostNL (Ministerie EZ en provincies Overijssel en Gelderland). De groei van bedrijvigheid versterkt de financiële positie van de luchthaven.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 1.659.319	€ 1.347.040	Nog niet bekend
Vreemd vermogen:	€ 1.821.690	€ 1.497.642	Nog niet bekend
Resultaat:	- € 23.827	€ 18.988	€ 6.475
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 489.857 (€ 489.857)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

Enexis Holding NV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website: [enexis](https://www.enexis.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 0,26 %

Doel en openbaar belang: Altijd en overal in het voorzieningsgebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.

Met de deelneming heeft Deventer invloed op de dienstverlening en de tarieven, grip op de uitvoering van een publiek belang waaronder het faciliteren van de transitie naar duurzame energie.

Financieel risico: Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).

De gemeente is voor 0,2592% aandeelhouder in deze vennootschap. Het risico is beperkt tot dat percentage van het nominale aandelenkapitaal en het risico op het verlies van de dividend. Bij eerstgenoemd risico hoort de opmerking dat Enexis zich met meer dan 50% eigen vermogen al boven de wettelijk geregelde ratio van minimaal 40% bevindt. Als ook rekening wordt gehouden met de achtergestelde status van € 350 miljoen van de "Vordering op Enexis vennootschap" (de Bruglening van €1,8 miljard), geldt dat er sprake is van een laag risico. Bij het risico op het verlies van de structurele dividenddraming hoort de opmerking dat Enexis Holding in een gereguleerde markt opereert, onder toezicht van de Energiekamer. De in de gemeentebegroting opgenomen ramingen zijn afkomstig uit de businessplannen van de NV, rekening houdende met de Aanwijzing van de minister van EZ dat de dividend pay-out ratio vanaf boekjaar 2011 maximaal 50% mag bedragen. Het risico op de dividendinkomsten is mede gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van €100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.

Door naleving van de financiële kengetallen en de handhaving van de credit rating-doelstelling wordt ruimschoots voldaan aan wettelijke verplichtingen (Besluit financieel beheer netbeheerders) inzake vermogensverhoudingen en kredietwaardigheid, alsmede aan de financiële convenanten uit bestaande financieringsovereenkomsten.

Toelichting:

Beleidsvoornemens: In de aandeelhoudersvergadering van Enexis Holding NV van 20 april 2017 is het Strategisch Plan 2017 van Enexis vastgesteld. De nieuwe strategische koers richt zich op excellent netbeheer en het versnellen van de energietransitie. Hiermee komt het bedrijf tegemoet aan de veranderende vraag in de samenleving én maakt het explicieter wat zij bijdraagt aan de energietransitie op het gebied van flexibiliteit, energiebesparing, duurzame gebiedsontwikkeling en elektrisch vervoer. Enexis blijft excellente processen en excellente dienstverlening ambiëren. Dat vergt een radicaal herontwerp van processen en ICT. Dat leidt naar verwachting tot kostenefficiëntie en daarmee tot voldoende mogelijkheden extra activiteiten te ontplooiën om maximaal bij te dragen aan de energietransitie. Voortgezette kostenefficiëntie leidt ook tot zo laag mogelijke tarieven voor de klant en voor de aandeelhouders tot het streven het rendement van de laatste jaren minstens op gelijk niveau te blijven handhaven.

De Nederlandse klimaatdoelstellingen zijn uitdagend. Tevens hebben ze een impact op de beleidsdoelen die Enexis heeft geformuleerd: excellent netbeheer en versnellen energietransitie. Enexis realiseert zich dat ze flinke stappen moeten zetten om het excellent netbeheer voor vandaag en morgen mogelijk te maken. Er wordt hard gewerkt om vertragingen bij nieuwe aansluitingen te voorkomen. Enexis pleit onder andere voor meer landelijke sturing op opweklocaties. Op landelijk niveau wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de capaciteit van het netwerk te vergroten. Daarnaast pleit Enexis voor de ontwikkeling van een mix van zonne- en windenergie én duurzame gassen met duurzaam gebruik van de bestaande netwerken. Dit wordt gezien als een efficiënte manier om de energietransitie te versnellen en betaalbaar te houden.

De energietransitie heeft grote impact op de netbeheerders en dus ook op Enexis Netbeheer. Dit komt bijvoorbeeld door de aanleg van wind- en zonneparken maar ook door het veranderende gedrag van klanten die bijvoorbeeld decentraal energie gaan opwekken. Hierdoor heeft Enexis Netbeheer een stijgend investeringsniveau voor voorzieningen die het net geschikt maken voor deze veranderende energiestromen.

Daarnaast blijft Enexis Netbeheer investeren in het reguliere onderhoud en de reguliere uitbreidingen die nodig zijn voor een veilig en betrouwbaar netwerk. Dit alles samen betekent een structureel hoger activiteiten- en investeringsniveau. De huidige regulering faciliteert bovengenoemde groei in investeringen onvoldoende. Om de groei als gevolg van de energietransitie ook in de toekomst te kunnen financieren, kijkt Enexis Netbeheer kritisch naar haar eigen efficiency en is in gesprek met de reguleringsinstanties. Voorts verkennen Enexis Holding en haar aandeelhouders de mogelijkheden voor versterking van het eigen vermogen. Op 9 april vindt een aandeelhoudersvergadering van Enexis Holding NV plaats waarin onder andere een concept voorstel voor de versterking van het eigen vermogen zal worden geagendeerd.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019	€ 303.000	Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 3.704 mln	€ 4.024 mln.	€ 4.112 mln.
Vreemd vermogen:	€ 2.433 mln.	€ 3.691 mln.	€ 4.416 mln.
Resultaat:	€ 207 mln.	€ 319 mln.	€ 210 mln.
Bron:	Jaarrekening	Concept jaarrekening	Concept jaarrekening
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 932.512 (€ 932.512)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

Wadinko NV

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: wadinko

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 2,55 %

Doel en openbaar belang: Stimulering van gezonde bedrijvigheid (met name in de maakindustrie en zakelijke dienstverlening en logistiek) en daarmee de werkgelegenheid in werkgebied van de aandeelhouders. Wadinko participeert momenteel in twee Deventer bedrijven (op een totaal van 25 participaties).

Financieel risico: De gemeente Deventer bezit 2,55% van de aandelen. De overige aandeelhouders zijn 24 gemeenten in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe en de provincie Overijssel. Het risico van de gemeente is beperkt tot het niet-geactiveerde aandelenkapitaaldeel ad €6.100. Het risico is gering, ook omdat de actuele waarde van de vennootschapsportefeuille per 31 december 2018 €26 miljoen hoger is dan de boekwaarde (bron: jaarverslag 2018). De NV heeft geen vreemd vermogenspositie. De NV keert structureel dividend uit.

Toelichting: Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door interne maatregelen m.b.t. risicobeheersing zijn risico's voor aandeelhouders beperkt. Wadinko participeert in Raden van Commissarissen van participaties opdat daarmee toezicht kan worden gehouden op de directies. Bij participaties die geen Raad van Commissarissen hebben, is met een aandeelhoudersovereenkomst een vergelijkbare situatie gecreëerd. Wadinko is financieel gezond

Beleidsvoornemens: In het beleidsplan 2016-2020 heeft Wadinko de volgende twee doelen benoemd: 5.000 arbeidsplaatsen in 2021 te realiseren bij Wadinko participaties (2018= 3.696) en gemiddeld 4% rendement te realiseren op het eigen vermogen (in de periode 2013-2017 bedroeg het rendement 5,8%). Wadinko heeft geconstateerd dat in haar werkgebied behoefte is aan risicokapitaal bij kleine ondernemingen waar participatie door middelen van aandelen kapitaal (nog) niet realistisch is. Wadinko heeft ondernemersleningen geïntroduceerd en daarvoor €3.000.000 gealloceerd voor dit product. Er worden achtergestelde leningen verstrekt van maximaal €300.000.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	

Dividend 2019	€ 30.000	Realisatie dividend	
Financieel overzicht			
		2017	2018
Financieele gegevens			2019
Eigen vermogen:		€ 65.626.483	€ 67.999.185
Vreemd vermogen:		€ 1.440.516	€ 1.500.000
Resultaat:		€ 1.537.423	€ 1.500.000
Bron:		Jaarrekening	Concept jaarrekening
			Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:		€ 6.100 (0)	
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website: erhbv

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 0,26 %

Doel en openbaar belang: Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteit Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V., tevens voor 50% eigenaar van EPZ, heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ("PBE"). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoed. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V.

Doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Financieel risico: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag €1.496.822) (art 2.:81 BW).

Toelichting: Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders. Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.

Beleidsvoornemens: Binnen PBE is nog een bedrag van €1,6 miljoen (merendeel aandelenkapitaal) achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. De vennootschap zal pas in 2019 kunnen worden geliquideerd omdat zij partij is een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent/EPZ aan RWE zijn afgesloten. De verwachting is dat de vennootschap in 2019 of begin 2020 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.

Op 11-4-2019 is een aandeelhoudersvergadering gehouden van de aandeelhouders van de vijf tijdelijke juridische entiteiten die zijn opgericht bij de verkoop van de aandelen Essent: CBL Vennootschap BV, CSV Amsterdam BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, Verkoop Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV. Besloten is het juridische construct van de vijf entiteiten te vereenvoudigen, verder uit te werken en daarvoor nadere besluitvorming aan de aandeelhoudersvergaderingen voor te leggen. De Aandeelhouderscommissie heeft positief geadviseerd.

In het voorstel voor vereenvoudiging van de juridische structuur is niet ingegaan op de toekomstige ontbinding van de vennootschappen CSV Amsterdam BV en Vordering op Enexis BV. Beide vennootschappen hebben geen langlopende verplichtingen en kunnen na afronding van hun activiteiten worden ontbonden. De activiteiten van CSV Amsterdam BV zullen worden beëindigd na vaststelling van de claims en refund voortvloeiend uit de verkoop van Attero. De activiteiten van Vordering op Enexis BV zijn beëindigd na aflossing van het laatste deel van de aandeelhouderslening/back-to-backlening op 30 september 2019. Verwachting is dat bij ontbinding van PBE €1.650.000 dividend wordt uitgekeerd. Voor Deventer afgerond 0,26% is €4.200.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 1.638.704	€ 1.605.524	€ 1.595.000
Vreemd vermogen:	€ 50.833	€ 22.928	€ 0
Resultaat:	€ 58.949	- € 14.721	- € 30.000
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 1 (€ 1)		

Garantie 31-12-2019:	
Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

NV Wonen boven winkels

Vestigingsplaats: Deventer

Website: wbwd

Programma: Ruimtelijke ontwikkeling

Aard: NV

Deelnemingspercentage: N.v.t.

Doel en openbaar belang: Investeren in en exploiteren van het wonen boven winkels, in het belang van een veiliger en leefbaarder binnenstad.

Financieel risico: Financieel risico is inmiddels niet meer aan de orde.

Toelichting: De gemeente Deventer heeft in 2019 haar aandelen in Wonen Boven Winkels NV (50%) verkocht aan Wonen Boven Winkels BV (100% dochteronderneming van Woonbedrijf Ieder1). Bij de voorjaarsnota 2019 heeft de raad daartoe besloten. Daarmee is 50% van het eigen vermogen, een bedrag van €1,0 miljoen, terug gekomen naar de gemeente.

Beleidsvoornemens: Bij de voorjaarsnota 2019 is besloten de vrijgekomen middelen te storten in een nieuw te vormen reserve wonen binnenstad en daarmee te reserveren voor investeringen in de binnenstad om hier een aantrekkelijker woongebied en verblijfsgebied voor binnenstad bezoekers van te maken. Een voorbeeldproject kan zijn de Stadshof. Een voorstel wordt verder uitgewerkt en in 2020 ter besluitvorming voorgelegd aan de Raad.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 1.766.556	€ 2.158.852	€ 2.486.000
Vreemd vermogen:	€ 4.510.594	€ 3.790.000	€ 3.821.000
Resultaat:	€ 69.534	€ 54.068	€ 166.000

Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Jaarplan
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 454.000 (€ 454.000)		
Garantie 31-12-2019:	€ 1.380.000		
Lening 31-12-2019:	0		
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:	€ 1.450.000 (0)		
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

NV Sportbedrijf Deventer

Vestigingsplaats: Deventer

Website: sportbedrijfdeventer

Programma: Meedoen

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 100%

Doel en openbaar belang: Stichten, beheren, exploiteren en in stand houden van binnensportaccommodaties (De Scheg, Borgelerbad, sporthallen/gymzalen).

Financieel risico: Op basis van een risicoscan is het benodigd weerstand vermogen voor de NV vastgesteld. Als subsidieverstrekker zorgt de gemeente voor een stuk borging van de continuïteit van deze vennootschap. Een substantieel ander deel zal van de gebruikers (opbrengsten) moeten blijven komen. Dat was, is en blijft een risico voor dergelijke voorzieningen en het is voor de vennootschap een uitdaging om te blijven zorgen voor een aantrekkelijk aanbod tegen marktconforme / concurrerende prijzen in het belang van het op niveau houden van het gebruik. De jaarrekening 2019 laat een weerstandvermogen van €688.000,- zien. Het beoogd benodigd weerstandvermogen (vastgesteld op €656.000) is daarmee gerealiseerd. In 2020 wordt wederom een risicoscan uitgevoerd en op basis daarvan wordt het benodigd weerstandvermogen geactualiseerd. In die actuele risicoscan zal ook het minimaal benodigde en beschikbaar te houden liquidatiesaldo een plaats moeten krijgen. Constatering is dat het liquiditeitsaldo van het sportbedrijf in de jaarrekening 2019 zeer marginaal is (€213.000). De directeur van het sportbedrijf heeft in 2019 maatregelen genomen om het exploitatieresultaat en de liquiditeit meerjarig te verbeteren. Prognose is dat de liquiditeitspositie in 2023 €1,1 mln. zal zijn.

De actuele risicoscan en actueel te maken benodigd weerstandsvermogen zal t.z.t. met de gemeenteraad worden gedeeld.

Toelichting:

Beleidsvoornemens: Eind 2019 is de strategische visie High Five 2020 van de NV Sportbedrijf Deventer geactualiseerd. Aanleiding voor het vervroegd actualiseren van de strategische visie is het nieuwe Meedoen Sportbeleid 2020-2030 "Samen sporten maakt sterk", Het Nationaal Sportakkoord, de Toekomstverkenning sport (vanuit het Sociaal Cultureel Planbureau en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu).

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:	€ 4.008.353 (excl. projectsubsidies)	Realisatie subsidie:	€ 4.596.000 (inclusief projecten) en € 4.008.354 (excl. projecten)

Dividend 2019	Realisatie dividend		
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 605.178	€ 688.310	€ 689.866
Vreemd vermogen:	€ 20.732.695	€ 18.584.648	€ 15.058.831
Resultaat:	€ 9.550	€ 18.070	€ 7.431
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 90.756 (0)		
Garantie 31-12-2019:	€ 1.565.915		
Lening 31-12-2019:	€ 13.637.564		
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

NV Bergkwartier

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [nvbergkwartier](http://nvbergkwartier.nl)

Programma: Economie kunst en cultuur

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 17,50%

Doel en openbaar belang: Aankoop, restauratie en verhuur van monumentale en karakteristieke panden binnen de gemeente Deventer en aangrenzende gemeenten.

Financieel risico: Het belang van de gemeente Deventer in deze NV is ca. 17,5% van het totale aandelenkapitaal. De andere grote aandeelhouders zijn bank- en verzekeringsinstellingen, beleggingsfondsen en Deventer stichtingen. Het financieel risico van de gemeente beperkt zich tot het ingebrachte aandelenkapitaal.

Toelichting:

De jaarrekening 2014 van de NV sloot met een negatief resultaat van -/- €15,361 miljoen, namelijk een positief operationeel resultaat van €2,5 miljoen en wegens toepassing van herwaarderingen -/- €11,4 miljoen en afkoop van een renteswap plus andere kosten -/- €5,5 miljoen. Als gevolg hiervan kon aan aandeelhouders geen dividend meer worden uitgekeerd. Voorzichtigheidshalve is in het meerjarenperspectief van de gemeente Deventer ook geen dividend meer geraamd. In het Strategische Plan van de NV (vastgesteld in 2017) wordt een versterking van de financiële positie in gang gezet met een loan to value vanaf 2019 van < 40%. Als de financiële positie is versterkt zijn in de toekomst ook weer dividend uitkeringen mogelijk, volgens het Strategisch Plan. Met het aandeelhoudersbesluit (2016) tot overheveling van middelen van Herwaarderingsreserve naar Algemene Reserve ("teruggeven" van de nominale waarde aan aandeelhouders) en de verbetering van financiële ratio's volgens het Strategisch Plan ligt structureel dividend uitkeren mogelijk vanaf 2019 weer in het verschiet. De NV zal eerst nog het "misgelopen" dividend van voorgaande jaren (€1,365 miljoen) aan de aandeelhouders gaan uitbetalen.

De jaarrekening 2018 sluit met een positief resultaat van €1.896.000. Daaronder is begrepen een waardestijging van €1.140.000. het resultaat exclusief waardeveranderingen is gestegen van €622.000 in 2017 naar €756.000 in 2018.

in de AvA van 27 juni 2019 is besloten 50% van het achterstallig dividend, zijnde €632.252 (voor Deventer €102.000) uit te betalen op 1-12-2019. In de AvA van 27 juni 2019 is tevens een meerjarig perspectief toegelicht en ter kennis van de AvA gebracht waaruit blijkt dat vanaf 2019 weer regulier dividend wordt uitgekeerd, jaarlijks €475.000 (Deventer □€77.000). In de begroting 2020 van de gemeente is hiermee al rekening gehouden. Het meerjarige perspectief beschrijft dat de liquiditeit vanaf 2023, naar verwachting, weer ruimte geeft om extra uitkeringen te doen van het achterstallig dividend.

Op 24-12-2019 werd een nieuwsbrief van de NV Bergkwartier ontvangen en ter informatie tevens de begroting 2020. De begroting 2020 sluit met een positief exploitatieresultaat van € 538.456 en dat is conform resultaatverwachting. In de begroting 2020 is een post voor extra onderhoud opgenomen van € 625.000. Deze post is conform de door de AvA op 27-6-2019 genomen beslissing om primair voor de toekomst de focus te leggen op het verbeteren van het bestaande bezit, waarbij onderhoud, kwaliteit en energiezuinigheid in balans moeten zijn met de huren die gevraagd worden. In de begroting 2020 wordt tevens een prognose voor 2019 afgegeven van € 960.000. Begroot was € 848.000.

Beleidsvoornemens:

Met het verder verstevigen van het financieel fundament volgens het Strategisch Plan kan de NV Bergkwartier zich weer nadrukkelijk richten op haar strategische doelen voor behoud (en herontwikkeling) van historisch waardevol erfgoed in de stad en de omgeving. Daaronder begrepen inhaal van achterstallig onderhoud, verwijdering asbest en verduurzaming. Voor de verhandelbaarheid van de aandelen, inclusief de aandelen aan toonder, is een nieuwe visie gewenst. Er is veel belangstelling voor aandelen Bergkwartier. Directeur en RvC bezinnen zich op een eventuele andere vorm, bijvoorbeeld certificaten of obligaties.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	

Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019	0	Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 30.397.935	€ 34.055.666	Nog niet bekend
Vreemd vermogen:	€ 35.661.244	€ 31.375.513	Nog niet bekend
Resultaat:	€ 555.000	€ 1.896.000	€ 1.690.311
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
		€ 1.561.004 (€ 1.561.004)	
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [nvvastgoedmaatschappij](http://nvvastgoedmaatschappij.nl)

Programma: Economie kunst en cultuur

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 100%

Doel en openbaar belang: Ontwikkeling en beheer van sociaal-cultureel maatschappelijk vastgoed.

Financieel risico: De NV loopt met name financieel risico op de huurbaten en daarmee de terugbetaling van de door de gemeente aan de NV verstrekte geldleningen. Ander risico voor de NV is de vennootschap belastingplicht vanaf 2016. Ter voorkoming van het in de toekomst betalen van vennootschapsbelasting worden toekomstscenario's voor de NV uitgewerkt. In 2020 wordt daarover besluitvorming aan het college en vervolgens aan de raad voorgelegd.

Toelichting:

De gemeente loopt risico op verlies van aandelenkapitaal en het niet-tijdig of niet terugontvangen van de verstrekte leningen. De vennootschap heeft tegenover de exploitatielasten van die leningen huurbaten van de gebruikers staan en de gemeente bij de vaststelling van de jaarbijdragen / jaarsubsidies voor die gebruikers rekening houdt met die verplichtingen. Tegenover het aandelenkapitaal en de leningschuld staat de waarde van het maatschappelijk vastgoed voor huisvesting van belangrijke cultuurvoorzieningen.

In 2013 is besloten nieuwbouw bibliotheek en het Filmtheater te laten ontwikkelen, inbrengen en exploiteren door de NV. Financiering wordt door de gemeente geleverd. In 2018 is de nieuwbouw bibliotheek opgeleverd en in gebruik genomen en in april 2020 wordt de Viking opgeleverd.

Vanaf 2016 is de NV, alleen al wegens de NV-vorm, vennootschapsbelastingplichtig. Reden om toekomstopties uit te werken. In de eerste helft van 2020 worden die toekomstopties voorgelegd.

De jaarrekening 2018 sluit met een negatief resultaat van - €60.852. Begroot was -€113.309. Verschil is veroorzaakt door eenmalige bate van €50.000.

Het jaar 2020 sluit met een negatief exploitatieresultaat van - €200.000. Daarvoor zijn vier redenen.

Ten eerste het hogere percentage afschrijving op het Cultureel Centrum (CC) vanaf 2018 zoals dat bij de start van het CC is bepaald. De hogere afschrijving vanaf 2018 is €175.000. Dekking vindt plaats door de daarvoor binnen de NV beschikbare reservepositie en door de huurbaten in het meerjarenperspectief.

Ten tweede de begrote stapsgewijze verhoging van huren gebouwen Havenkwartier waardoor in de eerste jaren nog verlies wordt geleden en later wordt ingelopen.

Ten derde de extra organisatiekosten in de jaren 2014-2020: voor 2020 €30.000.

Ten vierde de afschrijving op de gebouwen De Viking en bibliotheek. Vanaf de oplevering van de gebouwen De Viking en nieuwbouw bibliotheek worden ook die gebouwen in het meerjarenperspectief voor de exploitatie van de NV ingebracht. Ter voorkoming van afdracht van Vennootschapsbelasting is in 2015 besloten tot de omzetting van de gemeentelijke middelen van a fonds perdu in aandelenkapitaal ten behoeve van de projecten bibliotheek en de Viking. Door die omzetting is de jaarlijkse afschrijving (Viking €237.000 en Bibliotheek €258.000) in de exploitatie van de NV hoger en ontstaan netto exploitatienadelen en daardoor ook een oplopende post negatieve reserve binnen het Eigen Vermogen. Tezamen met het aandelenkapitaal, dat uiteraard op de balans in tact blijft, is het eigen vermogen van de NV (aandelenkapitaal + reserve) in het meerjarenperspectief positief. Na die omzetting in 2015 zijn er nog aanvullende stortingen aandelenkapitaal gedaan waarvoor dezelfde systematiek geldt.

Beleidsvoornemens: De NV is ontwikkelaar van het project Viking. De gemeente financiert met aandelenkapitaal en geldleningen.

Voor de aanstaande gedeeltelijke leegstand in het Cultureel Centrum (o.a. wegens het vertrek van het Filmhuis) zal de NV in 2020 in samenspraak met de gemeente toekomstopties voor het Cultureel Centrum presenteren. Vanuit de gemeente is daartoe allereerst een visie op cultuureducatie tot besluitvorming gekomen. Daarin is een uitgangspunt opgenomen ten aanzien van (een bredere) inzet van het cultureel maatschappelijk vastgoed en beleid over de huurprijzen. Uitwerking daarvan moet in een Uitvoeringsnota nog plaatsvinden.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 7.315.038 (excl. voorschot)	€ 19.424.720	€ 26.584.852
Vreemd vermogen:	€ 7.101.376	€ 20.319.160	€ 20.000.000
Resultaat:	- € 146.138	- € 60.852	- € 256.368
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019: € 20.650.500 (€ 20.255.500)			
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019: 16.923.780			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

Bank Nederlandse Gemeenten NV

Vestigingsplaats: Den Haag

Website: bngbank

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: NV

Deelnemingspercentage: 0,5 %

Doel en openbaar belang: BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. BNG levert financiële diensten, onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

Financieel risico: De gemeente Deventer bezit ongeveer 0,5% van de aandelen in deze vennootschap. De andere aandeelhouders zijn gemeenten, provincies en de staat. Het eigenaarschap van deze overheden én het in de statuten verankerde beperkte werkterrein van de bank bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan de BNG zeer beperkt is. In lijn daarmee is het gemeentelijk risico op verlies van het ingebrachte kapitaal gering. Van het nominaal aandelenkapitaal van 292.313 aandelen tegen €2,50 is afgerond €60.000 geactiveerd.

Toelichting: Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen.

Beleidsvoornemens: BNG blijft onveranderd het openbaar belang behartigen.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019	€ 713.000	Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 4.486 mln.	€ 4.257 mln.	Nog niet bekend
Vreemd vermogen:	€ 149.483 mln.	€ 133.252	Nog niet bekend
Resultaat:	€ 369 mln.	€ 337 mln.	Nog niet bekend
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 730.782 (€ 60.650)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

Coöperatie Dimpact ua

Vestigingsplaats: Enschede

The logo for Dimpact, featuring the word "Dimpact" in a white, sans-serif font on a dark blue rectangular background.

Website: [dimpact](http://dimpact.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: Coöp

Deelnemingspercentage: 3 %

Doel en openbaar belang: Het inkopen van ict-oplossingen en het verwerven en delen van kennis.

Financieel risico: Gegeven de groei van het aantal producten en aantal leden (gemeenten) zal (op advies de accountant) de bedrijfsvoeringreserve in de komende jaren groeien tot € 1.500.000. Daarnaast dient er een buffer in de algemene reserves te worden gecreëerd. Hiermee kunnen toekomstige aanbestedingen worden gefinancierd, die nodig zijn voor het vervangen en vernieuwen van het bestaande product- en diensten portfolio. Neemt niet weg dat ook op dit moment Dimpact financieel gezond is.

Toelichting:

Beleidsvoornemens: De coöperatieve vereniging Dimpact ontwikkelt en levert oplossingen voor verbetering van de digitale dienstverlening van gemeenten. Deventer betaalt jaarlijks € 6.000 contributie en heeft een overeenkomst voor het afnemen van een basispakket. Dit bestaat uit softwaresystemen en hostingskosten van de software.

Het lidmaatschap van de vereniging Dimpact houdt in dat gebruik kan worden gemaakt van een aantal softwarepakketten ter ondersteuning van digitale dienstverlening en bedrijfsvoering. Hieronder valt het front- en midoffice systeem (waaronder zaak- en DMS-systeem e-Suite) en diverse koppelingen met bijv. MijnOverheid Berichtenbox, de basisregistraties en overige bronnen uit de GDI. Hosting van de eSuite, beheer en onderhoud is hierbij inbegrepen, evenals doorontwikkeling van de systemen om aan te kunnen sluiten bij de doelen van de Digitale Agenda 2020. Met de eSuite verbeteren we onze digitale dienstverlening door zaakgericht te werken.

Samenwerken in de vereniging van gemeenten zorgt, naast inkoopvoordeel, voor kennisdeling waardoor de leden elkaar verder helpen.

33 gemeenten nemen deel in Dimpact.

De ledengroeidoelstelling is gerealiseerd, Dimpact vertegenwoordigt nu ruim twee miljoen inwoners. Er ligt een sterke focus op de lange termijn waardecreatie voor haar leden. De strategische koers is herijkt en begin 2018 door de ALV aangenomen. Ook heeft de governance een andere vorm gekregen. Naast de bestaande beheersactiviteiten, worden ook innovatie-activiteiten in gezamenlijkheid ontplooid: 'het innovatiespoor'. Daarin is Dimpact de innovatie-katalysator met doe- en opschaaikracht voor en door gemeenten. Samen innoveren staat centraal. Samen hebben we meer innovatiekracht, meer ideeën en middelen

Contractwaarde 2019:	€ 994.497	Realisatie contractwaarde:	€ 994.497
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 773.770	€ 1.679.527	€ 1.701.833
Vreemd vermogen:	€ 1.990.551	€ 2.247.266	Nog niet bekend
Resultaat:	€ 165.630	€ 574.050	€ 22.307
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting

Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	
Garantie 31-12-2019:	
Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) IJsselland

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: ggd

Programma: Meedoen

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 9 %

Doel en openbaar belang: Beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Daarbij richt de GGD zich op het verminderen van ongelijkheid in de kans op goede gezondheid onder inwoners. GGD IJsselland is daarnaast onderdeel van een samenhangend aanbod van publieke gezondheid in Nederland.

Samenwerking in de regio IJsselland door uitvoering van de Wet publieke gezondheid en richt zich op jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, monitoring van gezondheid en advies over gezondheidszorg aan gemeenten, zorg voor publieke gezondheid bij crisis en rampen. Volgens de wet moeten GGD' en dezelfde gebiedsindeling bevatten als de gemeenten die samen de Veiligheidsregio vormen.

Financieel risico: Elke gemeente geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonerbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. In 2019 is de notitie Risicomanagement en weerstandsvermogen geactualiseerd.

Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland is het risico voor de gemeente Deventer klein. Risico's voor de GGD zijn o.a. faillissement van toeleveranciers, claims, extra inzet medewerkers bij uitbraak infectieziekte en boventallig personeel bij beëindiging of afnemende activiteiten.

Indien de weerstandscapaciteit niet voldoet, kunnen gemeenten – naar rato van het inwonertal - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort. Het weerstandsvermogen is met een ratio van 1,4 goed. Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland en het beschikbare weerstandsvermogen is het risico voor de gemeente Deventer klein.

Toelichting: In totaal nemen 11 gemeenten deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD IJsselland. Elke gemeente heeft 1 stem. De zeggenschap in de GGD is daarmee afgerond 9%. Het financieel belang van Deventer in de GGD is echter 19%.

Beleidsvoornemens: Met een raadsmededeling van 19 februari 2019 is de gemeenteraad geïnformeerd over de door het Algemeen Bestuur van de GGD vastgestelde Agenda Publieke Gezondheid 2019-2023 "Beweging vanuit eigen regie" waarin de GGD aangeeft op welke wijze zij de gezondheid van de bewoners van de 11 gemeenten in IJsselland wil bevorderen. Na vaststelling van de Agenda Publieke Gezondheid in het Algemeen Bestuur van de GGD IJsselland in maart 2019, wordt door de GGD een uitvoeringsplan met financiële paragraaf gemaakt. Dit uitvoeringsplan loopt parallel aan de nadere invulling van de gemeentelijke nota gezondheidsbeleid. Op 19 juni is de gemeentelijke Gezondheidsnota 2019-2022 vastgesteld. De gezondheidsnota is een coproductie van de gemeente Deventer, de GGD IJsselland en een grote diversiteit aan partners in Deventer. In bijeenkomsten en interviews met onder andere raadsleden, beleidsadviseurs, de ASDD en professionals uit zorg en welzijn, is nagegaan wat de voornaamste gezondheidsuitdagingen zijn in Deventer.

Contractwaarde 2019:	€ 52.000	Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:	€ 3.388.000	Realisatie bijdrage GR:	€ 3.480.888
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	€ 116.000 Maatwerk JGZ
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
		2017	2018
Eigen vermogen:		€ 1.471.000	€ 1.322.000
Vreemd vermogen:		€ 5.947.000	€ 8.657.000
Resultaat:		€ 79.000	€ 1.692.000
Bron:		Jaarrekening	Jaarrekening
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			Begroting
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Jeugdzorg IJsselland

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: [bedrijfsvoeringsorganisatie-regionale-jeugdzorg](https://www.bedrijfsvoeringsorganisatie-regionale-jeugdzorg.nl)

Programma: Jeugd en onderwijs

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 9 %

Doel en openbaar belang: Samenwerking van 11 gemeenten in de regio IJsselland voor gezamenlijke inkoop en facturatie van de jeugdzorg en de informatievoorziening daarover.

Het betreft hier een uitvoeringsorganisatie. Besluitvorming ten aanzien van beleid is verantwoordelijkheid van de lokale deelnemende gemeenten.

Het bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid.

Financieel risico: Financieel risico ten aanzien van de bedrijfsvoeringsorganisatie is zeer beperkt omdat het kleine organisatie betreft met deels personele detacheringen.

Toelichting: 11 gemeenten nemen deel in de gemeenschappelijke regeling. Zeggenschap is derhalve afgerond 9%. Het financieel aandeel in de begroting is gebaseerd op de maatschappen conform de eerdere verdeling van het rijksbudget voor Jeugd, afgerond 21%.

De GR heeft geen eigen vermogen. De GR taken worden bevoorschot door de deelnemende gemeenten en aan het eind van het jaar worden de gerealiseerde uitgaven met gemeenten afgerekend. Het exploitatiesaldo van de begroting en jaarrekening van de GR is daarmee jaarlijks nihil.

Beleidsvoornemens: In de conceptbegroting 2020 zien we dat de taken op het gebied van factuurafhandeling naar gemeenten overgaan. In dezelfde begroting zien we aan de andere kant weer een uitbreiding van taken waar een extra gemeentelijke bijdrage wordt gevraagd. Voorstel van het college is met bovenstaande argumenten een zienswijze bij het bestuur van de RSJ IJsselland in te brengen: een verhoging van de begroting en de gemeentelijke bijdrage niet nodig is gezien het voordelige resultaat in de concept jaarrekening 2018 en de mogelijkheden op andere wijze intern te besparen.

De zienswijze van Deventer op de primaire begroting 2020 heeft samen met de kanttekeningen van andere gemeenten ertoe geleid dat het RSJ een gewijzigde begroting heeft opgesteld, die in september 2019 is vastgesteld. In deze begroting is in meerjarenperspectief een verlaging van de gemeentelijke bijdrage zichtbaar, doordat deze gewijzigde begroting uit gaat van een inzet van vaste formatie per 1 juli 2020 (ipv inhuur).

Contractwaarde 2019:	€ 21,1 mln. (Inkoop)	Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:	€ 531.000	Realisatie bijdrage GR:	€ 502.478
Subsidie 2019:	€ 2,0 mln. (Jeugdbescherming)	Realisatie subsidie:	€ 1.700.000 (Jeugdbescherming)
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
		2017	2018
Eigen vermogen:		€ 15.326.292	0
Vreemd vermogen:		€ 15.326.292	0
Resultaat:		0	0
Bron:		Jaarrekening	Jaarrekening
			Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

GR Veiligheidsregio IJsselland

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: [veiligheidsregio-ijsselland](http://veiligheidsregio-ijsselland.nl)

Programma: Openbare orde en veiligheid

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 9%

Doel en openbaar belang: Samenwerking in de regio IJsselland op het terrein van de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. Bij wet zijn gemeenten ondergebracht in 25 veiligheidsregio's om daarmee de slagkracht van de overheid bij rampen en zware ongevallen te verbeteren.

Financieel risico: Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. Deze zijn in een rapportage vastgelegd en opgenomen in de programmabegroting.

De tien risico's met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit zijn: Grootschalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek, transitie meldkamer, besluiten van het Veiligheidsberaad met financiële of personele gevolgen, marktontwikkelingen oefentrajecten, hogere prijs (dan beschikbaar) tankautospuiten bij de aanbesteding en complexiteit Europese aanbestedingen.

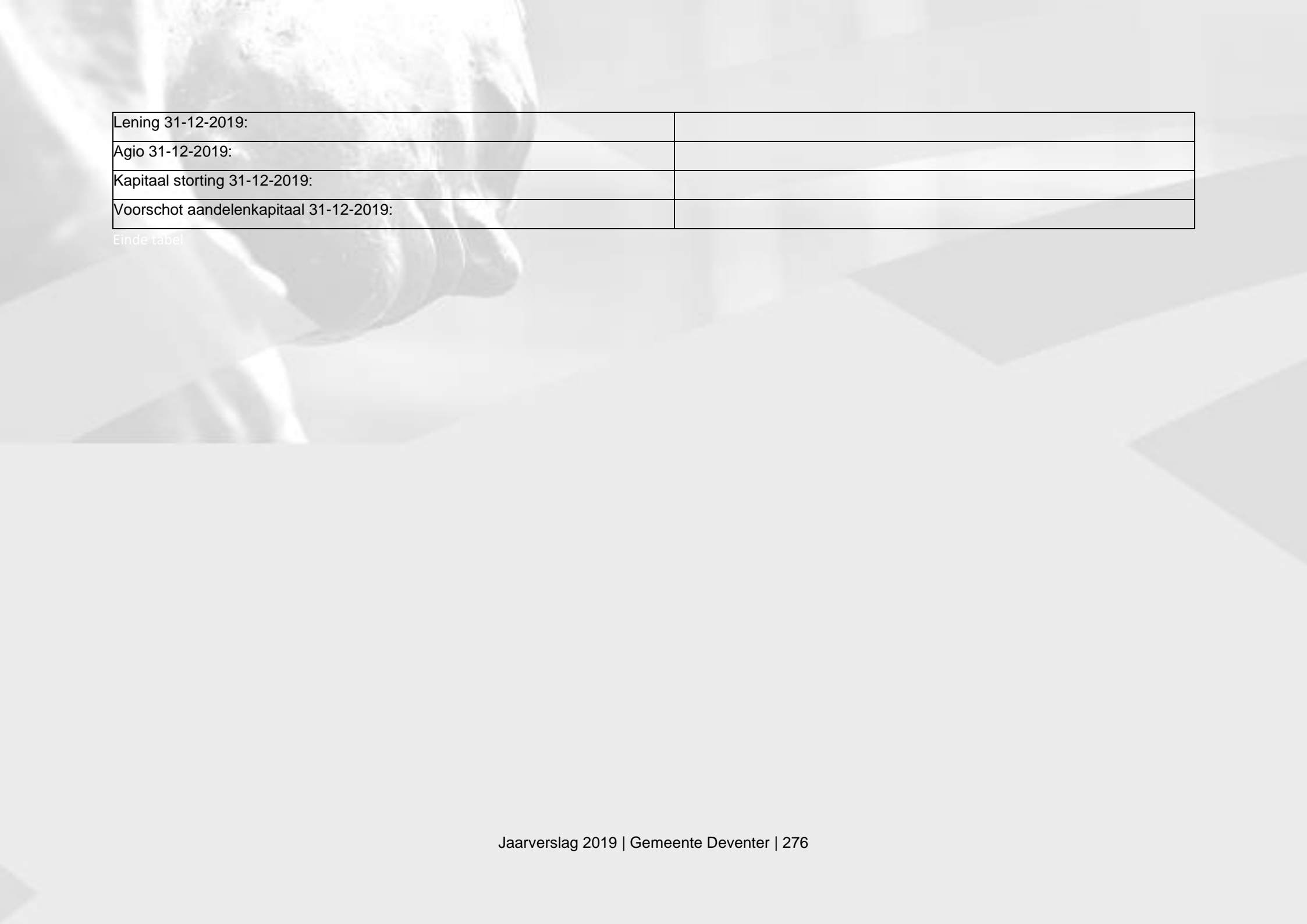
Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland. Uit de rapportage van risicomanagement blijkt dat het weerstandsvermogen €1,18 miljoen zou moeten bedragen. Veiligheidsregio IJsselland heeft op dit moment een weerstandsvermogen van €1,0 miljoen. Dat geeft een betrouwbaarheid van 85%. Aan de hand van ervaringen met risicomanagement de komende jaren pas definitieve uitspraken te doen over de eventuele aanpassing van de hoogte van de aan te houden reserve / weerstandscapaciteit.

De zeggenschap in de Veiligheidsregio is 9% en het financieel belang 18,96%.

Toelichting: Voorafgaand aan de begroting 2017 is de verdeelmethodiek herzien. Door het algemeen bestuur is op 23 maart 2016 namelijk gekozen voor een combinatiemodel voor de verdeling van de kosten. De kosten worden vanaf 2017 voor 75% verdeeld op basis van de historische kosten en voor 25% op basis van een meer geobjectiveerde methodiek, te weten het gemeentefonds. In 2019 zou de verdeelmethodiek opnieuw worden geëvalueerd waarbij in principe het gekozen combinatiemodel gehandhaafd blijft. Er wordt alleen gekeken of het geobjectiveerde aandeel van het gemeentefonds in de verdeelmethodiek kan worden vergroot. Besluitvorming is uitgesteld om ontwikkelingen rondom de bestuurlijke opdracht om te komen tot een toekomstbestendige brandweer, de Wnra en dienstverband vrijwilligers inzichtelijk te krijgen. Verwachting is dat binnen een jaar de financiële gevolgen duidelijk worden en het gesprek over de gevolgen en eventuele herziening van de verdeelsleutel bij elkaar komen. Voor Veiligheidsregio IJsselland blijft er nog een te realiseren taakstelling voor de ontoereikende BTW compensatie van structureel €130.000 (vanaf 2024). Dit nadeel is tijdens het proces van de regionalisering al in beeld gebracht.

Beleidsvoornemens: In februari 2019 is de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 “Samen werken aan veiligheid” vastgesteld. De beleidsagenda is opgesteld samen met medewerkers en vertegenwoordigers van gemeenteraden, bestuur en veiligheidspartners. De beleidsagenda kent doorwerking naar de begroting 2020. Concrete uitwerking van thema's van de beleidsagenda gebeurt in jaarplannen van 2020. Dan wordt duidelijk welke dienstverlening per gemeente wordt geleverd.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:	€ 6.843.378	Realisatie bijdrage GR:	€6.672.314
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 4.486.969	€ 5.065.246	€ 3.403.000
Vreemd vermogen:	€ 22.532.729	€ 32.076.679	€ 28.068.000
Resultaat:	€ 2.036.705	€ 1.450.000	0
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
Garantie 31-12-2019:			

Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

GR Regio Stedendriehoek

Vestigingsplaats: Twello

Website: regiostedendriehoek

Programma: Burger en bestuur

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 24%

Doel en openbaar belang: Doelstelling van de Cleantechregio Stedendriehoek is het behartigen van de gemeenschappelijke en regionale belangen van de deelnemende gemeenten. En het samen met belangengroepen, maatschappelijke organisaties en private partijen bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van het gebied en een versterking van het vestigingsklimaat. Een schone toekomst en een sterk vestigingsklimaat: dat zorgt voor welvaart en welzijn in onze regio. Vanuit deze gezamenlijke drijfveren werken overheden, ondernemers, onderwijs en onderzoek samen in en aan de Cleantech Regio. Er zijn geen gemeentelijke bevoegdheden overgedragen aan de regio.

Financieel risico: Het weerstandsvermogen van de regio is niet groot maar toereikend. De financiële risico's zijn beperkt en er is geen lang vreemd vermogen aangetrokken. Mocht de regio onverhoopt niet aan haar verplichtingen kunnen voldoen, moet teruggevallen worden op deelnemende gemeenten.

Toelichting: Aan deze GR wordt deelgenomen door de gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Brummen, Epe, Lochem en Voorst. De regio verdeelt de kosten over de deelnemende gemeenten via de verdeelsleutel "inwonertal". Het Deventer aandeel in die kosten is ongeveer 24%. Wettelijk is geregeld dat de gemeenten bijspringen als de regio niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Aan de GR nemen 7 gemeenten deel. Ieder met gelijk stemrecht. Zeggenschap is daarmee 14,3%.

Beleidsvoornemens: Taken zijn gebaseerd op "De Agenda Stedendriehoek". Daarnaast wordt uitdrukkelijk de samenwerking met partners uit bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties gezocht. Samen is de nieuwe koers van de regio bepaald met daarin een belangrijke rol voor de stichting Strategische Board.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:	€ 261.803	Realisatie bijdrage GR:	€ 261.803
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 221.000	€ 105.000	€ 105.000
Vreemd vermogen:	€ 0	€ 1.737	Nog niet bekend
Resultaat:	€ 561	- € 67.256	0
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

GR Omgevingsdienst IJsselland

Vestigingsplaats: Wijhe

Website: [rud](#)

Programma: Milieu

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 8%

Doel en openbaar belang: Samenwerking in de regio IJsselland op het terrein van vergunningverlening, toezicht houden en handhaving van de milieuwetgeving.

Financieel risico: In juni 2018 zijn door het Algemeen Bestuur de nota "Kaders weerstandsvermogen" en nota "weerstandsvermogen" vastgesteld. De laatst genoemde nota gaat in op de bepaling van de capaciteit van het weerstandsvermogen, het risicomangement en de risico inventarisatie. De risico-inventarisatie resulteert in een benodigd weerstandsvermogen van €311.000 en bedraagt hiermee ongeveer 3% van de begroting.

Toelichting:

Beleidsvoornemens: We zien op het werkveld van de Omgevingsdienst veel nieuwe ontwikkelingen, zoals de komst van de Omgevingswet met het bijbehorende Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) en de opgaven op het gebied van energie, duurzaamheid en klimaatadaptatie. Ook de sanering van asbestdaken < 2028 in Overijssel is een dossier dat onze aandacht vraagt. In overleg met de 12 deelnemers van de Omgevingsdienst zal kennis en expertise ingezet worden om op deze dossiers de gewenste resultaten te boeken. De primaire meerwaarde van de Omgevingsdienst is natuurlijk gelegen in de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de milieutaken. In het komende jaar zal de basis hiervan verder worden versterkt en uitgebreid. In 2020 zal wij ook de samenwerking met de Veiligheidsregio en de GGD geïntensiverd worden. Beide gemeenschappelijke regelingen zijn ook actief in het fysieke domein.

Contractwaarde 2019:	€ 5.459	Realisatie contractwaarde:	€ 33.000
Bijdrage GR 2019:	€ 1.391.965	Realisatie bijdrage GR:	€ 1.392.183
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019

Eigen vermogen:		€ 755.258	€ 755.258
Vreemd vermogen:		€ 2.102.779	€ 2.102.779
Resultaat:		€ 755.258	0
Bron:	N.v.t.	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

GR Vervoerscentrale Stedendriehoek

Vestigingsplaats: Lochem

Website: [plusov](http://plusov.nl)

Programma: Meedoen

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 11 %

Doel en openbaar belang: Samenwerking in de regio Stedendriehoek om ervoor te kunnen zorgen dat inwoners in staat zijn om zich, naast het openbaar vervoer, zelfstandig en tegen een redelijk tarief te verplaatsen met een vorm van aanvullend openbaar vervoer of via het doelgroepenvervoer.

Financieel risico: In de begroting staan de financiële risico's vermeld. Als één van deze risico's zich voordoet, kan dit leiden tot onrust bij reizigers en extra kosten voor gemeenten. De vervoercentrale heeft weinig financiële ruimte in de begroting om die risico's op te vangen. Als de vervoercentrale niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moeten de deelnemende gemeenten daarvoor betalen.

Met één vervoerder is er een geschil over de afrekening van de vervoerskosten 2018/2019. De vervoerder heeft een claim ingediend en PlusOV heeft daarop een tegenvordering ingediend. Het risico bestaat dat PlusOV een door de rechter nader vast te stellen bedrag moet betalen aan de vervoerder. Tevens bestaat het (positieve) risico dat de vervoerder een door de rechter nader vast te stellen bedrag aan PlusOV moet betalen.

Per 1 augustus 2019 maken drie gemeenten, waaronder Deventer, geen gebruik meer van het routegebonden vervoer via PlusOV. In januari 2020 is er met de deelnemende gemeenten overeenstemming bereikt over de daaruit voortvloeiende uittredingskosten. Tegelijkertijd is besloten om circa €700.000 te storten in de bestemmingsreserve optimalisatiekosten, bedoeld voor knelpunten in de efficiency en voor verbetermaatregelen voor het vervoer van PlusOV

Toelichting:

Beleidsvoornemens: Op 3 juli 2019 heeft de gemeenteraad het college verzocht een zenswijze op de begroting 2020 in te dienen. De zenswijze houdt in dat de gemeente Deventer alleen kan instemmen met de ontwerpbegroting als deze op 2 punten wordt gewijzigd: I. niet opnemen van de structurele formatie-uitbreiding omdat de structurele noodzaak onvoldoende is onderbouwd; II. niet opnemen van de vorming van de reserve van €1,2 miljoen gezien het gegeven dat er op dat moment nog geen besluit was genomen over de uittredesom. PlusOV heeft naar aanleiding van de zenswijze van Deventer en andere gemeenten de begroting aangepast, waarin bovenstaande punten zijn verwerkt. De gewijzigde begroting is in juli 2019 door het bestuur vastgesteld.

Contractwaarde 2019:	€ 704.625	Realisatie contractwaarde:	€ 2.439.747 (vraagafhankelijk en routegebonden vervoer tot 1 augustus)
----------------------	-----------	----------------------------	--

Bijdrage GR 2019:	€ 1.867.267	Realisatie bijdrage GR:	€ 673.031 (beheer en regie)
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 148.705	€ 148.705	€ 12.032
Vreemd vermogen:	€ 1.836.421	€ 8.645.792	€ 4.120.000
Resultaat:	€ 148.705	0	0
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Sallcon (Konnected)

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [sallcon](http://sallcon.nl)

Programma: Inkomens-voorziening en arbeidsmarkt

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 50%

Doel en openbaar belang: Werkvoorziening voor mensen met een arbeidshandicap, re-integratie van werklozen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Begeleider en bemiddelaar bij gesubsidieerde arbeid.

Financieel risico: Door de afbouw van de rijksbijdrage WSW worden in meerjarenperspectief exploitatieverliezen geleden die met inzet van reserves (GR en BV tezamen) tot en met 2029 kunnen worden afgedekt.

Toelichting: Sallcon GR is een GR bedrijfsvoeringsorganisatie van de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe. De GR heeft haar bedrijfsmatige activiteiten in haar 100% dochteronderneming KonnecteD BV belegd. Naast de gebruikelijke bedrijfsvoering risico's kent dit bedrijf een bijzonder financieel risico. Dat is het risico wegens de Rijks bezuiniging op de sociale werkvoorziening en de invoering van de Participatiewet. KonnecteD (GR en BV tezamen) heeft weerstandsvermogen van €19,3 miljoen (stand 31-12-2018) en na dividenduitkering van €3,6 miljoen in 2019 bedraagt het weerstandsvermogen per 31-12-2019 €14,8 miljoen, dat kan worden ingezet voor dekking van de nadelige gevolgen van Rijks kortingen.

De GR-Sallcon is 100% aandeelhouder van KonnecteD BV. De deelnemende gemeenten Olst-Wijhe en Deventer hebben in die zin geen rechtstreekse deelneming in KonnecteD BV.

De gepresenteerde financiële gegevens bestaan uit een optelling van het eigen- en vreemd vermogen van Sallcon GR en KonnecteD BV tezamen. Daarnaast zijn de exploitatieresultaten van KonnecteD BV gepresenteerd. Sallcon GR heeft immers bedrijfsmatige activiteiten in KonnecteD BV belegd

Beleidsvoornemens: KonnecteD BV is een netwerkwerkorganisatie met een toekomstbestendige werkleersetting en heeft de aansluiting op en met de arbeidsmarkt. De belangrijkste uitdaging voor de toekomst is het creëren van voldoende werkgelegenheid voor bestaande en nieuwe doelgroepen. KonnecteD werkt aan een nieuw Ondernemingsplan waarin het bedrijf verder zal transformeren van een klassiek SW – bedrijf (de instroom in de SW is gestopt) naar modern Werkleerbedrijf voor het uitvoeren van de Participatiewet. Dit vraagt investeringen in nieuwe Werk-Leer Routes voor nieuwe instroom vanuit de Participatiewet en de arbeidstoekomst voor de huidige SW populatie kan daarmee beter worden geborgd.

Contractwaarde 2019:	€ 3.931.000	Realisatie contractwaarde:	€ 3.880.293
Bijdrage GR 2019:	€ 58.500	Realisatie bijdrage GR:	€ 58.500
Subsidie 2019:	€ 16.622.634	Realisatie subsidie:	€ 17.118.563
Dividend 2019		Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 23.200.000	€ 22.985.000	€ 18.535.000
Vreemd vermogen:	€ 8.716.000	€ 8.695.000	Nog niet bekend
Resultaat:	€ 424.000	- € 316.000	- € 701.000
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

GR Recreatiegemeenschap Salland

Vestigingsplaats: Raalte

Website: [sallandnatuurlijkgestvrij](http://sallandnatuurlijkgestvrij.nl)

Programma: Economie kunst en cultuur

Aard: GR

Deelnemingspercentage: N.v.t.

Doel en openbaar belang: Taken op het gebied van aanleg, beheer en onderhoud recreatieve fiets- en voetpaden en kanosportvoorzieningen in de regio Salland en het toegankelijk en bereikbaar houden van openluchtrecreatie en het stimuleren hiervan.

Financieel risico: Per 1-1-2019 is de RGS opgeheven.

Toelichting:

Beleidsvoornemens:

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:	€ 185.000	Realisatie bijdrage GR:	N.v.t. (geliquideerd per 1-1-2019)
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financieel gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 612.497		
Vreemd vermogen:	€ 555.241		
Resultaat:	- € 9.184		
Bron:	Jaarrekening		
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Garantie 31-12-2019:	
Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

GR Historisch Centrum Overijssel

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: [historischcentrumoverijssel](http://historischcentrumoverijssel.nl)

Programma: Economie kunst en cultuur

Aard: GR

Deelnemingspercentage: 33%

Doel en openbaar belang: De GR voert het beheer en advies over gemeentelijke- en rijksarchiefbescheiden en -collecties. Daarnaast zijn er publiekstaken gericht op ontsluiting van de archieven, zoals tentoonstellingen, websites e.d. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling, aanvullend in een vierjarig activiteitenplan.

Financieel risico: Naast Deventer zijn Zwolle en de Rijksoverheid (ministerie van OCenW) deelnemer. Het weerstandsvermogen is toereikend. Financiële risico's zijn beperkt.

Toelichting:

Beleidsvoornemens: Vanwege veranderingen in de archiefwet en de visie van het rijk op de regionale historische centra staat vast dat het rijk uit de GR zal treden. Wel blijft het Rijk duurzaam verbonden met de regionale historische centra vanwege de papieren archieven. Hierbij is een juridische constructie nodig om de financiering door het Rijk te regelen. In 2020 zal dit nader worden uitgewerkt.

Contractwaarde 2019:	€ 88.500	Realisatie contractwaarde:	€ 88.500
Bijdrage GR 2019:	€ 1.137.040	Realisatie bijdrage GR:	€ 1.159.772
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 362.291	€ 562.895	€ 428.788
Vreemd vermogen:	€ 1.449.682	€ 345.408	€ 1.431.679
Resultaat:	0	€ 109.825	0
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting

Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	
Garantie 31-12-2019:	
Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

Stichting administratiekantoor Dataland

Vestigingsplaats: Gouda

Website: [dataland](http://dataland.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: ST

Deelnemingspercentage: 0,71 %

Doel en openbaar belang: Ondersteunen en faciliteren van gemeenten op het gebied van geo-, WOZ- en vastgoedinformatie, oftewel objectinformatie. De missie van Dataland BV is het realiseren van een landelijke voorziening, die leidt tot het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed- en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven.

Financieel risico: Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de certificaten van aandelen die de gemeente heeft via de Stichting Administratiekantoor Dataland. De Stichting is houdster van de aandelen van Dataland BV. De gemeente Deventer neemt dus niet rechtstreeks risicodragend deel in de bedrijfsactiviteiten van de vennootschap Dataland BV. Van de nominale waarde is slechts een fractie geactiveerd

Toelichting: Deventer heeft 48.184 certificaten. In 2018 0,71% van het totaal. De stichting Administratiekantoor Dataland is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht en zeggenschap in Dataland BV. De certificaathouders niet.

Beleidsvoornemens: Administratiekantoor DataLand is een stichting van, voor en door gemeenten met een ideëel doel: uitvraag van Geografische data bij gemeenten waarna deze worden bewerkt en, op maat, weer worden gedistribueerd naar gemeenten en naar andere belanghebbende afnemers van deze data. Deze publieke en private afnemers hoeven de geo-data die zij nodig hebben, niet bij alle gemeenten afzonderlijk uit te vragen. DataLand helpt de gemeenten de kwaliteit van hun geo-informatie te verbeteren door middel van kwaliteitstesten en vakopleidingen. DataLand vertegenwoordigt de gemeenten op terreinen als de WOZ, de BGT, en de aanbesteding van beeldmateriaal. Een onder de stichting ressorterende BV voert deze taak uit op not-for-profit basis. DataLand profileert zich als het (geo-) sectoraal kennis- en datacentrum van de Nederlandse gemeenten, en als gemeentelijke belangenvertegenwoordiger in dit veld.

Met de komst van de Landelijke Voorziening WOZ in 2017 is informatie over de WOZ-waarde van woningen vrijelijk beschikbaar gekomen. Afnemers die enkel de WOZ-waarde voor woningen zoeken, kunnen nu gratis aan hun informatie komen waardoor het gebruik van de Vastgoedscanner (VGS) van Dataland terugloopt.

Door het bestuur van de vennootschap is in 2019 het besluit genomen tot een overname en afbouw van haar activiteiten. Dit besluit is tevens door de certificaathouders van de vennootschap goedgekeurd. Het bestuur heeft uitgesproken de activiteiten uiterlijk eind december 2021 of zoveel mogelijk eerder te hebben overdragen of hebben afgebouwd. Hierna zal de vennootschap worden geliquideerd. De verwachting is dat de onderneming met de toekomstige kasstromen deze beëindiging uit eigen middelen kan financieren.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 846.646	€ 112.313	niet bekend
Vreemd vermogen:	€ 607.083	€ 463.084	niet bekend
Resultaat:	- € 102.266	- € 638.516	niet bekend
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:			
	€ 4.818 (€ 4.818)		

Garantie 31-12-2019:	
Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

Vordering op Enexis BV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website:

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: BV

Deelnemingspercentage: 0,26 %

Doel en openbaar belang: Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan. Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de Verkopende Aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de vordering €1,8 miljard. De vordering is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches.

Financieel risico: Doe is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE. De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag €20.000), art 2.:81 BW.

Toelichting: In 2009 werd Essent gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (verkocht aan RWE) anderzijds. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. Omdat het toen niet mogelijk was om de lening extern te financieren is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard. De vordering is vastgelegd in een leningsovereenkomst bestaande uit vier tranches. Drie tranches waren reeds afgelost. De vierde tranche is op 30-9-2019 afgelost.

Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze vierde tranche van €350 miljoen, geormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen (omzetting naar aandelen). Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's kan de 4e tranche dus eventueel geconverteerd worden in eigen vermogen. Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 geliquideerd kunnen worden. Het aandeel van de gemeente in de vierde tranche is €907.199.

Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen. De vennootschap zal eind 2019/begin 2020 kunnen worden ontbonden, nu de aflossing van de 4e Tranche op 30 september 2019 heeft plaatsgevonden.

Beleidsvoornemens: Op 11-4-2019 is een aandeelhoudersvergadering gehouden van de aandeelhouders van de vijf tijdelijke juridische entiteiten die zijn opgericht bij de verkoop van de aandelen Essent: CBL Vennootschap BV, CSV Amsterdam BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, Verkoop Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV. Besloten is het juridische construct van de vijf entiteiten te vereenvoudigen, verder uit te werken en daarvoor nadere besluitvorming aan de aandeelhoudersvergaderingen voor te leggen. De Aandeelhouderscommissie heeft positief geadviseerd.

In het voorstel voor vereenvoudiging van de juridische structuur is niet ingegaan op de toekomstige ontbinding van de vennootschappen CSV Amsterdam BV en Vordering op Enexis BV. Beide vennootschappen hebben geen langlopende verplichtingen en kunnen na afronding van hun activiteiten worden ontbonden. De activiteiten van CSV Amsterdam BV zullen worden beëindigd na vaststelling van de claims en refund voortvloeiend uit de verkoop van Attero. De activiteiten van Vordering op Enexis BV zijn beëindigd na aflossing van het laatste deel van de aandeelhouderslening/back-to-backlening op 30 september 2019.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 23.997	- € 2.034	0
Vreemd vermogen:	€ 361.261.455	€ 356.324.180	0
Resultaat:	- € 19.455	€ 11.206	- € 15.000
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 52 (€ 52)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:	€ 907.199		
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

Verkoop Vennootschap BV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website:

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: BV

Deelnemingspercentage: 0,26 %

Doel en openbaar belang: Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Deventer in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van Verkoop vennootschap B.V.

Verkopende aandeelhouders hebben garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel ervan is overgedragen aan Verkoop Vennootschap BV. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in het General Escrow Fonds zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen. De functie van de BV is tweërlei: namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE en het geven van instructies aan de escrow agent wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort.

Doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Financieel risico: Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het werkkapitaal en het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag €20.000), art 2.:81 BW.

Toelichting: Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, €800 miljoen. In april 2011 is het eerste deel (€ 360 miljoen) en in september 2015 (€ 326,9 miljoen) is het tweede deel van het General Escrow minus gemelde claims door RWE, vrijgevallen en aan de aanhouders uitgekeerd. Eind juni 2016 zijn RWE en Verkoop Vennootschap BV tot een compromis gekomen voor de afwikkeling van alle (fiscale) claims, te weten €29.768.308. Het restbedrag in het General Escrow Fonds van €83.090.962,93 is door JP Morgan uitbetaald aan Verkoop Vennootschap BV. Het restantbedrag afgerond €83.090.962,93 is door JP Morgan uitbetaald aan de vennootschap. In juli 2016 is doorbetaald aan de aandeelhouders naar rato van hun belang in Verkoop Vennootschap B.V. Aan Deventer €215.372 (Bestuur rapportage najaar 2016).

Beleidsvoornemens: Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. De vennootschap zal pas in 2019 / begin 2020 kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht, omdat zij partij is een aantal andere juridische overeenkomsten die bij de verkoop van Essent aan RWE zijn afgesloten.

Op 11-4-2019 is een aandeelhoudersvergadering gehouden van de aandeelhouders van de vijf tijdelijke juridische entiteiten die zijn opgericht bij de verkoop van de aandelen Essent: CBL Vennootschap BV, CSV Amsterdam BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, Verkoop Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV. Besloten is het juridische construct van de vijf entiteiten te vereenvoudigen, verder uit te werken en daarvoor nadere besluitvorming aan de aandeelhoudersvergaderingen voor te leggen. De Aandeelhouderscommissie heeft positief geadviseerd.

In het voorstel voor vereenvoudiging van de juridische structuur is niet ingegaan op de toekomstige ontbinding van de vennootschappen CSV Amsterdam BV en Vordering op Enexis BV. Beide vennootschappen hebben geen langlopende verplichtingen en kunnen na afronding van hun activiteiten worden ontbonden. De activiteiten van CSV Amsterdam BV zullen worden beëindigd na vaststelling van de claims en refund voortvloeiend uit de verkoop van Attero. De activiteiten van Vordering op Enexis BV zijn beëindigd na aflossing van het laatste deel van de aandeelhouderslening/back-to-backlening op 30 september 2019.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 1.242.623	€ 112.694	€ 5.000
Vreemd vermogen:	€ 37.323	€ 56.904	€ 0
Resultaat:	€ 524.898	- € 38.240	- € 50.000
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 52 (€ 52)		

Garantie 31-12-2019:	
Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

CBL Vennootschap BV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website:

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: BV

Deelnemingspercentage: 0,26 %

Doel en openbaar belang: Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Deventer in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van CBL Vennootschap B.V. Bij de verkoop van Essent is het Cross Border Lease Escrow Fonds ontstaan.

CBL Vennootschap B.V. (CBL = Cross Border Lease) is ontstaan na verkoop van Essent aan RWE. Zij vertegenwoordigt de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en fungeert als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds. Wanneer na beëindiging van alle CBL's en de betaling uit het CBL Escrow Fonds nog geld overblijft in het CBL Escrow Fonds, wordt het resterende bedrag in de verhouding 50% - 50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.

Financieel risico: Doel is het afwickelen van de verkoop van Essent aan RWE. Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap.

Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag €20.000), art 2.81 BW.

Toelichting: Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$275 mln.

Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.

Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd (eind 2019 / begin 2020).

Beleidsvoornemens: Op 11-4-2019 is een aandeelhoudersvergadering gehouden van de aandeelhouders van de vijf tijdelijke juridische entiteiten die zijn opgericht bij de verkoop van de aandelen Essent: CBL Vennootschap BV, CSV Amsterdam BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, Verkoop Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV. Besloten is het juridische construct van de vijf entiteiten te vereenvoudigen, verder uit te werken en daarvoor nadere besluitvorming aan de aandeelhoudersvergaderingen voor te leggen. De Aandeelhouderscommissie heeft positief geadviseerd.

In het voorstel voor vereenvoudiging van de juridische structuur is niet ingegaan op de toekomstige ontbinding van de vennootschappen CSV Amsterdam BV en Vordering op Enexis BV. Beide vennootschappen hebben geen langlopende verplichtingen en kunnen na afronding van hun activiteiten worden ontbonden. De activiteiten van CSV Amsterdam BV zullen worden beëindigd na vaststelling van de claims en refund voortvloeiend uit de verkoop van Attero. De activiteiten van Vordering op Enexis BV zijn beëindigd na aflossing van het laatste deel van de aandeelhouderslening/back-to-backlening op 30 september 2019.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	\$ 827.130	€ 136.957	€ 90.000
Vreemd vermogen:	\$ 156.076	€ 22.040	0
Resultaat:	\$ - 156.476	- € 9.822	- € 25.000
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 52 (€ 52)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			

Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	
--	--

nde deel

CSV Amsterdam BV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website:

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: BV

Deelnemingspercentage: 0,26 %

Doel en openbaar belang: Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Deventer in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van CSV Amsterdam B.V. In 2008 zijn Essent en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON). Een eventuele schadevergoedingsvordering wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders die deze vordering gebundeld gaat omden via de deelneming Claim Vennootschap B.V. Daarnaast hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland bij de verkoop van Attero. De CSV beheert de daartoe geopende Escrow-rekening.

Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd, zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:
rie doelstellingen: a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON; b. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland"); c. het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag (€13,5 miljoen) dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

Doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Financieel risico: Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van €13,5 miljoen op de Escrow-rekening. Momenteel is er een bedrag van €5.464.217,- uitbetaald aan Waterland ten laste van de escrow-rekening, en is er een bedrag van €3.406.063 terugbetaald door Waterland in verband met belastingteruggave. De terugbetaling is niet verrekend met de escrow, waardoor het risico nu is afgenomen tot een maximum van €8.035.783,- en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag €20.000), art 2.:81 BW.

Toelichting: Het resterend vermogen op de Escrow-rekening is €8.035.783,- . De escrow-rekening wordt aangehouden bij de notaris. De verkopende aandeelhouders en Waterland zijn niet zonder meer gerechtigd tot het voornoemde bij een notaris in escrow gestorte bedrag. De verkopende aandeelhouders en Waterland hebben enkel een voorwaardelijke aanspraak op dat bedrag. Zodra aan de in de Escrow overeenkomst opgenomen voorwaarden is voldaan, zal de notaris het desbetreffende bedrag betalen aan hetzij de CSV Amsterdam B.V. (ten gunste van de verkopende aandeelhouders van Attero), hetzij aan Waterland. Het in Escrow gestorte bedrag maakt geen onderdeel van de balans van CSV Amsterdam B.V.

Het aandeel van Deventer in de €8.035.783 is 0,26% afgerond is €23.000.

Beleidsvoornemens: Op 11-4-2019 is een aandeelhoudersvergadering gehouden van de aandeelhouders van de vijf tijdelijke juridische entiteiten die zijn opgericht bij de verkoop van de aandelen Essent: CBL Vennootschap BV, CSV Amsterdam BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, Verkoop Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV. Besloten is het juridische construct van de vijf entiteiten te vereenvoudigen, verder uit te werken en daarvoor nadere besluitvorming aan de aandeelhoudersvergaderingen voor te leggen. De Aandeelhouderscommissie heeft positief geadviseerd.

In het voorstel voor vereenvoudiging van de juridische structuur is niet ingegaan op de toekomstige ontbinding van de vennootschappen CSV Amsterdam BV en Vordering op Enexis BV. Beide vennootschappen hebben geen langlopende verplichtingen en kunnen na afronding van hun activiteiten worden ontbonden. De activiteiten van CSV Amsterdam BV zullen worden beëindigd na vaststelling van de claims en refund voortvloeiend uit de verkoop van Attero. De activiteiten van Vordering op Enexis BV zullen worden beëindigd na aflossing van het laatste deel van de aandeelhouderslening/back-to-backlening op 30 september 2019.

Contractwaarde 2019:		Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	

Financiële gegevens	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 3.209.046	€ 748.894	€ 530.000
Vreemd vermogen:	€ 170.799	€ 68.083	€ 0
Resultaat:	€ 3.251.124	- € 120.804	- € 150.000
Bron:	Jaarrekening	Jaarrekening	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 52 (€ 52)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Einde tabel

Het Groenbedrijf BV

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [hetgroenbedrijf](http://hetgroenbedrijf.nl)

Programma: Leefomgeving

Aard: BV

Deelnemingspercentage: 50%

Doel en openbaar belang: Beheer, onderhoud, aanleg en vervanging van openbaar groen en zorgen voor een duurzame instandhouding. Sociale onderneming door inzet van mensen met afstand tot de reguliere arbeidsmarkt.

Financieel risico: Financieel risico voor de gemeente is de ontwikkeling van de tarieven voor de dienstverlening wegens de kostenontwikkeling van het personeelsbestand (waaronder kosten voor instroom van deelnemers vanuit de Participatiewet als ook een seniorenregeling). Ander financieel risico voor de gemeente is de financiering van de (vervangings-) investeringen in het meerjarig perspectief. Zie de nadere toelichting en de informatie bij beleidsvoornemens 2020.

Toelichting: De gemeente Deventer en KonnecteD BV zijn elk voor 50% aandeelhouder in HGB BV. Formeel is het risico van de gemeente beperkt tot het ingebrachte en geactiveerde aandelenkapitaal ad €30.000.

Beleidsvoornemens: Het Groenbedrijf verzorgt de leefomgeving van de gemeente Deventer en doet dat voor een substantieel deel met mensen met lagere / beperkte competenties. HGB draagt bij aan social return. HGB heeft haar doelstellingen in 4 rendementsgebieden vertaald: economisch-, sociaal- en duurzaam rendement en het maatschappelijk / omgeving rendement.

In 2020 is de nieuwbouw van de gezamenlijke huisvesting aan de Westfalenstraat van Circulus-Berkel BV, Cambio Buurtbeheerbedrijf en Het Groenbedrijf BV in gebruik genomen. Het Groenbedrijf is huurder.

In 2019 is besloten over nieuw beleid voor het bomenbeheer. Besloten is vaker te snoeien wat tot kwaliteitsverbetering van het openbaar groen leidt en op termijn een structureel financieel voordeel voor de gemeente oplevert.

Constatering is dat er druk staat op de financiën van HGB, zowel wat betreft de ontwikkeling van structurele kosten als de liquiditeitspositie.

Met name de loonsomontwikkeling leidt mogelijk tot een structurele kostenontwikkeling en daarmee tariefstijging voor diensten die de gemeente afneemt. Ten eerste wegens de instroom van medewerkers vanuit nieuwe / andere doelgroepen vanuit de Participatiewet. Ten tweede door het beschikbaar stellen van regelingen voor het personeel, zoals een seniorenregeling. Welk effect dit precies heeft, wordt nog uitgewerkt en daartoe zullen er nadere voorstellen aan het college voor besluitvorming worden voorgelegd.

De liquiditeitspositie staat onder druk wegens de toename van investeringen (vervangingen en nieuwbouw) en het besluit om in 2020 een dividenduitkering te doen. Met het Groenbedrijf wordt onderzocht of financiering van activa nodig is om de liquiditeitspositie te verbeteren.

Contractwaarde 2019:	€ 7.535.800	Realisatie contractwaarde:	€ 7.629.627
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019		Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
	2017	2018	2019
Eigen vermogen:	€ 1.614.000	€ 1.634.000	Nog niet bekend
Vreemd vermogen:	€ 1.840.000	€ 1.964.000	Nog niet bekend
Resultaat:	€ 166.000	€ 110.000	€ 300
Bron:	Jaarrekening	Prognose	Begroting

Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 30.000 (€ 30.000)
Garantie 31-12-2019:	
Lening 31-12-2019:	
Agio 31-12-2019:	
Kapitaal storting 31-12-2019:	
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:	

Einde tabel

Circulus Berkel BV

Vestigingsplaats: Apeldoorn

Website: [circulusberkel](http://circulusberkel.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Aard: BV

Deelnemingspercentage: 21,42%

Doel en openbaar belang: Inname en verwijdering van huishoudelijk- en bedrijfsafval en stadsreiniging.

Financieel risico: De gemeente loopt financieel risico over het geactiveerde aandelenkapitaal Circulus-Berkel BV(CB) en op het geraamde dividend binnen zowel product huishoudelijk afval (dividend CB) als de algemene middelen (dividend Cirec).

De aandelen van Circulus Berkel BV worden gehouden door de gemeenten Apeldoorn, Deventer, Epe, Zutphen, Doesburg, Bronckhorst, Brummen, Voorst en Lochem. Dochteronderneming CiRec BV is in handen van de gemeenten Apeldoorn en Deventer.

Toelichting: In 2016 is gemeentelijke financiering van de BV in externe financiering omgezet. CB heeft geen winstdoelstelling. Publieke dienstverlening wordt tegen kostprijs gedaan. CB groeit naar een weerstandsvermogen dat een solvabiliteits-percentage van 25% vertegenwoordigt. Het belang van Deventer is 11,5%. Dat belang moet ook in de algemene reserve van het fusiebedrijf Circulus-Berkel BV zijn vertegenwoordigd. Na jaarrekening 2018 van Circulus Berkel is dat percentage nog niet bereikt, waardoor na vaststelling van de jaarrekening 2018 van CB nog geen dividend aan Deventer kon worden uitbetaald.

Financiering van de investering in de milieustraat zal CB deels met vreemd vermogen doen. Voor het behouden van de solvabiliteit (minimaal 25%), zal er over de jaren 2017 en 2018 geen dividend uit CB kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. De begrote exploitatieresultaten voor de jaren 2017 en 2018 worden door CB gedoteerd aan het eigen vermogen ten behoeve van het realiseren van het minimum percentage solvabiliteit. Voor de begroting van de gemeente Deventer betekent dit dat de geraamde dividendopbrengst van € 175.000,- binnen het product huishoudelijk afval voor 2018 en 2019 (over de boekjaren 2017 en 2018) van CB komt te vervallen. Omdat de gemeente Deventer (evenals de twee andere voormalig Circulus aandeelhouders) volgens de fusiebesluitvorming Circulus-Berkel haar aandeel in de Algemene Reserve van CB nog niet heeft bereikt zal ook in 2020 (over boekjaar 2019 van CB) geen dividend worden ontvangen. (N.B. zonder het investeringsbesluit inzake de milieustraat in Deventer zou de gemeente Deventer over boekjaar 2017 in 2018 eveneens geen dividend hebben ontvangen). Door de investeringsbeslissing schuift deze dividend "derving" door van 2018 naar 2020. Met deze lagere dividend opbrengsten is rekening worden gehouden in de tariefstelling van het product huishoudelijk afval.

Beleidsvoornemens: Eind 2015 is de Strategienota 2015-2020 door de aandeelhouders vastgesteld. De strategie richt zich op duurzaamheid en maatschappelijke betrokkenheid. Om de missie van Circulus-Berkel: "Verduurzamen van de woon- en leefomgeving" te realiseren worden vier bronnen voor waarde creatie onderscheiden in twee transities. Dat zijn de transitie van afval naar grondstof en de transitie van openbare ruimte naar een gedeelde leefomgeving. De vier bronnen voor waarde creatie zijn excellente dienstverlening, milieu, burgerparticipatie en activering. In 2020 wordt gewerkt aan de te actualiseren strategienota voor 2020 en volgende jaren.

In maart 2020 is de nieuwbouw voor de gezamenlijke huisvesting aan de Westfalenstraat van Circulus-Berkel BV, Cambio Buurtbeheerbedrijf en Het Groenbedrijf BV in gebruik genomen.

Contractwaarde 2019:	€ 11.689.000	Realisatie contractwaarde:	
Bijdrage GR 2019:		Realisatie bijdrage GR:	
Subsidie 2019:		Realisatie subsidie:	
Dividend 2019	€ 191.000 (Cirec)	Realisatie dividend	
Financiële gegevens			
		2017	2018
Eigen vermogen:		€ 11.619.330	€ 13.797.000
Vreemd vermogen:		€ 26.308.521	€ 33.304.000
Resultaat:		€ 2.398.000	€ 1.397.000
Bron:		Jaarrekening	Jaarrekening
			Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2019:	€ 18.400 (€ 18.400)		
Garantie 31-12-2019:			
Lening 31-12-2019:			
Agio 31-12-2019:			
Kapitaal storting 31-12-2019:			
Voorschot aandelenkapitaal 31-12-2019:			

Risico's en weerstandsvermogen

In de planning - en control documenten van de gemeente wordt aandacht besteed aan de (financiële) risico's die de gemeente met haar verbonden partijen loopt. Voor het risicomanagement van een verbonden partij geldt dat er een juiste verhouding moet zijn tussen behartiging van het publieke belang en het te lopen risico (continuïteit van de organisatie). Bedacht moet worden dat de gemeente een tweedelijns positie heeft: Risicomanagement is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van verbonden partijen zelf. Bestuurders van verbonden partijen dienen tijdig in te spelen op ontwikkelingen en dienen risico's in afdoende mate te beheersen. De toezichthouders moeten dit bewaken. Een sterke governance structuur en adequaat risicomanagement dat geïntegreerd is in de gehele bedrijfsvoering, dragen bij aan het „in control“ zijn van verbonden partijen.

Bij optredende financiële problematiek binnen een verbonden partij (rekeningnadeel en / of nadeel in meerjarenperspectief) wordt de volgende lijn gevolgd.

- Eerst wordt het weerstandsvermogen van een verbonden partij aangesproken;
- Vervolgens worden beheermaatregelen getroffen om de exploitatie sluitend te houden / maken en wordt besloten tot aanvulling van het weerstandsvermogen binnen de verbonden partij tot de vastgestelde norm;
- Voorwaarde voor beperking van financieel risico is een toereikende liquiditeitspositie van de verbonden partij;
- Indien beheermaatregelen niet tot een gezond financieel meerjarenperspectief (kunnen) leiden en het liquiditeitsaldo niet toereikend is, loopt de gemeente als aandeelhouder (en als GR-partij) financieel risico. In het treffen van beheermaatregelen wordt ook betrokken of financiële zekerheid kan worden gevonden in een eventuele verkoop van eigendommen (met name vastgoed).

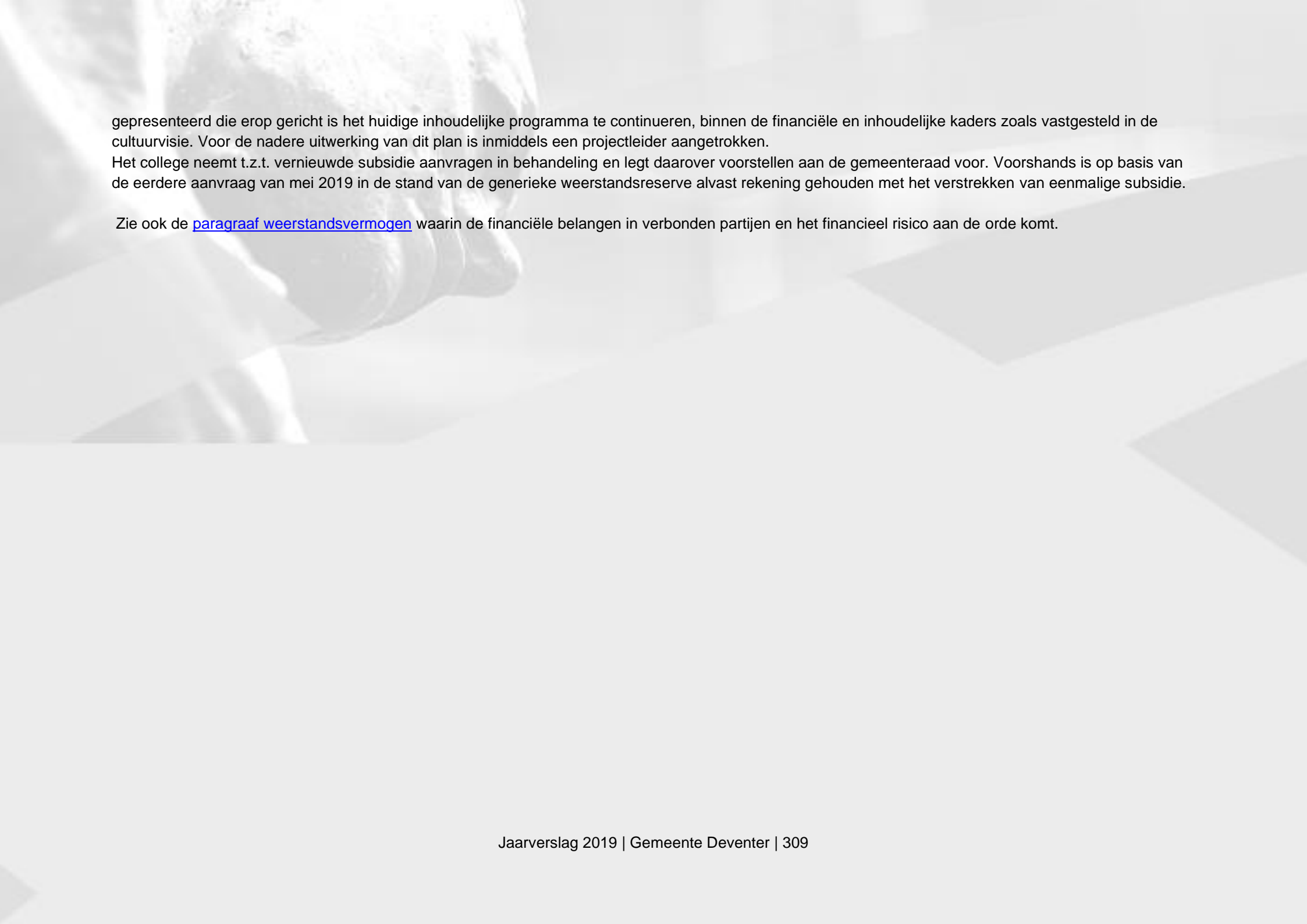
Indien bovenstaande niet mogelijk is, dan loopt de gemeente financieel risico met de volgende mogelijke consequenties:

- Tijdelijk / structureel beroep op aanvullende subsidie;
- Tijdelijke / structurele verstrekking van financiering / een kredietfaciliteit;
- Aanvulling aandelenkapitaal.

De gemeente heeft voor alle onvoorziene risico's binnen haar programma's (ook die wegens financieel risico op verbonden partijen) een weerstandsvermogen beschikbaar. De vraag is of de omstandigheden bij de verbonden partijen nu zodanig zijn gewijzigd dat een specifiek weerstandsvermogen moet worden aangehouden.

Zoals in raadmededelingen en in deze paragraaf beschreven is de continuïteit van de schouwburg in het geding. De continuïteit van deze NV is afhankelijk van nog te nemen gemeentelijke besluitvorming over een nog actualiseren verzoek van de schouwburg voor subsidie over 2019, voor 2020 en 2021 en aanvulling van het weerstandsvermogen. Daarnaast is definitieve gemeentelijke besluitvorming over het verstrekken van gemeenteleningen voor vervangingsinvesteringen aan de schouwburg nodig. Voorwaarde daarvoor is een sluitende meerjarige begroting van de schouwburg.

Nadat in november 2019 het eindrapport Ebben over de schouwburg is afgerond, is aan de interim-directeur van de schouwburg verzocht te onderzoeken in welke mate de eerder aangeleverde financiële documenten aanpassing behoeven en of daarmee ook de subsidieverzoeken gewijzigd moeten worden ingediend. De interim directeur van de Deventer Schouwburg heeft begin maart een verkenning aangeboden waarin een pakket aan maatregelen is

gepresenteerd die erop gericht is het huidige inhoudelijke programma te continueren, binnen de financiële en inhoudelijke kaders zoals vastgesteld in de cultuurvisie. Voor de nadere uitwerking van dit plan is inmiddels een projectleider aangetrokken.

Het college neemt t.z.t. vernieuwde subsidie aanvragen in behandeling en legt daarover voorstellen aan de gemeenteraad voor. Voorshands is op basis van de eerdere aanvraag van mei 2019 in de stand van de generieke weerstandsreserve alvast rekening gehouden met het verstrekken van eenmalige subsidie.

Zie ook de [paragraaf weerstandsvermogen](#) waarin de financiële belangen in verbonden partijen en het financieel risico aan de orde komt.

Grondbeleid

Inzicht

Het grondbeleid heeft invloed op en samenhang met de uitvoering van de programma's zoals Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Economie, Kunst en Cultuur. De beschikbaarheid van gronden en gebouwen zijn immers belangrijk voor de diverse maatschappelijke activiteiten. Dat maakt grond- en vastgoedbeleid tot een van de manieren waarop de gemeente deze activiteiten binnen haar grondgebied kan stimuleren en faciliteren. In deze paragraaf wordt hierop verder ingegaan.

Ontwikkelingen en conclusies

Grondbeleid

De afgelopen jaren is de gemeente behoedzaam omgegaan met de exploitatie van gronden voor woningbouw en de ontwikkeling van bedrijfsruimten. Daardoor heeft de gemeente risico's kunnen beheersen en grondprijzen reëel gewaardeerd.

Met andere partijen werkt de gemeente aan het optimaliseren van het woningaanbod in Deventer. De gemeente beschikt over voldoende voorraad bouwgrond voor bedrijventerreinen en voorzieningen.

Woningbouwproductie op koers

In 2019 was er sprake van een grote vraag naar nieuwe woningen. De ontwikkeling van Steenbrugge fase 1 verloopt voorspoedig. Een groot aantal kavels in Eikendal is verkocht en ook voor de grotere kavels in Eikendal Noord is goede belangstelling. Het plan voor Tuinen van Zandweerd mag zich verheugen in een grote belangstelling.

Verkoop nieuwe bedrijfskavels verloopt goed

De feitelijk verkoop van bedrijfskavels in Deventer is boven verwachting. Meest in het oog springt de eind 2019 op het A1 Bedrijvenpark overeengekomen grondtransactie voor de bouw van een nieuw distributiecentrum.

De vooruitzichten voor de sport- en leisurerstrook langs de Holterweg zijn minder duidelijk. Het exploiteren van dergelijke functies in nieuwbouw blijkt nog steeds lastig.

Stijging verliesvoorzieningen verlieslatende grondexploitaties, stijging resultaat overige grondexploitaties en daling risicoprofiel

Ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening 2019 zijn alle grondexploitaties geactualiseerd. Het resultaat van de verlieslatende grondexploitaties is gedaald met €4.216.078 ten opzichte van de halfjaarlijkse actualisatie bij de tweede kwartaalrapportage 2019. De beschikbare verliesvoorziening van €45.668.478 wordt opgehoogd naar €49.884.556. De belangrijkste oorzaak daarvan ligt bij het A1 Bedrijvenpark, met name als gevolg van bijgestelde opbrengststijgingen en afgenomen exploitatiebijdragen. Ook het resultaat van Sluiskwartier is verslechterd als gevolg van bijgestelde kostenramingen.

Van de winstgevende grondexploitaties neemt het resultaat toe met €1.601.666 van €2.661.475 tot €4.263.141. Dit toegenomen resultaat is aanleiding om €1.050.436 als tussentijdse winstneming voor Eikendal bij de jaarrekening 2019 door te voeren.

Het beschikbare weerstandsvermogen voor de risico's bedraagt €8.677.556 (stand derde kwartaalrapportage 2019). Het risicoprofiel van de grondexploitaties waarvoor weerstandsvermogen aangehouden moet worden daalt met €2.141.700 tot €6.535.856.

Tot slot hebben in 2019 diverse mutaties (grondverkopen en toegenomen kosten) in “afgesloten complexen” plaats gevonden, per saldo leidend tot een nadeel van €137.611.

(bedragen x €1)

Grondexploitaties	Verliesvoorziening/ resultaat tlv egalisereserve weerstandsvermogen	Resultaat	Risicoprofiel tlv specifieke weerstandsreserve	Resultaat	Saldo effecten	Resultaat
Verlieslatende grondexploitaties	4.216.078	Verslechtering	€ 2.141.700	Verbetering	2.074.378	Verslechtering
Winstgevende grondexploitaties	1.050.436	Verbetering	0		1.050.436	Verbetering
Mutaties afgesloten grondexploitaties	137.611	Verslechtering	0		137.611	Verslechtering
Totaal	3.303.253	Verslechtering	2.141.700	Verbetering	-1.161.553	Verslechtering

Meerjarenperspectief

Gelijktijdig met deze rekening verschijnt ook het Meerjarenperspectief grondzaken (MPG 2020). Met deze beschrijving van lopende zaken en toekomstperspectieven kan de paragraaf grondbeleid compacter blijven. Belangrijke en/of tussentijdse ontwikkelingen worden hier vermeld.

De rol van het gemeentelijk grondbeleid

Het grondbeleid heeft invloed op en samenhang met de uitvoering van de programma's zoals Ruimtelijke ontwikkeling, Milieu en Economie, Kunst en Cultuur. De beschikbaarheid van gronden en gebouwen zijn immers belangrijk voor de diverse maatschappelijke activiteiten. Dat maakt grond- en vastgoedbeleid één van de instrumenten die de gemeente kan inzetten bij het stimuleren dan wel faciliteren van die activiteiten binnen haar grondgebied.

Een belangrijk thema is een evenwichtige ontwikkeling van Deventer. Ontwikkelingen in onder andere demografie, economie, technologie en duurzaamheid leiden tot verandering in de ruimtevrage. Uitgaande van het grondbeleid als ondersteunend instrument stellen we ons in dit kader de vraag hoe we een bijdrage kunnen leveren aan de daarbij behorende opgaven en ambities. Anders geformuleerd: hoe kunnen we een bijdrage leveren aan de waardecreatie, in coöperatie met onze inwoners, ondernemers en andere partners?

De kern van waardecreatie is het centraal stellen van het maatschappelijke effect van een gebiedsontwikkeling. Dat gebeurt vanuit een breed perspectief. Bijvoorbeeld of een gebiedsontwikkeling bijdraagt aan een gezonde leefomgeving of aan meer werkgelegenheid. Dit maatschappelijk effect wegen we af tegen de financiële investering en risico's in een gebiedsontwikkeling.

Daarbij opereren we situationeel, dat wil zeggen de gemeentelijke rol van geval tot geval beoordelend en inspelend op de situatie. Wij nemen deel of regisseren in netwerkverbanden, stimuleren en faciliteren marktpartijen en laten los wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben.

Wanneer (niet-)commerciële partijen een ontwikkeling, die wij noodzakelijk vinden, niet oppakken of onvoldoende waardecreatie oplevert, gaan wij zelf actief of in samenwerking met derden gronden en panden (strategisch) aankopen, ontwikkelen, verkopen of beheren.

We zien daarin een verschil tussen het bezit van grond en het ontwikkelen van grond. Het in bezit hebben van strategische gronden leidt niet automatisch tot het ontwikkelen van deze gronden. Het ontwikkelen wordt afgewogen tegen financiële investeringen en de mogelijke risico's. Via het bezit en de verkoop van grond is het mogelijk om afspraken te maken over waardecreatie die verder gaat dan hetgeen publiekrechtelijk mogelijk is. Gedacht wordt aan het stellen van duurzaamheidseisen of -voorzieningen bij de verkoop van grond (bijvoorbeeld Steenbrugge) of het haalbaar maken van initiatieven uit de markt door inzet van het instrument "erfpacht" (bijvoorbeeld S/Park, Bedrijvenpark A1 of Vaart in de Haven).

We werken verder aan de lopende grondexploitaties. Gronden en panden die om strategische redenen wel in gemeentelijk bezit blijven maar nog niet onmiddellijk nodig zijn voor een ontwikkeling, zijn als pauzelandschappen beschikbaar voor tijdelijke functies.

Uitvoering van het grondbeleid

Er staat een stevige druk op de woningmarkt. In alle segmenten worden er woningen gebouwd en verkocht. Dit geldt zowel voor de gemeentelijke woningbouwplannen als voor de particuliere ontwikkelingen. Er is vanuit investeerders een goede belangstelling waar te nemen voor de transformatie van bestaande gebouwen naar woningbouw.

Ondanks deze inzet zien we een groeiend tekort op de woningmarkt ontstaan. Het aantal te koop staande woningen (Funda) is zeer gering in de meeste segmenten. We zien ook een stijgende vraag naar woningen voor specifieke doelgroepen in zowel het stedelijke woonmilieu (kleine huishoudens) als in het meer suburbane woonmilieu (senioren, innovatieve woonvormen).

In 2019 zijn 627 woningen opgeleverd. 93 Woningen hiervan betreft herbouw van in het verleden gesloopte woningen (herstructurering Rivierenwijk). Netto betekent dit een toevoeging van 534 woningen.

De onderverdeling van 627 woningen is als volgt gespecificeerd: 261 koopwoningen, 152 huurwoningen van de corporaties, 75 huurwoningen van particulier verhuurders en 139 studentenunits. Het aandeel van de gemeentelijke grondexploitaties was 396 woningen.

Er is een goede belangstelling voor het Bedrijvenpark langs de A1. In 2019 is voor 15,4 ha aan verkoopovereenkomsten getekend. We verwachten dat deze lijn doorzet en dat deze raadsperiode ook het westelijke deel in ontwikkeling gebracht kan gaan worden. De complexe grondposities in het gebied vragen daarbij om aandacht.

Het A1 Bedrijvenpark is een onderscheidend bedrijventerrein voor duurzaamheid en innovaties. Dat willen we verder uitbouwen. Daarom moedigen we de komst van duurzame en innovatieve bedrijven aan.

Ook binnen de bestaande bedrijventerreinen zien we een goede dynamiek. De laatste verspreid liggende gemeentelijke kavels zijn inmiddels verkocht en worden bebouwd. In totaal is 3 ha verkocht.

Belangrijk is het perspectief voor de bedrijfskavels aan de Westfalenstraat, waar zich het Cleantech Center Deventer vestigt. Hierdoor komt de huidige locatie van de milieustraat aan de vierde havenarm vrij, wat ruimte biedt aan nieuwe watergebonden bedrijvigheid. Op die plek wordt een containerterminal ontwikkeld.

Binnen de Poort van Deventer ontwikkelen we de gebieden Teugseweg (Stadsentree) en Gasfabriekterrein. We zien dit als een kansrijk gebied voor startups en hoogwaardige, innovatieve en duurzame bedrijvigheid. Hier liggen ook kansen voor een transferium nabij de A1 dat bijdraagt aan duurzame mobiliteit. Modernisering en herinrichting van de oudere bedrijventerreinen Kloosterlanden en Bergweide kunnen belangrijke impulsen op het gebied van duurzaamheid, toegankelijkheid en leefbaarheid geven. Mogelijk kan het grondbeleid hier een faciliterende en stimulerende rol spelen. Daarbij denken we aan de inzet van het instrument "erfpacht".

De vooruitzichten voor de sport- en leisurerstrook langs de Holterweg zijn minder duidelijk. Het exploiteren van dergelijke functies in nieuwbouw blijkt nog steeds lastig.

Resultaten grondexploitaties met verliesvoorziening

(bedragen x €1)

Grondexploitaties	Resultaten		Effect op resultaat verhoging (+) verlaging (-)
	per 1-1-2020 (Tweede kwartaalrapportage 2019)	per 1-1-2020 (Jaarrekening 2019)	
Steenbrugge	-1.088.959	-961.785	127.174
Wijtenhorst en Douweler Leide	-2.957.827	-3.051.566	-93.739
Sluiskwartier	-2.294.135	-2.602.833	-308.698
Roelandflat/ WC Keizerslanden	-3.925.850	-3.949.866	-24.016
Bedrijventerrein Lettele	-611.102	-623.837	-12.735
A1 Bedrijvenpark	-27.509.056	-31.106.958	-3.597.902
Leisure-strip Holterweg	-1.574	-1.307	267
Centrumplan Bathmen	-516.541	-565.206	-48.665
Cluster Westfalenstraat	-33.399	-34.110	-711
Cluster Havenkwartier	-6.459.644	-6.636.037	-176.393
Cluster Stadsentree	-270.391	-351.051	-80.660
Subtotaal verlieslatende grondexploitaties	-45.668.478	-49.884.556	-4.216.078
De Vijfde Hoek	1.238.405	1.553.802	315.397
Eikendal	1.111.793	2.520.556	1.408.763
Bedrijven Looweg	34.193	17.798	-16.395
Tuinen van Zandweerd	277.083	170.985	-106.098
Subtotaal winstgevende grondexploitaties	2.661.475	4.263.141	1.601.666
Totaal	-43.007.003	-45.621.415	-2.614.412

Het resultaat van de verlieslatende grondexploitaties is gedaald met €4.216.078. Van de winstgevende grondexploitaties neemt het resultaat toe met €1.601.666. Het resultaat van Eikendal is de basis om tussentijds winst te nemen. Sprake is per saldo van een verslechtering van de resultaten met €2.614.412.

Risico's grondexploitaties

(bedragen x €1)

Grondexploitaties	Risico's		Effect op risicoprofiel verhoging (+) verlaging (-)
	Derde kwartaalrapportage 2019	Jaarrekening 2019	
Steenbrugge	1.440.000	1.288.000	-152.000
Wijtenhorst en Douweler Leide	98.750	197.500	98.750
Sluiskwartier	2.000.000	1.552.500	-447.500
Roelandflat/ WC Keizerslanden	100.000	100.000	0
Bedrijventerrein Lettele	150.000	150.000	0
A1 Bedrijvenpark	2.600.000	950.000	-1.650.000
Leisure-strip Holterweg	661.250	473.750	-187.500
Centrumplan Bathmen			0
Cluster Westfalenstraat	283.806	407.856	124.050
Cluster Havenkwartier	1.068.750	1.041.250	-27.500
Cluster Stadsentree	275.000	375.000	100.000
Subtotaal verlieslatende grondexploitaties	8.677.556	6.535.856	-2.141.700
De vijfde hoek	180.000	22.500	-157.500
Eikendal	520.000	520.000	
Bedrijven Looweg			0
Tuinen van Zandweerd	394.000	394.000	0
Subtotaal winstgevende grondexploitaties	1.094.000	936.500	-157.500
Totaal	9.771.556	7.472.356	-2.299.200

Het beschikbare weerstandsvermogen voor de risico's bedraagt €8.677.556 (stand derde kwartaalrapportage 2019). Het risicoprofiel van de grondexploitaties waarvoor weerstandsvermogen aangehouden moet worden daalt met €2.141.700 tot €6.535.856.

De conclusie is dat ten opzichte van de derde kwartaalrapportage 2019 dat sprake is van een afname van het risicoprofiel ter grootte van €2.141.700 voor verlieslatende grondexploitaties.

In principe worden de risico's binnen de grondexploitaties met een batig saldo opgevangen binnen de betreffende grondexploitaties. Hiervoor wordt geen beroep gedaan op het weerstandsvermogen. Volledigheidshalve wordt genoemd dat voor de ontwikkeling van S-Park ook een risico (netto €875.000) ten laste van het weerstandsvermogen wordt aangehouden.

Toelichting per grondexploitatie

Steenbrugge

Tot heden heeft de doorrekening van Steenbrugge plaatsgevonden op basis van eigen gemeentelijk vastgestelde kengetallen. De geactualiseerde berekening is nu voor het eerst gebaseerd op een berekening die is opgesteld door de marktpartijen.

Een belangrijke inkomstenbron voor de gemeentelijke grondexploitatie is de inbrengwaarde van de grond die betaald wordt door de ontwikkelende partij(en). De huidige stand van zaken in de onderhandelingen laten een resultaat zien dat iets hoger ligt dan waarvan tot heden in de gemeentelijke verkenningen was uitgegaan, vooral mogelijk geworden doordat de marktpartijen uitgaan van een grotere plancapaciteit van 800 in plaats van 723 woningen. De bandbreedte van de opbrengstwaarde wordt sterk bepaald door de segmentering van de woningcategorieën (prijsklassen).

Bij de onderhandelingen zijn er nog verschillende discussiepunten. Voorzichtigheidshalve wordt in de gemeentelijke grondexploitatie vooralsnog uitgegaan van de onderkant van de bandbreedte.

Op basis van voornoemde actuele inzichten wordt het resultaat van Steenbrugge begroot op circa €0,95 miljoen nadelig. Dit is circa €0,14 miljoen beter dan bij de halfjaarlijkse actualisatie 2019.

Voor Steenbrugge zijn de risico's opnieuw beoordeeld per 1-1-2020 op basis van de geactualiseerde grondexploitatieberekening. Uitgaande van een ontwikkeling door de marktpartijen en het "sturen" op de inbrengwaarde van de gronden worden de volgende risico's gezien:

- Voor de vervolgfase, fase 2, wordt een lagere inbrengwaarde gerealiseerd. Dit risico wordt laag ingeschat op 10%, dit resulteert in een bedrag van €168.000.
- Voor fase 3 wordt een lagere inbrengwaarde gerealiseerd. Dit risico wordt ingeschat op 40%, dit resulteert in een bedrag van €1.120.000.

Per saldo neemt hiermee het risicoprofiel van Steenbrugge af met €0,15 miljoen.

Wijtenhorst Douweler Leide

Het resultaat van Wijtenhorst en Douweler Leide is met circa €0,09 miljoen naar beneden bijgesteld. Het risicoprofiel neemt af met circa €0,1 miljoen, per saldo dus een geringe verbetering van circa €0,01 miljoen.

De nadelige resultaatontwikkeling is een saldo van hogere taxatiewaarden (+ €0,15 miljoen) voor de te verkopen kavels en hogere kosten. Dit laatste betreffen de hogere civieltechnische kosten, plankosten en een langere doorlooptijd.

Het risicoprofiel is verdubbeld naar bijna circa €0,2 miljoen Dit wordt veroorzaakt door een toenemende kans dat we de verwachte opbrengst voor de manege locatie niet halen.

Sluiskwartier

In 2017 heeft de raad het scenario Behoud/ Nieuwbouw gekozen en daarmee de nieuwe uitgangspunten voor de planontwikkeling vastgesteld. Onderlegger voor deze keuze is de ruimtelijke studie van Landlab/ten Bras Westinga, en de daarop gebaseerde financiële verkenning. Deze financiële verkenning is gehanteerd bij de jaarrekening 2018 en de halfjaarlijkse actualisatie 2019 en vormt daarmee het financieel kader. Sindsdien is de ontwikkelstrategie uitgewerkt door het bureau Sacon/City Developers. Op basis daarvan wordt gewerkt aan een nieuwe grondexploitatie, die in het voorjaar 2020 ter besluitvorming aan de Raad wordt voorgelegd. Die werkzaamheden zijn evenwel nog niet volledig afgerond.

Het voorlopige resultaat bedraagt circa €2,6 miljoen nadelig. Dit is circa €0,31 miljoen nadeliger ten opzichte van het financieel kader 3e kwartaalrapportage 2019. Van belang hierbij is dat voor de bepaling van dit resultaat voor het eerst de meest recente inzichten en de ontwikkelstrategie van Sacon/City developers uitgangspunt zijn.

Voornaamste oorzaak van de verslechtering van het planresultaat is dat aanvullende onderzoeken zijn gedaan en de hierop gebaseerde kostenramingen onderdeel uit maken van de berekening. Dit heeft vooral betrekking op de (eerder benoemd als risico) kosten voor bodemverontreiniging en daarnaast voor archeologie en niet gesprongen explosieven.

Eveneens is asbest in de woningen aangetroffen, hetgeen een nadelige invloed heeft op de ontwikkelingswaarde.

De hiervoor genoemde tegenvallers waren wel opgenomen in het risicoprofiel. Nu deze in het planresultaat zijn verwerkt kan het risico met circa €0,45 miljoen naar beneden worden bijgesteld. Daarin is al verwerkt dat er een nieuw risico is opgenomen dat de getaxeerde waarden niet voor al het vastgoed daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. Dit risico is bepaald op circa €0,34 miljoen Per saldo verbetert de grondexploitatie met circa €0,14 miljoen

In het voorjaar van 2020 wordt de grondexploitatie herzien en het risicoprofiel nader uitgewerkt en samen met het ontwikkelplan ter vaststelling aan de raad.

A1 Bedrijvenpark

In financiële zin hebben de volgende globale mutaties (+ is verbetering, - is verslechtering) plaatsgevonden ten opzichte van de tweede kwartaalrapportage 2019

- De omvangrijke uitgifte van 12,77 ha begin 2020 ten behoeve van de vestiging van een distributiecentrum (daardoor minder subinfra en meer gronduitgifte): +€3,3 miljoen;
- Rente over boekwaarde: -€0,5 miljoen;
- Verwachte opbrengststijging van 2% naar 1% bijgesteld: -€2,0 miljoen;
- Verwachte aankoopprijs openbaar groen hoger dan eerder geraamd: -€0,6 miljoen;
- Minder exploitatiebijdragen door reststroken, door gesplitst eigendom is een optimaal efficiënte uitgifte niet mogelijk : -€2,8 miljoen;
- Rente en plankosten door vertraging, complexe besluitvorming: -€0,8 miljoen;
- Rente faciliterend grondbedrijf: -€0,1 miljoen;
- Divers: -€0,6 miljoen;

Hiermee komt het tekort op -€31,11 miljoen

Het risicoprofiel (bedragen zijn circa) is gelijktijdig met €1,65 miljoen teruggebracht van €2,6 naar €0,95 miljoen, opgebouwd uit de volgende componenten.

- Meer inefficiënte kaveluitgifte dan waar rekening mee is gehouden (meer restkavels): 25% van €1,0 miljoen, netto €0,25 miljoen;
- Meer vertraging op de uitgifte van kavels door verdeeld eigendom. Grondeigenaren gaan niet over tot zelfrealisatie waardoor de gemeente mogelijk toch moet verwerven/onteigenen. Vertraging van 4 jaar. 50% kans op €1,4 miljoen schade, netto €0,7 miljoen.

Per saldo betekent dit een verslechtering van het resultaat met €3,60 - €1,65 = €1,95 miljoen, uitgaande van een ongewijzigde grondstrategie voor het westelijke deel. Dat betekent dat de meeste inkomsten worden verkregen via een exploitatiebijdrage en de gemeente niet tot actieve grondverwerving overgaat. In het voorjaar van 2020 gaat het college met de raad in gesprek over de wijze waarop het westelijke plandeel kan worden ontwikkeld.

Leisurestrip Holterweg

Het resultaat is nagenoeg ongewijzigd. Het risicoprofiel is met €0,19 miljoen afgenomen. Omdat de werkzaamheden zo goed als afgerond zijn neemt ook het risico dat samenhangt met de civieltechnische werkzaamheden af. Het gebied hoeft alleen nog woonrijp gemaakt te worden. De risico's inzake vertraging van de uitgifte en het niet realiseren van de geraamde opbrengsten blijven ongewijzigd.

Centrumplan Bathmen

Het resultaat van Centrumplan Bathmen is met €0,05 miljoen naar beneden bijgesteld in verband met extra benodigde plankosten voor de verkoop van de laatste kavels aan het Meesterpad en hogere kosten in verband met een aangetroffen bodemverontreiniging op een van de te verkopen kavels.

Eikendal

Het resultaat van Eikendal kent een verbetering van circa €1,4 miljoen. De risico's ten laste van het weerstandvermogen zijn niet gewijzigd. Dit is vooral het gevolg van hogere taxatie van de kavelprijs voor de nog uit te geven kavels op Eikendal Zuid. Voor Eikendal moeten wij winst nemen van circa €1,05 miljoen.

Tuinen van Zandweerd

In 2019 is de nieuwe grondexploitatie vastgesteld door de raad. Ten opzichte van dat kader wordt het resultaat neerwaarts bijgesteld met circa €0,09 miljoen tot een planresultaat van circa €0,19 miljoen batig. Dat betreft een saldo van een verhoging van de grondprijzen en een aangepaste fasering als het gevolg van de stikstofproblematiek.

Toelichting Bergweide

In 2017 is het complex Bergweide opgedeeld in drie clusters waarbinnen de onderliggende grondexploitaties zijn samengevoegd of in samenhang worden beschouwd.

Cluster Westfalenstraat

Het planresultaat voor de grondexploitatie Westfalenstraat is nagenoeg ongewijzigd. De stijging van het risicoprofiel met €0,16 miljoen tot €0,4 miljoen hangt samen met de ontwikkeling van de containerterminal. Gerelateerd aan het afgeven van een vergunning is er een risico op vertraging. Aan de uitvoering aan de kade zit het risico van meerkosten. Eveneens wordt het risico gezien dat de 2e fase van de containerterminal niet door gaat.

Cluster Havenkwartier

(bedragen x €1)

Grondexploitaties Havenkwartier	Resultaten grondexploitaties		Effect op resultaat verhoging (-) verlaging (+)
	per 1-1-2020 (Tweede kwartaalrapportage 2019)	per 1-1-2020 (Jaarrekening 2019)	
Silogebed	-60.180	-146.785	-86.605
Zelf & Samenbouw	-14.537	-36.075	-21.538
Doorontwikkeling Broedplaats	-23.919	-40.995	-17.076
Stoer wonen	183.624	161.495	-22.129
Hanzeweg	-419.728	-432.127	-12.399
Kop en Haveneiland	-6.124.904	-6.141.550	-16.646
Totaal cluster	-6.459.644	-6.636.037	-176.393

(bedragen x €1)

Grondexploitatie Havenkwartier	Risico's ten laste van weerstandsvermogen		Effect op risicoprofiel verhoging (+) verlaging (-)
	Tweede kwartaalrapportage 2019	Jaarrekening 2019	
Totaal Havenkwartier	1.068.750	1.041.250	-27.500
Totaal	1.068.750	1.041.250	-27.500

De verslechtering van het resultaat van het Silogebied is vooral het gevolg van het moeten afbreken van de ontwikkeling van Object One. De plankosten stijgen en de opbrengst van de gronden worden later gerealiseerd. De risico's worden in bovenstaande tabel op clusterniveau benaderd. Deze zijn nagenoeg ongewijzigd gebleven op €1,04 miljoen.

Cluster Stadsentree

(bedragen x €1)

Grondexploitaties Stadsentree	Resultaten grondexploitaties		Effect op resultaat verhoging (-) verlaging (+)
	per 1-1-2020 (Tweede kwartaalrapportage 2019)	per 1-1-2020 (Jaarrekening 2019)	
Gasfabrieksterrein	-173.137	-184.626	-11.489
Teugseweg	-97.254	-166.425	-69.171
Totaal cluster	-270.391	-351.051	-80.660

(bedragen x €1)

Grondexploitaties Stadsentree	Risico's ten laste van weerstandsvermogen		Effect op risicoprofiel verhoging (+) verlaging (-)
	Tweede kwartaalrapportage 2019	Jaarrekening 2019	
Gasfabrieksterrein	0	0	0
Teugseweg	275.000	375.000	100.000
Totaal	275.000	375.000	100.000

De ontwikkeling van de grondexploitatie Teugseweg is onzeker. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat de huidige ontsluiting van het gebied ontoereikend is om aanvullend programma te kunnen verwerken. De ontwikkeling wordt om die reden opgeknipt in de realisatie van een carpoolplaats (moet voor de zomer van 2020 gereed zijn) en overige functies. Tot heden zijn de consequenties daarvan niet duidelijk. Om die reden is in de waardering uitgegaan van de bestaande uitgangspunten. Door de nieuwe situatie zijn in de berekeningen wel meer plankosten opgenomen en is de verkoop van de gronden uitgesteld. Dat leidt tot een verslechtering van het planresultaat met circa €0,08 miljoen. Het risicoprofiel is voorzichtigheidshalve ook aangepast in verband met diverse onzekerheden.

Balanspositie

Voorraad onderhanden werk

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties onderhanden werk (exclusief verliesvoorzieningen). In de tabel zijn alle vastgestelde grondexploitaties en voormalige NIEGG samengevoegd. Deze projecten zijn op verschillende balansposten verantwoord, te weten voorraad onderhanden werk, (im)materiële vaste activa en overlopende activa. In 2019 zijn in de grondexploitaties meer kosten dan opbrengsten gerealiseerd (saldo vermeerderingen en verminderingen). Ook is winst genomen waardoor de boekwaarde is toegenomen. Ook heeft er een balans herrubricering plaats gevonden (o.a. van voorraden naar overlopende activa en materiële vaste activa). Hierdoor is het totaal geïnvesteerd vermogen voor de (gemengde) grondexploitaties per saldo met €2,3 miljoen afgenomen tot €117,6 miljoen per 31-12-2019.

(bedragen x €1.000)

Mutaties projecten	Boekwaarde 31-12-2018	Herrubricering	Totaal vermeerderingen	Totaal verminderingen	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2019
Voorraden (waaronder BIE)	86.789	13.356	21.950	20.142	1.051	103.004
Voormalige NIEGG (MVA)	2.034	-2.034				-
Voormalige NIEGG (IMVA)	695	-695				-
Faciliterend grondbeleid (overlopende activa)	30.392	-15.820	-	-		14.572
Totaal projecten	119.910	-5.193	21.950	20.142	1.051	117.576

Voor een toelichting op de mutaties verwijzen wij naar de [toelichting](#) op de balans van de jaarrekening.

(bedragen x €1.000)

Mutaties verliesvoorziening	Bedrag
Saldo per 1-1-2019	48.726
Rentetoevoeging	895
Eerste kwartaalrapportage	-586
Voorjaarsnota 2019	-1.229
Tweede kwartaalrapportage	-2.137
Actualisatie grondexploitaties Jaarrekening 2019	4.216
Saldo per 31-12-2019	49.885

De netto balanspositie ten aanzien van de grondexploitaties is €117,6 miljoen minus €49,9 miljoen is €67,7 miljoen. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 is onze balanspositie met €3,5 miljoen afgenomen.

Overige gebouwen en gronden

Wij hebben de panden die wij aanmerken als kernbezit ondergebracht in de diverse beleidsprogramma's. Daarnaast heeft de gemeente Deventer verschillende overige panden en gronden in bezit in programma 6 Herstructurering en Vastgoed (taakveld 0.3). In onderstaande tabel is het verloop van de boekwaarde in 2019 weergegeven.

(bedragen x €1.000)			
Overzicht boekwaarde panden en gronden (MVA)	1-1-2019	31-12-2019	Vermeerdering/Verminderin g
Erfpachtgronden	12.696	16.566	3.870
Gronden uit afgesloten grondexploitaties	991	1.647	656
Gronden Deventer Noordoost	6.263	5.411	-852
Agrarische grond	114	114	0
Benzineverkooppunten	761	2.061	1.300
Strategische panden en gronden	2.600	2.474	-125
Overige panden en gronden	424	602	178
Totaal	23.848	28.874	5.026

De boekwaarde is in 2019 met €5,0 miljoen toegenomen. De mutaties zijn als volgt te verklaren:

- Erfpacht gronden: Westfalenstraat is in erfpacht uitgegeven;
- Benzineverkooppunten: tankkavel aan de Holterweg is verhuurd;
- Gronden uit afgesloten grondexploitatie: in Bergweide 3 en Vijfhoek hebben wij diverse kavels verkocht;
- Gronden Deventer Noord Oost: wij hebben diverse gronden verkocht;
- Strategische en overige panden en gronden: wij hebben in 2019 enkele panden verkocht.

Afgesloten complexen

De gemeente Deventer heeft een aantal afgesloten complexen. De grondexploitaties van deze complexen zijn op verschillende momenten afgesloten. Bij de afsluiting is financiële verantwoording afgelegd aan de raad over de betreffende grondexploitatie. In enkele gevallen moet nog grond worden verkocht of

moeten er nog kosten worden gemaakt. In dergelijke gevallen is een afgesloten complex ingesteld. Hierin zijn middelen opgenomen die nog kunnen worden ingezet voor het afronden van de allerlaatste werkzaamheden.

In 2019 is € 316.970 aan kosten ten laste van de voorziening gebracht. Hier maakt het verlagen van de voorziening Driehoek Snipperling met €130.000 als gevolg van het niet doorgaan van Skaeve Huse onderdeel van uit. Op basis van een actuele raming is de beschikbare voorziening met € 231.699 opgehoogd. Dit wordt namelijk veroorzaakt door extra benodigde plankosten voor Bathmense Enk II en Driehoek Snipperling. Dit is geput uit de egaliseringsreserve weerstandsvermogen. In 2019 zijn de laatste gronden Handelspark verkocht. De voorziening kan worden afgesloten.

(bedragen x €1)

Voorziening afgesloten complexen	Stand 31-12-2018	Vermindering (lasten 2019)	Vermeerdering (ophogen voorziening)	Stand 31-12-2019
Handelspark	6.122	8.523	2.401	0
Bergweide 3	33.403	12.326		21.077
Bathmense Enk II	45.787	79.368	133.581	100.000
Okkenbroek	14.715	22.734	18.019	10.000
Rielerkolk	215.950	3.742		212.208
Driehoek Snipperling	263.374	139.772	77.698	201.300
Vijfhoek	102.316	50.505		51.811
Geertruidenlocatie	97.727	0		97.727
Totaal voorziening afgesloten complexen	779.394	316.970	231.699	694.123

De gemaakte kosten in 2019 bestaan onder andere uit planontwikkeling, verkoopkosten, ozb en waterschapslasten.

Reserve onroerende zaken

Het onroerend goed buiten exploitaties is gekoppeld aan de reserve onroerende zaken (ROZ). De reserve is onderdeel van het weerstandsvermogen van het onroerend goed buiten exploitatie in taakveld 0.3 beheer overige gebouwen en gronden en is bedoeld om de risico's voor de bedrijfsvoering van onroerende zaken buiten de exploitatie te egaliseren.

(bedragen x €1.000)	
Mutaties Reserve Onroerende zaken	Bedrag
Stand ROZ per 01-01-2019	1.893
Eenmalige resultaten	0
Exploitatieresultaat taakveld 0.3	691
Stand ROZ per 31-12-2019	1.202

De reserve onroerende zaken is per saldo €691.000 afgenomen en heeft per 31-12-2019 een stand van afgerond €1.202.000. Het exploitatieresultaat van o.a. de panden, agrarische gronden, benzineverkooppunten en erfpachten is negatiever dan begroot met name als gevolg van nog niet gerealiseerde taakstellingen verkoop panden en Deventer Noordoost gronden, tegenvallende huurinkomsten en hogere beheerskosten. Eenmalige verkopen hadden in 2019 per saldo een nagenoeg neutraal resultaat.

Aan- en verkopen

Het college van B&W kan in het kader van grondexploitaties aan- en verkopen doen. Om openheid te geven in de aan- en verkopen wordt hier jaarlijks achteraf verslag van gedaan. De volledige aan- en verkooplijst is als bijlage toegevoegd aan het Meerjaren Perspectief Grondzaken 2019.

Investerings

Inzicht

De gemeente Deventer heeft in 2019 veel geld en energie geïnvesteerd in zowel de ruimtelijk fysieke projecten weg- en waterbeheer, ICT als in projecten op het gebied van sport en gemeentelijke huisvesting. Een illustratie van de ambitie die Deventer heeft om te zorgen voor een structureel goed, veilig, efficiënt, duurzaam en milieubewust leef-, woon-, werk- en verblijfmilieu voor haar burgers en passanten. Het realiseren van betreffende voorzieningen en een structureel voortbestaan daarvan, leggen beslag op schaarse middelen op de middellange en lange planningshorizon. Om tegemoet te komen aan de wensen van de burger en het bestuur zijn keuzes gemaakt.

Op deze plaats in het jaarverslag wordt per programma en taakveld een integraal beeld gepresenteerd van de gerealiseerde investeringsuitgaven in 2019. Tevens worden de significante afwijkingen tussen de begrote en gerealiseerde bedragen kort toegelicht.

Ontwikkelingen en conclusies

Going concern investeringen

- Door uiteenlopende oorzaken zijn diverse geprognosticeerde lasten in 2019 niet gerealiseerd. Totaal is bijna 50% gerealiseerd.
- Van verschillende kredieten worden resterende budgetten overgeheveld naar 2020: onder andere MJOP projecten, riolering, aanleg velden en ICT.

Uitbreidingsinvesteringen

- De geprognosticeerde lasten zijn voor circa 10% gerealiseerd.
- Dit lage percentage wordt met name veroorzaakt door uitstel Nieuwbouw Etty Hillesum.
- Van verschillende kredieten worden resterende budgetten overgeheveld naar 2020: onder andere een aantal ontwikkellocaties, Lebuïnuspleinen, woonwagens, geluidswal Bathmen en fietsstructuur A1.

Wat zijn investeringen en wat niet?

Onder investeren wordt verstaan het vastleggen van vermogen in een object waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.

De investeringen worden op de balans verantwoord. De lasten voortvloeiende uit de investeringen, zoals onderhoud, afschrijvingen, toegerekende rente, verzekeringen, behoren tot de jaarlijkse exploitatielasten.

Volgens de recente notitie Materiële Vaste Activa (januari 2020) van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) worden drie soorten investeringen onderscheiden:

1. Investerings met een economisch nut
 - Investerings hebben economisch nut als ze verhandelbaar zijn (er een markt voor is) en/of wanneer ze bijdragen aan het genereren van middelen.
2. Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
 - Bij investeringen met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven gaat het om investeringen in relatie tot rioolheffing en afvalstoffenheffing. Omdat deze heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn, moeten ze apart op de balans gepresenteerd worden.
3. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut
 - Investerings in water, wegen en pleinen kunnen worden gezien als investeringen in de openbare ruimte met een meerjarig maatschappelijk nut.

De gemeente Deventer maakt onderscheid in de volgende investeringsstromen:

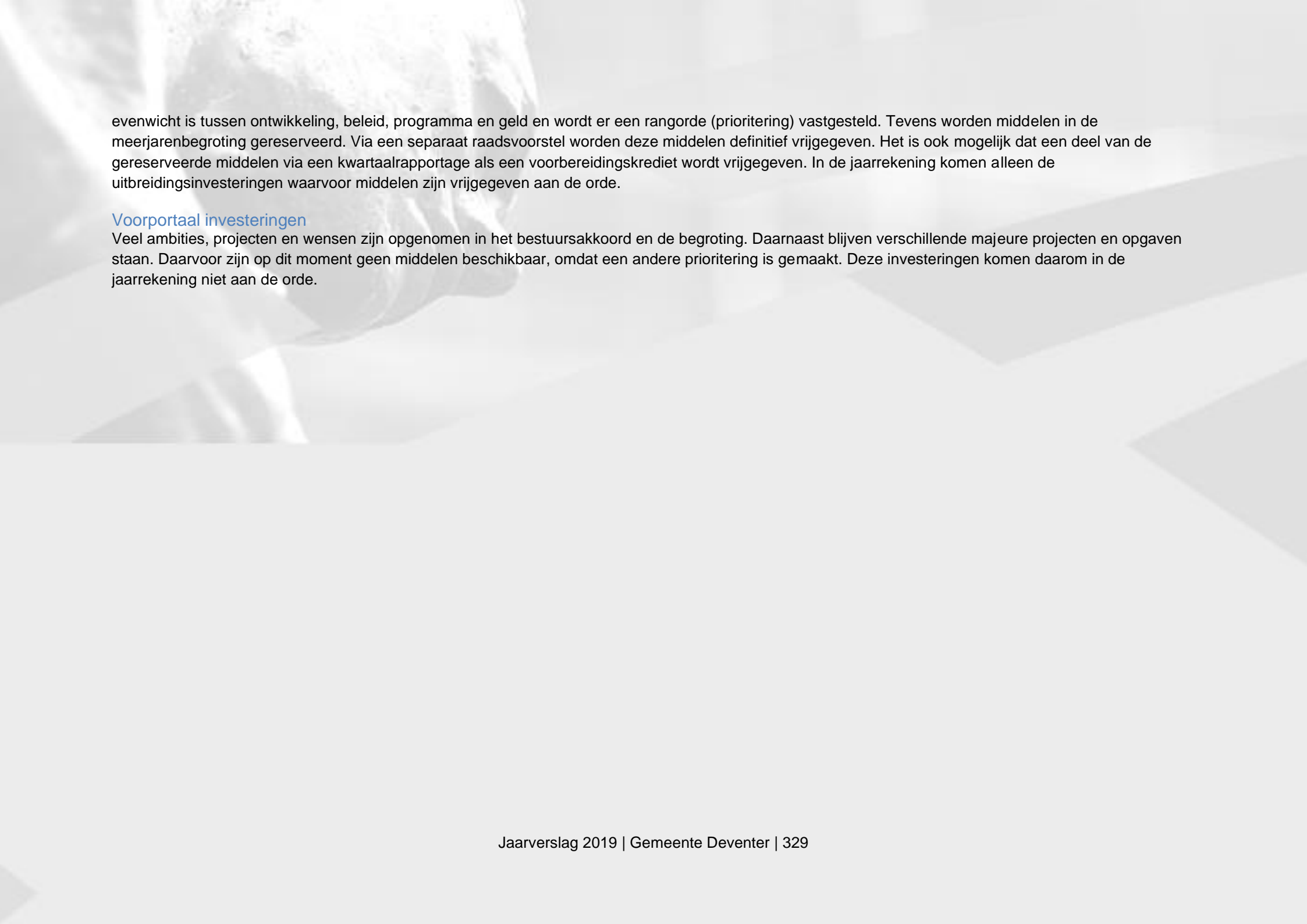
Investering		Dekking
1	Going concern	Reguliere begroting
2	Uitbreidingsinvesteringen	- Middelen zijn vrijgegeven - Middelen zijn gereserveerd, maar nog niet vrijgegeven
3	Voorportaal investeringen	Geen dekking, prioritering moet nog gemaakt worden

Going concern investeringen

De going concern investeringen vinden hun oorsprong in de reguliere bedrijfsvoering. Vanuit de behoefte of noodzaak om een bepaald product of dienst te blijven leveren, is het van belang dat een vervangingsinvestering wordt gepleegd. Going concern investeringen vinden hun oorsprong vanuit de bestaande dienstverlening. Uitgangspunt is dat deze worden gedekt vanuit de lopende begroting. Aan de going concern investeringen ligt een vervangingschema ten grondslag. Voor het taakveld verkeer en vervoer is dat bijvoorbeeld het MJOP MIND en voor rioleringen is dat het GRP. Voor ICT is voor vervangingsinvesteringen een Roadmap opgesteld.

Uitbreidingsinvesteringen

Uitbreidingsinvesteringen komen voort uit nieuw beleid (producten en diensten) of uitbreiding van bestaand beleid. De behoefte aan een nieuw/verbetert product of dienstverlening vertaalt zich in uitbreiding- of herontwikkelingsinvesteringen. Daarnaast kunnen deze investeringen voortkomen vanuit een locatie ontwikkeling (grondexploitatie) of uit het raads- en collegeprogramma. Voor deze investeringen zijn aanvullende middelen nodig (subsidies, heroverweging). Jaarlijks in de voorjaarsnota wordt een meerjarige investeringsplanning opgesteld. Met dit instrument wordt voor ieder investeringsinitiatief bepaald of er

evenwicht is tussen ontwikkeling, beleid, programma en geld en wordt er een rangorde (prioritering) vastgesteld. Tevens worden middelen in de meerjarenbegroting gereserveerd. Via een separaat raadsvoorstel worden deze middelen definitief vrijgegeven. Het is ook mogelijk dat een deel van de gereserveerde middelen via een kwartaalrapportage als een voorbereidingskrediet wordt vrijgegeven. In de jaarrekening komen alleen de uitbreidingsinvesteringen waarvoor middelen zijn vrijgegeven aan de orde.

Voorportaal investeringen

Veel ambities, projecten en wensen zijn opgenomen in het bestuursakkoord en de begroting. Daarnaast blijven verschillende majeure projecten en opgaven staan. Daarvoor zijn op dit moment geen middelen beschikbaar, omdat een andere prioritering is gemaakt. Deze investeringen komen daarom in de jaarrekening niet aan de orde.

Going concern investeringen

Per programma worden hieronder de going concern investeringen (> €50.000) en inclusief afwijkingen gepresenteerd.

(bedragen in €)

Projectomschrijving	Programma	Taakveld	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Brinkgreverweg	Leefomgeving	2.1	521.653	482.001	-39.652
MJOP	Leefomgeving	2.1	3.602.519	1.549.143	-2.053.376
Brinkgarage	Leefomgeving	2.2	133.502	28.648	-104.854
Renovatie Stadspoortgarage	Leefomgeving	2.2	144.055	147.398	3.343
GRP	Leefomgeving	7.2	1.888.230	633.356	-1.254.874
Vervanging riolering	Leefomgeving	7.2	521.783	-156.000	-677.783
MJOP	Leefomgeving	2.1	433.700	474.112	40.412
Vervanging Kaartleesapp	Leefomgeving	2.2	360.000	92.403	-267.597
Renovatie Deventer Hockey Vereniging	Meedoen	5.2	200.000		-200.000
Sportpark Zandweerd	Meedoen	5.2	580.000	549.486	-30.514
Electra markt	Economie, Kunst en Cultuur	3.3	86.178	86.178	-
Stadhuiskwartier	Bedrijfsvoering	0.4	305.446	180.564	-124.882
ICT	Bedrijfsvoering	0.4	1.913.567	1.382.159	-531.408
Totaal			10.690.633	5.449.447	-5.241.186

Toelichting van afwijkingen die groter zijn dan 10 procent

In totaal is er in 2019 bijna 50% minder geïnvesteerd in going concern activiteiten dan begroot.

De gerealiseerde autonome investeringen vertonen in 2019 ten opzichte van de begroting de volgende afwijkingen:

- MJOP. Als gevolg van complexere werkzaamheden en minder capaciteit lopen de werkzaamheden aan diverse projecten door in 2019.
- Brinkgarage. Vanwege de relatie met het Sluiskwartier loopt het proces renovatie Brinkgarage langer door.
- GRP. De investeringen lopen door in 2020.

- Vervanging riolering. Voor het vervangen van de riolering Jan Steenstraat is een schadevergoeding ontvangen.
- Vervanging kaartleesapparatuur. Bij de derde kwartaalrapportage is besloten de resterende middelen in te zetten voor digitalisering.
- Renovatie Deventer Hockey Vereniging. De renovatie van de kleedkamers van de Hockey Vereniging is verschoven naar begin 2020.
- Stadhuiskwartier. Betreft inrichting stadsetalage, aanpassing werkomgeving (incl. receptie), inrichting kelder. Deze projecten zijn nog niet afgerond en worden overgeheveld naar 2020
- ICT. De projecten office 365/windows 10, smartphones, telefooncentrale zijn nog niet klaar en worden in 2020 afgerond.

Uitbreidingsinvesteringen

Per programma worden hieronder de uitbreidingsinvesteringen (> €50.000) en inclusief afwijkingen gepresenteerd.

(bedragen x €1.000)

Projectomschrijving	Programma	Taakveld	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil
Fietsparkeren Binnenstad	Leefomgeving	2.1	497.902	89.984	-407.918
Groene Wal	Leefomgeving	2.1	949.748	42.942	-906.806
Hanzweg	Leefomgeving	2.1	181.899	135.338	-46.561
Herinrichting Grote Kerkhof	Leefomgeving	2.1	314.197	204.201	-109.996
Parkeren de Worp	Leefomgeving	2.2	175.122	150.943	-24.179
Beheersorganisatie - Parkeren	Leefomgeving	2.2	457.545	124.557	-332.988
Fietsroutes Marg.enk-Overstichts	Leefomgeving	2.1	265.000	80.948	-184.052
Fietsstructuur A1	Leefomgeving	2.1	130.000	39.300	-90.700
Geluidswal Bathmen	Leefomgeving	2.1	1.255.290	269.222	-986.068
Skatepark	Leefomgeving	5.7	90.000	69.075	-20.925
Winkelcentrum Colmschate	Leefomgeving	2.1	600.000	550.998	-49.002
Herinrichting fietsenstalling Centrum	Leefomgeving	2.1	100.000	40.677	-59.323
Woonwagens en standplaatsen	Ruimtelijke ontwikkeling	0.3	460.005		-460.005
voorbereidingskr. Shita terrein en speel	Herstructurering en Vastgoed	0.3	130.000	84.272	-45.728
voorbereidingskrediet Dreef	Herstructurering en Vastgoed	0.3	58.000	12.785	-45.215
voorbereidingskrediet Oranjekwartier	Herstructurering en Vastgoed	0.3	140.000	137.898	-2.102
voorbereidingskrediet van Hetenstraat	Herstructurering en Vastgoed	0.3	105.000	54.882	-50.118
Skaeve huse	Meedoen		-898.615	-898.615	-0
Nieuwbouw Ety Hillesum	Jeugd en Onderwijs	8.1	10.484.913	-	-10.484.913
Zonwering gymzaal de Vijfhoek	Jeugd en Onderwijs	5.2	-	32.603	32.603
Totaal			15.496.006	1.222.009	-14.273.997

Toelichting van afwijkingen die groter zijn dan 10 procent

In totaal is in 2019 ruim 90% minder geïnvesteerd in uitbreidingen dan begroot.

De gerealiseerde going concern investeringen vertonen in 2018 ten opzichte van de begroting de volgende afwijkingen:

- Fietsparkeren Binnenstad. Vanwege de latere opening Mimik lopen de werkzaamheden door in 2020.
- Groene Wal. De herinrichting is afgerond. Besluitvorming over de resterende middelen wordt nog voorgelegd.
- Hanzeweg. De laatste afrondende werkzaamheden worden in 2020 afgerond.
- Herinrichting Grote Kerkhof. Middelen zijn ingezet voor herinrichting Lebuïnus pleinen. Het project loopt door in 2020.
- Parkeren de Worp. De parkeerplaats is in 2019 aangelegd en in gebruik genomen.
- Beheerorganisatie parkeren. De voorbereidingen voor het digitaliseren zijn in 2019 gestart. De daadwerkelijke investering vindt in 2020 plaats.
- Fietsroutes Margijnenenk Overstichtslaan. De voorbereidende werkzaamheden zijn in volle gang. Het project wordt in 2020 en 2021 uitgevoerd.
- Fietsstructuur A1. De aannemer kon niet in 2019 starten met de werkzaamheden, daarom start de uitvoering in 2020.
- Geluidswal Bathmen. Bij de derde kwartaalrapportage is aangegeven dat de onderhandelingen over aanvullende kosten langer duren, waardoor de werkzaamheden in 2020 doorlopen.
- Skatepark. De bestemmingsplanprocedure loopt en het skatepark kan in 2020 worden aangelegd.
- Herinrichting fietsenstalling Centrum. De voorbereidingen zijn getroffen en het werk loopt door in 2020.
- Woonwagens en standplaatsen. Aanleg van nieuwe standplaatsen en woonwagens loopt mee in de overdracht naar de woningcorporaties, eerste fase in 2020.
- Shitaterrein. De werkzaamheden voor deze ontwikkellocatie lopen door in 2020.
- De Dreef. De werkzaamheden voor deze ontwikkellocatie lopen door in 2020.
- Van Hetenstraat. De werkzaamheden voor deze ontwikkellocatie lopen door in 2020.
- Nieuwbouw Etty Hillesum. Conform besluit is de nieuwbouw VMBO uitgesteld. Bij de Voorjaarsnota komt een dekkingsvoorstel voor de nieuwbouw Etty Hillesum Lyceum en de Sporthal Keizerslanden.
- Zonwering gymzaal de Vijfhoek. In de 3e kwartaalrapportage is het krediet volledig overgeheveld naar 2020, echter in 2020 zijn wel de nodige voorbereidingskosten gemaakt.

Grote projecten

Bedrijvenpark A1

Projectnaam	Bedrijvenpark A1
-------------	------------------

Portefeuillehouder	T. Walder
--------------------	-----------

Rapportagedatum	1 januari 2020
-----------------	----------------

[Website: a1bedrijvenparkdevente](#)

Basisinformatie Project

Zuidelijk van de A1 en gelegen tussen de N348, het dorp Epse en de spoorlijn Deventer-Zutphen ligt de locatie voor de vestiging van een nieuw bedrijventerrein: A1 Bedrijvenpark. Het totale projectgebied is circa 130 ha groot, waarvan circa 60 ha netto uitgeefbaar is voor de vestiging van bedrijven om daarmee een belangrijke impuls te geven aan de economische groei en de werkgelegenheid in Deventer.

A1 Bedrijvenpark is voor Deventer een belangrijke ontwikkelingslocatie voor bedrijven. Deventer heeft lang geen uitbreidingsmogelijkheden gehad, waardoor grote nieuwvestigings en lokale bedrijven die wilden doorgroeien nergens terecht konden. A1 Bedrijvenpark is door haar aard en ligging zeer geschikt voor logistiek, duurzame maakindustrie en voor lokale bedrijven die willen doorgroeien.

Oorspronkelijk betrof het grondgebied van de gemeente Gorssel en provincie Gelderland. In een convenant (1999/2004) zijn diverse afspraken en beperkingen opgenomen voor A1 Bedrijvenpark. Dit gaat op voor milieucategorieën, bouwhoogtes, afstand tot de bebouwing en afspraken over grondwallen en bufferzones. Ook als gevolg van flora en fauna zijn er beperkingen aan het gebied. Vereisten zoals ecologische zones, bescherming van soorten en dergelijke beperken de mogelijkheden en vragen ruimte om de bedrijfsontwikkeling mogelijk te maken.

In mei 2013 is het bestemmingsplan A1 Bedrijvenpark, 1e partiële herziening onherroepelijk geworden. Het exploitatieplan was al onherroepelijk. Hiermee was de weg vrijgemaakt om met de realisatie te starten. Per december 2014 is de onderdoorgang onder het spoor gereed en is de deur naar het bedrijvenpark echt open. Het oostelijke deel is bouwrijp gemaakt (wegen, terrein op hoogte brengen, NUTS, riool, etc) en vanaf 2015 zijn de eerste bedrijven er zich gaan vestigen.

Het terrein heeft hoge duurzaamheidsdoelstellingen. Zo is de maximale milieucategorie 3.2, wat betekent dat bedrijven uitgedaagd worden om te innoveren om zich te kunnen vestigen op A1 Bedrijvenpark. Vanaf de start is gekozen om het A1 Bedrijvenpark aardgasloos te maken. Dit vergt vernieuwende manieren van bouwen en het inrichten van bedrijfsprocessen. Ook zijn de twee windmolens direct aangesloten op het terrein en zijn er op dit moment initiatiefnemers die onderzoek doen naar de haalbaarheid van LNG/CNG en waterstof als brandstof voor mobiliteit en naar opslag van energie in batterijsystemen. Doelstelling is om een toekomstvast bedrijvenpark te realiseren die over 20 jaar nog steeds aantrekkelijk en concurrerend is om bedrijven te kunnen binden. De groene setting geeft ook invulling aan het duurzame karakter.

Binnen het Exploitatieplan zijn een 5-tal eigenaren aanwezig. De gemeente Deventer heeft ca. 50% in eigendom, met name in het oostelijke deel. Het exploitatieplan welke door de raad is vastgesteld gaat uit van zelfrealisatie: iedere eigenaar gaat zelf bouwrijp maken, klanten werven en/of zelf bouwen. Tot nu toe, oktober 2019, heeft geen van de andere eigenaren enige activiteiten ontplooid tot realisatie.

In het voorjaar van 2020 wordt de keuze voor een ontwikkelstrategie 'West' voorgelegd.

Besluitvorming

- Bestuurlijke besluitvorming [Bestemmingsplan, exploitatieplan, beeldkwaliteitplan en grondexploitatie](#) (Raad, november 2009);
- Realisatieovereenkomst oostelijke ontsluiting met ProRail (B&W, 30 maart 2010);
- Bestuurlijke overeenkomst met RWS oktober 2010;
- Overeenkomst met waterschap mbt grondoverdracht en beheer en onderhoud voor de verlegde Dortherbeek binnen plangebied (B&W december 2010);
- Overeenkomst met waterschap met betrekking tot de persleiding is vastgesteld door college op 18 september 2012;
- Op 18 juli 2012 heeft raad ingestemd met [nieuw ontwerp exploitatieplan, 1e partiële herziening bestemmingsplan](#);
- College heeft ingestemd met gunning voor onderdoorgang en bouw- en woonrijp maken Fase 1 op 4 december 2012. De raad is op 12 december 2012 vertrouwelijk geïnformeerd. Er waren geen bezwaren tegen de voorgestelde gunningen;
- [Concessieovereenkomst met Cofely](#) is door college goedgekeurd op 19 februari 2013 en ondertekend op 22 februari 2013. Onderdeel van de concessieovereenkomst is de anterieure overeenkomst voor de windturbines met Cofely. Deze is door college goedgekeurd op 19 februari 2013 en ondertekend op 22 februari 2013. Cofely heeft daarvoor op 22 februari 2013 een overeenkomst getekend met Raedthuys Windenergie voor de ontwerp, realisatie en exploitatie van de windturbines;
- De raad heeft op 27 februari 2013 ingestemd met het bestemmingsplan en exploitatieplan Windturbines Kloosterlanden;
- Zitting bij de Raad van State (2 beroepen) is geweest op 13 maart 2013. Positieve uitspraak Raad van State inzake bestemmingsplan Bedrijvenpark A1, 1e partiële herziening, mei 2013;
- Vaststelling [niet-structurele herziening Exploitatieplan](#) door raad, september 2013;
- Collegebesluit aankoop gronden PO Epse, november 2013 en Raadsmededeling hierover december 2013;
- Collegebesluit vaststelling herziening ontwerp BP, BKP, EP en Grex (oktober 2014);
- Collegebesluit vaststelling herziening definitief BP, BKP, EP en Grex (januari 2015);
- Raadsbesluit vaststelling herziening definitief BP, BKP, EP en Grex (maart 2015);
- Vertrouwelijke bijpraatsessie raad over voortgang (september 2015);
- [Beleid reclamemasten langs de A1](#) (februari 2016);
- Jaarlijkse actualisering van de GREX, door en college en raad middels de jaarrekeningen vastgesteld, in 2016, 2017 en 2018.

Gevraagde besluitvorming 2020

- De aankoop van de gronden Derks in West, om de gronden ten behoeve van de grondwal, de hoofdinfrastructuur, de bufferzone en de waterretentie in eigendom te verkrijgen;
- Aankoop gronden t.b.v. hoofdinfrastructuur van andere eigenaren;
- Ontwikkeling westelijke deel. In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen dat het westelijke deel in ontwikkeling wordt genomen. Gezien de toenemende vraag van grote ruimtevragers en gezien het feit dat de gemeente geen directe sturing heeft op het westelijke deel vraagt de ontwikkelstrategie om herijking;
- Er is gestart met de opzet van een gewijzigd bestemmingsplan en exploitatieplan. De raad zal gevraagd worden deze plannen in 2020 vast te stellen.

Stand van zaken

De verkoop van de gemeentelijke gronden in 'Oost' is in volle gang. De gemeente Deventer heeft tot nu toe ruim 16,67 ha. geleverd bij de notaris en er is daarnaast voor 12,77 ha. aan koopovereenkomsten gesloten.

Verkoop kavels

In 2019 zijn de volgende kavels geleverd:

Alpac, extra kavel:	984 m2 (gepasseerd bij de notaris d.d. 11-03-2019)
Hortilife, extra kavel:	2.000 m2 (gepasseerd bij de notaris d.d. 08-03-2019)
Projectbouw Twello:	2.458 m2 (gepasseerd bij de notaris d.d. 06-05-2019)
Quality Checks:	3.090 m2 (gepasseerd bij de notaris d.d. 10-07-2019)
Porsche Centrum Twente:	17.927 m2 (gepasseerd bij de notaris d.d. 20-12-2019)

In totaal is in 2019 circa 2,65 ha. geleverd. De doelstelling voor 2019 was 6 ha. De langjarige prognose (2020-2030) is 4 ha. per jaar.

Op 30 december 2019 is er met een klant die een groot distributiecentrum wil bouwen een koopovereenkomst gesloten voor de verkoop van 12,77 ha. Naar verwachting zal deze kavel aan het eind van het eerste kwartaal 2020 passeren bij de notaris.

Met deze verkoop is er nog circa 5,5 ha. te koop in het oostelijke deel, met als grootste kavel 1,6 ha. Reeds 1,5 jaar dienen grote kavelzoekers (> 2 ha.) teleurgesteld worden omdat er geen ruimte meer is. Dit wordt veroorzaakt omdat er op de grote kavel in het middengebied van 'Oost' lange tijd een reservering gezeten heeft en nu verkocht is en omdat 'West' nog niet in de verkoop is. Om in economische goede tijden de kavelverkoop door te kunnen laten gaan wordt bestuurlijke besluitvorming gevraagd voor het starten met de ontwikkeling in 'West'.

De prognose voor 2020 is om ca. 15,2 ha. te laten passeren bij de notaris.

Actualisatie bestemmingsplan (BP) en exploitatieplan (EP).

Het proces voor een nieuw EP en BP loopt volop. De consequenties hiervan worden later in het jaar verwerkt in een herziene grondexploitatie, gecombineerd met de consequenties van de strategiekeuze ontwikkeling 'West'. Ook is gestart met de gesprekken met de belanghebbenden en de Dorpsraad Epse over het te actualiseren BP en EP. De planning van het totale proces inclusief besluitvorming loopt tot in het 3e kwartaal 2020.

Voortgang

Scope

Op koers

Uitvoering vind plaats binnen gestelde kaders.

Financiën

 Behoeft aandacht

A1 Bedrijvenpark is een verlieslatende grondexploitatie. Het tekort van € 31,1 miljoen is afgedekt met een verliesvoorziening in de gemeentelijke balans. Dit is € 4,1 miljoen negatiever dan de raadsrapportage Q3-2019. Het planresultaat verslechtert onder als gevolg van:

- Rente over verliesvoorziening: - € 0,5 miljoen;
- Verwachte opbrengststijging van 2% naar 1% bijgesteld: - € 2,0 miljoen;
- Verwachte aankoop prijs openbaar groen hoger dan geraamd: - € 0,6 miljoen;
- Minder exploitatiebijdragen en gemeentelijke grondverkoop door reststroken: - € 2,8 miljoen;
- Rente en plankosten door vertraging, complexe besluitvorming: - € 0,8 miljoen;
- Hogere taxatie inbrengwaardes: - € 0,3 miljoen;
- Verkoop 12,8 ha. t.b.v. groot distributiecentrum: + € 3,3 miljoen;
- Divers: - € 0,4 miljoen.

De grondexploitatie kent een actuele boekwaarde van €59,7 miljoen per 1-1-2020. De nog te maken kosten zijn €25,1 miljoen plus €10,3 miljoen rente en de nog te realiseren opbrengsten zijn €57,1 miljoen.

De grondexploitatie wordt altijd vertrouwelijk vastgesteld door de raad. Deze kwartaalrapportage is openbaar doordat het integraal onderdeel uitmaakt van de P&C documenten en hetgeldvandeventer.nl. Daardoor is er bij deze rapportage een restrictie in het detailniveau van de informatie. Voor de raad is de actuele vertrouwelijke grondexploitatie te raadplegen via de vertrouwelijke bijlages van de paragraaf grondbeleid.

Afwijking begroting?

 Ja

De bestedingen voor planontwikkelingskosten liggen hoger dan geprognosticeerd door de grote hoeveelheid dossiers. Het onvoorzien voor 2019 wordt ingezet om deze kosten binnen het jaarbudget te dekken.

Afwijking investering?

 Nee

Uitgangspunt is geactualiseerde GREX ten behoeve van de jaarrekening 2019 die in januari 2020 is opgesteld. Saldo contante waarde is € 31,1 miljoen negatief.

Afwijking exploitatie?

 Nee

Risico's en kansen

Risico's en kansen?

 Behoeft aandacht

Er zijn een drietal risico's opgenomen, die niet in de grondexploitatie zijn op te vangen:

1. Lagere opbrengst grondverkoop (Risico 1 in Risicotabel)

Lagere opbrengst grondverkoop ontstaat door prioriteren van andere (maatschappelijke) doelen waaronder werkgelegenheid en imago. Dit betekent: concessies in de grondprijs, extra proceskosten over de gehele looptijd, bruto risico van €1,0 miljoen en een kans van 50% maakt een netto risico van € 0,5 miljoen.

Deze blijft in de Q3-2019 rapportage gehandhaafd.

2. Kans op meerkosten aankoop openbaar groen (Risico 3 in Risicotabel)

In het Exploitatieplan is aangenomen dat openbaar groen van andere eigenaren niet door de gemeente wordt aangekocht. In de praktijk willen andere eigenaren niet achterblijven met stukken groen. In grondonderhandelingen wordt door hen aangegeven dat dit geen optie is.

Het risico is dan dat geen ontwikkelingen plaats gaan vinden. Ook in het toekomstig beheer levert dit ongewenste situaties op. Wie is verantwoordelijk voor welk stukje openbaar groen? In de praktijk is de gemeente de partij die hier op aangesproken wordt.

Risico van het aankopen, of duurder aankopen dan geraamd, van openbaar groen blijft gehandhaafd: 50% op €0,6 miljoen, netto risico van €0,3 miljoen.

3. Inefficiënte kaveluitgifte (Risico 6 in Risicotabel)

Het Exploitatieplan en de vigerende ontwikkelstrategie in 'West' gaan ervan uit dat de huidige grondeigenaren actief zijn in het werven van klanten, samenwerken om deze klanten te faciliteren en kundig zijn in het proces van gebiedsontwikkeling. Uit een grondige actoren analyse is gebleken dat deze uitgangspunten niet kloppen. Eigenaren, anders dan de gemeente, hebben geen belang of hebben niet de competenties om gronden uit te geven. Hierdoor ontstaat er een grote kans op vertraging, op een inefficiënte kavelindeling en weinig sturing op de uitgifte. De daarmee gepaarde risico's worden groter in de tijd, en zijn groter dan voorheen geraamd. Het risico wordt in deze Q3-2019 rapportage bijgesteld van 60% kans op € 1,5 miljoen (netto €900.000), naar 60% kans op €3,0 miljoen. (netto €1.800.000).

Het totaal van alle risicobedragen, die niet opgevangen kunnen worden binnen de GREX, wordt ten opzichte van de Q2-2019 rapportage verhoogd met €0,9 miljoen en is gecalculeerd op netto €2,6 miljoen.

Het niet kunnen sturen op de verkoop van de gronden in 'West' door de gemeente, in combinatie met inactieve andere eigenaren, belemmert de ontwikkeling en creëert risico's, zo is het afgelopen jaar gebleken. De beheersmaatregel voor dit risico, is het kiezen van een andere ontwikkelstrategie voor het deel 'West'.

Planning

Afwijking begroting?

Ja

Afwijking totaalplanning?

Op koers voor de komende twee jaar, grote zorgen voor de periode 2021-2030

In de GREX is een planning voor de ontwikkelende partijen aangenomen. Dit houdt in dat van alle grondeigenaren de benodigde activiteiten worden verwacht die tot nieuwvestiging van bedrijven gaan leiden.

Planning op hoofdlijnen:

1. Uitgifte, verkoop en woonrijpmaken deel 'Oost': 2019-2023;
2. Uitwerken en besluitvorming actualisatie Bestemmingsplan en Exploitatieplan: 2019-2020;
3. Voorbereidingen 'West', planvorming en ontwerp: 2019-2020;
4. Randvoorwaarden realiseren in 'West' als Grondwallen, waterretentie en bufferzones + bouwrijpmaken: 2020-2022;
5. Uitgifte, verkoop en woonrijp maken deel 'West' 2023-2030.

Als de verkoop van 12,77 ha. inzake de betaalde reservering in Oost doorgaat, zullen bovenstaande termijnen vroeger uitvallen omdat in deel 'Oost' dan geen grotere kavels meer beschikbaar zijn. Tenzij gekozen wordt voor een gedeeltelijke 'verkoopstop' van enkele jaren.

De langjarige planning gaat er vanuit dat conform de opzet van een Exploitatieplan alle eigenaren zelf activiteiten ontplooiën om hun gronden te ontwikkelen. In het deel 'Oost' is de gemeente Deventer voor circa 80% eigenaar, in het gedeelte 'West' is de gemeente eigenaar voor circa 20% van de gronden. Andere eigenaren hebben tot nu toe geen (voorbereidende) activiteiten laten zien die tot ontwikkeling leiden. Hier zit enige zorg.

Communicatie

Communicatie

Op koers

Een belangrijke gesprekspartner bij de ontwikkeling is de dorpsraad Epse. Vanuit het verleden zijn er afspraken gemaakt over de ontwikkeling van het A1 Bedrijvenpark Deventer in relatie tot het beperken van de overlast voor het dorp Epse en bewoners die er vlak bij wonen.

De afspraken uit 1999 en 2005 zijn omgezet in een bestemmingsplan en inrichtingsplan (2009/2012). In de praktijk blijft het belangrijk om de inzichten over de plannen en verschijningsvormen buiten met elkaar te bespreken. De dorpsraad, de gemeente Lochem en de gemeente Deventer spreken hier met regelmaat over. Daar waar mogelijk investeert Deventer extra in afschermend groen of tracht bedrijven te bewegen extra maatregelen (t.o.v. vigerende wetgeving) te nemen om overlast in de vorm van zicht of geluid verder te beperken. Dit lukt regelmatig, maar ook soms niet.

Overige informatie

Geen bijzonderheden.

Omgevingswet

Projectnaam	Implementatie omgevingswet
Portefeuillehouder	L. Grijsen
Rapportagedatum	1 januari 2020
Website: omgevingswet.deventer	

Basisinformatie Project

Op 1 januari 2021 moet de gemeente Deventer klaar zijn om te kunnen voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de Omgevingswet. Dit betekent dat producten en diensten geleverd moeten kunnen worden (bijvoorbeeld een omgevingsvergunning) en dat de werkprocessen en systemen hiertoe zijn voorbereid. Verder moet er voldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar zijn om deze producten en diensten ook daadwerkelijk te kunnen leveren en de organisatie daarop ingericht zijn. Tenslotte moeten de inwoners van de gemeente Deventer weten op welke dienstverlening en ondersteuning van de gemeente zij kunnen rekenen vanaf 1 januari 2021.

Maar dan zijn we er nog niet. Nadat de wet is ingegaan zullen we nog verder moeten door ontwikkelen. De wet en bijbehorende instrumenten bieden diverse mogelijkheden voor lokale afwegingen. Doordat in eerste instantie onder de nieuwe wet bestaande wetten en regels in stand blijven (de bruidsschat), kunnen we in de jaren na 2021 verder werken aan de invulling van eigen regels waar wij dat willen.

De implementatie Omgevingswet dient ervoor te zorgen dat alle voorgaande benodigde activiteiten worden uitgevoerd.

Projectfase

Realisatiefase

Besluitvorming

Genomen besluiten:

- [Programmabegroting 2016](#) vastgesteld november 2015;
- 2e kwartaalrapportage 2018 vastgesteld;
- 1e kwartaalrapportage 2019 vastgesteld;
- [Plan van aanpak Implementatie Omgevingswet "Expeditie Deventer"](#) vastgesteld 4-4-2017;
- Vrijgave omgevingsvisie voor zienswijze d.d. 27 maart 2019
- Vrijgave bestemmingsplan stad en dorpen voor zienswijze d.d. 19 maart 2019
- Plan van Aanpak Implementatie Omgevingswet 2.0 d.d. juli 2019\
- Omgevingsvisie d.d. 18 december 2019

Te nemen besluiten:

- Bestemmingsplan stad en dorpen (met verbrede reikwijdte) vaststellen (september 2020, Raad)
- Legesverordening (eind 2020, Gemeenteraad)
- Participatieplicht buitenplanse afwijkingen (medio 2020, Gemeenteraad)
- Aanbesteding omgevingsplan software (begin 2020)
- Mandatering en bevoegdheden (medio 2020)

Stand van zaken

Het nieuwe Plan van Aanpak is vastgesteld. Per 1 januari 2019 is een nieuwe fase gestart, te weten de transitiefase. We werken op basis van 7 pijlers, te weten digitalisering, omgevingsvisie, omgevingsplan, processen, anders werken, participatie en monitoring.

Voor het opstellen en publiceren van omgevingsdocumenten (omgevingsplan en -visie) is specifieke software nodig. Dit geldt ook voor het maken en publiceren van toepasbare regels. De afgelopen tijd zijn we bezig geweest met de voorbereiding van de aanbesteding van deze nieuwe software. In het voorjaar zal de formele aanbestedingsprocedure naar verwachting starten. Hierbij trekken wij gezamenlijk op met Olst-Wijhe en Raalte.

Eén belangrijke wettelijke eis vanuit de Omgevingswet die per 1 januari 2021 gereed moet zijn, is het digitaal kunnen ontvangen van aanvragen om een omgevingsvergunning. De software die in het VTH-domein wordt gebruikt voor het ontvangen en behandelen van omgevingsvergunningen is in omgevingsdienst-verband aangeschaft. De aanpassingen in de huidige software wordt daarom in gezamenlijkheid opgepakt. De afgelopen tijd is geïnterviewd wat er nodig is om de benodigde stappen te kunnen zetten. De komende tijd zullen deze verder concrete vorm krijgen.

Eind 2019 zijn de eerste ervaringen opgedaan met de digitale leeromgeving binnen het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Hieraan is gewerkt via de landelijke try-out en workshops.

Het beschikbaar komen van het DSO vanuit het Rijk heeft wel vertraging opgelopen. Hier is dus iets sprake van onderuitputting. Dit bedrag zal worden overgeheveld naar 2020.

De omgevingsvisie is op 18 december 2019 vastgesteld door de Raad. In deze visie komen vraagstukken in de fysieke leefomgeving samen die voorheen op sectoraal niveau werden aangevlogen. De omgevingsvisie is het leidende visie document voor de fysieke leefomgeving van de gemeente Deventer. Het werken aan de omgevingsvisie heeft de afgelopen tijd het werken in de geest van de Omgevingswet op gang gebracht. Zo is o.a. binnen de organisatie het gesprek gestart over de relatie tussen andere beleidsdocumenten en vraagstukken in relatie tot de instrumenten van de omgevingswet. De huidige omgevingsvisie valt nog onder de huidige Wet op de ruimtelijke ordening.\

Er is een start gemaakt met het verkennen aan welke eisen de visie moet voldoen onder de omgevingswet. Tevens is begonnen aan het inhoud geven aan de programma's duurzaamheid en energietransitie en gezondheid en bewegen. De afstemming vindt plaats met het traject rondom het Energieplan.

Vanuit pijler 3 is gewerkt aan het definitief maken van het bestemmingsplan Deventer Stad en Dorpen (bestemmingsplan verbrede reikwijdte). Dit bestemmingsplan wordt een voorloper van het omgevingsplan. Afgelopen weken zijn de 30 zienswijzen beantwoord en zijn aanpassing doorgevoerd op het ontwerp bestemmingsplan Deventer Stad en Dorpen en de verordening fysieke leefomgeving naar aanleiding van de zienswijzen of op basis van ambtelijke wijzigingen en technische wijzigingen.

Er is een eerste gemeentebrede informatiesessie Omgevingsplan georganiseerd (20 collega's) met doel verhogen kennisniveau en brainstorm aanpak project Omgevingsplan.

De eerste Anders Werken vragenlijst is uitgezet en resultaten zijn ontwikkeld tot een monitor. Op deze manier wordt informatie verkregen over de interne informatiebehoefte.

Voor de interne organisatie is een roadmap gemaakt om in de informatiebehoefte te voorzien. Diverse sessies zijn voorbereid. 1 colleegetour met Wico Ankersmit heeft plaatsgevonden.

Voor de raad is samen met de griffie het programma 2020 voorbereid.

Vanuit de pijler monitoring is in het najaar een begin gemaakt aan het controleren van de beschikbare data en het vaststellen van (kern)indicatoren tbv het monitoren van de doelstellingen van de omgevingswet.

Voortgang

Scope

Op koers

De algemene uitvoering vindt plaats binnen de gestelde kaders.

Financiën

Behoeft aandacht

De dekking bestaat uit diverse posten.

De raad heeft via 3 besluiten (begroting 2016, 2e kwartaalrapportage 2018 en 1e kwartaalrapportage 2019) €1.790.000 eenmalig beschikbaar gesteld. Aanvullend heeft de raad middelen beschikbaar gesteld om de basisregistraties op orde te brengen. Dit gaat om een bedrag van €1.062.500.

Daarnaast is binnen programma 5 het "oude" budget actualisatie bestemmingsplannen structureel voor €200.000 beschikbaar.

De inzet vanuit de organisatie wordt veelal gedaan door medewerkers waarvan de uren reeds zijn gedekt, zoals de inzet van de transitie manager en de inzet van de organieke kerngroep en het opleidingsbudget vanuit personeel en organisatie.

Voor de jaren na 2020 wordt per jaar de budgetvraag beoordeeld; vooralsnog wordt hiervoor weerstandsvermogen aangehouden. Omdat de periode 2020 en verder formeel nog niet gedekt is zal financiën nu oranje moeten scoren.

Afwijking begroting?

Nee

Zie de tabellen "Kostenraming en dekking" en "Afwijkingen" hierna.

Afwijking investering?

Nee

Afwijking exploitatie?

Nee

Er zijn op dit moment geen afwijkingen van de begrote exploitatiekosten.

Kostenraming en dekking per jaar (x €1)

Activiteit	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Informatiearchitectuur						
Digitalisering basis op orde	205.000	240.000	240.000	200.000	200.000	200.000
Digitale dienstverlening en informatievoorziening	100.000	120.000	95.000	57.500	32.500	32.500
Monitoren, evalueren en datagestuurd werken	100.000	140.000	120.000	100.000	100.000	100.000
Subtotaal informatiearchitectuur	405.000	500.000	455.000	357.500	332.500	332.500
Instrumenten						
Omgevingsvisie	271.600	86.600	62.400	52.800	19.200	0
Bestemmingsplan verbrede reikwijdte en omgevingsplan	216.900	171.500	171.500	171.500	171.500	87.500
Subtotaal instrumenten	488.500	258.100	233.900	224.300	190.700	87.500
Werkprocessen	106.800	191.800	90.800	75.800	71.800	64.800
Anders werken en organiseren	22.400	97.400	119.800	57.400	57.400	57.400
Communicatie en participatie	11.200	47.400	69.800	47.400	47.400	47.400
Organisatie	148.200	215.400	215.400	134.200	86.600	72.600
Subtotaal raming	1.182.100	1.310.100	1.184.700	896.600	786.400	662.200
Subtotaal reeds gedekt	1.182.100	1.310.100	684.700	546.600	486.400	462.200
Subtotaal aanvullend benodigd	0	0	-500.000	-350.000	-300.000	-200.000

Afwijkingen t.o.v. jaarschijf begroting (x €1)

Activiteit	2020	Afwijkingen
Informatiearchitectuur		
Digitalisering basis op orde	175.000	
Digitale dienstverlening en informatievoorziening	245.000	
Monitoren, evalueren en datagestuurd werken	140.000	
Subtotaal informatiearchitectuur	560.000	
Instrumenten		
Omgevingsvisie	86.600	
Bestemmingsplan verbrede reikwijdte en omgevingsplan	171.500	
Subtotaal instrumenten	258.100	
Werkprocessen	191.800	
Anders werken en organiseren	97.400	
Communicatie en participatie	47.400	
Organisatie	215.400	
Subtotaal raming	1.370.100	
Reeds gedekt RGI	640.000	Inclusief 145.000 budgetoverheveling nog te besluiten bij jaarrekening
Reeds gedekt programmabegroting en organisatie	520.100	
Reeds gedekt basisregistraties	210.000	
Subtotaal dekking	1.370.100	

Risico's en kansen

Risico's en kansen?

Op koers

Vooralsnog stellen we voor de risico's (m.u.v. structurele effecten implementatie) op te vangen binnen het projectbudget zelf door als ze zich voordoen andere keuzes te maken.

Het vierde risico is het feitelijk structurele effect van de omgevingswet. Het structurele effect zal gaan spelen na 2024. Voor de huidige begroting heeft dit dus geen effect.

Zie de tabel "Risico" hierna.

Communicatie

Communicatie

Op koers

De essentie van de Omgevingswet is de communicatie en participatie met de samenleving. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie is dit gebeurd met stakeholder sessies. In de zienswijze fase van de Omgevingsvisie is de communicatie en participatie voor de gehele implementatie omgevingswet meegenomen. Er zijn 5 avonden georganiseerd in 5 (deel) gebieden. Dit heeft bij de inspraak bij de raad geleid tot veel complimenten over het doorlopen proces.

In de komende periode zal de participatie rondom de omgevingsvisie structureel geborgd worden. Daarnaast zal er gewerkt gaan worden aan specifiek participatiebeleid waaraan initiatiefnemers moeten voldoen, indien zij een initiatief hebben.

Er is een nieuwe planning worden gemaakt voor activiteiten rondom de omgevingswet, ook voor college en raadsleden.

Overige informatie

Risico's

Risico	Gebaseerd op	Omvang voor	Beheersmaatregel	Omvang na
Uitloop planning	25% van €400.000	€100.000	Vaststellen PvA en goede beheersing	€0
Participatie vraagt meer tijd en geld (VERVALLEN IVM OMGEVINGSVISIE DIE GEREED IS	50% van €200.000	€100.000	Di risico is ambtelijk nagenoeg niet beïnvloedbaar (bestuurlijke keuze)	€100.000
Invoering wetgeving vertraagd	10% van €500.000	€50.000	Goed aansluiten op landelijke ontwikkelingen	€25.000
Implementatie en transformatie leidt tot toenemende exploitatiekosten		€1.000.000	In de transformatiefase zullen beleidskeuzes en financiële gevolgen integraal inzichtelijk moeten worden gemaakt. Een deel zal niet kunnen worden voorkomen en is autonoom.	€500.000
Onvoldoende capaciteit in de organisatie en grote werkdruk, waardoor duurdere inhuur nodig is		€500.000	Goede fasering en realistische mijlpalen en veel werk met werk maken.	€175.000

Poort van Deventer

Inleiding

De poort van Deventer bestaat uit 3 projecten (S/Park, stadsentree en gasfabriekterrein) en de projectoverstijgende verkeersinfrastructuur. De drie projecten worden hieronder afzonderlijk beschreven.

Ten aanzien van de verkeersinfrastructuur is de stand van zaken dat er een verkenning is uitgevoerd naar de mogelijkheden van verdere belasting van de kruising Zutphenseweg/Teugseweg/Zweedsestraat door toevoeging van nieuwe functies in het projectgebied. De vraag hierbij of de nieuwe ontwikkelingen verkeerskundig verwerkt kunnen worden via deze kruising en welke maatregelen wenselijk zijn om de doorstroming hier te verbeteren. Dit rapport is in concept gereed en wordt in 2020 besproken met de stakeholders en daarna met de raad.

Gasfabriekterrein

Projectnaam Poort van Deventer - Gasfabriekterrein

Portefeuillehouder T. Walder

Rapportagedatum 1 januari 2020

[Website: degasfabriek.com](http://degasfabriek.com)

Basisinformatie Project

Herstructurering van dit voormalige Essentterrein als onderdeel van de Poort van Deventer (samen met de Stadsentree en het S/Park). Daarbij is ingezet op de “Campus Gasfabriek”, waarbij het terrein een bijdrage levert aan een ruimtelijk/economische impuls voor Deventer. Een strategische ontwikkeling, die goed is voor de stad en bijdraagt aan diverse doelen. Het te bereiken financiële projectresultaat moet op zijn minst neutraal en het liefst positief zijn.

Besluitvorming

- Raadsmededeling: [Samenhangende aanpak havengebied 778158 \(nota 778098\)](#) van programma Ruimte en economie, conform b&w besluit d.d. 19-03-2013;
- Structuurvisie stadsassen;
- Nota b&w 884115, d.d. 17 december 2013;
- Nota b&w 2015-000513, [Ontwikkeling Living Green](#), 29 mei 2015;
- Nota B&W 2017-000330, [herziening grondexploitaties Groot-Bergweide](#);
- Verkoopovereenkomst Zutphenseweg 6 – november 2016;
- Ontwerp bestemmingsplan Stad en Dorpen – maart 2019

Projectfase Realisatiefase

Stand van zaken

Een aantal gebouwen op het Gasfabriekterrein is eind 2016 verkocht. Na renovatie zijn deze gebouwen ingezet om de “Campus Gasfabriek” vorm te geven. Inmiddels zijn hier 60 kleine bedrijven gevestigd met in totaal 250 fte. In februari 2019 heeft de Gasfabriek een strategische visie gepresenteerd, om daarmee te beschrijven wat de Campus Gasfabriek inhoudt en hoe de toekomstige verdere uitbouw wordt gezien. Op basis hiervan is het begrip “Campus Gasfabriek” gedefinieerd in het Ontwerp bestemmingsplan Stad en Dorpen.

Op het terrein staan nog drie bestaande gebouwen, de twee voormalige bedrijfswoningen (waaronder Villa Kakelbont, Zutphenseweg 8) en een portiersloge. De portiersloge is onderdeel van de aanstaande verkoop van het voorterrein (in eerste helft 2020). Voor het sterk vervallen Villa Kakelbont zijn gesprekken met een potentiële koper opgestart (in samenhang met verkoop van de achterliggende kavel). De andere bedrijfswoning wordt nog verhuurd en komt op termijn beschikbaar.

Op het terrein zijn naast ontsluitingswegen en parkeerplaatsen nog een aantal uit te geven gronden, die deels tijdelijk in gebruik zijn gegeven. Er is een stedenbouwkundige verkavelingsplan opgesteld om de exacte uitgeefbare gronden te definiëren. Met tijdelijke gebruikers worden gebruiksovereenkomsten gesloten. De realisatie van een zonnepark met de zonnepanelen op het gebouw en carports boven parkeerplaatsen en het ter plekke plaatsen van laadpalen voor elektrische auto's wordt voorbereid. De huidige verouderde parkeerplaats wordt in februari 2020 verplaatst naar het achterterrein.

Voortgang

Scope

Op koers

Inhoudelijk vormt de structuurvisie Stadsaszone de koers voor die ontwikkeling. Inmiddels is de opstartfase met succes afgerond en komt de herstructurering van het terrein in de fase van een zorgvuldige, toekomstbestendige uitbreiding van de “Campus Gasfabriek”.

Financiën

Op koers

Het Gasfabriekterrein is een verlieslatende grondexploitatie. Het tekort van €0,18 miljoen (per 1-1-2020) is afgedekt met een verliesvoorziening in de gemeentelijke balans. De grondexploitatie kent een actuele boekwaarde van €0,5 miljoen per 1-1-2020. De nog te maken kosten zijn €1,5 miljoen en de nog te realiseren opbrengsten zijn nog €1,8 miljoen.

De grondexploitatie wordt altijd vertrouwelijk vastgesteld door de raad. Deze kwartaalrapportage is openbaar doordat het integraal onderdeel uitmaakt van de P&C documenten en hetgeldvandeventer.nl. Daardoor is er bij deze rapportage een restrictie in het detailniveau van de informatie. Voor de raad is de actuele vertrouwelijke grondexploitatie te raadplegen via de vertrouwelijke bijlages van de paragraaf grondbeleid.

Afwijking begroting?

Nee

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de jaarschijf van de begroting te melden.

Afwijking investering?

Nee

Uitgangspunt is de GREX per 1-1-2020 die is opgesteld in het kader van de jaarrekening.

Afwijking exploitatie?

 Nee

Risico's en kansen

Risico's en kansen?

 Op koers

Er zijn geen risico's die ten laste van het gemeentelijk weerstandvermogen komen.

Planning

Afwijking begroting?

 Nee

Afwijking totaalplanning?

De grex loopt tot 2022. In 2019 zal een herijking van het stedenbouwkundig beeld en het ontwikkelperspectief voor het gebied worden opgesteld. In de grondexploitatie wordt uitgegaan van verkoop van de kavel aan de voorzijde, een kavel naast het ketelhuis en de portiersloge aan stichting de Gasfabriek in 2019, de afspraken hierover zijn vergevorderd en gedeeltelijk vastgelegd in overeenkomsten.

Daarnaast resteren uit te geven bedrijfskavels op het achtergelegen terrein aan de zijde van S/Park. Uitgangspunt in de grondexploitatie is dat deze in drie jaar vanaf 2020, nadat er meer duidelijkheid is over de ontsluitingsstructuur, worden uitgegeven.

Op het terrein is nog een bewoonde dienstwoning en achtergelegen bedrijfskavel, verkoop hiervan wordt voorzien in het laatste jaar van de GREX 2022.

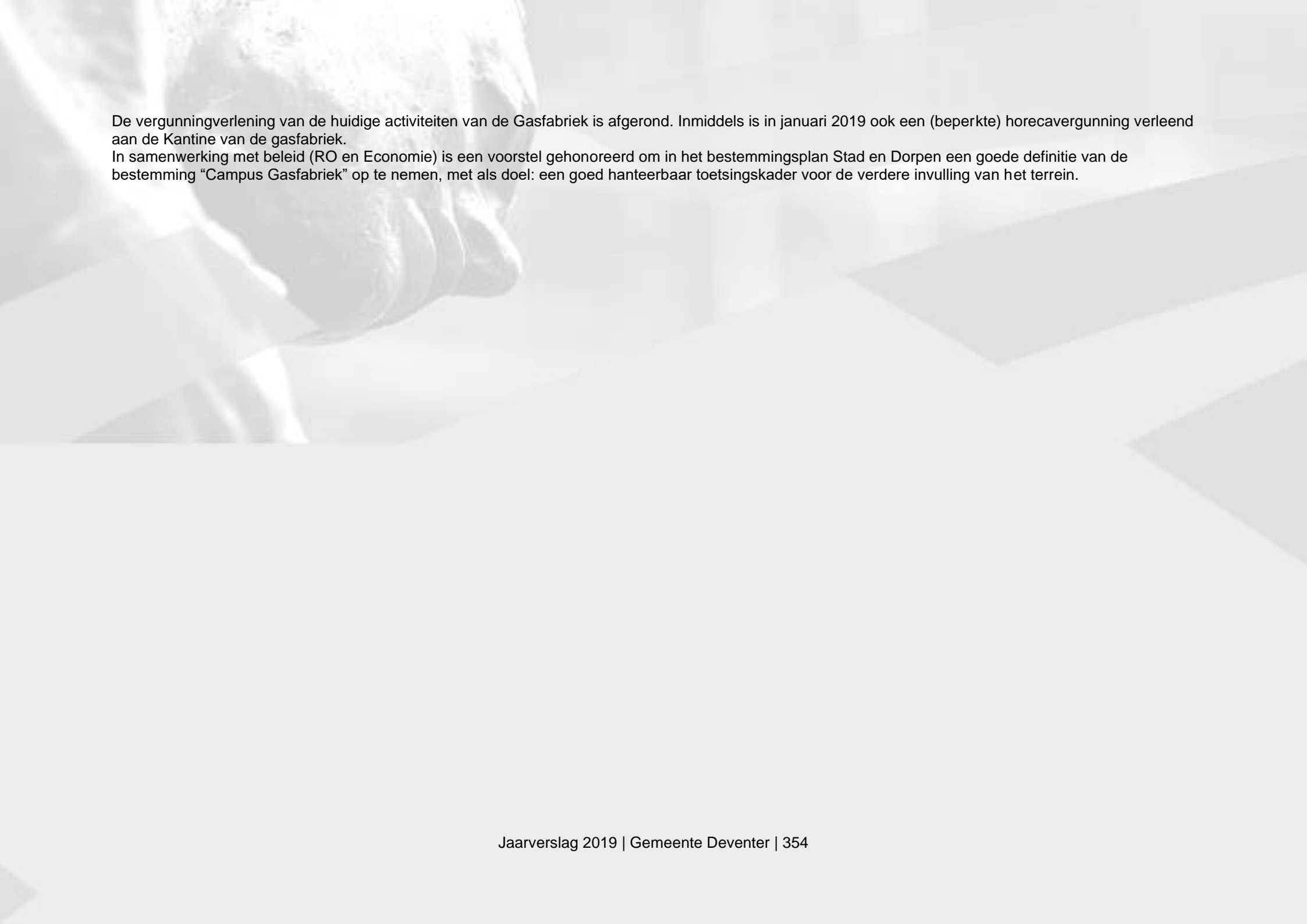
Communicatie

Communicatie

 Op koers

Er wordt met veel betrokken partijen samengewerkt. Dit gebeurt in verschillende verbanden, (o.a. overleg met Gasfabriek/1618 Vastgoed, overleg Zonnepark, overleg Poort van Deventer, en overleg met tijdelijke huurders van braakliggende terreinen). De beeldvorming en uitstraling van de campus gasfabriek zijn alom positief.

Overige informatie

De vergunningverlening van de huidige activiteiten van de Gasfabriek is afgerond. Inmiddels is in januari 2019 ook een (beperkte) horecavergunning verleend aan de Kantine van de gasfabriek.

In samenwerking met beleid (RO en Economie) is een voorstel gehonoreerd om in het bestemmingsplan Stad en Dorpen een goede definitie van de bestemming “Campus Gasfabriek” op te nemen, met als doel: een goed hanteerbaar toetsingskader voor de verdere invulling van het terrein.

Stadsentree (Teugseweg)

Projectnaam	Poort van Deventer - Stadsentree (Teugseweg)
Portefeuillehouder	T. Walder
Rapportagedatum	1 januari 2020

Basisinformatie Project

In de structuurvisie stadsassen is vastgelegd dat deze locatie kansen biedt voor “Waardevast ondernemen en Slimme mobiliteit”. Op basis van deze visie wordt met betrokken partijen in het gebied gewerkt aan een “ruimtelijk kader” als onderlegger voor concrete planvorming.

De Stadsentree omvat gronden van meerdere eigenaren. De grootste grondeigenaar is de gemeente. Postillion is eigenaar van de gronden onder het hotel alsmede de gehele parkeerplaats en een ruime groenstrook. Daarnaast is een te ontwikkelen kleiner perceel in eigendom van Explorius

Vastgoedontwikkeling. Ook McDonalds maakt deel uit van het plangebied.

Het ontwerp ontwikkelingsperspectief beschrijft ruimtelijk en functioneel een ontwikkeling die recht doet aan de Structuurvisie Stadsassen. Het gaat uit van een mobiliteitsplein, met in het hart een carpoolplek, omringd door (fast food) restaurants (Explorius en Mc Donalds), een hotel (Postillion) en bedrijven die een relatie hebben met (slimme) mobiliteit. Bekeken wordt ook óf en wanneer er laadstations en vulpunten aan toegevoegd kunnen worden.

Besluitvorming

- [Structuurvisie stadsassen](#)
- Besluit B&W, 2015-001188, vaststellen intentieovereenkomst met Explorius
- Besluit B&W, 2016-001346, principe instelling met stedenbouwkundige opzet
- Herijking Bergweide, cluster Stadsentree, (2017-000330)
- [Reclamebeleid A1 zone](#). Op 31 januari 2017 besloot het college de leidraad vast te stellen ten behoeve van de aanbesteding van de reclamemast. Op 1 april 2017 bleek dat alleen Explorius heeft ingeschreven als exploitant van de reclamemast. De gunning is vervolgens opgeschort in afwachting van ontwikkelingen van de ruimtelijke kaders.

Projectfase	Verkenningfase
-------------	----------------

Stand van zaken

Explorius heeft in afstemming met de gemeente de integrale ontwikkeling onderzocht op haalbaarheid en verzoekt de gemeente nu het ontwikkelingsperspectief aan te bieden aan de raad en daarna het bestemmingsplan aan te passen zodat gestart kan worden met de ontwikkeling. Verkeerskundig bestaan er echter grote twijfels bij de kwaliteit van de ontsluitingsstructuur van het gebied. Met name de aansluiting van de Teugseweg op de Zutphenseweg is problematisch. Om die reden heeft de gemeente dit nader onderzocht. Uit dit onderzoek wordt afgeleid dat de gewenste ontwikkeling, met de nieuwe verkeersaantrekkende functies, niet mogelijk is met de huidige ontsluitingsstructuur. Op dit moment wordt gestudeerd of een gewijzigde verkeersontsluiting van het gehele gebied (van A1 tot de sluis) ten westen van de Zutphenseweg een oplossing kan bieden. De uitwerking van het Ontwikkelingsperspectief voor de Stadsentree is om die reden opgeschort.

Een uitzondering geldt de inrichting van een carpoolplaats. Door de gewijzigde aansluiting tussen N346 en A1 is verplaatsing van de carpoolplaats nodig voor 1 juli 2020. Met Postillion is overeenstemming dat zij deze carpoolplekken zal realiseren op eigen terrein (huidige groenstrook) op een zodanige manier dat deze zowel autonoom kan blijven bestaan zowel als ook past in toekomstige mogelijk ontwikkeling. Dit past binnen het kader van het huidige bestemmingsplan.

Voortgang

Scope

Op koers

In afwachting uitkomsten onderzoek naar gebiedsontsluiting

Financiën

Op koers

De Stadsentree kent een planresultaat van €166.000 (tekort).

De boekwaarde bedraagt op 1-1-2020 €543.000. De nog te maken kosten zijn €665.000 en de nog te realiseren opbrengsten zijn nog €1.080.000.

De grondexploitatie is nog gebaseerd op de bestaande uitgangspunten, waarin de integrale ontwikkeling doorgaat. Zodra meer duidelijkheid is ontstaan over de ontsluitingsstructuur worden nieuwe afspraken gemaakt over de realisatie en wordt de grondexploitatie daarop aangepast.

De grondexploitatie wordt altijd vertrouwelijk vastgesteld door de raad. Deze kwartaalrapportage is openbaar doordat het integraal onderdeel uitmaakt van de P&C documenten en hetgeldvandeventer.nl. Daardoor is er bij deze rapportage een restrictie in het detailniveau van de informatie. Voor de raad is de actuele vertrouwelijke grondexploitatie te raadplegen via de vertrouwelijke bijlages van de paragraaf grondbeleid.

Afwijking begroting?

Ja

Ten opzichte van de Q3-2019 rapportage is het planresultaat met €70.000 afgenomen. Dit houdt verband met de toename van de plankosten als gevolg van de ontsluitingsproblematiek en de inzet op het verhoogde ambitieniveau (duurzame mobiliteitshub).

Afwijking investering?

Nee

Vooralsnog geen afwijkingen.

Afwijking exploitatie?

Nee

Risico's en kansen

Risico's en kansen?

Op koers

In de risicodatabase zijn de volgende risico's opgenomen:

1. Niet volledig kunnen verhalen kosten infra (€0,3 miljoen, kans van optreden 50%);
 2. Vertraging (rentekosten/plankosten) (€0,2 miljoen, kans van optreden 50%);
 3. Door een langere looptijd van het project nemen plankosten toe maar is er ook sprake van afbreukrisico (€0,1 miljoen, kans van optreden 25%);
- Per saldo wordt er een beroep gedaan op het specifiek weerstandsvermogen van €0,275 miljoen.

Nadere toelichting:

- Er is een studie gedaan naar de infrastructuur en de belasting van de kruising Zutphenseweg/Zweedsestraat. Op basis van deze studie kan worden bekeken wat de kosten zijn voor bovenplanse infrastructuur, tevens zal er dan een voorstel gemaakt worden over de wijze waarop dit gedekt wordt.
- De planvorming verloopt langzamer dan eerder gedacht. De verwachting is wel dat in het eerste kwartaal 2020 de ruimtelijke kaders kunnen worden voorgelegd aan de raad.
- Het is van belang om draagvlak op de ruimtelijke kaders te hebben bij de partners om de uitvoering vervolgens snel ter hand te kunnen nemen.

Planning

Afwijking begroting?

Nee

Afwijking totaalplanning?

- Vaststellen ruimtelijk kader Stadsentree inclusief financieel kader (actualisatie grex) door college in het eerste kwartaal 2020 en vervolgens door de raad.
- Vaststellen anterieure overeenkomsten met Explorius (en eventueel andere partijen) door college in eerste kwartaal 2020.

Communicatie

Communicatie

✔ Op koers

In de omgeving is vooral bedrijvigheid. Bestaande bedrijven zijn kritisch ten opzichte van de nieuwe ontwikkelingen en dan vooral het horeca onderdeel van het plan. De ontwikkeling van het duurzame mobiliteitsplein kan rekenen op groot maatschappelijk draagvlak en ook van de omliggende bedrijven. Met alle partijen wordt uitvoerig en intensief gesproken.

Overige informatie

S/Park

Projectnaam Poort van Deventer - S/Park

Portefeuillehouder T. Walder

Rapportagedatum 1 januari 2020

[Website: sparkdeventer](http://sparkdeventer.nl)

Basisinformatie Project

Positionering: S/park is een ecosysteem van industrie, kennisinstellingen, ondernemers, investeerders en studenten op het gebied van hoog-reactieve/veeleisende chemie en technologie (o.a. veilige ontwikkeling, productie, verwerking en transport). Door deze specifieke positionering onderscheidt het S/park zich van bestaande (inter)nationale chemie campussen.

Propositie: Bedrijven, kennisinstellingen, ondernemers, investeerders en studenten krijgen tegen commercieel aantrekkelijke prijzen toegang tot een ecosysteem dat o.a. bestaat uit een kennis- en bedrijevnetwerk, R&D-faciliteiten, testvoorzieningen, een incubator, educatie/trainings- en algemene voorzieningen. Op het S/park kunnen zij samen nieuwe kennis, competenties, toepassingen en producten ontwikkelen, processen opschalen en optimaliseren, en nieuw talent onderwijzen en trainen.

Ambitie: De Initiatiefnemers hebben de scherpe ambitie gesteld om een ecosysteem te creëren dat met voldoende kritische massa wereldwijde impact kan behalen met chemische en procestechnologische innovaties. Vertaald in cijfers ziet deze ambitie er als volgt uit: S/park begint met 315 fte, om binnen zeven jaar een totaal van 600 fte te bereiken (inclusief R&D medewerkers van Nouryon, exclusief 50 gebruikers gerelateerd aan educatie).

Besluitvorming

Samenwerkingsovereenkomst [Deventer Open Innovatie Centrum \(DOIC\) 2017-01524](#)

Projectfase Realisatiefase

Stand van zaken

Het DOIC is 2 jaar onderweg onder de naam S/Park. Het tempo van daadwerkelijke vestiging van nieuwe hoogreactieve chemische bedrijven ligt lager dan vooraf gedacht.

Daarnaast hebben de partners HMO en Nouryon een BV opgericht met als doel het ontwikkelen en beheren van opstallen voor de huisvesting van bedrijven. De eerste concrete plannen zijn uitgewerkt voor het aanpassen van gebouwen voor bedrijven die binnen het chemische profiel passen. Daarnaast zijn er veel contacten met kansrijke bedrijven.

Ook zijn er gesprekken met partners in het onderwijs om een deel van de chemie opleiding te koppelen aan S/Park en Nouryon.

Inmiddels zijn er vergevorderde plannen om te investeren in de verbouw van het M1 gebouw tot het centrale gebouw van de campus met kantoren, vergaderfaciliteiten en congresmogelijkheden. Ook wordt er gewerkt aan de realisatie van een groot zonnepark op de braakliggende stukken grond van de campus.

Voortgang

Scope

Op koers

Zie hiervoor projectbeschrijving.

Ten aanzien van de aanwezige bodemverontreiniging is er in de SOK bepaald dat de verantwoordelijkheid hiervoor blijft bij Nouryon.

Financiën

Behoeft aandacht

De gemeente beschikt over een reserve waaruit de canon erfpacht de eerste zeven jaar wordt betaald. Dit omdat de afspraak in de SOK is gemaakt dat S/Park niet zal worden belast met erfpacht voor deze eerste 7 jaar. Op basis van dit punt liggen de financiën op "koers".

Dit aspect staat op behoeft aandacht omdat de financiële resultaten van S/Park achter blijven bij de prognoses uit het businessplan.

Afwijking begroting?

Nee

Afwijking investering?

Ja

De hoeveelheid investeringen in S/Park door de BV (waarin HMO en Nouryon participeren) blijft vooralsnog achter bij de prognoses uit het businessplan.

Afwijking exploitatie?

Nee

Risico's en kansen

Risico's en kansen?

 Behoeft aandacht

In het weerstandsvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met twee risico's:

- S/Park wordt geen succes en partijen beëindigen de samenwerking na 7 jaar. In dat geval lijkt doorexploiteren middels erfpacht ook geen optie en kan de gemeente de grond zelf op een alternatieve manier gaan ontwikkelen en/of verkopen. Een verkenning van dit scenario laat zien dat de grond dan een herontwikkelingswaarde van ca. €3,5 miljoen vertegenwoordigt. Dat zou leiden tot een afwaardering van €4 mln (de gemeente heeft immers al €7,5 miljoen geïnvesteerd). De kans dat zich een dergelijk scenario voordoet, is voorzichtigheidshalve bepaald op 20%. Het netto risico waarvoor weerstandsvermogen moet worden aangehouden bedraagt derhalve €800.000,-;
- Veiligheidscontour €750.000, kans van optreden 10%, €75.000 beroep op weerstandsvermogen.

De hoeveelheid vestigingen van bedrijven is vooralsnog lager dan gedacht. Daarmee is er een mogelijkheid dat op het gedefinieerde go/no go moment de contractuele bepalingen inzake "no go" van kracht worden. Deze mogelijkheid is niet in het gemeentelijk weerstandsvermogen opgenomen omdat één der bepalingen luidt dat de gemeente bij een "no go" de betaalde grondwaarde terugbetaald krijgt.

Planning

Afwijking begroting?

 Nee

Afwijking totaalplanning?

Over ruim een jaar is er een moment van go/no go. Gekeken wordt dan naar de hoeveelheid gecreëerde arbeidsplaatsen, het aantal kansrijke vestigingen en opties voor vestiging op het S/Park, en de ontwikkeling van de exploitatie van het terrein.

De raad is bijgepraat door de partners over de voortgang in september 2019. In Q4 2019 of Q1 2020 wordt met de raad nader besproken wat de contractuele context is, in aanloop naar de meningsvorming over go/no go te bepalen einde 2020.

Communicatie

Communicatie

Op koers

S/Park geeft regelmatig een nieuwsbrief uit.

Er zijn veel contacten lokaal met cleantech regio en parkmanagement.

Overige informatie

Realisatie Viking Film & Theater

Projectnaam Realisatie Viking Film & Theater

Portefeuillehouder F. Rorink

Rapportagedatum 1 januari 2020

[Website: mimik](#)

Basisinformatie Project

Realisatie van een gebouw met 4 filmzalen, een zaal met vlakke vloer voor theater, en een restaurant.

Besluitvorming

- [Raadsbesluit 366467, vaststellen ambitiedocument “Deventer, bericht aan de stad”, januari 2010;](#)
- [Raadsbesluit 679423, resultaten haalbaarheidsstudie theater en film, maart 2012.;](#)
- Collegebesluit 1245763, vaststellen definitief ontwerp, inclusief projectbegroting en raadsmededeling hierover, maart 2014;
- Meerdere raadsmededelingen over de voortgang van de zoektocht naar een geschikte fundering onder de Viking, van oktober 2015 tot juni 2016;
- Raadsbesluit 2016-001380, aanvullende investering filmtheater, oktober 2016;
- [Raadsbesluit 2017-000872, aanvullende investering filmtheater, juli 2017;](#)
- Raadsmededeling reactie college over initiatief VVD over Viking, nummer 2018-0213319;
- [Raadsbesluit 2018-000246, aanvullende investering filmtheater, februari 2018.](#)
- Raadsbesluit 2019-000574 aanvullend krediet en voorstel tot schikking met de aannemer

Projectfase

Realisatiefase

Stand van zaken

Over de voortgang van bouw is te melden dat deze volgens planning verloopt. De bouw vordert gestaag, de bouwkundige oplevering is conform planning voorzien voor april 2020.

De NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer laat ook het Meerjarige Onderhoudsplan (MJOP) actualiseren.

Voortgang

Scope

Op koers

Financiën

Op koers

Na de besluitvorming van de raad in april 2019 over het extra krediet van € 4 miljoen, wordt het project conform de financiële kaders uitgevoerd.

Afwijking begroting?

Nee

Afwijking investering?

Nee

- Initieel €10.058.000;
- Fundering €1.500.000;
- Tegenvallers juli '17 €828.000;
- Luchtkanalen januari '18 €1.226.000;
- Rentebaten NV €472.000;
- Lening theatertechniek €858.000.

Totaal €14.942.000

Aanvullend krediet april 2019 €4.000.000

Afwijking exploitatie?

Nee

Deze rapportage behelst alleen het aspect van de bouw van het filmtheater. Over het onderwerp exploitatie wordt vanuit het programma Cultuur gerapporteerd.

Risico's en kansen

Risico's en kansen?

Behoeft aandacht

Zie verder risico analyse NV MVD verstrekt aan de raad bij nota 2019-000246.

Planning

Afwijking begroting?

Nee

Afwijking totaalplanning?

De bouwkundige oplevering is voorzien in april 2020.

Communicatie

Communicatie

Behoeft aandacht

Er wordt regelmatig overlegd door de aannemer en de NV MVD met de burens over de overlast van de bouw, en door de gemeente en de Stichting Mimik met de burens over het beperken en in goede banen leiden van de verwachte overlast van bijv. fietsparkeren na opening van het gebouw.

Overige informatie

Toegang Sociaal domein

Inleiding

Het verbindend kader sociaal domein is een ambitedocument dat overzicht, planning en proces biedt voor de stappen die we samen met uw raad en maatschappelijke partners de komende jaren gaan zetten in het sociaal domein om de transformatie succesvol te maken. Na de transitiefase (implementatie wettelijke taken in het sociale domein vanaf 1 januari 2015), zetten we onze energie verder in op de transformatie:

- We versterken de sociale infrastructuur in de wijken en gaan inzetten op preventie, zodat passende ondersteuning en begeleiding naar werk vroegtijdig en via voorliggende voorzieningen geboden kan worden.
- We zorgen ervoor dat onze toegangen (jeugd, wmo, beschermd wonen, inkomen, werk en bzt) werken vanuit 1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur.
- We creëren en evalueren collectieve en innovatieve vormen van zorg en ondersteuning en vormen van werkend leren, waarmee we bijdragen aan de juiste zorg op de juiste plek.
- We realiseren datagerichte sturing op de kwaliteit en uitgaven in de zorg en ondersteuning in Deventer.

Het is nodig om steeds te kunnen blijven inspelen op de veranderende samenleving, mogelijkheden op innovatie en om passende ondersteuning en begeleiding van mensen naar werk ook op langere termijn goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.

Verkenning organisatie sociale teams

Projectnaam	Verkenning organisatie sociale teams
Portefeuillehouder	College van B&W
Rapportagedatum	1 januari 2020

Basisinformatie Project

De vijf samenwerkingspartners (De Kern, MEE, Raster, Solis en de gemeente) hebben zich gezamenlijk ingezet voor de inhoudelijke doorontwikkeling van de sociale teams. Daarbij wordt ook al enige tijd gezocht naar de beste vorm voor de organisatie van de sociale teams. Gezocht is naar een vorm waarbij de sociale teams een zelfstandige organisatie vormen en de continuïteit voor inwoners en personeel is geborgd. Opdracht is om, na afweging van varianten, te komen tot een organisatie- en financieringsvorm voor sociale teams die voldoet aan de inhoudelijke doelstellingen, efficiënt en rechtmatig is. Een organisatie- en financieringsvorm die bovendien ook breder toepasbaar is en geschikt is voor de organisatie van andere gemeentelijke toegangen.

Besluitvorming

Recente relevante Raadsmededelingen:

Raadsmededeling 05-2018-001931 proces entiteit sociale teams

Raadsmededeling 05-2018-001641 voortgang sociale teams

Raadsmededeling 05-2018-000076 vorm entiteit sociale teams

Raadsmededeling 05-2019-002172 verkenning sociale teams

Projectfase

Verkenningfase

Stand van zaken

Deelproject 2 bevindt zich in de verkenningsfase.

Op dit moment worden bij de verkenning van de organisatievorm voor sociale teams twee sporen gevolgd.

Spoor 1 is het ophalen van informatie bij een aantal andere gemeenten over hoe zij de sociale teams hebben georganiseerd, van volledig in house tot een zelfstandige entiteit.

Spoor 2

Parallel aan het vergaren van informatie bij andere gemeenten is een beknopte analyse opgesteld van het functioneren van de huidige Sociale Teams in Deventer.

In 2014 is gekozen voor de huidige organisatievorm en zijn uitgangspunten vastgesteld voor de werkwijze van de Sociale Teams. De analyse geeft beknopt, per geformuleerd uitgangspunt, de huidige situatie weer en de uitdagingen die er zijn om nog beter te voldoen aan deze uitgangspunten.

De analyse is breed gedeeld met onder andere mederwerkers Sociale Teams, Projectteam Sociale Teams, Bestuurlijk Overleg, college en Raad. Vervolgens zijn op basis van de analyse een drietal organisatievarianten verkend, inclusief een advies voor een voorkeursvariant. Dit is verwoord in de concept rapportage verkenning organisatie Sociale Teams. De varianten zijn wederom breed gedeeld met onder andere mederwerkers Sociale Teams, Projectteam Sociale Teams, Bestuurlijk Overleg. De verkenning is voor advies voorgelegd aan de ASDD en op 17 december 2019 besproken in een werksessie met de gemeenteraad.

Aangezien de keuze voor een voorkeursvariant een zwaarwegend besluit is, wordt de verkenning met de voorkeursvariant eerst voor wensen en bedenkingen voorgelegd aan de gemeenteraad.

Daarna zal het college de rapportage verkenning organisatie Sociale Teams en de uit te werken voorkeursvariant definitief vaststellen. Hierbij wordt ook inzicht gegeven in het vervolgproces middels een procesplan waarin inzicht wordt geboden in de vervolgfasen.

Voortgang

Scope

Behoeft aandacht

De keuze om twee sporen te bewandelen en de analyse uitgebreid te delen met betrokkenen heeft geleid tot een verschuiving in de planning. Eind 2019 is de concept rapportage van de verkenningsfase afgerond en is gestart met de besluitvorming waaronder het ophalen van het advies van de ASDD en wordt de verkenning voor wensen en bedenkingen voorgelegd aan de gemeenteraad.

Financiën

Behoeft aandacht

Voor de verkenningsfase is een begroting opgesteld. De dekking loopt via programma 8 Meedoen. Streven is dat de transitie naar de nieuwe organisatie binnen het frictiebudget zal plaatsvinden. Mocht bij de procesaanpak, die in het eerste kwartaal 2020 geformuleerd wordt, blijken dat dit onvoldoende is, dan zal dit knelpunt gemeld worden bij de VJN.

Afwijking begroting?

Nee

n.v.t.

Afwijking investering?

Nee

n.v.t.

Afwijking exploitatie? Nee
n.v.t.

Risico's en kansen

Risico's en kansen? Behoeft aandacht

Het belangrijkste risico in deze definitiefase is de doorlooptijd van het onderzoek. Het resultaat van deze fase is afhankelijk van een groot aantal randvoorwaarden. Belangrijke randvoorwaarden zijn helderheid doelstellingen opdrachtgever, beschikbare informatie over de huidige en gewenste situatie Sociale Teams en commitment partners.

De keuze om twee sporen te bewandelen en de analyse uitgebreid te delen met betrokkenen heeft geleid tot een verschuiving in de planning. Op dit moment is de verwachting dat eind 2019 de rapportage van de verkenningsfase wordt afgerond en dat vervolgens besluitvorming plaatsvindt. (ipv eerder gepland zomer/najaar)

Planning

Afwijking begroting? Nee
n.v.t.

Afwijking totaalplanning?

Opbouw definitiefase:
Ppgave eind 2018
Onderzoek Sociale Teams/rapportage najaar 2019
Besluitvorming college en raad 1e kwartaal 2020

Communicatie

Communicatie Op koers

De verschillende fasen in het onderzoek wordt intern afgestemd met ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever. Daarnaast vindt afstemming plaats via het bestuurlijk overleg met de partners Sociale Teams.

Er is een planning opgesteld met de momenten dat betrokken partijen worden geïnformeerd over de verschillende stappen van de verkenningsfase. In dit overzicht wordt aangegeven waarover en wanneer de verschillende gremia worden betrokken, inclusief Raad.

Op 26 juni jongstleden is door het college tijdens Sociaal actueel een toelichting gegeven op het proces tot nu toe en heeft een werksessie met de Raad op 11 september 2019 plaatsgevonden waarbij de analyse van de Sociale Teams is gedeeld.

Met een raadsmededeling is de Raad ook schriftelijk geïnformeerd over de analyse.

De analyse Sociale Teams is besproken met de medewerkers, managers en bestuurders van de Sociale Teams.

Overige informatie

Transformatieopgave/Toegang

Projectnaam	Transformatieopgave/Toegang
Portefeuillehouder	College van B&W
Rapportagedatum	1 januari 2020

Basisinformatie Project

Voor de realisatie van het thema Toegang (“1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon”) hebben we te maken met de volgende gemeentelijke loketten:

- Sociale teams voor maatschappelijke ondersteuning en multiprobleem
- Gezinscoaches voor jeugdzorg
- Deventer Werk talent (Konnected) voor participatie
- Regionale toegang beschermd wonen
- Jongerenloket voor werk en onderwijs
- Team Inkomensondersteuning voor inkomen en minimabeleid
- Publiekscontacten Zorg voor maatschappelijke ondersteuning en minimabeleid
- Budget Adviesbureau Deventer voor schuldhulpverlening

Toegang vanuit de inwoner gezien is: waar kan ik terecht met mijn vraag of zorgen? Hoe kan ik zaken regelen (ondersteuning, hulp, geld) of zelf regelen via buurthulp of vrijwilligers? Zoals hierboven aangegeven zijn er diverse plekken waar bewoners terecht kunnen en waar wordt bepaald of een inwoner recht heeft op voorzieningen/hulp/ (financiële) ondersteuning. Daarnaast hebben we op het gebied van jeugdzorg ook nog te maken met de toegang via de huisartsen. Het organiseren van de toegang wordt in de aanbestedingswetgeving beschouwd als een overheidsopdracht waarbij zich het vraagstuk voordoet of op dit moment de toegang wel rechtmatig georganiseerd is. We geven thans aan een aantal gerichte partners in de stad subsidie om tot de organisatie van de toegang voor de jeugdzorg (gezinscoaches), Wmo (sociale teams) te komen.

We zitten in de verkenningsfase en er zijn 2 deelprojecten gestart:

- Procesaanpak Transformatie sociaal domein waarvan de Toegang onderdeel uitmaakt
- Onderzoek naar de financierings- en organisatievorm (van de sociale teams)

Besluitvorming

Als kader waarbinnen de transformatieopgave van de Toegang plaatsvindt is in december 2018 door het college het Verbindend Kader Sociaal Domein vastgesteld. Het Verbindend Kader is vervolgens met de raad in een aantal raadstafels besproken en is in het voorjaar 2019 voor kennisgeving aangenomen door de raad als routekaart voor het sociale domein. De planning met daarin de (beleids)stukken die worden aangeboden aan de raad wordt steeds geactualiseerd en de laatste planning is oktober 2019 aangeboden aan de raad.

Deelproject 1:

De kern van de procesaanpak zit in het organiseren van de menselijke maat, de inwoner aan zet. Inwoners doen namelijk van alles zelf en voor en met elkaar: ontmoeting, vereniging, een-op-een betrokkenheid. Vraag is hoe we dit als gemeente en partners verder kunnen faciliteren? En hoe sluit je aan bij deze initiatieven om mogelijke problemen vroeg te signaleren en te voorkomen? De interactie tussen gemeente en partner is een cruciale factor bij de stap van transitie naar transformatie. Inspelen op de veranderende samenleving is daarbij het uitgangspunt. Ook zullen we scherp monitoren aan welke knoppen we kunnen draaien om kosten en baten in evenwicht te brengen. Daarbij organiseren wij de verbinding tussen de vele partners die bij het transformatieproces betrokken zijn. Dat vraagt integraal denken. In de aanpak gaan we op zoek naar businesscases die concrete handvatten bieden om inzicht te geven in consequenties van keuzes. Ook gaan we op zoek naar goede ervaringen elders in het land en gaan we in gesprek met partners welke bijdragen zij kunnen leveren. Soms is dit concreet en soms is het uitproberen. We hebben een procesaanpak opgesteld die december 2019 besproken is in het college.

Projectfase

Verkenningfase

Stand van zaken

Deelproject 1 bevindt zich in de verkenningsfase. Er is een procesaanpak opgesteld waarin we ons vanuit de transformatieopgave (waarvan toegang onderdeel uitmaakt) richten op de volgende acties:

Actie 1: Beweging

Er zijn veel raakvlakken en overeenkomsten in de werkvelden in het sociaal domein. Het is daarom bijna vanzelfsprekend dat mensen uit de verschillende teams en werkvelden tijdens bijeenkomsten kennis met elkaar delen en uitwisselen om op deze manier de transformatie van onderaf vorm te geven. Het gaat dan om het leren van elkaars ervaringen en het verbinden van /op netwerken.

Actie 2: Focus: monitoring en basis op orde

We maken informatie van alle beschikbare data in onze organisatie, zodat we gericht en onderbouwd werken aan de transformatieopgave. Om echt te kunnen transformeren is het nodig dat de "basis op orde is" voor alle leefgebieden, domeinen, zowel in- als extern. Wat hebben we nodig aan voorzieningen in de wijken als sociale infrastructuur? Preventie maakt onderdeel uit van de sociale infrastructuur. In het bestuursakkoord heeft het college afgesproken om samen met relevante partijen in de gemeente een plan op te stellen waarin concreet wordt aangegeven hoe ieder bijdraagt aan (betere) preventie.

Actie 3: Buurthuis 2.0

We doen veel en zetten in Deventer een groot aantal activiteiten in gang. Daarbij is het van belang om niet alles tegelijk te doen en focus aan te brengen. Het spreken van een gemeenschappelijke taal en het werken vanuit een gedeeld kader gaan we met elkaar organiseren. Ook zien we mogelijkheden om het idee van een buurthuis als versterkend middel in de wijk verder uit te bouwen.

Actie 4: Regie

Voor onze inwoners en het integraal werken is het nodig dat onze toegangen werken vanuit 1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon. De vragen die zich hierbij voordoen is "Wie heeft de regie?, Wie beslist? en heeft doorzettingsmacht?". We maken concrete samenwerkingsafspraken tussen de toegangen over regie en doorzettingsmacht. Ook dragen we bij aan de digitale ontwikkeling in het sociaal domein om goed te kunnen acteren volgens het principe van 1 huishouden, 1 gezin, 1 contactpersoon.

Voortgang

Scope

 Op koers

De verkenningsfase van deelproject 1 loopt volgens planning.

Financiën

 Op koers

Voor de procesaanpak Transformatie sociaal domein (waarvan Toegang onderdeel uitmaakt) zijn middelen opgenomen in de begroting.

Afwijking begroting?

 Nee

n.v.t.

Afwijking investering? Nee

n.v.t.

Afwijking exploitatie? Nee

n.v.t.

Risico's en kansen

Risico's en kansen? Behoeft aandacht

Het belangrijkste risico in deze fase is dat er geen draagvlak is bij partners om met de transformatie aan de slag te gaan. De transformatie biedt daarentegen veel kansen om nog beter in te kunnen spelen op de veranderende samenleving. En met de procesaanpak creëren we een proces waarin we samen met partners gaan optrekken en concrete activiteiten gaan ontplooiën.

Planning

Afwijking begroting? Nee

n.v.t.

Afwijking totaalplanning?

Voor de Transformatie sociaal domein (oa Toegang) wordt in de tweede helft van 2019 een procesaanpak opgesteld. Deze planning nemen we op in de tijdsbalk die onderdeel vormt van het Verbindend Kader Sociaal Domein.

Communicatie

Communicatie Op koers

De verschillende fasen worden intern afgestemd met ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever. Dit wordt verder uitgewerkt in de procesaanpak.

Overige informatie

n.v.t.

Verbouwing Burgerweeshuis

Projectnaam Haalbaarheidsstudie verbouwing Burgerweeshuis

Portefeuillehouder C. Verhaar

Rapportagedatum 1 januari 2020

[Website burgerweeshuis.nl](http://Website.burgerweeshuis.nl)

Basisinformatie Project

De haalbaarheidsstudie naar de verbouwing is afgerond in oktober 2018. De raad heeft op 12 december 2018 een besluit genomen over de te nemen vervolgstappen en financiering. Besloten is de afweging over de verbouwing van het Burgerweeshuis op te nemen in de cultuurvisie.

Op 19 juni 2019 is de Cultuurvisie 2019-2014 behandeld. Daar is uitgekomen dat de gemeente op dit moment niet verder gaat met de planvoorbereiding en realisatie voor de verbouwing van het Burgerweeshuis (Bagijnenstraat 9-11). De gemeenteraad heeft daarbij wel een amendement aangenomen.

Het amendement ziet toe op het samen met het Burgerweeshuis uitvoeren van een nadere verkenning van een alternatieve locatie om binnen een termijn van circa 4 jaar de club van de toekomst een nieuw bestaan te bieden. De verkenning moet een vergelijkbaar detailniveau hebben qua raming van bouwkosten en exploitatiemogelijkheden als het verfijningsonderzoek naar de huidige locatie. Inzet van het amendement is dat het bestuur een vergelijk en afweging van de twee opties met voor en nadelen kan maken met als doel een besluit over verbouw vs. nieuwbouw/transformatie bestaand pand van het poppodium te nemen. De haalbaarheid van externe financiering van de alternatieve locatie maakt onderdeel uit van de verkenning.

Het amendement vraagt het onderzoeksverslag uiterlijk in maart 2020 aan te bieden aan de Raad. Op basis van het finale onderzoeksverslag neemt de Raad een go/no go besluit over de meest kansrijke doorontwikkeling van het poppodium.

Besluitvorming

Raadsbesluit [Verfijningsonderzoek verbouw Burgerweeshuis 2018-001627 van 12 december 2018](#)

Raadsbesluit Cultuurvisie 19 juni 2019

Amendement 19 juni 2019

Projectfase Verkenningsfase

Stand van zaken

Voor de uitvoering van het onderzoeksvragen uit het amendement heeft het college in oktober 2019 het Plan van Aanpak hiervoor vastgesteld en t.k.n. voorgelegd aan de gemeenteraad.

In de voorgestelde aanpak wordt de definitiefase onderverdeeld in 2 hoofdstappen:

- Stap Quick Scan alternatieve locaties.
- Stap Verfijningsonderzoek.

In oktober 2019, gelijktijdig met het vaststellen van het Plan van Aanpak, heeft het college een 4-tal locaties aangewezen welke in de quick scan nader worden onderzocht. Met de quick scan is nu een start gemaakt. Het eindresultaat van de quick scan (besluit welke locatie nader wordt onderzocht = verfijningsonderzoek alternatieve locatie) wordt in maart/april 2020 aan zowel het college als de gemeenteraad voorgelegd. Dat is later dan waar in het plan van aanpak vanuit is gegaan. (te weten januari). Reden hiervoor is dat twee van deze locaties particulier bezit zijn. Wij zijn in onderhandeling met de pandeigenaren over de voorwaarden waaronder die objecten beschikbaar kunnen komen voor (ver-)bouw van het poppodium.

Voortgang

Scope

 Op koers

Betreft een haalbaarheidsonderzoek naar een alternatieve locatie met een tweetal stappen. Nadat een besluit is genomen over welke locatie nader wordt onderzocht, zal een verfijningsonderzoek worden uitgevoerd op eenzelfde niveau als het verfijningsonderzoek voor verbouw op de huidige locatie.

Financiën

 Op koers

Bij de vaststelling van het amendement heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld van € 135.000,-. Het project is recent opgestart met het laten vaststellen van het plan van aanpak en het selecteren van een 3-tal locaties die in de quick scan behandeld worden. Op dit moment zijn er beperkt interne uren besteed. Deze vallen binnen de begrote uren.

Afwijking begroting?

 Nee

n.v.t.

Afwijking investering?

 Nee

n.v.t.

Afwijking exploitatie?

 Nee

n.v.t.

Risico's en kansen

Risico's en kansen?

 Behoeft aandacht

In het plan van aanpak zijn de volgende te verwachten risico's benoemd:

- Financieel: Tijdens het onderzoek komen vragen/onzekerheden/risico's naar boven die nu niet voorzien kunnen worden. Om de vragen te beantwoorden is mogelijk aanvullend budget nodig.

Ook kan het zijn dat tijdens het verfijningsonderzoek informatie naar boven komt die tijdens de quick scan niet bekend was waardoor de locatie in financiële zin duurder wordt dan ingeschat tijdens de quick scan. Wellicht was met die wetenschap de keuze op een andere locatie gevallen.

- Tijd: Tijdens het onderzoek komen vragen/onzekerheden/risico's naar boven die nu niet voorzien kunnen worden. Om de vragen te beantwoorden is meer tijd en/of aanvullend budget nodig.
- Juridisch: geen
- Politiek (draagvlak): Politiek kunnen er verschillende beelden zijn bij de kansrijkheid van verschillende locaties (zowel groslijst als quick-scan locaties). Ook is op voorhand niet zeker of er politiek draagvlak is voor een investering voor een nieuw/verbouwing poppodium omdat het beschikbare bedrag in de begroting ontoereikend is.

Planning

Afwijking begroting?

 Nee

n.v.t.

Afwijking totaalplanning?

De werkzaamheden worden uitgevoerd conform planning. Het onderzoeksverslag wordt eind april 2020 voor besluitvorming voorgelegd aan het college. Het onderzoeksverslag zal daarna worden aangeboden aan de raad.

Communicatie

Communicatie

 Op koers

De quick scan / onderzoeksverslag wordt slechts besproken met direct belanghebbenden (eigenaren/gebruikers mogelijke locaties). Er vindt in deze verkenningsfase geen inspraak of overleg met omwonenden / burensituaties plaats.

De besluitvorming en besluitvormingsdocumenten zijn al dan niet vertrouwelijk omdat het ook over locaties gaat die geen gemeentelijk eigendom zijn.

Daarnaast ontstaat er mogelijk onnodig onzekerheid / onduidelijkheid bij omwonenden/belanghebbenden van de verschillende locaties. In het kader van zorgvuldigheid, onderhandelingspositie en voorkomen van onnodige onzekerheid omwonenden/belanghebbende wordt de besluitvorming daar waar nodig al dan niet vertrouwelijk" gehouden. Daar waar mogelijk is de besluitvorming en documenten openbaar.

Overige informatie

Bijlage 16 Budgetoverhevelingen

(bedragen x €1)

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
1	0	Strategische onderzoeken	46.600	0	0	0	-46.600	In 2019 is een onderuitputting van het out of pocket budget te zien. Het budget is in het kader van de heroverweging in 2020 geschrapt. Dit budget willen we beschikbaar houden voor strategische onderzoeken.
Totaal Burger en bestuur			46.600	0	0	0	-46.600	
2	1.2	Vuurwerkshow	17.500	0	0	0	-17.500	Vanwege de mistwaarschuwing is vuurwerkshow 2019 afgelast. Het restantbudget wordt overgeheveld naar 2020.
2	1.2	Ondermijning en weerbaarheid	55.000	0	0	55.000	0	Planning, fasering niet juist ingeschat
Totaal Openbare orde en veiligheid			72.500	0	0	55.000	-17.500	
3	2.1	Glasvezel	45.924	0	0	45.924	0	De middelen zijn gereserveerd voor het geval door de uitvoering schade ontstaat in de bermen. Dat kan pas na realisatie van de aanleg glasvezel worden vastgesteld. Als er daadwerkelijk schade ontstaat en het budget wordt niet overgeheveld zijn er geen middelen om die te herstellen. Het budget zal de komende jaren worden uitgegeven.
3	2.1	Verbeteren klantcontact / Slim melden	25.000	0	0	0	-25.000	Dit budget moet meegenomen worden omdat het project nog niet is afgerond. Inhoudelijk zijn vrijwel alle stappen genomen om te komen tot een slimmer (klantvriendelijker) meldsysteem in de vorm van een App Slim Melden. In de laatste fase van het project was het echter noodzakelijk om technisch nog wat punten aan te passen aan het systeem zodat het gebruiksvriendelijker wordt. Hierdoor is de planning uitgelopen. In 2020 wordt het project afgerond.
3	2.1	Beheersplan IJsseloevers	31.636	0	0	0	-31.636	Voor het beheersplan IJsseloevers zijn vanuit het college-akkoord middelen beschikbaar gesteld. Uitvoering van de maatregelen en activiteiten worden voor een deel in 2020 voortgezet. Hier is dit budget voor nodig. Voorstel is aanvullend op de overgehevelde €50.000 bij de derde kwartaalrapportage een budget van €30.000 naar 2020 over te hevelen.

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
3	2.1	MJOP Civeltechnische kunstwerken	330.000	0	0	0	-330.000	Het onderhoud aan de brug Schipbeeksweg wordt uitgevoerd samen met het onderhoud van 3 stuwen door Waterschap Rijn en IJssel. Om de werkzaamheden op elkaar af te stemmen is tijdens de voorbereiding besloten het werk door te schuiven naar 2020. Het budget is nodig om het areaal aan civieltechnische kunstwerken in de stad op het juiste onderhoudsniveau te houden.
3	2.1	MJOP Straten, wegen en pleinen	215.608	0	0	0	-215.608	Doordat de werkzaamheden soms complexer zijn, langere procedures moeten worden doorlopen of er beperkte capaciteit beschikbaar is, zijn niet alle middelen uitgegeven. De middelen zijn belangrijk om de kwaliteit van de wegen op het juiste niveau te brengen of te houden. Wanneer deze middelen wegvallen zal een deel van deze projecten vervallen, danwel andere geprogrammeerde projecten uit de planning voor 2020 zullen niet worden opgestart. Het gaat onder andere om de projecten buurtaanpak (Rivierenwijk, Oranjekwartier, Tjoenermarke), Godebaldplantsoen en fietsroute Roessink.
3	2.1	MIND; Uitvoering verkeer- en vervoerbeleid	131.000	0	0	0	-131.000	Bij de derde kwartaalrapportage is deze budgetoverheveling aangekondigd. De middelen worden ingezet voor verbeteren van de verkeerssituatie Zandpoort, Bokkingshang en Brinkgarage.
3	2.1	Geluidswal A1 Bathmen	0	993.034	0	993.034	0	In combinatie met de verbreding A1 worden geluidsmaatregelen bij Bathmen uitgewerkt. Hierover is een bestuursovereenkomst met Rijkswaterstaat, de provincie Overijssel en BVB gesloten). De voorbereiding en prijsvorming is bijna gereed. Hieruit bleek dat de kosten zijn toegenomen, waardoor vertraging is opgelopen. Het over te hevelen budget is nodig om aan de afspraken conform de bestuursovereenkomst te voldoen.
3	2.1	MJOP Openbare Verlichting	300.000	0	0	45.000	-255.000	De voorbereiding voor het vervangen armaturen is gestart in 2019. Vanwege wegvallen ambtelijke capaciteit zijn de werkzaamheden doorgeschoven naar 2020.
3	5.7	MJOP Openbaar Groen	214.671	0	0	0	-214.671	Het onderhoud aan het Rijsterborgherpark en een aantal laanboomverjongingsprojecten zijn doorgeschoven naar 2020. De planning van de werkzaamheden is niet haalbaar gebleken.
3	5.7	Verkoop grond Oxeesteeg	0	22.755	22.755	0	0	Passeren van de akte is voorzien in maart 2020.
3	5.7	MJOP Openbare speelgelegenheden	35.000	0	0	0	-35.000	De aanleg van kunstgrasveld Schalkaar (multicourt) is vertraagd vanwege weersomstandigheden en vindt in 2020 plaats.

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
3	7.2	MJOP Riolering	100.000	0	0	100.000	0	Dit zijn de gereserveerde middelen voor de Stromarkt. In 2020 wordt een voorstel aan de raad voorgelegd voor herinrichting Grote Kerkhof en Stromarkt.
Totaal Leefomgeving			1.428.839	1.015.789	22.755	1.183.985	-1.237.915	
4	7.3	Transitievise warmte	202.101	0	0	0	-202.101	Onderdeel van de decembercirculaire 2019 zijn de middelen ten behoeve van de uitvoering van de transitieversie warmte, wijkaanpak en energieloketten voor de periode tot en met 2021. Deze worden overgeheveld naar 2020.
4	7.3	Transitievise wijkaanpak	9.997	0	0	0	-9.997	Onderdeel van de decembercirculaire 2019 zijn de middelen ten behoeve van de uitvoering van de transitieversie warmte, wijkaanpak en energieloketten voor de periode tot en met 2021. Deze worden overgeheveld naar 2020.
4	7.3	Transitievise energieloketten	69.481	0	0	0	-69.481	Onderdeel van de decembercirculaire 2019 zijn de middelen ten behoeve van de uitvoering van de transitieversie warmte, wijkaanpak en energieloketten voor de periode tot en met 2021. Deze worden overgeheveld naar 2020.
4	7.3	Circulaire Hotspots	50.000	0	0	0	-50.000	Planning, fasering niet juist ingeschat
4	7.3	Proeftuin Zandweerd	65.620	0	65.620	0	0	Planning, fasering niet juist ingeschat
4	7.3	Omgevingsdienst	26.000	0	0	26.000	0	Planning, fasering niet juist ingeschat
Totaal Milieu			423.199	0	65.620	26.000	-331.579	
5	8.1	Kracht van Salland	208.094	0	0	208.094	0	De Leader ontwikkelingsstrategie strekt zicht uit over de periode 2015-2021. Voor deze periode is €300.000 beschikbaar gesteld als cofinanciering in toekomstige projecten. Vanwege vertraagde goedkeuring uit Europa kan pas relatief laat worden gestart met het initiëren van projecten vanuit de samenleving. Indien het budget niet wordt overgeheveld kunnen deze projecten niet worden uitgevoerd.
5	8.1	Beeldkwaliteitsplan Binnenstad	35.899	0	0	0	-35.899	Vanwege het wegvallen van ambtelijke capaciteit heeft het project vertraging opgelopen. Indien het budget niet wordt overgeheveld kan het beeldkwaliteitsplan niet in 2020 worden opgesteld.

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
5	0.3	Groot onderhoud woonwagens	100.910	0	0	100.910	0	Momenteel zijn we met de corporaties bezig om de gemeentelijke woonwagens en standplaatsen naar de corporaties over te dragen. Voortvloeiend uit die overdracht is het mogelijk dat er bepaalde werkzaamheden moeten worden verricht. Er zijn voordelen te behalen door deze werkzaamheden te combineren met het groot onderhoud. Om die reden wordt het groot onderhoud een jaar uitgesteld, na overleg met betrokken partijen.
5	0.3	Normalisatie woonwagens	106.058	0	0	106.058	0	De overdracht van het eigendom van de bij de gemeente in eigendom zijnde woonwagens en -standplaatsen is een complex traject dat zich over enkele jaren zal uitspreiden. De normalisatie actie loopt, waarbij de te verwachten problematiek optreedt. Dit zal in 2020 moeten worden voortgezet om onze ambitie en de afspraken met de corporaties gestand te kunnen doen.
5	8.1	Ontwikkeling Stadscampus	85.016	0	0	0	-85.016	Voor een periode van 4 jaar (tot en met 2022) is jaarlijks €100.000 beschikbaar gesteld. Als gevolg van wegvallen ambtelijke capaciteit en aanhaking externe partijen heeft het project vertraging opgelopen.
5	8.1	Advisering PAS problematiek	19.104	0	0	0	-19.104	De werkzaamheden rond de PAS problematiek is complexer en loopt langer dan verwacht. De problematiek speelt nog ten volle en zal ook het komende jaar veel inzet van de gemeente vragen.
5	8.1	Ontwikkeling Stadshof	96.329	0	0	0	-96.329	Vanwege ontmanteling van "Wonen boven winkels" is er iets later gestart, zodat de inzet nu gebundeld kan worden.
5	8.1	Vitaal Platteland	198.934	0	0	0	-198.934	In het verlengde van het Bestuursakkoord is een uitvoeringsagenda Platteland gemaakt. Dit is met vertegenwoordigers van die kernen besproken. De realisatie van de maatregelen ligt voor het overgrote deel bij de mensen van de dorpskernen zelf, waarbij de gemeente begeleidt en faciliteert, en belopen doorgaans meer dan 1 jaar. Het in de begroting opgenomen bedrag dient daartoe mede te worden gereserveerd omdat anders gemaakte afspraken, gewekte verwachtingen en het Bestuursakkoord niet kan worden waargemaakt. Bovendien ontstaat het risico dat bijdragen/subsidies van derden wegvallen omdat een deel van de gemeentelijke cofinanciering vervalt.
5	8.1	Vrijwillige kavelruil	312.175	0	312.175	0	0	Project loopt ook nog door in 2020, overeenkomstig plan van aanpak.

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
5	8.1	Programmeren en woningbouwopgave	58.859	0	0	0	-58.859	Overeenkomstig het plan van aanpak is de uitvoering van het project voorzien in 2019 en 2020. De opdracht is complex, met een grote rol voor onze externe partners. Dit vraagt zorgvuldigheid en neemt doorlooptijd. Indien het budget niet wordt overgeheveld kan het plan van aanpak niet worden afgerond.
5	8.1	Implementatie Omgevingswet	61.295	0	0	0	-61.295	Begin 2020 wordt gestart met de aansluiting op het DSO (digitaal stelsel omgevingswet). Dit was in de planning eerder voorzien, maar informatie vanuit het Rijk en de ontwikkeling van de landelijke voorziening DSO heeft vertraging opgelopen.
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling			1.282.673	0	312.175	415.062	-555.436	
6	0	Geen	0	0	0	0	0	
Totaal Herstructurering en vastgoed			0	0	0	0	0	
7	6.3	Armoedebestrijding	70.000	0	0	70.000	0	Bij meicirculaire 2018 is voor drie jaar de decentralisatieuitkering schulden en armoede toegekend vanuit het Rijk. In 2019 is er een onderbesteding op dit budget. Budget wordt overgeheveld voor de verdere ontwikkeling van Deltaview in 2020.
7	6.3	Kansen voor kinderen	40.000	0	0	40.000	0	Twee projecten zijn geïnitieerd in 2019, maar worden concreet pas uitgevoerd in 2020.
Totaal Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt			110.000	0	0	110.000	0	
8	6.1	Innovatiebudget sociaal domein	140.461	0	0	140.461	0	De fasering is niet juist ingeschat.
8	6.1	Bed, bad, brood	154.448	0	0	0	-154.448	Conform de nota voortzetting BBB is het bedrag nodig om de kosten voor de periode 2020-2021 te kunnen dekken. Ook de nabetaaling in de decembercirculaire van €71.000 is toegevoegd.
8	6.1	Werkbudget verhoogd asielinstroom	246.405	0	0	246.405	0	Het over te hevelen bedrag is noodzakelijk om de diverse inburgeringsinitiatieven (o.a. jobcoaches, toeleiding naar school/werk, bijzondere bijstand, budgetbeheer) te laten doorlopen in voorbereiding op de nieuwe wet.
8	6.1	Projecten Jeugd preventie	199.727	0	0	199.727	0	De fasering is niet juist ingeschat.
8	6.1	Faciliteitenbesluit opvangcentra	0	103.698	0	0	-103.698	Nabetaaling decembercirculaire wordt geëgaliseerd met de reserve nieuwkomers
8	6.71	ICT sociaal Domein	207.235	0	0	207.235	0	Activiteit complexer dan ingeschat, daardoor langere looptijd.

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
8	6.81	Trainingsplan	14.044	0	14.044	0	0	Fasering is niet juist ingeschat
8	7.1	Kansrijke start	17.805	0	0	0	-17.805	De fasering is niet juist ingeschat.
Totaal Meedoen			980.125	103.698	14.044	793.828	-275.951	
9	4.3	Uittredesom Leerlingenvervoer	98.000	0	0	0	-98.000	Activiteit complexer dan ingeschat, daardoor langere looptijd.
9	4.3	Onderwijsachterstandenbeleid 2019	41.583	0	41.583	0	0	Niet bestede rijksmiddelen mogen binnen de OAB periode worden ingezet
9	4.3	Applicatie Leerlingzaken	40.000	0	0	0	-40.000	Planning, fasering niet juist ingeschat door omstandigheden.
Totaal Jeugd en onderwijs			179.583	0	41.583	0	-138.000	
10	3.1	Haven	50.000	0	0	0	-50.000	Planning, fasering niet juist ingeschat.
10	3.1	Plattelandseconomie	10.935	0	0	10.935	0	Planning, fasering niet juist ingeschat.
10	5.3	Cultuurvisie	25.000	0	0	0	-25.000	Het proces van cultuurvisie tot uitvoeringsprogramma cultuur loopt door tot in 2020.
10	5.3	Kunstopdrachten	16.625	0	0	16.625	0	Planning, fasering niet juist ingeschat.
10	5.3	Onderzoek burgerweeshuis	113.533	0	0	113.533	0	Conform de raadsmededeling met plan van aanpak (19/11/'19) wordt de verkenning voor de haalbaarheid op een alternatieve locatie in mei 2020 opgeleverd. Het restantbudget wordt overgeheveld naar 2020.
10	5.5	St. Jurriengasthuis	31.000	0	0	31.000	0	Planvorming vertraagd door verschillende oorzaken.
10	5.6	Nieuwbouw Bibliotheek	0	1.338.220	1.338.220	0	0	De definitieve effectuering hiervan wordt voorzien in 2020. De opbrengst uit de verkoop van Brink 70 wordt in 2020 gestort in de vermogensreserve.
Totaal Economie, kunst en cultuur			247.093	1.338.220	1.338.220	172.093	-75.000	
11	0.4	Privacy Officer	36.100	0	0	36.100	0	Uit de inventarisatie van de werkprocessen binnen de gemeente Deventer zijn in het kader van AVG op diverse plekken dezelfde risico's gevonden. De daartoe benodigde maatregelen en oplossingen worden dan ook gebundeld. Bij alle teams, die met privacyrisico's te maken hebben, wordt nu gekeken hoe deze opgelost kunnen worden. Dit is bewerkelijker dan in eerste instantie was voorzien. Indien het budget niet wordt overgeheveld voldoen we niet aan de regelgeving (AVG).

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
11	0.4	Leren en Ontwikkelen	57.200	0	0	0	-57.200	De budgetten voor leren en ontwikkelen zijn gecentraliseerd en zijn daarbij gedurende de periode van het strategisch leer- en ontwikkelplan 2017-2020 meerjarig omgezet in een projectbudget (2017-2020). Daarmee is ervoor gezorgd dat gewerkt kan worden met meerjarige plannen en blijft eventueel nog niet ingezet budget ook beschikbaar binnen deze periode.
11	0.4	Teamontwikkeling F&C	25.000	0	0	0	-25.000	Het eenmalige budget van €25.000 voor de Teamontwikkeling wordt overgeheveld naar 2020. Met de teamontwikkeling wordt beoogd een visie te ontwikkelen voor de (nabije) toekomst, een strategie te ontwikkelen hoe dat te bereiken, welke competenties en vaardigheden daarbij horen, dat te vertalen in te verrichten taken en werkzaamheden en het team zo in te richten dat de gevraagde resultaten worden bereikt. Op die manier wordt ook duidelijk wat de gewenste formatie is. Om dit alles te bereiken, is externe procesbegeleiding nodig.
11	0.4	Zaakgericht werken	31.100	0	0	0	-31.100	Project is iets later gestart dan gepland, vandaar dat het budget voor 2019 niet geheel uitgenut omdat er pas later er een geschikte kandidaat via inhuur gevonden kon worden . Het project loopt in 2020 door.
11	0.4	Eenmalige projecten ICT	526.872	0	138.034	326.730	-62.108	Alle projecten zijn in uitvoering. Vanwege het organisatie ontwikkel- en uitvoeringsplan heeft de herprioritering uit 2017/2020 tot gevolg dat ze nog niet zijn afgerond. De resterende projecten zijn nodig om alles conform besluitvorming in het kader van de Roadmap ICT te realiseren. In 2020 zullen alle budgetten besteed worden.
11	0.4	Informatieveiligheid	140.624	0	49.922	72.727	-17.975	Het project SIEM/soc heeft vertraging opgelopen doordat Gemeente Deventer koploper is op dit gebied en de leverancier niet sneller kan leveren. Ook de implementatie van Vulnerability management (kwetsbaarheidbeoordeling), antivirus op Linux servers en (deel van) hardwarelicenties voor een representatieve testomgeving is in 2019 gestart en loopt door in 2020.

Prog	TV	Onderwerp	Lasten	Storting in reserve	Baten (anders dan reserve)	Putting uit reserve	Saldo	Reden van overheveling
11	0.4	Frictiekosten taakstelling	106.559	0	0	106.559	0	Voor de frictiekosten voor boventallig personeel ten gevolge van de taakstelling bedrijfsvoering is een meerjarig budget beschikbaar gesteld. De werkelijke frictiekosten voor boventalligen in 2019 zijn lager dan begroot. Het budget blijft nodig voor de nog resterende frictiekosten. Na afloop van de herplaatsingstermijnen in 2020 kan worden bepaald welke vrijval er op het meerjarig budget is en zal een voorstel worden gedaan voor de aanwending van de vrijval. In 2019 is in de 2e kwartaalrapportage al een vrijval van €512.000 teruggeboekt naar de Algemene Middelen.
Totaal Bedrijfsvoering			923.955	0	187.956	542.116	-193.383	
12	0.8	Generatiepact	96.721	0	0	0	-96.721	Het saldo op het budget Generatiepact betreft het verschil tussen de ingelegde loonsom van teams van oudere medewerkers die minder zijn gaan werken en de uitname voor inzet van jongere medewerkers. Het Generatiepact wordt vanaf 1-1-2020 anders vorm gegeven. Inleg en uitname wordt niet meer verrekend met een centraal budget Generatiepact, maar blijft binnen de loonsom van teams. Het centraal budget vervalt daarmee. Om het saldo 2019 toch in te zetten voor het doel, stimuleren van verjonging van het personeelsbestand, is het voorstel dit saldo over te hevelen naar het jongerenbudget 2020-2021.
12	0.8	BTW Reintegratie	0	0	380.000	0	380.000	Op basis van deze ontwikkelingen heeft de gemeente Deventer onlangs het BTW effect op de kosten re-integratie over 2013 in beeld gebracht. Hierbij is uitgegaan van de methode van de belastingdienst waarbij bepaalde individuele verstrekkingen worden uitgesloten van compensatie bij het btw-compensatiefonds. Deze motivering is in november ter afstemming voorgelegd aan de belastingdienst. Het akkoord is niet ontvangen in 2019.
Totaal Algemene dekkingsmiddelen			96.721	0	380.000	0	283.279	
Totaal			5.791.288	2.457.707	2.362.353	3.298.557	-2.588.085	

MPG 2020

Meerjaren Perspectief Grondzaken
Gemeente Deventer
Mei 2020

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding en doelstelling	4
1.2	Status van het MPG	5
1.3	Aanpak en uitgangspunten MPG	5
2	Kaders & ontwikkelingen	7
2.1	Beleidsmatige context (rol grondbeleid)	7
2.2	Maatschappelijke context (uitvoering grondbeleid)	8
2.3	Ontwikkelingen en Parameters	9
2.4	Doorontwikkeling risicomangement	10
3	Programmering woningbouw	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Realisatie wonen	12
3.3	Behoefteprognose wonen	14
3.4	Prognose Kwantitatief	15
4	Programmering bedrijven en voorzieningen	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Realisatie bedrijventerrein en voorzieningen	19
4.3	Behoefteprognose bedrijven en voorzieningen	20
4.4	Prognose bedrijven en voorzieningen	20
5	Toelichting op de actualisatie 2019	24
5.1	Inleiding	24
5.2	Bouwgronden woningbouw in exploitatie	25
5.3	Bouwgronden bedrijventerreinen in exploitatie	27
5.4	Strategische grondvoorraad	29
5.5	Afgesloten complexen	30
5.6	Faciliterend grondbeleid	31
6	Financieel Meerjaren Perspectief	32
6.1	Inleiding	32
6.2	Financiële analyse meerjaren perspectief	32
6.3	Verdeling kosten en opbrengsten	33
6.4	Ontwikkeling boekwaarde	37
7	Weerstandsvermogen en vermogenspositie	38
7.1	Ontwikkeling risico's	38
7.2	Ontwikkeling resultaten	39
7.3	Ontwikkeling weerstandscapaciteit ARG	41
7.4	Meerjarig verloop verlieslatende grondexploitaties	41
7.5	Balanspositie per 31-12-2018	42
	BIJLAGEN	44
	Bijlage I Waarden van gronden	45
	Bijlage II Factsheets (vertrouwelijk)	47

Bijlage III	Risicoverloop (vertrouwelijk)	48
Bijlage IV	Aan- en verkoop boek (vertrouwelijk)	49
Bijlage V	Compensatieafspraken (vertrouwelijk)	50
Bijlage VI	Meerjarenbegrotingen (vertrouwelijk)	51
Bijlage VII	Rekentechnische uitgangspunten (vertrouwelijk)	52

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In 2014 heeft de gemeente Deventer voor het eerst een Meerjaren perspectief grondzaken, hierna te noemen MPG, opgesteld. Daarmee is een proces ingezet om te komen tot een jaarlijks overzicht en inzicht in het verloop van de grondexploitaties en de “grondportefeuille” van de gemeente Deventer.

In dit MPG geven we een beeld van de situatie per 1-1-2020, we kijken vooruit naar de verwachtingen voor de komende jaren en blikken terug op de veranderingen die wij hebben geconstateerd ten opzichte van het MPG per 1-1-2019.

Het MPG dient als jaarlijks terugkerend instrument waarin de samenhang van alle ontwikkelingen en keuzes in beeld worden gebracht.

In dit MPG is geen rekening gehouden met de gevolgen van de “coronacrisis” die begin maart 2020 is ontstaan. Mogelijk dienen de grondexploitaties na analyse en onderzoek hierop te worden aangepast bij de eertsvolgende actualisatie welke per 1-7-2020 wordt opgesteld.

Concrete aanleidingen om het MPG 2020 op te stellen zijn onder andere:

1. Alhoewel de huidige economie en de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt een duidelijke verbetering heeft laten zien in 2019, blijft het van belang dat de gemeente zich richt op een scherpe sturing ten aanzien van programma en financiën. Daar komt bij de onzekere situatie als gevolg van het corona-virus. Het is nog te vroeg daarover nu al voorspellingen te doen, maar dat er gevolgen zijn voor de economie zijn duidelijk. En dat dit ook zijn effect zal hebben op de ontwikkeling van de vastgoedmarkt is zeer aannemelijk.
2. Bij ons bestuur bestaat behoefte aan meer integrale informatievoorziening over de “stand van het grondbedrijf” in al zijn facetten. Het MPG biedt daartoe de benodigde informatie voor de gemeenteraad om te kunnen beoordelen of bijsturing nodig is ten opzichte van de door de gemeenteraad vastgestelde kaders.
3. Door het opstellen van het MPG ontstaat inzicht in gemeentelijke, actieve, grondexploitaties, hierna te noemen “grondexploitaties”, en wordt de gemeenteraad in de positie gebracht om “in control” te blijven op hetgeen binnen het grondbedrijf gebeurt.
4. De afdrachten en gewijzigde marktomstandigheden in de afgelopen jaren hebben er voor gezorgd dat resultaten van grondexploitaties negatief werden beïnvloed en verlieslatend werden waardoor het treffen van een verliesvoorziening en incidenteel afwaarderen van boekwaarden onvermijdelijk was. Dit was gelukkig niet voor alle grondexploitaties van toepassing.
In de huidige situatie heeft de gemeente verlieslatende maar ook een aantal winstgevende grondexploitaties. “Vinger aan de pols houden” is van belang om verliezen op grondexploitaties zoveel als mogelijk te beperken voor zover dit binnen de invloedssfeer van de gemeente ligt. Dit gebeurt door “in control te blijven” en goed te monitoren wat er gebeurt in de projecten.
5. Risicomanagement en het “in control zijn” van grondexploitaties maken een belangrijk onderdeel uit van sturing op projecten. Het MPG en de factsheet per project bieden informatie over de omvang en de te nemen beheersmaatregelen met betrekking tot ingeschatte risico’s die verbonden zijn aan de grondexploitaties.
6. Conform het “Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten”, hierna te noemen “BBV”, bestaat een jaarlijkse plicht voor actualisatie van grondexploitaties.
De geactualiseerde grondexploitaties worden door middel van het MPG voorgelegd ter besluitvorming aan de gemeenteraad.
7. Daarnaast zijn door de Commissie BBV met betrekking tot grondexploitaties ultimo 2018 de richtlijnen ten aanzien van vroegtijdige winstneming bij winstgevende grondexploitaies aangescherpt gevolgd door een complete actualisatie van de voornoemde richtlijnen in de zomer van 2019.
9. Eventuele herziening van grondexploitaties wordt voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming indien actualisatie niet binnen de eerder door de gemeenteraad gestelde kaders kan plaatsvinden. Bij herziening van een grondexploitatie is sprake van een substantiële verandering die niet past binnen de autonome reguliere ontwikkelingen van een project.
Uit de geactualiseerde en herziene grondexploitaties kunnen mutaties volgen in reserves en voorzieningen binnen het vermogensbeheer van vastgoed en grondzaken. Deze mutaties worden in dit MPG inzichtelijk gemaakt en vaststelling vindt plaats bij de jaarstukken door de gemeenteraad. Het MPG vormt hiermee een aanvulling op de bestaande informatievoorziening zoals deze is opgenomen in de planning & control cyclus, met name specifiek de “paragraaf Grondbeleid” en de “paragraaf Weerstandsvermogen”.
De uitdaging in dit MPG is om separate informatie uit vastgesteld beleid en beleid dat in ontwikkeling is te verbinden en als geheel in samenhang met elkaar te presenteren, zodat onderlinge verbanden kunnen worden gelegd en beoordeeld.

De volgende doelen worden met dit MPG nagestreefd:

1. Informatieverstrekking over de financiële stand van gemeentelijke grondexploitaties op basis van actualisaties.
2. Verstrekking van informatie over programmatische en planningstechnische uitgangspunten.
3. Het geven van informatie over de belangrijkste risico's die verbonden zijn aan grondexploitaties via factsheets per project (vertrouwelijk).
4. Presentatie van een integraal beeld, dat de verschillende beleidsvelden overstijgt.

1.2 Status van het MPG

Informatie en sturing.

Met het MPG wordt onder andere inzicht gegeven in de huidige positie van grondexploitatie complexen. Met het MPG wordt vooral de informatievoorziening verbeterd door deze in samenhang te laten zien met andere aspecten die samenhangen met grondexploitaties. Het gaat hierbij dan om de aspecten programmatische uitgangspunten, planning, financiën en risico's. Daarnaast wordt op basis van actuele inzichten een prognose gegeven van de te verwachten financiële resultaten van de lopende grondexploitaties.

Op basis van de informatie in het MPG kan de gemeenteraad haar sturende kaderstellende rol beter uitvoeren en wordt zij in een positie gebracht om "in control" te zijn.

In het MPG worden ontwikkelingen en risico's gesignaleerd. Wanneer deze daadwerkelijk aanleiding zijn voor bestuurlijk handelen, worden deze separaat aan de raad voorgelegd ter beoordeling en besluitvorming.

Status en doel van de grondexploitatieberekening.

De actualisatie van grondexploitatieberekeningen, die aan dit MPG ten grondslag ligt, zijn in beginsel financieel-technisch van aard. Hierbij kan gedacht worden aan actualisatie van eenheidsprijzen, al dan niet een bijstelling in de fasering van investeringen en opbrengsten en aanpassing van parameters met financiële consequenties voor het uiteindelijk grondexploitatie resultaat.

Planinhoudelijke wijzigingen, herziening van bestaande uitgangspunten, worden altijd separaat ter besluitvorming voorgelegd.

Dit MPG geeft de financiële resultaten van de concrete uitvoering van het huidige grondbeleid weer.

Naast de eerder genoemde doelen onder 1.1. "Aanleiding en doelstelling" die met het MPG worden nagestreefd, zijn ook de volgende doelen onder andere van belang:

- Transparant en begrijpelijk inzicht geven ten aanzien van de:
 - méérjarige ontwikkelingen in de verschillende complexen;
 - ontwikkeling van de Algemene reserve grondexploitaties (ARG) en andere specifieke reserves en verliesvoorziening;
 - ontwikkeling van de financieringsbehoefte van de complexen;
- Input leveren voor evaluatie, actualisatie (grond)beleid en actualisatie van parameters welke worden toegepast in de te actualiseren grondexploitatieberekeningen;
- Input leveren voor monitoren en sturen van de programma's wonen, bedrijventerreinen en kantoren.

Actieve grondexploitaties.

Dit MPG rapporteert over actieve gemeentelijke grondexploitaties ten aanzien van woningbouw, bedrijventerreinen en overige voorzieningen. Het komt voor dat een (private) ontwikkelaar of een combinatie van ontwikkelende private partijen een ruimtelijke ontwikkeling wil realiseren. Genoemde ontwikkeling kan plaats vinden op gronden:

- die in eigendom zijn van één of meerdere partijen (facilitaire private ontwikkeling),
- die in eigendom zijn van de gemeente Deventer (actieve gemeentelijke grondexploitatie)
- een gecombineerde gezamenlijke ontwikkeling op private en gemeentelijke gronden ("gemengd project").

Zolang de gemeente in ontwikkelingen, waarbij sprake is van een gezamenlijke ontwikkeling (gemeentelijke gronden in combinatie met private gronden), een financieel risico loopt worden deze ontwikkelingen "traditioneel" in exploitatieberekeningen opgenomen.

1.3 Aanpak en uitgangspunten MPG

Het MPG wordt één keer per jaar in april/mei opgesteld als onderlegger bij de jaarrekening van voorgaande verslagjaar. De financiële basis voor het MPG wordt gevormd door de:

- jaarrekening (boekwaarde 31-12 van voorgaande jaar voorafgaand aan opmaak exploitatieberekening) en
- geactualiseerde meerjarenbegroting van de diverse grondexploitaties in het nieuwe verslagjaar.

Werkwijze en resultaat bepaling.

In dit MPG wordt de stand van zaken per 1-1-2020 vastgelegd. Deze datum wordt “peildatum” genoemd. Daarvoor zijn de lopende grondexploitaties per die datum doorgerekend ten aanzien van de nog te verwachten nominale investeringen en nominale opbrengsten. Tevens is gekeken naar de fasering van voornoemde, te verwachten, nominale investeringen en - opbrengsten waarbij deze zijn uitgezet, gefaseerd, in de tijd met gebruikmaking van zogenaamde parameters rente en inflatie voor investeringen en opbrengsten. Gedurende de restant looptijd wordt ook, markttechnisch, rekening gehouden met ontwikkeling van kosten en opbrengsten. Door middel van het toepassen van de (samengestelde) parameters kosten- en/of opbrengstenstijging dan wel kosten- en/of opbrengstendaling, uitgedrukt in een percentage, wordt geanticipeerd op “de marktontwikkelingen”. Dit wordt “indexatie” genoemd. Ook wordt rekening gehouden met toekomstige rentelasten of -baten door gebruik te maken van de parameter rente.

Uit voornoemde berekening volgen jaarlijkse kasstromen. Het totaal van deze jaarlijkse kasstromen tot aan de einddatum van een grondexploitatie van het betreffende project leidt tot een waarde op einddatum, de Eindwaarde (EW). De eindwaarde is de waarde die ontstaat wanneer “nominale” waarden worden gefaseerd met toepassing van rente en inflatie gedurende de looptijd van het betreffende project. De einddatum is de datum waarop het project fysiek gereed en opgeleverd is en het moment waarop betreffende grondexploitatiebegroting administratief kan worden afgesloten.

Omdat de einddatum van iedere grondexploitatieberekening verschillend kan zijn wordt de systematiek gehanteerd dat alle eindwaardesaldi (het resultaat op eindwaardedatum) van de diverse grondexploitatiebegrotingen wordt teruggerekend naar de peildatum, datum van opmaak grondexploitatiebegroting in betreffende jaar, in deze MPG de peildatum 1 januari 2020. Door alle eindwaardesaldi terug te brengen naar de peildatum per 1-1-2020 worden de projectresultaten onderling vergelijkbaar. In paragraaf 2.4. “Ontwikkelingen en parameters” wordt nader ingegaan op deze materie.

Deze berekening op peildatum 1-1-2020 wordt het netto contant maken van de eindwaardesaldi genoemd waardoor een netto contante waarde (NCW) ontstaat dat als resultaat geldt op peildatum 1-1-2020. Om de NCW te berekenen wordt gebruik gemaakt van een discontovoet, een percentage dat is voorgeschreven door de Commissie BBV. EW gedeeld door de discontovoet geeft het resultaat op NCW per 1-1-2020.

Discontovoet.

Dit percentage is een verplicht te hanteren voorgeschreven rentepercentage door de Commissie BBV om de NCW te bepalen en bedraagt per 1-1-2020 2% per jaar. Dit percentage is enerzijds gebaseerd op het in de afgelopen jaren méérjarig gemiddelde inflatiepercentage in de Eurozone en anderzijds op de toekomstverwachting, welke objectief is vertaald in het streven van de Europese Centrale Bank (ECB) naar een percentage van onder, maar dichtbij, de 2 procent. (Bron: Notitie grondexploitatie 2016).

Leeswijzer

- In de hoofdstukken 2 tot en met 4 wordt een beschrijving gegeven van de context, relevant voor grondexploitaties. Deels bestaat dit uit gemeentelijke algemene kaders (hoofdstuk 2) en deels over ontwikkelingen ten aanzien van de beleidsvelden wonen (hoofdstuk 3) en economie (hoofdstuk 4).
- In hoofdstuk 2 paragraaf 2.3 wordt specifiek ingegaan op de Commissie BBV die voorschrijft dat de term “Bougrond in exploitatie” wordt gehanteerd voor grondexploitatiebegrotingen, hierna te noemen “BIE- GREX”.
- In hoofdstuk 5 wordt een toelichting gegeven op de wijze waarop deze analyse gemaakt is in hoofdstukken 2 tot en met 4 en vertaald in nieuwe berekeningen.
- De doorrekening van de nieuwste BIE GREXEN heeft effect op het financieel meerjarenperspectief van de grondexploitaties en de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG). Dit staat beschreven in hoofdstuk 6.
- In hoofdstuk 7, tenslotte, wordt voorgaande doorvertaald naar risico’s, het weerstandsvermogen en de vermogenspositie.

Tot slot zijn aan dit MPG de volgende zes bijlagen toegevoegd:

1. Waarderen van grondposities, waarin de principes van waarderen zijn beschreven;
2. De Factsheets (vertrouwelijk) met vermelding per complex van
 - de stand van zaken
 - alsmede het programma en
 - de risico's;
3. Het risicoverloop (vertrouwelijk);
4. Aan- en verkoopboek (vertrouwelijk);
5. Bouwclaims (vertrouwelijk);
6. Per complex de meerjarenbegrotingen (vertrouwelijk).

2 Kaders & ontwikkelingen

2.1 Beleidsmatige context (rol grondbeleid)

Grondbeleid.

Een belangrijk thema is een evenwichtige ontwikkeling van Deventer. Ontwikkelingen in onder andere demografie, economie, technologie en duurzaamheid leiden tot verandering in de ruimtevraag. Uitgaande van het grondbeleid als ondersteunend instrument stellen we ons in dit kader de vraag hoe we een bijdrage kunnen leveren aan de daarbij behorende opgaven en ambities. Anders geformuleerd: hoe kunnen we een bijdrage leveren aan de waardecreatie, in coöperatie met onze inwoners, ondernemers en andere partners?

De kern van waardecreatie is het centraal stellen van het maatschappelijke effect van een gebiedsontwikkeling. Dat gebeurt vanuit een breed perspectief. Bijvoorbeeld of een gebiedsontwikkeling bijdraagt aan een gezonde leefomgeving of aan meer werkgelegenheid. Dit maatschappelijk effect wegen we af tegen de financiële investering en risico's in een gebiedsontwikkeling.

Hierbij beoordelen we de noodzakelijke of wenselijke gemeentelijke rol van geval tot geval. Wij nemen deel of regisseren in netwerkverbanden, stimuleren en faciliteren marktpartijen en laten los wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben. Wanneer (niet)-commerciële partijen een ontwikkeling, die wij noodzakelijk vinden, niet oppakken of onvoldoende waardecreatie opleveren, gaat de gemeente zelf actief of in samenwerking met derden gronden en panden (strategisch) aankopen, ontwikkelen, verkopen of beheren.

We zien daarin een verschil tussen het bezit van grond en het ontwikkelen van grond. Het in bezit hebben van strategische gronden leidt niet automatisch tot het ontwikkelen van deze gronden. Het ontwikkelen wordt afgewogen tegen financiële investeringen en de mogelijke risico's. Via het bezit en de verkoop van grond is het mogelijk om afspraken te maken over waardecreatie die verder gaan dan hetgeen publiekrechtelijk mogelijk is. Gedacht wordt aan het stellen van duurzaamheidseisen of -voorzieningen bij de verkoop van grond (bijvoorbeeld in Steenbrugge) of het haalbaar maken van initiatieven uit de markt door inzet van het instrument "erfpacht" (bijvoorbeeld in S/Park, Bedrijventerrein A1 of Vaart in de Haven).

Nota Grondbeleid 2014.

In 2014 heeft de gemeenteraad de Nota Grondbeleid vastgesteld. Daarin is vastgelegd dat de gemeente geen actief grondbeleid voor staat. Alleen, als de markt belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen niet op pakt of op kan pakken, maakt de gemeente een afweging of zij een actieve rol wil en kan spelen.

Sindsdien hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die invloed hebben op de wijze waarop het grondbeleid zich kan ontwikkelen. Dit is al beschreven in de diverse paragrafen grondbeleid en wordt er inmiddels gewerkt aan voorstellen voor het aanpassen van de Nota Grondbeleid.

Private initiatieven, kostenverhaal en BBV.

De ervaring bij de private ontwikkelingen is dat een actieve gemeentelijke houding noodzakelijk blijft. Dit vergt soms veel extra ambtelijke inzet en investering die niet meer volledig via een grondexploitatie kan worden terugverdiend. Om deze redenen is sprake van kostenverhaal bij marktpartijen waarbij alle door de gemeente geïnvesteerde bedragen in rekening wordt gebracht bij de initiatief nemende ontwikkelende partij.

Voor genoemde handelswijze sluit aan bij de gedachten en het karakter van de Wro/Bro en de voorgeschreven uitgangspunten, die de Commissie BBV heeft geformuleerd met betrekking tot facilitaire projecten. De Commissie BBV geeft aan, dat bij facilitaire projecten de ambtelijke en door de gemeente gerealiseerde kosten *volledig* verhaalbaar zijn bij de initiatiefnemer. Dit is een verplichting. Daar staat zeker spanning op en vraagt om maatwerk. Bij overeenkomsten tussen de gemeente en de initiatiefnemers/ ontwikkelende partijen wordt hiermee rekening

gehouden. Feit blijft wel dat de eventuele(ontwikkel en financiële) risico's van de ruimtelijke ontwikkeling veel meer dan voorheen bij de markt komen te liggen.

Ook op kleinere schaal worden traditioneel gemeentelijke ontwikkelingen door bewoners en markt opgepakt. Voorbeelden daarvan zijn Kapelweide in Lettele en het bewonersinitiatief starterswoningen in Loo. Ook hier geldt dat een faciliterende houding van de gemeente essentieel is voor het welslagen van de initiatieven.

2.2 Maatschappelijke context (uitvoering grondbeleid)

Er staat een stevige druk op de woningmarkt. In alle segmenten worden woningen gebouwd en verkocht. Dit geldt zowel voor gemeentelijke woningbouwplannen als ook voor de particuliere ontwikkelingen. Vanuit investeerders bestaat een goede belangstelling waar te nemen voor de transformatie van bestaande gebouwen naar woningbouw. Een deel daarvan wordt ontwikkeld onder 100% regie van de gemeente. Voorbeelden daarvan zijn Tuinen van Zandweerd en Eikendal.

Door de gewijzigde opgave, die zich meer op de locaties binnen de bebouwde kom richt, zagen we de meer traditionele grondexploitaties veranderen naar gebiedsexploitatie. Tijdelijke exploitatie en ontwikkeling van panden maken daar veelal ook deel van uit. Dit zien we in exploitatiegebieden zoals bijvoorbeeld het Havenkwartier, Sluiskwartier en de voormalige gasfabrieklocatie (Essent). Waar de gemeente deze trend heeft ingezet, wordt deze verder voortgezet.

Met betrekking tot private initiatieven op locaties waar de gemeente geen grondpositie heeft, zien we dat deze door de markt worden opgepakt. Voorbeeld daarvan is de voormalig Aupinglocatie, Senzora en Geertruidentuin . Dit geldt ook voor ingewikkelde opgaven zoals de kop Handelskade en het voormalig postkantoor.

We zien ook een stijgende vraag naar woningen voor specifieke doelgroepen in zowel het stedelijke woonmilieu (kleine huishoudens) als ook in het meer suburbane woonmilieu (senioren, innovatieve woonvormen).

Voor Bedrijvenpark A1 langs de A1 bestaat een goede belangstelling. In 2019 is voor 15,4 ha. aan verkoopovereenkomsten getekend. We verwachten dat deze lijn doorzet en dat deze raadsperiode ook het westelijke deel in ontwikkeling gebracht kan gaan worden. De complexe grondposities in het gebied vragen daarbij om aandacht.

Ook binnen de bestaande bedrijventerreinen zien we een goede dynamiek. De laatste verspreid liggende gemeentelijke kavels zijn inmiddels verkocht en worden bebouwd. In totaal is 3 ha verkocht.

Belangrijk is het perspectief voor de bedrijfskavels aan de Westfalenstraat, waar zich het Cleantech Center Deventer vestigt. Hierdoor komt de huidige locatie van de Milieustraat aan de vierde havenarm vrij, wat ruimte biedt aan nieuwe watergebonden bedrijvigheid. Op die plek wordt een containerterminal ontwikkeld.

Binnen de Poort van Deventer ontwikkelen we de gebieden Teugseweg (Stadsentree) en Gasfabriekterrein. We zien dit als een kansrijk gebied voor startups en hoogwaardige, innovatieve en duurzame bedrijvigheid. Hier liggen ook kansen voor een transferium nabij de A1 dat bijdraagt aan duurzame mobiliteit.

Modernisering en herinrichting van de oudere bedrijventerreinen Kloosterlanden en Bergweide kunnen belangrijke impulsen op het gebied van duurzaamheid, toegankelijkheid en leefbaarheid geven. Mogelijk kan het grondbeleid hier een faciliterende en stimulerende rol spelen. Daarbij denken we aan de inzet van het instrument "erfpacht".

De vooruitzichten voor de sport- en leisurerook langs de Holterweg zijn minder duidelijk. Het exploiteren van dergelijke functies in nieuwbouw blijkt nog steeds lastig.

Informatie over alle gemeentelijke projecten is te vinden op de site www.deventerverkoopt.nl . Deze site wordt goed gevonden en bezocht. Dat komt ook doordat meerdere particuliere ontwikkelaars ook van deze site gebruik maken.

2.3 Ontwikkelingen en Parameters

Onzekerheden

Corona

Onduidelijk is wat de effecten zijn van de coronacrisis. Er worden stevige winstwaarschuwingen afgegeven voor de ontwikkeling van de economie. Het IMF voorspelde begin april 2020 een zware klap voor de wereldeconomie. De open en en daardoor kwetsbare Nederlandse economie krimpt dit jaar naar verwachting met 7,5 %. En daarna is het sterk afhankelijk geworden van de duur van de pandemie of er sprake zal zijn van verdere krimp of herstel. Dit zijn verwachtingen die somberder zijn dan tijdens de financiële crisis die in 2008 startte.

Indien zich dergelijke scenario's daadwerkelijk gaan voltrekken dan heeft dat onvermijdelijk ook gevolgen voor de vastgoedmarkt in de volle breedte, van woningbouwplannen tot aan bedrijfsterreinen.

De komende tijd worden deze ontwikkelingen op de voet gevolgd. In dit MPG kon nog geen rekening worden gehouden met de mogelijke effecten van de coronacrisis.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op taxatie en actualisatie van grondprijzen van de vrije (sector) kavels woningbouw, bedrijfskavels en de grondprijsbepaling van projectbouw (zie ook Bijlage VII Rekentechnische uitgangspunten 2020). Daarnaast worden conclusies getrokken met betrekking tot de te hanteren meerjarige indexcijfers voor de grondopbrengsten.

Taxaties/ grondprijzen.

De gemeente hanteert het principe dat de verkoopprijs van vrije sector kavels ten behoeve van woningbouw en bedrijfskavels één keer in de twee jaar extern opnieuw wordt getaxeerd. De taxaties vormen, samen met de meerjarige indexering van de verkoopprijzen, input voor de berekening van de grondexploitatiebegrotingen bij de jaarrekening 2019 en het MPG 2020.

De grondprijzen voor projectmatige bouw worden residueel berekend. Deze berekeningswijze bepaald de verkoopprijs van de grond door de vrij op naam prijs (VON- prijs excl. btw.) van de woning te verminderen met de te verwachten stichtingskosten (bouwtechnische en overige stichtingskosten excl. grondwaarde en btw.) c.a. Dit betekent dat de grondprijzontwikkeling voor woningbouw in hoofdlijn bepaald wordt door de ontwikkeling van de stichtingskosten (excl. btw) en de ontwikkeling van de VON- prijs (excl. btw.) van de woning.

Voor een nadere detailering met betrekking tot bouwkosten- en grondprijzontwikkeling c.a. wordt verwezen naar de reeds eerder dit jaar bestuurlijk vastgestelde Rekentechnische uitgangspunten welke als bijlage VII bij dit MPG is opgenomen.

Parameters.

In het MPG 2019, tabel 1 op de volgende pagina, is onderstaand overzicht met betrekking tot de parameters per 1-1-2019 opgenomen.

In het MPG 2020, tabel 2 op de volgende pagina, zijn de parameters aangegeven die per 1-1-2020 zijn toegepast in de grondexploitaties waarin met name een nieuwe parameter is geïntroduceerd voor kostenstijging van plankosten, ook wel apparaatskosten genoemd. De plankostenbudgetten bestaan voor 50% uit apparaatskosten en 50% uit inkoop en advies door derden. In de begroting 2019 is uitgegaan van een gemiddelde indexatie van 4,5%. Dit wordt gehanteerd om de budgetten voor apparaatskosten van prijspeil 1-1-2019 naar 1-1-2020 te brengen. Vanaf 2020 wordt rekening gehouden met een meerjarige indexering van 2,2 %.

Ter vergelijking met de MPG per 1-1-2019 zijn de parameters per die datum opgenomen in Tabel 1 "Overzicht parameters per 1-1-2019 in de MPG 2019". Hieruit blijkt dat de enige wijziging die zicht heeft voorgedaan te maken heeft met de introductie van de parameter voor kostenstijging plankosten.

Tabel 1. Overzicht parameters per 1-1-2019 in de **MPG 2019**

	2019	2020-2022	2023 e.v.
Kostenstijging	2,5%	2,5%	2,0%
Kostenstijging plankosten *)	3,5%	3,0%	3,0%
Opbrengststijging woningbouw	0,0%	2,0%	1,0%
Opbrengststijging bedrijfskavels	0,0%	1,0%	1,0%
Opbrengststijging bedrijfskavels A1	0,0%	2,0%	2,0%
Discontovoet	2,0%	2,0%	2,0%

Tabel 2. Overzicht parameters per 1-1-2020 in de **MPG 2020**

	2020	2021-2023	2024 e.v.
Kostenstijging	2,50%	2,50%	2,00%
Kostenstijging plankosten	2,2%	2,2%	2,2%
Opbrengststijging woningbouw	0,0%	2,0%	1,0%
Opbrengststijging bedrijfskavels	0,0%	1,0%	1,0%
Opbrengststijging bedrijfskavels A1	0,0%	1,0%	1,0%
Discontovoet	2,0%	2,0%	2,0%

Samenvatting opbrengsten- en kostenstijging, discontovoet:

- Basis voor bepaling van de te hanteren grondprijzen in de grex zijn de uitgevoerde taxaties welke taxatiewaarde voor 2020 als marktconform worden geacht.
- Voor zowel woningbouw als bedrijventerreinen is de opbrengstenstijging in 2020 0%. Hiermee wordt voorzichtigheidshalve in de grondexploitatie rekening gehouden.
- Belangrijk: er wordt onderscheid gemaakt tussen kosten en opbrengstenstijging. Wij verwachten dat dit een reëel, maar ook voorzichtig uitgangspunt is.
- Discontovoet percentage van 2% is voorschrift van het BBV zoals opgenomen in “Notitie grondexploitaties 2016”, geactualiseerd per 1-7-2019, van het BBV om de netto contante waarde per 1-1-2020 te bepalen.

Overige bijzonderheden:

- De kostenstijging wordt niet berekend over de afdracht fondsen en opbrengstenstijging wordt niet berekend over de te ontvangen subsidies.
- Het komt voor dat er in projecten afspraken zijn gemaakt over grondverkoop maar dat de overdracht daarvan in een later jaar plaatsvindt, zonder dat daarbij rekening wordt gehouden met een indexering. De gehanteerde grondprijs die is besproken met de afnemer van de grond is dan van toepassing en indexatie is niet aan de orde.

2.4 Doorontwikkeling risicomanagement

Risicomanagement is een integraal onderdeel van werkzaamheden rondom de grondexploitaties. In de loop van de jaren is/wordt hier aan gewerkt, zowel op projectniveau, programmaniveau als ook op het niveau van de planning & control cyclus. Ook in 2020 wordt hier verder invulling aan gegeven.

Projectmatig werken is een belangrijke beheermaatregel om risico's te identificeren, te kwantificeren en te beheersen. Regelmatig wordt een risicosessie georganiseerd binnen projecten, waarin alle te benoemen risico's in beeld worden gebracht.

Voor de risico's met een financiële impact wordt als volgt gehandeld:

- Het bruto risicobedrag moet worden omgezet in een netto risicobedrag. Feitelijk is dat een vertaling van het bruto bedrag keer de kans dat dit risico zich zal voordoen (bedrag x kans).
- De berekeningswijze is voor alle projecten uniform, echter de bepaling van de risico's en het bruto bedrag verschilt per project. De specifieke omstandigheden en benaderingen van een project als bijvoorbeeld Havenkwartier verschilt nu eenmaal sterk met het bedrijvenpark A1. Ook is de nieuwe ontwikkelingswijze van Steenbrugge niet te vergelijken met de traditionele Vijfhoek benadering.

- Risico's waarvan geconstateerd wordt, dat deze enige importantie hebben, worden opgenomen in Lias. Binnen Lias worden oorspronkelijk gesignaleerde bruto risico's opgenomen.
- Vervolgens wordt volgens het systeem in Lias een kans van optreden bepaald.
- Deze kans van optreden wordt door de projectmanager bepaald in afstemming met de programmamanager en ambtelijk opdrachtgever.
- De kansinschatting bestaat uit een optelsom van meerdere factoren, maar is natuurlijk altijd een professioneel intuïtieve. Te noemen zijn mogelijke beheermaatregelen, de tijd, inschatting van de markt et cetera.
- Aldus ontstaan de netto gesignaleerde risico's.

Vervolgens wordt in samenspraak tussen projectmanager en programmamanager bepaald of voor de gesignaleerde risico's een beroep wordt gedaan op het gemeentelijke weerstandvermogen. Dat is afhankelijk van factoren zoals het moment van optreden, onderlinge afhankelijkheden en consistentie op programmaniveau. Alle netto gesignaleerde risico's waarvoor een beroep op het weerstandvermogen wordt gedaan, worden bij elkaar opgeteld. Die optelsom levert het bedrag op waarvoor vanuit de gezamenlijke grondexploitaties een beroep wordt gedaan op het gemeentelijke weerstandvermogen.

3 Programmering woningbouw

3.1 Inleiding

Ook in 2019 zette de opleving van de woningbouwproductie in Deventer voor alle segmenten door. Dit geldt voor zowel gemeentelijke plannen als ook voor particuliere ontwikkelingen in uitbreidingen en binnen de bebouwde kom. Dit uit zich in de oplevercijfers voor 2019. Qua oplevering was 2019 met name het jaar van de opleveringen Steenbrugge, de Vijfde Hoek, de Venen en de studentenhuisvesting in het Havenkwartier.

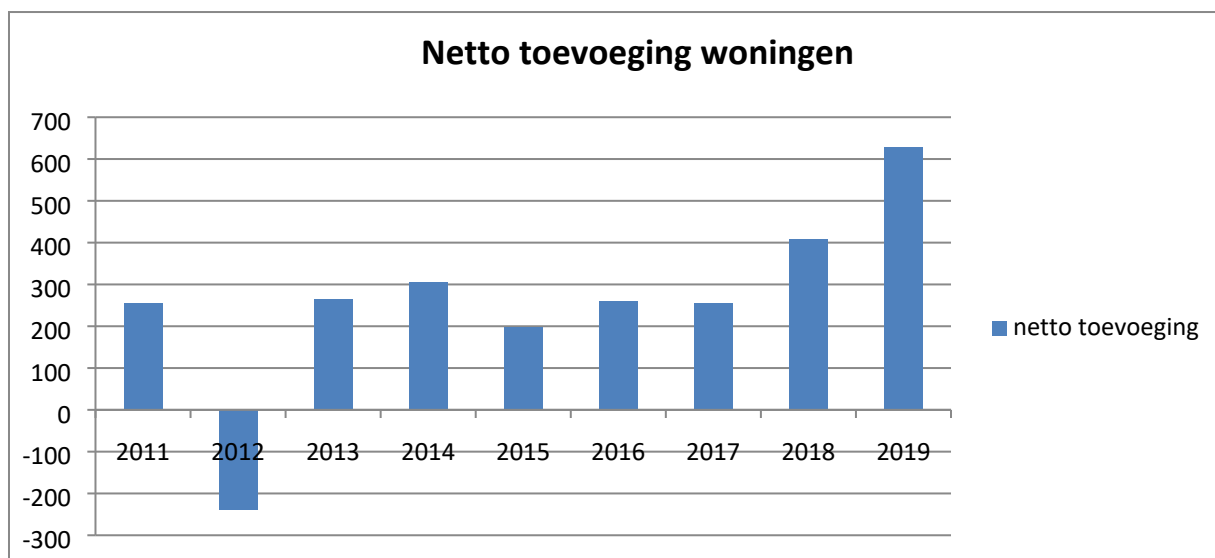
3.2 Realisatie wonen

Het volgende aantal woningen is de voorgaande jaren toegevoegd aan de woningvoorraad (zie ook tabel 4 hierna op de volgende bladzijde):

Tabel 3. Toevoeging woningvoorraad 2011 t/m 2019

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
bruto	282	158	464	406	260	326	285	408	627 ¹
sloop	27	396	200	101	63	67	30	0	0
netto	255	-238	264	305	197	259	255	408	627

Figuur 1. Realisatie woningbouw 2010-2019

¹ 93 woningen betreffen herbouw van in het verleden gesloopte woningen.

Realisatie ten opzichte van het beleid:

Kwantitatief/kwalitatief:

De woningbehoefte van Deventer, zoals vastgesteld in de Woonvisie 2018, bedraagt een netto toevoeging van 3.000 woningen in 10 jaar.

In de Woonvisie 2018 is voor de eerste 5 jaren een taakstellend nieuwbouwprogramma van tenminste 350 woningen (netto toevoeging) per jaar opgenomen.

De taakstelling voor 2019 is gehaald. Het gaat om een netto toevoeging van (voorlopig) 627 woningen.

De 627 woningen zijn als volgt onderverdeeld:

- 268 koopwoningen,
- 140 huurwoningen van de corporaties,
- 80 huurwoningen van particuliere verhuurders en
- 139 studentenunits.

In de volgende tabel, tabel 4 “Realisatie woningbouw 2010-2019 naar segmenten”, is één en ander aangegeven.

Tabel 4. Realisatie woningbouw 2010-2019 naar segmenten

Realisatie 2010-2018					Toevoeging in 2019	Sloop in 2019	Totaal bruto t/m 2019	Totaal netto t/m 2019
	Bouw (bruto) t/m 2018	Aandeel van totaal	Sloop t/m 2018	Netto t/m 2018				
	Aantal	%	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal/%	Aantal
Koopwoningen								
sociaal laag (< 174.000)	413	15	-10	403	18	0	431(13%)	421 (18%)
sociaal hoog (174.000-200.000)								
vrije sector (> 200.000)	877	31	-20	857	250	0	1127 (33%)	1107 (47%)
totaal koop	1290	46	-30	1260	268	0	1558 (46%)	1528 (65%)
Huurwoningen								
sociaal	1261	45	-1.041	220	337	0	1598 (47%)	557 (24%)
vrije sector	235	9	0	235	22	0	257 (7%)	257 (11%)
totaal huur	1496	54	-1.041	455	359	0	1855 (54%)	814 (35%)
Totaal	2786	100	-1071	1715	627	0	3413 (100,0%)	2342 (100%)

In onderstaande tabel, tabel 5 “Confrontatie realisatie met woningbehoefte”, is de kwalitatieve woningbehoefte (Woonvisie 2018) geconfronteerd met de netto realisatie. Hierbij dient opgemerkt te worden dat er niet voor de gehele periode 2010-2019 hetzelfde programma van toepassing was. In 2014 is deze naar aanleiding van het WMO in 2018 en naar aanleiding van de (nieuwe) Woonvisie 2018 bijgesteld. Dit leidt tot het volgende beeld:

Tabel 5. Confrontatie realisatie met woningbehoefte

	Programma o.b.v. Woonvisie 2018	Netto realisatie 2010-2019
Sociale koop laag/hoog	15-20%	18%
Vrije sector middelduur/ duur	45-50%	47%
Totaal koop	60-70%	65%
Sociale huur	20-30%	24%
Vrije sector huur	10%	11%
Totaal huur	30-40%	35%

De netto kwalitatieve daadwerkelijke realisatie matcht met de Woonvisie.

Conclusies realisatie woningbouw:

- Sociale koop:
 - netto aandeel past qua realisatie binnen de bandbreedte van de Woonvisie 2018;
 - in de Woonvisie 2018 is geconcludeerd dat Deventer een grote voorraad woningen heeft in het goedkoopste segment. Confrontatie van voorraad met de omvang van de doelgroep van beleid liet zien dat er in Deventer voldoende sociale huur- en goedkope koopwoningen zijn;
- Sociale huur:
 - netto is de beoogde inhaalslag na de sloop in het kader van de herstructurering gemaakt;
 - in de Woonvisie 2018 wordt geconcludeerd dat de gemeente de sociale huurvoorraad op het huidige peil wil handhaven en de vraag en aanbod de komende jaren met onze partners zal blijven monitoren;
- Vrije sector koop;
 - netto realisatie matcht met de Woonvisie;
- Vrije sector huur:
 - marktontwikkelingen laten zien dat de vraag naar vrije-sector huur is toegenomen en dit merkt de gemeente Deventer ook;
 - In de Woonvisie 2018 wordt geconcludeerd dat het middeldure huursegment in Deventer beperkt aanwezig is en circa 4% bedraagt. Vanuit meerdere doelgroepen groeit de belangstelling voor deze woningen. Doel is dan ook het aanbod van middeldure huur (€ 700,00 - € 900,00 per maand) in Deventer te versterken. In het woningbouwprogramma op basis van de Woonvisie 2018 is daarom een percentage van 10% opgenomen.

3.3 Behoefteprognose wonen

In mei 2019 is de behoefteprognose (prognose voor huishoudens) geactualiseerd door "Kennis en Verkenning".

De bandbreedte van de huishoudenprognose geeft het gewenste programma aan.

De bovenkant van de bandbreedte geeft aan dat er in de periode van 2020 tot 2030 geprognosticeerd 4060 huishoudens bij komen. De onderkant van de bandbreedte gaat ervan uit dat er in diezelfde periode 3030 huishoudens bij komen.

Voor 2020 tot 2030 komt scenario 2 (onderkant) uit op 303 huishoudens en scenario 1 (bovenkant) op 406 huishoudens netto groei per jaar.

De planningslijst met de woningbouwplannen voor de komende tien jaar (2020 tot en met 2029) kent een netto toevoeging van gemiddeld 390 woningen per jaar totaal (zacht en (semi)hard) en per jaar gemiddeld 324 woningen netto toevoeging (semi)hard). Op termijn zit het aanbod hiermee aan de onderkant en is het de vraag of in de totale behoefte voorzien kan worden. Vanuit het project Wonen en Voorzieningen worden op dit moment de woningbouwopgave en -ambitie uitgewerkt. Huishoudensprognose en planaanbod zijn daar een onderdeel van.

De komende jaren wordt een verdere groei van kleine huishoudens verwacht. Het percentage kleine huishoudens neemt verder toe van 35% in 2019 naar 41% in 2035. Met name bij oudere alleenstaanden wordt een groei verwacht. Nu is 38% van de alleenstaanden 65 of ouder. Voor 2035 is de verwachting dat 46% van de alleenstaanden 65 of ouder is.

3.4 Prognose Kwantitatief

Met de provincie heeft de gemeente nieuwbouwafspraken die uitgaan van het toevoegen van 3.000 woningen in 10 jaar (tot en met 2028). Gezien de druk op de woningmarkt en om op korte termijn te voorzien in de behoefte, gaat de gemeente voor de eerste 5 jaar van deze periode uit van een taakstellend nieuwbouwprogramma van tenminste 350 woningen netto toevoeging per jaar.

Zoals vermeld wordt het woningbouwprogramma voor Deventer en de dorpen vanuit het project Wonen en Voorzieningen uitgewerkt. Huishoudensprognose, ambitie en planaanbod zijn daar onderdeel van, waarbij ook oog is voor de belangstelling voor Deventer vanuit inwoners van elders.

De volgende pagina, tabel 6 “Plancapaciteit woninbouw 2020 -2029”, geeft de Deventer plancapaciteit/woningbouwprogramma voor de periode 2020-2029 weer. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in (semi) harde en zachte plannen.

Tabel 6. Plancapaciteit woningbouw 2020 – 2029 in aantallen

Soort woning	(semi)hard ²	zacht	Totaal	%
Huur				
Sociale huur	555	45	600 ³	15
Vrije sector huur	529	155	684	18
Subtotaal	1084	200	1284	33
Koop				
Sociale koop (laag)	46	0	46	2
Sociale koop (hoog)	193	20	213	6
Vrije sector (middelduur en duur)	1919	438	2357	59
Subtotaal Koop	2158	458	2616	67
Plancapaciteit	3242	658	3900	100,0

	(semi)hard	Zacht	Totaal	%
Inbreiding/herstructurering	1993	658	2651	68
Uitbreiding	1249	0	1249	32
Plancapaciteit	3242	658	3900	100,0

Op basis van de woningbouwplannen zoals die nu voor liggen, is de bandbreedte van de netto plancapaciteit circa 320 woningen (semi-hard en hard) tot 390 woningen (semi-hard, hard en zacht) per jaar.

De behoefte kan hiermee net bediend worden. Tegelijkertijd is de druk op de woningmarkt hoog en weet de gemeente dat niet alle zachte plannen binnen de periode 2020 tot en met 2029 gerealiseerd worden. Dit betekent dat er nog beperkte ruimte is om zachte plannen op te pakken.

Een deel van de afgesproken productie wordt gerealiseerd via de gemeentelijke grondexploitaties.

Van de ongeveer 3900 geprognosticeerde woningen (hard en zachte plannen) voor de komende 10 jaar, zijn ongeveer 1660 woningen geprogrammeerd via de gemeentelijke grondexploitaties (Steenbrugge hoort hier ook bij) of potentieel toekomstige grondexploitaties. Omdat al een groot deel van de plannen klaar ligt voor uitgifte of reeds in productie is genomen, is dit een reëel uitgangspunt.

In tabel 7 op de volgende pagina is de plancapaciteit aangegeven die is opgenomen in de vigerende grondexploitatiebegrotingen. In deze tabel is de plancapaciteit van de woningbouw in aantallen aangegeven, waarmee in de gemeentelijke grondexploitaties in de periode 2020 tot en met 2029 rekening wordt gehouden en als zodanig over de jaren zijn gefaseerd.

² Bij semi-hard en zacht is het programma vaak nog indicatief

³ Hierbij wordt opgemerkt dat hierin ook geplande studentenwoningen Handelskade zijn meegeteld. Verder betreft het ook (sociale) huur in het particuliere segment (vooral transformatie naar kleinere appartementen). Corporaties nemen dus maar een deel van dit aantal voor hun rekening.

Tabel 7. Plancapaciteit woningbouw gemeentelijke grondexploitaties 2020 – 2029 in aantallen

Soort woning	(semi)hard	Zacht	Totaal
Huur			
Sociale huur (laag en hoog)	225	0	225
Vrije sector huur	110	15	125
Subtotaal	335	15	350
Koop			
Sociale koop (laag)	0	0	0
Sociale koop (hoog)	448	89	537
Vrije sector (middelduur en duur)	768	4	772
Subtotaal Koop	1216	93	1309
Plancapaciteit	1551	108	1659

Soort woning	(semi)hard	Zacht	Totaal
Inbreiding/herstructurering	433	108	541
Uitbreiding	1118	0	1118
Plancapaciteit	1551	108	1659

Kwalitatief:

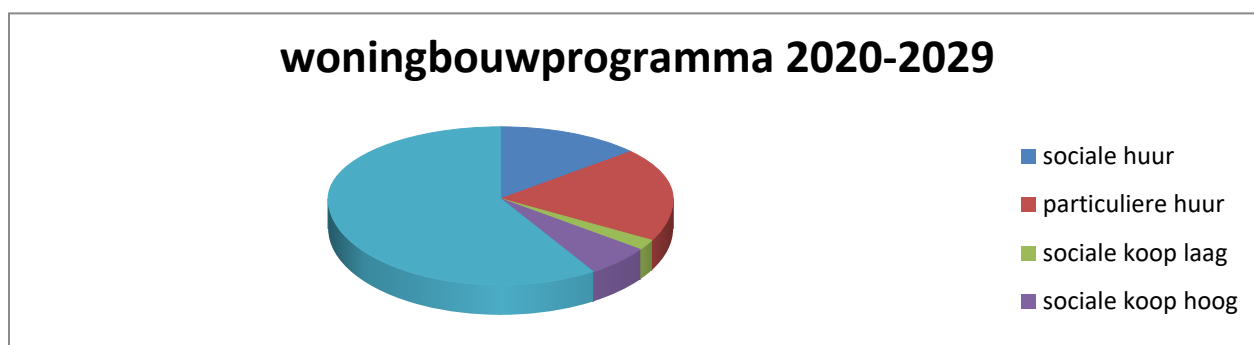
In onderstaande tabel, tabel 8 “Confrontatie kwalitatieve woningbehoefte met woningbouwplannen” is de kwalitatieve woningbehoefte geconfronteerd met de woningbouwplannen en dit leidt tot het volgende beeld:

Tabel 8. Confrontatie kwalitatieve woningbehoefte met woningbouwplannen

	Programma o.b.v. Woonvisie 2018 in %	Deventer woningbouw- programma 2020-2029 in %
Sociale koop laag	5	2
Sociale koop hoog	10-15	6
Vrije sector middelduur en duur	45-50	59
Totaal koop	60-70	67
Sociale huur	20-30	15
Vrije sector huur	10	18
Totaal huur	30-40	33

In de volgende figuur, figuur 2 Woningbouwprogramma 2019-2028, is grafisch het woningbouwprogramma weergegeven.

Figuur 2. Woningbouwprogramma 2020-2029

- **Verdeling koop en huur.**

De verdeling *koop en huur* in ons woningbouwprogramma valt binnen de bandbreedte, zoals vastgesteld in de Woonvisie 2018.

In de nieuwe Woonvisie 2018 is een aantal accentverschuivingen opgenomen voor het woningbouwprogramma. Deze hebben vooral betrekking op het vrije sector huursegment en het lage sociale koopsegment.

In de plannen zit een groter deel vrije sector huur dan in het verleden als uitgangspunt diende van het vastgestelde beleid. Dit beleid is echter in de nieuwe Woonvisie aangepast (zie paragraaf 5.2.).

Marktontwikkelingen laten zien dat de vraag naar vrije sector huur toeneemt, als gevolg van onder andere ontwikkelingen op de hypotheekmarkt. Dat merkt de gemeente Deventer ook en daarom wil de gemeente dit segment in Deventer versterken.

- **Sociale huur en (goedkope) koop.**

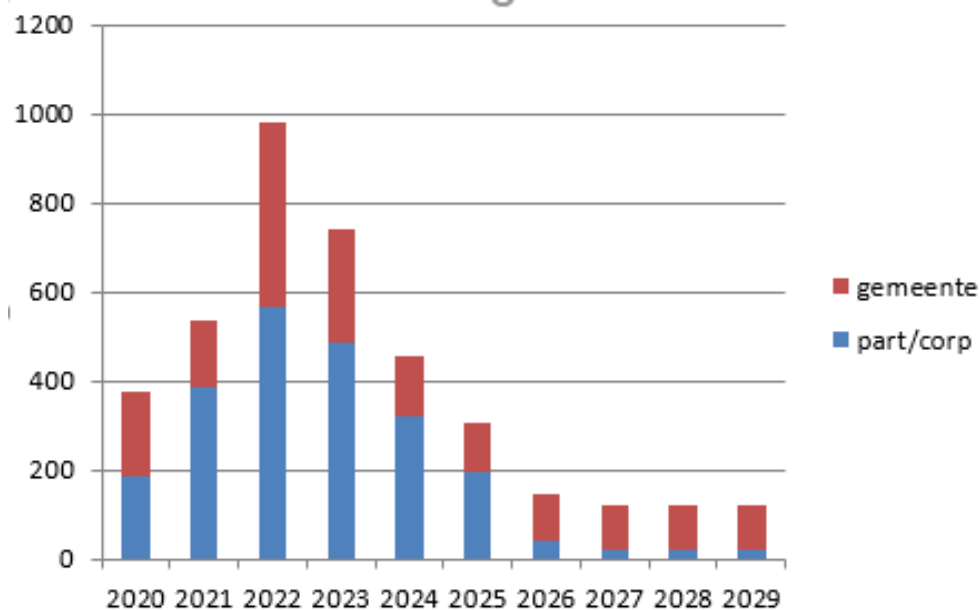
Het aandeel sociale huur in het toekomstige programma is te laag. Met de corporaties is in de Prestatieafspraken de afspraak gemaakt dat 20% van de nieuwbouwopgave voor hun rekening zou moeten komen. Dit is van belang voor de doorstroming. Met de corporaties en andere marktpartijen bekijken we hoe de sociale huuropgave de komende jaren te borgen.

Het programma *sociale koop laag* lijkt wellicht erg laag in de plannen, maar de huidige woningvoorraad van Deventer bestond voor meer dan de helft uit deze categorie. Uit de woningmarktanalyse 2017 bleek dat de kernvoorraad (sociale huur en goedkope koop) op peil is. De gemeente zet dan ook met name in op aansluitende segmenten (sociale koop, vrije markt koop en middeldure huur).

Vanuit de groeiende groep kleine huishoudens blijft er wel vraag naar het goedkope segment. Toevoeging van deze categorie goedkope woningbouw moet dan ook zorgvuldig afgewogen worden.

In figuur 3 is het meerjarig verloop van het totale woningbouwprogramma (hard, semi-hard en zacht) weergegeven (uitgaande van jaar van oplevering)⁴⁾:

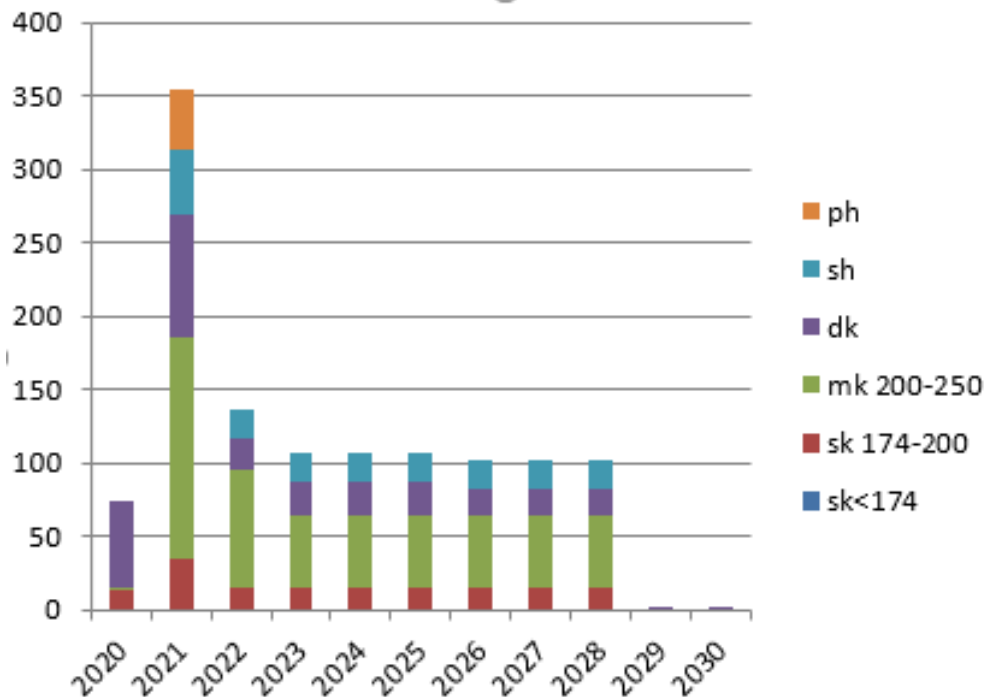
Figuur 3. Totale woningbouwprogramma 2020-2029 (hard, semi-hard en zacht)

In de figuur 4 “Woningbouwprogramma gemeentelijke grondexploitaties 2020 – 2029 naar segmenten” op de volgende pagina is in detail het meerjarig verloop van de gemeentelijke woningbouwprojecten (de huidige grondexploitaties) schematisch in grafiek aangegeven (uitgaande van jaar van verkoop).

⁴⁾ Opgemerkt dient te worden dat de komende jaren weer een piek in de programmering te zien is. Dit is zoals het was voor de crisis op de woningmarkt. In de praktijk echter zal een deel van deze plannen doorschuiven in de tijd.

Figuur 4. Woningbouwprogramma gemeentelijke grondexploitaties 2020 – 2029 naar segmenten

Conclusies prognose:

- **Totale plancapaciteit:**
Totale plancapaciteit (semi)hard van 3240 woningen (Tabel 6: Plancapaciteit woningbouw 2020 – 2029) ligt onder het maximum programma en komt uit op 324 netto per jaar.
Er is dus nog ruimte om zachte plannen op te pakken, ook met het oog op de eerder genoemde afspraken met de provincie (300 tot 350 woningen per jaar);
- **Programmering:**
Piek in de programmering zit hem in de eerste jaren. Daarmee moet het programma uit de Woonvisie (350 woningen in de komende 5 jaar) waargemaakt kunnen worden.
- **Sociale huur:**
Het aandeel sociale huur is aan de lage kant. Met de corporaties en marktpartijen onderzoeken we hoe we de sociale huurgave de komende jaren kunnen borgen;
- **Vrije sector koop;**
De prognose sluit aan bij de Woonvisie;
- **Vrije sector huur:**
Marktontwikkelingen laten zien dat de vraag naar vrije-sector huur toeneemt, als gevolg van onder andere de ontwikkelingen op de hypotheekmarkt. Dat merken we ook in Deventer met 18% in de (deels nog zachte) plannen.

4 Programmering bedrijven en voorzieningen

4.1 Inleiding

De verkoop van bedrijventerreinen is sinds 2017 weer aangetrokken. Dit heeft in 2019 geleid tot de volgende verkopen:

- Bedrijvenpark A1:
 - Op het Bedrijvenpark A1 waren de verkopen in 2019 totaal 15,4 ha. Verder zijn er diverse nieuwe contacten gelegd met en betaalde opties verleend aan potentiële afnemers voor gronden langs de A1 op het bedrijvenpark.
- Stadsentree (Teugseweg):
Ten aanzien van het complex Stadsentree (Teugseweg) wordt gemeentelijke grond (circa 0,95 ha.) uitgegeven als onderdeel van een totale package deal als resultaat van gevoerde onderhandelingen.
- Schegzone
Voor de Schegzone is 0,15 ha uitgegeven t.b.v. het tankstation. Voor wat betreft de gronden voor leisure hebben de gesprekken nog niet geleid tot daadwerkelijke verkoop.
- Overige bedrijventerreinen:
 - Naast het Bedrijvenpark A1 en de Schegzone zijn er nog vier andere bedrijventerreinen, te weten de locaties:
 - o Westfalenstraat;
 - o Gasfabrieksterrein;
 - o Lettele en
 - o Bathmen Looweg.
 - Voor deze vier bedrijventerreinen is de komende 5 jaar totaal 5,52 ha. uitgeefbaar terrein in bovengenoemde grondexploitaties gecalculeerd. Dit betekent een gemiddelde gronduitgifteprognose op betreffende bedrijvenlocaties exclusief Bedrijvenpark A1 en Stadsentree (Teugseweg) van circa 1,1 ha. per jaar.

De verkoopactiviteiten zijn zo ingericht dat de “krachten” van het Bedrijvenpark A1 en de locaties Bergweide, Kloosterlanden en Handelpark zijn gebundeld.

4.2 Realisatie bedrijventerrein en voorzieningen

Bedrijvenpark A1

In de volgende tabel zijn de totaal geleverde en notarieel geplande overdrachten van gronden ter grootte van circa 15,4 ha. op het Bedrijvenpark A1 weergegeven.

Tabel 9. Geleverde en notarieel geplande overdrachten van gronden 2019 Bedrijvenpark A1

Bedrijfsnaam	Oppervlakte (afgerond in ha.)
Alpac, extra kavel (geleverd)	0,1
Hortilife, extra kavel (geleverd)	0,2
Projectbouw Twello (geleverd)	0,2
Quality Checks (geleverd)	0,3
Porche centrum Twente (geleverd)	1,8
Distributiecentrum Aldi (geplande overdracht)	12,8
Totaal verkopen Bedrijvenpark A1	15,4

Met deze leveringen en notarieel geplande overdracht is er nog circa 5,5 ha. te koop in het oostelijke deel, met als grootste kavel 1,6 ha. Reeds 1,5 jaar dienen grote kavelzoekers (> 2 ha.) teleurgesteld worden omdat er geen ruimte meer is. Dit wordt veroorzaakt omdat er op de grote kavel in het middengebied van ‘Oost’ lange tijd een reservering gezeten heeft en nu verkocht is en omdat ‘West’ nog niet in de verkoop is. Om in economische goede tijden de kavelverkoop door te kunnen laten gaan wordt momenteel bestuurlijke besluitvorming gevraagd voor het starten met de ontwikkeling in ‘West’.

Andere bedrijvenlocaties

- Voor wat betreft de kleinere locaties Bedrijventerrein Lettele en Bedrijventerrein Looweg hebben zich in 2019 geen gegadigden gemeld.
- Ten aanzien van het afgesloten complex Handelspark is 0,3 ha verkocht.
- De verkoop en verhuur van panden voor creatieve bedrijfsmatige functies (Havenkwartier) loopt naar verwachting.

Gerealiseerde verkopen

Gerealiseerde verkopen grondexploitatie complexen ziet er volgt uit:

- A1		2,65 ha.
- Holterwegzone		<u>0,15 ha.</u>
	Sub-totaal	2,80 ha
- Afgesloten complex Handelspark		<u>0,30 ha.</u>
	Totaal	<u>3,10 ha.</u>

4.3 Behoefteprognose bedrijven en voorzieningen

In 2019 is de vraagbehoefte bedrijventerreinen opnieuw beoordeeld en regionaal zijn afspraken gemaakt over de te volgen regionale bedrijvenprogrammering West-Overijssel. Deze afspraken zijn vastgelegd in een overeenkomst. Er is sprake van een kleine overprogrammering (Deventer heeft een kwantitatief teveel -3,4 ha-, maar verder ook geen zachte plannen) waar niet op in gegrepen hoeft te worden omdat het zachte plannen in de regio niet in de weg zit. Dit betekent dat de programmering conform de regionale afspraken is. Deze afspraak komt overeen met de afspraken die Deventer heeft gemaakt in de Cleantech-regio. Deventer heeft nog steeds behoefte aan circa 4 ha. nieuw bedrijventerrein per jaar.

In Deventer is in 2019 totaal voor 3,1 ha. aan (gemeentelijke) bedrijfsgronden (dus niet alleen gronden op Bedrijvenpark A1) gepasseerd bij de notaris. Maar hierbij dient opgemerkt te worden dat op Bedrijvenpark A1 nog een overeenkomst gesloten is voor 12,8 ha. De daadwerkelijke notariële overdracht en de inkomsten zullen in 2020 plaatsvinden.

4.4 Prognose bedrijven en voorzieningen

In de tabellen op de volgende pagina, gerangschikt onder tabel 101, allen gerangschikt onder één tabelnummer vanuit praktisch oogpunt, is het beschikbare oppervlak bedrijventerrein en voorzieningen weergegeven.

Tabel 10. Beschikbare oppervlakten bedrijventerreinen en voorzieningen conform de grondexploitatie per 1-1-2020:

Locatie bedrijventerrein Deventer	Gemeentelijk programma			
	Bestemming	Totaal beschikbaar in ha.	Gerealiseerde uitgifte in ha.	Restant beschikbaar in ha.
Bergweide fase 5.2. -Teugseweg	bedrijventerrein	0,95	0,00	0,95
Bergweide Vuilstort Westfalenstraat	bedrijventerrein	15,47	9,40	2,87
Bedrijvenpark A1	bedrijventerrein	59,28	29,44	29,84
Totaal		75,70	38,84	33,66

<i>Locatie bedrijventerrein dorpen</i>	<i>Gemeentelijk programma</i>			
	<i>Bestemming</i>	<i>Totaal beschikbaar in ha.</i>	<i>Gerealiseerde uitgifte in ha.</i>	<i>Restant beschikbaar in ha.</i>
Bathmen: Looweg	bedrijventerrein	0,51	0,00	0,51
Bathmen: Woertmansweg	bedrijventerrein	0,30	0,00	0,30
Lettele	bedrijventerrein	1,38	0,93	0,45
Totaal		2,19	0,93	1,26

<i>Locatie voorzieningen</i>	<i>Gemeentelijk programma</i>		
	<i>Bestemming</i>	<i>Gerealiseerde uitgifte in ha.</i>	<i>Restant beschikbaar in ha.</i>
Deventer: Holterwegzone (Lesurestrip)	voorziening	0,57	2,49
Deventer: Gasfabriek)	voorziening	0,00	1,39
Totaal		0,57	3,88

<i>Locatie bedrijventerrein Afgesloten projecten</i>	<i>Bestemming</i>	<i>Gemeentelijk programma</i>		
		<i>Gerealiseerde uitgifte in ha. (circa)</i>	<i>Restant beschikbaar in ha. (circa)</i>	<i>Bijzonderheden</i>
Deventer: Bergweide 3	bedrijventerrein	0,00	0,20	
Deventer: Handelpark De wetering	bedrijventerrein	0,30	0,00	Laatste kavel verkocht
Deventer: De Snipperling	bedrijventerrein	0,00	1,25	Geen
Totaal		0,30	1,45	

Hieronder treft u een samenvatting aan van het méérjarig programma voor bedrijventerreinen en voorzieningen conform de grondexploitatiebegrotingen per 1-1-2020.

Zowel voor bedrijventerreinen (Tabel 12 Méérjarig programma bedrijventerreinen 2020 – 2030) als ook voor voorzieningen (Méérjarige programma voorzieningen 2020 – 2024) zijn de hoeveelheden uitgedrukt in m² en ondergebracht in een tabel- en grafiekvorm.

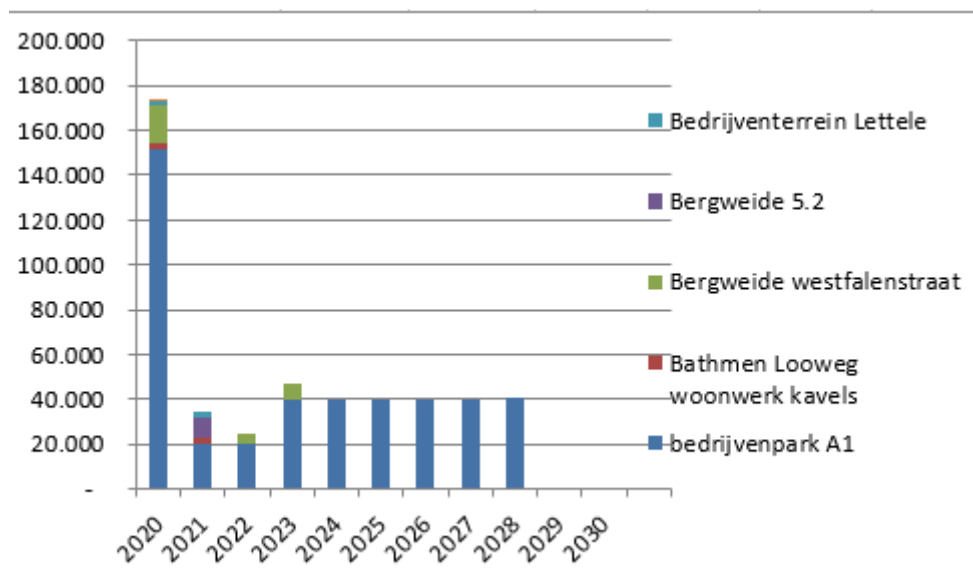
Samengevat ziet het meerjarig programma bedrijventerreinen er als volgt uit conform de grondexploitatiebegroting:

Tabel 11. Méérjarige programma bedrijventerreinen 2020 - 2030 (in m²)

Projecten	Totaal project	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²
bedrijvenpark A1	432.351	151.718	20.000	20.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000	40.633	
Bathmen Looweg woonwerk	5.100	2.550	2.550								
Bergweide westfalenstraat	28.692	16.852	-	4.644	7.196						
Bedrijventerrein Lettele	4.550	2.275	2.275								
Bergweide 5.2	9.500		9.500								
Totalen	480.193	173.395	34.325	24.644	47.196	40.000	40.000	40.000	40.000	40.633	-

Méérjarig ziet het programma bedrijventerreinen grafisch er als volgt uit:

Figuur 5. Méérjarige programma bedrijventerreinen 2020– 2030 (in m²):

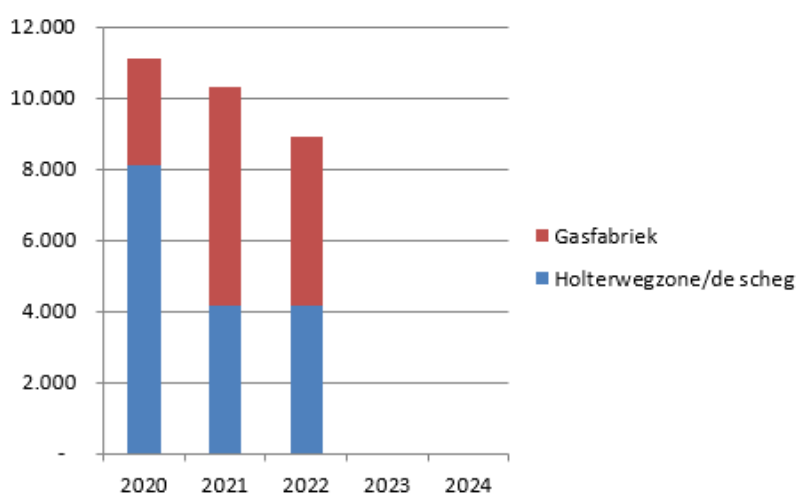
Samengevat ziet het meerjarig programma voorzieningen er als volgt uit conform de grondexploitatiebegroting:

Tabel 12. Méérjarige programma voorzieningen 2020 – 2024 (in m²)

Projecten	Totaal project	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²	m ²
Holterwegzone/de scheg	24.809	8.090	4.180	4.180	4.180	4.180	
Gasfabriek	13.906	3.000	6.150	4.756			
Totalen	38.715	11.090	10.330	8.936	4.180		

Hieronder is grafisch weergegeven in figuur 6 “Programma voorzieningen 2020-2024 (in m²)” hoe het méérjarig programma voorzieningen de komende de jaren uit zal zien. Figuur 6 Programma voorzieningen 2020-2024 (in m²):

Figuur 6. Programma voorzieningen 2020-2024 (in m²):

5 Toelichting op de actualisatie 2020

5.1 Inleiding

Algemeen

De grondexploitaties zijn onderverdeeld in:

- In exploitatie genomen gronden, hierna te noemen Bouwgrond in exploitatie (BIE) en
- Niet in exploitatie genomen gronden, dit zijn de tot 1-1-2016 genoemde NIEGG-locaties die per die datum administratief zijn ondergebracht onder de Materieel vast activa (MVA).
- Per 1-1-2020 maakt het complex Park Zandweerd (Tuinen van Zandweerd) onderdeel uit van de (BIE) bouwgronden in exploitatie.

De grondexploitaties van de BIE-projecten zijn geclusterd onder administratieve eenheden, te weten:

- woningbouwlocaties,
- bedrijventerreinen en
- (voormalig) Groot Bergweide.

Het complex Groot Bergweide is in de jaarrekening 2016 opgeheven en vertaald in drie nieuwe clusters.

Dynamiek en gebiedsontwikkeling

Door de dynamiek, waarmee binnen de gebiedsontwikkeling wordt geopereerd, gaat het om een momentopname. Binnen deze dynamiek wordt op een zo zorgvuldig mogelijke wijze gestuurd binnen de grondexploitatiebegrotingen. De projectcontrol is hieraan ondersteunend. Zo blijft de gemeente “in control” bij grondexploitaties.

We zien al enige tijd dat het steeds moeilijker is om vóóraf een goed beeld te geven van het financieel resultaat van de gebiedsontwikkeling als gevolg van de bestaande onzekerheden. Dit heeft enerzijds te maken met de relatieve “onvoorspelbaarheid” van “de markt”, anderzijds zijn we steeds meer op zoek naar andere vormen van samenwerking, organische ontwikkeling (ruimte voor gevarieerde initiatieven) in plaats van blauwdrukplanologie. Sprake is van maatwerk, waarbij tussentijdse bijsturing en soms afwijking van de vastgestelde kaders nodig is.

Sprake is ook van organisch ontwikkelen. Organische gebiedsontwikkeling betekent het volgende:

“Ontwikkeling en beheer lopen in organische gebiedsontwikkeling door elkaar heen, eindgebruikers hebben een dominante rol, overheden een faciliterende. Het leidt tot meer stedelijke diversiteit en biedt een grotere mate van flexibiliteit dan de projectmatige, grootschalige en integrale planningstraditie.” (Bron: Organische gebiedsontwikkeling: hoe flexibiliteit in stedelijke planning te bereiken Nieuwsbericht | 04-09-2012 Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) en Urhahn Urban Design).

Deze “onzekerheden” komen steeds vaker voor met fluctuaties van exploitatieresultaten als gevolg. Omgaan met onzekerheden en sturen binnen marges is noodzakelijk maar vergt een andere manier van aanpak.

Actuele inzichten per 1-1-2020

In dit hoofdstuk “Toelichting op de actualisatie 2020” worden de actuele inzichten op de grondexploitaties gepresenteerd per 1-1-2020 (peildatum), onderscheiden naar clusters woningbouw, bedrijventerreinen en Groot Bergweide. Naast de hiervoor aangegeven actuele inzichten wordt het verschil aangegeven van het resultaat op basis van Netto contante waarde (NCW) per 1-1-2019 die rekenkundig is vertaald naar een NCW per 1-1-2020.

Parameters

In grondexploitaties wordt uitgegaan van een rentepercentage van 2,3% en een discontovoet van 2% conform de door de gewijzigde BBV richtlijnen voorgeschreven methode per 1-1-2016.

Als gevolg van een aantal generieke wijzigingen is het resultaat van het MPG 2019 vertaald naar het financieel kader per 1-1-2020. Wijzigingen hebben betrekking op:

- het gehanteerde discontovoet percentage ad 2% om de eindwaarde van grondexploitatiebegroting om te zetten in een netto contante waarde per 1 januari 2020 (is dezelfde discontovoet die per 1-1-2019 is toegepast);
- wijzigingen voor een aantal exploitaties als gevolg van autonome besluitvorming, zoals bijstelling in het kader van de zomeractualisatie, in 2019.

De financiële vertaling van bovengenoemde punten leidt tot een financieel kader. De vergelijking tussen het financieel

kader en het berekende planresultaat is het effect van verandering in de grondexploitatie. Het kan hier gaan om inhoudelijke wijzigingen die betrekking hebben op kosten en opbrengsten, tijdsfactoren(fasering) maar ook de gewijzigde parameters hebben invloed op het resultaat.

5.2 Bouwgronden woningbouw in exploitatie

Tabel 13. Woningbouwprojecten in exploitatie

Tabel Woningbouwprojecten in exploitatie			
-/- resultaat = verlies -/- afwijking = nadelig effect	financieel kader	MPG 2020	effect op resultaat
	zomer actualisatie vertaald naar 1-1-2020	resultaat 1-1-2020	+ = verbetering - = nadelig effect
Eikendal	€ 1.111.793	€ 2.520.556	€ 1.408.763
Steenbrugge	€ -1.088.959	€ -961.785	€ 127.174
Wijtenhorst en Douweler Leide	€ -2.957.827	€ -3.051.566	€ -93.739
De Vijfde Hoek	€ 1.238.405	€ 1.553.802	€ 315.397
Sluiskwartier	€ -2.294.135	€ -2.602.833	€ -308.698
Centrumplan Bathmen	€ -516.541	€ -565.206	€ -48.665
Tuinen van Zandweerd	€ 277.083	€ 170.985	€ -106.098
Totaal woningbouwprojecten in exploitatie	€ -4.230.181	€ -2.936.047	€ 1.294.134

- **Steenbrugge**

Tot heden heeft de doorrekening van Steenbrugge plaatsgevonden op basis van eigen gemeentelijk vastgestelde kengetallen. De geactualiseerde berekening is nu voor het eerst gebaseerd op een berekening die is opgesteld door de marktpartijen.

Een belangrijke inkomstenbron voor de gemeentelijke grondexploitatie is de inbrengwaarde van de grond die betaald wordt door de ontwikkelende partij(en). Dit ligt iets hoger dan waarvan tot heden in de gemeentelijke verkenningen ter bepaling van het NCW-resultaat was uitgegaan, vooral mogelijk geworden doordat de marktpartijen uitgaan van een grotere plancapaciteit van 800 in plaats van 723 woningen. De bandbreedte van de opbrengstwaarde wordt sterk bepaald door de segmentering van de woningcategorieën (prijsklassen).

Op basis van voornoemde actuele inzichten wordt het resultaat van Steenbrugge begroot op circa € 0,95 mln. nadelig. Dit is circa € 0,14 mln. beter dan bij de zomeractualisatie 2019. Indien uitgegaan wordt van de bovenkant van de bandbreedte, is het resultaat circa € 0,63 mln. voordelig.

Voor Steenbrugge zijn de risico's opnieuw beoordeeld per 1-1-2020 op basis van de geactualiseerde grondexploitatieberekening. Uitgaande van een ontwikkeling door de marktpartijen en het "sturen" op de inbrengwaarde van de gronden wordt een risico gezien dat de inbrengwaarde niet wordt gehaald. Per saldo neemt hiermee het risicoprofiel van Steenbrugge af met circa € 0,15 mln.

- **Eikendal**

Het resultaat van Eikendal kent een verbetering van circa € 1,4 mln. De risico's ten laste van het weerstandvermogen zijn niet gewijzigd.

Dit is vooral het gevolg van hogere taxatie van de kavelprijs voor de nog uit te geven kavels op Eikendal Zuid. Voor Eikendal moeten wij winst nemen van circa € 1,1 mln

- **Wijtenhorst en Douweler Leide**

Het resultaat van Wijtenhorst en Douweler Leide is met circa € 0,09 mln. naar beneden bijgesteld. Het risicoprofiel neemt af met circa € 0,1 mln., per saldo dus een geringe verbetering van ca. € 0,01 mln.

De nadelige resultaatontwikkeling is een saldo van hogere taxatiewaarden (+ € 0,15 mln.) voor de te verkopen kavels en hogere kosten. Dit laatste betreffen de hogere civieltechnische kosten, plankosten en een langere doorlooptijd.

Het risicoprofiel is verdubbeld naar bijna circa € 0,2 mln. Dit wordt veroorzaakt door een toenemende kans dat we de verwachte opbrengst voor de manegelocatie niet halen.

- **De Vijfde Hoek**

Het positieve resultaat van dit project bedraagt vóór winstneming op peildatum 1-1-2020 afgerond € 1,55 mln. Dit positieve resultaat van de grondexploitatie is met circa € 0,32 naar boven bijgesteld.

Conform BBV-regelgeving is de gemeente verplicht bij winstgevendende grondexploitaties tussentijds winst te nemen ten gunste van de algemene middelen waarmee positieve resultaten van de grondexploitatie worden afgeroomd. De tussentijdse winstneming wordt daadwerkelijk geboekt en heeft daardoor een nadelig effect op de boekwaarde.

- **Centrumplan Bathmen**

Het resultaat van Centrumplan Bathmen is met circa € 0,05 mln naar beneden bijgesteld in verband met extra benodigde plankosten voor de verkoop van de laatste kavels aan het Meesterpad en hogere kosten in verband met een aangetroffen bodemverontreiniging op een van de te verkopen kavels.

- **Sluiskwartier**

In 2017 heeft de raad het scenario Behoud/ Nieuwbouw gekozen en daarmee de nieuwe uitgangspunten voor de planontwikkeling vastgesteld.

Als "onderlegger" voor deze keuze is de ruimtelijke studie van Landlab/ten Bras Westinga, en de daarop gebaseerde financiële verkenning gehanteerd. Deze financiële verkenning is gehanteerd bij de jaarrekening 2018 en de zomer actualisatie 2019 en vormt daarmee het financieel kader. Hierop gebaseerd is de ontwikkelstrategie uitgewerkt door het bureau Sacon/City Developers.

Op dit moment wordt daarop gebaseerd gewerkt aan een nieuwe grondexploitatie, die in in de eerste helft van 2020 ter besluitvorming aan het college en raad wordt voorgelegd. Die werkzaamheden zijn evenwel nog niet volledig afgerond.

Het voorlopige resultaat bedraagt circa € 2,6 mln. nadelig. Dit is circa € 0,31 mln. nadeliger ten opzichte van het financieel kader 3e kwartaalrapportage 2019. Van belang hierbij is dat voor de bepaling van dit resultaat voor het eerst de meest recente inzichten en de ontwikkelstrategie van Sacon/City developers uitgangspunt zijn.

Voornaamste oorzaak van de verslechtering van het planresultaat is dat aanvullende onderzoeken zijn gedaan en de hierop gebaseerde kostenramingen onderdeel uitmaken van de berekening. Dit heeft vooral betrekking op de (eerder benoemd als risico) kosten voor bodemverontreiniging en daarnaast voor archeologie en niet gesprongen explosieven.

Eveneens is asbest in de woningen aangetroffen, hetgeen een nadelige invloed heeft op de ontwikkelingswaarde. De hiervoor genoemde tegenvallers waren wel opgenomen in het risicoprofiel. Nu deze in het planresultaat zijn verwerkt kan het risico met circa € 0,45 mln. naar beneden worden bijgesteld. Per saldo verbetert het resultaat derhalve met circa € 0,14 mln.

In de rekentechnische uitgangspunten is gemeld dat ten behoeve van de actualisatie per 1-1-2020 een taxatie van de te renoveren panden zal plaatsvinden. Inmiddels is deze beschikbaar. De uitkomsten daarvan zijn opgenomen in de grondexploitatieberekening en leidt tot hogere opbrengsten dan waarmee tot nu toe rekening is gehouden. Gelijkijdig zien wij een risico dat de getaxeerde waarden niet voor al het vastgoed daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. Dit risico is bepaald op circa € 0,34 mln.

In het voorjaar van 2020 wordt de grondexploitatie herzien en het risicoprofiel nader uitgewerkt en ter vaststelling aan de raad aangeboden (tezamen met een ontwikkelplan voor het Sluiskwartier).

- **Tuinen van Zandweerd**

In 2019 is de nieuwe grondexploitatie vastgesteld door de raad. Ten opzichte van dat kader wordt het resultaat neerwaarts bijgesteld met circa € 0,09 mln tot een planresultaat van circa € 0,19 batig.

Dat betreft een saldo van een verhoging van de grondprijzen en een aangepaste fasering als het gevolg van de stikstofproblematiek.

Voor het bepalen van de grondwaarde onder de appartementen dient nog een nieuwe residuele berekening worden gemaakt. Deze wordt verwerkt in bij de definitieve waardering medio januari 2020

5.3 Bouwgronden bedrijventerreinen in exploitatie

Tabel 14. Bedrijventerreinen in exploitatie

Tabel Bedrijventerreinen in exploitatie			
-/- resultaat = verlies -/- afwijking = nadelig effect	financieel kader	MPG 2020	effect op resultaat
	zomer actualisatie vertaald naar 1-1-2020	resultaat 1-1-2020	+ = verbetering - = nadelig effect
Roelandflat/WC Keizerslanden	€ -3.925.850	€ -3.949.866	€ -24.016
Bedrijventerrein Lettele	€ -611.102	€ -623.837	€ -12.735
A1 Bedrijvenpark	€ -27.509.056	€ -31.106.958	€ -3.597.902
Leisure strip Holterweg	€ -1.574	€ -1.307	€ 267
Bathmen Looweg	€ 34.193	€ 17.798	€ -16.395
Totaal bedrijventerreinen in exploitatie	€ -32.013.389	€ -35.664.169	€ -3.650.780

- **Winkelcentrum Keizerslanden**

De vernieuwing van het Winkelcentrum Keizerslanden is gereed en ook alle werkzaamheden zijn afgerond voor het winkelcentrum. Een en ander heeft plaatsgevonden binnen de gestelde financiële uitgangspunten.

Nu rest nog de ontwikkeling van woningbouw op de voormalige Roelandflatlocatie.

Het resultaat van deze locatie wordt begroot op € 3,94 mln. nadelig, dit betekent in vergelijking met de Begroting 2020 een kleine resultaatverslechtering.

- **A1 Bedrijvenpark**

In financiële zin hebben o.a. de volgende mutaties (bedragen zijn circa) plaatsgevonden ten opzichte van de Q3-rapportage 2019 (verliesvoorziening circa € 27,0 mln).

- De omvangrijke uitgifte van 12,77 ha begin 2020 ten behoeve van de vestiging van een distributiecentrum
- Bijstelling van de verwachte opbrengststijging;
- Verwachte aankoop prijs openbaar groen hoger dan eerder geraamd;
- Minder exploitatiebijdragen door reststroken;
- Rente en plankosten door vertraging, complexe besluitvorming;

Het begrote tekort bedraagt thans circa -€ 31,1 mln.

Het risicoprofiel (bedragen zijn circa) is gelijktijdig met circa € 1,65 mln teruggebracht van circa € 2,6 naar circa € 0,95 mln,

Per saldo betekent dit een verslechtering van het resultaat met circa € 3,35 - circa € 1,65 = circa € 1,70 mln, uitgaande van een ongewijzigde grondstrategie voor het westelijke deel.

- **Leisurestrip Holterweg**

Het resultaat is nagenoeg ongewijzigd. Het risicoprofiel is met € 0,19 mln afgenomen. Omdat de werkzaamheden zo goed als afgerond zijn neemt ook het risico dat samenhangt met de civieltechnische werkzaamheden af. Het gebied hoeft alleen nog woonrijp gemaakt te worden. De risico's inzake vertraging van de uitgifte en het niet realiseren van de geraamde opbrengsten blijven ongewijzigd

Complex Groot Bergweide

In 2017 is het complex Bergweide opgedeeld in drie clusters, te weten Westfalenstraat, Havenkwartier en Stadsentree. Hierbinnen zijn deze onderliggende grondexploitaties samengevoegd of worden in samenhang beschouwd. Hierna volgt een toelichting per cluster.

Tabel 15. Resultaat clusters voormalig Groot Bergweide

Tabel clusters voormalig Groot Bergweide			
-/- resultaat = verlies -/- afwijking = nadelig effect	financieel kader	MPG 2020	effect op resultaat
	zomer actualisatie vertaald naar 1-1-2020	resultaat 1-1-2020	+ = verbetering - = nadelig effect
Cluster 1 Westfalenstraat			
Bergweide - Westfalenstraat	€ -33.399	€ -34.110	€ -711
Cluster 2 Havenkwartier			
Havenkwartier - Silogebied	€ -60.180	€ -146.785	€ -86.605
Havenkwartier - Zelf en Samenbouw	€ -14.537	€ -36.075	€ -21.538
Havenkwartier - Doorontwikkeling Broedpl.	€ -23.919	€ -40.995	€ -17.076
Havenkwartier - Stoer wonen	€ 183.624	€ 161.459	€ -22.165
Havenkwartier - Hanzeweg	€ -419.728	€ -432.127	€ -12.399
Havenkwartier - Kop en Haveneiland	€ -6.124.904	€ -6.141.550	€ -16.646
Cluster 3 Stadsentree			
vm Gasfabriekterrein	€ -173.137	€ -184.626	€ -11.489
Stadsentree	€ -97.254	€ -166.425	€ -69.171
Totaal clusters voormalig groot bergweide	€ -6.763.434	€ -7.021.233	€ -257.799

- **Cluster Westfalenstraat**

Het planresultaat voor de grondexploitatie Westfalenstraat is nagenoeg ongewijzigd. De stijging van het risicoprofiel met circa € 0,16 mln tot circa € 0,45 mln hangt samen met de ontwikkeling van de containerterminal. Gerelateerd aan het afgeven van een vergunning is er een risico van vertraging. Aan de uitvoering aan de kade zit het risico van meerkosten.

- **Cluster Havenkwartier**

De mutaties binnen het cluster zijn beperkt en zijn vooral het gevolg van gewijzigde Rekentechnische uitgangspunten. De verslechtering van het resultaat van het Silogebied is vooral het gevolg van het moeten afbreken van de ontwikkeling van Object One. De plankosten stijgen en de opbrengst van de gronden worden later gerealiseerd.

De risico's worden op clusterniveau benaderd en zijn nagenoeg ongewijzigd gebleven op circa € 1,04 mln. De risico's zijn ongewijzigd ten opzichte van de Begroting 2019.

- **Cluster Stadsentree**

De ontwikkeling van de grondexploitatie Teugseweg is onzeker. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat de huidige ontsluiting van het gebied ontoereikend is om aanvullend programma te kunnen verwerken. De ontwikkeling wordt om die reden opgeknipt in de realisatie van een carpoolplaats (moet voor de zomer van 2020 gereed zijn) en overige functies.

Tot heden zijn de consequenties daarvan niet duidelijk. Om die reden is in de waardering uitgegaan van de bestaande uitgangspunten.

5.4 Strategische grondvoorraad

De gemeente bezit nog een deel van de oorspronkelijke 170 ha. aan gronden Deventer Noordoost buiten de bebouwde kom gelegen. Het betreft gronden gelegen ten noorden van Schalkhaar en de Vijfhoek. Wij hebben in Deventer Noordoost in 2019 het pand Ganzeboom 167 en bijbehorende gronden verkocht. Wij zetten in op verkoop laatste panden en gronden in 2020 en 2021.

Binnen de bebouwde kommen liggen nog wel gemeentelijke gronden die als strategisch kunnen worden aangemerkt. Het betreft de volgende gronden.

Tabel 16. Locaties beschikbare strategische gronden

Gebied	Locatie	Boekwaarde 31-12-2019 MVA in €	Boekwaarde 31-12-2019 IMVA in €	Verliesvoorziening 31-12-2019 in €
Keizerslanden	Van Heetenstraat/Dorrestraat	453.021	54.882	-
Keizerslanden	Oranjekwartier	468.720	137.898	-
Voorstad oost	Shita en Gooierstraat	417.000	209.558	-
Borgele	De Dreef/Arkelstein/Wittenstein	62.580	12.785	-
Sluiscomplex	Deensestraat	37.113	-	-
Bathmen	Hogeweg	-	-	-
Schalkhaar	Kolkmansweg 5	79.307	-	-
De Vijfhoek	Tankstation N348	-	-	-
A1 zone	Molbergseweg	-	-	-
A1 zone	Lindemanweg	-	-	-
Totaal		3.410.299	820.328	-

Ten opzichte van deze tabel in het MPG 2019, is de strategische locatie Tuinen van Zandweerd niet meer in dit overzicht opgenomen. In 2019 heeft de raad de grondexploitatie voor dit gebied vastgesteld; de locatie valt nu onder bouwgronden woningbouw in exploitatie.

Over de ontwikkeling van de overige gronden in deze tabel heeft nog geen bestuurlijke besluitvorming plaatsgevonden. Een aantal lichten wij hieronder toe.

- Van Heetenstraat / Oranjekwartier/ De Dreef/Shita en Gooierstraat. Voor de ontwikkeling van deze gebieden heeft de raad een voorbereidingskrediet vastgesteld. Een voorstel over ontwikkeling danwel verkoop wordt ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
- Kolkmansweg. Dit betreft de voormalige locatie van Het Groenbedrijf. Verkoop danwel ontwikkeling wordt onderzocht en ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

5.5 Afgesloten complexen

De gemeente Deventer heeft een aantal afgesloten complexen. De grondexploitaties van deze complexen zijn op verschillende momenten afgesloten. Bij de afsluiting is financiële verantwoording afgelegd aan de raad over de betreffende grondexploitatie. In enkele gevallen moet nog grond worden verkocht of moeten er nog kosten worden gemaakt. In dergelijke gevallen is een voorziening afgesloten complexen ingesteld. Hierin zijn middelen opgenomen die nog kunnen worden ingezet voor het afronden van de allerlaatste werkzaamheden.

Tabel 17. Mutaties voorziening afgesloten complexen

Voorziening afgesloten complexen	Stand 31-12-2018 in €	Uitgaven 2019 in €	Verhoging/Verlaging in €	Stand 31-12-2019 in €
1.Handelspark	6.122	8.523	2.401	€ 0
2.Bergweide 3	33.403	12.326		21.077
3.Bathmense Enk II	45.787	79.368	133.581	100.000
4.Woningbouw Okkenbroek	14.715	22.734	18.019	10.000
5.Rielerkolk	215.950	3.742		212.208
6.Driehoek Snipperling	263.374	139.772	77.698	201.300
7.Vijfhoek	102.316	50.505		51.811
8.Geertruidenlocatie	97.727	0		97.727
Totaal	779.394	316.970	231.699	694.123

In 2019 is € 316.970 aan kosten ten laste van de voorziening gebracht. Hier maakt het verlagen van de voorziening Driehoek Snipperling met €130.000 als gevolg van het niet doorgaan van Skaeve Huse onderdeel van uit. Op basis van een actuele raming is de beschikbare voorziening met € 231.699 opgehoogd. Dit wordt namelijk veroorzaakt door extra benodigde plankosten voor Bathmense Enk II en Driehoek Snipperling. Dit is geput uit de egaliseringsreserve weerstandsvermogen. In 2019 zijn de laatste gronden Handelspark verkocht. De voorziening kan worden afgesloten.

Er worden nog investeringen verwacht in 2020 voor de voormalige grondexploitatie Geertuidenlocatie. Bij de afsluiting van dit project zijn resterende civieltechnische kosten meegenomen in MJOP projecten. Voor de resterende kosten wordt een voorziening van € 97.727 aangehouden.

Daarnaast resteren er nog te verkopen gronden uit de afgesloten grondexploitaties. Deze worden bij afsluiting tegen boekwaarde op de balans gezet. Jaarlijks wordt deze boekwaarde getoetst aan de marktwaarde en indien noodzakelijk afgewaardeerd. Eventuele boekwinsten worden bij definitieve verkoop genomen.

Tabel 18. Boekwaarden gemeentelijke gronden afgesloten complexen

Boekwaarden gemeentelijke gronden afgesloten complexen	Boekwaarde per 31-12-2018 in €	Marktwaarde (taxatie 2019) in €	Verschil in €	Afwaardering in €
1. Handespark Weteringen	-	-	-	-
2. Bergweide 3	286.350	286.350	-	-
3. Bathmense Enk II	-	-	-	-
4. Woningbouw Okkenbroek	387.795	467.670	+79.875	-
5. Rielerkolk	-	-	-	-
6. Driehoek Snipperling	-	-	-	-
7. Woningbouw Lettele	-	-	-	-
8. Woningbouw Vijfhoek	76.075	60.000	-16.075	-16.075
9. Bramhaar	-	-	-	-
10. Geertruidenlocatie	-	-	-	-
Totaal	750.220	814.020	63.800	-16.075
-/- = verlies				

In totaalniveau is de marktwaarde hoger dan de boekwaarde. Voor het complex Vijfhoek is een afwaardering van € 16.075 noodzakelijk, dit betreffen gronden met een bestemming woonwagenstandplaatsen. De afwaardering wordt ten laste van de egalatiereserve weerstandsvermogen gebracht.

5.6 Faciliterend grondbeleid

Het merendeel van de grondexploitaties in de gemeente Deventer vallen onder actief grondbeleid. Wij voeren zelf alle fasen van de grondexploitatie uit, zoals aankoop, sloop, bouwrijp maken en verkoop van bouwrijpe kavels.

Bij faciliterend grondbeleid is de bouwrijpe kavel in het bezit van een private partij; wij treden enkel publiekrechtelijk op en verhalen onze kosten op de private partij, via een exploitatiebijdrage.

Wij hebben twee grondexploitaties (Vijfde Hoek en Bedrijvenpark A1) waar een exploitatieplan voor is vastgesteld. Conform de BBV- regelgeving is hier sprake van een gemengd project omdat zowel gemeente als private partijen eigenaar van gronden wat betekent dat de gemeente zowel actief als faciliterend grondbeleid uitvoert.

De verslaggevingsregels schrijven voor, dat deze projecten administratief gesplitst moeten worden. De netto boekwaarde (saldo van gerealiseerde kosten en verliesvoorziening) van het actieve deel verantwoorden wij onder voorraden, het facilitaire deel onder overlopende activa (vorderingen). Bovendien moeten wij een verschillend rentepercentage hanteren voor het actieve deel (grondexploitatie rente, 2,3%) en het faciliterende deel (interne omslagrente, 2,2%).

Voor de Vijfde Hoek en Bedrijvenpark A1 ziet dit er als volgt uit:

Tabel 19. Splitsing faciliterend Grondbeleid Vijfde Hoek ná winstneming

	BIE (voorraden) in €	Facilitair (overlopende activa) in €	Totaal in €
Boekwaarde	-40.306	3.132.001	3.091.695
Resultaat	204.448	714.628	919.077

Tabel 20. Splitsing faciliterend Grondbeleid Bedrijvenpark A1

	BIE (voorraden) in €	Facilitair (overlopende activa) in €	Totaal in €
Boekwaarde	48.256.134	11.439.843	59.695.977
Resultaat	-28.413.169	-2.693.789	-31.106.958

5.7 Tussentijdse winstneming

Wij hebben vijf winstgevende projecten waarvan wij hebben beoordeeld óf en hoeveel winst wij moeten nemen. Dit zijn:

- Vijfde Hoek
- Eikendal
- Leisurestrip Holterwegzone
- Tuinen van Zandweerd
- Bathmen Looweg

De Vijfde Hoek is een gemengd project: over het faciliterende deel mogen wij geen winst nemen. Alleen over het gemeentelijke deel is beoordeeld of wij winst moeten nemen. Wij hebben de verwachte winst op eindwaarde (EW) bepaald. Over de resterende looptijd zien wij nog diverse project specifieke onzekerheden in te verwachten kosten en opbrengsten. Deze brengen wij in mindering op de eindwaarde. Op basis van de gerealiseerde kosten en opbrengsten is het winstpercentage bepaald. Na winstneming ontstaat een nieuw resultaat. Onderstaande tabel laat het resultaat zien:

Tabel 21. Tussentijdse winstneming

	Resultaat op NCW vóór winstneming	Resultaat op EW vóór winstneming	Winst- neming nieuw	Reeds genomen winst voorgaande jaren	Netto winst- neming	Resultaat op NCW ná winstneming
Vijfde Hoek (gemeentelijk deel na splitsing)	790.489	838.839	673.545	736.925	- 63.381	204.448
Eikendal	2.522.543	3.136.337	1.113.817	0	1.113.817	1.370.122
Totaal	3.313.032	3.975.176	1.787.362	736.925	1.050.436	1.574.570

Hieruit blijkt dat wij voor het gemeentelijke deel van de grondexploitatie Vijfde Hoek € 673.545 winst moeten nemen. Vorig jaar hebben wij al € 736.925 winst genomen. Dit betekent dat wij € 63.381 teveel winst hebben genomen. Dat is dit jaar gecorrigeerd en teruggestort in de grondexploitatie (verlaging boekwaarde). Voor Eikendal moeten wij winst nemen van € 1.113.817, omdat het resultaat van de grondexploitatie sterk is verbeterd. De grondexploitaties Leisurestrip Holterwegzone, Tuinen van Zandweerd en Bathmen Looweg hebben een dermate beperkt positief resultaat dat winstneming nihil is. Totale extra winst name dit jaar is € 1.050.436

6 Financieel Meerjaren Perspectief

6.1 Inleiding

Vanuit de geactualiseerde meerjarenbegrotingen (Mjb's) van de diverse grondexploitaties per 1-1-2020 ontstaat inzicht in het meerjaren perspectief. Dit wordt in onderstaande paragrafen inzichtelijk gemaakt.

6.2 Financiële analyse meerjaren perspectief

De grondslag voor het financieel meerjaren perspectief zijn de geactualiseerde grondexploitatiebegrotingen op peildatum 1-1-2020. Voor een volledig overzicht wordt uitgegaan van in exploitatie genomen gronden (BIE). Het gepresenteerde beeld gaat uit van de stand per 1-1-2020 van het aantal aanwezige grondexploitaties. Dit betekent dat in de beschouwde periode, waarover de huidige grondexploitaties lopen, geen nieuwe projecten worden opgestart. Is dit wel het geval dan worden deze projecten in de volgende MPG opgenomen.

Gezien de huidige opvatting over het grondbeleid is het voornamelijk niet de verwachting dat veel nieuwe nog niet bekende "gemeentelijke" gebiedsontwikkelingen en andere grondexploitaties in de komende jaren toegevoegd worden. In 2019 is de grondexploitatie Tuinen van Zandweerd vastgesteld en naar verwachting komt in 2020 meer zekerheid over de ontwikkeling van de van Hetenstraat

Het meerjarenperspectief ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

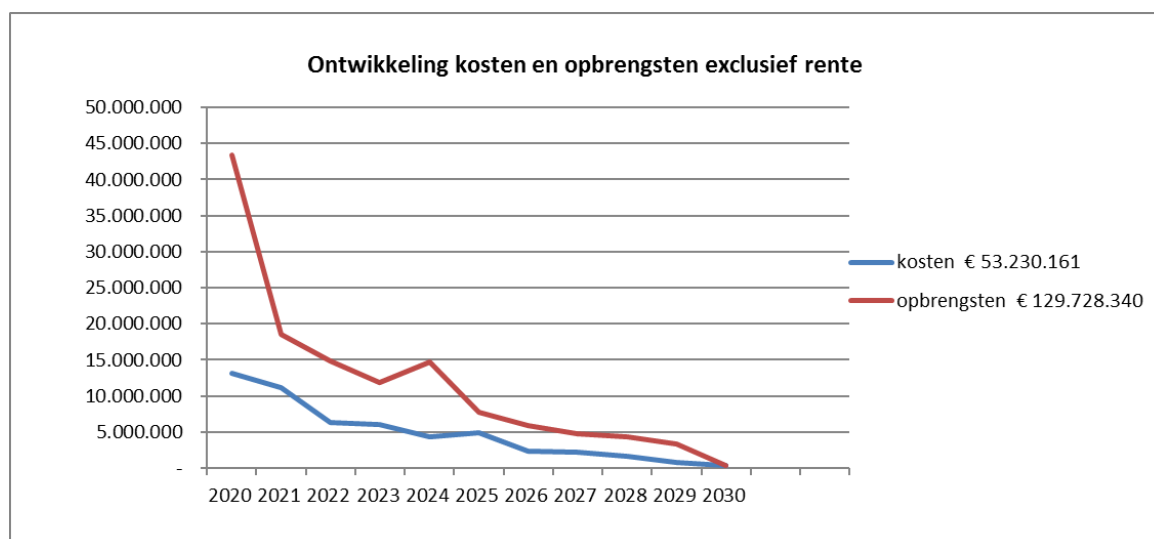
Tabel 22. Meerjarenperspectief investeringen en opbrengsten

Overzicht investeringen en opbrengsten in mln.												
	nog te realiseren	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
kosten	53,23	13,19	11,19	6,27	6,04	4,32	4,96	2,39	2,15	1,57	0,78	0,36
opbrengsten	129,73	43,47	18,59	14,89	11,80	14,64	7,69	5,83	4,76	4,28	3,39	0,39
rente		-2,64	-2,01	-1,71	-1,56	-1,23	-1,03	-0,99	-0,93	-0,87	-0,83	0,07
kasstroom		27,64	5,40	6,92	4,20	9,09	1,69	2,45	1,67	1,84	1,78	0,09

Uit bovenstaande tabel valt het volgende op te maken:

- de kosten op langere termijn nemen af.
In 2020 worden nog investeringen verwacht van circa € 13,19 mln. en daarna neemt het investeringsniveau verder af in 2026 naar minder dan € 3 mln.
- Opbrengsten.
In 2020 worden nog veel opbrengsten verwacht (in totaal ca. 43 mln.) Voor meer dan de helft betreffen dit opbrengsten bij bedrijvenpark A1. Maar ook voor de woningbouwlocaties eikendal, steenbrugge en de vijfde hoek worden in 2020 ca. 13 mln. Aan opbrengsten verwacht. Vanaf 2021 (circa € 18,5 mln.) ontstaat een dalende lijn waarbij de te verwachten opbrengsten geleidelijk teruglopen tot en met 2030

Figuur 7. Ontwikkeling nog te maken kosten en opbrengsten

Wat opvalt in de vorige grafiek, figuur 7 “Ontwikkeling nog te maken kosten en opbrengsten”, is dat de kosten en opbrengsten vanaf 2021 naar verwachting fors afnemen.

In 2020 zijn de geraamde opbrengsten nog hoog, daarna, vanaf 2021 daald het opbrengstenniveau

In de jaren tot en met 2025 zal de gemeentelijke boekwaarde van de grondexploitatie verder afnemen doordat er minder kosten worden gemaakt en er meer opbrengsten worden gerealiseerd uit verkopen en exploitatiebijdragen. Vanaf 2025 ontstaat een redelijk stabiele kosten en opbrengstenontwikkeling. Hierbij is uitgegaan van de per 1-1-2019 bestaande gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen.

6.3 Verdeling kosten en opbrengsten

In onderstaande tabel worden de nog te verwachten kosten over de periode 2020 tot en met 2030 weergegeven.

Tabel 23. Opbouw nog te realiseren nominale kosten per jaar (bedragen x € 1 miljoen)

Soort opbrengst	Totaal in %	Totaal in €	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
verwerving	13,5%	7,19	1,19	0,25	0,17	0,16	1,08	1,07	1,08	1,08	1,08	0,03	0,00
sloop en milieu	5,7%	3,05	1,11	1,17	0,37	0,41	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
hoofdstructuur	6,3%	3,37	1,03	0,49	1,12	0,16	0,00	0,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
civiele techniek	38,8%	20,67	5,00	5,60	1,96	3,44	1,58	2,16	0,37	0,27	0,03	0,03	0,24
plankosten	26,7%	14,21	3,78	2,97	1,98	1,36	1,33	0,82	0,63	0,53	0,24	0,49	0,09
bijdragen	1,1%	0,58	0,32	0,08	0,09	0,05	0,00	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00
planonvolledigheid	7,8%	4,16	0,77	0,64	0,58	0,45	0,33	0,34	0,28	0,28	0,23	0,23	0,03
totaal	100,00%	53,23	13,19	11,19	6,27	6,04	4,32	4,96	2,39	2,15	1,57	0,78	0,36

Figuur 8. Opbouw nog te realiseren nominale kosten (% is afgerond op gehelen)

In bovenstaande figuur 8 wordt inzicht gegeven in de opbouw van de nominale kosten (exclusief rente- en in flatie-invloeden) op totaal niveau. Deze nog te maken kosten per 1-1-2020 worden nog gerealiseerd in de resterende looptijd van de lopende plannen.

Uit de grafiek is af te leiden dat de verwachte civiele kosten (sloop en milieu, hoofdstructuur en civiel) circa 51% van de totaal nog te maken kosten uit maakt.

Zichtbaar is, dat er nog beperkt verwervingen nodig zijn en dat dit aandeel circa 14% van de totaal nog te maken kosten uit maakt. Deze kosten hebben betrekking op:

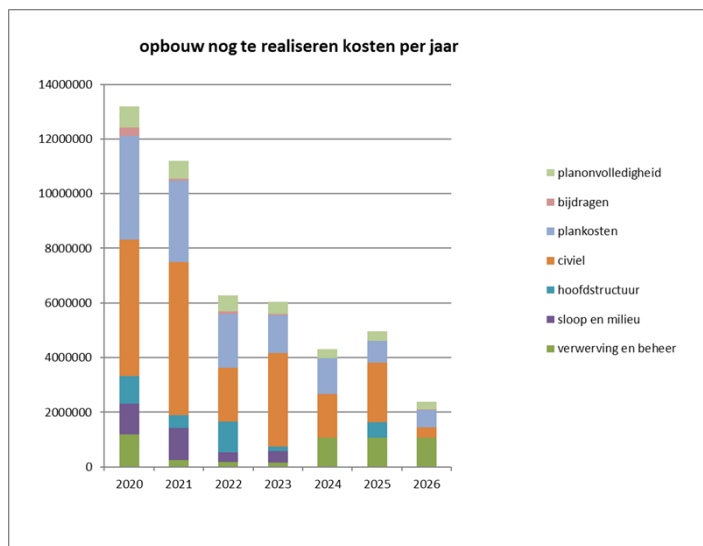
- geraamde aankoopkosten voor bedrijvenpark A1,
- de overdracht van gronden binnen het cluster Westfalenstraat en
- in beperkte mate interne overdracht van gronden en panden.

De plankosten maken circa 27% van de totaal nog te maken kosten uit en er wordt rekening gehouden met 8% planonvolledigheid. Tot slot wordt circa 1% uitgegeven aan bijdragen.

De samenstelling van de kosten over de resterende looptijd van de projecten laten zien dat deze zich vooral in de uitvoeringsfase begeven. Het aantal projecten, zeker van enige omvang, in de voorbereidingsfase is gering.

In de volgende grafiek, figuur 9 Opbouw nog te realiseren kosten per jaar 2020-2026, is de periode beschouwd met een weergave van alle te verwachten kosten over deze periode. In tabel 23 op de vorige pagina zijn de diverse bedragen en kosten onderdelen al samengevat in één tabel. Per jaar wordt in de vorm van een samengestelde kolom alle kosten getotaliseerd en weergegeven in de figuur.

Figuur 9. Opbouw nog te realiseren kosten per jaar 2020-2026

In bovenstaande grafiek valt op dat de omvang van de kosten vanaf 2020 t/m 2026 beweegt tussen circa € 2 mln. en circa € 13 mln. per jaar. Zie ook de tabel op pagina 33 met betrekking tot de te verwachten kosten in de jaren tot en met 2030 bij ongewijzigd beleid en gelijkblijvende BIE-complexen.

In 2020 wordt een bedrag van iets meer dan circa € 13 mln. aan kosten verwacht. Belangrijk verschil met het uitgangspunt van vorig jaar is een afname in de te realiseren kosten vanaf 2021.

Plankosten

De plankosten zijn globaal onder te verdelen in de kosten voor:

- planontwikkeling,
- planvoorbereiding.

De plankosten kunnen als volgt worden toegelicht:

• Planontwikkeling

Dit zijn investeringen die worden gemaakt in het vóór-proces om te komen tot een plan dat in uitvoering kan worden gekomen. Deze investeringen bestaan hoofdzakelijk uit kosten voor stedenbouwkundige uitwerking c.a., bestemmingsplan c.a. opstellen, opstellen grondexploitaties, projectmanagement, secretariële werkzaamheden, juridisch/bestuurlijke werkzaamheden, planeconomischewerkzaamheden et cetera.

• Planvoorbereidingskosten

Deze investeringen hangen samen met uitvoering en benodigde werken en kosten van een project. Dit zijn ambtelijke en andere externe kosten die betrekking hebben op de uitvoering van civieltechnische kosten als sloop, sanering, bouwrijpmaken, woonrijpmaken inclusief groenvoorziening, aanleg nustvoorziening en cetera.

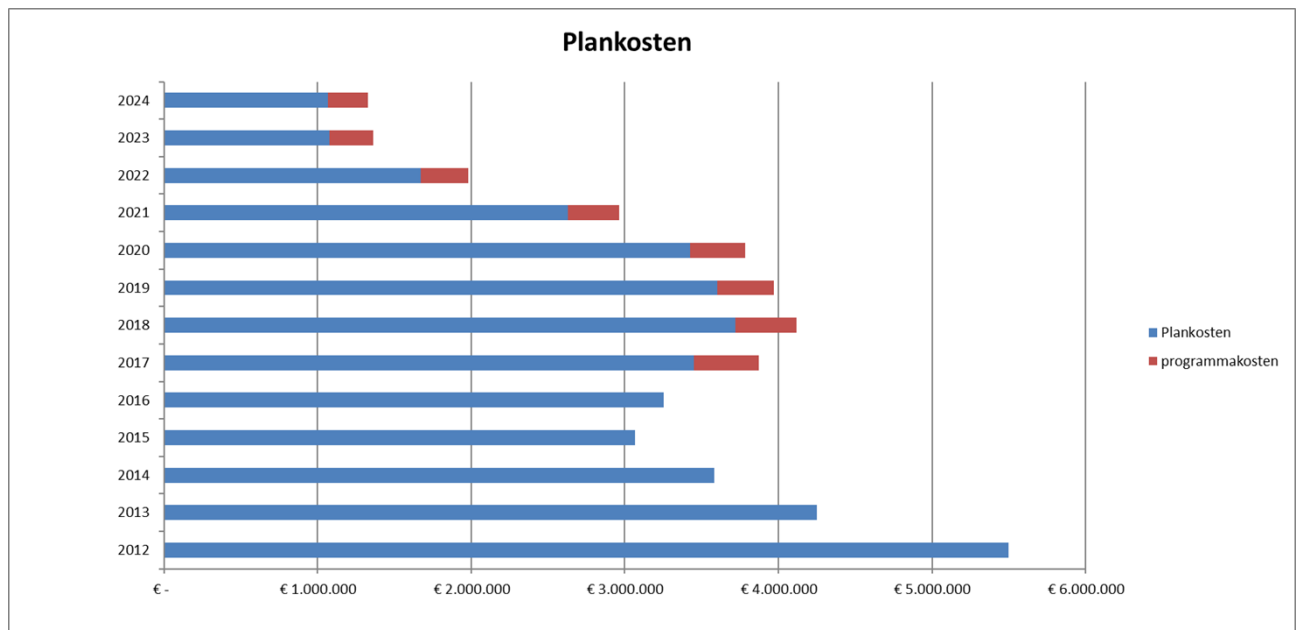
Voor een nadere detaillering van de plankosten wordt verwezen naar de geldende wetgeving en regeling:

- Wet ruimtelijke ordening: artikel 6.13 met een nadere uitwerking in
- Besluit ruimtelijke ordening: artikel 6.2.4. en 6.2.5. ten aanzien van uitvoeringskosten en plankosten;
- Regeling plankosten exploitatieplan;
- BBV Nota grondexploitatie 2016.

In de volgende figuur, Figuur 10, treft u een weergave aan van de ontwikkeling van de plankosten gedurende de looptijd van de thans lopende projecten. Hierbij is ook de historie vanaf 2012 in opgenomen en tevens is inzichtelijk gemaakt het effect van de ten laste van de grondexploitatiebegroting komende extra programmakosten als interne doorbelasting naar de projecten.

Uitgangspunt bij bepaling van de nog te realiseren plankosten vanaf 1-1-2020 is dat sprake is van ongewijzigd gemeentelijk beleid en ongewijzigde wet- en BBV- regelgeving gedurende de resterende looptijd van de thans actuele grondexploitaties.

Figuur 10. Ontwikkeling plankosten 2012-2024

In de meerjarenbegroting (MJB), de grondexploitatiebegrotingen, van de BIE-GREX projecten wordt een raming opgenomen van de verwachte plankosten voor de verschillende projecten. Figuur 10 laat zien dat de plankosten geleidelijk afnemen vanaf 2012. De afname doet zich voor in zowel de planontwikkelingskosten en planbegeleidingskosten.

De dalende trend heeft enerzijds te maken met het feit dat, uitgaande van de huidige situatie, géén nieuwe grondexploitaties worden opgestart en anderzijds zijn de afgelopen jaren projecten afgesloten dan wel zullen projecten nog worden afgesloten de komende jaren. Daarnaast is de daling het gevolg van het “op de markt zetten” van een aantal projecten waardoor de gemeente Deventer minder plankosten (en minder risico’s) voor haar rekening hoeft te nemen en de gemeentelijke inzet hiermee afneemt.

In het jaar 2017 en 2018 constateren we ten opzichte van 2016 een toename van de plankosten. De oorzaak hier voor is dat dit intensieve jaren zijn geweest. Dit heeft te maken met een aantal factoren te weten:

- het aantrekken van de markt en herijking van bestaande plannen;
- de verkopen en ontwikkelingen binnen bestaande projecten;
- de wijzigingen als gevolg van BBV regelgeving waardoor per 1-1-2016 nieuwe richtlijnen met betrekking tot grondexploitatiebegrotingen en verslaglegging zijn doorgevoerd;
- De invoering van de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor overheden per 1-1-2016 en de onderzoeken die nodig waren om te beoordelen of de gemeente Deventer voor de grondexploitaties onder deze nieuwe regelgeving valt.

Programmakosten.

Vanaf 2017 zien we dat de programmakosten voor de periode 2017-2024 onderdeel uitmaken van de plankosten (besluitvorming voorjaarsnota 2016). Deze kosten zijn verdeeld over alle lopende projecten over de eerst komende vijf jaar. Deze doorbelasting betekent een extra kostenpost voor de betreffende grondexploitatiebegroting.

Bepaling plankosten.

Afhankelijk van het type project worden de plankosten bepaald aan de hand van een plankosten-normeringsmethode, voor traditionele woningbouwprojecten of bedrijventerreinen wordt de plankosten-scan als uitgangspunt gehanteerd, voor specifieke situaties wordt een raming opgesteld op basis van de verwachte capaciteitsinzet. Het belangrijkste gedeelte van de plankosten heeft betrekking op de ambtelijke uren tegen intern tarief. Daarnaast zijn er ook de zogenaamde overheadkosten die verdeeld worden over de verschillen exploitaties.

Figuur 11. Opbouw nog te realiseren opbrengsten per bouwcategorie

In figuur 11 wordt inzicht gegeven in de opbouw van de nominale opbrengsten op totaal niveau en hieronder in figuur 12 op jaarniveau. Zichtbaar is dat 39% van de nominale opbrengsten voortkomt uit woningbouw, 38% komt voort uit de uitgifte van bedrijventerreinen. Dat is ook een afspiegeling van de projectenportefeuille zoals gepresenteerd in hoofdstuk 5. Het overige deel wordt gevormd door exploitatiebijdragen en subsidies.

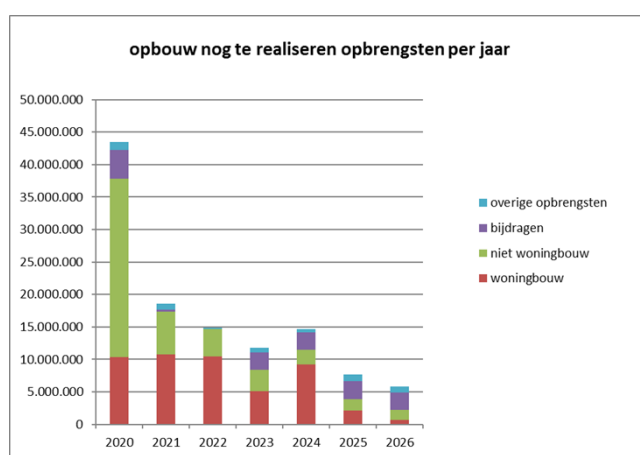
In de volgende tabel, tabel 24, zijn de opbrengsten gesplitst per soort opbrengst, aangegeven in % en in € (afgerond).

Tabel 24. Opbouw nog te realiseren nominale opbrengsten per jaar (x € 1 miljoen)

Soort opbrengst	Totaal in %	Totaal in €	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
woningbouw	39,2%	50,83	10,32	10,75	10,45	5,14	9,23	2,16	0,74	0,36	0,82	0,46	0,39
niet woningbouw	37,9%	49,18	27,54	6,58	4,27	3,30	2,23	1,75	1,45	1,47	0,58	0,00	0,00
bijdragen	18,6%	24,12	4,39	0,35	0,00	2,61	2,66	2,71	2,77	2,82	2,88	2,94	0,00
overige opbrengsten	4,3%	5,60	1,21	0,91	0,17	0,76	0,51	1,06	0,88	0,11	0,00	0,00	0,00
totaal	1,00	129,73	43,47	18,59	14,89	11,80	14,64	7,69	5,83	4,76	4,28	3,39	0,39

In grafiek 12 “Opbouw nog te realiseren opbrengsten” per jaar 2020-2026, zijn de in de tabel 23 aangegeven opbrengsten grafisch weergegeven.

Figuur 12. Opbouw nog te realiseren opbrengsten per jaar 2020-2026

In bovenstaande figuur is te zien dat in 2020 een forse opbrengst wordt verwacht van in totaal circa € 43 mln.

6.4 Ontwikkeling boekwaarde

In de volgende tabel en figuur is het verloop van de boekwaarde over de periode tot 2031 weergegeven. Het gaat hier om het verloop van de bruto boekwaarde waarop de verliesvoorziening niet in mindering is gebracht. De komende

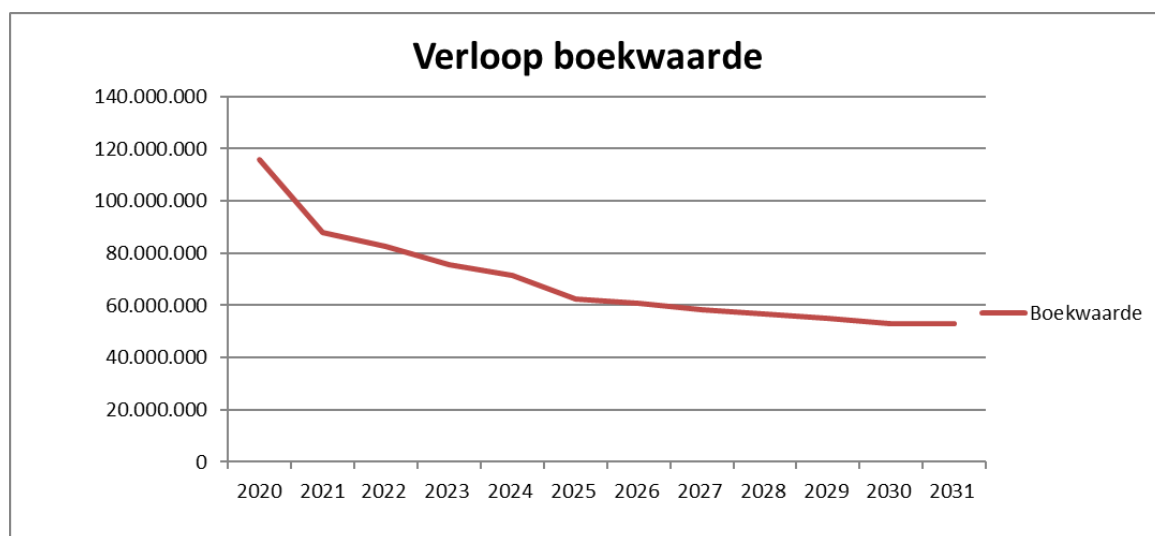
jaren loopt de boekwaarde af, van circa € 115,75 miljoen per 1-1-2020 naar circa € 52 miljoen in 2031. Dit komt enerzijds omdat er meer opbrengsten dan kosten worden verwacht, anderzijds worden exploitaties afgesloten en in voorkomende gevallen worden verliezen genomen ten laste van de verliesvoorziening bij jaarrekening. In de tabel 28, "Mutaties verlieslatende complexen" in hoofdstuk 7 worden deze weergegeven waarbij een vergelijking is getroffen tussen 1-1-2019 en 1-1-2020.

Tabel 25. Overzicht verloop boekwaarde grondexploitaties.

Overzicht verloop boekwaarde grondexploitaties in mln.												
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
boekwaarde	115,75	88,11	82,71	75,79	71,59	62,50	60,82	58,36	56,69	54,85	53,06	52,97

In grafiek 13 "Ontwikkeling boekwaarde c.q. verliesvoorziening verlieslatende BIE- complexen" per jaar 2020-2031, is het in de tabel 24 aangegeven cumulatieve verloop van de boekwaarden grafisch weergegeven.

Figuur 13. Ontwikkeling boekwaarde c.q. verliesvoorziening verlieslatende BIE- complexen

7 Weerstandsvermogen en vermogenspositie

Algemeen

In dit hoofdstuk brengen wij de consequenties van de geactualiseerde grondexploitaties op het weerstandsvermogen en de vermogenspositie in beeld.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiele betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie

7.1 Ontwikkeling risico's

In de jaarlijkse planning en control cyclus zijn twee momenten waarop wij het weerstandsvermogen in beeld brengen. Wij doen dat bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening. Tussentijds rapporteren (zomer- en najaarsrapportage) wij wel over ontwikkelingen ten aanzien van de risico's.

Bij het opstellen van de derde kwartaalrapportage 2019 was het risicoprofiel waar weerstandsvermogen voor aangehouden moet worden € 8.677.556 (exclusief DOIC). Bij het opstellen van de jaarrekening 2019 is de risicopositie geactualiseerd en komt het profiel € 1.921.700 lager uit op € 6.755.856(exclusief DOIC).

De ontwikkelingen in het risicoprofiel zijn in onderstaande tabel overzichtelijk weergegeven. In hoofdstuk 5 zijn de mutaties per project toegelicht.

Tabel 26. Ontwikkeling risico's met beroep op specifiek weerstandsvermogen in €

Grondexploitaties	Risico's ten laste van weerstandsvermogen		Verschil - effect op risicoprofiel verhoging (+) verlaging (-)
	Derde kwartaalrapportage 2019	Jaarrekening 2019	
Verlieslatende projecten			
Steenbrugge	1.440.000	1.288.000	-152.000
Wijtenhorst en Douweler Leide	98.750	197.500	98.750
Sluiskwartier	2.000.000	1.552.500	-447.500
Winkelcentrum KZL (Roelandlocatie)	100.000	100.000	-
Bedrijventerreinen Lettele + Looweg	150.000	150.000	-
A1 Bedrijvenpark	2.600.000	950.000	-1.650.000
Leisure-strip Holterweg	661.250	473.750	-187.500
Centrumplan Bathmen			-
Cluster Westfalenstraat	283.806	407.856	124.050
Cluster Havenkwartier (incl. Hanzeweg)	1.068.750	1.041.250	-27.500
Cluster Stadsentree	275.000	375.000	100.000
Sub-totaal Verlieslatende grondexploitaties	8.677.556	6.535.856	-2.141.700
Winstgevende grondexploitaties			
De vijfde hoek *)	180.000	22.500	-157.500
Eikendal *)	520.000	520.000	-
Bedrijven Looweg			-
Tuinen van Zandweerd	394.000	394.000	-
Sub-totaal Winstgevende grondexploitaties	1.094.000	936.500	-157.500
Totaal	9.771.556	7.472.356	-2.299.200

* Deze risico's worden gedekt uit het positieve planresultaat. Bijstelling heeft dus geen effect op het weerstandsvermogen

Doordat de risico's voor De Vijfde Hoek, Eikendal in het geheel en Tuinen van Zandweerd voor €174.000 gedekt worden uit het positieve planresultaat is het totale beslag op het specifieke weerstandsvermogen € 6.755.856 (€6.535.856 verlieslatende plus €220.000 Tuinen van Zandweerd). Voor de ontwikkeling van het DOIC wordt ook een risico (netto € 875.000) ten laste van het weerstandsvermogen aangehouden. Dit risico is in het overzicht buiten beschouwing gelaten, omdat het geen grondexploitatie betreft.

De reden van deze afname van € 1.921.700 is dat de grondexploitatieberekeningen zijn geactualiseerd op basis van nieuwe uitgangspunten per 1-1-2020 en opnieuw beoordeeld zijn ten aanzien van de risico's.

Met het bepalen van het gemeente brede risicoprofiel is ook rekening gehouden met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voordoen. Dit doen wij door middel van een Monte Carlo Simulatie (zie paragraaf weerstandsvermogen van het jaarverslag 2018).

7.2 Ontwikkeling resultaten

Winst- en verliesgevende grondexploitaties

In de onderstaande tabel treft u een overzicht aan waarin zijn alle resultaten van grondexploitaties (product 11) worden weergegeven. Het betreft hier de in exploitatie genomen BIE-complexen, zowel winstgevend als verlieslatend.

Alle resultaten bij elkaar opgeteld laten een nadeliger resultaat zien ter grootte van circa €2,6 mln ten opzichte van het financieel kader. Uit onderstaande tabel is op te maken dat de resultaten van de woningbouwprojecten zijn verbeterd en de bedrijventerrein projecten verslechterd.

Tabel 27. Overzicht alle grondexploitaties

Tabel alle grondexploitaties			
-/- resultaat = verlies -/- afwijking = nadelig effect	financieel kader	MPG 2020	effect op resultaat
	zomer actualisatie vertaald naar 1-1-2020	resultaat 1-1-2020	+ = verbetering - = nadelig effect
woningbouwprojecten in exploitatie	€ -4.230.181	€ -2.936.047	€ 1.294.134
bedrijventerreinen in exploitatie	€ -32.013.389	€ -35.664.169	€ -3.650.780
clusters voormalig groot Bergweide	€ -6.763.434	€ -7.021.233	€ -257.799
Totaal alle grondexploitaties	€ -43.007.004	€ -45.621.449	€ -2.614.445

Verliesgevende grondexploitaties

Voor grondexploitaties, waarvan wij verwachten dat wij het geïnvesteerd vermogen niet meer terugverdienen, zijn verliesvoorzieningen genomen of is afgewaardeerd. Onderstaande tabel geeft de mutaties in 2019 weer:

Tabel 28. Mutaties verlieslatende complexen

Grondexploitaties	Resultaten grondexploitaties		Effect op resultaat nadelig (-) voordelig (+)
	per 1-1-2019 (Tweede kwartaalrapportage 2019)	per 1-1-2020 (Jaarrekening 2019)	
Steenbrugge	-1.088.959	-961.785	127.174
Wijtenhorst en Douweler Leide	-2.957.827	-3.051.566	-93.739
Sluiskwartier	-2.294.135	-2.602.833	-308.698
Winkelcentrum KZL	-3.925.850	-3.949.866	-24.016
Bedrijventerrein Lettele	-611.102	-623.837	-12.735
A1 Bedrijvenpark	-27.509.056	-31.106.958	-3.597.902
Leisure-strip Holterweg	-1.574	-1.307	267
Centrumplan Bathmen	-516.541	-565.206	-48.665
Cluster Westfalenstraat	-33.399	-34.110	-711
Cluster Havenkwartier	-6.459.644	-6.636.037	-176.393
Cluster Stadsentree	-270.391	-351.051	-80.660
Totaal	-45.668.478	-49.884.556	-4.216.078

De verlieslatende grondexploitaties zijn ten opzichte van het beschikbare financiële kader verslechtert met € 4.216.078. Om ervoor te zorgen dat de verliesvoorziening op het moment van afsluiten van de betreffende grondexploitatie (einddatum) gelijk is aan de verliesvoorziening op balansdatum (31-12-2019) wordt jaarlijks rente toegevoegd aan de verliesvoorziening.

Winstgevende projecten

Voor het totale beeld willen wij graag ook de winstgevende projecten in deze MPG in beeld brengen. Deze treft u aan in de tabel "Mutaties winstgevende projecten" op de volgende pagina.

Tabel 29. Mutaties winstgevende projecten

Grondexploitaties	NCW Resultaten grondexploitaties vóór winstneming		Effect op resultaat verhoging (-) verlaging (+)	NCW Resultaten grondexploitaties ná winstneming
	per 1-1-2019 (Tweede kwartaalrapportage 2019)	per 1-1-2020 (Jaarrekening 2019)		
De vijfde hoek	1.238.405	1.553.802	315.397	919.077
Eikendal	1.111.793	2.520.556	1.408.763	1.370.122
Bedrijven Looweg	34.193	17.798	-16.395	17.798
Tuinen van Zandweerd	277.083	170.985	-106.098	170.985
Totaal	2.661.475	4.263.141	1.601.666	2.477.982

Saldo van de winstgevende grondexploitaties is, vóór tussentijdse winstneming, verbeterd met € 1.601.666.

7.3 Meerjarig verloop verlieslatende grondexploitaties

Op de volgende pagina treft u tabel aan per 1-1-2020 van de actuele (lopende) verlieslatende en winstgevende grondexploitaties.

Onderstaande tabel geeft het meerjarige inzicht in afsluiting van deze grondexploitaties. Onderscheid is gemaakt in 15 verlieslatende en 5 winstgevende grondexploitaties die de komende jaren worden afgesloten.

Voor de verlieslatende grondexploitatie is een verliesvoorziening getroffen op balansdatum (31-12-2019). Aan de verliesvoorzieningsreserve wordt jaarlijks rente toegevoegd, zodat op moment van afsluiting van de betreffende grondexploitatie de verliesvoorziening gelijk is aan het geïnvesteerd vermogen (onderhanden werk).

Op de balans vallen op moment van afsluiting de verliesvoorziening (passiva) en de post onderhanden werk (activa) tegen elkaar weg.

Tabel 30. Méérjarig overzicht af te sluiten grondexploitaties op basis van grexen per 1-1-2020 (bedragen x € 1 mln.)

Omschrijving Project	NCW per 1-1-2019	Afsluiting per 1-1-2019	NCW per 1-1-2020	Jaar waarin wordt afgesloten met NCW per 1-1-2020												NCW resultaat per 1-1-2020
				2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030 en verder		
Verlieslatende projecten																
HK Doorontw. Broedplaats	-0,02	2019		Afgesloten per 31-12-2019												
HK Zelf & Samenbouw	-0,01	2019	-0,04	-0,04												-36.075
Centrumplan Bathmen	-0,52	2019	-0,57		-0,57											-565.206
WC Keizerslanden	-3,86	2020	-3,95		-3,95											-3.949.866
Wijtenhorst DL	-2,84	2020	-3,50		-3,50											-3.501.566
Teugseweg (Bergweide 5.2)	-0,10	2021	-0,17			-0,17										-166.425
Bedrijventerrein Lettele	-0,60	2021	-0,62				-0,62									-623.837
HK Silo gebied	-0,05	2021	-0,15			-0,15										-146.785
HK Kop & Haveneiland	-6,03	2022	-6,14			-6,14										-6.141.550
Sluiskwartier	-2,27	2022	-2,60			-2,60										-2.602.833
Herontwikkeling WFS	-0,96	2022	-0,03			-0,03										-34.110
Gasfabriek terrein	-0,17	2022	-0,18			-0,18										-184.626
Tuinen van Zandweerd	-1,23	2022		Van verlieslatend naar winstgevend												
Holterwegzone/ Leisure	-0,59	2023	0,00				0,00									-1.307
Hanzeweg	-0,42	2025	-0,43						-0,43							-432.127
Steenbrugge	-1,08	2025	-0,96								-0,96					-961.785
Bedrijvenpark A1	-27,82	2030	-31,11										-31,11			-31.106.958
Sub-totaal verlieslatend	-48,57		-50,46	-0,04	-8,02	-0,50	-9,40	0,00	-0,43	0,00	-0,96	0,00	-31,11	0,00	-50.455.056	
Winstgevende projecten																
HK Stoer Wonen	0,18	2020	0,16		0,16											161.459
Tuinen van Zandweerd			0,17						0,17							170.985
Vijfde Hoek	0,53	2021	0,87			0,87										874.269
Looweg	0,03	2022	0,02				0,02									17.798
Eikendal	1,10	2030	1,37										1,37			1.370.122
Sub-totaal winstgevend	1,84		2,59	0,00	0,16	0,87	0,02	0,00	0,17	0,00	0	0	1	0	2.594.633	
Totaal resultaat per jaar	-46,73		-47,86	-0,04	-7,86	0,38	-9,39	0,00	-0,26	0,00	-1	0	-30	0	-47.860.423	
- = verlies																

*) Netto contante waarde (NCW) Begroting 2020

**) Netto contante waarde grondexploitaties per 1-1-2020

7.4 Balanspositie per 31-12-2019

Vorraad onderhanden werk

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mutaties onderhanden werk (exclusief verliesvoorzieningen). In de tabel zijn alle vastgestelde grondexploitaties en voormalige NIEGG samengevoegd. Deze projecten zijn op verschillende balansposten verantwoord, te weten voorraad onderhanden werk, (im)materiële vaste activa en overlopende activa. In 2018 zijn in de grondexploitaties meer opbrengsten dan kosten gerealiseerd. Hierdoor is het totaal geïnvesteerd vermogen per saldo met €5,7 miljoen afgenomen tot €119,9 miljoen per 31-12-2018.

Tabel 31. Mutaties projecten (bedragen in €)

	Boekwaarde 31-12-2018	Herrubricering	Totaal vermeerdering en	Totaal verminderingen	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2019
Vorraden (waaronder BIE)	86.789	13.356	21.950	20.142	1.051	103.004
Voormalige NIEGG (MVA)	2.034	-2.034				-
Voormalige NIEGG (IMVA)	695	-695				-
Faciliterend grondbeleid (overlopende activa)	30.392	-15.820	-	-		14.572
Totaal	119.910	-5.193	21.950	20.142	1.051	117.556

Het saldo geïnvesteerd vermogen op (gemengde) grondexploitaties is met circa €2,3 miljoen afgenomen van circa € 119,9 miljoen per 31-12-2018 tot een totaal bedrag van circa € 117,6 per 31-12-2019.

Deze daling is als volgt op hoofdlijnen te verklaren (bedragen zijn circa):

- Bergweide Westfalenstraat: afname van per saldo €3,9 miljoen als gevolg van gronduitgifte in erfpacht (herrubricering) en planontwikkeling- en bodemkosten (vermeerdering €0,8 miljoen);
- Havenkwartier Mr de Boerlaan: toename van per saldo €0,3 miljoen vanwege planontwikkelingskosten en rente;
- Bedrijvenpark A1: toename van per saldo €15,7 miljoen door grondaan- en verkopen (vermindering €0,8 miljoen), planontwikkelingskosten en rentekosten (vermeerdering €2,8 miljoen) en bouw- en woonrijp maken (vermeerdering (€1,1 miljoen). En herrubricering van vlottende activa in het kader van het faciliterend grondbedrijf (vermeerdering €12,6 miljoen)
- Holterwegzone: afname van per saldo €0,7 miljoen vanwege planontwikkeling-, rente- en bouwrijp maken (vermeerdering €0,6 miljoen) en verhuur grond (herrubricering €1,3 miljoen)
- Sluiskwartier: toename van €0,4 miljoen vanwege planontwikkelingskosten en rentekosten;
- Tuinen van Zandweerd: toename van per saldo €3,5 miljoen als gevolg van in exploitatie nemen (vermeerdering herrubricering €2,7 miljoen) en planontwikkeling en rentekosten (vermeerdering €0,7 miljoen)
- Eikendal: afname van €0,7 miljoen door grondverkopen (vermindering €2,6 miljoen) en civiele werkzaamheden, rentekosten en planontwikkelingskosten (vermeerdering €0,7 miljoen) en winstneming (vermeerdering €1,1 miljoen)
- Wijtenhorst: afname van €0,3 miljoen als gevolg van grondverkopen (vermindering €0,9 miljoen) en kosten woonrijp maken, planontwikkelingskosten en rentekosten (vermeerdering €0,6 miljoen).
- De Vijfde hoek: toename van €0,5 miljoen als gevolg van grondverkopen (vermindering €3,4 miljoen) en kosten woonrijp maken, planontwikkelingskosten en rentekosten (vermeerdering €0,8 miljoen) en herrubricering van vlottende activa in het kader van het faciliterend grondbedrijf (vermeerdering €3,2 miljoen)

Verliesvoorziening

Tegenover dit geïnvesteerd vermogen staat een verliesvoorziening van € 49,9 miljoen per 31-12-2019.

De specificatie van de onderbouwing verliesvoorziening ziet er als volgt uit:

Tabel 32. Mutaties verliesvoorziening projecten

Mutaties verliesvoorziening	Totaal bedrag (x € 1.000)
Saldo per 1-1-2019	48.726
Rentetoevoeging	895
Eerste kwartaalrapportage	-586
Voorjaarsnota 2019	-1.229
Tweede kwartaalrapportage	2.630
Actualisatie grondexploitaties Jaarrekening 2019	4.216
Saldo per 31-12-2019	49.885

De netto balanspositie ten aanzien van de (gemengde) grondexploitaties is circa € 117,6 miljoen minus circa € 49,9 miljoen is circa € 67,7 miljoen. Ten opzichte van de jaarrekening 2017 is onze balanspositie met €3,5 miljoen afgenomen.

BIJLAGEN

De volgende bijlagen treft u hierna aan:

Bijlage I	Waarderen van gronden
Bijlage II	Factsheets (vertrouwelijk)
Bijlage III	Risicoverloop (vertrouwelijk)
Bijlage IV	Aan- en verkoop boek (vertrouwelijk)
Bijlage V	Compensatieafspraken (vertrouwelijk)
Bijlage VI	Meerjarenbegrotingen (vertrouwelijk)
Bijlage VII	Rekentechnische uitgangspunten per 1-1-2020

Bijlage I Waarderen van gronden

Uitgangspunten en parameters

Jaarlijks, bij het opmaken van de Jaarrekening, vindt er een beoordeling plaats van de waardering van de gronden en grondexploitaties. Basaal is de vraag in hoeverre de investeringen van het 'grondbedrijf' nog kunnen worden terugverdiend, uiteraard rekening houdende met al bestaande verliesvoorzieningen.

Om inzicht in te krijgen in de vraag of de investeringen nog kunnen worden terugverdiend, wordt een vierdeling gehanteerd in de gronden. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in gronden

- in exploitatie,
- gronden nog niet in exploitatie (bvoormalige NIEGG locaties),
- nog te verkopen gronden en
- strategische of overige gronden.

In exploitatie genomen(BIE)

Deze categorie gronden zijn in exploitatie genomen. Men noemt deze gronden conform de BBV richtlijnen Bouwgrond in exploitatie oftewel BIE-projecten.

Dat zijn projecten, zoals De Vijfhoek, Bedrijventerrein A1 en Havenkwartier (gedeeltelijk), waarvan de raad een grondexploitatie heeft vastgesteld en dus het besluit heeft genomen deze daadwerkelijk in ontwikkeling te nemen.

De *waardering* van deze gronden vindt plaats op basis van de grondexploitatie. Indien de grondexploitatie een tekort kent dient een verliesvoorziening te worden aangelegd. Een andere mogelijkheid is afwaardering van de boekwaarde. Afwaardering is afhankelijk van de vraag in hoeverre een reële kans bestaat dat mogelijke verliezen in de toekomst alsnog kunnen worden goedge maakt. Is dat niet het geval dan dient er te worden afgewaardeerd. Ook is het van belang dat de gronden en overig vastgoed regelmatig worden getaxeerd om de marktwaarde te bepalen. De marktwaarde wordt verwerkt in de grondexploitatiebegroting. Dit kan invloed hebben op het resultaat van de grondexploitatie en de eventueel te vormen verliesvoorziening.

Nog niet in exploitatie genomen gronden (MVA)

De tweede categorie betreft de voormalige Nog niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG). Bijvoorbeeld, Park Zandweerd is ondergebracht in deze categorie. Dit gebied van onder de overgangsregel van de BBV waarin is geregeld dat, indien dit gebied vóór eind 2019 in exploitatie is genoemd, de geldende boekwaarde per 1-1-2016 plus voorbereidende plankosten om te komen tot een plan, worden opgenomen als boekwaarde in de nog op te stellen grondexploitatiebegroting.

Voor Park Zandweerd heeft de gemeenteraad al wel een reëel en stellig voornemen uitgesproken de gronden in ontwikkeling te willen gaan nemen, maar een grondexploitatiebegroting is nog niet vastgesteld door de gemeenteraad. De voorbereidingen zijn vol gaande maar nog niet dusdanig gereed dat een grondexploitatiebegroting kan worden vastgesteld. Zodra dit het geval is wordt deze ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden en worden de benodigde gronden administratief overgezet van de MVA naar het project zodat invulling kan worden gegeven aan de voorgestane ruimtelijke ontwikkeling.

De *waardering* van deze gronden vindt plaats op basis van een planeconomische verkenning of concept grondexploitatie. Ook hier geldt dat indien de planeconomische verkenning een tekort kent, een verliesvoorziening dient te worden aangelegd of een afwaardering van de boekwaarde dient plaats te vinden. Daarnaast is het van belang dat gemeentelijke gronden en overig vastgoed regelmatig worden getaxeerd om de marktwaarde te bepalen. De marktwaarde wordt verwerkt in de grondexploitatiebegroting. Dit kan invloed hebben op het resultaat van de grondexploitatie en de eventueel te vormen verliesvoorziening.

Nog te verkopen gronden

De derde categorie gronden zijn nog te verkopen gronden uit reeds afgesloten complexen zoals bijvoorbeeld de woningbouwplannen in Lettele en Okkenbroek. Deze grondexploitaties zijn afgesloten omdat de meeste activiteiten zijn beëindigd. Slechts de verkoop van enkele bouwrijp gemaakte percelen resteert. In die situatie is het niet efficiënt een projectorganisatie rondom dit soort projecten te organiseren.

Het resultaat van deze exploitaties wordt opgemaakt en de winst of het verlies genomen. De dan nog resterende boekwaarden worden ondergebracht in één complex en dienen te worden terugverdiend met de daadwerkelijke verkoop van die laatste kavels.

De *marktwaarde* van deze te verkopen percelen wordt jaarlijks getaxeerd. Indien de boekwaarde van alle nog te verkopen percelen hoger is dan de gezamenlijke marktwaarde dan dient ook hier een verliesvoorziening te worden aangelegd of dient er een afwaardering van de boekwaarde plaats te vinden.

Strategische of overige gronden

Tenslotte zijn er de zogenaamde strategische of overige gronden. Bijvoorbeeld vallen de gronden in Deventer NO en Landeweert onder deze categorie. Dit zijn gronden waarvoor nog geen concrete visie is vastgesteld over de toekomstige ontwikkeling.

Deze gronden vallen niet onder product 11 grondexploitaties, maar zijn ondergebracht in het complex 'Nog te verkopen gronden' binnen product 13, onroerende zaken buiten exploitatie.

Deze gronden worden uitsluitend *gewaardeerd* op basis van de huidige bestemming, veelal een agrarische. Indien de boekwaarde de taxatiewaarde overstijgt dient de boekwaarde te worden afgewaardeerd naar de hoogte van de taxatiewaarde.

Bijlage II Factsheets (vertrouwelijk)

20 X Factsheets per complex.

Informatie over:

- Plangebied (grootte bruto/netto, uitgeefbaar)
- Fasering
- Financieel resultaat op EW en CW
- Risico's

Bijlage III Risicoverloop (vertrouwelijk)

Tabel ontwikkeling risico's begroting 2020 – rekening 2019

Bijlage IV Aan- en verkoop boek (vertrouwelijk)

Aan en verkoop boek

Bijlage V Compensatieafspraken (vertrouwelijk)

Overzicht compensatieafspraken

Bijlage VI Meerjarenbegrotingen (vertrouwelijk)

20 X meerjarenbegrotingen per complex.

Bijlage VII Rekentechnische uitgangspunten (vertrouwelijk)

Terugblikken in tijden van crisis

De jaarrekening van 2019 biedt een positief beeld. Deventer sluit af met een positief resultaat van € 1,5 miljoen. Wethouder financiën Liesbeth Grijsen: “Normaal gesproken zou ik erg blij zijn omdat ons huishoudboekje goed op orde is. Het goede jaar 2019 wordt echter overschaduwd door het coronavirus en alle gevolgen daarvan voor Deventer.”

Terugblikkend op 2019 was het een goed jaar voor Deventer. Het aantal inwoners groeide naar 100.684, de economie draaide op volle toeren en de stad bruipte van activiteit. Er was krapte op de arbeidsmarkt. Dat hielp om ook mensen met afstand aan het werk te krijgen. Het aantal inwoners dat een bijstandsuitkering nodig had, daalde van 2720 naar 2621. Maar liefst 627 nieuwe woningen werden opgeleverd voor de vele woningzoekenden in onze mooie gemeente. En op het bedrijventerrein A1 werd een record verbroken met 15,4 hectare verkochte grond.

In 2019 is volop geïnvesteerd: Bijvoorbeeld in preventie bij Jeugd en Onderwijs, in een nieuwe citymarketing en een evenementenorganisatie, in vernieuwing van wegen en fietspaden, in woningbouwprojecten, in de wijkaanpak in Zandweerd voor Deventer Stroomt, in de vitaliteit van het platteland door het beleid ‘Kansen uit buiten’.

Wethouder Grijsen: “De vele investeringen betekenen dat we een sterke basis hebben om de vele uitdagingen het hoofd te bieden. Daar gaan we als college mee aan de slag.”